Χριστός, ἁγιάζει τὸ π. *ib*.68(p.83.2; 140C); sharing ἐνέργεια of Son, Bas.*Eun*.3.4(1.275A,B; M.29.660B,C); Gr.Nyss.*Eun*.2(2 p.381.23; M.45.564A); Cyr.*thes*.34(5^1.344C); **6.** related to Son in φύσις and τάξις as Son to Father, Ath.*ep.Serap*.1.21(M.26.580B); **7.** image of Christ, v. supra B.8; **8.** sharing Son's attributes, Ath.*ep.Serap*.1.25(M.26.589A); **9.** possessing identity of will with Son, Gr.Nyss.*Eun*.2(2 p.382.12; M.45.564C); Cyr.*thes*.34(5^1.344C); **10.** mutual relationship of Son and H. Ghost, ref. Rom.8:9–10 Χριστὸν δὲ πάλιν εὐθὺς τὸ π. καλεῖ λέγων 'εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν', οὐκ ἀλλότριον αὐτὸ δεικνύων τῆς τοῦ λόγου φύσεως. ἀλλ' οὕτως ἡνωμένον, εἰ καὶ ἔστιν ἰδιοσύστατον, ὡς αὐτό τε ὑπάρχειν ἐν υἱῷ, καὶ υἱὸν ἐν αὐτῷ διὰ τὴν τῆς οὐσίας ταυτότητα Cyr.*thes*.33(5^1.334E); φῶς τὸ ὁμοούσιον τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, φῶς τὸ ἐν τῷ π. καὶ ἐν ᾧ ὁ πατήρ· Χριστὸς ἀληθινὸς ἡμῶν θεός ‡Meth.*Sym.et Ann*.13(M.18.380A); **11.** as Spirit of Christ τὸ π. τοῦ σωτῆρος Clem. *q.d.s*.5(p.163.30; M.9.609D); Ath.*Ar*.1.48(M.26.112B); σοῦ γάρ ἐστι καὶ τὸ π. *ib*.1.49(113B); ἴδιον εἶναι τοῦ υἱοῦ, καὶ οὐ ξένον τοῦ θεοῦ id. *ep.Serap*.1.25(M.26.588C); ἐστὶ τὸ π. ἀδιαίρετον πρὸς τὸν υἱόν *ib*.3.5 (632C); υἱός, δι' οὗ τὰ πάντα, ᾧ πάντοτε τὸ π. τὸ ἅγιον ἀχωρίστως συνεπινοεῖται Gr.Nyss.*diff.ess*.4(M.32.329C); ἀδιαίρετον γὰρ τοῦ υἱοῦ τὸ π. αὐτοῦ Cyr.*Jo*.4.3(4.378B); equally Spirit of God and Spirit of Christ, id.*thes*.33(5^1.334D); as ἴδιον φυσικῶς of Christ, id.*Jo*.10.2(4.910B); ἴδιον...τὸ π. τοῦ υἱοῦ, εἰ μὲν ὡς ὁμοφυὲς καὶ ἐκ πατρὸς ἐκπορευόμενον ἔφη Thdt.ap.Cyr.*apol.Thdt*.9(p.134.9; 6^1.228C); being in Christ as human spirit is in man, Cyr.*Jo*.2.1(4.125E); Logos has Spirit as human word requires breath (π.) but human π. is ἀλλότριον from οὐσία of man, Jo.D.*f.o*.1.7(M.94.804C); as νοῦς Χριστοῦ, Cyr.*thes*.34 (5^1.344C); but not to be identified with Son, despite apparent arguments to contrary, Ath.*ep.Serap*.4.3(M.26.640Cff.); as 'rib' of Christ from which souls wedded to him are formed, Meth.*symp*.3.8 (p.36.16; M.18.73C); **12.** H. Ghost's knowledge of Father not mediated through Son, Or.*princ*.1.3.4(p.54.4; M.11.149B); **13.** ref. Inc.; **a.** Son alone incarnate, but Father and H. Ghost share in Inc. κατὰ τὴν ἀγαθοπρεπῆ καὶ φιλάνθρωπον βούλησιν Dion.Ar.*d.n*.2.6 (M.3.644C); **b.** passages suggesting incarnation of H. Ghost, Herm. *sim*.9.1.1, Thphl.Ant.*Autol*.2.10(M.6.1064C), citt. s. VIII.G supra; Hipp.*haer*.9.12(p.248.29; M.16.3383C); cf.id.*Noët*.4(p.243.4; M.10.809B); τὸ ἐνεργῆσαν ἐν τοῖς προφήταις π. ἦν ὁ Χριστός, ὃς καὶ ἐνανθρωπήσας φησίν· αὐτὸς ὁ λαλῶν πάρειμι, αὐτὸς ὢν π. καὶ κύριος καὶ Χριστός Or.*fr.116 in Lam*.(p.276.18; M.13.657D); but v. VIII.F, G supra; Apollinarian τοῦτον [sc. second Adam]...ἐξ οὐρανοῦ διὰ τοῦτο καλεῖσθαι, διότι τὸ π. τὸ οὐράνιον ἐσαρκώθη Gr.Nyss.*Apoll*.12 (M.45.1145C); **c.** in rel. to Christ's birth Χριστὸς ἐκυοφορήθη ὑπὸ Μαρίας κατ' οἰκονομίαν θεοῦ, ἐκ σπέρματος μὲν Δαυείδ, πνεύματος δὲ ἁγίου Ign.*Eph*.18.2; cf. *ex spiritu sancto et virgine natus*, Hipp. *trad.ap*.4.6; μυστήριον οἰκονομίας ἦν αὐτὸς ὁ λόγος, ἐκ π. ἁγίου καὶ παρθένου. ... ὁ ἐκ π. καὶ παρθένου τέλειος υἱὸς θεοῦ ἀποδεδειγμένος id. *Noët*.4(p.241.27,p.243.4; M.10.809A,B); cf. *corpus...natum ex virgine et spiritu sancto*, Or.*princ*.1 proem.4(p.10.10; M.11.117B); τὸν γεννηθέντα ἐκ π. ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου Marcell.*ep*.ap.Epiph. *haer*.72.3(p.258.8; M.42.385D); τὸ π. τὸ ἅγιον...τὸ ἐλθὸν ἐπὶ τὴν... Μαρίαν Cyr.H.*catech*.17.6; πῶς γὰρ ὁ καθ' ὑμᾶς οὐκ ἐξ Ἰωσήφ, ἀλλ' ἐξ ἁγίου π. γεγονώς; Juln.Imp.ap.Cyr.*Juln*.8(6^2.253E); not divine nature but human was formed by H. Ghost, Thdt.ap.Cyr.*apol. Thdt*.9(p.134.7; 6^1.228B); but π. and δύναμις which overshadowed BMV identified with Logos, Just.*1apol*.33.6(M.6.381B,C); **d.** in Christ's baptism: H. Ghost revealed Christ, Cyr.H.*catech*.16.3; Christ as man received his own Spirit, Cyr.*Joel*.2(3.228B); ἔχων οὐσιωδῶς ἐν ἑαυτῷ τὸ ἴδιον π., λαμβάνειν ὡς ἄνθρωπος λέγεται id.*Jo*.2.1 (4.125D); rested on Christ, but not on Adam, Moses, or prophets, cf. Or.*hom.3.1 in Is*.(p.254.19ff.; M.13.228D); Cyr.*Is*.2.1(2.193E–194A); id.*Joel*.2(3.228B); Proc.G.*Is*.11:2(M.87.2041B); Valent. ἀπέθανεν δὲ [sc. Χριστὸς] ἀποστάντος τοῦ καταβάντος ἐπ' αὐτῷ ἐπὶ τῷ Ἰορδάνῃ π., οὐκ ἰδίᾳ γενομένου, ἀλλὰ συσταλέντος Clem.*exc.Thdot*.61(p.127.16; M.9.688C); Adoptionist κατελθὸν ἀνεδείχθη ἐν αὐτῷ τὸ π., ὃ εἶναι τὸν Χριστὸν προσαγορεύει Hipp.*haer*.7.35(p.222.11; M.16.3343A); cf. τῷ ἁγίῳ π. χρισθεὶς προσηγορεύθη Χριστός ‡Paul.Sam.*fr*.1(p.339.1); **e.** in rel. to whole incarnate life τὰ περὶ τὴν ἔνσαρκον τοῦ κυρίου παρουσίαν οἰκονομηθέντα, διὰ τοῦ π. Bas.*Spir*.39(3.33D; M.32.140C); ἐνεργῆσαι...ὡς δι' ἰδίου π. τὰς θεοσημίας Cyr.*Nest*.4.1(p.78.4; 6^1.99A); Christ's works performed εὐδοκίᾳ τοῦ...πατρὸς ἐν π. ἁγίῳ Dion.Ar. *e.h*.3.3.12(M.3.441C); **14.** H. Ghost as sent or mediated by Christ, cf. *donum spiritus...ministratur per filium et inoperatur per deum patrem*, Or.*princ*.1.3.7(p.60.19; M.11.154B); purpose of Ascension being to receive again Spirit yielded up at death, id.*dial*.7(p.138. 6ff.); *ib*.8(p.138.15,p.140.4); π. ἅγιον...διὰ υἱοῦ πεφηνὸς...τοῖς ἀνθρώποις Gr.Thaum.*symb*.(p.3.7; M.10.985A); ὁ μὲν παρέχων ἦν ὁ σωτήρ, τὸ δὲ διδόμενον τὸ ἅγιον π. Eus.*e.th*.3.5(p.160.15; M.24.1008B); given ἐκ μέρους in 'insufflation' (Jo.20:27) for remission of sins, and in fuller measure for more perfect power after Ascension, *ib*.(p.162. 3ff.; 1009C); given through Christ to saints, *ib*.3.6(p.163.30; 1013B); πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως λόγος ὢν ἐχορήγει τοῖς ἁγίοις ὡς ἴδιον τὸ π. οὕτως καὶ ἄνθρωπος γενόμενος, ἁγιάζει τοὺς πάντας τῷ π. Ath.*Ar*.1.48 (M.26.112B); given through Christ to faithful, *ib*.3.25(376A); id.*ep. Serap*.1.20(M.26.580A); *Symb.Ant*.(345)1(p.252.1; M.26.728C); *Symb. Sirm*.1(p.254.28; M.26.736B); *Symb.Sirm*.2(p.257.26; 744A); *Symb. Sirm*.3(p.236.6; 693B); *Symb.Nic*.(359)ap.Thdt.*h.e*.2.21.6(3.880); *Symb.Sel*.(359)(p.258.14; M.26.745B); *Symb.CP*(360)(p.259.10; M. 26.748B); 'sending' and 'coming' discussed, Gr.Naz.*or*.31.26(p.179.9; M.36.164A); Gr.Nyss.*diff.ess*.4(M.32.329C); ἐστι χορηγὸς καὶ δοτὴρ [sc. Χριστός] Cyr.*Jo*.12.1(4.1098B); given through Christ, as its head, to Church, Max.*qu.Thal*.63(M.90.672B); hence through H. Ghost faithful partake of Christ, Ath.*ep.Serap*.1.27(593B); and have knowledge of him, Gr.Nyss.*diff.ess*.4(329C); **15.** images of Christ and H. Ghost: two seraphim of Is.6:3, and two animals of Abac. 3:3, Or.*princ*.1.3.4(p.53.2; M.11.148C); view refuted, Antip.Bost. *fr*.ap.Jo.D.*parall*.(M.96.505B); sun and moon, Eus.*p.e*.7.16(328B; M.21.553C); cf.*ib*.7.15(327B; M.552D).

F. work of H. Ghost in Creation and ordering of universe; **1.** in rel. to other Persons of Trin., esp. Logos ὁ γὰρ πατὴρ διὰ τοῦ λόγου ἐν τῷ π. κτίζει τὰ πάντα, ἐπεὶ ἔνθα ὁ λόγος, ἐκεῖ καὶ τὸ π. καὶ τὰ διὰ τοῦ λόγου κτιζόμενα ἔχει ἐκ τοῦ π. παρὰ τοῦ λόγου τὴν τοῦ εἶναι ἰσχύν Ath.*ep.Serap*.3.5(M.26.632B,C); ἐν δὲ τῇ τούτων κτίσει ἐννόησόν μοι τὴν προκαταρκτικὴν αἰτίαν τῶν γινομένων, τὸν πατέρα, τὴν δημιουργικήν, τὸν υἱόν, τὴν τελειωτικήν, τὸ π.· ὥστε βουλήματι μὲν τοῦ πατρὸς τὰ λειτουργικὰ πνεύματα ὑπάρχειν, ἐνεργείᾳ δὲ υἱοῦ εἰς τὸ εἶναι παράγεσθαι, παρουσίᾳ δὲ τοῦ π. τελειοῦσθαι Bas.*Spir*.38(3.31D; M. 32.136B); τὸν προστάσσοντα κύριον, τὸν δημιουργοῦντα λόγον, τὸ στερεοῦν τὸ π. *ib*.(32B; M.136C); πνεῦμα γὰρ τῷ ζῶντι λόγῳ συντεταγμένον εἰς τὸ δημιουργεῖν, ζῶσα δύναμις, καὶ θεία φύσις, ἄρρητος ἐξ ἀρρήτου στόματος πεφυκυῖα Didym.(‡Bas.)*Eun*.5(1.303E; M.29. 728D); τὰ δὲ τῆς ἐνεργείας ἔργα καὶ ποιήματα, δι' υἱοῦ ἐν π. γεγονότα καὶ οὕτως ἐκ θεοῦ νοούμενα Cyr.*thes*.33(5^1.333D); hence relation of creatures to God is altogether different from that of H. Ghost, *ib*.; in simile of musician with instrument ὁ...λόγος...κόσμον...τόνδε καὶ δὴ καὶ τὸν σμικρὸν κόσμον, τὸν ἄνθρωπον...ἁγίῳ π. ἁρμοσάμενος, ψάλλει τῷ θεῷ Clem.*prot*.1(p.6.14; M.8.60A); **2.** function in Creation; **a.** holding universe together (cf. Stoic theories of π.), Athenag.*leg*. 6.3(M.6.901C); **b.** strengthening, stabilizing, and perfecting, Bas. *Spir*.38(3.31D; M.32.136B); πᾶσα γὰρ ἡ τελειότης τοῖς πεποιημένοις διὰ τοῦ π. Cyr.*thes*.34(5^1.344E); id.*dial.Trin*.7(5^1.652D); **c.** generative activity in Creation (Gen.1:2) compared with regenerative activity in water of baptism, Clem.*ecl*.7(p.138.27; M.9.701A); **3.** universally diffused in living things, cf. *sine dubio enim omnis qui calcat terram, id est terrena et corporalia, particeps est spiritus sancti, a deo eum accipiens*, Or.*princ*.1.3.4(p.52.16; M.11.148C); but cf. *quod omnes homines non sunt extra communionem dei, hoc modo evangelium docet* ...[Lc.17:20–21] *sed et illud videndum est ne forte eadem significet quod in Genesi scriptum est, cum ait 'et insufflavit in faciem ejus spiramentum vitae...' quod si generaliter in omnes homines datum esse intelligitur, omnes homines habent participium dei; si vero hoc de spiritu dei dictum intellegendum est, quoniam et Adam prophetasse de nonnullis invenitur, ergo jam non generaliter, sed sanctis quibusque datum accipi potest*, *ib*.1.3.6–7(p.57.25ff.; 152A,B); **4.** inbreathed Spirit (Gen.2:7) is H. Ghost and is cause of man being made in image of God, Didym.(‡Bas.)*Eun*.5(1.303E; M.29.729A); Cyr.*thes*.34(5^1.344E); id.*ador*.1(1.9D).

G. work in rel. to men; **1.** in gen. ἔρχεται γὰρ σῶσαι, καὶ ἰάσασθαι, διδάξαι, νουθετῆσαι, ἐνισχῦσαι, παρακαλέσαι, φωτίσαι τὴν διάνοιαν, πρῶτον αὐτοῦ τοῦ δεχομένου, εἶτα δι' αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων Cyr.H. *catech*.16.16; ἁγιασμοῦ γένεσις, φῶς νοητόν, πάσῃ δυνάμει λογικῇ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας εὕρεσιν οἷόν τινα καταφάνειαν δι' ἑαυτοῦ παρεχόμενον, ἀπρόσιτον τῇ φύσει, χωρητὸν δι' ἀγαθότητα, πάντα μὲν πληροῦν τῇ δυνάμει, μόνοις δὲ ὂν μεθεκτὸν τοῖς ἀξίοις, οὐχ ἑνὶ μέτρῳ μετεχόμενον, ἀλλὰ κατ' ἀναλογίαν τῆς πίστεως διαιροῦν τὴν ἐνέργειαν. ἁπλοῦν τῇ οὐσίᾳ, ποικίλον ταῖς δυνάμεσιν, ὅλον ἑκάστῳ παρὸν καὶ ὅλον ἁπανταχοῦ ὄν, ἀπαθῶς μεριζόμενον καὶ ὁλοσχερῶς μετεχόμενον, κατὰ τὴν εἰκόνα τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος, ἧς ἡ χάρις τῷ ἀπολαύοντι ὡς μόνῳ παροῦσα καὶ γῆν ἐπιλάμπει καὶ θάλασσαν καὶ τῷ ἀέρι ἐγκέκραται, οὕτω δὴ καὶ τὸ π. ἑκάστῳ τῶν δεκτικῶν, ὡς μόνῳ παρόν, διαρκῆ τοῖς πᾶσι τὴν χάριν ὁλόκληρον ἐπαφίησιν, οὗ ἀπολαύει τὰ μετέχοντα, ὅσον αὐτὰ πέφυκεν, οὐχ ὅσον ἐκεῖνο δύναται Bas.*Spir*.22(3.19D; M.32.108C); τὸ ἁγιαστικὸν καὶ ζωοποιόν, καὶ φωτὸς οὐρανίου μεταδοτικόν· τὸ φρουρητικὸν

ἑκάστων τῆς ἐν ταυτότητι διαμονῆς· τὸ προφήταις καὶ ἀποστόλοις ἐνηχῆσαν καὶ μάρτυρας ἀντιστῆναι...ἐνισχῦσαν· τὸ ἀνακαινίζον καὶ ἐλευθεροῦν ὡς κύριος, καὶ υἱοὺς θεοῦ ἡμᾶς ποιοῦν ὡς π. υἱοθεσίας· τὸ ἀπελαῦνον τῷ φωτίσματι δαιμόνων στίφη...τὸ ἀναπετάζον ἡμῖν τὰς οὐρανῶν πύλας, καὶ ἄγον ἐπὶ τὴν εἴσοδον τῆς σωτηρίας...ἡ θεία χάρις, ἡ τὰ λείποντα ἀναπληροῦσα, καὶ τὰ ἀσθενῆ ἰωμένη·...ἡ πηγὴ τῶν ἀνεκλείπτων χαρισμάτων, καὶ παντὸς ἀγαθοῦ νοῦ πρόοδος. ἡ μελλόντων ...ἀληθὴς φανέρωσις· ἡ σωτήριος σφραγίς, καὶ τὸ θεῖον χρῖσμα· ὁ ἀρραβὼν τῶν ἀιδίων ἀγαθῶν· παρ' οὗ πᾶσα κτίσις, ὁρατὴ καὶ ἀόρατος, λογικὴ καὶ μὴ λογική, ἐνδυναμοῦνται· παρ' οὗ ἡμῖν ἡ θεία ἀναγέννησις, καὶ τῶν ἀνομιῶν ἡ ἄφεσις, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡ ἐπικάλυψις, καὶ ἡ πρὸς τὸν θεὸν οἰκείωσις· στέφανός τε δικαίοις, καὶ ἀγαθῶν ἀπόληψις· οὐράνιόν τε ἐνδιαίτημα, καὶ ζωὴ ἀτελεύτητος, καὶ βασιλείας θεοῦ κληρονομία αἰώνιος· οὗτινος τῆς κοινωνίας διὰ τῆς παλιγγενεσίας ὁ μετέχων, τυγχάνει τῶν μνημονευθέντων ἀγαθῶν καί...θείας ἐστὶ κοινωνὸς φύσεως Didym.*Trin*.2.1(M.39.452Bff.); **2.** H. Ghost's approach, and gifts, to men are manifold and adapted to their needs, cf.Or.*princ*.2.7.3(p.150.6; M.11.217B); Cyr.H.*catech*.16.12; Max.*qu.Thal*.29(M.90.365C); **3.** operations and gifts; **a.** ass. Christ in justification, Epiph.*anc*.69(p.85.3; M.43.144A); **b.** bestowal of life, from which life of human spirit is derived, Tat.*orat*.13(p.14.24; M.6.833B); this life dist. from πνοὴ ζωῆς, Iren.*haer*.5.12.3(M.7.1152B–1153B); ἡ ζωὴ ἡμῖν ἀπὸ τοῦ θεοῦ διὰ Χριστοῦ ἐν ἁγίῳ π. χορηγεῖται Bas.*Eun*.3.4(1.276A; M.29.664C); cf. ἐκ τῆς γαστρὸς τοῦ π. τῆς θεότητος γεννηθῆναι Mac.Aeg.*hom*.30.2(M.34.721D); **c.** activity confined to ἅγιοι, hence argument that he is inferior in power to Father whose activity extends to all things that are, and Son whose dealings are with all τὰ λογικά, Or.*princ*.1.3.5(p.56.4; M.11.150B); **d.** Christians participating in H. Ghost, Clem.*str*.2.8(p.135.8; M.8.977A); *ib*.3.2(p.199.22; 1109B); flowing into them from heaven, id.*paed*.1.6(p.106.25; M.8.284A); to partake of H. Ghost is to participate in Father and Son, cf.Or.*princ*.4.4.5(p.356.8; M.11.406D); Euchite δυνατὸν...δέξασθαι αἰσθητῶς τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἁγίου π., τὸν ἄνθρωπον ἐν πάσῃ πληροφορίᾳ καὶ πάσῃ ἐνεργείᾳ Jo.D.*haer*.80(M.94.732B); **e.** indwelling the soul; **i.** in gen. ἐὰν γὰρ μακρόθυμος ἔσῃ, τὸ π. τὸ ἅγιον τὸ κατοικοῦν ἐν σοὶ καθαρὸν ἔσται, μὴ ἐπισκοτούμενον ὑπὸ ἑτέρου πονηροῦ π. Herm.*mand*.5.1.2; π. δὲ τὸ τοῦ θεοῦ παρὰ πᾶσιν μὲν οὐκ ἔστι, παρὰ δέ τισι τοῖς δικαίως πολιτευομένοις καταγινόμενον καὶ συμπεριπλεκόμενον τῇ ψυχῇ Tat.*orat*.13(p.14.31; M.6.836A); Clem.*paed*.2.2(p.168.4; M.8.409B); κεκοσμημένη ψυχὴ ἁγίῳ π. *ib*.3.11(p.272.4; 640A); id.*str*.4.26(p.320.26; M.8.1373A); τὸ ἅγιον π. ταύτῃ πως μεταφυτεύεται διανενεμημένον κατὰ τὴν ἑκάστου περιγραφὴν ἀπεριγράφως *ib*.6.15(p.492.10; M.9.344B); ἀντὶ θεοῦ π. ἐν τῇ καρδίᾳ χρυσὸν φέρων id.*q.d.s*.17(p.170.14; M.9.621A); uniting men to God χωρὶς μὲν τοῦ π. ξένοι...ἐσμεν τοῦ θεοῦ· τῇ δὲ τοῦ π. μετοχῇ συναπτόμεθα τῇ θεότητι· ὥστε τὸ εἶναι ἡμᾶς ἐν τῷ πατρὶ μὴ ἡμέτερον εἶναι ἀλλὰ τοῦ π. τοῦ ἐν ἡμῖν ὄντος καὶ ἐν ἡμῖν μένοντος Ath.*Ar*.3.24(M.26.373C); ἐν ἡμῖν ὁ θεὸς ἐνοικεῖν λέγεται διὰ τοῦ π. Bas.*Eun*.3.5(1.276D; M.29.665B); dist. from coexistence of H. Ghost with Father and Son, id.*Spir*.63(3.53B; M.32.184B); οἱ σπουδάζοντες εἶναι ναὸς κἂν ποσῶς ἄξιος τοῦ οἰκοῦντος ἐν τοῖς πιστοῖς ἁγίου π. Didym.*Trin*.2.1(M.39.448C); result of progress in spiritual life ὅταν...πλείονα τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν καὶ ἀγάπην προσλαμβάνῃς, π. ἅγιον ἀοράτως ἐν τῇ ψυχῇ σου ἐνῴκησε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπεσκίασέ σοι, γίνωσκε Jo.Clim.*scal*.4(M.88.725D); associated by Euchites with attainment of ἀπάθεια, Jo.D.*haer*.80(M.94.729B); **ii.** participation in H. Ghost as means whereby soul attains immortality, Tat.*orat*.13(p.14.19; M.6.833B); his departure from Adam at Fall resulting in mortality, *ib*.7(p.7.30; 821A); **iii.** indwelling presence is sign by which angels recognize the elect, Clem.*str*.4.18(p.299.21; M.8.1325A); **iv.** through his indwelling Christians are in God, Ath.*Ar*.3.24(M.26.373C); and Trin. dwells in them, id.*ep.Serap*.1.19(M.26.576B); cf.Bas.*Spir*.37(3.30E; M.32.133B); **v.** in relation to work of other Persons τοῦ μὲν πατρὸς αὐθεντοῦντος καὶ δωρουμένου τὴν χάριν, τοῦ δὲ υἱοῦ ταύτῃ διακονουμένου...τοῦ δὲ ἁγίου π. ... αὐτοῦ ὄντος τοῦ χορηγουμένου Eus.*e.th*.3.5(p.163.23; M.24.1013A); Father is source, Son river, hence men 'drink the Spirit', Ath.*ep.Serap*.1.19(573D); esp. in rel. to work of Son; H. Ghost's work confined to the converted, cf.Or.*princ*.1.3.5(p.56.16; M.11.151A); possession of H. Ghost the result of belief in Christ, hence Nicodemus did not possess him but could only hear his voice (Jo.3:8), since he did not rightly believe in Jesus, id.*fr.37 in Jo*.(p.513.27); possession unites men in Christ, and so in Father, Ath.*Ar*.3.25(M.26.376B); Christ illuminates men in the Spirit, id.*ep.Serap*.1.19(M.26.573C); Christ lives in men through quickening of Spirit, *ib*.(576C); in respect of activity towards men Χριστός and π. are equivalent terms, Epiph.*anc*.68(p.84.11; M.43.141C); Christ being within men through Spirit, Cyr.*Jo*.9.1(4.824B); hence through indwelling of Spirit Christ is formed in men, id.*dial.Trin*.7(5[1].639B,C); **f.** through H. Ghost man receives image of God; **i.** in Creation, differentiating him from animals, Tat.*orat*.15(p.16.5ff.; M.6.837Aff.); Didym.(‡Bas.)*Eun*.5(1.304A; M.29.729A); κατ' εἰκόνα θεοῦ τὸ τεχνηθὲν ἐποιήθη ζῷον, ὡς διὰ τῆς μετουσίας τοῦ π. πρὸς αὐτὸν μεταμορφούμενον Cyr.*thes*.34(5[1].344E); id.*ador*.1(1.9D); **ii.** in redemption τὸ π. χρῖσμα καὶ σφραγίς ἐστιν, ἐν ᾧ χρίει καὶ σφραγίζει πάντα ὁ λόγος...ἡ δὲ σφραγὶς τὴν μορφὴν Χριστοῦ τοῦ σφραγίζοντος ἔχει, καὶ ταύτης οἱ σφραγιζόμενοι μετέχουσι, μορφούμενοι κατ' αὐτήν Ath.*ep.Serap*.1.23(M.26.585A); παρὰ τοῦ π. ... ἡ πρὸς θεὸν ὁμοίωσις Bas.*Spir*.23(3.20C; M.32.109C); ἀνανεοῦσθαι τοιγαροῦν καὶ ἀναπλάττεσθαί πως εἰς εἰκόνα τὴν πρώτην τὴν ἀνθρώπου φύσιν ἐρωτᾷ διὰ μετουσίας τοῦ π. Cyr.*Jo*.11.10(4.988B); **g.** man's transformation by H. Ghost οὔτε βάρβαρός ἐστιν οὔτε Ἰουδαῖος οὔτε Ἕλλην, οὐκ ἄρρεν, οὐ θῆλυ· καινὸς δὲ ἄνθρωπος θεοῦ π. ἁγίῳ μεταπεπλασμένος Clem.*prot*.11(p.79.19; M.8.229B); like iron permeated by fire, Cyr.H.*catech*.17.14; cf.Bas.*Eun*.2.3(1.274A; M.29.660B); **h.** H. Ghost makes men sons of God in Christ, Ath.*ep.Serap*.1.19(M.26.576A); Bas.*Eun*.3.4(1.275C; M.29.664A); Didym.*Trin*.2.1(M.39.452B); **i.** and gives liberty, Bas.*Spir*.55(3.47E; M.32.172B); Didym.*Trin*.2.1(M.39.452B); **j.** sanctifies, when faith is present, v. ἁγιάζω, ἁγιασμός, ἁγιαστικός etc., Clem.*str*.6.16(p.502.5; M.9.364B); cf. *adest etiam gratia spiritus sancti, ut ea quae substantialiter sancta non sunt, participatione ipsius sancta efficiantur. cum ergo primo ut sint habeant ex deo patre, secundo ut rationabilia sint habeant ex verbo, tertio ut sancta sint habeant ex spiritu sancto: rursum Christi secundum hoc, quod justitia dei est, capacia efficiuntur ea, quae jam sanctificata ante fuerint per spiritum sanctum; et qui in hunc gradum proficere meruerint per sanctificationem spiritus sancti, consequuntur nihilominus domum sapientiae secundum virtutem inoperationis spiritus dei*, Or.*princ*.1.3.8(p.61.7; M.11.154B); Eus.*e.th*.3.6(p.163.32; M.24.1013B); for Eunomian view v. ἁγιαστικός; παρὰ τοῦ π. ... τὸ ἀκρότατον τῶν ὀρεκτῶν, θεὸν γενέσθαι Bas.*Spir*.23(3.20C; M.32.109C); Apoll.*fid.sec.pt*.27(p.176.22; M.10.1116B); Didym.*Trin*.2.4(M.39.481C); *ib*.2.25(748C); making men partake of divine nature, Cyr.*thes*.34(5[1].353A); **k.** as light, H. Ghost illuminates soul; in proportion to man's moral advance, Clem.*str*.4.16(p.295.23; M.8.1316A); τὸ γὰρ φῶς τῆς ἀληθείας φῶς ἀληθές...π. κυρίου *ib*.6.16(p.502.5; M.9.364B); Eus.*p.e*.7.15(326A; M.21.552A) cit. s. D supra; τοῦτο φωτίζει τὰς ψυχὰς τῶν δικαίων Cyr.H.*catech*.16.3; ὁ τοῦ ἁγίου π. καταξιωθεὶς φωτίζεται τὴν ψυχήν, καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον βλέπει ἃ μὴ ᾔδει...πάρεστι γὰρ ὁ ἀληθινὸς φωταγωγός *ib*.16.16; ὥσπερ τὸ φῶς μιᾷ τῆς ἀκτῖνος προσβολῇ καταυγάζει τὰ πάντα· οὕτω καὶ τὸ π. τὸ ἅγιον, φωτίζει τοὺς ἔχοντας ὀφθαλμοὺς *ib*.16.22; Ath.*ep.Serap*.1.19(M.26.573C); *ib*.1.20(580A); φῶς νοητόν Bas.*Spir*.22(3.19D; M.32.108C); αἱ πνευματοφόροι ψυχαὶ ἐλλαμφθεῖσαι παρὰ τοῦ π. αὐταί τε ἀποτελοῦνται πνευματικαί *ib*.23(20B; M.109B); leading men to contemplate beauty of image of invisible God, *ib*.47(39C; M.153A); as light, is identical in function with Son, cf.Gr.Naz.*or*.31.3(p.148.5; M.36.136B); Didym.*Trin*.2.1(M.39.448C); π. ... φωτὸς οὐρανίου μεταδοτικόν *ib*.(452B); Diad.*perf*.29(p.32.21); **l.** action of H. Ghost, like fire, burns up sin, Cyr.H.*catech*.17.15; **m.** renews man (Tit.3:5), Ath.*ep.Serap*.1.22(M.26.581C); τὸ ἀνακαινίζον...ὡς κύριος Didym.*Trin*.2.1(M.39.452B); **n.** establishes new covenant and releases from Law, Cyr.H.*catech*.17.29; **o.** reveals to man the things of God, cf.Or.*princ*.1.3.4(p.54.2; M.11.149B); Bas.*Spir*.23(3.20B; M.32.109B); ἐν ἑαυτῷ δεικνῦσι τὴν δόξαν τοῦ μονογενοῦς, καὶ τοῖς ἀληθινοῖς προσκυνηταῖς ἐν ἑαυτῷ τὴν τοῦ θεοῦ γνῶσιν παρέχεται. ἡ τοίνυν ὁδὸς τῆς θεογνωσίας ἐστὶν ἀπὸ ἑνὸς π. διὰ τοῦ ἑνὸς υἱοῦ ἐπὶ τὸν ἕνα πατέρα, καὶ ἀνάπαλιν ἡ φυσικὴ ἀγαθότης καὶ ὁ κατὰ φύσιν ἁγιασμὸς καὶ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα ἐκ πατρὸς διὰ τοῦ μονογενοῦς ἐπὶ τὸ πνεῦμα διήκει *ib*.47(39E; M.153B,C); hence is τόπος (Ex.33:21, Dt.12:13), as sphere in which contemplation and worship can alone take place, *ib*.62(52C,D; M.181C); hence mentioned third among Persons of Trin., cf. ἀπὸ γὰρ τῆς ἡμετέρας σχέσεως τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν, ἐπειδὴ ὑποδεχόμενοι τὰ δῶρα, πρῶτον ἐντυγχάνομεν τῷ διανέμοντι, εἶτα ἐννοοῦμεν τὸν ἀποστείλαντα, εἶτα ἀνάγομεν τὴν ἐνθύμησιν ἐπὶ τὴν πηγὴν καὶ αἰτίαν τῶν ἀγαθῶν *ib*.37(3.31C; M.133D); οὔτε πατὴρ χωρὶς υἱοῦ ποτε ἐννοεῖται, οὔτε υἱὸς δίχα τοῦ ἁγίου π. καταλαμβάνεται Gr.Nyss.*Maced*.12(M.45.1316B); leads contemplative to perceive mysteries, Dion.Ar.*e.h*.2.2.8(M.3.397A); hence confession of Jesus as Lord is rendered possible by his activity (1Cor.12:3), Gr.Nyss.*Maced*.12(1316B); Chrys.*pent*.1.4(2.462E); revelation being through H. Ghost because to him alone is it immediate, Cyr.*thes*.33(5[1].333D); Jo.D.*f.o*.1.12(M.94.849A); **p.** Christian faith given by H. Ghost, Clem.

paed.1.6(p.111.21; M.8.293A); id.str.5.13(p.384.6; M.9.129A); ib.6.17 (p.512.5; 388B); διὰ τί π. πίστεως αὐτὴν καλεῖ, καὶ εἰς τὴν τῶν χαρισμάτων καταλέγει τάξιν; εἰ γὰρ χάρισμά ἐστιν ἡ πίστις καὶ τῆς τοῦ π. δωρεᾶς μόνον, ἀλλ' οὐχ ἡμέτερον κατόρθωμα, οὔτε οἱ ἀπιστοῦντες κολασθήσονται, οὔτε οἱ πιστεύοντες ἐπαινεθήσονται· τοιαύτη γὰρ τῶν χαρισμάτων ἡ φύσις, οὐκ ἔχει στεφάνους, οὔτε ἀμοιβάς...εἰ τοίνυν καὶ ἡ πίστις τοιοῦτόν ἐστι, καὶ οὐδὲν ἡμεῖς εἰσηνέγκαμεν, ἀλλὰ τὸ πᾶν τῆς τοῦ π. ἐστι χάριτος...καὶ οὐδένα ἀντὶ τούτων ληψόμεθα μισθόν, πῶς οὖν ἔλεγε 'καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην...' ὅτι καὶ τῆς τοῦ πεπιστευκότος ἀρετῆς ἐστι κατόρθωμα ἡ πίστις...τίνος οὖν ἕνεκα π. πίστεως αὐτὴν καλεῖ; ἐκεῖνο δεῖξαι βουλόμενος, ὅτι τὸ μὲν παρὰ τὴν ἀρχὴν πιστεῦσαι, τῆς ἡμετέρας εὐγνωμοσύνης ἐστί, καὶ τὸ ὑπακοῦσαι κληθέντας· μετὰ δὲ τὸ καταβληθῆναι τὴν πίστιν, τῆς τοῦ π. δεόμεθα βοηθείας, ὥστε μένειν αὐτὴν διηνεκῶς ἄσειστον καὶ ἀπερίτρεπτον Chrys. hom.1.5 in 2Cor.4:13(3.263E–264C); ἡ μὲν γὰρ πίστις τῆς τοῦ π. δεῖται βοηθείας καὶ τῆς παραμονῆς ἵνα ἄσειστος μένῃ· ἡ δὲ τοῦ π. βοήθεια διὰ βίου καθαροῦ καὶ πολιτείας ἀρίστης ἡμῖν εἴωθε παραμένειν ib.1.9(268C); but πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς καὶ πίστεως φαίνεται τὸ π. παρεκτικόν, καὶ τὸ ἀρκοῦν ἑκάστῳ μέτρον ὁρίζον ὡς θεός Cyr. thes.34(5^{1}.355C); though dwelling of H. Ghost in soul is said to follow on increase of faith and love on part of believer, Jo.Clim. scal.4(M.88.725D); **q.** H. Ghost and love: love unites true 'gnostic' with him, Clem.str.7.7(p.33.20; M.9.464B); φιλανθρωπία being means whereby men maintain fire of Spirit, Chrys.hom.1.5 in 2Cor.4:13 (3.268C); Jo.Clim.scal.4(M.88.725D); supreme gift of H. Ghost is perfect and immediate love of God; another gift, according to proportion of faith, is perfect love of one's neighbour, Max.qu. Thal.29(M.90.365B); **r.** H. Ghost and truth, v. ἀλήθεια; **s.** H. Ghost and wisdom πάρασχε...γαληνιῶντας ἁγίῳ συμφέρεσθαι π., σοφίᾳ τῇ ἀνεκφράστῳ Clem.paed.3.12(p.291.6; M.8.680C); cf. *quod participatione spiritus sancti sanctificatus est quis, purior ac sincerior effectus, dignius recipit sapientiae ac scientiae gratiam*, Or.princ. 1.3.8(p.62.1; M.11.155A); τοῦ δὲ υἱοῦ ὄντος τῆς σοφίας, ἡμεῖς π. σοφίας λαμβάνοντες, τὸν υἱὸν ἔχομεν Ath.ep.Serap.1.19(M.26.576A); as all men partake of wisdom, so all partake of H. Ghost, Or.princ.2.7.2 (p.149.2; 216B); **t.** instructing men, Clem.paed.1.6(p.112.8; M.8. 293C); εἰ δὲ οἱ προφῆται καὶ οἱ ἀπόστολοι οὐ τὰς τέχνας ἐγνώκεσαν, δι' ὧν τὰ κατὰ φιλοσοφίαν ἐμφαίνεται γυμνάσματα, ἀλλ' ὁ νοῦς γε τοῦ προφητικοῦ καὶ τοῦ διδασκαλικοῦ π. ἐπικεκρυμμένως λαλούμενος διὰ τὸ μὴ πάντων εἶναι τὴν συνιεῖσαν ἀκοήν, τὰς ἐντέχνους ἀπαιτεῖ πρὸς σαφήνειαν διδασκαλίας· ἀσφαλῶς γὰρ ἐγνώκεσαν τὸν νοῦν ἐκεῖνον οἱ προφῆται καὶ οἱ τοῦ π. μαθηταί id.str.1.9(p.30.1; M.8.741B); ib.6.16 (p.502.5; M.9.364B); ib.5.4(p.341.27; 44C); teaching men full implications of Christian revelation which could not be expounded by Christ during earthly life, Eus.e.th.3.5(p.161.29; M.24.1009B,C); π. ...δημιουργικῆς δυνάμεως ἀπολειπόμενον, ἁγιαστικῆς δὲ καὶ διδασκαλικῆς πεπληρωμένον Eun.apol.25(M.30.861D); ib.27(864D); τὸ π. τὸ ἅγιον διδάσκειν πάντας τοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου πεπιστευκότας Bas. Eun.3.4(1.275C; M.29.664A); Chrys.pent.1.4(2.463A); **u.** instructing the conscience and bestowing various virtues, Cyr.H.catech.16.12; οὐχὶ πολλάκις ἄνθρωπος ἐν παλατίοις διαπρέπων, κατέπτυσε πλούτου καὶ ἀξίας, διδαχθεὶς ὑπὸ τοῦ π. τοῦ ἁγίου...τοσαῦται πλεονεξίαι ἐν κόσμῳ καὶ ἀκτημονοῦσι Χριστιανοί. διὰ τί; διὰ τὴν τοῦ π. ἐπαγγελίαν ib.16.19; ib.16.22; Bas.Spir.23(3.20C; M.32.109C); cheering on Christian athlete, Gr.Nyss.Eun.2(2 p.387.18ff.; M.45.569A); **v.** in rel. to martyrs, v. μάρτυς; **w.** various functions of H. Ghost in rel. to Christian life; **i.** as guide, Clem.prot.12(p.83.27; M.8.240A); cf.id.paed.3.12(p.291.6; M.8.680C); Gr.Nyss.Eun.2(2 p.385.1; M.45. 565D); **ii.** as strengthener and helper, cf.Or.princ.1.3.8(p.62.11; M. 11.155B); Eun.apol.27(M.30.864D); his help being proportionate to human works, Chrys.hom.1.6 in 2Cor.4:13(3.264E); **iii.** watching over men, Clem.fr.24(p.205.6; M.9.731A); cf.id.str.6.17(p.512.5; M. 9.388B); **iv.** protecting men, esp. against demons, Tat.orat.16(p.18. 5; M.6.841A); and enabling men to see spiritual beings ordinarily invisible, ib.15(p.16.29; 840A); as ὑπεραγωνιστής against Devil, Cyr.H.catech.16.19; ib.17.37; τὸ δὲ ἀπείργειν τοὺς δαίμονας ὃ τοῦ π. ἴδιόν φησιν ὁ Εὐνόμιος Gr.Nyss.Eun.2(2 p.385.19; M.45.568A); π. ...παρ' οὗ ἁγιασθέντες ἐνεδυναμώθησαν Didym.Trin.2.1(M.39.452B); **v.** as comforter, or advocate, v. παράκλητος; **x.** sevenfold gifts, Clem.paed.3.12(p.284.18; M.8.665C); likened to seven-branched candlestick, Max.qu.Thal.63(M.90.672B); **y.** miraculous gifts of H. Ghost bestowed on primitive Church by special providence in order to further progress of gospel, but have now ceased because no longer necessary, Chrys.pent.1.4(2.463Dff.); **z.** gift of H. Ghost sometimes approximates closely to grace οὐχὶ ἕνα θεὸν ἔχομεν καὶ ἕνα Χριστὸν καὶ ἓν π. τῆς χάριτος τὸ ἐκχυθὲν ἐφ' ἡμᾶς; 1Clem.46.6; αὐτὴν γὰρ ἐκείνην...δύναμιν ἁγιαστικὴν τὴν τοῖς ἀτελέσι τὸ τέλειον παρεχομένην, φαμὲν εἶναι τὸ π. τὸ ἅγιον Cyr.thes.34(5^{1}. 352C); **aa.** H. Ghost leads soul to heaven, cf.Iren.haer.3.24.1(M.7. 966B); cf. τὸ δὲ εἰς ἀφθαρσίαν ὁδηγεῖ, τὸ π. Clem.paed.2.2(p.168.5; M. 8.412A); ἐγὼ δὲ ἂν εὐξαίμην τὸ π. τοῦ Χριστοῦ πτερῶσαί με εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὴν ἐμήν id.str.4.26(p.324.24; M.8.1381A); π. ... τὸ ἀναπετάζον ἡμῖν τὰς οὐρανῶν πύλας Didym.Trin.2.1(M.39.452C); hence, 'earnest of Spirit' is pledge of immortality, cf.Iren.haer.3.24. 1(M.7.966B); proving that H. Ghost will be reward of righteous, Bas.Spir.40(3.35A; M.32.144A); **bb.** H. Ghost and final judgement; **i.** to be associated with Christ at parousia, ib.(34B; M.141A); **ii.** those sealed with H. Ghost who have preserved first-fruits of Spirit unsullied, will be rewarded as faithful servants, ib.(34C; M. 141B); **iii.** grace of Spirit is crown of righteous, ib.(34B; M.141B); **iv.** those who have grieved Spirit will be 'cut asunder' (Mt.24:25), i.e. separated from him entirely, ib.(34C,D; M.141B,C); **4.** conditions for reception of H. Ghost; **a.** universal bestowal of H. Ghost rendered possible by work of Christ, hence given to few before Ascension, but to all believers thereafter, cf.Or.princ.2.7.2(p.149.3; M.11.216C); disciples were not previously given H. Ghost, hence possible for them to deny Christ, Hipp.Noët.14(p.257.10; M.10. 821B); **b.** purification necessary, Bas.Spir.23(3.20A; M.32.109A); **c.** active co-operation required from man τὸ ἅγιον π. μόνοις σπουδαίοις ἐπιφοιτᾷ, τῶν φαύλων μακρὰν ὑπάρχον· οὐ τοπικῶς δὲ τοῦ μακρὰν καὶ τοῦ ἐγγὺς ἀκούειν δεῖ, ἀλλ' ὡς ἐνδέχεται περὶ ἀσωμάτων αὐτὰ νοεῖν Or.fr.37 in Jo.(p.513.5); οὔτε ἡ τοῦ π. χάρις τὴν ἡμετέραν προφθάνει προαίρεσιν· ἀλλὰ καλεῖ μέν, ἀναμένει δὲ ὥστε ἑκόντας καὶ βουληθέντας οἴκοθεν προσελθεῖν Chrys.hom.1.5 in 2Cor.4:13(3. 264C); **d.** H. Ghost departs from sinners, Herm.mand.5.1.3; cf. Or.princ.1.3.7(p.58.11; M.11.152C); to lose H. Ghost through sin is the 'blasphemy against H. Ghost', cf.ib.(p.59.15; 153C); ὅτε γοῦν ἐκπίπτει τις ἀπὸ τοῦ π. διά τινα κακίαν, ἡ μὲν χάρις ἀμεταμέλητος διαμένει τοῖς βουλομένοις, κἂν τις ἐκπεσὼν μετανοῇ· οὐκέτι δὲ ἐν τῷ θεῷ ἐστιν ἐκεῖνος ὁ πεσών, διὰ τὸ ἀποστῆναι ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἐν τῷ θεῷ ἅγιον καὶ παράκλητον π., ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ ἔσται ᾧ ἑαυτὸν ὑπέταξεν ὁ ἁμαρτάνων, ὡς ἐπὶ τοῦ Σαοὺλ γέγονεν Ath.Ar.3.25(M.26.376C); hence Novatian put H. Ghost to flight by denying possibility of post-baptismal penance, Dion.Al.ap.Eus.h.e.7.8(M.20.653A); Euchite συνοικοῦσιν ὁ σατανᾶς καὶ τὸ π. τὸ ἅγιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ Jo.D.haer.80 (M.94.729A); **5.** operation of H. Ghost in Church; **a.** Church as sphere of his activity, cf. *ubi enim ecclesia, ibi et spiritus dei; et ubi spiritus dei, illic ecclesia, et omnis gratia; spiritus autem veritas*, Iren.haer.3.24.1(M.7.966C); τὸ ἐν ἐκκλησίᾳ παραδοθὲν ἅγιον π. Hipp. haer.1 proem.(p.3.2; M.16.3020C); Church would not exist without H. Ghost, and where Church is he is also, Chrys.pent.1.4(2.463C); he is Church's ruler and provides universal Church with charismata, Cyr.H.catech.16.22; bestowed on Church by Christ as its head, Max.qu.Thal.63(M.90.672B); **b.** Church's ministry as instrument of H. Ghost, cf. *in ecclesia enim, inquit, posuit deus apostolos, prophetas, doctores, et universam reliquam operationem spiritus*, Iren.haer.3.24.1(M.7.966B); H. Ghost, manifested in teaching and refutation of heresy, handed down in Church from apostles, through their converts, to bishops, Hipp.haer.1 proem.(p.3.2; M. 16.3020C); εἰ μὴ π. ἅγιον ἦν, ποιμένες καὶ διδάσκαλοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐκ ἂν ἦσαν· καὶ γὰρ οὗτοι διὰ τοῦ π. γίνονται, καθὼς καὶ ὁ Παῦλός φησιν· ἐν ᾧ ἔθετο ὑμᾶς τὸ π. τὸ ἅγιον ποιμένας καὶ ἐπισκόπους...εἰ μὴ π. ἅγιον ἦν ἐν τῷ κοινῷ τούτῳ πατρὶ καὶ διδασκάλῳ, οὐκ ἂν ὅτε πρὸ μικροῦ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἱερὸν βῆμα τοῦτο, καὶ πᾶσιν ὑμῖν ἔδωκεν εἰρήνην, καὶ ἐπεφθέγξασθε αὐτῷ κοινῇ πάντες 'καὶ τῷ π. σου' Chrys.pent.1.4(2. 463B,C); cf. in consecration prayer for bishops, *effunde eam virtutem quae a te est, principalis spiritus quem dedisti dilecto filio tuo... quod donavit sanctis apostolis qui constituerunt ecclesiam*, Hipp. trad.ap.3.3; connected esp. with power of absolution, cf.ib.3.5; δὸς αὐτῷ χάριν καὶ π. θεῖον, ὃ ἐχαρίσω πᾶσιν τοῖς γνησίοις σου δούλοις καὶ προφήταις καὶ πατριάρχαις Serap.euch.28.1; Lit.ap.Const.App.8.5.7; τῇ ἐπιφοιτήσει καὶ δυνάμει καὶ χάριτι τοῦ ἁγίου σου π. ἐνίσχυσον, ὡς ἐνίσχυσας τοὺς...ἀποστόλους καὶ προφήτας Euchol.(p.250); cf. in ordination of presbyters, *respice super servum tuum istum et impartire spiritum gratiae et consilii*, Hipp.trad.ap.8.2; τὴν χεῖρα ἐκτείνομεν...ἵνα τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ἐπιδημήσῃ αὐτῷ...ὁ χαρισάμενος ἀπὸ τοῦ π. τοῦ Μωσέως ἐπὶ τοὺς ἐκλελεγμένους πνεῦμα ἅγιον· μέρισον καὶ τῷδε π. ἅγιον ἐκ τοῦ π. τοῦ μονογενοῦς εἰς χάριν σοφίας καὶ γνώσεως καὶ πίστεως ὀρθῆς Serap.euch.27.1–2; Const.App.8.16.4; πλήρωσον τῆς τοῦ ἁγίου σου π. δωρεᾶς Euchol.(p.243); of deacon, cf. *non accipiens communem presbyterii spiritum eum cujus participes presbyteri sunt*, Hipp.trad.ap.9.4; cf. *da spiritum sanctum gratiae et*

sollicitudinis et industriae in hunc servum tuum, ib.9.11; δὸς ἐν αὐτῷ πνεῦμα γνώσεως καὶ διακρίσεως Serap.euch.26.2; πλῆσον αὐτὸν π. καὶ δυνάμεως Const.App.8.18.2; Euchol.(p.209); of deaconess ὁ πληρώσας πνεύματος Μαριὰμ καὶ Δεββῶραν...δὸς αὐτῇ π. ἅγιον Const.App.8.20.1; **6.** H. Ghost and worship; **a.** worship is in him, hence he is τόπος of Dt.12:13, Gen.28:16, Bas.Spir.62(3.52D,E; M.32.184A); **b.** his assistance necessary πῶς μὲν γὰρ εἴπωσιν ἄγγελοι, δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, μὴ δυναμωθέντες ὑπὸ τοῦ π.;...τὰς ἀοράτους δυνάμεις... δεομένας τῆς βοηθείας τοῦ π. ib.38(32D,E; M.137B); **c.** hence offers worship to himself through men τὸ π. ἐστιν, ἐν ᾧ προσκυνοῦμεν, καὶ δι' οὗ προσευχόμεθα...τὸ οὖν προσκυνεῖν τῷ π., ἢ προσεύχεσθαι, οὐδὲν ἄλλο εἶναί μοι φαίνεται, ἢ αὐτὸ ἑαυτῷ τὴν εὐχὴν προσάγειν καὶ τὴν προσκύνησιν Gr.Naz.or.31.12(p.159.13ff.; M.36.145C); **d.** intercedes for men, Gr.Nyss.Eun.2(2 p.384.15ff.; M.45.565C); **e.** leads believer to understand sacramental mysteries, Dion.Ar.e.h.3.2(M.3.428A); **f.** cult of H. Ghost not traditional or familiar, because worship is *in* him, Gr.Naz.or.31.12(p.159.13; M.36.145B); **g.** Heracleon's teaching on worship 'in spirit and truth' (Jo.4:24) αὐτοὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ὄντες τῷ πατρὶ πνεῦμά εἰσιν, οἵτινες κατὰ ἀλήθειαν καὶ οὐ κατὰ πλάνην προσκυνοῦσιν Heracleon ap.Or.Jo.13.25(p.249.2; M.14.441A); refuted by teaching that to suppose those who worship in Spirit to be ὁμοούσιοι with divine nature is impious, Or.ib.(p.249.5; M.14.441A); **7.** H. Ghost and sacraments; **a.** baptism, v. βάπτισμα; **i.** not present in John's baptism, Ammon.Ac.18:25(M.85.1572C); **ii.** in Christ's baptism, Clem.paed.1.6(p.105.17; M.8.280D) cit. s. λουτρόν; ἐχρίσθη τὴν σάρκα τῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ π. id.str.1.21(p.78.32; M.8.856B); purpose of appearance as dove τὸ πρᾶον τῆς νέας ἐπιφανείας τοῦ π. ἐβούλετο δεῖξαι τῷ τῆς περιστερᾶς ὁμοιώματι id.fr.57(p.226.26; M.9.765C); Christ as God sent forth H. Ghost and received him as man, Nil.epp.2.293(M.79.345B); **iii.** in Christian baptism; ref. Trinitarian formula, v. βαπτίζω, βάπτισμα, λουτρόν; ref. gift of Spirit in baptism as distinctive of Christian sacrament, v. βάπτισμα; associated particularly with water of baptism, v. ὕδωρ, λουτρόν; regarded as bestowed after baptism, and associated esp. with chrismation, v. χρῖσμα, χρίω; cf.Thdt.Ps.22:5(1.749) cit. s. ἔλαιον; ass. imposition of hands (ref. Ac.8:18, Heb.6:2), cf.Or.princ.1.3.2(p.50.4; M.11.147B); cf.ib.1.3.7(p.58.20; 153A); Chrys.hom.9.2 in Heb.(12.95C); Thdt.Heb.6:2(3.577); Anast.S.qu.et resp.86(M.89.712C); effects of his operation in baptism: sealing of baptized, cf. ἐσφράγισεν ἡμῶν τὰς ψυχὰς τῷ ἰδίῳ π. καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος τῷ ἰδίῳ αἵματι Mel.pass.67 p.11.8; Cyr.H.catech.4.16; τοῦτο [sc. π.] γὰρ ἕτοιμον πάρεστι σφραγίσαι σου τὴν ψυχήν, καὶ δίδωσι σφραγῖδα, ἣν τρέμουσι δαίμονες ib.17.35; παρεῖναι δοκεῖ πως τοῖς ἅπαξ ἐσφραγισμένοις, τὴν ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς σωτηρίαν αὐτῶν ἀναμένον Bas.Spir.40(3.34D; M.32.141C); sts. connected with external σφραγίς of consignation, CCP(381)‡can.7; Rit.Bapt.(p.405); Euchol.(p.291); connected with invocation of Trin., Clem.exc.Thdot.80(p.131.27; M.9.696B); remitting sins, id.paed.1.6(p.106.23; M.8.284A); Chrys.pent.1.4(2.462E); regenerating and re-creating τὸν οὐκ ἐξ αἱμάτων...ἐν π. δὲ ἀναγεννώμενον Clem.str.2.13(p.144.17; M.8.996C); cf. *lavacrum regenerationis spiritus sancti*, Hipp.trad.ap.22.1; παλιγγενεσίας ὀνομαζόμενον λουτρὸν μετὰ ἀνακαινώσεως γινόμενον πνεύματος Or.Jo.6.33(17; p.143.14; M.14.257B); π. ... τὸ ἀνακτίζον διὰ βαπτίσματος Gr.Naz.or.31.29(p.184.1; M.36.165C); Didym.(‡Bas.)Eun.5(1.303A; M.29.725D); ἐνοικεῖ τοῦ...π. ἡ χάρις τῇ τοῦ βαπτισθέντος ψυχῇ...τὸ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν αὐτῇ ἀνακαινίζουσα †Jo.D.B.J.8(M.96.920A); mediating divine sonship, Clem.paed.1.5(p.102.20; M.8.276A); giving spiritual growth ἀναγεννῆσαι ὕδατι, αὐξῆσαι πνεύματι ib.1.12(p.148.19; M.8.368A); and sanctification, Symb.Sel.(p.258.14; M.26.745B); faith the necessary condition of reception of H. Ghost in baptism, Cyr.H.catech.17.36; Jo.D.f.o.4.9(M.94.1121C); baptism the means of union with H. Ghost, Dion.Ar.e.h.2.3.8(M.3.404C); his operation in baptism compared with winnowing of corn, Clem.ecl.25(p.143.26; M.9.709B); **b.** eucharist; **i.** ref. reception of H. Ghost in eucharist, cf. σάρκα ἡμῖν τὸ π. τὸ ἅγιον ἀλληγορεῖ, καὶ γὰρ ὑπ' αὐτοῦ δεδημιούργηται ἡ σάρξ· αἷμα ἡμῖν τὸν λόγον αἰνίττεται, καὶ γὰρ ὡς αἷμα πλούσιον ὁ λόγος ἐπικέχυται τῷ βίῳ· ἡ κρᾶσις δὲ ἡ ἀμφοῖν ὁ κύριος, ἡ τροφὴ τῶν νηπίων· ὁ κύριος πνεῦμα καὶ λόγος Clem.paed.1.6(p.115.30; M.8.301A); ἰσχὺς δὲ τοῦ λόγου τὸ π., ὡς αἷμα σαρκός. ἀναλόγως τοίνυν κίρναται ὁ μὲν οἶνος τῷ ὕδατι, τῷ δὲ ἀνθρώπῳ τὸ π., καὶ τὸ μὲν εἰς πίστιν εὐωχεῖ, τὸ κρᾶμα, τὸ δὲ εἰς ἀφθαρσίαν ὁδηγεῖ, τὸ π., ἡ δὲ ἀμφοῖν αὖθις κρᾶσις... εὐχαριστία κέκληται ib.2.2(p.168.2; M.8.409B); cf. *des omnibus qui percipiunt sanctis in repletionem spiritus sancti ad confirmationem fidei in veritate*, Hipp.trad.ap.4.12; ἵνα οἱ μεταλαβόντες αὐτοῦ...π. ἁγίου πληρωθῶσιν Lit.ap.Const.App.8.12.39; **ii.** ref. operation in consecration of elements, cf. *ut mittas spiritum tuum sanctum in oblationem sanctae ecclesiae*, Hipp.trad.ap.4.12; Cyr.H.catech.23.7 cit. s. σῶμα; ὅταν ἑστήκῃ πρὸ τῆς τραπέζης ὁ ἱερεὺς...καλῶν τὸ π. τὸ ἅγιον, τοῦ παραγενέσθαι καὶ ἅψασθαι τῶν προκειμένων...ὅταν διδῷ τὴν χάριν τὸ π., ὅταν κατέλθῃ, ὅταν ἅψηται τῶν προκειμένων Chrys.coemet.3(2.401D); καταπέμψῃς τὸ ἅγιόν σου π. ἐπὶ τὴν θυσίαν ταύτην Lit.ap.Const.App.8.12.39; αὐτὸ τὸ π. σου τὸ πανάγιον κατάπεμψον... ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ προκείμενα ἅγια δῶρα ταῦτα Lit.Jac.(p.206.6); Lit.Chrys.(p.329.16); cf. ἐξαπόστειλον ἐπὶ τοὺς ἄρτους τούτους καὶ ἐπὶ τὰ ποτήρια ταῦτα τὸ π. σου τὸ ἅγιον ἵνα αὐτὰ ἁγιάσῃ καὶ τελειώσῃ Lit.Marc.(p.134.10); Lit.Bas.(p.329.29); **8.** H. Ghost and revelation; **a.** as spirit of prophecy; **i.** freq. described as π. προφητικόν Just.1apol.13.3(M.6.348A); Athenag.leg.10.3(M.6.909A); ib.18.2(925B); revealing God, cf.Iren.haer.4.20.5(M.7.1035A); as 'mouth of the Lord', Clem.prot.9(p.62.9; M.8.192D); πληρωθεὶς ὁ ἄνθρωπος...τῷ π. λαλεῖ καθὼς ὁ κύριος βούλεται, οὕτως φανερὸν ἔστε τὸ π. τῆς θειότητος. τὸ γὰρ προφητικὸν π. τὸ σωματεῖόν ἐστιν τῆς προφητικῆς τάξεως ὅ ἐστιν τὸ σῶμα τῆς σαρκὸς...Χριστοῦ τὸ μιγὲν τῇ ἀνθρωπότητι διὰ Μαρίας POxy.5.9 (saec. iii–iv); **ii.** esp. as inspiring OT prophets, and enabling them to testify to Christ, Athenag.leg.10.3(909A) v. προφήτης; in credal formularies, Symb.Hier.(M.33.533B); Symb.ap.Epiph.anc.118(p.147.11; M.43.232D) cit. s. C supra; Symb.ap.Epiph.anc.119(p.148.26; 236A) cit. s. c.iii infra; Symb.Nic.-CP(p.80.12; H.2.288B); enabling Gabriel to predict future, Bas.Spir.38(3.32E; M.32.137C); in prophetic inspiration H. Ghost mediates presence of God, ib.37(30E; M.133B); Cyr.thes.33(5^1.337A); his operation in ecstatic prophecy does not necessitate suspension of human faculties, †Bas.Is.5(1.381A; M.30.125B); **iii.** prophetic Spirit subject to Christ, Clem.q.d.s.6(p.164.9; M.9.612A); cf.id.fr.24(p.204.1; M.9.729B); **iv.** prophetic Spirit held by orthodox to operate normally through inspiration and interpretation of scripture, cf. Clem.str.1.9(p.30.3; M.8.741B); but direct gift of prophecy may be expected by the baptized, if they are worthy to receive it, Cyr.H.catech.17.37; **v.** Montanist πολλοὺς ἔχειν μάρτυρας, καὶ τοῦτ' εἶναι τεκμήριον...τῆς δυνάμεως τοῦ παρ' αὐτοῖς λεγομένου προφητικοῦ π. Anon.ap.Eus.h.e.5.16.20(M.20.472B); Apollon.ib.5.18.3(M.20.476C); **b.** direct revelation is granted by H. Ghost in visions, Cyr.H.catech.23.6; Bas.Spir.38(3.32E; M.32.137C); **c.** in scripture; **i.** H. Ghost as speaker, inspirer, or author of scriptures, v. γραφή, ἐπίπνοια; **ii.** in OT ὁ νόμος πνευματικὸς...ὁ γὰρ π. ἁγίῳ γενόμενος πνευματικός. οὗτος δὲ τῷ ὄντι νομοθέτης Clem.str.1.26(p.105.19; M.8.917A); Cyr.H.catech.4.16; Symb.ap.Epiph.anc.119(p.148.26; M.43.236A) cit. s. iii infra; **iii.** in both Testaments, esp. in prophets and apostles, Clem.str.5.6(p.352.11; M.9.65A); cf. *quod iste spiritus sanctus unumquemque sanctorum vel prophetarum vel apostolorum inspiraverit, et non alius spiritus in veteribus, alius vero in his, qui in adventu Christi inspirati sunt, fuerit...praedicatur*, Or.princ.1 proem.4(p.11.8; M.11.118A); cf. *idem...spiritus sanctus est, qui et in prophetis et in apostolis fuit...et duos quidem deos ausos esse haereticos dicere...audivimus...duos autem spiritus sanctos numquam cognovimus ab aliquo praedicari. quomodo enim hoc de scripturis poterunt affirmare, aut quam differentiam dare poterunt inter spiritum sanctum et spiritum sanctum?* ib.2.7.1(p.148.10; 216A); Cyr.H.catech.4.16; ἓν π. ἅγιον, διὰ προφητῶν μὲν περὶ τοῦ Χριστοῦ κηρῦξαν· ἐλθόντος δὲ τοῦ Χριστοῦ καταβάν, καὶ ἐπιδεῖξαν αὐτόν. μηδεὶς οὖν χωριζέτω τὴν παλαιὰν ἀπὸ τῆς καινῆς διαθήκης· μηδεὶς λεγέτω, ὅτι ἄλλο τὸ π. ἐκεῖ, καὶ ἄλλο ὧδε ib.16.3–4; εἰς τὸ ἅγιον π. πιστεύομεν, τὸ λαλῆσαν ἐν τῷ νόμῳ καὶ κηρῦξαν ἐν τοῖς προφήταις...λαλοῦν ἐν ἀποστόλοις Symb.ap.Epiph.anc.119(p.148.26; M.43.236A); τὸ αὐτὸ π. καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ, καὶ ἐν τῇ καινῇ Chrys.hom.2.2 in 2Cor.4:13(3.270E); ib.2.7(275D); **iv.** his revelations obscure, needing faith for their understanding, Clem.str.1.9(p.30.7; M.8.741B,C); 'gnostic' alone can interpret what is said by him in scripture, ib.6.15(p.490.10; M.9.340B); which is purposely concealed except from faithful, ib.(p.495.21; 349B); and needs interpretation by H. Ghost himself, id.q.d.s.5(p.163.30; M.9.609D); Or.fr.37 in Jo.(p.513.30); **9.** images and metaphors of his work in rel. to man ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ὕψη διὰ τῆς μηχανῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν σταυρός, σχοινίῳ χρώμενοι τῷ π. τῷ ἁγίῳ Ign.Eph.9.1; compared with a magnet, Clem.str.7.2(p.8.24; M.9.413A); gold, ib.5.14(p.391.5; 148A); dew, id.q.d.s.34(p.182.22; M.9.640C); ib.40(p.186.11; 645A); cf. θηλῆς λογικῆς πνεύματι δροσερῷ ἐμπιμπλάμενοι id.paed.hymn.51(p.292; M.8.684B); water, id.ecl.8(p.139.5; M.9.701B); simile explained at length, Cyr.H.catech.16.12; hence drinking of Spirit, Ath.ep.Serap.1.19(M.26.576A); 'new wine' (Mt.9:17), Or.princ.1.3.7(p.59.2; M.11.153A); fig-tree (as healer and provider of shelter), Meth.

*symp.*10.5(p.127.31; M.18.201B); oil, Hipp.*Dan.*1.16.3(M.10.693A); fire, Cyr.H.*catech.*17.14; robe, *ib.*17.15; **10.** claims of enthusiasts to be identified with H. Ghost: Maximilla ῥῆμά εἰμι καὶ π. καὶ δύναμις Anon.ap.Eus.*h.e.*5.16.17(M.20.472A); Manes, *ib.*7.31.1(720C); Thdt. *haer.*1.26(4.321); v. παράκλητος; **11.** work of H. Ghost acc. non-orthodox theology: **a.** Gnost.; **i.** operation of Christ and H. Ghost as syzygy in Valentinian system τὸν Μονογενῆ πάλιν ἑτέραν προβαλέσθαι συζυγίαν...Χριστὸν καὶ π. ἅγιον, εἰς πῆξιν καὶ στηριγμὸν τοῦ πληρώματος, ὑφ' ὧν καταρτισθῆναι τοὺς αἰῶνας...τὸ δὲ ἐν π. τὸ ἅγιον ἐξισωθέντας αὐτοὺς πάντας εὐχαριστεῖν ἐδίδαξε, καὶ τὴν ἀληθινὴν ἀνάπαυσιν ἡγήσατο. οὕτως τε μορφῇ καὶ γνώμῃ ἴσους κατασταθῆναι τοὺς αἰῶνας λέγουσι, πάντας γενομένους Νόας καὶ πάντας Λόγους κτλ. Iren.*haer.*1.2.5–6(M.7.461A,464A); **ii.** Basilidean, H. Ghost (corresponding to πτερόν of Plato *Phaedr.*246Aff.) assists υἱότης in σπέρμα to rise κάτωθεν ἄνω, Hipp.*haer.*7.22(p.199.9; M.16.3307A); **iii.** Naassene (related to Attis cult) συρικτὰν δέ φασιν εἶναι Φρύγες τὸ ἐκεῖθεν γεγεννημένον, ὅτι π. ἐναρμόνιόν ἐστι τὸ γεγεννημένον...τὸ δὲ π., φησίν, ἐκεῖ ὅπου καὶ ὁ πατὴρ ὀνομάζεται καὶ ὁ υἱός Hipp.*haer.*5.9 (p.98.9; M.16.3154A); **b.** Manich., ζῶν π. as emanation from Father, created stars, Hegem.*Arch.*8(p.11.4ff.; M.10.1437C); sent to rescue primal man from power of darkness, *ib.*7(p.10.13; 1437B); **c.** as female principle, (cf. Hebr. רוח); in Gospel acc. Hebrews ἔλαβέ με ἡ μήτηρ μου, τὸ ἅγιον π. Or.*Jo.*2.12(p.67.20; M.14.132C) where interpreted in light of Mt.12:50, cf.Or.*hom.15.4 in Jer.*(p.128.27; M.13.433B); as female aeon (Valent.), Iren.*haer.*1.2.5–6(M.7.461A–464A); cf. Naassene, Hipp.*haer.*5.8(p.97.17; M.16.3151B); Elchezaite, *ib.*9.13(p.251.20; 3387C); εἶναι δὲ καὶ τὸ ἅγιον π. ... θήλειαν, ὅμοιον τῷ Χριστῷ Epiph.*haer.*19.4(p.221.10; M.41.265B) (Ossaean).

H. site of pentecostal descent marked by upper church at Jerusalem where catechetical lecture on H. Ghost is delivered, Cyr.H.*catech.*16.4.

I. work of H. Ghost in rel. to angels: angels partake of H. Ghost along with rest of creation, Ath.*ep.Serap.*1.27(M.26.593A); are thereby sanctified and perfected, Bas.*Spir.*38(3.31Cff.; M.32.136A); their service is accomplished in him, *ib.*(33B; M.140A); they praise God in him, *ib.*(32D; M.137B).

X. angels as πνεύματα; **1.** dist. from ἅγιον π., Eus.*e.th.*3.5(p.163.16; M.24.1013A); Cyr.H.*catech.*16.23; Bas.*Eun.*3.2(1.273E; M.29.660A); Didym.*Trin.*2.4(M.39.489A); **2.** as λειτουργικὰ πνεύματα, v. λειτουργικός.

XI. evil πνεύματα; **1.** composed of spirit derived from matter, Tat.*orat.*12(p.13.11; M.6.832B); cf. ὑλικῶν πνευμάτων Meth.*Porph.*1 (p.504.23; M.18.400C); **2.** dwell in soul and war against H. Ghost, Herm.*mand.*5.1.2–4; *Const.App.*6.27.4; as familiar spirits, Or. *princ.*3.3.5(pp.261.19–262.1; M.11.318B,C); entering human bodies in order to enjoy sensual pleasures inaccessible to mere spirits, *Hom. Clem.*9.10; **3.** cause disease and madness, Or.*comm.in Mt.*13.6 (p.193.13; M.13.1105C); **4.** liturg., ref. those possessed by evil spirits εὔξασθε, οἱ ἐνεργούμενοι ὑπὸ π. ἀκαθάρτων...δεηθῶμεν, ὅπως...θεὸς... ἐπιτιμήσῃ τοῖς ἀκαθάρτοις...π. *Lit.*ap.*Const.App.*8.7.2; **5.** incite to sin, cf.Or.*hom.20.3 in Num.*(p.193.13ff.; M.12.732C); **6.** cause men to anathematize Christ, Bas.*Spir.*38(3.32E; M.32.137B); and inspire heresy, Rhod.ap.Eus.*h.e.*5.13.2(M.20.460B); Anon.*ib.*5.16.8 (468A); confused by Montanists with Paraclete, cf.Or.*princ.*2.7.3 (p.150.13; M.11.217B); id.*comm.in Mt.*15.30(p.441.16; M.13.1344A); **7.** subject to Christian exorcists, Just.*dial.*76.6(M.6.653C); **8.** identified with pagan gods, *Const.App.*2.28.8; Chrys.*pan.Bab.*1.2(2.533B).

XII. of inspiration of Delphic priestess διὰ τοῦ Πυθίου στομίου περικαθεζομένῃ τῇ...προφήτιδι π. διὰ τῶν γυναικείων ὑπεισέρχεται τὸ μαντικόν Or.*Cels.*3.25(p.221.28; M.11.949B); *ib.*7.3(p.155.15; 1424D).

πνευματέμφορος, *inspired*, of prophets π. στόμα Jo.D.*carm.pent.* 116(p.217; M.96.837C).

πνευματιάω, *be possessed by an evil spirit*, ref. question whether husband may divorce demoniac wife, Tim.I Al.*resp.*(M.33.1305D); in gen., *Apophth.Patr.*(M.65.304A).

πνευματικός, **A.** *of the breathing* ἀσχολία καὶ ἀρρωστία π. τὸ κωλῦσαν ἣν ἡμᾶς γενέσθαι μέχρι Ναυίλων Gr.Naz.*ep.*205(M.37.340B).

B. *spirited, fierce* πάντων δὲ τῶν θηρίων πνευματικώτατον τυγχάνει καὶ πυρωδέστατον ‡Eust.*hex.*(M.18.745C).

C. *spiritual*; **1.** opp. physical σαρκικὸς εἶ καὶ π. Ign.*Polyc.*2.2; cf. σωματικός; **2.** *partaking of substance proper to spirits*, i.e. of refined and impalpable substance δαίμονες δὲ πάντες σαρκίον μὲν οὐ κέκτηνται, π. δέ ἐστιν αὐτοῖς ἡ σύμπηξις ὡς πυρὸς καὶ ἀέρος Tat.*orat.* 15(p.16.27; M.6.840A); οἱ ἀστέρες, σώματα π. Clem.*ecl.*55(p.152.14; M. 9.724B); of body ascribed to God by anthropomorphites σῶμα...π. καὶ αἰθερῶδες Or.*Jo.*13.21(p.245.10; M.14.433B); esp. of resurrection body of Christ and of faithful, cf. ἀνάστασις: μεταβαλοῦντες δὲ τὸ σῶμα ἐπὶ τὸ πνευματικώτερον id.*dial.*24(p.166.20); cf. *quantum ergo sensus noster capere potest, qualitatem spiritalis corporis talem quondam esse sentimus, in quo inhabitare deceat non solum sanctas quasque perfectasque animas, verum etiam omnem illam creaturam quae liberabitur a servitute corruptionis*, id.*princ.*3.6.4(p.285.10; M. 11.337B); defined as *non nova aliqua corpora...sed haec ipsa, quae viventes habuerant, ex deterioribus in melius transformata...* it being necessary that when *animalis homo* is rendered *spiritalis, tum corpus quasi spiritui ministrans in statum qualitatemque proficiat spiritalem*, *ib.*3.6.6(p.288.27; 339C); cf. πᾶν γὰρ τὸ ἐκ καθαροῦ ἀέρος καὶ καθαροῦ πυρὸς συνιστάμενον σύγκριμα, καὶ τοῖς ἀγγελικοῖς ὁμοούσιον ὑπάρχον, οὐ δύναται γῆς ἔχειν ποιότητα καὶ ὕδατος, ἐπεὶ συμβήσεται ἔσεσθαι αὐτὸ γεῶδες. τοιοῦτον καὶ ἐκ τούτων τὸ ἀναστῆναι μέλλον σῶμα ἀνθρώπου ὁ Ὠριγένης ἐφαντάζετο, ὃ καὶ π. ἔφησεν Meth.*res.*2.30(p.388.15; M.18.316C); βούλεται τοίνυν ὁ Ὠριγένης τὴν μὲν αὐτὴν σάρκα μὴ ἀποκαθίστασθαι τῇ ψυχῇ...τὴν δὲ ποιὰν ἑκάστου μορφήν, κατὰ τὸ εἶδος τὸ τὴν σάρκα καὶ νῦν χαρακτηρίζον, ἐν ἑτέρῳ π. τετυπωμένην ἀναστήσεσθαι σώματι *ib.*3.3(p.391.3; M.18. 317B); ὅτι δὲ ἔστι σῶμα ψυχικὸν καὶ ἔστι σῶμα π., οὐκ ἄλλο σῶμα π. καὶ ἄλλο ψυχικόν, ἀλλ' αὐτὸ ψυχικὸν αὐτὸ π.,...ὅτε δὲ ἐγειρόμεθα, οὐκέτι τῆς ψυχῆς ἡ δουλεία, ἀλλὰ πνεύματος ἡ ἀκολουθία. ... Ἐνὼχ...ἐν σώματι γὰρ ζῶντι ὑπάρχει, πνευματικῶς φερόμενος καὶ οὐ ψυχικῶς διὰ τὴν μετάθεσιν, καίτοι γε ἐν σώματι ὢν π. ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ Ἠλία...ὅτι ἀνελήφθη...καὶ ἔστιν ἔτι ἐν σαρκί, σαρκὶ δὲ π. Epiph.*haer.*64.63–64 (p.502.20ff.; M.41.1180Bff.); ἐν τῇ...μελλούσῃ καταστάσει ὡς π. ἀνιστάμενοι πάλιν, ἀκριβέστερον γνωσόμεθα περὶ θεοῦ Cosm.Ind.*top.*5 (M.88.312A); πνευματικόν, οἷον τὸ τοῦ κυρίου σῶμα μετὰ τὴν ἀνάστασιν κεκλεισμένων τῶν θυρῶν διερχόμενον Jo.D.*f.o.*4.27(M.94.1225A); Origen's views attacked εἰ δέ τις εἰκόνα μὲν χοϊκὴν τὴν σάρκα αὐτὴν οἴοιτο λέγεσθαι, εἰκόνα δὲ ἐπουράνιον ἄλλο παρὰ τὴν σάρκα σῶμα π., ἐνθυμηθήτω...ὅτι Χριστός, ὁ οὐράνιος ἄνθρωπος, τὸ αὐτὸ σχῆμα τοῦ σώματος...καὶ σάρκα τὴν αὐτὴν τῇ ἡμετέρᾳ φορέσας ἐφάνη, δι' ἣν καὶ...ἄνθρωπος ἐγένετο, ἵνα...οὕτως...πάντες ζωοποιηθήσονται Meth. *res.*2.18(p.369.15; M.18.284C); *ib.*3.16(p.413.6; M.118.888A) cit. s. ἀνάστασις; or modified τοῦτο δὲ [sc. σῶμα] οὐ π.; π. μέν, ἀλλ' ἐκεῖνο πολλῷ πλέον. νῦν μὲν γὰρ καὶ ἀφίπταται τοῦ πνεύματος...ἡ...χάρις... τότε δὲ οὐχ οὕτως...ἢ γάρ τι τοιοῦτον ᾐνίξατο, εἰπὼν π., ἢ ὅτι κουφότερον ἔσται καὶ λεπτότερον, καὶ οἷον καὶ ἐπ' ἀέρος ὀχεῖσθαι, μᾶλλον δὲ ἀμφότερα Chrys.*hom.41.3 in 1Cor.*(10.390D,E); δέον πιστεύειν, αὐτὸ μὲν ἀνίστασθαι κατ' οὐσίαν καὶ εἶδος τὸ σῶμα, ἄφθαρτον δὲ καὶ ἀθάνατον, καὶ ἀποστολικῶς εἰπεῖν...π. Max.*ep.*7(M.91.440A); risen body as π. ναός, Ephr.2.233D; of Christ's earthly body (Gnost.) οἱ δ' αὖ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς λέγουσιν...ὅτι π. ἦν τὸ σῶμα τοῦ σωτῆρος Hipp. *haer.*6.35(p.165.14; M.16.3250A); ταῦτα [sc. burial etc.] δὲ σῶμα π. παθεῖν οὐ δύναται Or.*dial.*5(p.132.9); **3.** as subst., *spiritual being, spirit* δαίμονας ἢ πνευματικὰ τῆς πονηρίας εἶναι CCP(543)*anath.*4; **4.** *pertaining to unseen world*, Cyr.H.*procatech.*6; καπηλείαν γὰρ ἐπεισάγεις τοῖς π. Bas.*ep.*53.1(3.147C; M.32.397B); Chrys.*stat.*1.9(2.14E); π. θεωρίας Evagr.Pont.*cap.pract.*A 21(M.40.1228A); **5.** *pertaining to the soul*, *Did.*10.3; π. ὀφθαλμοῖς ὑμᾶς θεωρῶν Eustrat.*stat. anim.*14(p.431); ἡλικίας π. Proc.G.*Is.*22:15ff.(M.87.2181A).

D. *supra-natural, heavenly, spiritual*; **1.** *heavenly, divine*; of Christ, Ign.*Eph.*7.2 cit. s. ἰατρός; cf.id.*Smyrn.*3.3; of gifts of H. Ghost, Mac.Aeg.*hom.*16.11(M.34.621B); of baptism with H. Ghost, *Const.App.*3.16.4; **2.** of pleroma (Valent.), Iren.*haer.*1.1.3(M.7.449B); **3.** of Church ἡ ἐκκλησία δὲ π. οὖσα ἐφανερώθη ἐν τῇ σαρκὶ Χριστοῦ *2Clem.*14.3; συνάφθητε τοίνυν τῇ π. μητρὶ ἐκκλησίᾳ Zeno *henot.*(p.54.15; M.86.2624C); **4.** of Bible, prophets, scriptural writers, *inspired* ὅλων τῶν γραφῶν π. οὐσῶν...καὶ πᾶσα γραφὴ δεδομένη ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ Iren.*haer.*2.28.3(M.7.806A); τὸ τῶν προφητικῶν λόγων ἔνθεον καὶ τὸ π. τοῦ Μωσέως νόμου Or.*princ.*4.1.6(p.301.14; M.11.352B); ἡ π. ἀνάγνωσις Chrys.*hom.32.3 in Jo.*(8.188C); Thdt. *1Cor.*2:13(3.178); ὁ προφήτης...π. ὢν id.*Cant.*2:2(2.54); 'νόμος π. ἐστι'...θείῳ γάρ, φησίν, ἐγράφη πνεύματι id.*Rom.*7:14(3.75); **5.** of virtues and spiritual states συνήθειαν...οὐκ ἀνθρωπίνην οὖσαν ἀλλὰ π. Ign.*Eph.*5.1; ὁ ἔρως ὁ πνευματικώτατος ‡Chrys.*pasch.*6.5(p.175.15; 8.271E); of contemplation of eternal truths as spiritual food, Cyr.H.*catech.*4.27; of weapons of soul's warfare, Chrys.*stat.*3.3(2.39C); of spiritual γνῶσις (i.e. monastic 'philosophy'), Pall.*h.Laus.* proem.(p.4.7; M.34.995); διδασκάλων ὁμόνοια π. Cosm.Ind.*top.*10(M.88.433A); **6.** opp. natural, literal, superficial: of spiritual realities shadowed forth in symbols, types, and allegories; **a.** in sacraments; **i.** of baptism τοῦ π. λουτροῦ τῆς παλιγγενεσίας Hipp.*Dan.* 4.59.5; ψυχῆς τὴν π. ἀναγέννησιν Cyr.H.*catech.*1.2; ἐν τούτοις [sc. ὕδασι] κατερχέσθω καὶ ἅγια καὶ π. ποιησάτω Serap.*euch.*19.4; **ii.** of

eucharist, cf.*Did.*10.3; Cyr.H.*catech.*1.6; μεταλαμβάνων αὐτοῦ [sc. ἄρτου] ὡς π. *ib.*22.9; τῶν ἱερῶν...καὶ π. ... μυστηρίων *ib.*23.23; ‡Pall. *h.mon.*2.8(p.26.5; M.34.1027D); cf.Cyr.*1Cor.*10:1(p.279.27; M.74.880B); **iii.** in gen. π. ... μυστηρίων Cyr.H.*catech.*19.1; **b.** of mystical sense of scripture, Or.*princ.*4.3.5(p.331.14; M.11.385B) cit. s. γραφή; π. δὲ διήγησις τῷ δυναμένῳ ἀποδεῖξαι, ποίων 'ἐπουρανίων ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ' οἱ κατὰ σάρκα Ἰουδαῖοι ἐλάτρευον, καὶ...ἐπὶ πάντων... ζητητέον 'σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην...' *ib.*4.2.6(p.315.15; 368B); τοῦ προηγουμένου σκοποῦ τυγχάνοντος τὸν ἐν τοῖς π. εἱρμὸν ἀπαγγεῖλαι γεγενημένοις καὶ πρακτέοις, ὅπου μὲν εὗρε γενόμενα κατὰ τὴν ἱστορίαν ὁ λόγος ἐφαρμόσαι δυνάμενα τοῖς μυστικοῖς τούτοις, ἐχρήσατο ἀποκρύπτων ἀπὸ πολλῶν τὸν βαθύτερον νοῦν· ὅπου δὲ ἐν τῇ διηγήσει τῆς περὶ τῶν νοητῶν ἀκολουθίας οὐχ εἵπετο ἡ τῶνδέ τινων πρᾶξις ἡ προαναγεγραμμένη διὰ τὰ μυστικώτερα, συνύφηνεν ἡ γραφὴ τῇ ἱστορίᾳ τὸ μὴ γενόμενον, πῇ μὲν μηδὲ δυνατὸν γενέσθαι, πῇ δὲ δυνατὸν μὲν γενέσθαι, οὐ μὴν γεγενημένον *ib.*4.2.9(p.321.12; 376A); hence opp. σωματικός; of truth in scripture, id.*Jo.*10.5(4; p.175.19; M.14.313C); ἡ μυστικὴ καὶ π. τῶν γραφῶν διάνοια Didym.*Ps.*1:3(M.39.1160A); π. θεωρία Cyr.*ador.*1(1.3E); hence of fourth gospel Ἰωάννην ἔσχατον, συνιδόντα ὅτι τὰ σωματικὰ ἐν τοῖς εὐαγγελίοις δεδήλωται...π. ποιῆσαι εὐαγγέλιον Clem.*fr.*8(p.197.29; M.9.749C); **c.** of antitypes of OT types: Church as Ἰσραηλιτικὸν...π. γένος Just.*dial.*11.3(M.6.500A); Clem.*exc.Thdot.*56(p.126.3; M.9.685C); Eleazar as 'spiritual father' of priests, Gr.Naz.*or.*15.12(M.35.932C); Christ as 'spiritual Moses', Mac.Aeg.*hom.*47.7(M.34.800D); Devil as π. Φαραώ, *ib.*47.12(804B); and π. ὄφις, Mac.Mgn.*apocr.*3.9(p.72.20); **7.** of things, *sacred, holy*; altar as π. τράπεζα, *Lit.Jac.*(p.160.14); of clergy as bishop's π. στέφανος, Ign.*Magn.*13.1; unity of Church, Cyr.*fr.1Petr.*2:6(p.447; M.74.1013A); Law (Rom.7:14) π. γὰρ εἰπών, διδάσκαλον αὐτὸν ἀρετῆς δείκνυσιν ὄντα...τοῦτο γάρ ἐστιν εἶναι π., τὸ πάντων ἁμαρτημάτων ἀπάγειν Chrys.*hom.13.1 in Rom.*(9.557C,D); id.*hom.29.5 in 1Cor.*(10.265D); π. ... τὸν νόμον, ὡς πνευματικοὺς ἀποφαίνοντα τοὺς ἑπομένους αὐτῷ Cyr.*Rom.*7:14(p.202.9,10; M.74.808B); worship, Cosm.Ind.*top.*5(M.88.208D); kiss of peace ὁ π. ἀσπασμός ‡Bas.*h.myst.*55(p.392.4); ref. 1Petr.2:4, cf. *spirituales hostiae...haec vero sunt sanctorum orationes, contemplatio, et actus egregii oblati*, Didym.*1Petr.*2:4(M.39.1762B); **8.** of persons, *spiritual, holy*, opp. σωματικός, ψυχικός, σαρκικός; **a.** in gen., Ign.*Eph.*8.21 cit. s. σαρκικός; γενώμεθα π. *Barn.*4.11; Iren.*haer.*5.5.1(M.7.1134B); οὐκ ἄρα οἱ μὲν γνωστικοί, οἱ δὲ ψυχικοὶ ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ, ἀλλ' οἱ πάντες ἀποθέμενοι τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας ἴσοι καὶ π. παρὰ τῷ κυρίῳ Clem. *paed.*1.6(p.108.25; M.8.288B); ἀνακέκραται τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἡ ἑκάστου ψυχὴ καὶ γέγονεν ἕκαστος τῶν σωζομένων π. Or.*Jo.*1.28(30; p.36.14; M.14.77A); λογιώτερος ἢ ὁ πνευματικώτερος Gr.Naz.*or.*42.21(M.36.484A); νοεῖται δὲ π. ὁ μὴ κατὰ σάρκα ζῶν, ἀπονενευκὼς δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὸ θέλειν ἕπεσθαι τῇ θελήσει τοῦ πνεύματος Cyr.*Rom.*7:14(p.202.1; M.74.808A); σαρκικός, ἢ ψυχικός, ἢ π. Max.*ep.*9(M.91.448A); **b.** Gnost., opp. ὑλικός, ψυχικός: ἀνθρώπων δὲ τρία γένη ὑφίστανται, π., χοϊκόν, ψυχικόν Iren.*haer.*1.7.5(M.7.517B); οἱ π. ἄνθρωποι οἱ τὴν τελείαν γνῶσιν ἔχοντες περὶ θεοῦ καὶ τῆς Ἀχαμώθ *ib.*1.6.1(505A); αὐτοὺς δὲ μὴ διὰ πράξεως ἀλλὰ διὰ τὸ φύσει π. εἶναι πάντῃ τε καὶ πάντως σωθήσεσθαι δογματίζουσιν *ib.*1.6.2(505B); exeg. Rom.11:16 ἀπαρχὴν μὲν τὸ π. εἰρῆσθαι διδάσκοντες, φύραμα δὲ ἡμᾶς, τουτέστι τὴν ψυχικὴν ἐκκλησίαν *ib.*1.8.3(529A); πολλοὶ μὲν οἱ ὑλικοί, οὐ πολλοὶ δὲ οἱ ψυχικοί· σπάνιοι δὲ οἱ π. τὸ μὲν οὖν π. φύσει σωζόμενον, τὸ δὲ ψυχικὸν αὐτεξούσιον ὂν ἐπιτηδειότητα ἔχει...κατὰ τὴν οἰκείαν αἵρεσιν, τὸ δὲ ὑλικὸν φύσει ἀπόλλυται Clem.*exc.Thdot.*56(p.125.17; M.9.685C); Cels.ap.Or.*Cels.*5.61(p.64.23; M.11.1277B); **c.** of the body as 'spiritualized' by union with H. Ghost, ref. 'second Adam' Christology προγενέστερον δείκνυσι τὸν πρωτόπλαστον ὁ ἀπόστολος, πρῶτον τὸ ψυχικὸν δεικνύς, ἔπειτα τὸ π. ψυχικὸν δὲ καὶ π. λέγων, οὐχ ἕτερον καὶ ἕτερον δείκνυσι σῶμα, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ σῶμα· τὸ μὲν πρῶτον ἐν ἐξουσίᾳ καὶ φύσει ψυχῆς, διὸ ψυχικόν· τὸ δὲ δεύτερον...τοῦ πνεύματος· διὸ π. ... ἑνὸς ὄντος ἑκατέρων τοῦ σώματος, τὸ μὲν τοῦ πνεύματος μέτοχον νοεῖσθαι π. δείκνυσι, τὸ δὲ τῇ ἐξουσίᾳ τῆς ψυχῆς μόνῃ ἐμμείναντα δείκνυσθαι ψυχικόν ‡Ath.*Apoll.*1.8(M.26.1105B); Χριστὸς...τὴν σάρκα...πνευματικωτέραν ἐποίησεν, οὐ τῷ τὴν φύσιν μεταβαλεῖν, ἀλλὰ τῷ πτερῶσαι μᾶλλον αὐτήν. καθάπερ γὰρ πυρὸς ὁμιλοῦντος σιδήρῳ, καὶ ὁ σίδηρος γίνεται πῦρ ἐν τῇ οἰκείᾳ μένων φύσει· οὕτω καὶ τῶν πιστῶν καὶ πνεῦμα ἐχόντων καὶ ἡ σὰρξ ...πρὸς ἐκείνην μεθίσταται τὴν ἐνέργειαν, ὅλη π. γινομένη Chrys.*hom. 13.8 in Rom.*(9.569B); ἀποδυσάμενοι τὴν φθοράν, καὶ π. ἔχοντες τὸ σῶμα, τουτέστιν εἰς μόνα βλέπον τὰ τοῦ πνεύματος Cyr.*dogm.*5(p.559.19; 6².375B); φαντάζονται τὸν ἐρώμενον, καὶ πρὸ τῆς ἐλπιζομένης ἀφθαρσίας τὸ σῶμα π. ἀπετέλεσαν Thdt.*carit.*(3.1318); **d.** esp. of **i.** the baptized π. μὲν γὰρ τοὺς πεπιστευκότας ἤδη τῷ ἁγίῳ πνεύματι προσεῖπεν, σαρκικοὺς δὲ τοὺς νεοκατηχήτους καὶ μηδέπω κεκαθαρμένους Clem.*paed.*1.6(p.111.20; M.8.293A); πνευματικὰ ποιησάτω [sc. ὕδατα] πρὸς τὸ μηκέτι σάρκα καὶ αἷμα εἶναι τοὺς βαπτιζομένους, ἀλλὰ π. καὶ δυναμένους προσκυνεῖν σοὶ ...ἐν ἁγίῳ πνεύματι Serap.*euch.*19.4; **ii.** advanced ('gnostic') Christians ἡ γνωστικὴ ψυχὴ...π. ... ὅλη γενομένη πρὸς τὸ συγγενὲς χωρήσασα ἐν π. τῇ ἐκκλησίᾳ μένει εἰς τὴν ἀνάπαυσιν τοῦ θεοῦ Clem.*str.*7.12(p.49.18; M.9.496A); cf. τὸ μὲν γὰρ Ἰακὼβ ἐπὶ τοῦ ἔτι στοιχειουμένου καὶ σωματικοῦ λαμβάνεται, τὸ δὲ Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ κρείττονος καὶ π. †Bas.*Is.*277(1.590E; M.30.605C); **iii.** of monks ὁσίων καὶ ἀθανάτων π. ἡμῶν πατέρων ‡Pall.*proem.*(p.4.1; M.34.995); cf. τῶν ἁγίων πατέρων πνευματικοῦ βίου ἀνάξιος *ib.*(p.4.8); μόνων τῶν π. εἰδότων τὰ σημαινόμενα Pall.*h.Laus.*32(p.91.5; 1100B); ἐμπείροις π. πατέρων συναναστρέφεσθαι Marc.Er.*opusc.*5.11(M.65.1048A); hence of monastery, Pach.*reg.*A,B(M.40.949B; πατρικῷ p.15.1); of monastic system ὁ τῆς π. καθηγούμενος πολιτείας ‡Bas.*const.*20.1(2.565A; M.31.1389D); **iv.** of spiritual counsellors, leaders, and teachers, and their pupils τέκνον ἐστὶ π. τοῦ διδασκάλου ὁ μαθητής...τί ποτε ἄρα διδάσκειν μέλλει ὁ π. ἡμῶν πατήρ; Bas.*hom.in Ps.*33(1.150E; M.29.369A); of Ath. τὸν π. πατέρα id.*ep.*82(3.175E; M.32.460C); ἔδωκεν ἡμῖν εὐφρανθῆναι ὡς ἐπὶ τέκνῳ π. *ib.*73.1(167A; M.441A); esp. of bishops, *ib.*227.1(349E; M.852B); *Const.App.*2.33.2; **v.** of spiritual guides and confessors οὐ γὰρ εἴδομεν αὐτοὺς εἰσελθεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ ποτέ, οὐδὲ εἰς π. πατέρας οὐδὲ εἰς ἀγαθὸν ἕν *Apoc.Bar.*13(p.93.15); cf. πνευματικῶν [sc. γάμων] ὀρέγεσθαι, ἄρχειν ψυχῶν, καὶ παιδογονεῖν πνευματικῶς Bas. *inst.ascet.*2(2.200B; M.31.621B) ὦ σὺ πάτερ ἐκείνης πνευματικέ Gr.Naz.*or.*8.22(M.35.813C); ὅταν λυπηρόν τι ἢ τραχὺ πρὸς σὲ εἴπῃ ὁ π. πατήρ, δέξαι Nil.*epp.*3.333(M.79.364B); τῷ π. πατρὶ καὶ διδασκάλῳ τοῦ νοσοῦντος Sophr.H.*mir.Cyr.et Jo.*(M.87.3668B); ὥσπερ σπόρος οὐκ αὐξηθήσεται δίχα τῆς γῆς καὶ ὕδατος· οὕτως οὐδὲ ὁ ἄνθρωπος σωθήσεται, ἑκούσιος ποιῶν, ἐκτὸς πατρὸς π. *Nomoc.*262; esp. in monasteries ἐὰν καθίζεις ἐν ὑποταγῇ π. πατέρων Ephr.1.217D; ἀδελφός τις...ἑτέρῳ ἀδελφῷ...εἶπε· βούλομαι ἐξελθεῖν τῶν π. μου πατέρων id.1.220A; id. 2.154D; esp. of confessor γενόμενος π. τῷ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἄγεσθαι τρόπον υἱοῦ θεοῦ Or.*or.*28.8(p.380.10; M.11.528C); οὐκ ἐγώ σου, τέκνον π., τὴν ἐξομολόγησιν προηγουμένως δέχομαι, καὶ τὴν συγχώρησίν σοι παρέχομαι, δι' ἐμοῦ δὲ ὁ θεός †Jo.Jej.*poenit.*(M.88.1892A); ἐὰν οὖν εὕρῃς ἄνδρα π., ἔμπειρον, δυνάμενόν σε ἰατρεῦσαι,...ἐξομολόγησαι αὐτῷ, ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώπῳ Anast.S.*qu.et resp.*6(M.89.372A); as competent to debar penitent from Communion, *Nomoc.*411; dist. from priest, †Jo.Jej.*serm.*(M.88.1924A); abs., *confessor* παρηγγέλθη ὑπὸ τοῦ π. Sophr.H.*conf.*(M.87.3369C); of a priest, *Nomoc.*79; *ib.*477; **9.** ref. spiritual affinity, cf. μείζων ἐστὶν ἡ κατὰ τὸ πνεῦμα οἰκειότης τῆς τῶν σωμάτων συναφείας CTrull.*can.*53; **a.** established by baptism, cf. τῶν...κατὰ σάρκα καὶ κατὰ πνεῦμα πατέρων Gr.Naz.*or.*8.11(M.35.801A); τῷ ἐμῷ γνησίῳ ἐκγόνῳ καὶ π. υἱῷ *CIG* 8855 (Smyrna); hence ἀδελφὸς π. of one having same godparent, *Nomoc.*185,187,188; *ib.*190; **b.** by adoption εἰς υἱὸν ἐποιησάμην π. Jo.VI H.*v.Jo.D.*10(M.94.445A); cf.*Euchol.*(p.561); **c.** in gen., *Nomoc.*159; esp. of inhabitants of monasteries as spiritually related to each other, Thdr. Stud.*test.*(M.99.1817D); id.*ep.*2.60(M.99.1276A); cf. πνευματικῶς, id. *epp.*1.10(M.99.940C).

πνευματικῶς, *spiritually*; **1.** *in respect of the spirit* σωματικῶς μένετε ἐν Χριστῷ...σαρκικῶς καὶ π. Ign.*Eph.*10.3; π. καὶ σωματικῶς Χριστιανίζειν Or.*Jo.*1.7(9; p.13.2; M.14.37A); ref. Christ in respect of divinity συνέφαγεν...ὡς σαρκικός, καίπερ π. ἡνωμένος τῷ πατρί Ign.*Smyrn.*3.3; Cyr.*Jo.*11.12(4.1001E) cit. s. ἐν; **2.** *after a spiritual* or *supernatural manner* θεὸν ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων ἐθνικῶς, ὑπὸ δὲ Ἰουδαίων Ἰουδαϊκῶς...ὑφ' ἡμῶν καὶ π. γινωσκόμενον Clem.*str.*6.5(p.452.20; M.9.261B); ref. inspiration, *ib.*2.4(p.120.18; M.8.945B); *ib.*5.1(p.330.6; M.9.17A); iron. σαρκικὲ Ἀέτιε καὶ ψυχικὲ π. ἀνακρινόμενε Epiph.*haer.*76.24(p.371.14; M.42.564B); ref. non-literal interpretation of scripture διηγούμενοι...π. Or.*Cels.*2.3(p.130.10; M.11.800C); cf. *illius Tyri, quae spiritaliter intellegitur*, id.*princ.*1.5.4(p.75.25; M.11.163A); ἡ π. καλουμένη Αἴγυπτος id.*hom.9.2 in Jer.*(p.66.23; M.13.352B); σαρκικῶς...ἀνεκρίθησαν, π. μὴ νενοηκότες τὰ...εἰρημένα Epiph.*haer.*55.5(p.330.10; M.41.980C); ref. actions of biblical characters which typify spiritual realities π. ἔπινεν Or.*fr.55 in Jo.*(p.528.32); ref. spiritual feeding on Christ, Clem.*str.*5.10(p.370.18; M.9.101A); ref. spiritual guidance and leadership, *1Clem.*47.3; παιδογονεῖν π. Bas.*inst.ascet.*2(2.200B; M.31.621B); id.*hom.*20.7(2.162C; M.31.537D); π. οὐ δικαστικῶς ἐπιμέμφεται Thdt.*1Cor.*11:22(3.237).

***πνευματῖται, οἱ**, *adherents of* party usually known as πνευματομάχοι, Epiph.*anc.*63(p.76.14; M.43.129C).

***πνευματογράφος, ὁ**, *inspired writer* (i.e. author of scripture), Cyr.*Is.*1.5(2.132D).

***πνευματοδόχος**, **1.** *breath-receiving*, of lungs π. ἀγγείων Gr.

Nyss.*hom.opif.*9(M.44.149C); **2.** *Spirit-receiving, inspired*; of Psalmist, Jo.Clim.*scal.*4(M.88.677C).

***πνευματοεργός, ὁ,** *creator of spirits*, Synes.*hymn.*3.169(p.12; M. 66.1596).

***πνευματοκίνητος,** *moved by the Spirit, inspired*, Dion.Ar.*d.n.*1.1 (M.3.585B); Leont.B.*Nest.et Eut.*3(M.86.1357B); Thdr.Stud.*epp.*2. 121(M.99.1397A).

***πνευματοκινήτως,** *under the inspiration of the Spirit*, Thdr. Stud.*epp.*2.79(M.99.1317D); *ib.*2.129(1416C); *ib.*2.158(1496D).

***πνευματοκλήτωρ, ὁ,** *summoner of the Spirit*, of apostles *π. γὰρ ἤπερ ὄντως τοῦ πνεύματος χορηγοὺς...εἶναι πιστεύομεν* Cyr.*Jo.*2.3 (4.169E).

***πνευματομαχέω,** *fight against the Spirit*; of those who deny full divinity of H. Ghost, Ath.*ep.Serap.*1.32(M.26.605B); *ib.*4.1(637B); hence of Macedonians, Gr.Nyss.*or.dom.*3(p.64.32; M.44.1160C); Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.314B; M.29.753A).

***πνευματομαχία, ἡ,** *fight against the Spirit*, of denial of divinity of H. Ghost *ἔνδυμα...μὴ Μακεδονικῇ π. φορέσῃς* Chrys.ap.Anast.S. *qu.et resp.*8(M.89.401B).

***πνευματομάχος,** *fighting against the Spirit*, Pall.*h.Laus.*46(p.136. 9; M.34.1226B); masc. as subst., of Macedonians, ‡Ath.*Maced.*(M. 26.1313B); *παραγωγαῖς τῶν π. παρακρουσθέντας* Bas.*Spir.*27(3.22E; M. 32.116A); *ἀδιόριστός ἐστιν ὁ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος λόγος* [sc. in Nicene creed] *οὔπω τότε τῶν π. ἀναφανέντων* id.*ep.*140.2(3.233E; M. 32.589A); *πρωτοστάτης* [sc. Eust. Seb.]...*τῶν π. αἱρέσεως ib.*263.3 (406C; M.980B); of Bas. Anc., Geo. Laod., and Semi-Arians *αὐτοὶ καὶ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἴσως τοῖς π. εἰσὶν ἔχοντες* Epiph.*haer.*73. 1(p.268.19; M.42.401B); *ἡμιαρείων ἤγουν π.* CCP(381)*can.*1; ‡Gr. Nyss.*hom.9.24 in Jo.*(p.289.15); *Διόδωρός τις, π. ὤν* Cyr.*ep.*45(p.151. 15; 5^{2}.135D); Jo.D.*haer.*74(M.94.724A); *Μακεδονίου τοῦ π. CIG* 8960 (Bethlehem); identified with *τροπικοί*, ‡Ath.*haer.*5(M.28.509D).

πνευματοποιός, *producing flatulence*, Clem.*str.*3.3(p.206.23; M.8. 1128A).

***πνευματοτόκος,** *bearing the Spirit, who is mother of the Spirit*, of S. Elisabeth in iron. attack on orthodox use of *θεοτόκος*: *πνεῦμα ἅγιον ἔχων οὗτος ὁ μακάριος βαπτιστὴς ἀπετίκτετο. τί οὖν; καλεῖς τὴν Ἐλισάβετ π.;* Nest.*fr.*D 1(p.352.19)ap.Cyr.*Nest.*1.4(p.25.5; 6^{1}. 19D).

πνευματοφορ-έομαι, 1. med., *bear the Spirit, be inspired*; of OT prophets, Eus.*d.e.*8.2(p.372.29; M.22.605B); Cyr.*Jo.*5.2(4.471B); **2.** pass.; **a.** *be carried away, as though on the wind*, cf.Jer.2:24 *ἐν ἐπιθυμίαις ψυχῆς αὐτῆς ἐπνευματοφορεῖτο. ~ουμένη δὲ ψυχὴ πάντως που καὶ ἀκατάστατος* Cyr.*Is.*5.2(2.765D); **b.** of false prophets, *be carried away with enthusiasm*, ref. Jer.2:24 *τὸ γὰρ ἐπνευματοφορεῖτο περὶ τῶν ψευδοπροφητῶν τέθεικε* Thdt.*Jer.*2:24(2.418); of Montanus *~ηθῆναί τε καὶ αἰφνιδίως ἐν κατοχῇ τινι καὶ παρεκστάσει γενόμενον ἐνθουσιᾶν* Anon.ap.Eus.*h.e.*5.16.7(M.20.465C); *τοῦτον δὲ τρόπον οὔτε τινὰ τῶν κατὰ τὴν παλαιὰν οὔτε τῶν κατὰ τὴν καινὴν ~ηθέντα προφήτην δεῖξαι δυνήσονται* Anon.*ib.*5.17.3(473B).

πνευματοφόρος, A. *spirit-bearing, inspired*; **1.** of prophets *δοκίμαζε...ἀπὸ τῆς ζωῆς...τὸν λέγοντα ἑαυτὸν π. εἶναι* Herm.*mand.*11.16; *οἱ...τοῦ θεοῦ ἄνθρωποι, π. πνεύματος ἁγίου καὶ προφῆται γενόμενοι* Thphl.Ant.*Autol.*2.9(M.6.1064A); Eus.*d.e.*6.18(p.275.9; M.22.452D); Cyr.H.*catech.*16.28; of Jo. Bapt., Antip.Bost.*Jo.Bapt.*13(M.85. 1776B); of a monk (S. Antony) as prophet *γέγονε π., ἀλλ' οὐκ ἤθελε λαλεῖν διὰ τοὺς ἀνθρώπους Apophth.Patr.*(M.65.85B); **2.** of scriptural writers, Thphl.Ant.*Autol.*2.22(M.6.1088B); *τῶν ἁγίων εὐαγγελιστῶν καὶ π. τῶν τὸν λόγον παρὰ πατρὸς ἀπεσταλμένον φησάντων* Epiph.*haer.*65.5(p.8.11; M.42.20D); Pall.*v.Chrys.*12(p.72. 25; M.47.41); of S. Paul, *ib.*18(p.119.16; M.47.66); of Psalmist, Cyr. *Ps.*36:25(M.69.941A); *ὁ π. εὐαγγελιστής* Oecum.*Apoc.*13:3(p.151); **3.** of doctors of Church *τὴν ἐξ ἀρχῆς παραδοθεῖσαν ἡμῖν ἐκ τῶν ἁγίων καὶ π. ἡμῶν πατέρων ὀρθόδοξον πίστιν* Cyr.*ep.*39(*ACO* 1.1.4 p.19.25; H.2.416A); of Nicene fathers, Anast.S.*hod.*9(M.91.141C); of S. Basil, Eustrat.*stat.anim.*15(p.445); **4.** of monks, *V.Pach.A* 26(p.153.19); **5.** of false prophets, *enthusiastic* (cf. Os.9:7); Chrys.*hom.43.3 in Mt.* (7.462A); Thdt.*Os.*9:7(2.1352).

B. *united to the Spirit αὐτὸς οὖν ἐστι θεὸς σαρκοφόρος, καὶ ἡμεῖς ἄνθρωποι π.* Ath.*inc.et c.Ar.*8(M.26.996C); *αἱ π. ψυχαὶ ἐλλαμφθεῖσαι παρὰ τοῦ πνεύματος* Bas.*Spir.*23(3.20B; M.32.109B); hence *holy, saintly*, Iren.*haer.*5.5.1(M.7.1135B); Mac.Aeg.*hom.*47.14(M.34.805B); Pall.*h.Laus.*11(p.34.11; M.34.1034C); Isid.Pel.*epp.*5.144(M.78.1409D); *Apophth.Patr.*(M.65.280A); ref. baptism *ψυχὰς λογικὰς καὶ π. τὸ ὕδωρ ἀναδίδωσι* Chrys.*hom.26.1 in Jo.*(8.149A); esp. ref. Christ, in adoptionist view *ἄνθρωπον...γεγονότα π.* Cyr.*Is.*2.1(2.193B); Proc.G.*Is.*11:1–10(M.87.2041B).

πνευματόω, 1. *inflate, blow out εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἀσκὸν* [sc. *τὸ πνεῦμα*] *καὶ ἐπνευμάτωσεν αὐτόν T.Sal.*22.13(M.122.1353B); **2.** of God, *inbreathe ὁ χοῦς ὁ θείᾳ πνευματωθεὶς εἰκόνι* Gr.Naz.*carm.*1.2.18.14(M. 37.787A); Geo.Pis.*hex.*1764(M.92.1570A); **3.** pass., *be possessed by a spirit, Mir.Artem.*6(p.7.5).

***πνευστός,** *breathed*, Gr.Naz.*carm.*1.1.8.9(M.37.447A); *ib.*2.2 (poem.)5.72(1526A).

πνέ-ω, 1. *breathe out μύρον ἔλαβεν...ὁ κύριος, ἵνα πνέῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀφθαρσίαν* Ign.*Eph.*17.1; met. *ἔπνει...οὐκ ἀμπέλων ὀσμὴν...ἀλλ' ἀγάπης, χαρᾶς* Or.*fr.62 in Jer.*(p.229.5); *Hom.Clem.*4.19; *ib.*10.18; **2.** abs. *breathe out odour, smell*, of resurrection garden *εἰσελθόντος τοῦ Ἰησοῦ, ἔπνευσεν ὁ κῆπος* Ath.*fr.4 in Cant.*(M.27.1356A); **3.** *be redolent of π. στακτῆς* Or.*Cant.*2(p.168.27; M.13.141D); met. *π. τοῦ πληρώματος* id.*fr.hom.21 in Jer.*(p.196.4; M.13.1310C); *τῆς τοῦ πεποιηκότος αὐτὸν ~ων* [sc. *ἄνθρωπος*] *θειότητος Hom.Clem.*8.10; Eus.*v.C.*2.20(p.49.10; M.20.997B); *θυμοῦ...~ων ib.*2.1(p.40.7; 980A); *μέχρι τίνος ἀπὸ γῆς ~ομεν;* Chrys.*hom.14.4 in Ac.*(9.117D); Zach. Mit.*opif.*(M.85.1060A); **4.** *rage ὁρᾷς ποῦ ἔπνει;* Chrys.*hom.20.4 in Heb.*(12.192A); *κατ' αὐτῶν ἔπνευσεν ὁ διάβολος* id.*hom.6.1 in Mt.* (7.84B); ‡Nil.*perist.*10.2(M.79.889A); **5.** *inspire εἰ αἱ πνευσθεῖσαι γραφαὶ...θεόπνευστοί εἰσιν* ‡Ath.*dial.Trin.*3.21(M.28.1236A).

***πνηγηδόν,** s.v.l., *in a crowd*, Ph.Carp.*Cant.*197(M.40.124B).

πνικτός, *strangled*, ref. Ac.15:29; Or.*Cels.*8.30(p.245.5; M.11. 1560B) cit. s. *αἷμα*; 'what is strangled' renounced by Christian at baptism, Ephr.2.196A.

πνοή, ἡ, 1. *wind νομίζοντες τὴν τῶν ἀνέμων π. εἶναι θεάν* Arist. *apol.*5.4; **2.** *breath*; **a.** of man's breath, compared with H. Ghost *πνεῦμα...οὐχ ὡς ὑπ' ἀνθρώπου π. ἐμπνευσθεῖσαν ἀνυπόστατον* Apoll. *fid.sec.pt.*37(p.181.21; M.10.1120B); of name of Jesus united to breath of hesychast *ἡ Ἰησοῦ μνήμη ἑνωθήτω τῇ π. σου, καὶ τότε γνώσῃ ἡσυχίας ὠφέλειαν* Jo.Clim.*scal.*27(M.88.1112C); **b.** of breath of life, bestowed on man by God, *1Clem.*21.9; Athenag.*leg.*7.1(M.6. 904B); **3.** hence of human *spirit* as immortal principle, Iren.*haer.* 1.6.1(M.7.504A); *ὁ κύριος...πάσης π. καὶ σαρκός A.Jo.*8(p.156.6); *πιστὸς πνοῇ κρύπτει πράγματα* Or.*schol.in Cant.*4:3(M.17.272A); **4.** *soul, person*, Polyc.*ep.*2.1; *ὅταν ἴδωμεν φύσιν καὶ πᾶσαν π. ἀνθρώπων...ἀνισταμένην* Ephr.3.145B; **5.** of *Holy Ghost* indwelling soul, *Hom.Clem.*13.19; *ψυχὰς...τὴν τοῦ θεοῦ π. ἠμφιεσμένας ib.*16. 16; *αἰτία ἐστὶν ἡ τοῦ θεοῦ φύσις...τοῦ...πνεύματος ὡς πνοῆς· π. γὰρ παντοκράτορος ἡ διδάξασά με* ‡Ath.*dial.Trin.*2.23(M.28.1193A).

***πνοϊκός,** *respiratory*; neut. plur. as subst., *respiratory organs*, Arc.C.*v.Sym.*(M.94.1393C).

ποάζ-ω, *produce grass τὸ...χλοερὸν καὶ ~ον* Bas.*hex.*5.1(1.40B; M. 29.96A).

***ποδάλγη, ἡ,** = *ποδάγρα*, *gout*, Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)4.27(M.*PL.* 77.363D).

ποδαλγός, *gouty*, Ephr.1.214F; Gr.Naz.*ep.*193(M.37.316C); *ποδαλγὸς ποδαλγὸν τίκτει* Isid.Pel.*epp.*4.141(M.78.1220D).

***ποδηγεσία, ἡ,** *leading*, Gr.Naz.*carm.*1.1.9.27(M.37.459A).

ποδηγία, ἡ, *guidance*, Gr.Naz.*carm.*2.1.72.12(M.37.1420A); *λαὸς... τὴν διὰ νόμου πεπλουτηκὼς π.* Cyr.*Os.*38(3.69D); *τῇ τῆς πίστεως π.* Thdt.*Rom.*4:12(3.49); Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3149C).

ποδήρης, *down to the feet*, of a robe; masc. as subst., of high priest's robe, Just.*dial.*42.1(M.6.565A); Chrys.*sac.*3.4(p.51.11; 1. 382C); of robe worn by angel of Ezech.9:2, Cyr.*Os.*58(3.89D); of Christ as high priest *οἱ δὲ ἐργαζόμενοι πατριάρχαι τε καὶ προφῆται οἱ τὸν καλὸν π. καὶ τέλειον χιτῶνα ὑφαίνοντες Χριστοῦ* Hipp.*antichr.*4 (p.7.7; M.10.732C); *ἐν μέσῳ καὶ ὁ τὸν μέγαν π. περικείμενος ἀρχιερεύς* ‡Pion.*v.Polyc.*22; met. *τὸν π. τῆς ἀληθείας T.Lev.*8.2; *κἂν τὸν π. τις παραφέρῃ τὸν κυρίου* Clem.*paed.*2.10(p.225.4; M.8.533A); Eus.*h.e.*10. 4.2(M.20.849A).

***ποδήριον, τό,** = *ποδήρης*, *robe π. δόξης* Ephr.1.83A.

***ποδηροφορέω,** *wear a long robe*, Clem.*paed.*3.1(p.235.22; M.8. 556A).

πόδιον, τό, *sheet* (nautical), Mac.Aeg.*hom.*57.3(p.47).

ποδιστήρ, ὁ, *foot-bath*, Thdt.*Jer.*52:17(2.628).

ποδοκέφαλα, τά, *feet and head*, i.e. *offal*; not to be eaten in month of May, Jo.D.*fr.*(M.95.236D).

***ποδοκοπέω,** *cut off the feet of*, Thphn.*chron.*p.353(M.108.848A).

***ποδονίπτα, ἡ,** *foot-bath, pan*; worshipped by Egyptians, *M.Apollon.*17.

ποδόνιπτρον, τό, *foot-pan*: Amasis, raised from the ranks to be king, ordered worship of a pan, thus raised to be a god, cf.Thphl. Ant.*Autol.*1.10(M.6.1040A).

ποδοστράβη, ἡ, *snare*, Gr.Naz.*carm.*1.2.10.45(M.37.684A); Thdt. *provid.*5(4.552).

***ποδοφιλ-έω**, *kiss the feet of* τοὺς ἐπισκόπους ~ήσαντες *Pers.*(p.43.18).

***ποδοφορία**, ἡ, *journey on foot*, Steph.Diac.*v.Steph.*(M.100.1105A).

***ποδωτός**, *having feet*, Or.*Ps.*35:12(p.8).

[*]ποηφαγής, *grass-eating*, Cyr.*Is.*2.1(2.200C).

***ποθεινότης**, ἡ, *dearness*; as complimentary title, Thds.Imp.*ep. Licin.*(p.8.7; M.*PL*.54.878C); Max.*ep.*3(M.91.408C).

ποθ-έω, *long for, desire*; of spiritual desire, for virtues τῇ ἀγαθότητι κολλήθητε, ὅτι...ἄνθρωποι αὐτὴν ~οῦσιν *T.Aser* 3.1; Just.*1apol.*5.4(M.6.336C); Bas.*hom.*17.2(3.139E; M.31.485B); for God τὸν θεὸν ~εῖν ἑλομένας ψυχάς Meth.*symp.*7.5(p.76.17; M.18.132B); ἡ σώφρων τὸν θεὸν ~εῖ *Hom.Clem.*13.15; pass., of object of prayer, Clem.*str.*7.7(p.32.20; M.9.460B); of Christian hope, Just.*1apol.*39.4(388C).

πόθησις, ἡ, *affection* ἑλκομένου τῇ π. τῆς σῆς θεοσεβείας Acac.et Paul.*ep.*(p.154.13; M.41.156D).

ποθητός, **1.** *beloved*; **a.** of persons ποθητός σου ἀεὶ ἐγενόμην *A.(Pass.)Andr.*10(p.24.26; πιστός M.2.1237A); ἠρξάμην θεάσασθαι τὸν π. μου Χριστόν *M.Ner.et Ach.*16(p.15.28); of BMV πᾶσι ποθητέ ‡Meth.*Sym.et Ann.*10(M.18.372C); **b.** of things, *pleasant, agreeable* ἐμοὶ γὰρ πάνυ π. πρᾶγμα πράξεις Just.*dial.*57.4(M.6.605D); παρθενεία ...ποθητή...ἐστιν θεῷ *M.Ner.et Ach.*5(p.4.2); ἡ ποθητὴ σκηνὴ τῆς ψυχῆς Meth.*res.*1.51(p.307.1; M.18.281D); Chrys.*hom.2.1 in Mt.*(7.20A); **2.** *lovable*, opp. μισητός, Chrys.*hom.19.8 in Rom.*(9.655C, v.l. ποθεινός).

ποθόβλητος, *raising desire*, Nonn.*par.Jo.*8.44(M.43.820B).

πόθος, ὁ, *longing, desire*; **1.** spiritual, Clem.*str.*7.7(p.30.23; M.9.456B); πόθῳ...ἀγόμενος πρὸς τὴν εὕρεσιν τοῦ καλοῦ *ib.*8.1(p.80.23; 561A); τῷ π. τὴν πίστιν ἐγκαταμίξαντα id.*ecl.*36(p.148.4; M.9.717A); **2.** *affection* τοιοῦτον π. εἶχεν ὁ γέρων εἰς τοὺς ἁγίους πατέρας ἡμῶν Jo. Mosch.*prat.*40(M.87.2896A).

ποι-έω, **I.** *make, produce*;

A. of Creation; **1.** by God; **a.** dist. from other words of kindred meaning; πράσσω: κἂν ὁ Ἀριστοτέλης τεχνολογῇ, τὸ μὲν ~εῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἀλόγων ζῴων τάσσεσθαι ἐπὶ ἀψύχων διδάσκων, τὸ δὲ πράττειν ἀνθρώπων εἶναι μόνων, εὐθυνέτω τοὺς λέγοντας ποιητὴν τῶν ὅλων εἶναι τὸν θεόν Clem.*str.*5.13(p.383.3; M.9.128A); κτίζω: Dion.R.ap.Ath.*decr.*26(p.23.3; M.25.464C) cit. infra, 3.b.ii; but τὸ γὰρ ~ῆσαι τῷ κτίσαι ταὐτόν ἐστιν Gr.Nyss.*Eun.*4(2 p.82.1; M.45.656D); γεννάω: Didym.(‡Bas.)*Eun.*4(1.280A; M.29.673B) cit. infra, 3.b.i; εἰ τὸ γεννᾶν καὶ τὸ ~εῖν ταὐτόν ἐστι παρὰ θεῷ, γεννᾷ δὲ τὸν υἱὸν ἀμεσιτεύτως, δῆλον ὅτι καὶ πάντα γεννᾷ ἢ ~εῖ ἀμεσιτεύτως. ... πῶς τὸ γεννᾶν ταὐτόν ἐστι τῷ ~εῖν παρὰ θεῷ; ~εῖ δὲ σεισμόν, λοιμόν..., ταῦτα ἔσται γεννῶν ἃ ~εῖ, εἴπερ τῷ ~εῖν τὸ γεννᾶν ταὐτόν ἐστι παρ' αὐτῷ Cyr.*thes.*18(5^1.183E); πλάσσω: τὸ γὰρ ~ούμενον οὐκ ἐν κοιλίᾳ γίνεται, ἀλλὰ τὸ πλασσόμενον ἀπὸ τοῦ χοῦ τῆς γῆς τοῦτο ἐν κοιλίᾳ κτίζεται Or.*hom.1.10 in Jer.*(p.9.8; M.13.268A); **b.** in gen. θεὸν τὸν ~ήσαντά σε *Did.*1.2; *Diogn.*10.8; Or.*Apoc.*26(p.32); Bas.*Eun.*2.2(1.239B; M.29.576A); Gr.Nyss.*Eun.*3(2 p.13.3; M.45.577A); οὐχ ὁμοίως ~εῖ ἄνθρωπος καὶ θεός· ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος...ἐκ προϋποκειμένης ὕλης ~εῖ...ὁ δὲ θεὸς θελήσας μόνον ‡Cyr.*Trin.*7(6^3.10B; M.77.1133C); exeg. Is.45:7 ἁρμοδίως δὲ ἄγαν ἑκάτερα τέθεικεν, τὸ μὲν ~ήσας ἐπὶ τοῦ φωτός, τὸ δὲ κατασκευάσας ἐπὶ τοῦ σκότους· συμβεβηκὸς γάρ ἐστι, συνιστάμενον, καὶ διαλυόμενον Thdt.*qu.7 in Gen.*(1.12); **c.** hence ὁ πεποιηκώς *the Creator*, Gr.Nyss.*hom.opif.*2.1(M.44.133A); Thdt.*Dan.*3:15(2.1109); ὁ ποιήσας, Athenag.*res.*18(p.70.13; M.6.1009B); Nil.*Magn.*61(M.79.1052B); τὸ ποιῆσαν, *Disp.Phot.*(M.88.564B); **d.** of Creation effected through Son, cf. φάσκει 'ποιήσωμεν ἄνθρωπον...' καὶ οὐκ εἶπε, 'δεῦρο ~ήσω καὶ ὑποδείξω πῶς ἐργάσῃ'... 'καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον', καὶ οὐκ εἶπεν, 'ἐποίησε καὶ ἔδειξε τῷ υἱῷ πῶς δεῖ ~εῖν τὸν ἄνθρωπον' Epiph.*haer.*69.78(p.226.21; M.42.329A); δι' οὗ τὰ πάντα ἐποίησας *Lit.Jac.*(p.200.9); cf. φησὶν ὁ ἅγιος... ὁ υἱός, ἡ...χεὶρ τοῦ πατρός, ἐν ᾗ μετὰ τὸ ~ῆσαι τὴν ὕλην ἐξ οὐκ ὄντων κατακοσμεῖ Meth.*creat.*9(p.498.29; M.18.341A); **e.** exeg. ποιήσωμεν Gen.1:26; **i.** not said by God to himself, to elements, or to angels, as some Jews asserted, Just.*dial.*62.2–3(M.6.617A,B); **ii.** nor by angels to each other, as some Gnostics held, Iren.*haer.*1.24.1(M.7.674A); Epiph.*haer.*23.1(p.249.1; M.41.300A); **iii.** said by God to his immanent λόγος, hence πρὸς ἑαυτὸν ὡς πρὸς ἕτερον παρακελεύεται λέγων, ἄγε ~ήσωμεν Marcell.*fr.*52(p.42.9; M.24.860C); **iv.** Marcellus' theory refuted by Trinitarian argument, Eus.*e.th.*2.18(p.122.30; M.24.941C); as Sabellian, *ib.*3.3(p.157.28; 1001C); *Symb.Ant.*(345)6(p.253.8; M.26.732B); Trinitarian argument also refutes Arian inference from this text that Son is ἐργαλεῖον εἰς ποίησιν Gel. Cyz.*h.e.*2.16.10(M.85.1261C); **v.** referred to first Creation of man κατ' εἰκόνα, dist. from πλάσις, Or.*hom.1.10 in Jer.*(p.9.3; M.13.265D); **2.** of Son as creator, Or.*fr.1 in Jo.*(p.483.8); Ath.*Ar.*2.10(M.26.168C); id.*inc.*10.3(M.25.113B); Gr.Nyss.*Eun.*7(2; p.161.25; M.45.752A); power of Christ is 'hand of God' in Creation, *ib.*(p.161.11; 749D); **3.** question whether Son is included in things made by God; **a.** Arian οἱ μὲν περὶ Εὐσέβιον καὶ Ἄρειον...τὸν υἱὸν ἔλεγον πεποιῆσθαι Ath.*syn.*45(p.270.27; M.26.773C); τὸν...υἱὸν...ἐγέννησέ τε καὶ ἔκτισε καὶ ἐποίησεν Eun.*apol.*28(M.30.868A); **b.** orthodox; **i.** generation dist. from Creation, Gr.Nyss.*Eun.*4(2 p.82.1; M.45.656D); τὸ ~ούμενον οὐκ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ~οῦντος, τὸ δὲ γεννώμενον ἐκ τῆς αὐτῆς οὐσίας τοῦ γεννῶντος· οὐ ταὐτὸν ἄρα τὸ ~εῖν καὶ τὸ γεννᾶν Didym.(‡Bas.)*Eun.*4(1.280A; M.29.673B); Cyr.*thes.*18(5^1.183E); credal γεννηθέντα, οὐ ~ηθέντα *Symb.Nic.*(p.44.14; M.20.1540B); *Symb.*ap.Epiph.*anc.*118(p.147.3; M.43.232C); *Symb.*ap.Epiph.*anc.*119(p.148.8; 233B); *Symb.Nic.–CP*(p.80.6; H.2.288B); **ii.** ref. Pr.8:22 οὐχὶ δέ γε τὸ ἔκτισε λέγοιτ' ἂν ἐπὶ τοῦ ἐποίησε· διαφέρει γὰρ τοῦ ~ῆσαι τὸ κτίσαι Dion.R.ap.Ath.*decr.*26(p.23.3; M.25.464C); **iii.** ref. Ac.2:36, Ath.*Ar.*2.17(M.26.181C); Bas.*Eun.*2.2(1.239C; M.29.576B); **iv.** ref. Heb.3:2 οὐ τὴν οὐσίαν ἄρα τοῦ λόγου, οὐδὲ τὴν ἐκ τοῦ πατρὸς φυσικὴν γέννησιν σημᾶναι θέλων...μὴ γένοιτο· ~ῶν γάρ ἐστιν ὁ λόγος, οὐ ~ούμενος αὐτός Ath.*Ar.*2.7(M.26.161A); κἂν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ λόγου τις λέγῃ τὸ 'ἐποίησεν' ἀντὶ τοῦ ἐγέννησε λέγει· ποίαν ἄρα παρεξευρεῖν ἐπίνοιαν ἔτι μᾶλλον κακονοίας εἰς τοῦτο δυνήσονται, ὅπου...ἔδειξε μὴ εἶναι ποίημα τὸν υἱὸν ἀλλὰ τῇ μὲν οὐσίᾳ γέννημα τοῦ πατρός, τῇ δ' οἰκονομίᾳ κατ' εὐδοκίαν τοῦ πατρὸς ἐποιήθη...ἄνθρωπος *ib.*2.11(169A); τὸ 'ἐποίησεν' ἀντὶ τοῦ, ἀπέδειξεν, νοητέον Cyr.*thes.*21(5^1.216A); ποίησιν...οὐ τὴν δημιουργίαν, ἀλλὰ τὴν χειροτονίαν κέκληκεν. πιστὸν γὰρ ὄντα, φησίν, τῷ ~ήσαντι αὐτόν, τουτέστιν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα Thdt.*Heb.*3:2(3.562); **v.** ref. Rom.6:10 τὴν...φωνὴν...ἁμαρτίαν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐποίησεν, εἰς τὴν πρώτην τῆς οὐσίας ἀνάγειν ὑπόστασιν, καὶ διὰ τοῦτο πεποιῆσθαι αὐτὸν...ἀποδεικνύειν πειρᾶσθαι [sc. Eun.] ἵνα τὴν 'ἐποίησεν' λέξιν εἰς τὴν οὐσίαν ἀνενέγκοι, ἀκολούθως ἑαυτῷ ~ῶν, καὶ τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ οὐσίᾳ βλέποι...πεισάτω ἑαυτὸν διὰ τῆς αὐτῆς ἀκολουθίας κἀκεῖ τὸ 'ἐποίησε' πρὸς τὴν οἰκονομίαν βλέπειν Gr.Nyss.*Eun.*6(2 p.130.28; M.45.713D); **vi.** ref. Christ as ἀδελφὸς τῶν πεποιημένων Cyr.*dial.Trin.*6(5^1.597A); **4.** ref. H. Ghost as created (Eunomian), Eun.*apol.*28(M.30.868B) cit. s. πνεῦμα.

B. *make one's own*; pass., *be conformed to, instructed in* ἡ ψυχή... οὐ θνήσκει...τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θεοῦ πεποιημένη Tat.*orat.*13(p.14.16; M.6.833B); Δημόκριτος...Βαβυλωνίων λόγους ἠθικοὺς πεποιῆσθαι λέγεται Eus.*p.e.*10.4(472A; M.22.785A); c. dat. ~ηθέντα τοῖς Ἀράβων δόγμασιν Thphn.*chron.*p.336(M.108.812B).

C. *make* (i.e. *become* cf. Lat.*facio*) ἐὰν ~ῶ μοναχόν Jo.Clim.*scal.*4(M.88.693D); οὐδεὶς ~εῖ βασιλέα Ῥωμαίων ὡς οὗτος Jo.Mal.*chron.*13 p.338(M.97.504B).

D. *pass* time ἐποίησεν τρεῖς μῆνας πρὸς τὴν Ἐλισάβετ *Protev.*12.3(p.24); ~ῆσαι τὸν χειμῶνα *A.Barn.*7(p.294.26); *M.Ner.et Ach.*19(p.18.8); ref. penitents τρία ἔτη ~ήσουσιν ἐν ἀκροωμένοις CNic.(325)*can.*11; Chrys.*hom.10.1 in Phil.*(11.263E); Jo.Mosch.*prat.*59(M.87.2912C); abs., *stay* ~ήσεις ἐκεῖ ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος *Contrad.*2(p.9).

E. *make a difference* (cf. French, *cela ne fait rien*), in phrase οὐδὲν ~εῖ Chrys.*hom.8.3 in Phil.*(11.248E); id.*hom.11.2 in Eph.*(11.81F).

F. *make to be* εἰ γὰρ ἀθάνατον αὐτὸν [sc. τὸν ἄνθρωπον] ἀπ' ἀρχῆς ἐπεποιήκει θεὸν αὐτὸν ἐπεποιήκει Thphl.Ant.*Autol.*2.27(M.6.1093B); τοὺς...ἐξ Ἰουδαίων...ὑφ' ἑαυτὸν ~ήσεται Thdt.*Cant.*7:5(2.146); of reception of catechumens τὴν πρώτην ἡμέραν ~οῦμεν αὐτοὺς Χριστιανούς CCP(381)‡*can.*7; in eucharistic epiclesis κατ[απ]έμψαι τὸ πνεῦμα τὸ [ἅ]γιον...[καὶ ποίησ]ον τὸν μὲν ἄρτον σῶμα...Χριστοῦ, τὸ δὲ π[οτήριον α]ἷμα *Lit.Marc.*(*PDêr-Baliz.*2 r° 28); *Lit.Jac.*(p.206.9).

G. *set* oneself, *betake* oneself ἐν τῷ ἰδιάζοντι μέρει τοῦ κελλίου ἑαυτὸν ἐποίησεν Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)3.16(M.*PL*.77.259D).

H. *appoint, ordain* Ἀαρὼν...πεποίηται ἀρχιερεύς Ath.*Ar.*2.8(M.26.161C); οὕτινα τῶν...γυναικῶν τοῦτο ποιεῖν προσέταξε τὸ ἀξίωμα Epiph.*haer.*79.7(p.482.13; M.42.752A); ref. Ac.2:35 ἐποίησε, τουτέστι, κατέστησεν Chrys.*hom.6.3 in Ac.*(9.51E); χειροτονεῖ αὐτὸν διάκονον...καὶ...~εῖ αὐτὸν πρεσβύτερον *Dial.Tim.et Aquil.*(138 v°; M.86.253B); ref. Christ as appointed high priest (Heb.3:2), Thdt.*Heb.*3:2(3.562).

I. *arrange, make*, marriages, CLaod.*can.*31.

J. ? *settle, make comfortable* ~ήσαντες τὸν πατέρα ἀνέπλευσαν *Mir.Artem.*35(p.55.20).

II. *do*;

A. *perform* religious rites; **1.** in gen., *1Clem.*40.1; χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν ~εῖτε Ign.*Philad.*7.2; abs. νῦν οὖν καιρὸς τοῦ ποιῆσαι τῷ κυρίῳ *Apophth.Patr.*(M.65.221C); **2.** prayer ἔντευξιν...ἐποιησάμεθα *1Clem.*63.2; εὐχαὶ καὶ εὐχαριστίαι...τέλειαι μόναι...εἰσὶ τῷ θεῷ θυσίαι

...ταῦτα γὰρ μόνα καὶ Χριστιανοὶ παρέλαβον ~εῖν Just.*dial.*117.2–3(M.6.745C); id.*1apol.*65.1(M.6.428A); Chrys.*hom.6.1 in Phil.*(11.578E); Pall.*v.Chrys.*11(p.68.9; M.47.38); **3.** *agape* οὐκ ἐξόν ἐστι χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου...ἀγάπην ~εῖν Ign.*Smyrn.*8.2; CLaod.*can.*28; and eucharist, Just.*dial.*117.2(M.6.745C), (if εὐχαριστίαι means more here than *thanksgivings*, cf.*ib.*41.1(564B); *ib.*70.4(641A); but v. infra 6); τὸ ὁμοίωμα τοῦ θανάτου ~οῦντες τὸν ἄρτον προσηνέγκαμεν Serap.*euch.*13.13; ‡Bas.*h.myst.*60(p.395.28); ref. celebration on martyrs' anniversaries μαρτύρων μνείαν ~εῖν CLaod.*can.*51; **4.** repentance ἀπὸ παντὸς μετάνοιαν πεποιῆσθαι ἀπὸ τῆς...κακῆς...πολιτείας Just.*dial.*121.2(M.6.757B); **5.** ordinations; med., CChalc.*can.*2; **6.** *perform, offer* sacrifice αὐτούς [sc. Christ's disciples] σοι ἀνατίθημι καὶ ~ῶ προσφοράν Chrys.*hom.82.1 in Jo.*(8.484B); of offering of bread and wine at eucharist ποιήσας γὰρ τὰς προσφορὰς καὶ διανέμων ἑκάστῳ τὸ μέρος Corn.ap.Eus.*h.e.*6.43.18(M.20.625A); **7.** *observe* festival παρατήρησιν τῶν μηνῶν...~εῖσθαι *Diogn.*4.5; τὸ πάσχα ἐκήρυξε, καὶ ἐποίησεν αὐτό ‡Ath.*synops.*(M.28.324D); οἱ... Ἱεροσολυμῖται...τοῖς Ἐπιφανίοις ~οῦσι τὴν γένναν Cosm.Ind.*top.*5(M.88.197B); **8.** π. εἰς ἀνάμνησιν *make a memorial* or *commemoration* with τοῦ ἄρτου τῆς εὐχαριστίας, ὃν εἰς ἀνάμνησιν τοῦ πάθους... ὁ κύριος...παρέδωκε ~εῖν Just.*dial.*41.1(M.6.564B); *ib.*70.4(641A) cit. s. ἀνάμνησις.

B. c. ptcpl., *continue* ἐποίησεν δὲ βρέχων ὁ κύριος Marc.Diac.*v.Porph.*21.

C. ~ῶ ἀγάπην, *be so good as to* ποιήσατε ἀγάπην, μὴ λαλεῖτε *Apophth.Patr.*(M.65.117B); ποίησον ἀγάπην ὑποδέξαι ἡμᾶς Ephr.2.155A; Jo.Mosch.*prat.*93(M.87.2952C); *ib.*16(2864B).

***ποιηβορέω**, *eat grass*, ‡Caes.Naz.*dial.*145(M.38.1096).

ποίημα, τό, *thing made*;

A. dist. by implication from κτίσμα: τὰ λογικὰ δὲ μετὰ τὸ οὐσιωθῆναι καὶ εἶναι δέχονται τὸ κτισθῆναι...κτίζεται γάρ τις ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, πρὸ τούτου ὢν θεοῦ π., εἰς καρδίαν καθαράν Or.*Apoc.*26(p.32).

B. of created things; **1.** in gen. οὐ οὖν τὰ π. ... τοῦτον κατελαμβάνετο εἶναι θεόν Athenag.*leg.*5.2(M.6.900B); ἡ σὰρξ...π. τῆς ἀφθαρσίας...ὑπάρχουσα Meth.*res.*2.18(p.368.15; M.18.312C); of man φεῖσαι τοῦ σοῦ π. Serap.*euch.*19.3; Cyr.*Ps.*48:1(M.69.1068B); Jo.Thess.*dorm.BMV* A 12(p.426.34); **2.** as means by which creator is known (cf. Rom.1:20), Tat.*orat.*4(p.5.6; M.6.813B); τὰ ἀόρατα...τοῖς π. νοούμενα καθορᾶται Proc.G.*Is.*5:8–17(M.87.1913A); **3.** ref. coeternity of creation with God Ὠριγένης...ἔφασκε...εἰ οὐκ ἔστι... ποιητὴς ἄνευ ποιημάτων...(τὸν γὰρ δημιουργὸν διὰ τὰ δημιουργήματα ἀνάγκη καὶ τὸν ποιητὴν διὰ τὰ π. ... λέγεσθαι), ἀνάγκη μὴ εἶναι χρόνον ὅτε οὐκ ἦν ταῦτα Meth.*creat.*1.2(p.494.18; M.18.333B); cf. *si quis est qui velit vel saecula aliqua transisse vel spatia...cum nondum facta essent quae facta sunt, sine dubio hoc ostendet, quod in illis vel saeculis vel spatiis omnipotens non erat deus*, Or.*princ.*1.2.10(p.42.5; M.11.139A); εἰ γὰρ ἦν χρόνος ὅτε οὐκ ἦν τὰ π., ἐπεὶ τῶν ποιημάτων μὴ ὄντων οὐδὲ ποιητής ἐστιν, ὅρα οἷον ἀσεβὲς ἀκολουθεῖ Meth.*creat.*1.2(p.494.23; 333C); **4.** of eucharistic elements as God's creatures, Clem.*paed.*2.2(p.170.13; M.8.416B); **5.** of wine as God's creature, yet to be used for certain purposes only, ‡Just.*ep.Zen.et Ser.*12(M.6.1197B); **6.** theory that man is creature of angels; **a.** suggested by Jews, exeg. Gen.1:26 οὐ γὰρ ὅπερ ἡ παρ' ὑμῖν λεγομένη αἵρεσις δογματίζει φαίην ἂν ἐγὼ ἀληθὲς εἶναι, ἢ οἱ ἐκείνης διδάσκαλοι ἀποδεῖξαι δύνανται ὅτι ἀγγέλοις ἔλεγεν ἢ ὅτι ἀγγέλων π. ἦν τὸ σῶμα τὸ ἀνθρώπειον Just.*dial.*62.3(M.6.617C); **b.** Gnost. τὸν δὲ ἄνθρωπον ἀγγέλων εἶναι π. Iren.*haer.*1.24.1 ap.Hipp.*haer.*7.28(p.208.13; M.16.3322A); **7.** of Son; view that Son is ποίημα; **a.** ascribed to Dion. Al. ὡς π. ὤν, οὐκ ἦν πρὶν γένηται Ath.*Dion.*4(p.48.22; M.25.485A); but ὡς γὰρ οὐ π. φρονῶ τὸν λόγον, καὶ οὐ ποιητὴν ἀλλὰ πατέρα τὸν θεὸν αὐτοῦ λέγω id.ap.Ath.*Dion.*21(p.62.8; M.25.512A); ὥστε πανταχόθεν τὸν μὲν υἱὸν μὴ εἶναι κτίσμα, μηδὲ π., ἑαυτὸν δ' ἀλλότριον τῆς Ἀρειανῆς κακοδοξίας ἀποδείκνυσιν Ath.*ib.*(p.62.13; M.25.512B); held by Ar. π. ἐστιν, ἀλλ' οὐχ ὡς ἓν τῶν π. Ath.*Ar.*2.19(M.26.185C); ὁ υἱός...πολὺ λείπεται τῆς τοῦ θεοῦ δόξης, ὡς π. ‡Ath.*disp.*6(M.26.444A); Cyr.*thes.*15(5^{1}.146D); by Eun. μήτε τὸν υἱὸν ἀκούοντας π. δυσχεραίνειν...οὐρανὸς δὲ καὶ ἄγγελοι, πᾶν ὅπερ ἐστὶν ἄλλο π., τούτου τοῦ π. ἐστι ποιήματα... οὕτω γὰρ ἂν ταῖς γραφαῖς τὸ ἀψευδεῖν φυλάττοιτο, π. καὶ γέννημα λεγούσαις τὸν υἱόν Eun.*apol.*17(1.624B,C; M.30.852C,D); τὰς τῶν ἁγίων φωνὰς...δι' ὧν υἱὸν καὶ γέννημα καὶ π. καταγγέλλουσι Bas.*Eun.*2.1(1.238B; M.29.573A); τὸν κτίστην πάντων...ποίημα διορίζεται Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.56.2; M.45.284D); **b.** refuted by orthodox, cf. ἀπὸ τοῦ πατρὸς προβληθὲν γέννημα πρὸ πάντων τῶν π. συνῆν τῷ πατρί Just.*dial.*62.4(M.6.617C); ὦ ῥιψοκίνδυνοι ἄνθρωποι, π. ὁ πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὁ...πρὸ ἑωσφόρου γεννηθείς; Dion.R.ap.Ath.*decr.*26(p.23.6; M.25.464D); Ἰγνάτιος ὀρθῶς ἔγραψε...λέγων...ἀγένητον...ὅτι μὴ τῶν π. ... ἐστιν...εἰ μὲν π. ἐστιν ὁ λόγος...οὐκ ἂν εἴη ὁμοούσιος τῷ πατρί, ἀλλὰ μᾶλλον ὁμογενὴς τῇ φύσει τοῖς π. ... εἰ δὲ ὁμολογοῦμεν μὴ εἶναι αὐτὸν π., ἀλλὰ γνήσιον ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς γέννημα, ἀκόλουθον ἂν εἴη...ὁμοφυῆ ὄντα διὰ τὸ ἐξ αὐτοῦ γεγεννῆσθαι Ath.*syn.*47,48(p.272.4,22; M.26.777A,C); ref. Ac.2:36 τὸ λεγόμενον...'κύριον αὐτὸν ἐποίησε', ...οὐ π. εἶναι τὸν υἱὸν σημαίνει...οὐ π. τὴν οὐσίαν τοῦ λόγου σημαίνων ...ἔλεγεν...ἀλλὰ τὴν κατὰ χάριν ποιηθεῖσαν...βασιλείαν καὶ κυριότητα id.*Ar.*2.17,18(M.26.181C,184B); εἴ τις βουλήσει τοῦ θεοῦ ὡς ἓν τῶν π. γεγονέναι λέγοι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀ. ἔ. *Symb.Sirm.*1 *anath.*24; ref. Ac.2:36, Bas.*Eun.*2.2(1.239C; M.29.576B); τῶν σωματικὴν τὴν γέννησιν ὑπολαμβανόντων ἐπιμελούμενος [sc. Eun.], τοὺς τῇ προσηγορίᾳ τοῦ π. περιπταίοντας παρορᾷ *ib.*2.6(242B; M.581C); τὸν οἱονεὶ χαρακτῆρα τῆς λατρείας ἡμῶν ἀρνούμενος· οὐ γὰρ εἰς δημιουργὸν καὶ π. ἐπιστεύσαμεν· ἀλλ' εἰς πατέρα καὶ υἱὸν διὰ τῆς ἐν τῷ βαπτίσματι χάριτος ἐσφραγίσθημεν *ib.*2.22(258B; M.620C); δυνάμεως γάρ, καὶ σοφίας, καὶ τέχνης, οὐχὶ δὲ τῆς οὐσίας αὐτῆς ἐνδεικτικά ἐστι ποιήματα *ib.*2.32(269B; M.648A); γεννήματος καὶ π. κατὰ ταὐτὸν μνημονευθέντων, ἐκ τῶν φωνῶν ἐπὶ τὰ σημαινόμενα μεταβάντες οὐ τὴν αὐτὴν ἑκάστῳ τῶν ὀνομάτων ἐθεωροῦμεν διάνοιαν· ἄλλο γάρ τι τὸ κτίσμα καὶ ἕτερον σημαίνει τὸ γέννημα Gr.Nyss.*Eun.*4(2 p.80.27; M.45.656A); εἰ ...πρῶτον θεοῦ π. ὁ Χριστός, καὶ οὕτω πιστεύοντες αὐτῷ λατρεύουσιν Ἀρειανοί· Ἰὼβ δὲ πρῶτον π. θεοῦ τὸν διάβολον λέγει [Job 40:14] λανθάνουσι τῷ διαβόλῳ λατρεύοντες Didym.(‡Bas.)*Eun.*4(1.288C; M.29.693A); id.*Trin.*1.7(M.39.272A); ref. Heb.3:5–6 π. καὶ ποιητὴν διΐστησι Chrys.*hom.5.3 in Heb.*(12.55C); οὐδεὶς γὰρ πώποτε τὸ ἑαυτοῦ π. γέννημα καὶ υἱὸν ἀποκαλεῖ Cyr.*thes.*15(5^{1}.158D); οὐκ ἄρα π. ἐστιν, οὐδὲ κτίσμα...τῆς τοῦ πατρὸς οὐσίας ἴδιον ὑπάρχων γέννημα *ib.*(147E); Gel.Cyz.*h.e.*2.16.15(M.85.1264B); **c.** of Christ's body π. ἀτρέπτως ἐν σοὶ τῇ παρθένῳ γενόμενον Sophr.H.*or.*2.20(M.87.3240C); **8.** of H. Ghost, cf. πνεῦμα; **a.** as created by Son, Eun.*apol.*25(M.30.861D); **b.** as created by Father, Didym.(‡Bas.)*Eun.*4(1.288D; M.29.693A); **c.** doctrines refuted, Cyr.*thes.*33(5^{1}.336D).

ποίησις, ἡ, A. in gen., *making* χρίσματος π. ... ἀπὸ πρεσβυτέρων μὴ γένηται *Cod.Afr.*6 (Lat. *confectio*).

B. *creating, act of creation*; **1.** in gen., Just.*dial.*62.1(M.6.617A); δύο π. ἔχει ὁ ἥλιος, μίαν μὲν τῆς οὐσίας, ἑτέραν δὲ τῆς κινήσεως ‡Just.*qu.Chr.*2.5(M.6.1421D); cf.*ib.*3.5(1441B) cit. s. ἀδιάβλητος; dist. from πλάσις, Or.*hom.1.10 in Jer.*(p.9.5; M.13.265D); **2.** ref. work of Son εἰ οὖν...ἐργαλεῖον ὁ υἱὸς εἰς π. τῶν κτιστῶν φύσεων...ἐκτίσθη, ἐκ τῶν σεαυτοῦ καταπίπτεις λόγων Gel.Cyz.*h.e.*2.16.5(M.85.1261A); **3.** ref. question whether Son is created γέννησις...ἐστι, τὸ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ γεννῶντος προάγεσθαι τὸ γεννώμενον, ὅμοιον κατ' οὐσίαν· κτίσις δὲ καὶ π. τὸ ἔξωθεν ‡Cyr.*Trin.*7(6^{a}.9E; M.77.1133B); exeg. Heb.3:2 π. δέ, οὐ τὴν δημιουργίαν ἀλλὰ τὴν χειροτονίαν κέκληκεν Thdt.*Heb.*3:2(3.562); orthodox use ὁ ἡμέτερος λόγος, οὐκ ἀριθμὸν Χριστῶν,... ἀλλὰ ἕνωσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ θεῖον πρεσβεύων...καὶ τὴν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Χριστὸν μεταστοιχείωσιν ποίησιν ὀνομάζων Gr.Nyss.*Eun.*5(2 p.126.9; M.45.708D); **4.** exeg. Ps.18:2 π. ... τῶν χειρῶν αὐτοῦ αὐτὸ τὸ στερέωμα ἀναγγέλλει, τοῦτ' ἔστιν δείκνυσι καὶ φαίνει τὴν π. τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· ἀναγγέλλει γὰρ...οὓς ἐποίησεν Clem.*ecl.*51(p.151.26; M.9.721C).

C. *creation, that which is created* σπλαγχνίζεται ἐπὶ τὴν π. αὐτοῦ Herm.*mand.*9.3; τοῦτον [sc. θεόν] διὰ τῆς π. αὐτοῦ ἴσμεν Tat.*orat.*4(p.5.5; M.6.813B); θεὸν κρείττονα τῆς π. Clem.*str.*5.1(p.331.6; M.9.20A); κακίζει [sc. Apelles] τὴν πᾶσαν π. Epiph.*anac.*44(p.3.17; M.41.581A).

D. *poetry*, Athenag.*leg.*29.1(M.6.957A); ‡Just.*coh.Gr.*17(M.6.273A); πᾶσα μὲν ἡ π. τῷ Ὁμήρῳ ἀρετῆς ἐστιν ἔπαινος Bas.*leg.lib.gent.*4(p.47; M.31.572B).

***ποιήτευμα, τό, 1.** *poetical composition*, as derogatory word for heathen poem, Epiph.*haer.*26.2(p.277.12; M.41.333C); Ἡσίοδος...τὰ περὶ τῆς θεογονίας π. διηγησάμενος *ib.*66.46(p.84.23; M.42.100D); **2.** *fiction*, of Marcion's teaching ἡ...ἀποστόλου ὑπόστασις καὶ... κήρυγμα,...τὸ σὸν π. *ib.*42.12(p.182.22; M.41.812C).

***ποιητεύω**, *make up* fables and falsehoods; of Gnost. cosmologies, Epiph.*haer.*24.2(p.258.7; M.41.309C); books, *ib.*25.3(p.270.12; 324C); systems of aeons, *ib.*31.4(p.389.23; 480D); *ib.*35.2(p.41.21; 629B); heathen mythology, *ib.*36.1(p.44.22; 633B); Marcion's interpolations in scripture, *ib.*42.12(p.170.9; 796A).

ποιητής, ὁ, I. *maker*;

A. in gen.; of makers of idols, Clem.*prot.*4(p.45.27; M.8.157A); of man as responsible for evil τῶν κακῶν...οἱ ἄνθρωποι...π. Meth.*arbitr.*16(p.186.3).

B. of God as creator; **1.** in pagan thought, Athenag.*leg.*23.5(M.6.944C); **2.** Christian; **a.** in gen. κρεῖττόν τι τῶν μεταβαλλομένων

νοοῦμεν τὸν πάντων π. θεόν Just.*1apol.*20.2(M.6.357C); Athenag.*leg.* 8.1(M.6.904C); Meth.*arbitr.*3(p.152.9; M.18.245C); *Hom.Clem.*10.5; Serap.*euch.*21; abs., *the creator* τοῖς...ἐν ἑαυτοῖς ἀγαλματοφοροῦσι τὸν π. Athenag.*res.*12(p.62.16; M.6.997B); μηδεὶς ἐγκαλείτω...τῷ π. ὅτι ἰοβόλα ζῷα...ἐπεισήγαγεν Bas.*hex.*9.5(1.86D; M.29.201D); Bas.Sel.*or.*1.2(M.85.32B); Cosm.Ind.*top.*1(M.88.64C); **b.** ass. κτίστης, Eus.*e.th.*1.10(p.68.22; M.24.841B); Ath.*Ar.*1.21(M.26.56A); with πατήρ: π. τε καὶ πατὴρ πάντων Clem.*str.*3.2(p.198.22; M.8.1108B); Zach.Mit.*opif.*(M.85.1029A); cf. credal forms infra, but dist. from πατήρ for purpose of Trin. theology οὐ ποίημα φρονῶ τὸν λόγον, καὶ οὐ π. ἀλλὰ πατέρα τὸν θεὸν αὐτοῦ λέγω Dion.Al.ap.Ath.*Dion.*21(p.62.8; M.25.512A); τοῦ μὲν υἱοῦ πατήρ, τοῦ δὲ κόσμου...π. Eus.*e.th.*1.10(p.68.22; M.24.841B); πάντων μὲν π., ἑνὸς δὲ μόνου πατέρα φύσει τοῦ...υἱοῦ αὐτοῦ ‡Cyr.*Trin.*7(6^{2}.8E; M.77.1132C); **c.** dist. from δημιουργός: ὁ μὲν γὰρ π., οὐδενὸς ἑτέρου προσδεόμενος, ἐκ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως καὶ ἐξουσίας ποιεῖ τὸ ποιούμενον· ὁ δὲ δημιουργός...κατασκευάζει τὸ γινόμενον ‡Just.*coh.Gr.*22(M.6.281B); but also equated with δημιουργός, Meth.*arbitr.*22(p.206.12); *Const.App.*6.11.2; cf.*Symb.Ant.*(341) 2, v. infra f.; **d.** dist. from πλάστης: πλάστην τοῦ σώματος καὶ π. τῆς ψυχῆς Serap.*euch.*7.1; **e.** title vindicated agst. Aristotelian view of relationship of ποιέω to πράττω, Clem.*str.*5.13(p.383.5; M.9.128A) cit. s. ποιέω; **f.** in creeds θεὸν...ἁπάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων π. *Symb.Caes.*ap.Eus.*ep.Caes.*3(p.43.10; M.20.1537B); *Symb.Nic.*(325) (p.44.12; M.20.1540B); τὸν τῶν ὅλων δημιουργόν τε καὶ π. *Symb. Ant.*(341)2(p.249.12; M.26.721B); *ib.*3(p.250.9; 724C); *ib.*4(p.251.1; 725B); *Symb.Ant.*(345)1(p.251.22; M.26.728A); π. οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων *Symb.Hier.*(M.33.533A); τὸν κτίστην καὶ π. τῶν πάντων *Symb.Sirm.*1(p.254.17; M.26.736A); π. οὐρανοῦ τε καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων *Symb.*ap.Epiph.*anc.*118(p.146.22; M.43.232B); *Symb.*ap.Epiph.*anc.*119(p.148.5; 233B); π. οὐρανοῦ καὶ γῆς ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων *Symb.Nic.–CP*(p.80.3; H.2.288B); **g.** God as maker of evil things; **i.** view ascribed to Christians by Celsus, Or.*Cels.*6.53(p.124.26; M.11.1381A); and by Manicheans, *Ep.*ap.Hegem.*Arch.*5(p.7.7; M.10.1436A); **ii.** implied in astrological determinism, Meth.*symp.*8.16(p.105.9; M.18.168D); **h.** God acts as π. through Son, *Const.App.*8.37.2; **i.** God as π. of Son (Eunomian), Thdt.*Eph.*3:8(3.418).

C. of Son; **1.** in gen. τὸν ἐσταυρωμένον, τὸν οὐρανοῦ καὶ γῆς π. *A.Phil.*73(p.29.9); ὁ δὲ υἱὸς καὶ τῶν αἰώνων πάντων ἐστὶ π. Chrys.*hom.7.1 in Jo.*(8.46B); αὐτὸς μόνος καλεῖται π. Cyr.*thes.*12(5^{1}.119C); Max.*ep.*13(M.91.517B); **2.** as maker of angels, Gel.Cyz.*h.e.*2.19.14 (M.85.1277D); **3.** against Eunomian teaching πῶς π. χρόνων ὁ ὑπὸ χρόνον; Gr.Naz.*or.*20.7(M.35.1073B); οἱ ἐχθροὶ κυρίου...λέγουσιν...τὸν π. ποίημα Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.314A; M.29.753A); θεὸς...ὁ Χριστὸς ...π. καὶ οὐ ποίημα Cyr.*thes.*32(5^{1}.288C); **4.** as creator of H. Ghost (Eunomian), Eun.*apol.*26(M.30.864B); Bas.*Eun.*2.33(1.270D; M.29.649C).

II. *poet*; poets and philosophers as inventors of false mythology, Arist.*apol.*13.5; Just.*1apol.*20.3(M.6.357C); *ib.*44.9(396A); Athenag.*leg.*24.1(M.6.945A); Thphl.Ant.*Autol.*3.7(M.6.1133A); πᾶς δὲ π. ἄκρος εἶναι δοκῶν ποτήριον χρυσοῦν κατεσκεύασε, δηλητήριον ἐμβαλὼν εἰδωλολατρείας, αἰσχρολογίας Or.*fr.36 in Jer.*(p.217.2; M.13.600D); τὰ ἀνθρώπινα δόγματα κρατυνόντων π. καὶ λογογράφων Meth.*symp.*5.4 (p.57.18; M.18.104A); expelled from Plato's republic as false teachers, Just.*2apol.*10.6(M.6.461A); to be read by Christians with discrimination οὐ...ἐπαινεσόμεθα τοὺς π., οὐ λοιδορουμένους, οὐ σκώπτοντας...πάντων δὲ ἥκιστα περὶ θεῶν τι διαλεγομένοις προσέξομεν ...ἐπειδήπερ δι' ἀρετῆς ἡμᾶς ἐπὶ τὸν βίον κα⟨τα⟩θεῖναι δεῖ τὸν ἕτερον, εἰς ταύτην δὲ πολλὰ μὲν ποιηταῖς...ὕμνηται, τοῖς τοιούτοις τῶν λόγων μάλιστα προσεκτέον Bas.*leg.lib.gent.*2,3(pp.45–46; M.31.569A,572A); cf. defence of reading Greek poets, Socr.*h.e.*3.16.25ff.(M.67.421Dff.); poets lived later than Moses, Tat.*orat.*31(p.31.7; M.6.869A); cf. Just.*1apol.*54.5(M.6.409A); and stole material from scriptures, Thphl.Ant.*Autol.*1.14(M.6.1045A); but expressed sacred truths allegorically, Clem.*str.*5.8(p.360.22; M.9.80B).

III. *doer* οἱ...τούτων [sc. φόνων] π. *Const.App.*7.18.2.

ποιητικός, A. *creative, productive*; **1.** in gen. φῶς π. τοῦ ἀπαυγάσματος Or.*hom.9.4 in Jer.*(p.70.19; M.13.357A); οὐκ ἔστι τελικὰ ἰατρικῆς ἀγαθά, ἀλλὰ π. ... οὕτω...αἱ ἀγαθαὶ πράξεις ἔσονται οὐκ ἀγαθαὶ ὡς τελικαί, ἀλλ' ἢ ἄρα ὡς ποιητικαὶ ἀγαθῶν id.*sel.in Ps.*4:6(M.12.1160B)ap.*philoc.*26.6(p.238.24ff.); ἐχρῆν δὲ τὸ π. τοῦ καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ νομιζομένου εὐαγγελίου εὐαγγέλιον ἐξαιρέτως καλεῖσθαι εὐαγγέλιον id.*Jo.*1.6(8; p.11.24; M.14.36B); ὑπὲρ τοῦ ἁμαρτίας π. λέγειν τὸν νόμον, ἔδειξε...αὐτοῦ τὸ χρήσιμον Thdr.Mops.*Rom.*8:3(M.66.820D); οὐκ ἔφη δεδωκέναι αὐτοῖς προστάγματα κακά, ἀλλ' οὐ καλά· οὔτε γὰρ κακίαν ἐδίδασκεν, οὔτε ἀρετῆς αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ π. ὄντα ἐτύγχανεν Thdt.*Ezech.*20:25(2.829); **2.** of causes, *efficient* τὸ γὰρ π. αἴτιον προκατάρχειν τῶν γιγνομένων ἀνάγκη Athenag.*leg.*19.3(M.6.929B); Clem.*str.*8.7(p.93.19; M.9.588B); **3.** ref. pagan astrological beliefs ἴδωμεν...πῶς οὐ δύνανται οἱ ἀστέρες εἶναι π., ἀλλ' εἰ ἄρα, σημαντικοί Or.*comm.in Gen.*ap.Eus.*p.e.*6.11(292D; M.12.73C); **4.** ref. God διὰ πάντων ἡ π. δύναμις διοικοῦσα τοῦ θεοῦ Meth.*symp.*2.4(p.19.8; M.18.52C); ὅτι φησὶν ὁ ἅγιος, δύο δὲ δυνάμεις...ἔφαμεν εἶναι π., τὴν ἐξ οὐκ ὄντων...αὐτουργοῦσαν ὃ βούλεται ποιεῖν· τυγχάνει δὲ πατήρ· θατέραν δὲ κατακοσμοῦσαν καὶ ποικίλλουσαν κατὰ μίμησιν τῆς προτέρας τὰ ἤδη γεγονότα· ἔστι δὲ ὁ υἱός Meth.*creat.*9(p.498.25; M.18.341A); Eus.*e.th.*1.20(p.81.21; M.24.865C); ἔρροιεν οἱ τὸ θεῖον ἐξηρνημένοι, καὶ μηδὲ τὴν...εὐαρμοστίαν τοῦ παντὸς εἴς τιν' ἀναφέροντες αἰτίαν π. τε καὶ συνεκτικὴν ὅλων Gr.Naz.*carm.*1.1.6.4(M.37.430A); δύναμιν...πάντων κτισμάτων...ποιητικήν ‡Cyr.*Trin.*7(6^{2}.8B; M.77.1132A); neut. as subst. χεῖρας ἀκούων θεοῦ, τὸ π. αὐτοῦ γνώριζε Didym.(‡Bas.)*Eun.* 5(1.316C; M.29.757C); **5.** of Son, Meth.*creat.*9(p.498.27; M.18.341A); θεὸς ἦν ὁ λόγος...ἔφη, ἵνα μὴ τοῦ θεοῦ ἐνέργειάν τινα σημαντικήν τινος ἢ π. εἶναι αὐτὸν ὑπολάβωμεν Eus.*e.th.*2.12(p.113.31; M.24.925B); ἔστι γὰρ ὁ λόγος...π., καὶ αὐτός ἐστιν ἡ τοῦ πατρὸς βουλή Ath.*Ar.*2.31(M.26.213A).

B. *poetical*; **1.** in gen. κατὰ τὴν π. χάριν Clem.*str.*7.6(p.26.25; M.9.449A); π. ἀλληγορίαν *Hom.Clem.*6.19; neut. as subst., *poetical saying*, Meth.*res.*1.27(p.254.14; M.41.1132C); ἡ π. *poetry*, Clem.*str.*5.14 (p.409.13; 184A); **2.** with connotation of falsehood (ref. pagan mythology) ἡμῶν τὰ διδάγματα...τοῖς...π. διδάγμασιν οὐχ ὅμοια Just.*2apol.*15.3(M.6.469A); Tat.*orat.*1(p.2.16; M.6.805B); πλάνη π. Athenag.*leg.*22.1(M.6.936C); Thdt.*Is.*42:15(p.167.35; 2.335).

ποιητικῶς, 1. *so as to effect something*, Or.*ep.*2(p.64.21; M.11.88A) cit. s. τελικῶς; **2.** *poetically*, Clem.*prot.*2(p.22.25; M.8.104B); id.*str.* 4.4(p.254.30; M.8.1228B).

ποιητός, *made*, of the body τὸ π. τοῦ θεοῦ καλόν Athenag.*leg.*34.1 (M.6.968B); of Christ's body as created, Ath.*Ar.*2.8(M.26.164A); ref. Origen's Christology πῶς δέ ἐστι προσκυνητός, εἰ ἔστι π.; Epiph.*haer.*64.8(p.417.22; M.41.1084A).

***ποικιλανθής,** *of variegated colours*, Clem.*paed.*2.10(p.225.5; M.8.533A).

[*]**ποικιλλεύομαι,** *make ornamentation*, *Chron.Pasch.*p.48(M.92.173A).

ποικίλλ-ω, 1. *embellish, adorn*; **a.** in gen. ἡ τῶν Στρωματέων ὑποτύπωσις λειμῶνος δίκην πεποίκιλται Clem.*str.*6.1(p.423.5; M.9.209A); κροσσωτοῖς χρυσοῖς πεποικιλμένοις *Ep.Lugd.*ap.Eus.*h.e.*5.1.35 (v.l. περιπεποικιλμένοις M.20.421B); ~ειν τῶν νοημάτων τὴν ἀκολουθίαν Chrys.*Is.interp.*2:2(6.21A); τὸ σύστημα Χριστιανῶν...πεποικιλμένον τοῖς μυρίοις τῶν ἀρετῶν εἴδεσιν Nil.*epp.*1.267(M.79.181A); **b.** of function of Logos in Creation ~ουσαν [sc. δύναμιν] κατὰ μίμησιν... τὰ ἤδη γεγονότα Meth.*creat.*9(p.498.27; M.18.341A); **2.** *equivocate* ~ονται καὶ προφάσεις πλάττονται Cyr.*ep.*10(p.110.31; 5^{2}.33D); Jo.Clim.*past.*14(M.88.1200D); **3.** med., *use deceits*, of demons ~όμενοι ταῖς φαντασίαις Ath.*v.Anton.*35(M.26.893C); *try a trick*, Synes.*ep.*121 (M.66.1500D).

***ποικιλόδωρος,** *making various gifts*, Nonn.*par.Jo.*12:15(M.43.853A).

***ποικιλοειδής,** *of varied forms*, ‡Ath.*pat.*5(M.26.1301C).

***ποικιλοεργός,** *working with many devices*, Paul.Sil.*ambo.*291(M.86.2262B).

ποικιλόμητις, *full of various wiles*, *Orac.Sib.*3.217; *ib.*12.257.

***ποικιλομορφία, ἡ,** *manifold variety*, Dion.Ar.*ep.*9(M.3.1105A).

***ποικιλοπράγμων,** *cunning, subtle*, Synes.*provid.*13(p.92.21; M.66.1241B).

ποικίλος, 1. *manifold* θεῷ σωτηρίαν κατηγγελκότι ποικίλην Clem.*str.*7.3(p.15.14; M.9.425B); π. ... δημιουργίᾳ τῇ τοῦ κόσμου Gr.Thaum.*pan.Or.*8(p.22.3; M.10.1077B); τὸ π. τῆς ἐνεργείας Thdt.*provid.*6(4.573); **2.** *complex* οὐκ ἂν αὐτὸν οἶμαι τοῦτο εἰπεῖν· ὥστε π. τι χρῆμα καὶ σύνθετον νομίζειν τοῦ θεοῦ τὴν οὐσίαν Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.82.12; M.45.313B).

***ποικιλότης, ἡ,** *varied abundance*, Or.*or.*2.3(p.301.1; M.11.420B).

***ποικιλότροπος,** *manifold*; of Christ's glory, as antitype of Joseph's coat, Cyr.*glaph.Gen.*6(1.189C); of snares of Devil, ‡Proc.G.*Pr.*6:5(M.87.1269B).

***ποικιλουργία, ἡ,** *ornamental work*; of making of high priest's robe, Cyr.*ador.*11(1.378E).

***ποικιλτικός,** *variegated*; met., Thdr.Stud.*cant.*6.2(p.346).

***ποιμαινεύω,** *act as a shepherd*, *T.Abr.*10(p.87.22).

ποιμαίν-ω, A. intrans., *act as a shepherd*; **1.** lit. ὡς δὲ ἐποίμαινον... πνεῦμα συνέσεως κυρίου ἦλθεν ἐπ' ἐμέ *T.Lev.*2.3; *T.Zab.*6.8; ὅτι δὲ πνευματικὸς ὁ Σήθ, οὔτε ~ει οὔτε γεωργεῖ Clem.*exc.Thdot.*54(p.125.4;

M.9.685A); **2.** met., of clergy ~ε ἡμᾶς ~οντας Gr.Naz.*or.*9.5(M.35.825A).

B. trans., *tend, shepherd*; **1.** lit., in proverbial phrase ἡρεῖτο γὰρ... σκορπίους ποιμᾶναι ἢ μοιχαλίδι γυναικὶ συζῆσαι Pall.*h.Laus.*22(p.72.9; M.34.1082A); **2.** met.; **a.** in gen. ὁ τὴν ψυχὴν ~ων λογισμός *Hom. Clem.*6.15; οἱ ~όμενοι τῷ λόγῳ τῆς παιδείας Mac.Mgn.*apocr.*3.39 (p.136.15); **b.** of God, Gr.Naz.*or.*9.5(M.35.825A); **c.** of Christ παιδαγωγέ, ποίμανον ἡμᾶς εἰς τὸ ἅγιόν σου ὄρος, πρὸς τὴν ἐκκλησίαν Clem. *paed.*1.9(p.139.21; M.8.352A); ~ων τὰ πλήθη τῶν...ἀγγέλων Meth. *symp.*3.6(p.32.12; M.18.68D); τὴν μυστικὴν ἐξηγοῦνται εὐωχίαν ἣν παρέθηκεν αὐτοῖς ὁ ~ων αὐτούς Thdt.*Ps.*22:1(1.747); **d.** of clergy, esp. bishops, cf.Hipp.*trad.ap.*3.4; ποίησον αὐτὸν ἄξιον εἶναι ~ειν σου τὴν ποίμνην Serap.*euch.*28.2; *Lit.*ap.*Const.App.*8.5.6; Thdt.*h.rel.*5(3.1165); Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)2 proem.(M.*PL*.66.125B).

*__ποιμαντέον,__ *one must tend* or *shepherd*; of pastoral care of clergy, Gr.Naz.*or.*9.6(M.35.825B).

ποιμαντικός (ποιμενικός, ποιμένιος), *of* or *belonging to a shepherd, pastoral*;

A. lit.; **1.** in gen. ἀνήρ...σχήματι ποιμενικῷ Herm.*vis.*5.1; ποιμενίην σύριγγα Gr.Naz.*carm.*2.2(epitaph.)64.1(M.38.43A; v.l. ποιμενικὴν); id.*or.*45.19(M.36.649C); neut. as subst., *flock*, Ac.20:28 cit.ap.‡Ath.*comm.essent.*3(M.28.32B); **2.** esp. of work of a shepherd ἡ ποιμενική...καὶ βουκολική...τέχναι Clem.*str.*1.7(p.24.26; M.8.732C); Mac.Aeg.*hom.*9.4(M.34.533D); Chrys.*hom.15.3 in 2Cor.*(10.547A).

B. met., *pastoral* τὸν ποιμαντικὸν...λόγον Mac.Mgn.*apocr.*3.39 (p.136.18); ποιμαντικῆς ψυχῆς Gr.Naz.*or.*9.5(M.35.825A); πάθος...ὁμολογῶ πάσχων ποιμαντικόν Gr.Nyss.*bapt.Chr.*(M.46.577A); παραίνεσις ...ποιμαντική Euthal.Diac.*Ac.*(M.85.660B); of Christ's pastoral office ποιμανεῖς...ποιμαντικῇ ῥάβδῳ Eus.*Ps.*2:9(M.23.88D); of pastoral care and duty of clergy, Cyr.*Lc.*9:12(M.72.644D); Sophr. H.*ep.syn.*(M.87.3200C); of office of head of monastery, Gr.Mag.*dial.* (tr.Zach.)2 proem.(M.*PL*.66.125B).

C. as subst. ἡ ποιμαντική, ἡ ποιμενική; **1.** lit., *work of a shepherd* τὴν ποιμενικὴν τὸ τῶν προβάτων προνοεῖν φαμεν Clem.*str.*1.26(p.105.9; M.8.916C); ref. David, Gr.Naz.*ep.*139(M.37.236B); Isid.Pel.*epp.*1.133 (M.78.272A); his work as shepherd allegorized as 'practical philosophy', and his kingdom as contemplation, Max.*ambig.*(M.91.1297B); **2.** met., *pastoral office*; **a.** of Christ, Chrys.*hom.59.2 in Jo.* (8.347E); **b.** of clergy πρόσεχε μή τι παρέλθῃ τῶν ἐπιβαλλόντων τῇ ποιμαντικῇ Bas.*hom.*3.4(2.20A; M.31.208A); Gr.Naz.*or.*9.4(M.35.824A); ἀναλαβὼν...τὴν...σὴν εὐλάβειαν εἰς ποιμαντικὴν ἀπὸ ποίμνης [i.e. to a bishopric] id.*ep.*139(M.37.236B); τὸν κύριον, τὸν τῆς ποιμαντικῆς ἡγεμόνα Isid.Pel.*epp.*1.136(M.78.272D); Jo.VI H.*v.Jo.D.*23(M.94.464A).

*__ποιμενάρχης, ὁ,__ *chief shepherd*; of abbot, Jo.VI H.*v.Jo.D.*23 (M.94.464A); of pope, *Proem.*ad Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)(M.*PL*.77.147C); of bishop, Thdr.Stud.*cant.*11.4(p.359).

ποιμενικός, = ποιμαντικός.

ποιμένιος, = ποιμαντικός.

ποιμήν, ὁ, *shepherd*;

A. lit. ὁ π. Πάρις ἡ ἀλόγιστος ὁρμὴ καὶ βάρβαρος. ἐὰν...ὁ τὴν ψυχὴν ποιμαίνων λογισμὸς τύχῃ ὢν βάρβαρος...μόνας ἕληται τὰς ἡδονάς *Hom.Clem.*6.15.

B. met.; **1.** of God ἐκκλησίας, ἥτις ἀντὶ ἐμοῦ ποιμένι τῷ θεῷ χρῆται Ign.*Rom.*9.1; **2.** of Christ π. τῆς...καθολικῆς ἐκκλησίας *M. Polyc.*19.2; Aberc.*epitaph.*3; ὁ τῶν νηπίων κηδεμονικὸς π. Clem. *paed.*1.7(p.121.31; M.8.313A); π. ... ἀγαθὸς μιᾶς τῆς ἀγέλης τῶν αὐτοῦ ἐπαϊόντων προβάτων id.*str.*1.26(p.105.15; M.8.916C); 'ὁ π. ὁ καλός'· οὐκ ἀκούω μόνον καθολικῶς,...ὅτι π. ἐστι τῶν πιστευόντων...ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐμῇ ψυχῇ ὀφείλω ἔχειν ἔνδον μου τὸν Χριστόν, ἔνδον μου τὸν καλὸν π., ποιμαίνοντα τὰ ἐν ἐμοὶ ἄλογα κινήματα...ἐὰν π. ᾖ ἐν ἐμοί, ἄρχει μου τῶν αἰσθήσεων· οὐκέτι εἰσὶν ὑπὸ νοῦν ἀλλότριον...ἀλλὰ ὑπὸ τὸν καλὸν π. Or.*hom.5.6 in Jer.*(p.36.19; M.13.304C); *A.Thom.*A 25(p.141.3); *A.Barn.*1(p.292.4); ἐπεσκέψατο ὑμᾶς ὁ ἀληθινὸς π. ... ὁ τῶν ἰδίων προβάτων κηδόμενος CHier.(350)*ep.*(p.137.6; M.25.352B); *Const.App.* 2.20.8; ὁ π. τοὺς ἔχοντας τὴν ἰδίαν σφραγῖδα γνωρίζει, καὶ ἐπισυνάγει ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν Mac.Aeg.*hom.*12.13(M.34.565A); appearance in vision of Christ as shepherd, *M.Perp.*4; **3.** of 'angel of repentance', and 'angel of luxury and deceit' in visions of Hermas ὁ π. ... ὁ ἄγγελος τῆς μετανοίας Herm.*vis.*5.7; βλέπεις τὸν π. τοῦτον;...οὗτος ...ἄγγελος τρυφῆς καὶ ἀπάτης ἐστίν id.*sim.*6.2.1; of angels in gen., Eus.*d.e.*4.6(p.160.18; M.22.268A); guardian angel, Bas.*Eun.*3.1(1.272D; M.29.656B); **4.** of rulers, esp. eccl. ministers; **a.** Jewish πρεσβύτεροι ἄνομοι καὶ π. ἄδικοι *Ascens.Is.*A 3.24; *A.Thom.*A 66 (p.183.6); of kings, priests, and prophets, Eus.*d.e.*10.4(p.465.10; M.22.748D); **b.** Christian; **i.** of apostles; S. Peter πατὴρ καὶ π. πάντων *A.Petr.et Andr.*4(p.119.10); **ii.** of Christian ministers in gen. π. ἐσμὲν οἱ τῶν ἐκκλησιῶν προηγούμενοι κατ' εἰκόνα τοῦ ἀγαθοῦ π. Clem.*paed.*1.6(p.112.17; M.8.293C); πολλοὶ γὰρ τοῖς τῶν ἁγίων ἀποστόλων συνήραντο καὶ συναίρονται πόνοις...οἱ...ἀνερευνῶντες γραφάς, καὶ μετ' ἐκείνους ἕτεροι π. τε καὶ διδάσκαλοι Cyr.*Lc.*5:4(M.72.553D); ref. Eph.4:11, Thdt.*Eph.*4:11(3.424) cit. s. περίειμι (εἶμι *ibo*); **iii.** esp. of bishops ὅπου δὲ ὁ π. ἐστιν, ἐκεῖ ὡς πρόβατα ἀκολουθεῖτε Ign.*Philad.*2.1; τὸν μέντοι π. τὸν ἀγαθὸν ὁ λαϊκὸς τιμάτω...φοβείσθω ὡς πατέρα *Const.App.*2.20.1; *ib.*2.1.1; *ib.*2.42.1; Philost.*h.e.*8.2(M.65.556C); τοὺς τῶν ἐκκλησιῶν καλῶς ἡγησαμένους π. Oecum.*Apoc.*20:6 (p.223); **iv.** of Const. οἷα ἐν ἀγέλαις τὸν ἀγαθὸν ἐπόθουν π. Eus.*v.C.*4.65(p.144.28; M.20.1220C); θύει δ' ἅτε π. ἀγαθός...τῶν ὑπ' αὐτῷ ποιμαινομένων λογικῶν θρεμμάτων τὰς ψυχὰς τῇ αὐτοῦ γνώσει... προσάγων id.*l.C.*2(p.200.15; M.20.1328B); **5.** ref. Jo.10:1ff. π. δὲ ἔστω τῶν προβάτων πᾶς ὁ τὸ διδασκαλικὸν ἐκ τῶν πραγμάτων ἐγκεχειρισμένος ἀξίωμα, ὃς τῇ νομίμῳ χρησάμενος εἰσόδῳ· τουτέστιν, ὃς κατὰ πᾶσαν ἀκρίβειαν τοῦ νόμου πολιτευσάμενος Thdr.Mops.*Jo.*10:1(p.348.5; M.66.757B); **6.** title of work, the *Shepherd* of Hermas, Clem.*str.*2.9(p.136.5; M.8.980A); Or.*comm.in Mt.*14.21(p.335.29; M.13.1240C); cf. *puto tamen quod Hermas iste* [Rom.16:14] *sit scriptor libelli illius qui Pastor appellatur, quae scriptura valde mihi utilis videtur, et ut puto divinitus inspirata,* id.*comm.in Rom.*10(M.14.1282B); τῆς ὠφελιμωτάτης βίβλου τοῦ π. Ath.*inc.*3.1(M.25.101A); id. *ep.Afr.*5(M.26.1037B); βιβλία...οὐ κανονιζόμενα μέν, τετυπωμένα δὲ παρὰ τῶν πατέρων ἀναγινώσκεσθαι τοῖς...προσερχομένοις...κατηχεῖσθαι τὸν τῆς εὐσεβείας λόγον· Σοφία...καὶ Διδαχὴ...καὶ ὁ Π. id.*ep. fest.*39.11(M.26.1437C).

ποίμνη, ἡ, *flock*, met.; **1.** of Christ's flock, the Church ἡ π. ἡ ἀλληγορουμένη πρὸς τοῦ κυρίου οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀγέλη τις ἀνθρώπων ἐστίν Clem.*str.*1.26(p.105.14; M.8.916C); Meth.*symp.*2.3(p.18.12; M.18.52B); ref. those about to be baptized οὕτως συνδεθῆναι καὶ συνενωθῆναι τῇ π. τοῦ κυρίου Serap.*euch.*22.2; *Const.App.*2.20.5; *ib.*6.18.10; ἐν τῷ καιρῷ τῆς κρίσεως...ὅταν καλέσῃ ὁ ποιμὴν τὴν ἰδίαν π., ὅσοι ἔχουσι τὸν καυτῆρα ἐπιγινώσκουσι τὸν ἴδιον ποιμένα...εἰς δύο γὰρ μέρη ἵσταται ὁ κόσμος, καὶ γίγνεται μία π. σκοτεινὴ...καὶ μία πλήρης φωτός Mac.Aeg.*hom.*12.13(M.34.565A); **2.** of church presided over by an apostle or bishop, *congregation*, cf.Hipp.*trad.ap.*3.4; *A.Petr. et Paul.*83(p.216.7); π. πνευματικῆς ἄξιον ἡνίοχον *MAMA* 1.171 (Phrygia, saec. iv); Serap.*euch.*28.2; *Lit.*ap.*Const.App.*8.5.6; **3.** in gen. τυγχάνει οὗτος ἐκ τῆς π. τῶν κηρύκων *A.Xanthipp.*7(p.62.24).

*__ποιμνιαρχία, ἡ,__ *ruling of the flock*, Thdr.Stud.*epp.*2.103(M.99.1360C); *ib.*1.33(1017B).

ποίμνιον, τό, = ποίμνη, met.; **1.** of Christ's Church ταπεινοφρονούντων...ἐστιν ὁ Χριστός, οὐκ ἐπαιρομένων ἐπὶ τὸ π. αὐτοῦ *1Clem.*16.1; *ib.*54.2; *Const.App.*2.17.3; **2.** of local congregation, esp. as bishop's flock εἰμὶ...π. μικροῦ προεστηκώς Gr.Naz.*ep.*41(M.37.84B); *Const.App.*2.10.4; τοῦ θεοῦ προεστῶσι τοῦ λογικοῦ π. Eustrat. *stat.anim.*11(p.399); **3.** of Jews as chosen people, Or.*hom.12.13 in Jer.*(p.101.8; M.13.397C).

*__ποιναλίζω,__ *exact punishment*, Or.*exp.in Pr.*24:17(M.17.229D).

ποινήτωρ, *avenging*, Nonn.*par.Jo.*15:24(M.43.877A); *ib.*16:11 (880A).

*__ποιορρω-έω,__ s.v.l., *decay*, of Devil as 'lord of flies' (cf. 4Reg. 1:2) ἐφιζάνει γὰρ ἐπὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀσεβῶν, ὡς ἐπὶ ~ούσαις νομαῖς Ephr.3.212D, perh. for προσοζούσαις.

ποιότης, ἡ, *quality*; **1.** in gen. ὄνομα...ἐστι...προσηγορία τῆς ἰδίας π. τοῦ ὀνομαζομένου παραστατική· οἷόν ἐστί τις ἰδία π. Παύλου...ἡ μέν τις τῆς ψυχῆς, καθ' ἣν τοιάδε ἐστίν, ἡ δέ τις τοῦ νοῦ, καθ' ἣν τοιῶνδέ ἐστι θεωρητικός, ἡ δέ τις τοῦ σώματος αὐτοῦ, καθ' ἣν τοιόνδε ἐστί Or.*or.*24.2(p.353.22; M.11.492B); ἐν ᾧ ἄποιον εἶναι λέγει [sc. τὴν ὕλην] τὴν π. αὐτῆς μηνύει, ὁποία ἐστὶν ἡ ὕλη διαγραφόμενος, ὅπερ ἐστὶ ποιότητος εἶδος Meth.*arbitr.*9(p.169.8; M.18.257A); πᾶσα...κίνησις περὶ τὸ ποσόν, κακίας δὲ καὶ ἀρετῆς ἡγεμὼν ἐστιν ἡ π. Alex.Lyc.*Man.* 8(p.13.1; M.18.421C); Isid.Pel.*epp.*1.16(M.78.189C); Thdt.*h.rel.* proem.(3.1100); τῶν ὄντων τὰ μὲν ἔστιν οὐσία, τὰ δὲ π., τὰ δὲ ἐνέργεια· καὶ οὐσία μέν ἐστιν ἐγώ, σύ· π., λευκόν, μέλαν, γλυκύ,...καὶ ὅσα τοιαῦτα ἐν ὑποκειμένοις σώμασι θεωρούμενα Jo.D.*Man.*1.2(M.96.1325D); **2.** opp. substance: ref. transmigration of souls εἰ ἐνδέχεται αὐτὴν εἰσκριθῆναι δεύτερον ἐν σώματι ἢ μή,...καὶ τῷ αὐτῷ σώματι ἢ ἑτέρῳ, καὶ εἰ τῷ αὐτῷ, πότερον καθ' ὑποκείμενον μένοντι τῷ αὐτῷ κατὰ δὲ ποιότητα μεταβαλλομένῳ, ἢ καὶ καθ' ὑποκείμενον καὶ ποιότητα ἐσομένῳ τῷ αὐτῷ Or.*Jo.*6.14(7; p.124.3; M.14.225C); in gen., Meth.*arbitr.*7 (p.163.5; M.18.253B); Gr.Naz.*or.*9.2(M.35.821A); οὔτε γὰρ ἀκτίς, οὔτε φῶς, ἄλλος ἥλιος, ἀλλ' ἡλικιαί τινες ἀπόρροιαι καὶ π. οὐσιώδεις *ib.* 3.32(M.36.169B); ἐάν τις αὐτὴν [sc. τὴν οὐσίαν] ἀπογυμνώσας τῶν ἐπιθεωρουμένων π. τε καὶ ἰδιωμάτων αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς ἐξετάζῃ κατὰ τὸν τοῦ εἶναι λόγον Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.104.7; M.45.337B); τὰς τῶν

αἰσθητῶν οὐσίας καὶ π. Dion.Ar.*d.n.*5.8(M.3.824B); ποιότητες, αἵ τε οὐσιώδεις καὶ ἐπουσιώδεις καλούμεναι, ὧν οὐδετέρα ἐστὶν οὐσία, τουτέστι πρᾶγμα ὑφεστώς, ἀλλ' ὃ ἀεὶ περὶ τὴν οὐσίαν θεωρεῖται... ὡς ἐπιστήμη ἐν ψυχῇ Leont.B.*Nest.et Eut.*1(M.86.1277D); id.*Nest.*1.6(M.86.1425B); **3.** of men, Just.*1apol.*13.2(M.6.345B); Ἀβραὰμ γεγεωργηκέναι οὓς εἶχεν ἐν ἑαυτῷ σπερματικοὺς λόγους,...καὶ τούτοις προστεθεικέναι ἁγίαν ἰδίαν π. Or.*Jo.*20.3(p.330.8; M.14.580A); Nil.*Magn.*53(M.79.1040A); τρεῖς εἶναι τὰς γυναῖκας [sc. Μαρίας] λογίζομαι ...ἐκ τῆς τῶν προσώπων π. *cat.Lc.*7:36(p.60.24); **4.** of things: foods αἱ...πολυειδεῖς π. ἀποπτυστέαι Clem.*paed.*2.1(p.154.22; M.8.380A); in gen. μεταδίδωσι τῆς π. ἡ ὕλη λυμαινομένη τὸ κρᾶμα *ib.*2.3(p.177.26; 432B); *ib.*2.10(p.208.18; 497B); *Hom.Clem.*3.34; ref. a miracle μεταβαλεῖν ἐξ ὕδατος εἰς ἐλαίου π. τὴν φύσιν Eus.*h.e.*6.9.3(M.20.540A); πᾶσαν...σωματικὴν οὐσίαν ἐν μόναις...ταῖς π. διακεκριμένην id.*d.e.*4.15(p.174.21; M.22.292A); γεωργία μὲν τὰς τῶν φυτῶν π. μεταβάλλει Bas.*hex.*5.7(1.47A; M.29.109D); ποιότητα πραγμάτων πνευματικὴν Cyr.*Jo.*1.9(4.98C); of water at Marah πικρὸν ὕδωρ εἰς γλυκεῖαν μετεβλήθη π. Thdt.*qu.26 in Ex.*(1.143); of tree in Eden οὐ γὰρ ἡ π. τοῦ ξύλου τὴν παράβασιν εἶχεν, ἀλλ' ἡ δόσις τῆς ἐντολῆς Proc.G.*Gen.*1:7(M.87.197A); **5.** of actions ἡ τῶν ἔργων π. Cyr.*Os.*140(3.174A); and abstracts κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ π. καὶ κατὰ τὸ συμβεβηκός· κατ' οὐσίαν μὲν σκότος ἀντίκειται φωτί, κατὰ π. δὲ κακὸν ἀγαθῷ Adam.*dial.*3.6(p.122.14; M.11.1797A); Thdt.*eran.*2(4.95); διὰ Χριστοῦ ἀναμορφούμεθα, τῆς διανοίας ἡμῶν εἰς πνευματικὴν π. διαπλαττομένης Ammon.*Jo.*3:8(M.85.1409B); **6.** as created by God δοκεῖ σοι τὰς τοῦ κόσμου π. μὴ ἐξ ὑποκειμένων π. γεγονέναι;...οὐκοῦν εἰ μήτε ἐξ ὑποκειμένων π. τὰς π. ἐδημιούργησεν ὁ θεός, μήτε ἐκ τῶν οὐσιῶν ὑπάρχουσιν, τῷ μηδὲ οὐσίας αὐτὰς εἶναι, ἐκ μὴ ὄντων αὐτὰς ὑπὸ τοῦ θεοῦ γεγονέναι ἀνάγκη εἰπεῖν Meth.*arbitr.*7(p.163.2; M.18.253B); problem discussed, *ib.*10(p.170.11ff.; 257Bff.); **7.** ref. God; **a.** quality of God ἐμπεφυκυῖα καὶ οὐσιώδης π. εἴρηται τοῦ θεοῦ CCP(681)cit.ap.Manuel Calecas *de essentia et operatione* (M.152.421D); predication improper in case of God οὔτε ὅμοιον οὔτε ἀνόμοιον λέγομεν τὸν υἱὸν τῷ πατρί. ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν ἐπίσης ἀδύνατον· ὅμοιον γὰρ καὶ ἀνόμοιον κατὰ τὰς π. λέγεται· ποιότητος δὲ τὸ θεῖον ἐλεύθερον Evagr.Pont.*ep.*3(M.32.249B); **b.** Trin. τὸ ὅμοιον οὐκ ἐπὶ τῶν οὐσιῶν, ἀλλ' ἐπὶ σχημάτων καὶ π. λέγεται ὅμοιον· ἐπὶ γὰρ τῶν οὐσιῶν οὐχ ὁμοιότης, ἀλλὰ ταυτότης ἂν λεχθείη. ... τὸ γὰρ ὅμοιον π. ἐστίν, ἥτις τῇ οὐσίᾳ προσγένοιτ' ἄν. τοῦτο δὲ τῶν ποιημάτων ἴδιον ἂν εἴη Ath.*syn.*53(p.276.25ff.; M.26.788B,C); of Persons, id.*ep.Afr.*8(M.26.1044B) cit. s. βελτίωσις; εἰ μὴ οὐσιώδης σοφία...καὶ ὧν υἱός...ὄνομα μόνον ἐστὶ λόγος, καὶ σοφία...ἀλλ' εἰ τοῦτο, εἴη ἂν αὐτὸς ἑαυτοῦ πατὴρ καὶ υἱός· πατὴρ μέν, ὅτι σοφός, υἱὸς δέ, ὅτι σοφία· ἀλλὰ μὴ ὡς π. τις ταῦτα ἐν τῷ θεῷ...εὑρεθήσεται γὰρ σύνθετος ὁ θεὸς ἐξ οὐσίας καὶ π. ‡Ath.*Ar.*4.2(p.45.15,16; M.26.469A,B); ἐγεννήθη [sc. Χριστός]...ἀμερίστῳ προελεύσει· ἡ γὰρ βούλησις ὁμοῦ καὶ τῷ οἰκητηρίῳ αὐτῆς ἐμπέπηγε καὶ ταῦθ', ἅπερ διαφόρου δέεται τημελείας κατὰ τὴν ἑκάστου π. πράττει τε καὶ διοικεῖ Const.*ep.*(Opitz 3 p.58.12); of H. Ghost οὐκοῦν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα, π. τις, ἵν' οὕτως εἴπωμεν, ὑπάρχων τοῦ κυριεύοντος ἁπάντων θεοῦ Cyr.*thes.*34(5^1.346C); **c.** Christol. δύο φύσεις, δύο οὐσίαι ἡνωμέναι καθ' ὑπόστασιν· καὶ διῃρημέναι ὅσον ἐπινοίᾳ μόνῃ, ταῖς τε π. καὶ ἐνεργείαις *Lit.Jac.* proem.(*NBP* 10^2 p.37); ἀντικίρνανται τὰς φυσικὰς π., καὶ διεστῶτά τε καὶ διωρισμένα τὰς ὑποστάσεις Leont.H.*monoph.*(M.86.1816D); Σευῆρος...ταυτὸν εἶναι φάσκων...τὴν ἐν π. φυσικῇ διαφορὰν τῇ πραγματικῇ καὶ κατὰ φύσιν· διὰ τὸ καὶ φυσικὴν εἶναι πᾶσαν π. ... εἰ δὲ πάλιν ἐγκληθῇ δικαίως...εὕροι πρὸς ἀπολογίαν καταφυγὴν τὴν ὡς ἐν π. φυσικῇ διαφοράν· π. λέγων φυσικῶν, ἀλλ' οὐ φύσεων, ἤγουν οὐσιῶν ἐπὶ Χριστοῦ διαφορὰν μετὰ τὴν ἕνωσιν...ἐπικάλυμμα ποιεῖται τῆς τῶν φύσεων συγχύσεως τὴν ψιλὴν ἐν π. φυσικῇ διαφοράν Max.*opusc.*(M.91.40B–41C); ὑπευθύνους ἑαυτοὺς ἐλέγχοις πεποίηνται...μόνῃ π. λέγοντες τὴν διαφορὰν σώζεσθαι, τῶν πραγμάτων χωρίς· ... κενούντων τὸ εὐαγγέλιον, ἄνευ οὐσιῶν ὑποκειμένων, εἶναι ποιότητας δύνασθαι νομοθετούντων id.*ep.*12(M.91.485B).

ποι-όω, **1.** *give quality to*, of God in Creation εἰ δὲ οἵαν αὐτὸς ἐβούλετο...ἐποίωσε τὴν ὕλην...σχῆμα καὶ τύπον ἐναφραγιζόμενος αὐτῇ Dion.Al.*fr.*ap.Eus.*p.e.*7.19(334B, v.l. ἐποίησε M.21.564C); ὕλη...ὑπὸ τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως μετεβλήθη εἰς ταῦτα πάντα καὶ γέγονεν οὐσία πεποιωμένη καὶ πεποσωμένη ‡Just.*confut.*50(M.6.1544B); τί δεῖ ζωγραφίας ἡμῖν, δέον τοὺς κατ' αὐτὴν πεποιωμένους εἰς μέσον ἀγαγεῖν; Chrys.*hom.9.4 in 1Cor.*(10.78D); τὸ ὕδωρ καθ' ἑαυτὸ μὲν τὸ στοιχεῖον ἄποιον λέγεται εἶναι, διὰ δὲ γῆς παριόν, ἐκεῖθεν ~οῦται Max.*schol.d.n.*4.20(M.4.280C); ref. delineation by means of images πῶς ~ωθήσεται τὸ ἀνείδεον; Jo.D.*imag.*1.8(M.94.1237D); **2.** *make to be of a certain quality, affect in character, in form*; **a.** of body of Christ partaken of by faithful σῶμα...ὅλην ἔχον ἐν ἑαυτῷ τὴν τοῦ ἑνωθέντος λόγου δύναμιν, καὶ πεποιωμένον ὥσπερ, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ ἀναπεπλησμένον τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ Cyr.*Jo.*3.6(4.324E); **b.** Christol. ὡς εἴ τις λέγοι ὅτι τὴν σταγόνα τοῦ ὄξους ἐμμειχθεῖσαν τῷ πελάγει θάλασσαν ἡ μεῖξις ἐποίωσε Gr.Nyss.*Eun.*5(M.45.708C; ἐποίησε 2 p.126.2); **c.** ref. moral character δόγματα...ποιώσαντα αὐτῶν τὴν ψυχήν Or.*Cels.*1.52(p.103.7; M.11.757A); τὸ...λογικὸν τετελείωται καὶ κατὰ πᾶσαν ἀρετὴν πεποίωται *ib.*4.24(p.293.30; 1061B); δικαιοσύνην ἀγαπῶν ὁ θεὸς οὐχ οὕτως αὐτὴν ἀγαπᾷ ὡς ὁ δίκαιος ἄνθρωπος, ἐπὶ τῷ ἔχειν αὐτὴν ἐν ἑαυτῷ καὶ πεποιῶσθαι κατ' αὐτήν id.*fr.50 in Jo.*(p.524.29); υἱὸς δὲ ἀρετῶν ὁ κατ' αὐτὰς πεποιωμένος id.*exp.in Pr.*4:1(M.17.169D); οὕτω τάχιστα τοῖς πέλας ~ούμεθα, καλοῖς μὲν ἧττον, τοῖς κακοῖς δὲ καὶ λίαν Gr.Naz.*carm.*2.1.12.718(M.37.1218A); πρὸς γὰρ τὰς διαλέξεις καὶ ἡ ψυχὴ ~οῦται Chrys.*hom.2.4 in 2Thess.*(11.520D); μόνῳ θεῷ πεποιωμένην τῆς ψυχῆς διατηρήσοις τὴν ἔφεσιν *Schol.*5 in Max.*qu.Thal.*40(M.90.401B); εἰς αὐτὸν εἰσδὺς τὸν θεόν, καὶ ὅλῳ ποιωθεὶς τε καὶ μεταποιωθεὶς Max.*ambig.*(M.91.1141B); μοναχός ἐστιν ὁ ποιωθεὶς ταῖς ἀρεταῖς, ὡς ἄλλος ταῖς ἡδοναῖς Jo.Clim.*scal.*23(M.88.969A); ἀδύνατον τὸν νοῦν τῇ γνώσει ποιωθῆναι εἰ μὴ...τὸ παθητικὸν...ἐξ αὐτοῦ πελάσει Thal.*cent.*2.50(M.91.1441D); τέλειός ἐστιν ὁ νοῦς ὁ ποιωθεὶς τῇ γνώσει *ib.*2.54(1444A); **d.** in gen. οὐ γὰρ πῦρ αὐτὸν ⟨σίδηρον⟩ ἢ κρύσταλλον ὀνομάζομεν τὸν ἐνὶ τούτων πεποιωμένον Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.104.23; M.45.337C); ἐστιν οἶνος...ὕδωρ ὑπ' ἀμπέλου πεποιωμένον Nemes.*nat.hom.*1(M.40.517B); **3.** *make a quality of*, hence pass., *become habitual* ἀναλγησία ἐστὶ πεποιωμένη ἀμέλεια Jo.Clim.*scal.*18(M.88.932B); ἡ γὰρ ἕξις τῆς ἀρετῆς τῇ ψυχῇ ποιωθεῖσα, ὡς ἅτε φυσικὴν συγγένειαν πρὸς αὐτὴν ἔχουσα †Jo.D.*B.J.*19(M.96.1037D).

πόκος, ὁ, *fleece*; **1.** in Dionysiac worship τὰ...σύμβολα...ἐσοπτρον, π. Clem.*prot.*2(p.14.16; M.8.80A); **2.** exeg. Jud.6:38ff., Ps.71:6, cf. *vellus lanae populum...Israel, reliquam autem terram reliquas gentes...et ros...verbum esse dei, quod illi soli populo caelitus fuisset indultum*, Or.*hom.8.4 in Jud.*(p.512.1; M.12.983C); of Israel as recipients of grace, Thdt.*qu.15 in Jud.*(1.333); Proc.G.*Jud.*6:38ff.(M.87.1068A); of Inc., cf. *descendit in illud vellus populi circumcisionis, et sicut stillicidia stillantia super terram: hoc est super reliquam terram descendit dominus*, Or.*hom.8.4 in Jud.*(p.513.4; 984B); id.*sel.in Ps.*71:6(M.12.1524B); ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον ἀψοφητί, φησί...διὰ τὴν λαθραίαν αὐτοῦ παρουσίαν Ath.*exp.Ps.*71:6(M.27.324D); σημαίνοι δ' ἂν ὁ μὲν π. τὸν Ἰσραήλ, ἡ δὲ γῆ τὰ ἔθνη, ἐπεὶ πρότερον ἐπὶ πόκον κατῆλθεν, εἶτ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν γῆν ἐξ ἀπειθείας τοῦ Ἰσραὴλ Didym.*Ps.*71:6(M.39.1465D); καθάπερ...π. δεχόμενος ὑετόν, οὐδένα κτύπον ἀποτελεῖ...οὕτως ἡ δεσποτικὴ γεγένηται σύλληψις· οὐδὲ τοῦ συνοικοῦντος αἰσθομένου μνηστῆρος Thdt.*Ps.*71:6(1.1104); τὴν κένωσιν τοῦ μονογενοῦς τὴν εἰς τὴν θεοτόκον...λέγει· π. δὲ αὐτῆς τὴν γαστέρα...ἐκάλεσεν Hesych.H.*fr.Ps.*71:6(M.93.1236D); **3.** hence as title of BMV, Procl.CP *or.*6.17(M.65.756D); Thdr.Stud.*nativ.BMV* 7(M.96.696A).

πολεμάρχης, *leader in war, general*, Cyr.*Is.*5.4(2.837D); *Chron.Pasch.*p.261(M.92.636B).

πολεμ-έω, A. *fight, go to war* against; **1.** ref. Christian attitude to war οἱ πάλαι ἀλληλοφόνται οὐ μόνον οὐ ~οῦμεν τοὺς ἐχθρούς, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ μηδὲ ψεύδεσθαι μηδ' ἐξαπατῆσαι τοὺς ἐξετάζοντας, ἡδέως... ἀποθνήσκομεν Just.*1apol.*39.3(M.6.388B); war admissible at proper time (Eccl.3:8), but one must always strive for peace, Gr.Naz.*or.*22.15(M.35.1148C); **2.** of war against Church (persecution) τύραννοι ...τὸν...θεὸν ~εῖν ὡρμημένοι τὴν αὐτοῦ κατεπόνουν ἐκκλησίαν Eus.*v.C.*1.12(p.13.24; M.20.925C); ταῖς ὑπ' αὐτὸν ἐκκλησίαις...~εῖν ἐτόλμα [sc. Licinius] *ib.*2.1(p.40.9; 980A); id.*h.e.*1.1.2(M.20.49A); βασιλεῖ...~οῦντι τὴν ἐκκλησίαν *M.Thdot.*14(p.63.18); **3.** met., of fighting against heresy, Eus.*h.e.*4.23.4(M.20.385A); of strife within Church, Gr.Naz.*ep.*100(M.37.173A); **4.** of spiritual warfare; esp. of struggle of flesh against spirit, *Diogn.*6.4; and of demons against mankind, Ign.*Trall.*4.2; Tat.*orat.*16(p.18.3; M.6.841A); Or.*Cels.*3.36(p.233.11; M.11.968A); Max.*carit.*2.67(M.90.1005B) cit. s. δαίμων.

B. *attack, ravage, destroy*, Just.*dial.*24.3(M.6.528C); ἀπήχθη ὁ λαὸς...πολεμηθείσης τῆς γῆς καὶ τῶν ἱερῶν σκευῶν ἀρθέντων *ib.*52.3(592A); Thdt.*h.e.*5.24.13(3.1066).

C. *constrain, urge, tempt* ἐπολεμήθης ἐξελθεῖν τῆς ἐρήμου Pall.*h.Laus.*35(p.103.15; M.34.1114B); ἐπολεμήθη δὲ εἰς πορνείαν Jo.Mosch.*prat.*14(M.87.2861C); *ib.*19(2865C); *ib.*205(3096B).

D. *strive* ἐπολεμεῖ πορευθῆναι *M.Sab.*4.2.

E. *conflict with* οὕτω γὰρ ἂν ἦν ἀντικρὺς ~οῦσα τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου ἡ ἐν Σαρδικῇ *Schol.* in CSard.*can.*5(*Mon.*2 p.648).

πολεμήτωρ, ὁ, *enemy*; of Devil, ‡Meth.*palm.*6(M.18.393D); Sophr.H.*triod.*(M.87.3865B); Gr.Mag.*dial.*(tr.Zach.)3.26(M.*PL*.77.283A).

πολέμιος, *hostile, enemy*; **1.** in gen., of fallen human nature δόγματος οὐρανίου ὀθνεία καὶ π. Mac.Mgn.*apocr.*4.18(p.195.5); of heretics and theological opponents, †Apoll.*ep.Bas.*2(M.32.1105C);

Enther.*confut.*3(M.28.1345B); **2.** esp. of Satan and powers of evil π. ... ἄγγελον Or.*Cels.*5.48(p.52.17; M.11.1256B); πολεμιωτάτου ἀνθρώποις ὄφεως *ib.*6.28(p.98.29; 1337A); τὸν π. τὸν ἐνεστηκότα id.*hom.5.17 in Jer.*(p.47.14; M.13.321D); ἑκὼν [sc. Judas]...ἐδέξατο τὸν π. Thdt.*Ps.*108:6(1.1383); id.*h.e.*5.39.11(3.1084).

πολεμιστής, ὁ, *enemy*, Clem.*str.*3.18(p.245.7; M.8.1239B); *A.Andr. et Mt.*24(p.100.13); Gel.Cyz.*h.e.*1.9.3(M.85.1209C).

πολεμοποιέω, *make war on*; c. acc., Leont.et Jo.*sacr.*2(M.86.2093A).

πόλεμος, ὁ, *war*; **1.** classification: τῶν π. γάρ ἐστιν εἴδη τρία τὰ χαλεπώτερα· εἷς μὲν...ὁ κοινός, ὅταν οἱ παρ' ἡμῖν στρατιῶται πολεμῶνται παρὰ βαρβάρων· δεύτερος, ὅταν...πρὸς ἀλλήλους πολεμῶμεν· τρίτος, ὅταν ἕκαστος πρὸς ἑαυτὸν πολεμῇ Chrys.*hom.7.1 in 1Tim.*(11.583E); **2.** Christian attitude: war results from original sin and immediately from πλεονεξία, Gr.Naz.*or.*19.14(M.35.1061A); οὐδὲν γὰρ οὕτω ποιεῖ μάχην καὶ π., ὡς ὁ τῶν παρόντων ἔρως, ὡς ἡ δόξης ἢ χρημάτων ἢ τρυφῆς ἐπιθυμία Chrys.*exp.in Ps.*119:7(5.333C); Christianity changes warlike dispositions οἱ πολέμου...μεμεστωμένοι...τὰ πολεμικὰ ὄργανα ἕκαστος, τὰς μαχαίρας εἰς ἄροτρα,...μετεβάλομεν Just.*dial.*110.3(M.6.729B); wars are sign of approaching end of world, Cyr.H.*catech.*15.6; peace promoted by prayer for civil authorities, Chrys.*hom.7.1 in 1Tim.*(11.583D); war sometimes right (cf. Eccl.3:8), but peace to be pursued, Gr.Naz.*or.*22.15(M.35.1148C); killing in war dist. from murder φονεύειν οὐκ ἔξεστιν, ἀλλ' ἐν πολέμοις ἀναιρεῖν τοὺς ἀντιπάλους καὶ ἔννομον καὶ ἐπαίνου ἄξιον Ath.*ep.Amun.*(M.26.1173B); τοὺς ἐν πολέμοις φόνους οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τοῖς φόνοις οὐκ ἐλογίσαντο ...συγγνώμην δόντες τοῖς ὑπὲρ σωφροσύνης καὶ εὐσεβείας ἀμυνομένοις. τάχα δὲ καλῶς ἔχει συμβουλεύειν ὡς τὰς χεῖρας μὴ καθαροὺς τριῶν ἐτῶν τῆς κοινωνίας μόνης ἀπέχεσθαι Bas.*ep.*188 *can.*13(3.275C; M.32.681B); **3.** of war against Church (i.e. persecution) τὸν μὲν ἔξωθεν οὐ δέδοικα π., οὐδὲ τὸν νῦν ἐπαναστάντα θῆρα ταῖς ἐκκλησίαις Gr.Naz.*or.*2.87(M.35.492A); κρείττων γὰρ ἐπαινετὸς π. εἰρήνης χωριζούσης θεοῦ *ib.*2.82(488C); π. ἀνερριπίσθη ποτὲ κατὰ τῆς ἐκκλησίας χαλεπός, π. ἁπάντων βαρύτατος Chrys.*pan.Bern.*4(2.639B); πλείονα ἡμῖν τῆς εἰρήνης ὁ π. πορίζει τὴν ὠφέλειαν...ὁ δὲ π. τά τε φρονήματα παραθήγει καὶ τῶν παρόντων ὡς ῥεόντων παρασκευάζει καταφρονεῖν Thdt.*h.e.*5.39.26(3.1087); **4.** of war waged against Church by heretics, †Apoll.*ep.Bas.*2(M.32.1105C); and by orthodox for reconciliation of dissidents λεγέσθω γάρ τις καὶ π. ἱερός Gr.Naz.*or.*42.21(M.36.481D); **5.** of schism, *1Clem.*46.5; Ign.*Eph.*13.2; **6.** of spiritual warfare ἀνατελεῖ ὑμῖν...τὸ σωτήριον κυρίου, αὐτὸς γὰρ ποιήσει πρὸς τὸν Βελίαρ π. *T.Dan* 5.10; δεῖ...δεξιὰς τείνειν...ἵνα π. κυρίου πολεμήσῃς Cyr.H.*procatech.*10; τὸν ἔνδον καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, τὸν ἐν τοῖς πάθεσι π. Gr.Naz.*or.*2.91(M.35.493A); θεῷ, τῷ παθόντι δι' ἡμᾶς, ἵνα...καταλύσῃ τὸν ἐν ἡμῖν π. *ib.*22.15(1149A); μέγας π. ὄντως, καὶ πολὺ μέγας, ἂν ἐθέλωμεν νήφειν· ἔχει στεφάνους καὶ ὁ παρὼν καιρός Chrys.*hom.3.5 in 1Thess.*(11.447C); **7.** of any pain or torment τῶν ἑλκῶν π. Constantius Ant.*ep.*2(M.52.744).

***πολεμοτρόφος**, *fomenting war*; of antichrist, Hipp.*Dan.*4.49.1 (M.10.665A).

***πολεμοχαρής**, *rejoicing in strife*, Leont.B.*Nest.et Eut.*2(M.86.1317B).

πολ-έω, *turn, cause to revolve*, in Phrygian mysteries as interpreted by Peratae τοῦτον [i.e. the Deity]...καλοῦσιν αἰπόλον...ὅτι ἐστὶν ἀείπολος, τουτέστιν ὁ ἀεὶ ~ῶν καὶ στρέφων καὶ περιελαύνων τὸν κόσμον ὅλον στροφῇ. ~εῖν γάρ ἐστι τὸ στρέφειν καὶ μεταβάλλειν τὰ πράγματα. ... καὶ πόλεις, ἐν αἷς οἰκοῦμεν, ὅτι στρεφόμεθα καὶ ~οῦμεν ἐν αὐταῖς, καὶ καλοῦνται πόλεις Hipp.*haer.*5.8(p.95.12; M.16.3150).

***πολήν**, *strongly*, ‡Nil.*perist.*10.2(M.79.889A).

πολιά, ἡ, **1.** *greyness of hair, grey hair* τοῦ προσώπου αὐτῶν [sc. γερόντων] ἡ π. ἄνθος πολυπειρίας Clem.*paed.*3.3(p.246.16; M.8.580A); γυναῖκες βάπτουσαι μὲν τὰς π., ... πολιώτεραι θᾶττον γίνονται διὰ τὰ ἀρώματα ξηραντικὰ ὄντα *ib.*2.8(p.199.4; 277A); ἡ αἵρεσις [sc. Arianism] οὐκ οἶδεν οὐδὲ γερόντων τιμᾶν π. [ref. case of Hosius] Ath.*h.Ar.*42(p.207.2; M.25.744A); hence **2.** *old age*, Bas.*hom.in Ps.*1(1.96B; M.29.225A); esp. of honourable old age λέγοντά τινα μειρακιωδῶς καὶ οὐδὲν φιλοσόφου πολιᾶς ἄξιον Or.*Cels.*1.28(p.79.17; M.11.713A); ἀνδρὶ...ἐν π. ζῶντι καὶ πρὸς ἀλήθειαν βλέποντι Gr.Nyss.*Eun.*12 (1 p.385.20; M.45.1113D); Chrys.*hom.49.6 in Mt.*(7.512E); **3.** *antiquity* δυσωπήθητι τὴν π. τῆς νηστείας Bas.*hom.*1.3(2.3A; M.31.165D).

πολιαρχία, ἡ, *city government, local administration*, ref. fulfilment of Is.7:16 at birth of Christ τῆς Ῥωμαίων μοναρχίας τῶν ἐθνῶν ἐπικρατησάσης, λέλυτο μὲν καὶ πᾶσα ἡ κατὰ τοὺς τόπους ἐθναρχία τε καὶ π. Eus.*d.e.*7.1(p.307.16; M.22.501D); *ib.*8 proem.(p.349.21; 569A).

πολίζω, **1.** *inhabit as a city* πτηνοῖς δὲ ἀὴρ ἐπολίζετο Bas.Sel.*or.*1.2(M.85.33A); of peopling of desert with monks, Ath.*v.Anton.*14(M.26.865B); Isid.Pel.*epp.*1.191(M.78.305A); Procl.CP *or.*2.1(M.65.692C); **2.** *establish as a city* τὴν ἐπουράνιον Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ γῆς πολισθῆναι Thdt.*Ps.*50:21(1.944).

***πολιήτωρ**, ὁ, *citizen*, *Orac.Sib.*11.68.

πολιοπλόκαμος, *grey-haired*, *Orac.Sib.*11.68.

πολιορκ-έω, **1.** *besiege*; met., *pester* μὴ δέξῃ ~οῦντά σε δανειστήν Bas.*hom.in Ps.*14(1.109B; M.29.269B); **2.** *attack*, *Chron.Pasch.*p.116 (M.92.304A); *ib.*p.188(464B); ναοὺς καὶ βωμοὺς...ἐπολιόρκει †Jo.D.*B.J.*33(M.96.1176C); esp. of persecution of Christians τὸν...πολέμιον θῆρα τὸν τὴν ἐκκλησίαν...πολιορκήσαντα Eus.*v.C.*3.3(p.78.11; M.20.1057A); id.*h.e.*10.4.27(M.20.860C); εὐαγγελίων οἱ κήρυκες...ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ~ούμενοι Thdt.*Ps.*109:2(1.1394); τὸ Χριστιανῶν ~ούμενον ἐπερρώννυτο φρόνημα Philost.*h.e.*7.4(M.65.541B); ref. spiritual warfare ~ησάν με τὸ κακόν Meth.*res.*2.2(p.333.4; M.18.300B); Eus.*l.C.*7(p.212.15; M.20.1352B); **3.** met., *oppress* ὑπὸ δύο... λογισμῶν ἐναντίων ὁ πατριάρχης ~ούμενος Thdt.*Heb.*11:18(3.618); **4.** fig., *invest*, Jo.Eleem.*v.Tych.*(p.128).

πολιορκία, ἡ, *oppression, hostile treatment*; of persecution of Church, Eus.*v.C.*1.13(p.14.4; M.20.928A); πρῶτον ἔτος τῆς τῶν ἐκκλησιῶν π. *ib.*1.18(p.17.5; 933B); in gen. αἱ π. τῶν δήμων Chrys.*hom.25.2 in 2Cor.*(10.614A); Thdt.*Ps.*24:18(1.762).

πολιοῦχος, *protecting a city*; masc. as subst., *guardian of city*; **1.** lit., of James of Nisibis ἐπίσκοπος ἦν καὶ π. καὶ στρατηγός Thdt.*h.e.*2.30.2(3.905); of martyrs' relics ὡς πολιούχους τιμῶσι id.*affect.*8 (p.199.9; 4.902); προνοοῦσιν οἱ π. μάρτυρες τῆς ταλαίνης [sc. Πηλουσίου] Isid.Pel.*epp.*1.226(M.78.324B); **2.** of Adam as keeper of paradise, Jo.D.*hom.*4.7(M.96.609A).

***πολιόφαγος**, ὁ, *old eater*, Pall.*h.Laus.*21(p.56.18, v.l. πολυφ- M.34.1065C).

***πολιοφανής**, *of venerable aspect*, ‡Jo.D.*hom.*5(M.96.652C).

πολιόω, *make grey, make aged*; **1.** lit., Clem.*paed.*3.3(p.246.14; M.8.580A); Nil.*epp.*3.236(M.79.493A); ‡Caes.Naz.*dial.*170(M.38.1133); **2.** met., *make venerable* πρεσβυτέροις πεπολιωμένοις ὑπὸ φρονήσεως Or.*princ.*4.2.4(p.314.5; M.11.365B); τὴν πολιώσασαν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν ἀρετήν †Bas.*Is.*104(1.451E; M.30.288B); Pall.*v.Chrys.*4(p.27.5; M.47.17); τὸν νοῦν πεπολιωμένον ἔχοντας Cyr.*Is.*2.5(2.348C); id.*Joel.*35(3.229C).

πόλις, ἡ, *city*; **1.** earthly; **a.** descriptions and def. σπουδαῖον γὰρ ἡ π. καὶ ὁ δῆμος ἀστεῖόν τι σύστημα καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ὑπὸ νόμου διοικούμενον Clem.*str.*4.26(p.324.27; M.8.1381A); ὁρίζονται γάρ τινες π. εἶναι σύστημα ἱδρυμένον, κατὰ νόμον διοικούμενον Bas.*hom.in Ps.*45(1.173B; M.29.421C); π. ἐστὶ σύστημα ἀνθρώπων ἐκ διαφόρων ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ κοινωνίᾳ βίου συγκεκροτημένον †Bas.*Is.*19(1.391C; M.30.149B); π. πολλάκις ἡ θεία γραφή, οὐ τὴν οἰκοδομίαν, ἀλλὰ τὴν πολιτείαν καλεῖ Thdt.*Ps.*47:2(1.908); purpose αἱ π. οἰκιζόμεναι πρὸς τὰ ἀναγκαῖα μόνα ὁρῶσιν, ὅπως ἂν σῴζοιντο καὶ ὅπως ἂν διαγίνοιντο· ἐπιδιδοῦσαι δὲ οὐκέτ' ἀγαπῶσι τὸ ἀναγκαῖον...ἡ μὲν πρόοδος ἐν τοῖς ἀναγκαίοις, ἡ δὲ αὔξησις ἐν τοῖς περιττοῖς Synes.*astrolab.*5(p.139.12; M.66.1584C); **b.** Christians in rel. to city Χριστιανοὶ...οὔτε...π. ἰδίας κατοικοῦσιν...κατοικοῦντες δὲ π. Ἑλληνίδας τε καὶ βαρβάρους...παράδοξον ἐνδείκνυνται τὴν κατάστασιν τῆς ἑαυτῶν πολιτείας *Diogn.*5.1–4; ἀτεχνῶς 'ξένος γὰρ καὶ παρεπίδημος' ἐν τῷ βίῳ παντὶ πᾶς οὗτος, ὃς π. οἰκῶν τῶν κατὰ τὴν π. κατεφρόνησεν παρ' ἄλλοις θαυμαζομένων, καὶ καθάπερ ἐν ἐρημίᾳ τῇ π. βιοῖ, ἵνα μὴ ὁ τόπος αὐτὸν ἀναγκάζῃ Clem.*str.*7.12(p.55.5; M.9.505B); ἐγκώμιον τῆς π. ... οὐχ ὅτι σύγκλητον ἔχει... ἀλλ' ὅτι δῆμον ἔχει φιλήκοον, καὶ ναοὺς θεοῦ πεπληρωμένους...ἡ γὰρ π. οὐκ ἀπὸ τῶν οἰκοδομῶν ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ἐνοίκων θαυμάζεται...ἄλλως...ἡ ἔρημος πόλεως εὐγνωμονεστέρα Chrys.*hom.4.1 in Is.6:1*(6.120Eff.); οὐ τὸ μητρόπολιν εἶναι, οὐδὲ τὸ μέγεθος ἔχειν καὶ κάλλος οἰκοδομημάτων...ἀλλ' ἡ τῶν ἐνοικούντων ἀρετὴ καὶ εὐσέβεια, τοῦτο καὶ ἀξίωμα, καὶ κόσμος, καὶ ἀσφάλεια πόλεως...ἐμοὶ π. μὴ ἔχουσα πολίτας θεοφιλεῖς πάσης κώμης ἐστὶν εὐτελεστέρα, καὶ σπηλαίου παντὸς ἀτιμοτέρα id.*stat.*17.2(2.176A,E); τῶν δὲ ἁγίων λεγόντων, οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν π. ... οἱ ἁμαρτωλοὶ γήινοι ὄντες προσεδρεύουσι τῇ γῇ καὶ πόλεις οἰκοδομοῦσιν Proc.G.*Gen.*4:17(M.87.253C); **c.** partic. ἡ π. *Jerusalem*, *Barn.*16.5; ἡ μεγάλη πόλις *Rome*, Tat.*orat.*19(p.21.1; M.6.848B); Eus.*l.C.*13(p.239.6; M.20.1404A); **d.** exeg. Gen.4:17 ποία π. ὑπ' ὀλίγων οὕτω συνίσταται;...μή ποτε οὖν τὴν ἐν οἴκῳ ἑνὶ μετ' ἀλλήλων ἀναστροφὴν οὕτως ἐκάλεσεν...ὡς καὶ οἶκος μέγας ἡ π. ἀφ' οὗ καὶ τῶν πόλεων ἦλθον εἰς ἔννοιαν Proc.G.*Gen.*4:17(M.87.253C); **2.** spiritual or heavenly; **a.** of Church τῶν ἁγίων ἡ π. πνευματικῶς οἰκοδομουμένη Clem.*paed.*2.12(p.228.15; M.8.541A); ἡ ἐκκλησία...ἀπολιόρκητος ἀτυράννητος π. ἐπὶ γῆς, θέλημα θεῖον ἐπὶ γῆς ὡς ἐν οὐρανῷ id.*str.*4.26(p.325.1; M.8.1381A); cf. ἐκλεκτῆς π. ὁ πολίτης Aberc.*epitaph.*1; ἔστιν γὰρ ἡ π. τοῦ θεοῦ ἡ ἐκκλησία Or.*hom.9.2 in Jer.*(p.65.21; M.13.349D); παράδειγμα π. οὐρανίας, ἣν ἐζήτησε μὲν διαγράψαι καὶ Πλάτων...γένος τι ἐκλεκτόν, καὶ ἔθνος ἅγιον, καὶ θεῷ ἀνακείμενον id.*Cels.*5.43(p.47.8;

M.11.1249A); τὴν π. τοῦ θεοῦ, ἤτοι τὴν ἐκκλησίαν τῶν τὸ πολίτευμα ἐχόντων ἐν οὐρανοῖς, ἢ πᾶσαν τὴν νοητὴν κτίσιν, ἀπὸ τῶν ὑπερκοσμίων δυνάμεων, μέχρι τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν, πόλιν χρὴ νοεῖν εὐφραινομένην ὑπὸ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος Bas.*hom.in Ps.*45(1.173B; M.29.421C); **b.** of heavenly Jerusalem (often very closely ass. with foreg.) dist. from heaven and paradise, Iren.*haer.*5.36.1(M.7.1221B); τὴν Ἱερουσαλὴμ τὴν ἐμήν· λέγουσι γὰρ καὶ οἱ Στωϊκοὶ τὸν μὲν οὐρανὸν κυρίως π., τὰ δὲ ἐπὶ γῆς ἐνταῦθα οὐκέτι πόλεις...ἴσμεν δὲ καὶ τὴν Πλάτωνος π. παράδειγμα ἐν οὐρανῷ κειμένην Clem.*str.*4.26(p.324.26; M.8.1381A); τὰ περὶ τῆς π. τοῦ θεοῦ Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίου Or.*Cels.*6.23(p.93.25; M.11.1325C); Χριστιανοὶ δὲ μᾶλλον εὐεργετοῦσι τὰς πατρίδας ἢ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, παιδεύοντες τοὺς πολίτας... ἀναλαμβάνοντες εἰς θείαν τινὰ καὶ ἐπουράνιον π. τοὺς ἐν ταῖς ἐλαχίσταις π. καλῶς βιώσαντας *ib.*8.74(p.291.25; 1629A); *Apoc.Paul.*19(p.49); εἰσάξω σε εἰς τὴν π. τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὸ φῶς αὐτῆς *ib.*23(p.52); ὑμεῖς ἐστε τοῦ γένους μου κατὰ Χριστόν, ὕπαρξις τῆς ἐμῆς π. τῆς ἄνω Ἱερουσαλὴμ *A.Phil.*109(p.42.16); Bas.*hom.in Ps.*45(1.173B; M.29.421D); τῷ δὲ καθ' ἡμᾶς λόγῳ μία τετίμηται πατρίς, ὁ παράδεισος,...μία π., ἡ ἐπουράνιος Gr.Nyss.*v.Gr.Thaum.*(M.46.896B); Cosm.Ind.*top.*5(M.88.244A); **c.** of πολίτεια of Christians πόλιν λέγων, τὴν ὑπὸ τῆς ἀρετῆς συνῳκισμένην εὐπρεπῆ τε καὶ εὐδιάθετον πολιτείαν Gr.Nyss.*Pss.titt.*B 16(M.44.605A); ἀχειροποίητον δὲ π., τὴν ἐν οὐρανοῖς πολιτείαν ἐκάλεσε Thdt.*Heb.*11:10(3.616); **3.** *country* ἐν ὅλῃ τῇ π. τῆς Ἱσπανίας *A.Xanthipp.*42(p.85.31); **4.** met., *throng* δριμυτάτην τῶν μεριμνῶν π. ἔχοντα συμπεπλεγμένην ‡Chrys.*pasch.*5.1(8.262A).

πολισμός, ὁ, *building of a city*, exeg. Gen.4:17 οἶκος μέγας ἡ πόλις, ἀφ' οὗ καὶ τῶν πόλεων ἦλθον εἰς ἔννοιαν, ἴσως δὲ καὶ πολισμοῦ μεθόδους Proc.G.*Gen.*4:17(M.87.253C).

πολιστής, ὁ, *founder of a city*, *A.Thadd.*5(p.275n.); Chrys.*hom.7.7 in 1Cor.*(10.60B, v.l. πολῖται); of Christ as founder of heavenly Jerusalem, Gr.Naz.*or.*8.6(M.35.796B); *ib.*36.12(M.36.280B); of founder of monastery Σάβαν τὸν π. καὶ πολιοῦχον τῆς καθ' ἡμᾶς ἐρήμου Cyr.S.*v.Sab.*50(p.141.9).

πολιτάρχης, ὁ, *civic magistrate* (cf. Ac.17:6), Sophr.H.*v.Cyr.et Jo.*20(M.87.3401D).

πολιτεία, ἡ, A. *citizenship, citizen rights*; **1.** lit., *Ep.Lugd.*ap.Eus.*h.e.*5.1.47(M.20.425C); **2.** of heavenly citizenship, Clem.*str.*1.1(p.7.34; M.8.696C).

B. *polity, constitution* οὔτε πόλιν οὔτε π. ... ἐπὶ νοῦν ἐβάλλοντο [sc. fallen men] Eus.*h.e.*1.2.19(M.20.61C); μετὰ δὲ τὴν ἀπὸ Βαβυλῶνος ἐπάνοδον, οὐ διέλιπον π. χρώμενοι ἀριστοκρατικῇ *ib.*1.6.6(88B); hence *religious system*; of Judaism, id.*p.e.*7.8(312D; M.21.528D); of Christianity, Gr.Nyss.*ep.*24(M.46.1089A); Chrys.*hom.26.3 in Mt.*(7.411B); Cyr.*Jo.*4.5(4.414E).

C. *regulation, order,* for conduct of civil affairs ἐπάρχου π. ἐν τῷ θεάτρῳ ποιοῦντος, οὕτω δὲ ὀνομάζειν εἰώθασιν τὰς δημοτικὰς διατυπώσεις Socr.*h.e.*7.13.6(M.67.761B).

D. *organized society, commonwealth, state* ἐκβαλὼν [sc. Plato] τῆς π. ... Ὅμηρον Just.*2apol.*10.6(M.6.461A); of republics of Plato and Zeno, Chrys.*hom.1.4 in Mt.*(7.9C); Clem.*prot.*10(p.73.25; M.8.217B); Gr.Naz.*ep.*242(M.37.384C); of commonwealth of Israel ἀπηλλοτριωμένοι τῆς π., οὐκ εἶπεν, οὐ προσέχοντες, ἀλλ', οὐδὲ μετέχοντες, καὶ ξένοι...τῆς π. ἦσαν ἐκτός, ἀλλ' οὐχ ὡς ἀλλότριοι, ἀλλ' ὡς ῥάθυμοι, καὶ τῶν διαθηκῶν ἐξέπεσον, ἀλλ' οὐχ ὡς ξένοι Chrys.*hom.5.1 in Eph.*(11.33C); of angelic order, Bas.Sel.*or.*1.3(M.85.33B); of five orders in Church, i.e. bishops, presbyters, deacons, baptized laity, and catechumens, Eus.*Is.*19:18(M.24.232C).

E. plur., *civil affairs*, Eus.*h.e.*8.9.7(M.20.761A).

F. *way of life*; **1.** of a community or society; in gen., Tat.*orat.*4(p.4.21; M.6.812B); ἑτέραν ἡμῖν ζωὴν εἰσάγοντες...καὶ κόσμον, καὶ π. Chrys.*hom.1.4 in Mt.*(7.9C); **2.** of Jewish manner of life τὴν ἔννομον π. Just.*dial.*47.4(M.6.577B); Ἰουδαϊσμὸς οὐδὲν ἦν ἕτερον ἢ ἡ κατὰ Μωσέα π. Eus.*d.e.*1.2(p.8.9; M.22.24C); *Hom.Clem.*2.20; τὴν κατὰ τὸν...νόμον αἰσθητὴν π. †Bas.*Is.*38(1.409D; M.30.192C); Chrys.*Jud.*4.5(1.623B); Thdr.Mops.*Gal.*4:24(p.78.25; M.66.908D); Cyr.*thes.*15(5^1.157A); **3.** hence *conduct, behaviour*, social or individual; **a.** def. π. γάρ ἐστι βίος κατὰ νόμον φύσεως διεξαγόμενος Max.*ambig.*(M.91.1057C); **b.** in gen. τὴν...ἀνεπίληπτον π. *M.Polyc.*17.1; μηδὲν...διὰ τὴν π. εὑρισκόμεθα ἀδικοῦντες Just.*1apol.*4.2(M.6.332C); χάριν ὁμολογεῖ τῆς γνώσεως καὶ τῆς π. Clem.*str.*7.7(p.27.18; M.9.449C); Epiph.*exp.fid.*13(p.513.5; M.42.804D); Chrys.*hom.36.3 in Mt.*(7.410D); Euthal.Diac.*epp.Paul.*(M.85.708A); ἡ π. τοῦ ὁσίου ἀββᾶ Ἰσαὰκ *Apophth.Patr.*(M.65.241B); **c.** of specifically Christian life and conduct; **i.** in gen. τῇ παναρέτῳ καὶ σεβασμίῳ π. κεκοσμημένοι πάντα ἐν τῷ φόβῳ αὐτοῦ ἐπετελεῖτε *1Clem.*2.8; οἱ πολιτευόμενοι τὴν ἀμεταμέλητον π. τοῦ θεοῦ *ib.*54.4; παράδοξον ἐνδείκνυνται τὴν κατάστασιν τῆς ἑαυτῶν π. *Diogn.*5.4; οὐ καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἠκρίβωτο ἡ π. *Ep.Lugd.*ap.Eus.*h.e.*5.1.9(M.20.412A); Rhod.*ib.*5.13.2(460B); τὰ γὰρ τῆς π. ἐλέγχει σαφῶς τοὺς ἐγνωκότας τὰς ἐντολάς, ἐπεὶ οἷος ὁ λόγος, τοῖος ὁ βίος...ἡ γνῶσις οὖν ἐκ τοῦ καρποῦ καὶ τῆς π., οὐκ ἐκ τοῦ λόγου καὶ τοῦ ἄνθους Clem.*str.*3.5(p.216.14; M.8.1148B); εἰλικρινείας, κατὰ τὴν π.· ἀληθείας, κατὰ τὴν γνῶσιν Or.*comm.in 1Cor.*5:8(*JTS* 9 p.365); διὰ τῆς ἀγαθῆς π., τῆς τοῦ θανάτου κοινωνίας ἀλλοτρίους ἑαυτοὺς καταστήσετε Gr.Naz.*ep.*238(M.37.381B); Gr.Nyss.*Cant.*proem.(M.44.757B); ὁ Χριστιανισμὸς καὶ τὸ τῆς τῶν δογμάτων ὀρθότητος καὶ π. ὑγιαίνουσαν ἀπαιτεῖ Chrys.*hom.28.2 in Jo.*(8.161B); ἐνηνθρώπησε...ἵνα...διδάξῃ ...ἡμᾶς τὴν ἐνάρετον π. ‡Cyr.*Trin.*28(6^2.34A; M.77.1173A); ταῦτα ἀκμὴ π. ἐστιν ἀγαθῆς. ... ἵνα ὧν καλῆς π. ... μὴ ἡγήσαιτο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τιμίαν †Marc.Er.*temp.*28(M.65.1069A,C); Παῦλος...τὴν ὅλην ἀνθρώποις διέγραψε π. Euthal.Diac.*epp.Paul.*(M.85.701A); **ii.** described: as ἐν Χριστῷ, Mac.Aeg.*ep.*2(M.34.416C); Cyr.*Is.*1.1(2.20D); as κατὰ θεόν or Χριστόν, Clem.*str.*4.18(p.298.14; M.8.1321B); Ath.*ep.encycl.*2(p.170.25; M.25.225B); Cyr.*Ps.*9:35(M.69.785D); Olymp.*Eccl.*7:2(M.93.560B); as evangelical ἔννομός εἰμι τοῦ Χριστοῦ τηρῶν τὴν π. τὴν κατὰ τὸ εὐαγγέλιον Or.*comm.in 1Cor.*9:19–23(p.513); τῆς κατὰ Χριστιανοὺς εὐαγγελικῆς π. Eus.*h.e.*2 proem.1(M.20.133A); τῶν εἰς Χριστὸν πεπιστευκότων καὶ τὴν κατὰ τὸ εὐαγγέλιον π. ἀσπαζομένων †Bas.*Is.*42(1.412C; M.30.197C); Chrys.*scand.*13(3.497D); freq. contrasted with Mosaic π., e.g., ἤρξατο ὁ κύριος τῆς εὐαγγελικῆς π., οὔσης ἔξωθεν τῆς τοῦ νόμου φυλακῆς ‡Just.*qu.et resp.*28(M.6.1277A); Cyr.*Is.*2.1(2.192E); ἐξ Αἰγύπτου μετακεχωρήκαμεν εἰς τὴν ἔρημον, τουτέστιν, εἰς καθαρωτάτην, καὶ πλατεῖαν ἀληθῶς, καὶ ἀσυμμιγῆ τοῦ χείρονος π., φημὶ δὴ τὴν εὐαγγελικήν id.*Am.*21(3.271D); Proc.G.*Dt.*21:16(M.87.925A); as holy, Or.*hom.16.4 in Jer.*(p.136.19; M.13.444B); σεμνὴ π. Gr.Nyss.*ep.*2(M.46.1012A); esp. ref. monastic life ὁ ...τῆς ἱερᾶς π. διδάσκαλος...Χριστός Diad.*perf.*51(p.56.11); as spiritual, Gr.Nyss.*Eun.*3(2 p.22.5; M.45.385D); ἡ δὲ τῆς πνευματικῆς π. ὁδὸς πράξει μᾶλλον ἢ φράσει εὐοδοῦται [esp. ref. monastic life] Isid.Pel.*epp.*1.14(M.78.189A); Euthal.Diac.*epp.Paul.*(M.85.749C); as ἔνθεος, Bas.Sel.*or.*8.1(M.85.112C); ‡Proc.G.*Pr.*9:18(M.87.1309B); as heavenly, Or.*fr.102 in Lam.*(p.272.6; M.13.653B); οὐρανίου π. ἐπιθυμία Cyr.H.*procatech.*1; ἀναβὰς δὲ διὰ τῆς ὑψηλῆς ἐπιθυμίας εἰς τὴν ἐπουράνιον π. καὶ τὰ ἄνω φρονῶν Gr.Nyss.*ep.*3(M.46.1016C); of divine life manifested in incarnate Christ, Chrys.*nativ.*1.6(2.363E); as angelic, Gr.Naz.*carm.*1.2.3.6(M.37.633A); Chrys.*Jud.*4.5(1.623C); ἡ ἀνθρωπίνη φύσις πρὸς τὴν ἀγγελικὴν π. ἁμιλλᾶται id.*cruc.*2.1(2.411D); Leont.N.*v.Sym.*3(M.93.1672C); as apostolic οὗτος ἡμῶν ὁ βίος, αὕτη τῆς ἀποστολικῆς π. ἡ ἀκολουθία, τὸ μυρία πάσχειν κακὰ Nil.*epp.*3.26(M.79.384B); as conferring freedom, in contrast to Jewish π., Chrys.*hom.3.3 in Mt.*(7.38A); and involving new worship, Thdt.*Ps.*50:21(1.944); Christians' πνευματικὴ π. contrasted with Law, Jo.Philop.*pasch.*(p.210.8); as consisting in fulfilment of Christ's command to 'watch' ὥστε...καὶ τῆς νυκτὸς τὴν π. ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἐνεργουμένην καθαρὰν...διαφυλάττειν Clem.*str.*4.22(p.310.6; M.8.1349A); **iii.** associated with faith συμβάλλεται γοῦν τὰ μέγιστα τῷ περιτυχόντι κατὰ τὴν θείαν πρόνοιαν, ἀρχὴν πίστεως, πολιτείας προθυμίαν *ib.*1.1(p.5.5; M.8.692A); ἀεὶ τῇ πίστει συζεύγνυσι τὴν π. Chrys.*hom.1.1 in Col.*(11.334A); μέγα μὲν πίστις καὶ σωτήριον...ἀλλ' οὐκ ἀρκεῖ καθ' ἑαυτὴν τοῦτο ἐργάσασθαι, ἀλλὰ δεῖ καὶ π. ὀρθῆς id.*hom.7.1 in Heb.*(12.70D); relationship to H. Ghost οὐδέπω τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ἦν σὺν αὐτοῖς, διὰ ἀκατάρτιστον αὐτῶν καὶ ἀσθενὲς τῆς π. Iren.*haer.*4.38.2(M.7.1106C); οὗτος ὑμῖν δοθείη τῆς π. μισθός, ὁμολογῆσαι τὸ πνεῦμα τελείως Gr.Naz.*or.*41.8(M.36.440C); to baptism συνθήκας πρὸς θεὸν δευτέρου βίου καὶ π. καθαρωτέρας ὑποληπτέον τὴν τοῦ βαπτίσματος δύναμιν *ib.*40.8(368B); τὴν ἐν τῇ χάριτι μετιὼν π. μετὰ τὸ βάπτισμα Thdr.Mops.*fr.inc.*(p.297.1; M.66.977B); associated with truth, *Hom.Clem.*2.6; οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐνάγει πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ὁδόν, ὡς πολιτείας ἀκρίβεια Chrys.*hom.8.5 in Gen.*(4.62C); with knowledge, Clem.*str.*7.3(p.10.8; M.9.416C); Or.*sel.in Ps.*17:36(M.12.1237B); with orthodox doctrine, †Jo.D.*B.J.*11(M.96.956B); **d.** of ascetic and monastic discipline (often included under gen. Christian way of life) φιλοσόφῳ π. καὶ ἀσκήσει Eus.*m.P.*11.2(M.20.1500A); π. καὶ παρθενία τε καὶ ἄσκησις Epiph.*haer.*70.14(p.247.30; M.42.372B); id.*exp.fid.*23(p.524.12; M.42.829A); ἀγαπῶ γὰρ τὴν παρθενίαν ...ἐραστής εἰμι τῆς π. ταύτης Chrys.*hom.57.3 in Jo.*(8.336B); Pall.*h.Laus.*proem.(p.8.10; M.34.1002); *ib.*33(p.96.7; M.34.1105B) cit. s. διατύπωσις; Nil.*Magn.*32(M.79.1008B); Thdt.*h.rel.*1(3.1112); †Marc.Er.*temp.*6(M.65.1069A); **4.** of incarnate life of Christ τοὺς τῆς ἐνσάρκου π. αὐτοῦ χρόνους Eus.*h.e.*1.4.1(M.20.76C); cf.Cyr.*resp.*(6^2.392E); τῆς ἐπὶ γῆς αὐτοῦ π. †Jo.D.*B.J.*8(M.96.924A); **5.** *course of activity* τοῦ πνεύματός ἐστι π. τὸ βιβλίον τοῦτο Chrys.*hom.3.1 in Ac.*(9.24A); αὐξάνει ὁ νοῦς ἐν τῇ π. τῆς διανοίας Philox.*ep.*31(p.179); **6.** *state of life*; of

present opp. future state, Tit.Bost.*Man.*suppl.1(M.18.1260C); of married state, Or.*comm.in 1Cor.*7:18–20(*JTS* 9 p.507).

G. *ascetic practice, act of religious behaviour* πολλὰς π. ἐποίησεν ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ *Apophth.Patr.*(M.65.136C); Philox.*ep.*19(p.170); Dor.*doct.*7.2(M.88.1697D); δεῖ ὑπάρχειν ἡμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβέσι π. †Jo.D.*B.J.*8(M.96.928B).

πολίτευμα, τό, 1. *government*, of civic *ordo* οἴχεται μὲν γὰρ τὸ π.· πᾶν δὲ τὸ πολιτικὸν σύνταγμα...διὰ τῆς ἀγροικίας πλανᾶται Bas.*ep.*76(3.171C; M.32.452A); Evagr.*h.e.*5.11(p.207.31; M.86.2813C); διώκει δὲ τὸ π. Τιβέριος *ib.*(p.207.24; 2813C); **2.** *organization, system*; of Jewish state, Eus.*p.e.*7.8(312D; M.21.528D); of Christianity οὔτε Ἑλληνισμός τις ὢν οὔτε Ἰουδαϊσμός, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ τούτων παλαιότατον εὐσεβείας π. id.*d.e.*1.2(p.8.35; M.22.25A); *ib.*4.17(p.199.19; 332C); **3.** *principle* ἐγκράτεια...ἁγιασμοῦ πολίτευμα †Nil.*vit.*2(M.79.1141B); **4.** *organized body, society*, Clem.*str.*4.36(p.325.4; M.8.1381A); εἶδον μοναχῶν πολιτεύματα ‡Pall.*h.mon.*12.7(p.64.12); of Roman empire, Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3200A); πόλισμα πρὸς ταῖς ἐσχατιαῖς τοῦ π. κείμενον Evagr.*h.e.*5.9(p.204.14; M.86.2809A); *ib.*5.22(p.217.15; 2837A); **5.** *membership of society, citizenship of a state*, of Christian's heavenly citizenship (Phil.3:20) οἱ ἐπὶ γῆς περιπατοῦντες, καὶ ἐν οὐρανοῖς τὸ π. ἔχοντες ‡Ath.*dial.Trin.*3.27(M.28.1245C); οὐράνιον π. as gift of H. Ghost, Bas.*Spir.*23(3.20C; M.32.109C); ἡ διάνοια, ὑψηλὰ...φρονοῦσα, οἷα δὴ τὸ π. ἔχουσα ἐν οὐρανοῖς †Bas.*parad.*7(1.350A; M.30.68C); πᾶσι μία τοῖς ὑψηλοῖς πατρίς,...ἡ ἄνω Ἱερουσαλήμ, εἰς ἣν ἀποτιθέμεθα τὸ π. Gr.Naz.*or.*33.12(M.36.229A); ἡμεῖς γὰρ ἐπὶ γῆς ὄντες, ἐν οὐρανοῖς ἔχομεν τὸ π., εἰς ἐκεῖνον τὸν κόσμον ἔχοντες τὴν διαγωγὴν καὶ τὴν πολιτείαν Mac.Aeg.*hom.*17.4(M.34.625C); **6.** *mode of life, conduct* κόσμου...ἡ κατασκευὴ καλή, τὸ δὲ ἐν αὐτῷ π. φαῦλον Tat.*orat.*19(p.21.12; M.6.849A); τὸ ἀστικὸν π. ἐζηλωκότες Clem.*paed.*2.10(p.220.10; M.8.521C); Meth.*res.*2.1(p.330.4; M.18.297A); τοῦ κατὰ θεὸν π. διηγηματικὸς ἡμῖν λόγος Eus.*h.e.*5 proem.4(M.20.408B); αἱ τῶν εὐαγγελικῶν π. ὑποτυπώσεις Bas.*Spir.*35(3.28D; M.32.128D); πονηροῖς...χαίροντες π. Procl.CP *annunt.*2(M.85.432B); Bas.Sel.*or.*4.1(M.85.64B); ‡Proc.G.*Pr.*4:3(M.87.1253C).

πολιτευτής, ὁ, 1. *decurion*, Eus.*v.C.*3.1(p.77.23; M.20.1056A); Ath.*h.Ar.*31(p.200.18; M.25.729A); *ib.*54(p.214.3; 757D); Gr.Naz.*ep.*141(M.37.241B); **2.** *one who behaves, conducts himself* εὐχὰς ποιησάμενοι...ὅπως καταξιωθῶμεν τὰ ἀληθῆ μαθόντες καὶ δι' ἔργων ἀγαθοὶ πολιτευταὶ...εὑρεθῆναι Just.*1apol.*65.1(M.6.428A); abs., *follower of Christian life, devotee*, ‡Petr.I Al.*phys.*3(p.34) = *Phys.* A 36(p.117.5).

πολιτεύ-ω, med., **A.** *be a citizen* οὐδὲ γὰρ ⟨ἐπιθυμεῖ⟩ πολιτείας ὀρθῆς, ἀλλὰ τοῦ ~εσθαι Clem.*str.*7.7(p.29.24; M.9.453C); ref. Phil.3:20 ἐπὶ γῆς διατρίβουσιν, ἀλλ' ἐν οὐρανῷ ~ονται *Diogn.*5.9; τὸν ἀέρα διαβαίνουσι, καὶ ἐν οὐρανῷ ~ονται ‡Ath.*pass.*29(M.28.233D); ἡ ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἡ μὴ βλεπομένη, νοουμένη δὲ πόλις, ἐν ᾗ ~όμεθα Gr.Naz.*or.*8.6(M.35.796B); Cyr.*Is.*1.2(2.57C).

B. *govern* τοῦ θεοῦ ἁγίας ἐκκλησίας τῶν Ναυατῶν ἐν ᾗ κὲ ἐπολιθεύσατο *MAMA* 1.172 (Laodicea Combusta); ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ... πανταχοῦ βασιλεύει, πανταχοῦ ~εται *Dial.Christ.et Jud.*10(p.62.19).

C. *conduct, carry on*, Gr.Nyss.*or.catech.*27(p.102.19; M.45.72A); ‡Chrys.*ascens.*2(3.779E); Basilisc.*antencycl.*(p.52; M.86.2609C); καινήν τινα θεανδρικὴν ἐνέργειαν ἡμῖν πεπολιτευμένος Dion.Ar.*ep.*4(M.3.1072C).

D. *conduct oneself*; **1.** *live as member of community, share a particular mode of life*, Athenag.*res.*11(p.60.29; M.6.996A); of Jews τοὺς κατὰ τὸν νόμον τὸν Μωϋσέως ~σαμένους Just.*dial.*45.3(M.6.572C); Eus.*d.e.*1.6(p.34.30; M.22.68B); Thdr.Mops.*Gal.*3:21(p.50.23; M.66.904D); **2.** *live, be active*, in gen. ὁ θεὸς ἐν οὐρανοῖς ~εται *Diogn.*10.7; Ath.*Ar.*2.65(M.26.285B); Chrys.*oppugn.*3.3(1.80D); Ἰσραὴλ...δυσσεβῶς ~όμενος Thdt.*qu.22 in 4Reg.*(1.527); **3.** esp. of Christian life and conduct ὁσίως ~σαμένοις *1Clem.*6.1; καλῶς ~ομένους *ib.*44.6; μετὰ φόβου καὶ ἀγάπης ~όμενοι *ib.*51.2; ἐὰν ~σώμεθα ἀξίως αὐτοῦ Polyc.*ep.*5.2; π. καλῶς καὶ ἁγνῶς Herm.*sim.*5.6.6; ἐν ἁγίῳ πνεύματι ~σαμένη Polycr.ap.Eus.*h.e.*3.31.3(M.20.280B); ἵνα...~σώμεθα καθ' ὑπακοήν Clem.*str.*1.10(p.30.21; M.8.744A); κατὰ θεὸν ~εται *ib.*3.4(p.210.8; M.8.1136B); *ib.*7.14(p.63.18; M.9.524A); ~ονται γὰρ παρρησιαζόμενοι ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ Or.*Jo.*2.34(28; p.93.23; M.14.177A); τοὺς ἰσάγγελον βίον ~ομένους Cyr.H.*catech.*4.1; δὸς τὸν λαὸν καθαρῶς ~εσθαι Serap.*euch.*5.3; τῶν λόγῳ ~ομένων καὶ συνέσει Pall.*h.Laus.*proem.(p.13.24; M.34.1003); ἵνα ~οιντο...εὐαγγελικῶς Cyr.*Is.*1.1(2.15A); ~εται γὰρ οὐδεὶς εὐαγγελικῶς μὴ οὐχὶ πρότερον τὴν διὰ τοῦ...βαπτίσματος καταπλουτήσας κάθαρσιν *ib.*3.3(475C); κατὰ τὸ εὐαγγέλιον ~σαμένη ψυχή Marc.Er.*opusc.*5.1(M.65.1029A); τὰ θεῖα θελήματα...καθ' ἃ χρὴ τοὺς πάντας...~εσθαι Max.*myst.*24(M.91.705D); specifically of monastic life, Dor.*doct.*1.14(M.88.1636A); hence *perform ascetic exercises* πλέον τι τῶν...ἀδελφῶν ~εσθαι Nil.*epp.*3.46(M.79.413D); **4.** of Christ's earthly life ὁ ψυχικὸς Χριστός... ἀόρατος ἦν, ἔδει δὲ τὸν εἰς κόσμον ἀφικνούμενον, ἐφ' ᾧτε ὀφθῆναι,...~σασθαι, καὶ αἰσθητοῦ σώματος ἀνέχεσθαι Clem.*exc.Thdot.*59(p.126.23; M.9.688B); θεὸν...σὺν ἀνθρώποις ἐπὶ γῆς ~εσθαι Eus.*d.e.*7 proem.(p.297.1; M.22.485B); κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ἐπὶ γῆς ~σάμενος ὁ τοῦ θεοῦ λόγος Apoll.*fid.sec.pt.*12(p.171.7; M.10.1109A); σαρκὶ ἐπὶ γῆς ~σασθαι ‡Ath.*Apoll.*1.7(M.26.1104C); *Const.App.*6.11.4; Sophr.H.*or.*2.40(M.87.3269C).

E. *be concerned with, occupied in* ~εσθαι τῇ πρώτῃ κρίσει *Hom.Clem.*2.11; Bas.*ep.*41.1(3.124E; M.32.345C); ~σώμεθα ταῖς εὐχαῖς Gel.Cyz.*h.e.*2.31.1(M.85.1316A).

F. *occur*; **1.** lit., *be current*; of coins, ‡Nil.*narr.*3(M.79.617C); **2.** in gen., *be prevalent* μία τις ἐν ἡμῖν...γνώμη ~εται Eus.*v.C.*2.71(p.70.26; M.20.1045B); τὴν...ἐν βαρβάροις ~σαμένην ἀλήθειαν *Hom.Clem.*1.11; οὐ γὰρ ἂν τῶν...ἁμαρτημάτων οὐδὲν ἐπολιτεύετο Tit.Bost.*Man.*1.24(M.18.1101B); εἴ τις ἐπίσκοπος ὀξύχολος εὑρίσκοιτο, ὅπερ οὐκ ὀφείλει ἐν τοιούτῳ ἀνδρὶ ~εσθαι CSard.*can.*14; ὅρα πόση τὸ παλαιὸν ἐπολιτεύετο παρ' αὐτοῖς ἡ φιλοσοφία Chrys.*hom.38.4 in Gen.*(4.388D); ἀρεταὶ ~ονται ‡Cyr.*Trin.*28(6⁹.34B; M.77.1173A); ἀπαθείας δὲ ~ομένης, χώραν οὐκ ἔσχεν ἡ ἁμαρτία Thdt.*Ps.*50:7(1.937); τὰ ~όμενα κακά id.*Rom.*1:31(3.28); οὐδὲ προσωποληψία τις παρ' αὐτῷ ~εται Sophr.H.*or.*4(M.87.3304B).

G. *be a decurion* (πολιτευτής), Soz.*h.e.*4.24.15(M.67.1193B); Thdt.*ep.*125 tit.(4.1208); Jo.Mal.*chron.*12 p.294(M.97.445A); *Chron.Pasch.*p.300(M.92.752B); *ib.*p.320(817A); Ἑλλαδίου πρε[σ]β(υτέρου) [κ]ὲ πολιτε[υομένου] *CIG* 4.8838 (Mysia, saec. vi).

πολίτης, ὁ, *citizen*; **1.** in gen., of Christians in civil society μετέχουσι πάντων ὡς π., καὶ πάνθ' ὑπομένουσιν ὡς ξένοι *Diogn.*5.5; Christians' duty to train earthly citizens for membership of heavenly commonwealth, Or.*Cels.*8.74(p.291.23; M.11.1629A); **2.** of Jo. Bapt. ὁ τῆς ἐρήμου π. ‡Thdt.*nativ.Jo.Bapt.*(5.101); **3.** of Christians as citizens of heavenly country or spiritual Jerusalem οὐρανοῦ π. εἶναι δυνάμενος Clem.*prot.*10(p.68.4; M.8.205A); πολίτας τῶν μακαρίων ἐκείνων αἰώνων Meth.*symp.*8.6(p.88.16; M.18.148B); ἡ ἄνω Ἱερουσαλὴμ...νοουμένη...πόλις ἐν ᾗ πολιτευόμεθα καὶ πρὸς ἣν ἐπειγόμεθα· ἧς π. Χριστός, καὶ συμπολῖται πανήγυρις καὶ ἐκκλησία πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς Gr.Naz.*or.*8.6(M.35.796B); οὐδὲν κοινόν τι πρὸς τὴν γῆν ἐστιν αὐτοῖς, ἀλλὰ τῶν οὐρανῶν γεγόνασι π. Chrys.*hom.82.1 in Jo.*(8.483D); Thdt.*h.rel.*15(3.1221); Cosm.Ind.*top.*2(M.88.72C).

πολιτικός, *of* or *pertaining to a citizen, civil*; hence **1.** *secular*, opp. ecclesiastical νόμοι...οἱ π. Clem.*str.*7.3(p.14.18; M.9.424C); π. ἐξουσιῶν *Ep.Lugd.*ap.Eus.*h.e.*5.1.30(M.20.420B); **2.** *worldly, secular*, opp. religious or sacred, Gr.Thaum.*pan.Or.*15(p.34.26; M.10.1096A); Eus.*d.e.*1.8(p.39.31; M.22.77A); hence *pertaining to this world* τὰς π. λεγομένας ἀρετάς Const.*or.s.c.*11(p.169.6; M.20.1265B); opp. monastic or ascetic ἀσκητικὴν...καὶ π. ἐκέρασεν ἀρετήν Thdt.*h.rel.*2(3.1127); *ib.*(1132); διαπρέψας βίῳ, τῷ τε π. καὶ ἐρημικῷ *ib.*25(3.1264); **3.** as epithet of Mac. Al. distinguishing him, as *belonging to the city*, from Mac. Aeg., *Apophth.Patr.*(M.65.269D); ‡Pall.*h.mon.*30.2(p.92.10); Soz.*h.e.*3.14.1(M.67.1068D); **4.** ἄρτος π. *public dole of bread* κτήτωρ τις...Ἀντιοχείας...ὀνόματι Ἀρταβάνης...ῥίψας...τῷ δήμῳ καλαμίων συντόμια πολλὰ ἄρτων διαιωνιζόντων, καλέσας τοὺς αὐτοὺς ἄρτους π. διὰ τὸ τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πόλει τούτους χαρίσασθαι Jo.Mal.*chron.*12(p.289; M.97.437A); *Chron.Pasch.*p.263(M.92.641B); ἀπῃτήθησαν οἱ κτήτορες τῶν π. ἄρτων διὰ διαγραφῶν καθ' ἕκαστον ἄρτον νομίσματα γʹ. καὶ μετὰ τὸ παρασχεῖν πάντας...ἀνῃρτήθη τελείως ἡ χορηγία τῶν αὐτῶν π. ἄρτων *ib.*p.389(997A); of bequest to a monastery δωρησάμενος τῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ...ἄρτους π. καὶ κειμήλια Sergia *Olymp.*3(p.45.24); **5.** *usual, common, prevalent*, Clem.*paed.*3.3(p.249.7; M.8.584C); Jo.Clim.*past.*12(M.88.1196C).

πολιτικῶς, *in secular fashion*, Bas.Sel.*v.Thecl.*2.30(M.85.617A).

πολιτισμός, ὁ, 1. *urbanity, elegance*, Gr.Nyss.*ep.*19(M.46.1077C); **2.** *wit, facetiousness* γέλως γέγονε τὰ ἡμέτερα καὶ π. καὶ ἀστειότης Chrys.*hom.15.4 in Heb.*(12.155A).

***πολίτισσα, ἡ,** = πόλιτις, *female citizen*, Jo.Mal.*chron.*12 p.294(M.97.445B).

πολιτογραφ-έω, *enrol as citizen, naturalize*, met.; **1.** of unredeemed men ὁ σωτὴρ...ἦλθεν τοὺς...~ηθέντας ἐν τοῖς κάτω μεταστῆσαι ἐπὶ τὰ ἄνω Or.*Jo.*19.20(5; p.322.8; M.14.565A); **2.** of Christians as citizens of kingdom of heaven; ref. baptism, Bas.*hom.in Ps.*45(1.173A; M.29.421B); ref. Jo. Bapt. ἐπολιτογράφησεν ὁ θεός, ὃν οὐκ ἐβλάστησε γαστήρ Antip.Bost.*Jo.Bapt.*6(M.85.1769A); ~ηθέντες εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν Leont.B.*parasc.*(M.86.1993C); **3.** pass., of baptized as enrolled members of Church, Ephr.2.378E.

***πολιχνιωτικός**, *of a town, municipal* (Lat. *municipalis*), *Cod. Afr.*69; *ib.*93.

***πολλακισμύριοι**, *myriads*, Synes.*provid.*10(M.66.1229A).

πολλαχόσε, *in many places*, Isid.Pel.*epp.*1.198(M.78.405B).

πολλοστός, **1.** *numerous, manifold* ὁ κόκκος τοῦ σίτου...π. ἐγέρθη διὰ τοῦ πνεύματος Iren.*haer.*5.2.3(M.7.1127A); ὁ...εἷς ὅτε ἁμαρτάνει, π. ἐστιν, ἀποσχιζόμενος ἀπὸ θεοῦ...καὶ τῆς ἑνότητος ἐκπίπτων Or.*comm.in Os.*ap.*philoc.*8(p.53.24; M.13.828C); ὁ δίκαιος π. λέγεται, ὡς ἐννενήκοντα ἐννέα ἐν παραβολῇ πρόβατα Nil.*epp.*1.201(M.79.157B); εἷς μὲν...Χριστός, πλὴν ὡς ἐν εἴδει δράγματος π. νοεῖται...διὰ τὸ πάντας ἔχειν ἐν ἑαυτῷ τοὺς πιστεύοντας Cyr.*glaph.Num.*(1.398C); **2.** *composed of several* ὑποστάσεις, Epiph.*haer.*77.23(p.436.26; M.42.673D).

πολυαγάπητος, *much-beloved*, Ign.*Eph.*1.1.

***πολυάγρυπνος**, *very wakeful, much inclined to sleeplessness*, Geo.Al.*v.Chrys.*28(p.192.11).

πολύαθλος, *much contending, sorely tried*; of Job, *T.Job* tit. (p.104n.); Eus.Al.*serm.*4(M.86.340B); Eustrat.*v.Eutych.*3(M.86.2277A); of martyrs, *V.Olymp.*(p.410); Evagr.*h.e.*3.8(p.107.31; M.86.2612B); ‡Jo.D.*Artem.*7(M.96.1257C).

πολυάκανθος, *with many thorns*; met., of sin, Ast.Am.*prod.* (p.109.33).

***πολυαμάρτητος**, *sinning often, guilty of much sin*, Bas.*renunt.*1 (2.202E; M.31.628B); Nil.*epp.*4.39(M.79.569A); ἐνδέχεται...τὸν ὀλιγαμάρτητον...μέγα λαβεῖν ἐπιτίμιον...τὸν δὲ π. ... μικρόν, ἵνα μὴ καταποθεὶς...ἀφήσῃ πάντα †Jo.Jej.*serm.*(M.88.1925D); †Jo.Jej.*poenit.* (1908B); *Mir.Geo.*4(p.28.18).

***πολυαμύθητος**, *incalculably vast*, Ephr.3.494E.

πολυανδρία, ἡ, *populousness, multitude*, Eust.*fr.in Pr.8*:22(M.18.676C)ap.Thdt.*h.e.*1.8.1; Synes.*ep.*139(M.66.1529B).

πολύανθος, *with many flowers*, of BMV π. ἄνθος ‡Jo.D.*hom.*5(M.96.649B).

***πολυανθρώπινος**, *populous*, Bas.Sel.*v.Thecl.*2.17(M.85.593C).

***πολυάντυξ**, *much-indented*, Paul.Sil.*ambo.*198(M.86.2259A).

***πολυάρετος**, *very virtuous*, Bas.*renunt.*3(2.205A; M.31.632D).

***πολυαρχέομαι**, *be ruled democratically*, Eus.*p.e.*1.4(10B; M.21.37A).

πολυαρχία, ἡ, *government shared by many*; **1.** in gen.; of divided rule in period before advent of Christ and Augustus, Eus.*p.e.* 1.4(10A; M.21.37C); id.*d.e.*7.2(p.332.7; M.22.541B); *ib.*8.3(p.393.33; 636D); υἱὸν ἀνθρώπου...συντρίβοντα πολυαρχίαν τοπαρχιῶν καὶ πολυθεΐαν ἀθέων, κηρύσσοντα δὲ τὸν ἕνα θεὸν καὶ χειροτονοῦντα τὴν Ῥωμαίων μοναρχίαν *Const.App.*5.20.11; **2.** of polytheism ἡ μὲν μοναρχία ὁμονοίας ἐστὶ παρεκτική, ἡ δὲ π. πολέμων ἐξεργαστική *Hom.Clem.*9.2; cf.Dion.Al.*fr.*(p.185.9); Gr.Naz.*or.*29.2(p.74.13; M.36.76A); **3.** not a consequence of relationship of Logos to Father, ‡Ath.*Ar.*4.1(p.44.8; M.26.468B) cit. s. δυαρχία; or of coexistence of three Persons, Gr.Naz.*or.*31.13(p.161.9; M.36.148B).

πολυάρχιος, *invented by Polyarchus* the physician, hence as name for a medical unguent ἀποστεῖλαι τὸ π. Chrys.*ep.*34(3.613B).

πολύαρχος, *ruling through many governors*; of pagan gods, Gr.Naz.*carm.*1.1.3.80(M.37.414A); neut. as subst., *rule of many*, ref. polytheism τό τε π. στασιῶδες id.*or.*29.2(p.74.15; M.36.76A).

πολυάσχολος, *burdensome, troublesome* π. ματαιότης Bas.*hex.*1.3 (1.4C; M.29.9C); στυγνοποιὸν πρᾶγμα ἡ ὀρφανία, καὶ π. id.*ep.*184(3.266D; M.32.661A); Areth.*Apoc.*2:25(M.106.545A).

***πολυαυγής**, *glittering*, Eus.*l.C.*66(M.20.344B).

πολυαῦλαξ, *with many furrows, fertile*, *Orac.Sib.*4.72.

πολύβιβλος, **1.** *voluminous, in many books*, Or.*Jo.*10.16(13; p.186.9; M.14.333A); *ib.*10.17(13; p.187.15; 336A); of heretical works προφάσει γνώσεως ἐπανισταμένων τῶν ἑτεροδόξων τῇ...ἐκκλησίᾳ καὶ π. συντάξεις φερόντων *ib.*5.8(p.105.5; 196A); Eus.*v.C.*1.10(p.12.6; M.20.924A); **2.** *possessing many books*, Jo.Mosch.*prat.*172(M.87.3040C).

πολυβλέπων, *seeing much*, euphemistically applied to the blind; hence as example of perversity οἱ τυφλοὶ πολυβλέποντας κικλήσκουσιν ἑαυτούς Nil.*epp.*2.21(M.79.209A); cf.Gr.Nyss.*hom.8 in Cant.*(M.44.949D).

***πολύβλυστος**, neut. as subst., *abundant*, Epiph.*haer.*59.1(p.364.9(M.41.1017C).

***πολυβλύστως**, *abundantly*, Epiph.*haer.*69.27(p.177.14; M.42.245C).

***πολυγαμέω**, **1.** *practise polygamy*, Bardesanes ap.Eus.*p.e.*6.10 (278B; M.21.473A); **2.** *marry many times*, Phot.*nomoc.*13.2(M.104.1168B).

πολυγαμία, ἡ, *polygamy*; **1.** in gen., allowed in OT but contrary to Christ's teaching κύριος...οὐ π. ἔτι συγχωρεῖ...μονογαμίαν δὲ εἰσάγει Clem.*str.*3.12(p.233.22; M.8.1184A); necessary in patriarchal times, Isid.Pel.*epp.*2.274(M.78.704B); but Lamech's two marriages not permitted τὸ δὲ ἑαυτῷ λαβεῖν ἐστι τὸ μὴ κατὰ θέλημα θεοῦ. τὴν π. οὖν ἔλεγεν γάμου μὲν ἔχειν ὄνομα, εἶναι δὲ φιλευπρόσωπον πορνείαν ‡Pion.*v.Polyc.*14 = †Bas.*contub.*10(M.30.825A); **2.** of third and subsequent marriages περὶ τριγάμων καὶ πολυγάμων τὸν αὐτὸν ὥρισαν κανόνα, ὃν καὶ ἐπὶ τῶν διγάμων...ὀνομάζουσι δὲ τὸ τοιοῦτον οὐκ ἔτι γάμον, ἀλλὰ π. Bas.*ep.*188 *can.*4(3.271D; M.32.673A); cf.*Const. App.*3.2.2.

πολύγαμος, *polygamous*, i.e. marrying several times in succession, Or.*comm.in Mt.*17.30(p.670.29; M.13.1568B); equated with τρίγαμος, Bas.*ep.*188 *can.*4(3.271D; M.32.673A).

***πολύγελος**, *accompanied by much laughter*, Ephr.3.23B.

***πολυγλωσσία, ἡ**, *variety of tongues*; of gift of glossolalia, Cyr.*Joel.*35(3.227B); of confusion of tongues, id.*Juln.*4(6[2].139A).

πολυγνώμων, **1.** *of many opinions*; of pagan religion, Eus.*p.e.* 5.3 tit.(177; M.21.316C); of semi-pagan Christians, Cyr.*Ps.*67:7(M.69.1145C); id.*hom.pasch.*15(5[2].202C); **2.** *rich in thought* π. ἐν ἡμῖν ἡ καρδία id.*Ps.*103:25(1264D).

πολυγον-έω, *be fertile*, Gr.Nyss.*hom.opif.*18.2(M.44.192C); id.*hom.7 in Cant.*(M.44.925A); met. ~οῦσα...ἡ κακία id.*res.*1(M.46.608D); med. ~εῖται τὰ ποίμνια id.*Apoll.*1(M.45.1125A).

***πολυγύρευτος**, *travelling about frequently*; neut. as subst., Thdr. Stud.*epp.*1.10(M.99.941B).

πολυδάκρυτος, *much-lamented*, *Orac.Sib.*11.139.

***πολυδαπάνητος**, *very expensive*, Jo.Mal.*chron.*11 p.278(M.97.420B).

***πολύδετος**, *firmly binding*, Eus.*h.e.*10.4.13(M.20.853A).

πολυδημώδης, *of many people, thronging*, ‡Pion.*v.Polyc.*7.

***πολυδίδακτος**, *learned*, ref. quality for episcopal office, *Const. App.*3.5.4.

***πολυδιεξόδευτος**, *much given to straying*, Thdr.Stud.*epp.*1.10(M.99.941B).

***πολυδόνητος**, *readily disturbed* π. γνώμη Isid.Pel.*epp.*1.419(M.78.416B).

πολυδοξία, ἡ, *high reputation*, Gr.Thaum.*Eccl.*6:2(M.10.1004A).

πολύδροσος, *much-bedewed*, *Orac.Sib.*3.322.

πολυδύναμος, *abundantly powerful*; in gen., Isid.Pel.*epp.*1.59(M.78.220C); *ib.*1.133(272A); of operation of God, Cyr.H.*catech.*9.9; of Logos, Eus.*l.C.*12(p.233.12; M.20.1393A); of H. Ghost, Cyr.H.*catech.* 4.16; of grace of Christ, Gel.Cyz.*h.e.*1.5.7(M.85.1205A); of Cross ἐστι σταυρὸς π. δύναμις Jo.D.*hom.*3.1(M.96.589A).

πολυειδής, *of many varieties, diverse*, of primal man in theory of Monoïmus κεραία μία ἀσύνθετος, ἁπλῆ, μονὰς εἰλικρινὴς ἐξ οὐδενὸς ὅλως τὴν σύνθεσιν ἔχουσα, συνθετή, π., πολυσχιδής, πολυμερής Hipp.*haer.*8.12(p.232.23; M.16.3358C); of Arian Trinity τῆς π. καὶ πολυμεροῦς τῶν αἱρετικῶν θεότητος Ath.*Ar.*3.15(M.26.353B); οὐδὲ ὁ υἱὸς π. καὶ συγκείμενος, ἀλλ' ὅμως οὐ διὰ τοῦτο ἀγέννητος Gr.Nyss.*Eun.*12 (1 p.228.7; M.45.924B).

πολυέλαιος, *yielding much oil*, met. τῷ λιπαρῷ τοῦ γάλακτος, ὃ δὴ βούτυρον καλοῦσιν, καταχρῶνται εἰς λύχνον, τὸ π. τοῦ λόγου δι' αἰνίγματος ἀριδήλου σαφηνίσαντες Clem.*paed.*1.6(p.121.1; M.8.312A).

πολυέλεος, *rich in mercy*; of God, Just.*dial.*108.3(M.6.728A); Clem.*str.*2.13(p.143.27; M.8.996A); Cyr.*Jo.*6.1(4.593C); of Christ, *ib.*4.2(360B).

***πολυέπεια, ἡ**, *much speaking*, Olymp.*Eccl.*5:6(M.93.541C).

πολυεπής, *verbose, wordy*; of pseudo-Clementine literature, Eus.*h.e.*3.38.5(M.20.293D); of Marcellus' work, id.*e.th.*proem.(p.60.3; M.24.824C); *containing many words*, Olymp.*Eccl.*12:12(M.93.625A).

πολυετέω, *pass many years*, ref. persecuted believers οὔπω ἐπολυετήσαμεν κατὰ τοὺς προλαβόντας ὁμολογητάς Thdr.Stud.*epp.* 2.37(M.99.1228B).

***πολυευζωΐα, ἡ**, *long and happy life*, ‡Jo.D.*ep.Thphl.*9(M.95.356C).

***πολυευπρέπης**, *very handsome*, ‡Hesych.H.*m.Long.*15(M.93.1557C).

***πολυευσπλαγχνία, ἡ**, *great compassion*, Herm.*sim.*8.6.1; ‡Ath.*doct.Ant.*9(M.28.568A).

***πολυεύσπλαγχνος**, *rich in mercy*, Herm.*sim.*5.4.4; Nil.*epp.*2.140 (M.79.264A); *Hymn.*(*AS* 1 p.569).

***πολυεύτακτος**, *very orderly*; neut. as subst., Ign.*Magn.*1.1.

***πολύζαλος**, *stormy*, ‡Caes.Naz.*dial.*1(M.38.853).

***πολυζητησία, ἡ**, *state of being much sought after*; of monastic *cellarius*, Thdr.Stud.*iamb.*12(M.99.1784D).

***πολυζήτητος**, *eagerly inquired after*, Anast.S.*qu.et resp.*95 tit. (M.89.733A).

***πολυζώητος**, *long-lived*, Melet.*nat.hom.*7(M.64.1184C).

***πολύζωμος**, *much-fermented*, Anast.S.*qu.et resp*.94(M.89.732C).

***πολυήλατος**, *much-hammered*, irreg. dat. πολυήλατι χαλκῷ *Orac. Sib*.5.218.

***πολυημερία, ἡ**, *great number of days*, i.e. *long life*, Gr.Thaum. *Eccl*.6:3(M.10.1004A).

πολυήσυχος, *very peaceful*, *Orac.Sib*.14.332.

πολυθαμβής, *greatly frightened* or *astonished*, Nonn.*par.Jo*.12:30 (M.43.856A).

πολυθαύμαστος, *very wondrous*, *miraculous*; of Abgar's image of Christ, *A.Thadd*.5(p.276n.); of Christ's conception, Sophr.H.*or*.2.24(M.87.3244D); of Ascension, id.*ep.syn*.(M.87.3176B).

πολυθεάμων, *of* or *for seeing much*, *contemplative* τῆς...πολυπόρου καὶ π. δυνάμεως [sc. of seraphim] Dion.Ar.*c.h*.13.4(M.3.305A); id. *e.h*.4.3.7(M.3.481A) cit. s. σεραφίμ.

***πολυθεέω**, *be a polytheist*, Anast.Ap.*a.Max*.2.14(M.90.149D).

πολυθεΐα, ἡ, **1.** *multiplicity of gods* (pagan) ἡ...τοῦ σωτῆρος ἡμῶν δύναμις τὰς τῶν δαιμόνων πολυαρχίας καὶ π. καθεῖλε Eus.*l.C*.16(p.249.31; M.20.1424B); Epiph.*haer*.62.7(p.396.15; M.41.1060C); διάβολος... τῇ π. βρομῶν Ast.Soph.*Ps*.7(M.40.472C); Cyr.*Juln*.3(6².91D); Nil. *epp*.1.248(M.79.173C); τὸν ἕνα θεὸν διεμέρισαν εἰς π. Philox.*ep*.32 (p.180); **2.** *belief in many gods*, *polytheism*, in rel. to Christian theology ἑκάστην τῶν ὑποστάσεων μοναχῶς ἐξαγγέλλομεν· ἐπειδὰν δὲ συναριθμῆσαι δέῃ, οὐχὶ ἀπαιδεύτῳ ἀριθμήσει πρὸς πολυθεΐας ἔννοιαν ἐκφερόμεθα Bas.*Spir*.44(3.38A; M.32.149A); ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον. οὐχί, ἐποίησαν. ἔφυγεν ἐνταῦθα τὸν πληθυσμὸν τῶν προσώπων...ἵνα καὶ υἱὸν νοῇς μετὰ πατρός, καὶ τῆς π. ἐκφύγῃς τὸ ἐπικίνδυνον id.*hex*.9.6(1.88C; M.29.208A); ref. Arianism ὁ μονογενὴς βλασφημεῖται...τὸ πνεῦμα...ἀθετεῖται...π. κεκράτηκε id.*ep*.243(3.375C; M.32.909A); Amph.*ep.syn*.(M.39.97A); Isid.Pel.*epp*.2.143(M.78.588D); ref. Gnost. pluralism πῶς οὖν π. ἔσται καὶ πολλαὶ ἀρχαί, εἰ [1Cor.8:6b]; Epiph.*haer*.56.3(p.342.14; M.41.993B); ref. Noëtus' conception of Trin. orthodoxy μὴ πολυθεΐαν ἡγήσοιντο οἱ τὸ σέβας ἀληθινῶς τῇ τριάδι προσφέροντες *ib*.57.4(p.349.8; 1001A); fear of polytheism must not produce Sabellianism, Gr.Naz.*or*.20.6(M.35.1072B); cf. a too strict orthodoxy called πολυθεΐα, *ib*.2.37(444C); pagans accuse Christians of polytheism, Chrys.*hom.17.4 in Jo*.(8.102B); ref. 1Tim.2:5 εἷς καὶ εἷς. οὐ τίθησι δύο· ἐπειδὴ γὰρ περὶ πολυθεΐας διελέγετο, ἵνα μή τις ἁρπάσῃ τῶν δύο τὸν ἀριθμὸν εἰς π. id. *hom.7.2 in 1Tim*.(11.586C); τὸ γὰρ ἑνικὸν αὐτοῦ τῆς οὐσίας καὶ φύσεως ἀριθμεῖσθαι...οὐκ ἀνέχεται, ἵνα μὴ καὶ διαφορὰν εἰσοίσῃ θεότητος, καὶ...π. τὴν μοναρχίαν ἐργάσοιτο Sophr.H.*ep.syn*.(M.87.3156B); οὐ λέγουσιν, ἅγιοι, ἅγιοι, ἅγιοι...ἀλλὰ τρὶς μὲν διδόασι τὴν ἁγιαστίαν, μονοειδῶς δέ, ἑνικῶς ἀποφθέγγονται τὸν λόγον, ἵνα μὴ π. ὀνομάσωσιν Jo.D.*trisag*.25(M.95.56B); ref. monothelite doctrine ἐὰν εἴπῃς τὴν ὡς ἑνὸς μίαν θέλησιν...ἀναγκασθήσῃ τὴν ὡς ἑνὸς τοῦ πατρός, καὶ τὴν ὡς ἑνὸς τοῦ πνεύματος εἰπεῖν...θέλησιν...καὶ εὑρεθήσεται εἰς π. ἐκπίπτων ὁ λόγος Max.*opusc*.(M.91.269B).

***πολυθεοαθεότης, ἡ**, v. ἀθεότης.

***πολυθεομανία, ἡ**, *madness of polytheism*, *Hom.Clem*.3.3, written *divisim* πολυθέου μανία *GCS* p.57.23.

πολύθεος, **1.** *of many gods* τῆς π. στρατιᾶς Eus.*l.C*.7(p.214.13; M.20.1356A); **2.** *believing in many gods*, *polytheist*, of persons εἰδωλολάτραι, π. ὀνομαζόμενοι Or.*Ps*.15:4(p.469); π. ὄντες καὶ ἄθεοι *ib*.65:12 (p.77); προφάσει τοῦ εἶναι π. ὄντες ἄθεοι id.*mart*.5(p.6.30; M. om.); Max.*opusc*.(M.91.28C); **3.** *polytheistic*; of belief, opinion, etc., *A.Andr*.A 6(p.49.19); π. γνώσεως *Hom.Clem*.11.5; Gr.Nyss.*Eun*.5 (2 p.103.24; πολυθεΐαν M.45.681D); Epiph.*haer*.42.12(p.167.8; M.41.789C); Cyr.*ador*.3(1.93E); ref. Const. πᾶσαν π. πλάνην καθελόντος Eus.*v.C*.4.75(p.148.15; M.20.1229B); Cyr.*Is*.2.3(2.272D); ποιηταὶ...π. πλάνης κήρυκες *ib*.4.1(549A); id.*Os*.5(3.23E); ref. Christian heresy εἰ οὖν εἰς πλῆθος ἐκτείνειν τὸν ἀριθμὸν τῶν θεοτήτων μόνον τῶν τὴν π. πλάνην νενοσηκότων ἐστί· τὸ δὲ καθόλου ἀρνεῖσθαι τὴν θεότητα, τῶν ἀθέων ἂν εἴη Gr.Nyss.*Trin*.4(p.74.15; M.32.688C); εἰ δὲ φύσει θεὸς ὁ Χριστός, καθὸ φύσει Χριστός, π. ὁ ταῦτα λέγων· ἄλλην πατρὸς ὡς θεοῦ φύσιν, οὐκ ὄντος φύσει Χριστοῦ Max.*opusc*.(M.91.28C).

***πολυθεότης, ἡ**, *polytheism*, Or.*Cels*.1.1(p.56.15; M.11.653A) cit. s. ἄθεος; *ib*.3.73(p.265.10; 1016B); Ὀρφεύς γ' οὖν, ὁ τῆς π. ὑμῶν... πρῶτος διδάσκαλος ‡Just.*coh.Gr*.15(M.6.269A); in rel. to Arianism οἱ Ἀρειομανῖται δικαίως ἂν σχοῖεν τὸ ἔγκλημα τῆς π. ἢ καὶ ἀθεότητος, ὅτι ἔξωθεν τὸν υἱὸν κτίσμα καὶ πάλιν τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ μὴ ὄντος βαττολογοῦσιν Ath.*Ar*.3.15(M.26.353A); id.*ep.Serap*.1.28(M.26.596B); ἐκπεσόντες τῆς περὶ τοῦ ἑνὸς θεοῦ ἐννοίας, εἰς π. κατῆλθον id.*ep.Aeg. Lib*.14(M.26.569B); in Sabellian accusation against orthodox, ‡Ath. *Sabell*.1(M.28.97A).

πολύθεστος, *much-desired*, †Apoll.*met.Ps*.104:34(M.33.1472A).

***πολυθεώρητος**, *much-considered*, Mac.Mgn.*apocr*.4.16(p.189.27).

***πολύθλιπτος**, *full of tribulation*, Ephr.2.202C; Thdr.Stud.*epp*.1.6 (M.99.928B).

πολυθρέμμων, *feeding many*, Gr.Naz.*carm*.1.2.10.498(M.37.716A).

πολυθρήνητος, *much given to lamenting*; of Jeremiah, Thdr.Stud. *cant*.3.8(p.342).

πολυθρύλ(λ)ητος, **1.** *famous*, *well-known*, *much talked of*, in gen. τὰ Ἐφέσια καλούμενα γράμματα...π. ὄντα Clem.*str*.5.8(p.356.2; M.9.72C); τῆς π. πεντηκοστῆς ‡Hipp.*fr.9 in Pss*.(p.138.10; M.10.713B); Meth.*symp*.4.5(p.51.16; M.18.96A); Isid.Pel.*epp*.1.13(M.78.188B); Ἀθανάσιος...ὁ π. Thdt.*eran*.1(4.43); τὸ π. ζῶον τὸν ἄνθρωπον Jo.D. *hom*.4.6(M.96.608C); **2.** *notorious* Ἐπιφάνης...ἐν...τῷ π. βιβλίῳ, τῷ περὶ δικαιοσύνης Clem.*str*.3.2(p.199.30; M.8.1109B); Bas.Sel.*v.Thecl*.1 (M.85.541B); **3.** *much-discussed* π. ... ζητήματος τοῦ πόθεν ἡ κακία Eus.*h.e*.5.27(M.20.509B); Bas.*hom*.24.4(2.193B; M.31.608C); τὴν π. κρᾶσιν καὶ σύγχυσιν Thdt.*eran*.2(4.113); **4.** *much-quoted*, *trite* τὸ π. ... ἐπίφθεγμα...τὸ γνῶθι σαυτόν Or.*Cant*.2(p.141.28; M.17.256D); τὸ π. ...εἰρημένον, κτίσμα ἐστὶν ὁ υἱός Ath.*Ar*.2.50(M.26.252B); Proc.G. *Dt*.12:5(M.87.908D); Dion.Ar.*d.n*.4.28(M.3.729A); Anast.S.*hod*.8(M. 89.132B); **5.** *much-vaunted*, *boasted* π. ταύτης ἀστρολογίας Clem.*prot*.6 (p.51.22; M.8.172C); π. κατὰ τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν πρωτοκαθεδρίας id. *str*.7.16(p.69.20; M.9.536B); οἱ π. ὕπατοι Ast.Am.*hom*.4(M.40.221C); **6.** *much-valued* συλλέγων...καθάπερ καὶ τὰ λιθίδια ταῦτα τὰ π. οἱ τούτων ἔμποροι Bas.Sel.*v.Thecl*.2.30(M.85.616C).

πολυκαμπής, *frequently encircled* π. νύσσῃ Nonn.*par.Jo*.8:57(M. 43.821D).

***πολυκάνδηλον, τό**, *candelabrum*, Thdr.Stud.*poen*.1.74(M.99. 1741D).

***πολυκάρτερος**, *enduring much*, Thdr.Stud.*cant*.6.1(p.346).

πολυκέντητος, *much-patched*, Gr.Nyss.*Eun*.7(2 p.159.11; M.45. 748C).

πολύκεστος, *much-embroidered*, hence *much-adorned* ἕλιξ πολύκεστος ἀκάνθης Paul.Sil.*Soph*.659(M.86.2144B); *ib*.739(2147B).

***πολυκευθής**, *concealing much*, Clem.*str*.6.15(p.498.21; M.9.356B).

***πολυκεφάλαιος**, *many-headed*, Anast.S.*hex*.12(M.89.1073A).

πολυκίνδυνος, *much in peril*, Isid.Pel.*epp*.1.50(M.78.213A); ‡Caes.Naz.*dial*.20(M.38.876); *ib*.134(M.38.1040).

πολυκινησία, ἡ, *manifold motion*, Dion.Ar.*d.n*.4.4(M.3.697D).

πολυκλήϊστος, *celebrated*, Nonn.*par.Jo*.6:31(M.43.800A); *ib*.11:55 (849A).

***πολυκλήματος**, *many-branched*, Meth.*res*.1.41(p.285.14; M.18. 269A).

***πολυκλόνητος**, *in continual movement*; of heavenly bodies, Synes.*provid*.9(M.66.1228A).

***πολύκλονος**, *much-agitated* δένδρον...ὑψηλὸν καὶ π. *A.Mt*.4(p.220. 9, v.l. πλατύν); *thronged and noisy*; of a theatre, †Cyr.*hom.div*.11 (5².379A).

***πολυκόκκινος**, *with many grains*, Ph.Carp.*Cant*.188(M.40.120B).

***πολύκοκκος**, = foreg., Ph.Carp.*Cant*.215(M.40.133D); ‡Chrys. *hom*.13(13.251B).

***πολυκόλλητος**, *much-patched*, Gr.Nyss.*bapt.Chr*.(M.46.593B); id.*bapt.diff*.(M.46.420C).

πολύκομπος, *boastful*, Epiph.*haer*.35.3(p.43.4; M.41.632B).

***πολύκοπρος**, *insanitary*, ‡Ath.*qu.Ant*.103(M.28.661A).

πολύκρανος, *many-headed*; met., of rule exercised by many governors, *Orac.Sib*.3.175; of philosophy; as disputed among many sects, Just.*dial*.2.2(M.6.476B).

[*]**πολύκρεος**, = sq., *abounding in meat*, Anast.S.*qu.et resp*.94 (M.89.732C).

πολύκρεως, *abounding in flesh*; of Leviticus, i.e. *containing much about animal sacrifices*, Anast.S.*hod*.22(M.89.285A).

***πολυκτηδών**, *with many layers*; of cornea of eye, Hipp.*haer*.8.10 (p.230.5; M.16.3354D).

πολυκτησία, ἡ, *great wealth*, Bas.*renunt*.1(2.202B; M.31.625C).

***πολυκυδήεις**, *very celebrated*, †Apoll.*met.Ps*.10:4(M.33.1325A).

***πολυκυδής**, s.v.l., *most glorious*, †Apoll.*met.Ps*.76:4(M.33. 1421B; πολυγηθής *delightful*, *gladsome*, *Teub*.).

***πολύκυδος**, *famous*, ‡Jo.D.*Const*.16(M.95.332C).

πολυλαλία, ἡ, *much talking*, *Hom.Clem*.18.11.

***πολυλεξία, ἡ**, *chatter*, Socr.*h.e*.4.7.9(M.67.473A).

***πολυλογητέον**, *one must speak at length*, Clem.*paed*.2.7(p.192. 20; M.8.461C).

πολυλογία, ἡ, *much speaking*, Or.*Jo*.5.5(p.102.29f.; M.14.192A); Ath.*syn*.32(p.260.17; M.26.749B); Jo.Clim.*scal*.18(M.88.932D).

πολύλογος, *of many words*; of prayer, Clem.*str*.7.7(p.37.10; M.9. 469B); of God π. ἐστιν ἡ ἀγαθὴ πάντων αἰτία, καὶ βραχύλεκτος ἅμα καὶ ἄλογος Dion.Ar.*myst*.1.3(M.3.1000C); cf. Pachymeres ad loc.: τὸ δὲ

πολύλογος προπαροξυτόνως, πολυλόγος γὰρ ὁ πολλὰ λέγων, πολύλογος δὲ ὁ πολλῶν λόγων δεόμενος (M.3.1021A).

***πολυλοίδορος**, *very abusive*, Steph.Diac.*v.Steph.*(M.100.1148B).

***πολυλουσία**, ἡ, *much bathing*, Jo.D.*fr.*(M.95.236D).

***πολυμάγγανος**, *full of seduction*; of illicit unions, †Jo.Jej.*poenit.*(M.88.1893D).

***πολυμαθῶς**, *very learnedly*, Clem.*ecl.*29(p.146.6; M.9.713B); Or.*Cels.*1.16(p.68.16; M.11.688B).

πολύμακαρ, *greatly blessed*, Jo.D.*trisag.*(M.95.32A).

πολυμανής, *exceedingly mad*; of Simon Magus, *Hom.Clem.*2.25.

***πολυμέθοδος**, *manifold*, Thdr.Stud.*epp.*1.14(M.99.956B).

πολυμεμφής, *much given to blaming*, Nonn.*par.Jo.*10:32(M.43.837A).

πολυμέρεια ([*]-μερία), ἡ, **1.** *multiplicity of parts*, Dion.Ar.*c.h.*15.3(M.3.332A); ‡Caes.Naz.*dial.*140(M.38.1088); **2.** ? error for πολυημέρεια *great number of days* διὰ τῆς ἐν τῇ πεντηκοστῇ π. Thdr.Stud.*epp.*1.13(M.99.953B).

πολυμερής, *of many parts, composite, manifold*; **1.** in gen. τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου π. ὄν Arist.*apol.*13.5; τῆς π. καὶ ποικίλης ὕλης Clem.*exc.Thdot.*50(p.123.9; M.9.681D); π. ... ἡ φρόνησις id.*str.*6.17(p.511.25; M.9.388A); **2.** theol.; **a.** of name Christ (Marcosian) τὸ δὲ παρὰ τοῖς αἰῶσι τοῦ πληρώματος πολυμερὲς τυγχάνον Iren.*haer.*1.14.4(M.7.604A); **b.** ref. primal man of Monoïmus, Hipp.*haer.*8.12(p.232.24; M.16.3358C) cit. s. πολυειδής; **c.** Arian τῆς πολυειδοῦς καὶ π. τῶν αἱρετικῶν θεότητος Ath.*Ar.*3.15(M.26.353B); Ἄρειον...π. καὶ πολυσύνθετον λέγοντα τὸν θεὸν τῶν ὅλων Philost.*h.e.*10.2(M.65.584C).

***πολυμεριμνία**, ἡ, *manifold anxiety*, Hipp.*haer.*4.45(p.68.1; M.16.3110A).

πολυμέριμνος, **1.** *laborious* τήν τε π. αὐτῶν...μαντικήν Hipp.*haer.*4.27(p.53.21; M.16.3090A); **2.** *busy, full of worldly cares* μὴ τοῖς π. καὶ φιληδόνοις ἀνθρώποις ἐμπιστεύσητε τὰ λόγια τοῦ κυρίου Nil.*epp.*2.5(M.79.204C); **3.** *burdened with care* ἀπολελυμένους...τῶν π. φροντίδων Eus.*d.e.*1.9(p.42.6; M.22.81A); Ephr.1.35F; τὴν π. ταύτην ζωήν ‡Gr.Nyss.*or.2 in Gen.*1:26(M.44.284D); φιλαργυρία...π. κακία †Nil.*vit.*3(M.79.1141D).

πολύμικτος, *much-mixed*, Gr.Naz.*carm.*1.2.5.7(M.37.642A).

***πολύμιξ**, *promiscuous*, Epiph.*anc.*103(p.123.26; M.43.201C).

πολυμιξία, ἡ, **1.** *polygamy*, ref. Lamech's marriages ἔκτοτε ἀρχὴ ἐγένετο τῆς π., ἀλλὰ καὶ τῆς μουσικῆς Thphl.Ant.*Autol.*2.30(M.6.1100A); **2.** *promiscuity*; ref. stories of pagan gods, *ib.*3.8(1133B); among Gnostics, Epiph.*haer.*24.3(p.261.6; M.41.313A); *ib.*26.3(p.279.3; 336B); fig., of Marcion's assault on scriptural truths καινὴ Σοδόμων π. *ib.*42.12(p.169.26; 793D); of Collyridian heresy, *ib.*79.4(p.479.15; M.42.745C); **3.** met., *hotch-potch* π. κενοφωνίας *ib.*32.3(p.442.3; M.41.548A); *ib.*39.3(p.74.13; 669A).

πολύμισθος, *rich in reward*; of alms-deeds, Chrys.*poenit.*7.6(2.336E).

πολύμορφος, *multiform, manifold*, of an evil spirit ὁρκίζω σε πνεῦμα π. *A.Mt.*15(p.235.10); of Hecate, *Hymn.*ap.Hipp.*haer.*4.35(p.62.7; M.16.3102A); of Attis, Hipp.*haer.*5.9(p.99.24; 3155A); Basilidean σπέρμα...ἐν ὃν ὅμως ἔχει ἐν ἑαυτῷ πολλὰς οὐσιῶν π. ... καὶ πολυσυστάτων ἰδέας...σπέρμα τοῦ κόσμου π. ὁμοῦ καὶ πολυούσιον *ib.*7.21(p.197.13; 3303C).

πολυμόρφως, *in many forms*, Cosm.Mel.*schol.*(M.38.488) in Gr. Naz.*carm.*2.2(poem.)7.103ff.

πολύμυθος, *famous, celebrated*, Or.*exp.in Pr.*3:19(M.17.169A).

***πολυνοήμων**, *rich in ideas*, Agath.*v.Gr.Ill.*169.

πολύνοια, ἡ, *thought about many things, mental distraction*, Marc. Er.*opusc.*4(M.65.1016C).

***πολυνοσέω**, *be ill with many diseases*, Or.*sel.in Ps.*50:3(M.12.1456A).

πολύνυμφος, *with many brides*; of Christ as spouse of virgins, Thdr.Stud.*epp.*2.150(M.99.1468C).

πολυοδία, ἡ, *multiplicity of paths, maze*; met., of earthly life ταῖς π. τοῦ βίου τούτου ἐναμηχανοῦντες Gr.Nyss.*hom.6 in Eccl.*(M.44.701C); ἐν ταῖς π. ... τοὺς ὁδοιπόρους ὁρῶμεν τῆς εὐθείας οὐχ ἁμαρτάνοντας id.*virg.*7(p.281.15; M.46.352C); of ways of wickedness, Olymp.*fr.Jer.*6:25(M.93.644A); of erroneous arguments, Gr.Nyss.*Eun.*10(2 p.236.22; M.45.837D); Const.Diac.*laud.*21(M.88.504B).

πολυόλβιος, *blissful*, Jo.D.*trisag.*(M.95.32A).

***πολυολκής**, *burdensome*, Pall.*v.Chrys.*11(p.65.15; M.47.37).

πολυομβρία, ἡ, *much rain*, Proc.G.*Gen.*2:5(M.87.149B); Anast.S.*qu.et resp.*20(M.89.521B).

πολυόμματος, *many-eyed*; **1.** in gen., ref. Cant.4:9 τυφλὸς μέν ἐστιν ὁ π., ὁ πρὸς τὰ μάταια πολλοῖς ὀφθαλμοῖς βλέπων Gr.Nyss.*hom.8 in Cant.*(M.44.952A); τὸ π. τῆς ψυχῆς id.*infant.*(M.46.164A); **2.** of cherubim and seraphim π. ἑξαπτέρυγα χερουβὶμ τε καὶ σεραφίμ ‡Hipp.*consumm.*39(p.305.16; M.10.941B); in visions of Isaiah and Ezekiel, ‡Just.*qu.et resp.*44(M.6.1288C); Procl.CP *annunt.*2(M.85.429A); Dion.Ar.*c.h.*6.2(M.3.200D); compared with deacons as 'bishop's eyes', Isid.Pel.*epp.*1.29(M.78.200C); **3.** abs., as distinct order of angelic hierarchy ἡ δύναμις τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν π. *1 Apoc.Jo.*17(p.84); ‡Rom.Mel.(*AS* 1 p.229); **4.** of BMV ἐπαινείσθω ἡ πολυώνυμος ὄντως καὶ π. ‡Jo.D.*hom.*5(M.96.648C).

πολυόμφαλος, *with many bosses*, in mysteries πόπανα π. Clem.*prot.*2(p.17.6; M.8.88B).

πολυορκία, ἡ, *much swearing of oaths*; forbidden to Christians, *Const.App.*2.36.5.

πολύορκος, *swearing many oaths*, Bas.*renunt.*6(2.208B; M.31.640C).

πολυούσιος, *manifold in substance*, Hipp.*haer.*7.21(p.197.16; M.16.3303C) cit. s. πολύμορφος.

πολυοχλία, ἡ, *thronging of people, crowdedness*, *Pet.Ar.*3(M.26.820D); Bas.*hom.*20.7(2.162B; M.31.537C); μοναστήρια...καθαρὰ... πολυοχλίας Chrys.*hom.14.3 in 1Tim.*(11.629A); Nil.*exerc.*62(M.79.793D).

πολύοχλος, *populous*, ‡Ath.*qu.Ant.*103(M.28.661A).

πολυπάθεια, ἡ, **1.** *subjection to many passions*, or *physical sensations*; of animal body opp. rational soul, Nemes.*nat.hom.*1(M.40.524B) = Melet.*nat.hom.*synops.(M.64.1101C); Nil.*epp.*3.33(M.79.388D); **2.** *variety of passions* τὰς τῶν ᾀσμάτων...ἑταιρικὰς π. Dion. Ar.*ep.*9.1(M.3.1105B).

πολυπαθής, **1.** *subject to many passions* χοιρώδη βίον καὶ π. τὴν ψυχὴν βιοτεύειν Meth.*creat.*1(p.494.14; M.18.333B); **2.** *subject to much suffering*; of Jeremiah, Isid.Pel.*epp.*2.298(M.78.356C); of Christ ὢν κατὰ φύσιν ἀπαθής, γέγονε δι' οἶκτον π. Procl.CP *or.laud.BMV* 4(p.104.21; M.65.684C); of the body τὸ π. τῆς ὕλης ἱμάτιον id.*Arm.*3(p.188.18; M.65.857B); of physical life, Jo.Mon.*hymn.Blas.*9(M.96.1405D); Melet.*nat.hom.*30(M.64.1277A); of an eye damaged by an evil spirit, *T.Sal.*18.39(M.122.1345D).

[*]**πολυπάμμων**, *exceedingly wealthy*, *Orac.Sib.*2.342.

***πολυπαμποίκιλος**, *very varied, manifold*, ‡Ath.*diab.*3(p.6.12).

***πολυπάνσοφος**, *exceedingly wise*, *Orac.Sib.*2.1.

***πολυπεριούσιος**, *of much substance, wealthy* πλούσιος λέγεται... οἷόν τις π. πολλὴν ἔχων περὶ αὐτὸν οὐσίαν Jo.D.*Man.*1.14(M.94.1517B).

πολυπερίσπαστος, *much-distracted*, Gr.Agr.*Eccl.*3.29(M.98.908A).

***πολυπευστέω**, *make many inquiries, investigate fully*, Eust.*engast.*12(p.36.8; M.18.640B); *Const.App.*3.14.2.

***πολυπήγητος**, *poured forth abundantly*, †Hipp.*theoph.*1(p.257.8; M.10.852A).

***πολυπλασία**, ἡ, *multiplicity, compound character, complexity*, ‡Caes.Naz.*dial.*138(M.38.1044); *ib.*155(1108).

πολυπλασιάζω, *multiply* a number *by itself, square*, Anat.Laod.*decad.*(p.40).

πολυπλασιασμός, ὁ, *multiplication* of a number *by itself, squaring*, Anat.Laod.*decad.*(p.30).

***πολυπλασίως**, *many times over*, *Hom.Clem.*3.70.

πολύπλεκτος, *much wound round*, Nonn.*par.Jo.*19:40(M.43.908A).

πολυπληθέω, *abound in*, ref. Lev.11:42 πολυπληθεῖ δὲ ποσὶν ὁ πέριξ τῶν σωματικῶν περιεχόμενος Nil.*exerc.*14(M.79.736C).

πολυπληθής, *very numerous*, *Orac.Sib.*12.62.

πολυπλοκία, ἡ, *cunning, craft*, ref. Devil, Herm.*mand.*4.3.4.

πολυπλόκως, *in a tangled* or *complex way*, Afric.*ep.Arist.*2(p.58.22; M.10.56B).

[*]**πολυπνία**, v. πολυυπνία.

***πολύπνοια**, ἡ, *much wind*, *Orac.Sib.*8.180.

πολυπόθητος, **1.** *much-loved*, in address to congregation ὦ π. τέκνα Chrys.*hom.7.1 in Jo.*(8.44C); of Jairus' daughter, Eus.Al.*serm.*15(M.86.388A); of Christ, Diad.*perf.*38(p.44.12); *ib.*59(p.66.17); of God τὸ π. κάλλος Jo.D.*Trin.*3(M.95.13B); ref. significance of τρίς in τρισάγιον: τριπόθητος ὁ π. id.*trisag.*4(M.95.29C); **2.** *much-valued, much sought after* π. ὑγιείας Isid.Pel.*epp.*3.192(M.78.880A).

πολυποίκιλος, *very varied, manifold, variegated* ὀργὴ π. *Orac.Sib.*8.120; γαλήνη π. *ib.*12.149; Hipp.*haer.*8.9(p.228.13; M.16.3351B); of a demon ἔχω δὲ π. τρόπον *T.Sal.*4.4(M.122.1321A); of wisdom τῷ π. νοητῷ κάλλει αὐτῆς Or.*Jo.*1.9(11; p.14.28; M.14.40D); ref. Eph.3:10, *ib.*19.22(5; p.324.6; 568C); ἡ ἁπλῆ καὶ π. σοφία καὶ τοὺς ἀσκεπεῖς ἀμφιέννυσι Dion.Ar.*c.h.*15.4(M.3.333A).

πολυποίκιλτος, *of varied hue*, ‡Jo.D.*hom.*5(M.96.656C).

***πολυποκέω**, *be rich in fleece*, Tim.Ant.*caec.*14(M.28.1021B).

***πολυπόλεμος**, *much warring, experienced in war*; of Goliath, ‡Ath.*sem*.11(M.28.157B).

πολύπορος, *with many ways, many-sided* τῆς ἀεικινήτου καὶ π. ... νοήσεως [sc. of seraphim] Dion.Ar.*e.h*.4.3.7(M.3.481A); id.*c.h*.13.4 (M.3.305A).

πολυπραγμον-έω, A. in good sense; **1.** *be busy about, concern oneself with, take trouble over* ὁ ἐκζητῶν τὸν θεὸν τὴν ἰδίαν ~εῖ σωτηρίαν Clem.*prot*.10(p.76.19; M.8.224A); Cyr.H.*catech*.2.3; ἠμελημένοι, καὶ οὐδένα τὸν ~οῦντα ἔχοντες...οὐδενὸς ὄντος τοῦ τὰς φιλίας αὐτῶν ~οῦντος Chrys.*hom.4.3 in Tit*.(11.753B,C); Nil.*epp*.2.167(M.79.284A); Bas.Sel.*or*.14.1(M.85.181B); **2.** *study* διδασκαλίαν ἔτι,...πρὸς δὲ καὶ Ἰωνίαν ~οῦντας Clem.*prot*.11(p.79.9; M.8.229A); τὰ τῶν θηρίων ~οῦντες ἔθη Cyr.*Am*.27(3.277A); of believer's study of Christ, Clem.*prot*.1(p.10.12; M.8.68A); **3.** *investigate, inquire into*; **a.** in gen., *ib*.2(p.28.7; 116B); τὴν γένεσιν τοῦ κόσμου π. id.*str*.1.14(p.38. 21; M.8.760B); ἥτις εἴη...ἐπολυπραγμόνει Eus.*m.P*.11(p.938.2; M.20. 1504B); of those who might seek baptism in order to discover Christians' practices νομίζεις ὅτι σὺ μὲν ~εῖς τὰ γιγνόμενα, θεὸς δέ σου οὐ ~εῖ τὴν καρδίαν; Cyr.H.*procatech*.2; τὴν αἰτίαν...~ῶν Bas. *jud*.2(2.214B; M.31.656A); τὴν τοῦ ὄντος ~ῶν φύσιν Gr.Naz.*or*.28. 9(p.36.5; M.36.37A); σφᾶς δὲ αὐτοὺς ~εῖν...οὐκ ἠδύνατο Soz.*h.e*.2. 32.3(M.67.1028A); **b.** of investigation and searching into scriptures βαθυτέρας...~εῖν θεωρίας Eus.*h.e*.6.2.9(M.20.525A); ~εῖν...τὴν ...γραφήν Cyr.*ador*.1(1.6B); id.*glaph.Gen*.2(1.52C); id.*Os*.32(3.57E); Ammon.*Ac*.16:7(M.85.1556B); **c.** of theological inquiry, ‡Ath.*dial. Trin*.1.20(M.28.1148B); Gr.Naz.*or*.20.10(M.35.1077A); τὸ τῆς...τριάδος ~ῶμεν μυστήριον Cyr.*Is*.1.5(2.132A); ἐπὰν...τὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ~ῆται μυστήριον id.*Jo*.4(4.376B); **d.** of inquiry into Church affairs, discipline, etc. διάκονοι...ἑκάστου τῆς ἐκκλησίας ~οῦντες τὰς πράξεις *Clem.ep*.12(M.2.48A); Ath.*apol.sec*.5(p.91.23; M.25.257A); of examination of ordinands, Bas.*ep*.54(3.148B; M.31.400B).

B. in bad sense; **1.** *be unduly concerned about, seek too eagerly* τὰς διαποντίους ~ούντων ἐδωδάς Clem.*paed*.2.1(p.155.5; M.8.380B); Hipp.*haer*.6.8(p.135.10; M.16.3207A); **2.** *take unnecessary trouble over, deal with unnecessarily*, Tat.*orat*.24(p.26.15; M.6.860A); οὐδὲ ἡ σύνοδος τοιοῦτο ἐπολυπραγμόνησε δόγμα †Leont.B.*sect*.10.3(M.86. 1264A); **3.** *be inquisitive about, inquire too inquisitively into*, esp. of matters beyond human understanding τὴν συντέλειαν τοῦ παντὸς κόσμου ~ήσῃς Hipp.*Dan*.4.22.1; μὴ ~οῦσα τῆς προνοίας τὰ κρίματα Or. *fr.75 in Lam*.(p.265.6; M.13.645A); μηδὲν ~εῖν, μηδὲ περιεργάζεσθαι τῶν γινομένων Chrys.*hom.10.7 in Mt*.(7.148B); ἐκεῖνα δὲ ~ούντων...ἃ μηδ' εὑρεῖν οἷόν τε, καὶ τὸ θεῖον παροξύνει ζητούμενα Isid.Pel.*epp*.2.93 (M.78.537B); τῆς...κυρίου παρουσίας μὴ ~εῖν τὸν καιρόν Thdt.*1Thess*. proem.(3.503); ~εῖν...τὰ ὑπὲρ νοῦν Gel.Cyz.*h.e*.2.21.22(M.85.1288B).

πολυπραγμονητέον, **1.** *one must concern oneself with, give one's mind to*, c. acc., Clem.*paed*.2.2(p.174.17; M.8.425A); id.*str*.6.17(p.509. 24; M.9.381B); **2.** *one must inquire into*, Gennad.*fr.Gen*.1:1(M.85. 1624C).

***πολυπραγμονία**, ἡ, *inquisitiveness*, Pall.*v.Chrys*.(133.21; M.47. 74).

***πολυπραγμονικῶς**, *with over-eager curiosity*, ref. disciples touching risen Christ ἀκριβέστερόν τε καὶ πολυπραγμονικώτερον διὰ τῆς ἀφῆς...ψηλαφᾶσθαι Leo Mag.*ep*.28.5(p.17.4; M.*PL*.54.774A).

πολυπραγμοσύνη, ἡ, **A.** in good sense; **1.** *pursuit, study* ἔοικε γὰρ οὐδ' ἄλλο τι γεγονέναι προοίμιον φιλοσοφίας, ἢ π. γνώσεως Synes. *Dion* 4(p.245.14; M.66.1125A); **2.** *disposition to seek for knowledge, curiosity* τὴν ἄστατον τοῦ νοῦ π. Gr.Nyss.*hex*.1(M.44.64A); πολυπραγμοσύνῃ τῆς διανοίας πρὸς τὸ ἀθέατον id.*v.Mos*.(M.44.377A); περαιτέρω προελθεῖν διὰ τῆς π. οὐ δύναται id.*hom.11 in Cant*.(M.44. 1009C); ref. Jo.14:10 σημαίνων ὅτι ὁ ὑπερβὰς τὸν υἱὸν τῇ π. καὶ τὴν περὶ τοῦ πατρὸς ἔννοιαν συμπαρέρχεται id.*Eun*.9(2 p.222.2; M.45.821A); *curiosity* τῇ π. τοῦ νοῦ πρὸς τὸ σαφέστερον ἐκκαλυπτόμενον Leont.B. *Nest.et Eut*.2(M.86.1324C); τὸ τῇ αἰσθήσει δόξαν εἶναι ἁπλοῦν, τῇ π. τοῦ νοῦ πολυμερές τε καὶ ποικίλον ἀναφαίνεσθαι id.*arg.Sev*.(M.86. 1932A); **3.** *searching, inquiry*; of investigation of hidden sense of scripture, Or.*fr.in Mt*.7:7(p.70.17; M.17.292B).

B. in bad sense; **1.** *officiousness, fussiness*; of Jews, *Diogn*.4.6; **2.** *idle pursuit* of, *vain preoccupation* with ὦ τῆς κενῆς π. ὦ τῆς ματαίας δοξομανίας Clem.*paed*.2.12(p.232.10; M.8.549A); τῆς κατὰ τὸν βίον π. Gr.Thaum.*pan.Or*.11(p.26.20; M.10.1084A); φιλοπραγμοσύνας ...ἐξ ὧν τίκτονται π. ἢ κακοπραγμοσύναι ἀπελαύνουσαι καλοπραγμοσύνην, τὴν μητέρα τῆς ἰδιοπραγμοσύνης Pall.*h.Laus*.proem.(p.12.5; φιλοπραγμοσύναι M.34.1003); τὰς πέρα τοῦ μέτρου π. ἀστρονομικὴν... καὶ γεωμετρικήν Thdt.*provid*.5(4.545).

πολυπράγμων, **1.** *inquisitive, preoccupied with vain questions*, ref. human reasoning opp. Christian faith φροντίδι πολυπραγμόνων ἀνθρώπων μάθημα...εὑρημένον *Diogn*.5.3; τοὺς περὶ ὁτιοῦν π. σοφοὺς ἅμα καὶ σοφιστὰς...κεκλήκασι Clem.*str*.1.3(p.15.21; M.8.713B); of Greek philosophers, *ib*.5.14(p.417.9; M.9.197A); **2.** *meddlesome, who is a busybody*, Bas.*ep*.114(3.206E; M.32.528B).

***πολύπρατος**, *to be sold for much*, Ephr.3.445F.

πολύπρεμνος, *having many trees*; superl., ‡Jo.D.*Artem*.51(p.87. 6; M.96.1297D).

***πολυπρόοδος**, *frequently going out*; neut. as subst., Thdr.Stud. *epp*.1.10(M.99.941B).

***πολυπροσκύνητος**, **1.** *greatly revered*; of Cross, ‡Jo.D.*hom*.5(M. 96.656D); **2.** *worshipping many* divine beings, *worshipping polytheistically*, in iconoclastic argument τὸ σέβας ἡμῶν π. διὰ τῆς εἰκονικῆς ἀναστηλώσεως ἀποδέδεικται Thdr.Stud.*antirr*.1.2(M.99.329B).

πολυπρόσωπος, **1.** *with many faces* τὸ...π. τῶν ἀνθρώπων πληθύν Cyr.*Ps*.103:25(M.69.1264C); of angels, Dion.Ar.*c.h*.2.1(M.3.137A); of cherubim and seraphim τὰ π. καὶ πολυόμματα ‡Chrys.*hom*.9(13. 233B) ∾ Gr.Ant.*bapt*.2.3(M.88.1873B); of Devil πολυκέφαλος καὶ π. θήρ Meth.*symp*.8.12(p.97.6; M.18.157D); **2.** *taking many forms, varied* in *appearance*, of Devil εἴωθε...ὁ θὴρ εἰς π. ἑαυτὸν ἐξαλλάττειν ἰδέας Eust.*engast*.4(p.21.25; M.18.621A); of Christ's preaching, ‡Chrys.*hom*.8(13.226D); of varied forms of Arian and Eunomian heresy π. ... πλανή Cyr.*thes*.proem.(5[1].2C); (Monoïmus) ἡ π. καὶ μυριόμματος...μία τοῦ ἰ κεραία, ἥτις ἐστὶν εἰκὼν τοῦ τελείου ἀνθρώπου ...τοῦ ἀοράτου Hipp.*haer*.8.12(p.232.24; M.16.3358D); of Christ's intercourse with disciples, *A.Jo*.91(p.196.8); of Godhead (Sabellian) ἓν πρᾶγμα π. ... πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα Bas.*ep*.210.3 (3.315A; M.32.772B).

***πολύπτορθος**, *with many shoots*, Nonn.*par.Jo*.15:4(M.43.873A); Paul.Sil.*ambo*.125(M.86.2256B).

πολύρραφος, **1.** *well sewn*, Nonn.*par.Jo*.9:38(M.43.832A); **2.** *much-sewn, much-patched*, ‡Pall.*h.mon*.13.6(p.66.17; M.34.1161D); *Apophth. Patr*.(M.65.225B); †Jo.D.*B.J*.18(M.96.1020A); fig., Nil.*exerc*.65(M. 79.797D).

***πολυρρεής**, *much flowing*, Chrysipp.*enc.in Jo.Bapt*.1(p.30.11).

πολύρρητος, *loquacious*, *Schol*.2 in Jo.Clim.*scal*.7(M.88.817B).

πολύς, *much, manifold*, of God αὐτὸς δὲ μόνος ὢν π. ἦν, οὔτε γὰρ ἄλογος οὔτε ἄσοφος οὔτε ἀδύνατος, οὔτε ἀβούλευτος ἦν· πάντα δὲ ἦν ἐν αὐτῷ, αὐτὸς δὲ ἦν τὸ πᾶν Hipp.*Noët*.10(p.251.17; M.10.817A); πρόσφατον γὰρ ἅπαν τὸ ἀρχὴν εἰληφός, ἐπειδὴ π. καὶ ἄμετρος ὁ πρὸ τῶν αἰώνων Apoll.*fid.sec.pt*.12(p.170.22; M.10.1108D).

***πολυσαλεύτως**, *being greatly shaken, with rapid beating* of the heart, *A.Xanthipp*.7(p.62.17).

***πολυσαρκέω**, *be gross*, Bas.*ascet*.3(3.321C; M.31.876D).

πολύσεμνος, *very august*, Max.*ambig*.(M.91.1388A).

πολύσεπτος, **1.** *much-revered* π. βίβλων Eudoc.*Cypr*.1.296(M.85. 844B); **2.** *worshipped as plural* οὐ θεότητα τέμνει, ὄφρα κεν οἷον ἔχῃς κράτος, οὐ π. Gr.Naz.*carm*.1.1.3.59(M.37.412A).

πολυσήμαντος, *having many meanings* π. τὸ ὄνομα τῆς παραβολῆς ‡Hipp.*fr.32 in Pr*.(p.169.1); Chrys.*hom.3.2 in Phil*.(11.214B); *Disp. Phot*.(M.88.556A).

πολύσημος, = foreg., of words: ἀρχή, Or.*Jo*.1.16(p.20.6; M.14. 49B); λόγος, Eus.*e.th*.2.13(p.114.11; M.24.925C); δόξα, †Bas.*Is*.237(1. 560B; M.30.536B); ζωή, Gr.Nyss.*Eun*.8(2 p.201.29; M.45.797C); of oracles of OT prophets, *Clem.ep.Petr*.1(M.2.25B).

***πολυσήμως**, *so as to have many meanings*, Clem.*ecl*.32(p.147.1; M.9.716B).

πολυσιτία, ἡ, *abundance of corn* or *food*, Isid.Pel.*epp*.1.424(M.78. 1417C).

***πολυσκέδαστος**, *much-scattered*, Isid.Pel.*epp*.1.451(M.78.1429D).

***πολυσκελής**, *many-legged*, Clem.*str*.5.8(p.362.4; M.9.84A).

***πολύσκοτος**, *very dark*; met., of incest, †Jo.Jej.*poenit*.(M.88. 1893D).

πολυσμάραγος, *loud-roaring*; of rivers, †Apoll.*met.Ps*.17:17(M. 33.1332D); of sea, *ib*.138:9(1521C).

πολυσπέρματος, *with many seeds, well planted*; of a garden, Hipp.*haer*.5.9(p.102.5; M.16.3158C).

***πολύσπιλος**, *deeply stained*, Nil.*epp*.2.167(M.79.280C).

***πολυσπλαγχνία**, ἡ, *great compassion*; of Christ, Herm.*vis*.1.3.2; of God, Just.*dial*.55.3(M.6.596C).

πολύσπλαγχνος, *very compassionate*; of God, Herm.*sim*.5.7.4; Clem.*q.d.s*.39(p.186.3; πολυεύσπλαγχνος M.9.645); of gifts of God's mercy ἡ π. αὐτοῦ ἀνάπαυσις *A.Thom*.A 119(p.229.11).

πολύστημος, *with many ribs* or *upright timbers*, hence *well* or *strongly built* πλοίοις θάρσις, οἱονεὶ π. Or.*Ps*.47:8(p.46).

πολύστομος, *uttered by many mouths*, Nonn.*par.Jo*.7:40(M.43. 812B).

***πολυσύνακτος**, *gathered in abundance*, Eus.Al.*serm*.21.12(M.86.437C).

πολυσύνθετος, *compounded of many elements*; of the universe, Eus.*l.C*.12(p.233.1; M.20.1392C); ref. false division of man into many elements, suggested by Apollinarius' trichotomy, Gr.Nyss. *Apoll*.8(M.45.1140B); of a picture, ‡Nil.*fr.pasch*.2(M.79.1496D); of Eunomian conception of Trin., Gr.Nyss.*Eun*.9(2 p.207.17; M.45.804D) cit. s. διφυής; πολυειδῆ τινά φησι τὴν θείαν φύσιν καὶ π. *ib*.12 (1 p.301.20; M.45.1013A); ref. Arian teaching πολυμερῆ καὶ π. ... τὸν θεὸν τῶν ὅλων. οὐ γὰρ ὅσον ἐστὶν ὁ θεὸς καταλαμβάνεσθαι...ἀλλ' ὅσον ἡ ἑκάστου δύναμις πρὸς κατάληψιν ἔρρωται Philost.*h.e*.10.2(M.65.584C).

***πολυσύντακτος**, *compiled out of many materials*; of a book, Thdr.Lect.*fr*.(p.397).

***πολυσύστατος**, *compounded of many elements*, Hipp.*haer*.7.21 (p.197.14; M.16.3303C) cit. s. πολύμορφος.

πολυσφρήγιστος, *well secured*, Nonn.*par.Jo*.15:11(M.43.873C).

[*]**πολυσχεδής**, = πολυσχιδής, *much-divided*, Gr.Agr.*Eccl*.6.4(M.98.988B); π. ... ἡ τῆς ἐπιθυμίας ἡδονή Jo.D.*spir.neq*.(M.95.89C); of pentecostal tongues, id.*hom*.11.4(M.96.765C).

[*]**πολυσχεδῶς**, *in many different ways*, Nil.*epp*.3.261(M.79.513D); Jo.D.*f.o*.3.1(M.94.981B); v. πολυσχιδῶς.

πολύσχημος, *in many forms*, Melet.*nat.hom*.4(M.64.1180D); of God as depicted in scripture, Dion.Ar.*d.n*.9.1(M.3.909B).

πολυσχιδής, cf. πολυσχεδής, *split into many parts*; hence of a book, *having many pages*, Thdr.Stud.*epp*.2.162(M.99.1516A).

***πολύσχιδος**, *much divisible*; fig., ref. Arian heresy ὕδραν τὴν... π. Epiph.*haer*.69.81(p.229.27; M.42.333D).

πολυσχιδῶς, **1.** *with many branches*; ref. veins in plants, Ast. Am.*hom*.3(M.40.208C); ref. human veins, Melet.*nat.hom*.26(M.64.1249B); **2.** *in many ways*, Clem.*paed*.3.4(p.251.21, v.l. πολυσχεδῶς M.8.592B); Gr.Nyss.*Eun*.12(1 p.313.4; M.45.1025D).

***πολυτεκνογονία, ἡ**, *much bringing forth of children*, ‡Chrys.*hom*.10(13.239E).

πολυτέλεια, ἡ, **1.** *great richness, sumptuousness* π. ἐδεσμάτων Herm.*mand*.6.2.5; π. ἱματίων Or.*hom.11.4 in Jer*.(p.81.29; M.13.372C); plur., Bas.*reg.fus*.20.1(2.364C; M.31.972B); **2.** *cost, expense*, Pall.*v.Chrys*.5(p.32.12; M.47.20).

πολυτελεύομαι, *feast luxuriously*, Meth.*res*.1.60(p.325.2; M.41.1157B).

***πολύτιλτος**, *spotted, discoloured*, ‡Hesych.H.*m.Long*.(M.93.1545B).

πολυτίμιος, *very expensive*, *Hom.Clem*.8.12.

πολύτιμος, *highly prized* or *honoured* πολυτιμότεροι γεγόνασιν μάγειροι γεωργῶν Clem.*paed*.2.1(p.160.13; M.8.393A); Hipp.*haer*.5.9 (p.102.9; M.16.3158C).

πολυτοκία, ἡ, *high yield of interest*, *Mir.Artem*.38(p.62.8).

πολυτράχηλος, *with many necks*, of sect of Acephaloi τὴν π. ἐκτεμεῖν πλάνην, πολλοὶ γάρ εἰσι τῶν Ἀκεφάλων αὐχένες Geo.Pis.*Sev*.64(M.92.1625B).

πολύτρεπτος, *much turning, changeable* καιροῖο π. Gr.Naz.*carm*.2.1.13.82(M.37.1234A); π. ... ἀπιστίαν Isid.Pel.*epp*.1.31(M.78.201B).

πολύτροπος, *turning many ways*, hence *wily, crafty*; of Devil, Meth.*symp*.8.10(p.92.4; M.18.152C); *Const.App*.3.12.2; Nonn.*par. Jo*.16:11(M.43.880A).

πολυτροφία, ἡ, *plentiful nourishment* π. τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου Chrysipp.*enc.in Jo.Bapt*.5(p.35.11).

πολυτρόφος, *supplying food* π. ἄστυ *Orac.Sib*.14.139.

πολύυδρος, *flowing abundantly* π. ... πηγῆς Just.*dial*.102.5(M.6.713C).

πολύυλος, **1.** *rich in resources*; lit., *wealthy* τίς γὰρ τοῖς π. κοινωνία πρὸς τοὺς ἀκτήμονας; Nil.*Magn*.31(M.79.1005D); Eulog. *palm*.13(M.86.2937A); met. μόνος τῶν λογισμῶν ὁ τῆς κενοδοξίας ἐστὶ π. †Nil.*mal.cog*.15(M.79.1216D); πολυπείρων τε καὶ π. λογισμῶν τῆς κακίας Jo.Carp.*cap*.37(M.85.1844); **2.** *lengthy*; of a discourse, ‡Bas. *struct.hom*.2.6(1.341A; M.30.48B).

πολυύμνητος, **1.** *often sung*; of *Gloria in excelsis*, Dion.Ar.*c.h*.4.4 (M.3.181C); of *Ter sanctus*, *ib*.7.4(212B); *Lit.Jac*.(p.164.16); **2.** *greatly praised*; of Trin., Bas.*Spir*.45(3.38C; M.32.152A); Jo.D.*hom*.4.21(M.96.620B); Thdr.Stud.*epp*.2.8(M.99.1132A); of Christ, ‡Chrys.*hom*.6 (13.214C) cit. s. προμαχεών; **3.** *celebrated, greatly honoured, famous*; of persons, Clem.*prot*.12(p.83.19; M.8.237C); Bas.Sel.*or*.11.1(M.85.148B); of Christ's miracles, Eus.*d.e*.3.4(p.115.14; M.22.197B); of miracles of James of Nisibis, Thdt.*h.e*.2.30.3(3.905); iron. πολυύμνητον...ταύτην σοφιστικήν Gr.Naz.*or*.22.3(M.35.1133C).

πολυ(υ)πνία, ἡ, *sleeping much*, Jo.Clim.*scal*.19(M.88.937A); Anast.S.*qu.et resp*.8(M.89.392A).

πολυφαγ-έω, *eat many kinds of food* νηστεία...ἐστιν...τὸ μὴ ~ῆσαι. ἄσκησις γάρ ἐστιν ἐν μονοειδεῖ τροφῇ συνεσταλμένη τράπεζα Ant.Mon. *hom*.7(M.89.1453A).

***πολυφάνταστος**, *with many hallucinations*, Bas.*ep*.210.6(3.317C; M.32.777A).

***πολυφθογγία, ἡ**, *diversity of speech*; ref. Babel, Just.*dial*.102.4 (M.6.713C).

πολύφθορος, *corrupt in many ways* τὴν π. τῶν ἀνθρώπων φύσιν Isid.Pel.*epp*.2.139(M.78.584A).

πολυφίλητος, *much-loved*, Chrys.*fr.in Jer*.7:7(M.64.836C).

***πολύφλεβος**, *abundant* πηγὴν π. *Mir.Artem*.34(p.54.8).

πολύφλογος, *consuming*, ‡Chrys.*hom*.6(13.215A).

πολύφλοισβος, **1.** *loud-roaring*; met., *tumultuous* π. ... μύθῳ Nonn.*par.Jo*.10:20(M.43.836A); π. ... κόσμῳ *ib*.16:33(884B); π. μελάθρου 18:28(893C); **2.** *overflowing*, hence, met., *abundant* π. τραπέζης *ib*.6:12(796A).

πολύφροντις, **1.** *full of thought, thinking much*, Thdt.*rect.conf*.8 (M.6.1221A); **2.** *full of care, anxious*; of earthly life, id.*h.rel*.15(3.1221); of worldly affairs, Nil.*exerc*.67(M.79.800D).

πολυφυής, *very productive*; of land, Gr.Thaum.*pan.Or*.7(p.19.1; M.10.1073B).

***πολύφυρτος**, *thoroughly mixed*, Sophr.H.*or*.2.6(M.87.3224C).

***πολυφώνημα, τό**, *gossip*, *Pet.Ar*.3(M.26.820D).

***πολύφωτος**, **1.** *brightly shining, glorious* π. ἀκτῖνα τῆς θεαρχικῆς ἡλιοβολίας Dion.Ar.*c.h*.15.8(M.3.337A); id.*d.n*.3.1(M.3.860C); id.*ep*.8.6(M.3.1100A); **2.** *glorious, splendid*; of priesthood, Isid.Pel.*epp*.1.151(M.78.284C); of Church, Anast.S.*hex*.12(M.89.1072D); of Christ's disciples, Sophr.H.*triod*.(M.87.3905A); of BMV οὐρανὲ π. Jo.Mon. *hymn.Chrys*.6(M.96.1381C); **3.** *well illuminated*, hence, of the eye, *giving good vision*, Melet.*nat.hom*.2(M.64.1169D).

πολυχαρής, *joyful*, Melet.*nat.hom*.30(M.64.1277A).

***πολυχείμαστος**, *stormy*, Meth.*res*.2.25(p.381.9; M.18.328C).

***πολυχρονέω**, **1.** *tarry long*, Leont.N.*v.Sym*.12(M.93.1685A); **2.** *live long*, ‡Ath.*qu.Ant*.79(M.28.648A); Anast.S.*qu.et resp*.96(M.89.745D).

πολυχρόνιος, **1.** *long-continued* π. λιμόν Clem.*str*.1.23(p.93.16; M.8.896A); Or.*comm.in Ex*.4(p.246.9; M.12.269C); αἰχμαλωσίαν π. id. *hom.11.1 in Jer*.(p.79.7; M.13.368C); **2.** *of long duration* π. ἦμαρ *Orac.Sib*.1.69; ‡Jo.D.*ep.Thphl*.9(M.95.356D); **3.** *long-lasting, long enduring* φιλοσοφία...π. ἐστι συμβουλή Clem.*prot*.11(p.79.26; M.8.229B); Ath.*decr*.19(p.16.1; M.25.'456'(448)D); Bas.*iud*.2(2.214B; M.31.653C); **4.** *long living*, Or.*hom.12.10 in Jer*.(p.97.1; M.13.392D); Meth.*symp*.8.15(p.103.17; M.18.168A); id.*res*.2.22(p.376.12; M.18.328B).

πολυχρονίως, *for a long time* π. βιοῦν Tat.*orat*.14(p.16.2; M.6.837A); Clem.*str*.6.3(p.444.14; M.9.244C); τὰ π. καὶ χιλιοστῶς ἐκτελούμενα Areth.*Apoc*.1:1(M.106.501B).

πολύχωρος, *containing much, spacious, capacious* τὰ κυκλικὰ σχήματα...πολυχωρότερα Melet.*nat.hom*.1(M.64.1160D); of the mind πολυχωροτάτη ψυχὴ ταῖς ἁπάντων ἀρκοῦσα φροντίσιν Synes.*ep*.57(M.66.1397C); of hand of God, Gr.Nyss.*Apoll*.16(M.45.1156B).

***πολύψοφος**, *rattling*, ‡Paul.Sil.*therm.Pyth*.(M.86.2264).

πολυώδυνος, **1.** *suffering much pain*, *Orac.Sib*.3.504; ‡Sophr.H. *triod*.(M.87.3865D); **2.** *painful*; of illness, Nil.*epp*.1.245(M.79.173A); of earthly life, Ephr.3.533B; Isid.Pel.*epp*.1.181(M.78.301A); Melet. *nat.hom*.30(M.64.1277A).

***πολυώνητος**, *dearly bought*, Petr.II Al.*encycl*.6 ap.Thdt.*h.e*.4.22.21(M.33.1285A).

πολυωνυμία, ἡ, *multitude of names*; of divine appellations, Dion. Ar.*d.n*.1.8(M.3.597C).

πολυώνυμος, *with many names*; **1.** in gen. ὕβρις...ἡ π. καὶ πολυειδής Clem.*paed*.2.10(p.213.14; M.8.508B); of opinions about Christ, Isid.Pel.*epp*.1.235(M.78.328C); **2.** of gods of polytheism, Arist.*apol*.2.1; **3.** of God ὁ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα ὤν, ἡμῖν π. γίνεται Gr. Nyss.*Eun*.10(2 p.230.7; M.45.832A); τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, τὸ ἀνώνυμον ...π. δέ,...ἡ ζωή, τὸ φῶς, ὁ θεός, ἡ ἀλήθεια Dion.Ar.*d.n*.1.6(M.3.596A); **4.** of BMV ἡ π. ὄντως ‡Jo.D.*hom*.5(M.96.648C); **5.** (Naassene) of Spirit or Word, Hipp.*haer*.5.9(p.98.15; M.16.3154B); cf. Philo ap.Eus.*p.e*.11.15(533C; M.21.885B).

***πολυωνύμως**, *under many names* τῶν πάντων αἴτιον οἱ θεόσοφοι π. ... ὑμνῶσιν Dion.Ar.*d.n*.1.6(M.3.596A); Andr.Caes.*Apoc*.57(M.106.397D).

πολυωρέω, *treat with much care*, c. acc., Didym.*Ps*.11:8(M.39.1216B).

πολυώψ, *with many faces* τὸν χερουβικὸν ἔχων π. θρόνον Didym. *Trin*.1.26(M.39.392C).

[*]**πομάριον (πωμάριν), τό**, (Lat. *pomarium*) *orchard*, Pach.*reg*.A

(p.16.19); πωμάριν ῥωμαϊστί ἐστιν ἡ λέξις, 'πώμαρα' γὰρ λέγουσιν τὰ κηπία Anast.S.*hod*.2(M.89.85A).

πομπεύς, ὁ, *guide*, of Jo. Bapt. π. κελεύθου Nonn.*par.Jo*.3:28(M. 43.772B).

πομπεύ-ω, 1. *take part in a religious procession* ~ειν τῷ Διονύσῳ Hipp.*antichr*.49(p.33.6; M.10.769A); **2.** *escort in triumph*; pass., *be accorded a triumph, be fêted*, of S. Paul εἶπε περὶ τῶν πειρασμῶν...καὶ ὅτι πανταχοῦ ~εται παρὰ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ Χριστῷ Chrys.*hom.6.1 in 2Cor*.(10.473E); with play on sense 8 infra τῆς κεφαλῆς ἀπετμήθη... ἐπομπεύθη δὲ μετὰ θάνατον, μᾶλλον ἢ ὅτε φερόμενος ἐπὶ τοῦ δίφρου Ast.Am.*hom*.4(M.40.224C); **3.** *go in triumph* μάρτυρα ~οντα ἀπὸ Πόντου Chrys.*pan.Phoc*.1(2.704A); κύριος...ἐπὶ γῆς ~ει ‡Meth.*Sym. et Ann*.1(M.18.349A); met., of mortal life, ‡Nil.*perist*.12.13(M.79. 965C); **4.** *make show of, flaunt* ἀκολασίᾳ ἐπομπεύετο ‡Chrys.*Petr.et El*.2(2.733B); ~ων ἅπερ αὐτὸς οὐκ ἐγέννησεν Max.*ambig*.(M.91.1405A); **5.** *boast, make a show*, Tat.*orat*.26(p.28.12; M.6.864A); ἠγοράσατε... καινὸν φρόνημα...καὶ ἐν αὐτῷ ~ετε Ath.*Ar*.2.47(M.26.248B); **6.** *lead in triumph, lead captive* ἐκείνην ὁ δαίμων ~ει Bas.Sel.*or*.20.2(M.85. 249A); **7.** *show openly, make spectacle of*, *Chron.Pasch*.p.46(M.92. 168A); **8.** *be taken in procession, be publicly exhibited* in disgrace, of martyrs ὑπὸ φρουρὰν ~οντες ἐν τῷ κόσμῳ Or.*mart*.42(p.39.21; M. 11.617C); in gen., Epiph.*haer*.76.1(p.340.20; M.42.516C); Jo.Mal. *chron*.2 p.24(M.97.89B).

πομπή, ἡ, 1. *procession*, pagan, at Kalends of January μετὰ παμμεγέθους π. προέρχονται *M.Das*.3.2; cf.Gr.Nyss.*or.catech*.18(p.75. 11; M.45.53D); **2.** *solemnity*, of eucharistic worship πομπὰς καὶ ὕμνους πέμπειν Just.*1apol*.13.2(M.6.345B); **3.** *display, show*, Clem. *paed*.3.5(p.254.23; M.8.600B); theatrical, etc., Cyr.H.*catech*.19.6; θέατρα καὶ Ἑλληνικὰς π. *Const.App*.2.62.2; Chrys.*hom.83.4 in Mt*. (7.796A); **4.** *pomp* of Devil ἀποτάσσομαί σοι, σατανᾶ...καὶ πάσῃ τῇ π. αὐτοῦ. π. δὲ διαβόλου ἐστὶ θεατρομανίαι καὶ ἱπποδρομίαι, κυνηγεσία καὶ πᾶσα τοιαύτη ματαιότης Cyr.H.*catech*.19.6; καταγελάσατε τῆς σατανικῆς π. καὶ τῆς διαβολικῆς τέχνης Chrys.*hom.30.6 in Mt*.(7. 356C); †Gregent.*leg.Hom*.17(M.86.589B); ass. pagan ritual processions, dances, etc., *M.Das*.3.3; †Gregent.*leg.Hom*.34(600B); in baptismal renunciation, *M.Das*.3.3; Cyr.H.*catech*.19.6; *Const.App*.7. 41.2; Cyr.*glaph.Gen*.5(1.177A); **5.** *disgrace* ζημία χρημάτων,...ἀτιμία, οὔτε ἡ τοσαύτη π. Chrys.*stat*.13.2(2.136B).

πομπικῶς, *for making an impression*, Max.*ep*.6(M.91.432B).

πομπός, ὁ, *guide*; of guardian angel, Gr.Thaum.*pan.Or*.5(p.14. 16; M.10.1068C); met. μετὰ πάσης...σοφίας ὥσπερ τινὸς ἀγαθοῦ π. καὶ ἱερέως...προσίωμεν τῷ θεῷ *ib*.12(p.28.25; 1085C).

πομφολυγώδης, *frothy, like bubbles*; met., *unsubstantial*, Gr.Nyss. *or.dom*.1(p.14.18; M.44.1128C); id.*Eun*.7(2 p.159.27; M.45.748D).

***πονημάτιον, τό,** *short treatise*, Aët.*synt*.ap.Epiph.*haer*.76.11 (p.352.1; M.42.545C); Didym.*Trin*.2.8(M.39.608C); Cosm.Ind.*top*.7 (M.88.340D).

πονηρεύ-ω, *act wickedly* ~ειν τι ἐν τῇ ἐξηγήσει Just.*1apol*.61.1(v.l. ~εσθαι; M.6.420B); but usu. med. ἄνθρωπος ἀγαπῶν τὸν ~όμενον *T.Aser* 2.3; μὴ ~εσθε ὀπίσω τῶν ἐπιθυμιῶν ὑμῶν *T.Jud*.13.2; γλώσσης, ἐν ᾗ ~εται Herm.*vis*.2.2.3; ~εται ὅτι λυπεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον id.*mand*.10.3.2; ἀγγέλους...~σαμένους καὶ ἀποστάντας τοῦ θεοῦ Just. *dial*.79.1(M.6.661B); of Devil φρονίμως ~όμενος Clem.*str*.2.13(p.143. 25; M.8.996A); οἱ...τοιαῦτα ~όμενοι Ath.*decr*.2(p.2.11; M.25.'425' (417)C); ἐπονηρεύσατο ποιῆσαι τῷ πλησίον Diod.*Ps*.53:6(M.33.1591C); Cyr.*Am*.73(3.333C).

πονηρία, ἡ, A. *wickedness, evil, malice*; **1.** def. and descriptions τυφλὸν γάρ τί ἐστιν ἡ π. καὶ βουλομένη ὡς ἰσχυροτέρα τοῦ χρεὼν νικᾶν αὐτό Or.*Cels*.1.61(p.112.1; M.11.772B); cf. *definiunt quidam* πονηρίαν ...*spontaneam vel voluntariam esse malitiam*, id.*sel.in Ps*.36:4(M.12. 1332C); not self-existent οὐ γάρ ἐστιν ὑφεστώς, ὥσπερ τι ζῶον, ἡ π. Bas.*hom*.9.5(2.78A; M.31.341B); *ib*.9.8(2.80C; 348A); οὐ γὰρ τῶν ἐκ φύσεως, ἀλλὰ τῶν ἐκ προαιρέσεως ἐπιγινομένων ἐστὶν ἡ π. Chrys.*hom. 19.6 in Mt*.(7.254A); τοιοῦτον γὰρ ἡ π. οὐδενὶ βούλεται εἴκειν, πρὸς ἓν βλέπει μόνον, ὥστε τὸν ἐπιβουλευόμενον ἀνελεῖν id.*hom.51.3 in Jo*. (8.302B); π. ἐστὶν ἐπιστήμη, μᾶλλον δὲ ἀσχημοσύνη δαιμονιώδης, ἀληθείας ἀποστερηθεῖσα, καὶ τοὺς πολλοὺς λανθάνειν δοκοῦσα...π. ἐστὶν εὐθύτητος ἐναλλαγή, πεπλανημένη ἔννοια...δαιμονιώδης βίος Jo.Clim. *scal*.24(M.88.981B,C); **2.** in gen., *2Clem*.13.1; *Barn*.4.12; Chrys.*hom. 83.3 in Jo*.(8.492E); esp. of heretics, Ath.*hom.in Mt.11:27*(M.25. 213C); id.*ep.Jov*.1(M.26.816A)ap.Thdt.*h.e*.4.3.4; personified, Herm. *sim*.9.15.3; dist. from κακία: τὴν ἐφεξῆς γεγενημένην π. ἐν τῇ κακίᾳ Thdt.*Jer*.11:8(2.469); **3.** origin demonic, Mac.Aeg.*hom*.24.3(M.34. 664D); assisted by passions, *ib*.25.4(669C); ἑρπετῶν πνευμάτων πονηρίας ἐν αὐτῇ [sc. ψυχῇ] καταλυόντων *ib*.28.1(712A); working from within, *ib*.42.3(772A); demons called ἄγγελοι πονηρίας, Herm.*mand*. 6.2.1; τῆς...π. ... ἀπαυγάσματα Tat.*orat*.15(p.17.2; M.6.840A); πνεύματα πονηρίας Mac.Aeg.*hom*.21.2(M.34.656D); *ib*.21.3(657A); Devil ἄρχων τῆς π. *ib*.5.1(496A); τῶν ὀκτὼ πνευμάτων τῆς π. Nil.*spir.mal*. tit.(M.79.1145); **4.** effects: destruction of life, Herm.*mand*.2.1; deprivation of knowledge of God, Or.*Jo*.19.3(1; p.301.9f.; M.14. 529A); brutalizing soul, id.*princ*.1.8.4(p.104.10; M.11.180C); but also means of purification ὁ κύριος ἐν τῇ πιστῇ ψυχῇ γινόμενος, καὶ διαπερῶν αὐτὴν...τὰ ἄγρια τῆς π. κύματα Mac.Aeg.*hom*.44.7(M.34. 784B); ἡ γὰρ π. οὐ συγχωρεῖ διὰ μετανοίας ἀναστῆσαι τοῦ πτώματος *Schol*.5 in Jo.Clim.*scal*.24(M.88.985B); **5.** remedies: faith, though not always efficacious ἐπίστευσαν δὲ ἐν ὑποκρίσει, καὶ πᾶσα π. οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν Herm.*vis*.3.6.1; spiritual regeneration, Clem.*paed*. 1.6(p.109.19; M.8.289A); Christ's passion, Just.*dial*.41.1(M.6.564B); cf.*ib*.114.4(740C); punishment, Meth.*res*.1.31(p.265.8; M.41.1141B); though not to be totally uprooted in this life, *ib*.1.44(p.293.14; 1116A); spiritual heaven, Mac.Aeg.*hom*.24.4(M.34.665A); **6.** in rel. to God οὐδὲν φαῦλον ὑπὸ τοῦ θεοῦ πεποίηται, τὴν π. ἡμεῖς ἀνεδείξαμεν Tat.*orat*.11(p.12.16; M.6.829B); ὁ διάβολος δέδεικται ὅτι τοιοῦτος μὲν οὐκ ἐκτίσθη, ἐξ ἰδίας δὲ π. εἰς τοῦτο κατέπεσε Or.*princ*.1.8.3(p.100. 5); λιθίνη γὰρ οὐδενὶ ἔκτισται ὑπὸ θεοῦ καρδία, ἀλλ' ἀπὸ τῆς π. τοιαύτη γίνεται *ib*.3.1.14(p.219.6; M.11.276A); τὸ θεῖον, ἀνεννόητον ἄρα πονηρίας Meth.*symp*.8.16(p.104.14; M.18.168B); **7.** in dualist heresies, Valent. ἐκ δὲ τῆς λύπης τὰ πνευματικὰ τῆς π. διδάσκουσι γεγονέναι· ὅθεν τὸν διάβολον τὴν γένεσιν ἐσχηκέναι...καὶ πᾶσαν τὴν πνευματικὴν τῆς π. ὑπόστασιν. ἀλλὰ τὸν μὲν δημιουργὸν υἱὸν τῆς μητρὸς αὐτῶν λέγουσι, τὸν δὲ κοσμοκράτορα κτίσμα τοῦ δημιουργοῦ· καὶ τὸν μὲν κοσμοκράτορα γινώσκειν τὰ ὑπὲρ αὐτόν, ὅτι πνεῦμά ἐστι τῆς π. Iren.*haer*.1.5.4(M.7.497A,B); Clem.*exc.Thdot*.81(p.132.1; M.9.696B).

B. *evil deed* or *thought* τῶν π. ὧν εἰργάσαντο Herm.*vis*.3.7.2; αἱ π. αὐτῶν ἐν ταῖς καρδίαις ἐμμένουσιν *ib*.3.6.2; incl. μοιχεία, ὑπερηφανία etc., id.*mand*.8.3; ἀποβάλλετε τὰς π. τοῦ αἰῶνος τούτου id.*sim*.6.1.4.

***πονηροποιός,** *causing, making evil*, Epiph.*haer*.26.11(p.290.12; M.41.349B); *ib*.66.53(p.90.4; M.42.109A).

πονηρός, 1. *imperfect, maimed* παραλυτικοὺς καὶ ἐκ γενετῆς πονηροὺς ὑγιεῖς πεποιηκέναι Just.*1apol*.22.6(M.6.364A) s.v.l., cf. τοὺς ἐκ γενετῆς καὶ κατὰ τὴν σάρκα πηρούς id.*dial*.69.6(M.6.640A); **2.** *wretched, dreadful, evil* ἀποθανεῖτε θανάτῳ π. *T.Reub*.6.6; π. τῶν Αἰγυπτίων δουλείας Cyr.H.*catech*.19.1; Chrys.*hom.32.4 in Mt*.(7.370C); of present dispensation or life, cf.*4Esdr*.7.12; διατηρήσειέ σε ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος π. Hegem.*Arch*.5(p.6.1; M.10.1433B); of Day of Judgement τὴν δὲ π. ἡμέραν κακώσεως ἡμέραν ὁ Σύμμαχος εἴρηκεν. αἰνίττεται δὲ...τὴν τῆς κρίσεως ἡμέραν Thdt.*Ps*.40:2(1.865); **3.** *wicked, morally evil*; **a.** of persons, Just.*1apol*.27.1(M.6.369B); Athenag.*leg*.29.2(M.6.957C); Or.*princ*.3.1.11(p.213.7; M.11.268B); **b.** of things, qualities, etc. δόλῳ π. Ign.*Eph*.7.1; Herm.*mand*.3.5; ἐπιθυμίαι π. *ib*.12.2.2; ἐν συνειδήσει π. *Barn*.19.12; Just.*dial*.93.1(M. 6.697A); Athenag.*leg*.36.1(M.6.969B); τὰ π. τῆς τρυφῆς συμπόσια Chrys.*hom.39.9 in 1Cor*.(10.378A); of 'evil' eye (cf. Mt.6:23) πάντα ὁρᾷ ἐν εὐθύτητι καρδίας μὴ ἐπιδεχόμενος ὀφθαλμοὺς π. ἀπὸ τῆς πλάνης τοῦ κόσμου *T.Isach*.4.6; **c.** of evil demiurge Μαρκίων...καὶ Κέρδων... ὁρίζουσιν εἶναι τρεῖς τὰς τοῦ παντὸς ἀρχάς, ἀγαθόν, δίκαιον, ὕλην· τινὲς δὲ τούτων μαθηταὶ προστιθέασι τετάρτην λέγοντες ἀγαθόν, δίκαιον, π., ὕλην· οἱ δὲ πάντες τὸν μὲν ἀγαθὸν οὐδὲν ὅλως πεποιηκέναι, τὸν δὲ δίκαιον οἱ μὲν τὸν π., οἱ δὲ μόνον δίκαιον ὀνομάζουσι... Ἀπελλῆς... ἕτερον...τὸν δημιουργὸν τοῦ παντός,...ἕτερον δὲ πύρινον τὸν φανέντα, ἕτερον δὲ π. Hipp.*haer*.10.19,20(p.280.2,22; M.16.3435C; 3438B); εἰ μὲν γὰρ ἀπογραψάμενός τις...ἵστατο πρὸς τὸ π. εἶναι τὸν δημιουργόν, ἄλλων ἔδει λόγων πρὸς αὐτόν Or.*princ*.3.1.9(p.209.11; M.11.264A); δύο σέβει [sc. Manes] θεούς...τὸν μὲν ἀγαθόν, τὸν δὲ π. εἰσηγεῖται Hegem.*Arch*.7(p.9.13; M.10.1437A); Jo.D.*Man*.1.2(M.94.1508B); v. δημιουργός; **d.** of evil spirits ἔστιν γὰρ ἐν αὐτῷ [sc. οἴνῳ] τέσσαρα πνεύματα π. *T.Jud*.16.1; ἄγγελος π. ἐσόφιζεν αὐτούς *Barn*.9.4; π. καὶ πλάνων πνευμάτων Just.*dial*.30.2(M.6.540A); π. δαιμόνων Tat. *orat*.22(p.24.19; M.6.856A); **e.** of Devil ψυχὴ...βασανίζεται ὑπὸ τοῦ π. πνεύματος *T.Aser* 6.5; Eus.*h.e*.3.27.1(M.20.273A); ἀποτάσσομαί σοι, σατανᾶ, σοὶ τῷ π. καὶ ὠμοτάτῳ τυράννῳ Cyr.H.*catech*.19.4; hence **4.** ὁ π. *the Devil*; **a.** as enemy of Christians, *Barn*.19.11; Clem.*paed*. 1.7(p.123.29; M.8.317C); Or.*hom.1.15 in Jer*.(p.14.12; M.13.273C); conquered by Christ as second Adam, Meth.*symp*.3.6(p.33.9; M.18. 69B); δι' ἕκαστον ὑμῶν ὁ π. αὐτῷ μόνῳ τὸ πλεῖον ἐχθραίνων προσπολεμεῖ *Clem.ep*.17(M.2.53A); τὰ μυστικὰ σύμβολα...ἀποτρόπαια...τῶν κατ' ἐπιβουλὴν τοῦ π. τοῖς πεπιστευκόσιν ἐπαγομένων Gr.Nyss.*Eun*.11(2 p.271.9; M.45.880D); πολλὰ γὰρ τὰ δίκτυα τοῦ π. *Const.App*.1.9.1; πονηρὸν...τὸν διάβολον καλεῖ, κελεύων ἡμᾶς ἄσπονδον πρὸς αὐτὸν ἔχειν πόλεμον Chrys.*hom.19.6 in Mt*.(7.253E); φθονήσας τῷ ἀνθρώπῳ ὁ π. ...ἠπάτησεν αὐτόν Anast.S.*hod*.4(M.89.93C); as enemy of martyrs,

M.Polyc.17.1; b. as author of error, Barn.2.10; esp. of heresy, Eus. h.e.3.27.1(M.20.273A); Eulog.fr.Trin.1.3(p.363); c. ref. origin of Devil; not created evil, Hom.Clem.19.16,17; ib.20.8; uncreated (Manich.), Serap.Man.26(p.41; M.18.1120D); Jo.D.Man.1.46(M.94.1548B); d. ref. his destiny; delay in his destruction serves to test the righteous, Mac.Aeg.pat.2(M.34.868A); e. ref. trinity of evil acc. Origen ἐπὰν τὸ πνεῦμα τοῦ π. βλέπωμεν ἀντιπράττον ἡμῶν τοῖς πράγμασιν...ταῦτα πάσχοντες τρεῖς φυλακὰς τῆς νυκτὸς τοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς σκότους διανύσωμεν...ἀγωνιζόμενοι καλῶς...πρώτην φυλακὴν τὸν πατέρα τοῦ σκότους...καὶ δευτέραν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν ἀντικείμενον...καὶ τρίτην τὸ ἐναντίον τῷ ἁγίῳ πνεύματι πνεῦμα Or.comm.in Mt.11.6(p.44.4; M.13.920C); τῇ τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ...ἀνέστη, ἵνα ῥυσάμενος ἀπὸ τοῦ π. καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἐν ᾧ τὸ ψεῦδος ἦν καὶ...πάντα τὰ ἐναντία οἷς ἐστιν ὁ Χριστός,...περιποιήσῃ τοῖς ῥυσθεῖσι βαπτίσασθαι τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ib.12.20(p.115.22; 1029B); 5. neut. as subst., *evil*; a. in gen., Barn.20.2; Meth.res.2.2(p.332.18; M.18.300B); Hom.Clem.19.23; b. ref. 'knowledge of good and evil', Meth.symp.3.7(p.34.11; M.18.72A); Manich. τὸ δὲ ἐν παραδείσῳ φυτὸν...αὐτός ἐστιν ὁ Ἰησοῦς, ἡ γνῶσις αὐτοῦ, ἡ ἐν τῷ κόσμῳ· ὁ δὲ λαμβάνων διακρίνει τὸ καλὸν καὶ τὸ π. Hegem.Arch.11(p.18.5; M.10.1445A); τὸ δὲ καὶ τὸν θεὸν ἀπαγορεύειν τὴν διάγνωσιν καλοῦ τε καὶ φαύλου...ἆρ' οὐχ ὑπερβολὴν ἀτοπίας ἔχει; τί γὰρ ἂν ἠλιθιώτερον γένοιτο, τοῦ μὴ δυναμένου διαγινώσκειν καλὸν καὶ π.; Juln.ap.Cyr. Juln.3(6².89A); 6. ref. Lord's Prayer, interprns. of τοῦ π.; a. as *from the Evil One*, Or.or.30.1(p.393.10; M.11.545C); cf.id.sel.in Ps. 36:9(M.12.1332C); Hom.Clem.19.2; Cyr.H.catech.23.18; Gr.Nyss.or. dom.5(p.114.7; M.44.1192B); Lit.ap.Const.App.8.10.19; Petr.Laod. or.dom.(p.111.8; M.86.3329C); b. as *from evil*, Chrys.hom.in Mt.7:14 (3.31D); incl. evil caused both by Satan and by men, ‡Chrys.or. dom.(8.150A); c. both senses allowed, Max.or.dom.(M.90.904Cff.).

***πονηρόφρων**, *evil-minded*, Did.3.6; Const.App.7.7.2.

πονικός, *working, labouring*, Apophth.Patr.(M.65.120B); ib.(209D); Jo.Mosch.prat.178(M.87.3048B).

πονικῶς, *laboriously*, A.Petr.et Andr.1(p.117.14).

πόνος, ὁ, *toil, suffering*, of spiritual struggle π. καρδίας ἐγὼ ἀλγῶ T.Jos.7.2; τοὺς δίχα πόνων εἰληφότας τῶν ἁμαρτημάτων τὴν ἄφεσιν Thdt.Ps.50:1(1.932); of mental labour, Hom.Clem.17.6; of ascetic discipline τῶν τῆς ἀσκήσεως π. Pall.v.Chrys.5(p.29.6; M.47.18); id. h.Laus.(M.34.1043B); Mac.Aeg.or.5(M.34.856C); κενοδοξία, τοὺς π. κατατοξεύουσα Nil.Eulog.14(M.79.1112A); εἰδέναι...τότε φαμὲν τούς τινων π., τοὺς διὰ...προσευχῆς καὶ ἀσκήσεως τὸν τῶν ὅλων θεόν, ὅτε κατανεύει τοῖς αἰτήμασιν αὐτῶν...ἐλεεῖ γὰρ ἑτοίμως τοὺς αὐτόκλητον ποιουμένους τὴν διὰ πόνου ταπείνωσιν Cyr.Is.5.3(2.814C).

ποντίζω, reflex., *plunge, immerse* oneself, c. εἰς, Nil.epp.4.1(M.79.544B).

ποντικός, ὁ, *weasel*, Gr.Mag.dial.(tr.Zach.)3.4(M.PL.77.226A).

***ποντισμός**, ὁ, *sinking, engulfing*, Jo.D.Man.1.41(M.94.1545A).

***ποντιστήριον**, τό, *depth of the sea*, fig. κατεπόντισέν με εἰς τὰ π. τῶν αὐτοῦ διδαγμάτων Ephr.2.293A.

***ποντογείτων**, *near the sea*; of Danube in lower reaches, Geo.Pis. bell.Avar.30(M.92.1266A, v.l. παντο-).

***ποντογέφυρα**, ἡ, *pontoon*, Thphn.chron.p.269(M.108.668A).

***ποντοπόρεια**, ἡ, *sea-journey*, Epiph.haer.37.9(p.62.5; M.41.653B); Nil.Eulog.1(M.79.1096A).

***ποντοπορεύς**, *sea-going*, Gr.Naz.carm.2.1.17.5(M.37.1262A).

ποντόω, 1. *journey by sea*, Jo.Mon.hymn.Petr.3(M.96.1392C); 2. *drown*, Pall.v.Chrys.20(p.126.11; M.47.71); Nil.Alb.(M.79.705D).

πόππυσμα, τό, *clucking*; of barbarian speech, Jo.D.carm.pent.79 (p.216; M.96.836C).

ποππυσμός, ὁ, = foreg.; to coax a horse, Thdr.Stud.epp.1.49 (M.99.1088A); *kiss*, ib.2.144(1453A).

πορεία, ἡ, *journey*; 1. of heavenly bodies, *course* ὁ διατάξας ἐν π. φωστῆρας Pss.Sal.19.2; Arist.apol.4.2; Hom.Clem.2.23; 2. medic. διάχυσις λέπρας ἐστὶν ὡσανεὶ βάδισις καὶ π. ῥευστική Clem.fr.34(p.218.9); 3. of soul's journey, in death τὴν κοινὴν στειλαμένου π. Evagr. h.e.3.23(p.121.1; M.86.2645A); in heavenly ascent, Tat.orat.16(p.17.22; M.6.840C); Or.Cels.7.3(p.155.11; M.11.1424C) cit. s. ἄνοδος; Eus. v.C.4.55(p.140.21; M.20.1208A); τὴν πρὸς τὸν...θεὸν π. ib.4.63(p.144.5; 1220A); τὴν τὰ ἄνω π. Bas.hom.in Ps.1(1.91D; M.29.213C); 4. of Christ's Ascension, Eus.v.C.3.43(p.95.30; M.20.1104A); Cyr.Jo.11(4.932D); of descent to Hades, Or.Jo.6.35(18; p.144.9; M.14.260B); 5. *way, course*, of life and conduct κατευθύνοντες τὴν π. ... ἐν ὁσιότητι 1Clem.48.4; ib.62.1; Eus.d.e.9.13(p.432.19; M.22.697A); μεταμάθωμεν τὴν θείαν π. Thdt.Ezech.18:41(2.815); Proc.G.Num. 21:1(M.87.856C).

πορεύ-ω, med.; 1. *go*; of departure from life, 1Clem.5.4; 2. met., *walk, behave, conduct one's life* ~εσθαι ὑπηκόους ὄντας ib.13.3; ~ώμεθα ἐν ταῖς ἐντολαῖς Polyc.ep.2.2; ~όμενοι κατὰ τὴν ἀλήθειαν ib.5.2; ~ομένων ἐν ὁδῷ θανάτου Barn.19.2; κατ' ἀξίαν τῶν πράξεων ~εσθαι Just.1apol.12.1(M.6.341C); Ep.Lugd.ap.Eus.h.e.5.1.9(M.20.412A); 3. of time, *advance*, Philost.h.e.9.12(M.65.577A); 4. as fut. auxiliary ὅπερ εἰμί, καὶ διαμεῖναι ~ομαι M.Scill.9.

πορθμευτής, ὁ, *conveyer, conductor*; of Christ, Synes.hymn.5.8 (p.35; M.66.1608).

***πορνάς**, ἡ, *harlot*; of Helena, consort of Simon Magus τὴν δὲ σύζυγον π. πνεῦμα ἅγιον εἶναι τετόλμηκεν λέγειν Epiph.haer.21.2 (p.240.1; M.41.288B); Tim.CP haer.(M.86.25C); met. (in contrast to Church as bride) of Jewish and heret. bodies, Anast.S.hex.12(M.89.1072C).

πορνεία, ἡ, *fornication, unchastity, sexual impurity*; 1. fanciful etym. π. ἢ διὰ τὸ πυροῦν τὴν νεότητα, ἢ διὰ τὸ πηροῦν, ἢ ὡς ἐκτυφλοῦν, τὸν νοῦν, ἢ διὰ τὸ πόρρωθεν νεύειν ‡Ath.def.11(M.28.552A); 2. *illicit intercourse* in gen. μὴ ἀναβαινέτω σου ἐπὶ τὴν καρδίαν περὶ γυναικὸς ἀλλοτρίας ἢ περὶ π. τινός Herm.mand.4.1.1; Or.fr.2 in Jer.(p.199.15; M.13.545A); ref. Jo.8:41 σύ, ὁ φάσκων μὲν ἐκ παρθένου γεγεννῆσθαι, ἐκ π. δὲ γεγεννημένος...τάχα δὲ διὰ τὸ τῶν ἀνθρώπων τινὰς μὲν εἶναι ἐκ τοῦ διαβόλου, ἑτέρους δὲ γεγεννῆσθαι ἐκ τοῦ θεοῦ, πάντας ἂν ὑγιῶς λέγοιμεν τοὺς μὴ γεγεννημένους ἐκ θεοῦ, ἐκ π. γεγεννῆσθαι, οὐ γὰρ ἐκ νύμφης, ἀλλ' ἐκ πόρνης, τῆς ὕλης, οὓς γεννᾷ ὁ διάβολος id.Jo.20.16(14; pp.347.16,348.3; M.14.608C,609A); ἥ τε π. φθορὰ τῆς οἰκείας ἐστὶ σαρκός, οὐκ ἐπὶ παιδοποιΐᾳ γινομένη, ἀλλ' ἡδονῇ χαριζομένη τὸ πᾶν, ὅπερ ἐστὶν ἀκρασίας σύμβολον Const.App.6.28.3; καλεῖ π. μὲν τὴν οὐ κατὰ γάμον γινομένην συνουσίαν Thdt.Rom.1:31(3.27); punished by deprivation in case of clergy, Can.App.25; disqualifies from ordination, ib.61; in rel. to marriage ἡ π. γάμος οὐκ ἔστιν. ἀλλ' οὐδὲ γάμου ἀρχή· ὥστε, ἐὰν ᾖ δυνατὸν τοὺς κατὰ πορνείαν συναπτομένους χωρίζεσθαι, τοῦτο κράτιστον. ἐὰν δὲ στέργωσιν ἐκ παντὸς τρόπου τὸ συνοικέσιον, τὸ μὲν τῆς π. ἐπιτίμιον γνωριζέτωσαν· ἀφιέσθωσαν δέ, ἵνα μὴ χεῖρόν τι γένηται Bas.ep.199 can.26(3.293E; M.32.724B); γάμος δὲ πορνείας ἀναιρετικὸν φάρμακον Chrys.hom.in 1Cor.7:2(3.195A); marriage regarded as π. by Tatian, Iren.haer.1.28.1(M.7.691A); view condemned as blasphemy, Clem.str.3.12(p.237.7; M.8.1189B); 3. specifically, *prostitution*, ref. exposed children τοὺς πάντας σχεδὸν ὁρῶμεν ἐπὶ πορνείᾳ προάγοντας Just.1apol.27.1(M.6.369B); ἀγορὰν στήσαντες πορνείας καὶ καταγωγὰς ἀθέσμους πεποιημένοι Athenag.leg.34.1(M.6.968A); 4. linked with adultery, but dist. therefrom μοιχεία...καὶ π. καὶ ἀνδροφονία Just.dial.93.1(M.6.697A); Or.or.28.10(p.381.14; M.11.529B); id.hom.5.5 in Jer.(p.36.4; M.13.304B); as object of Devil's desire, id.Jo.20.22(20; p.354.16; M.14.620B); Can.App.61; Const.App.6.27.8; linked with adultery as ground of divorce after which remarriage is allowable τὸν δὲ μὴ δυνηθέντα τῇ μιᾷ ἀρκεσθῆναι τελευτησάσῃ ἢ ἕνεκέν τινος προφάσεως, ἢ π. ἢ μοιχείας ἢ ἄλλης αἰτίας, χωρισμοῦ γενομένου, συναφθέντα δευτέρᾳ γυναικὶ ἢ γυναῖκα δευτέρῳ ἀνδρί, οὐκ αἰτιᾶται ὁ θεῖος λόγος οὐδὲ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ζωῆς ἀποκηρύττει, ἀλλὰ διαβαστάζει διὰ τὸ ἀσθενές Epiph.haer.59.4(p.368.17; M.41.1024C); marital infidelity not π. but μοιχεία, Chrys.hom.in 1Cor.7:2(3.198C); distinction defined π. μὲν εἶναι...τὴν χωρὶς ἀδικίας ἑτέρου γινομένην τισὶ τῆς ἐπιθυμίας ἐκπλήρωσιν· μοιχείαν δέ, τὴν ἐπιβουλήν τε καὶ τὴν ἀδικίαν τοῦ ἀλλοτρίου Gr.Nyss.ep.can.4(M.45.228C); 5. of illicit intercourse committed by married people, hence incl., or identified with, adultery; a. by either party, Bas.moral.73.1(2.308A; M.31.849D); b. by married man (who by custom is not divorced by his wife), id. ep.188 can.9(3.273E; M.32.677B); with unmarried woman, ib.199 can. 21(3.292E; M.721A); Chrys.hom.19.2 in 1Cor.(10.161E); μετὰ τὴν π. ὁ ἀνὴρ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ib.19.3(162D); with married woman, cf.id. hom.17.4 in Mt.(7.228B); c. by married woman ἐὰν...ἐπιμένῃ τῇ π. αὐτῆς καὶ συνζῇ ὁ ἀνὴρ μετ' αὐτῆς, ἔνοχος γίνεται τῆς ἁμαρτίας αὐτῆς καὶ κοινωνὸς τῆς μοιχείας αὐτῆς Herm.mand.4.1.5; of offence of which Joseph suspected BMV, Just.dial.78.3(M.6.657C); d. in opinion of some rigorists all π. is really μοιχεία since only permissible union is in marriage, Gr.Nyss.ep.can.4(M.45.228B); 6. of marriages contracted without permission by those who are not of free condition; a. by girls under parental authority, cf.Bas.ep.199 can.38(3.295D; M.32.728C); b. by slave women, ib.can.40(296A; M.729A); cf. οἱ ἄνευ τῶν κρατούντων γάμοι π. εἰσιν ib.can.42(296B; M.729A); 7. of illicit union with heathens, cf.Just.dial.132.1(M.6.781C); v. πορνεύω; 8. of polygamy, Clem.str.3.12(p.237.11; M.8.1189B); including many successive marriages τὸ δὲ ὑπὲρ τὴν τριγαμίαν προφανὴς π. Const.App.3.2.2; Bas.ep.188 can.4(3.271D; M.32.673A); 9. ref. Mt.19:9 and Mt.5:32(cit.ap.Thphl.Ant.Autol.3.13(M.6.1140B), etc.); interpreted as *adultery*, Clem.str.2.23(p.193.6; M.8.1096B);

Bas.*ep.*199 *can.*48(3.297B; M.32.732B); Chrys.*hom.17.4 in Mt.*(7.228A) etc.; as *prostitution* by married woman, perh., Gr.Naz.*or.*37.8(M.36.292B); Chrys.*Jud.*2.3(1.604D); discussed ζητηθείη δ' ἄν, εἰ διὰ τοῦτο ⟨μόνον⟩ κελεύει τὴν γυναῖκα ἀπολῦσαι, ⟨τί ἔσται⟩ ἐὰν μὴ ἐπὶ πορνείᾳ μὲν ἁλῷ, φέρε δ' εἰπεῖν ἐπὶ φαρμακείᾳ ἢ ἀναιρέσει...παιδίου ...εἰ εὐλόγως τὴν τοιαύτην ἀποβαλεῖ, ὡς τοῦ σωτῆρος κωλύοντος 'παρεκτὸς λόγου πορνείας' ἀπολῦσαι...ἐφίστημι τοίνυν διὰ τί μὲν οὐκ εἶπε· 'μηδεὶς ἀπολυέτω τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου π.', φησὶ δὲ 'ὃς ἂν ἀπολύσῃ...ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι'. ποιεῖ...γὰρ...μοιχευθῆναι τὴν γυναῖκα ὁ ἀπολύων αὐτὴν μὴ πορνεύσασαν. ... τὴν δ' ἁλοῦσαν φαρμακίδα...ἀπολογίαν ἔχειν ἢ μή, καὶ σὺ ζητήσαις ἄν. δύναται γὰρ καὶ παρ' ἄλλας αἰτίας παρὰ τὴν ἀπόλυσιν ποιεῖν ὁ ἀνὴρ μοιχευθῆναι τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Or.*comm.in Mt.*14.24(p.342.25; M.13.1248A); **10.** *unchastity, lewdness*; in gen., *Did.*3.3; οἱ πάλαι μὲν πορνείαις χαίροντες, νῦν δὲ σωφροσύνην μόνην ἀσπαζόμενοι Just.*1apol.*14.2(M.6.348B); id. *dial.*116.1(M.6.744B); Clem.*ecl.*39(p.148.24; M.9.717C); Or.*hom.1.14 in Jer.*(p.12.20; M.13.272B); *Const.App.*4.11.4; πολλὰ τῆς ἀκολασίας εἴδη· οὐ δὴ χάριν οὐκ ἔφη πορνείας, ἀλλὰ ἀπὸ πάσης π. Thdt.*1Thess.*4:3(3.516); **11.** met., of sin and rebellion against God, esp. of idolatry, Or.*mart.*9(p.10.5; M.11.576B); οὐ γὰρ ἡ περὶ σῶμα μόνον ἁμαρτία, π. καὶ μοιχεία λέγεται, ἀλλὰ καὶ ὁτιοῦν ἥμαρτες, καὶ μάλιστα ἡ περὶ τὸ θεῖον παρανομία Gr.Naz.*or.*37.19(M.36.304C); Cyr.*Is.*1.1(2.23D); π. ... τὴν εἰδωλολατρείαν καλεῖ Thdt.*Ps.*72:27(1.1121); ἐπειδὴ γὰρ τῷ θεῷ συνημμένοι τὴν ἐκείνων θεραπείαν ἠγάπησαν, τὴν δεισιδαιμονίαν εἰκότως π. ἐκάλεσεν *ib.*105:39(1363); πορνεία γῆς, οἱ τοῖς γηΐνοις προστετηκότες Areth.*Apoc.*17:4(M.106.717D); of false teaching, Or. *fr.in Ezech.*16:31(p.546).

πορνεύ-ω, 1. *fornicate*, Or.*hom.20.9 in Jer.*(p.191.20; M.13.521B); id.*Jo.*32.2(p.429.1; M.14.745B); Meth.*res.*1.61(p.326.19; M.41.1160B); ref. irregular union with heathens, Just.*dial.*132.1(M.6.781C); **2.** linked with, but dist. from, μοιχεύω in catechetical instruction, *Did.*2.2; *Barn.*19.4; Arist. *apol.*15.4; **3.** ref. illicit intercourse committed by married people, hence = *commit adultery*, ref. Mt.5:32, Or.*comm.in Mt.*14.24(p.343.27; M.13.1248B); ὁ μέντοι ~σας οὐκ ἀποκλεισθήσεται τῆς πρὸς γυναῖκα ἑαυτοῦ συνοικήσεως Bas.*ep.*199 *can.*21 (3.293A; M.32.721A); Chrys.*hom.17.4 in Mt.*(7.228B); **4.** of a woman who presumes her husband's death and re-marries ἐπόρνευσε μέν, ἐν ἀγνοίᾳ δέ· γάμου οὖν οὐκ εἰρχθήσεται Bas.*ep.*199 *can.*46(3.296D; M.32.729C); **5.** of those marrying irregularly αἱ κόραι, αἱ παρὰ τὴν γνώμην πατρὸς ἀκολουθήσασαι, ~ουσι· διαλλαγέντων δὲ τῶν γονέων, δοκεῖ θεραπείαν λαμβάνειν τὸ γεγονὸς *ib.can.*38(3.295D; M.32.728C); ἡ παρὰ γνώμην τοῦ δεσπότου ἀνδρὶ ἑαυτὴν ἐκδιδοῦσα, ἐπόρνευσεν· ἡ δὲ μετὰ ταῦτα πεπαρρησιασμένῳ γάμῳ χρησαμένη, ἐγήματο. ὥστε ἐκεῖνο μὲν πορνεία, τοῦτο δὲ γάμος. αἱ γὰρ συνθῆκαι τῶν ὑπεξουσίων οὐδὲν ἔχουσι βέβαιον *ib.can.*40(3.295E; M.728C); **6.** dist. from polygamous marrying of patriarchs, Just.*dial.*141.4(M.6.800A); **7.** *behave unchastely*; of lewd behaviour in gen., Gr.Naz.*carm.*1.2.6.35(M.37.646A); *ib.*1.2.30.10(909A); **8.** met., *be unfaithful* to God; *apostatize*, Or.*mart.*10(p.10.16; M.11.576C); of unfaithful conduct of synagogue (the 'former wife' of Christ), exeg. Mt.19:3 οὐκ ἀπέλυσεν ὁ Χριστὸς τὴν προτέραν...γυναῖκα αὐτοῦ (τὴν προτέραν συναγωγήν) κατ' ἄλλην αἰτίαν...ἢ ὅτε ἐπόρνευσεν ἐκείνη ἡ γυνὴ μοιχευθεῖσα ὑπὸ τοῦ πονηροῦ...ἐκείνη οὖν ἑαυτὴν ἀπέστησε μᾶλλον ἢ ὁ ἀνὴρ αὐτὴν ἀπέστειλεν ἀπολύσας id.*comm.in Mt.*14.17(p.325.14; M.13.1229C); τὸν ἀπὸ τοῦ κυρίου πορνεύσαντα Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.48.23; M.45.277A); exeg. Jo.14:17 ἦν γὰρ αὐτῆς ὁ ἀνὴρ ἐν τῷ αἰῶνι...τὴν ὑλικὴν πᾶσαν κακίαν δηλοῦσθαι διὰ τῶν ἓξ ἀνδρῶν, ᾗ συνεπέπλεκτο καὶ ἐπλησίαζεν παρὰ λόγον ~ουσα καὶ ἐνυβριζομένη...ὑπ' αὐτῶν Heracleon ap.Or.*Jo.*13.11(p.236.6; M.14.416C); *ib.*13.15(p.239.12; 421B).

πόρνη, ἡ, A. *harlot*; **1.** in gen. τὰ τῆς παροιμίας ἡ π. τὴν σώφρονα Athenag.*leg.*34.1(M.6.968A); harlots often portrayed in pagan art, Tat.*orat.*34(p.36.11; M.6.877A); δρῦς ἐστιν ἡ π. ... βαλάνους ἐκφέρουσα, χοίρων ἀλόγων τροφήν Chrys.*poenit.*8.1(2.342B); **2.** of siren as type of pleasure, Clem.*prot.*12(p.83.20; M.8.237C); **3.** of Rahab; as prophetess foretelling redemption by Christ's blood, *1Clem.*12.1–8; esp. redemption of πόρνοι καὶ ἄδικοι ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν Just. *dial.*111.4(M.6.733A); Iren.*haer.*4.20.12(M.7.1043A); Proc.G.*Jos.*2:1 (M.87.1000B); as type of Church, cf. *videamus, quae sit ista meretrix. Raab dicitur, Raab vero interpretatur latitudo. quae ergo est latitudo, nisi ecclesia haec Christi, quae ex peccatoribus velut ex meretricatione collecta est?*, Or.*hom.3.4 in Jos.*(p.304.26; M.12.840A); cf.Chrys. *poenit.*7.5(2.334C); Thdt.*qu.2 in Jos.*(1.302); cf.Proc.G.*Jos.*2:1(M.87.1000B); **4.** ref. Zach.3:4 ῥυπαρὰ ἱμάτια ἐφάνη φορῶν διὰ τὸ γυναῖκα π. [i.e. foreign wife?] λελέχθαι εἰληφέναι αὐτόν Just.*dial.*116.3(M.6.744D); **5.** of woman of Lc.7:37 interpreted as representing gentile converts, Or.*hom.15.5 in Jer.*(p.129.23; M.13.436A); **6.** spiritual; **a.** of mind of woman who adorns herself elaborately οὐ γὰρ τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ κατοικοῦσαν ἔνδον εὑρήσει...π. δ' ἀντ' αὐτῆς καὶ μοιχαλὶς τῆς ψυχῆς κατείληφε τὸ ἄδυτον Clem.*paed.*3.2(p.238.25; M.8.561A); **b.** of soul unfaithful to God and united with demons, Or. *hom.8.5 in Ex.*(p.227.28; cf.M.12.357A); **7.** of matter opp. God πάντας ἂν...λέγοιμεν τοὺς μὴ γεγεννημένους ἐκ τοῦ θεοῦ ἐκ πορνείας γεγεννῆσθαι· οὐ γὰρ ἐκ νύμφης, ἀλλ' ἐκ π., τῆς ὕλης, οὓς γεννᾷ ὁ διάβολος...οἵτινες καὶ...κολλῶνται τῇ π. ὕλῃ, γινόμενοι πρὸς αὐτὴν ἓν σῶμα, τῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγεννημένων ἀφισταμένων τῆς π. ὕλης, καὶ κολλωμένων τῷ κυρίῳ Or.*Jo.*20.16(14; p.348.4; M.14.609A).

B. *adulterous wife*, Clem.*str.*2.23(p.193.27; M.8.1097A); ref. Mt. 19:3 συγχωρεῖ μὲν μόνον χωρίζεσθαι τῆς π., τὰ δὲ ἄλλα πάντα φιλοσοφεῖν κελεύει. καὶ τὴν π., ὅτι νοθεύει τὸ γένος Gr.Naz.*or.*37.8(M.36.292B); of Potiphar's wife, Chrys.*a.exil.*2.1(3.422B).

πορνίδιον, τό, *harlot* (dim. of πόρνη); of siren as type of pleasure, Clem.*prot.*12(p.83.16; M.8.237C).

πορνικός, 1. *of harlots, lewd, lascivious*, Tat.*orat.*33(p.34.20; M.6.873C); Clem.*paed.*3.3(p.245.3; M.8.577A); Serap.*Man.*5(p.31; M.40.904C); φρόνημα, Epiph.*haer.*80.1(p.485.1; M.42.756B); π. ᾄσματα Chrys.*hom.37.5 in Mt.*(7.421B); id.*hom.4.4 in 1Thess.*(11.463C); **2.** *covetous*, of Dathan and Abiram π. ὀφθαλμῷ τοῦ ἀξιώματος ἐρασθέντες Pall.*v.Chrys.*1(p.5.10; M.47.6).

πορνοβοσκ-έω, *prostitute* φθείρων, ὑφέλκων, ~ῶν τὴν φύσιν Geo. Pis.*res.*49(M.92.1377B).

πορνογέννητος, *born of a harlot*, *Chron.Pasch.*p.113(M.92.297C).

πορνοκόπος, ὁ, *fornicator*, ‡Ign.*Ant.*11(v.l. πορνοσκόπος).

πορνομανής, *harlot-mad*, Isid.Pel.*epp.*1.464(M.78.437B).

***πορνομοιχής,** *adulterous*, †Cyr.*hom.div.*14(5².414E).

***πορνοποιός,** *causing fornication*, Thdr.Stud.*epp.*2.131(M.99.1425A).

πόρνος, ὁ, 1. *fornicator*, ref. Mt.5:46 καὶ γὰρ οἱ π. τοῦτο ποιοῦσιν Just.*1apol.*15.9(M.6.352A); in gen., id.*2apol.*2.16(M.6.445B); λέγοντες ...τὸν π. καὶ ἀσελγῆ ἀπολαυστικόν τινα καὶ ἀνειμένον Bas.*hom.in Ps.*61 (1.195D; M.29.476B); of married man who consorts with unmarried woman, and may be received back by his wife, id.*ep.*199 *can.*21(3.292E; M.32.721A); ref. Mohammedan teaching ὁ θεὸς προσέταξεν, ὡς σὺ λέγεις, τὸν π. πορνεύειν Jo.D.*disp.*(M.94.1592A); **2.** in gen., *unchaste, sensual person*, Jo.D.*anacr.*(M.96.855C).

πορνότριψ, ὁ, *fornicator*, Synes.*ep.*32(M.66.1360C).

πορνοτρόφος, ὁ, *brothel-keeper*, Pall.*v.Chrys.*5(p.31.20; M.47.20).

***πορνοφόνος,** *harlot-slaying*, Gr.Naz.*carm.*2.1.15.22(M.37.1252A).

***πόρτα, ἡ,** (Lat. *porta*) *gate*, *A.Petr.et Paul.*80(p.213.9); *V.Aberc.*52(p.37.21); ‡Ath.*comm.essent.*6(M.28.33D); Jo.Mal.*chron.*5 p.99(M.97.185C); Leont.N.*v.Sym.*5(M.93.1708C).

***πορτάριος, ὁ,** (Lat. *portarius*) *gate-keeper*, Jo.Mal.*chron.*7 p.184 (M.97.293B); Thdr.Stud.*epp.*2.34(M.99.1209A).

***πόρτικος, ὁ,** (Lat. *porticus*) *portico*, *Chron.Pasch.*p.337(M.92.876C); Thphn.*chron.*p.157(M.108.424C).

***πορτίξ, ὁ,** *porch*, Jo.Mosch.*prat.*185(M.87.3060B).

***πόρτος, ὁ,** (Lat. *portus*) *harbour*, Ath.Scholast.*coll.*4.3(p.52).

πορφύρα, ἡ, 1. *purple*, proverb πορφύραν ἐξ ἀντιπαραθέσεως ἄλλης πορφύρας ἐκλεγόμεθα Clem.*str.*6.10(p.472.7; M.9.301B); **2.** *purple robe*; **a.** of emperor, Eus.*v.C.*4.66(p.145.9; M.20.1221B); ἐγώ τε καὶ τὸ πορφύρας κράτος κιγκλίδος ἦμεν τῆς σεβασμίας ἔσω Gr.Naz.*carm.*2.1.11.1360(M.37.1122A); Θεοδόσιος ἐν τῇ π. ἐτέχθη Marc.Diac.*v.Porph.*44; **b.** met.; **i.** of triumphal robe obtained through asceticism, Nil. *Eulog.*2(M.79.1096D); **ii.** of Christ's humanity ἐνδυσάμενος...τὴν τῆς φύσεως ἡμῶν π. Mod.*dorm.*13(M.86.3309B); ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης τὴν τῆς σαρκὸς π. περιβαλλόμενος ‡Jo.D.*hom.*6.4(M.96.668A); **iii.** of BMV ἡ βασιλικὴ π., τὸν οὐρανοῦ καὶ γῆς ἐνδύσασα βασιλέα τὸ...τοῦ σώματος πορφυροειδὲς ἔνδυμα ‡Epiph.*hom.*5(M.43.496B); Thdr.Stud. *nativ.BMV* 7(M.96.693C).

***πορφυραυγής,** *bright purple*, Geo.Pis.*carm.*107.19 cit. s. γράφω.

πορφύρεος, 1. *of purple colour*; of wine in chalice made by Marcus to appear as blood when consecrated, Iren.*haer.*1.13.2(M.7.580A); Hipp.*haer.*6.39(p.171.2; M.16.3258A); **2.** *of porphyry*, Philost. *h.e.*2.17(M.65.480A).

πορφυρευτής, ὁ, *fisher for purple fish*, Clem.*paed.*2.10(p.225.33; M.8.536A).

***Πορφυριανός, ὁ,** *disciple of Porphyry*; name given to Arians by Const., as being enemies of Christianity, Const.ap.Gel.Cyz.*h.e.*2.36.1(M.85.1340C); Ἀρειανούς, οὓς ἐκεῖνος Π. ὠνόμασε Ath.*h.Ar.*51(p.212.12; M.25.753D); *Cod.Thds.*16.5.66(p.68.15; H.1.1716D); Phot.*nomoc.*12.3(p.604; M.104.872C).

***πορφυροβαφέω,** *dye purple*, Anast.S.*hod.*17(M.89.265A) cit. s. συμπορφυροβαφέω.

πορφυροειδής, *of purple hue*, ref. Christ's 'robe' of humanity, ‡Epiph.*hom*.5(M.43.496B).

***πορφυροποίκιλτος**, *purple-embroidered*, ‡Jo.D.*hom*.5(M.96.649B).

πορφυροπώλης, ὁ, *dealer in purple*, Chrys.*hom.1 in Rom.16*:3(3.177B).

***πορφυροφορέω**, *wear purple*, Thdr.Stud.*epp*.2.181(M.99.1560D).

***πορφυροφόρος**, *clothed in purple*, Cyr.H.*catech*.2.11; Jo.Mosch.*prat*.46(M.87.2900D); of BMV, †Anast.S.*relat*.42(*OC* 3 p.63).

***πορφυροχρυσόμικτος**, *entwined with purple and gold*, Thdr.Stud.*nativ.BMV* 7(M.96.693C).

ποσάκις, *how many times?* Clem.*str*.1.5(p.18.21; M.8.720B).

ποσαπλοῦς, *how manifold?* Ath.*apol.sec*.4(p.90.35; M.25.256A).

ποσαπλῶς, *how much?, how intensely?* τὸ π. ... τὴν ἐπίτασιν τοῦ πόθου σημαῖνον Thdt.*Ps*.62:2(1.1019).

ποσότης, ἡ, *size, quantity, amount*; **1.** in gen. ὁ...πατὴρ...γινώσκει τὴν π. ... αὐτῶν *1Clem*.35.3; τὴν π. τῆς δαπάνης Herm.*sim*.5.3.7; ἐν διπλῇ π. ἀπαιτείσθω τὸν μισθόν †Gregent.*leg.Hom*.52(M.86.608C); Leont.N.*v.Jo.Eleem*.27(p.57.17); **2.** of abstracts, *degree, quantity* πίστεως...π. *Hom.Clem*.9.11; τὴν ποιότητα καὶ π. καὶ πηλικότητα τῶν ἁμαρτημάτων Isid.Pel.*epp*.2.172(M.78.624B); πνευματικῆς π. τῆς ὡς ἔν γε ταῖς ἀρεταῖς νοουμένης Cyr.*Ps*.50:21(M.69.1104A); ἐν π. τῆς ἀρετῆς id.*Joel*.35(3.229C; ποιότητι Aubert); **3.** Christol. εἰ μὴ ψιλὴν ἐκήρυττε τὴν διαφοράν, οὐ παρῃτεῖτο λέγειν ἐν Χριστῷ μετὰ τὴν ἕνωσιν τὴν ἄτμητον καὶ ἀδιαίρετον τῶν διαφερόντων ποιότητα [l. ποσότητα], γινώσκων ὅτι πάσῃ διαφορᾷ πάντως συνεισάγεται π.· καὶ πάσῃ π., συνέζευκται ὁ δηλωτικὸς αὐτῆς ἀριθμός. ἀμήχανον γάρ, ἢ διαφορὰν ποσότητος εἶναι χωρίς, ἢ π. δίχα τοῦ δηλοῦντος αὐτὴν ἀριθμοῦ διαγνωσθῆναι Max.*opusc*.(M.91.41B); *ib*.(45C).

ποσόω, *determine quantitatively* ἡ θεία φύσις οὐ πεπόσωται Cyr.*Jo*.1.3(4.21E); οὐ γὰρ πεποσῶσθαι τὸ θεῖον *ib*.2.8(230E); id.*ador*.6(1.213B); id.*Nest*.1.2(p.21.3; 6^{1}.13E); πεπόσωται παρ' αὐτοῖς ἡ οὐσία τοῦ θεοῦ id.*resp*.(p.577.13; 6^{2}.385E).

ποστημόριον, τό, *fraction*, Or.*comm.in Gen*.ap.Eus.*p.e*.6.11(294C; M.12.80A); Epiph.*mens*.24(M.43.281A); Proc.G.*Gen*.1:15(M.87.89A); δύναται...κιβωτὸς π. τῶν ἐπὶ γῆς χωρῆσαι ζῴων *ib*.6:16(277A); Leont.B.*Nest.et Eut*.1(M.86.1277A).

[*]**ποταμήρρυτος**, *washed down by rivers*, Paul.Sil.*Soph*.1013(cj. ποταμό-; M.86.2158A).

***ποταμῖτις**, *plying on rivers* φορτίδα...π. Paul.Sil.*Soph*.626(cj. for ποταμήτιδα; ποταμηΐδα M.86.2143A).

***ποταμόπνικτος**, *drowned in a river*, Thphn.*chron*.p.306(M.108.744C).

***ποταμοριφής**, *cast into a river*; of Moses, Ephr.3.302C.

ποταμός, ὁ, *river*;

A. lit.; **1.** origin and purpose of rivers ὄψει τοῦ θερμοῦ τὴν δύναμιν τοῖς ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ πᾶσιν ἐνδυναστεύουσαν. διὰ τοῦτο πολὺ τὸ ὕδωρ ὑπὲρ γῆς κεχυμένον...ὅθεν...ποταμῶν ῥεύματα...ὑπὲρ τοῦ ἐν πολλοῖς...ταμείοις διατηρεῖσθαι τὴν ὑγρασίαν Bas.*hex*.3.6(1.27E; M.29.68B); τῷ π. μὲν οὐ λείπει ἡ χορηγία τοῦ ὕδατος, τῆς γῆς πρὸς τοῦτο μεθισταμένης Gr.Nyss.*hex*.62(M.44.112D); formed from tears of Sophia (Valent.), Iren.*haer*.1.4.3(M.7.484B); their movements as likely to influence human life as those of stars (in argument against astrology), Gr.Nyss.*fat*.(M.45.160D); **2.** rivers worshipped by pagans, Just.*1apol*.24.1(M.6.364B); Clem.*prot*.4(p.35.15; M.8.133B); esp. in Egypt, Ath.*gent*.24(M.25.48C); **3.** as abode of demons in pre-Christian times, Ath.*inc*.47.2(M.25.180C); **4.** rivers of Eden so designed as to prevent discovery of earthly paradise by one following their course, Thdt.*qu.29 in Gen*.(1.43); their geography discussed, Proc.G.*Gen*.2:8–9(M.87.157Dff.); **5.** rivers of paradise (i.e. abode of righteous souls); **a.** to be passed before entering abode of blessed, thirty miles wide and deep as the abyss, *V.Zos*.4(p.98.22); **b.** river of Ocean, encircling earth, by which souls of righteous dwell, *Apoc.Paul*.21(p.50); **c.** four rivers encircling city of God (of honey, milk, oil, and wine), *ib*.23(p.52); prophets dwell by the first, Holy Innocents by second, *ib*.25(p.53); *ib*.26(p.54); those devoted to God by third, *ib*.28(p.54); perh. the φιλόξενοι by fourth, *ib*.27(p.54); corresponding to four rivers of earthly paradise, *ib*.45(p.64); cf. τοὺς π. τοὺς ἐλαίου δίκην ἀψοφητὶ ῥέοντας Chrys.*hom.23.5 in 1Cor*.(10.208D); **6.** rivers of Hades; **a.** river of Ocean beyond which lies dark abode of souls of unrighteous, *Apoc.Paul*.31(p.57); **b.** ποταμὸς κοχλάζων in which wicked are tormented, *T.Abr*.A 19(p.101.13,32); *Apoc.Paul*.31(p.57); *Apoc.BMV* 23(p.122.25ff.); **c.** river of fire ἐπέρρεεν π. πύρινος καὶ ἦν ἐκεῖ πλῆθος πολλῶν ψυχῶν *Apoc.Paul*.32(p.57); esp. for punishment of clergy, *1Apoc.Jo*.24(p.90); τὰς καμίνους τὰς ἀφορήτους, τοὺς πυριφλεγέθοντας π. Chrys.*hom.23.6 in 1Cor*.(10.210A); **7.** river of fire connected with Judgement (cf. Dan.7:10), cf.*Orac.Sib*.2.252; *Apoc.En*.14.19; π. ἐκπορεύεται πυρὸς ὑποκάτω τοῦ θρόνου τοῦ Τόπου, καὶ ῥεῖ εἰς τὸ κενὸν τοῦ ἐκτισμένου, ὅ ἐστιν ἡ γέεννα...καὶ αὐτὸς ὁ Τόπος πύρινός ἐστι Clem.*exc.Thdot*.38(p.118.29; M.9.677A); cf. *stabit in igneo flumine dominus Jesus Christus...ut quicumque...ad paradisum transire desiderat et purgatione indiget, hoc eum omne baptizet...eum vero, qui non habet signum priorum baptismatum, lavacro igneo non baptizet. oportet enim prius aliquem baptizari aqua et spiritu, ut, cum ad igneum fluvium venerit, ostendat se et aquae et spiritus lavacra servasse*, Or.*hom.24 in Lc*.(p.158.20; M.13.1864C); Ephr.2.229F; regarded as place of punishment for wicked after Judgement πόρρω γενέσθαι τοῦ π. τοῦ πυρὸς τοῦ συρομένου...πρὸ τοῦ βήματος τοῦ φρικτοῦ. τὸν γὰρ ἅπαξ ἐμπεσόντα ἐκεῖ, χρὴ μένειν διὰ παντός Chrys.*hom.12.3 in Jo*.(8.71B); πόσοι π. πυρὸς ἀρκέσουσι τῇ τοιαύτῃ ψυχῇ; id.*hom.11.6 in Rom*.(9.539C); πυρὸς ἕλκεται π. πρὸ προσώπου αὐτοῦ, βίβλοι...ἀνοίγονται id.*hom.3.2 in 2Tim*.(11.675B); **8.** fiery river destroying all things at end of world καὶ τότε δὴ π. τε μέγας πυρὸς αἰθομένοιο ῥεύσει ἀπ' οὐρανόθεν καὶ πάντα τόπον δαπανήσει *Orac.Sib*.2.196; cf.*ib*.3.54,84; *ib*.7.243; ὁ δὲ πύρινος π. ἐξερχόμενος μετὰ θυμοῦ ὥσπερ ἀγρία θάλασσα, καὶ κατακαύσει ὄρη καὶ βουνούς‡Hipp.*consumm*.37(p.304.15; M.10.940B); ὅταν ἴδωμεν τὸν πύρινον π. ἐξερχόμενον μετὰ θυμοῦ, ὥσπερ ἀγρίαν θάλασσαν, καὶ κατεσθίοντα ὄρη καὶ νάπας Ephr.2.192F; id.2.213D; id.3.145D; **9.** rivers as illustrations of heavenly entities ἐπισκεπτέον δὲ καὶ τὸ ποταμοὺς εἰρῆσθαι καὶ...ἅρματα συνημμένα ταῖς οὐρανίαις οὐσίαις. οἱ μὲν γὰρ ἐμπύριοι π. σημαίνουσι τοὺς θεαρχικοὺς ὀχετούς, ἄφθονον αὐταῖς καὶ ἀνέκλειπτον ἐπίρροιαν χορηγοῦντας, καὶ ζωοποιοῦ θρεπτικοὺς γονιμότητος Dion.Ar.*c.h*.15.9(M.3.337C); cf.*ib*.15.5(329A); **10.** exeg.; **a.** in gen., cf. *novi ego differentias fluminum, et scio flumina in quibus draco sedeat, super quae flumina hi qui de Israel capti fuerant, sedentes...flebant, et scio aliud flumen, cujus impetus laetificat civitatem dei...Jesus Christus...est fluvius...iste est qui ait per Isaiam: ecce ego declino in vos quasi fluvius pacis...habes igitur fluvios sanctos a quibus procul est draco. ... est autem quidam fluvius quem draco fecit: dicit quippe draco...mea sunt flumina, et ego feci illa. audi haereticum...praedicantem necdum venisse Jesum Christum. ... idcirco diligenter attende cum aquam biberis, ne forte de illo fluvio bibas in quo sedet draco; sed bibe ex aqua viva et de eo fluvio in quo est sermo dei*, Or.*hom.13.4 in Ezech*.(p.449.24; M.13.764C); Dion.Ar.*c.h*.2.5(M.3.144D); **b.** Ps.45:5; π. interpreted; **i.** of Christ, cf. Or.*hom.13.4 in Ezech*.(p.449.31; M.13.764D); id.*hom.17.4 in Num*.(p.161.8; M.12.707D); Eus.*e.th*.1.20(p.94.20; M.24.889B); πόλιν θεοῦ ἤτοι τὴν ἐκκλησίαν...εὐφραίνουσι τὰ ὁρμήματα τοῦ π.· π. δέ ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ὁ ἐξ Ἐδὲμ τῆς θείας τρυφῆς ἐκπορευόμενος Didym.*Ps*.45:5(M.39.1373B); Cyr.*Ps*.45:5(M.69.1048B); **ii.** of H. Ghost in Church, Eus.*Ps*.45:5(M.23.408D); τίς δ' ἂν εἴη ὁ π. τοῦ θεοῦ, ἢ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐκ τῆς πίστεως τῶν εἰς Χριστὸν πεπιστευκότων ἐγγινόμενον τοῖς ἀξίοις; Bas.*hom.in Ps*.45(1.173A; M.29.421C); **iii.** of preaching of gospel π. τὸν εὐαγγελικὸν λόγον φησίν, ὃς καὶ εὐφραίνει τὴν ἐκκλησίαν Ath.*exp.Ps*.45:5(M.27.216A); π. δὲ ἐνταῦθα τὸ εὐαγγελικὸν προσηγόρευσε κήρυγμα Thdt.*Ps*.45:5(1.900); **iv.** of divine providence and gifts, Chrys.*exp.in Ps*.45:5–6(5.184C); **c.** Ps.92:3, interpreted; **i.** of words of scripture δυνατὸν δὲ καὶ τοὺς λόγους αὐτοὺς τῶν θεοπνεύστων γραφῶν...π. ⟨λέγειν⟩, διὰ τὸ τίμιον καὶ ζωτικὸν καὶ καρποφορίας αἴτιον Didym.*Ps*.92:3(M.39.1501B); **ii.** of preachers of gospel, esp. apostles, Eus.*Ps*.92:3(M.23.1888C); Ath.*exp.Ps*.92:3(M.27.408B); Cyr.*Ps*.92:3(M.69.1229D); id.*Jo*.5.1(4.469D); Proc.G.*Is*.32:1–8(M.87.2277A); **d.** Ps.136:1, cf. *si quis ergo inter ista flumina fuerit Babylonis, si quis rheumatibus libidinis inundatur, et luxuriae aestibus circumluitur, iste non dicitur stare, sed sedere*, Or.*hom.15.1 in Num*.(p.130.14; M.12.685A); *gravis autem est hujus saeculi fluvius...de anima significat, quae in vitae istius inciderit turbines...ita sunt flumina Babylonis, juxta quae sedentes et reminiscentes patriae coelestis lugent...ubi suspendunt organa sua, in salicibus legis et mysteriorum dei* id.*hom.1.5 in Ezech*.(p.330.1; M.13.674A); cf. ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς συγχύσεως. τοῦτο γὰρ ἑρμηνεύεται Βαβυλῶνος Hesych.H.*Ps.tit*.136(M.27.1273C); **e.** Cant.4:16 τοιοῦτος π. ἀρωμάτων ἦν, ἐκ τοῦ κήπου τῆς ἐκκλησίας ῥέων διὰ τοῦ πνεύματος, ὁ μέγας Παῦλος Gr.Nyss.*hom.10 in Cant*.(M.44.985B); **f.** Is.18:1 ποταμοὺς λέγων τῶν εἰς θεὸν ἐπιστρεφόντων τὸ πλῆθος Proc.G.*Is*.18:1–7(M.87.2133A); **g.** Is.19:5, interpreted of ancient philosophy of Egypt, *ib*.19:1–15(2149D); **h.** Is.33:21, interpreted of angels, *ib*.33:21(2304B); of apostles and others, *ib*.(2304D); **i.** Is.42:15 τὰς παρ' αὐτοῖς δὲ νομικὰς διδασκαλίας ποταμοὺς εἰπών, ...καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς δὲ λιμνάζοντα λογικῶν ὑδάτων χωρία...ξηρανῶ *ib*.42:10–25(2376D); **j.** Is.43:2, interpreted of temptations

encountered by believers, Cyr.*Is*.4.1(2.559A); Proc.G.*Is*.43:1–13(M. 87.2385C); **k.** Is.50:2, interpreted of idolatrous nations, *ib*.50:1–11 (2438D); **l.** Is.66:12, interpreted of Christ, cf.Or.*hom.13.4 in Ezech.* (p.450.2; M.13.764D); **m.** Ezech.47:7; interpreted of baptism, *Barn.* 11.10,11; of preaching of gospel, proceeding by way of Galilee of gentiles (cf. Ezech.47:8) to barbarian lands, Thdt.*Ezech.*47:5–8 (2.1040,1041); **n.** ref. Joel 3:18, interpreted of Christ, Cyr.*Joel.* 44(3.244B); **o.** Jo.7:38, interpreted; **i.** of Christ's teaching, proceeding from his faithful followers (connected with wells filled by Philistines, Gen.26:15), cf.Or.*hom.13.3 in Gen.*(p.118.28ff.; M. 12.234B); cf.id.*hom.12.1 in Num.*(p.94.24; M.12.657A); id.*hom.13.4 in Ezech.*(p.450.2; M.13.764D); **ii.** of Christian preachers or of grace of H. Ghost, Cyr.*Jo*.5.1(4.469D–470B); **iii.** of H. Ghost, cf.Or.*hom.17.4 in Num.*(p.161.10; M.12.708A); Bas.*hom.in Ps.*45(1. 173A; M.29.421C); **p.** miscellaneous figures; **i.** Num.24:6, interpreted of scriptures or of angelic powers, cf.Or.*hom.17.4 in Num.* (p.161.4; M.12.707D); **ii.** of Israel's camp near Jordan (Num. 33:48), cf. *omnis namque hic cursus propterea agitur...ut perveniatur ad flumen dei, ut proximi efficiamur fluentis sapientiae et rigemur undis scientiae divinae*, Or.*hom.27.12 in Num.*(p.279.13; M.12.800A); **iii.** ref. Jos.3:16 τοῦτον τὸν π. τῆς ὕλης...διέκοψαν καὶ διέστησαν ...προφῆται...περατουμένης τῆς ὕλης καθ' ἑκάτερον διάστημα ὕδατος βουλήσει τοῦ θεοῦ Clem.*ecl*.6(p.138.20; M.9.701A); **iv.** ref. 4Reg. 6:6; casting of wood into river Jordan interpreted of baptism and redemption through Cross, Just.*dial*.86.6(M.6.681B); **v.** ref. Pr.9:18 ἡμῖν δὲ παριέναι π. ἀλλότριον ὁ θεῖος παραινεῖ παιδαγωγός, τὴν ἀλλοτρίαν γυναῖκα, τὴν μάχλον, π. ἀλλότριον ἀλληγορῶν...πᾶσι δι' ἀσέλγειαν πορνικὴν εἰς τρυφὴν ἐκχεομένην Clem.*paed*.3.2(p.241.21; M.8.569A); **vi.** ref. Apoc.12:15 π. τὸν πειρασμὸν ἡ θεία ἀλληγορεῖ γραφή...π. οὖν λέγει τὸν ἐπὶ τῷ πάθει τοῦ κυρίου πειρασμόν Oecum. *Apoc.*12:15(p.147); **vii.** ref. etym. of 'Jordan' ἑρμηνεύεται δὲ Ἰορδάνης 'καταβαίνων'. καταβαίνων γάρ ἐστιν ἀληθῶς ὁ π. τοῦ θεοῦ, τὸ ὕδωρ τὸ ἀληθινόν Or.*hom.21 in Lc.*(p.139.13; cf.M.13.1855B); **viii.** as fig. title of Christ, Eus.*e.th.*1.20(p.96.30; M.24.893B); **ix.** as Trin. illustration, cf. ὕδωρ ἐκ πηγῆς Hipp.*Noët.*11(p.253.10; M.10. 817C); μέμνημαι πλείονα προσθεὶς τῶν συγγενῶν ὁμοιώματα·...καὶ π. ἀπὸ πηγῆς ῥέοντα ἕτερον σχῆμα καὶ ὄνομα μετειληφέναι, μήτε γὰρ τὴν πηγὴν π. μήτε π. πηγὴν λέγεσθαι, καὶ ἀμφότερα ὑπάρχειν, καὶ τὴν μὲν πηγὴν οἱονεὶ πατέρα εἶναι, τὸν δὲ π. εἶναι ἐκ τῆς πηγῆς ὕδωρ Dion.Al. ap.Ath.*Dion.*18(p.60.2; M.25.505C); ὥσπερ π. ἀπὸ πηγῆς ἔρρευσε Dion.Al.*ib.*(p.60.9; 508A); πατὴρ...αἴτιος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς πηγὴ ποταμοῦ ‡Caes.Naz.*dial*.2(M.38.857).

B. met.; **1.** of life π. ... ὁ βίος ἡμῶν, ῥέων ἐνδελεχῶς Bas.*hom.*21. 11(2.172E; M.31.561C); cf.Chrys.*hom.30.4 in 1Cor.*(10.275C); cf.id. *hom.9.5 in Heb.*(12.100D); **2.** of earthly body π. ὠνόμασται τὸ σῶμα, διότι ὡς πρὸς τὸ ἀκριβὲς τάχα οὐδὲ δύο ἡμερῶν τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ταὐτόν ἐστιν ἐν τῷ σώματι ἡμῶν Meth.*res*.1.22(p.244.21; M.41.1089D); **3.** of a crowd π. ἔδειξε λογικὸν τὸν παραρρέοντα μιμούμενον π. Thdt. *h.e.*5.35.4(3.1077); **4.** of Christianity μία μὲν οὖν ἡ τῆς ἀληθείας ὁδός, ἀλλ' εἰς αὐτὴν καθάπερ εἰς ἀέναον π. ἐκρέουσι τὰ ῥεῖθρα ἄλλα ἄλλοθεν Clem.*str*.1.5(p.18.9; M.8.720A).

ποταμώδης, *by a river* ἐπὶ τόπου π. *V.Zos.*2(p.97.14).

ποταπός, *of what sort?*; μηδὲ ποταπόν *not at all* μηδὲ π. ἐκάθισα ἐν τῷ...θρόνῳ Thphn.*chron.*p.385(M.108.921C).

ποτήριον, τό, *cup*; **1.** in gen., ref. Mt.10:42 κἂν π. ψυχροῦ ὕδατος δῷς, ἔνθα οὐδέν ἐστι δαπανῆσαι, καὶ τούτου κείσεταί σοι μισθός Chrys. *hom.35.2 in Mt.*(7.401B); σὺ Θάσιον οἶνον, ἐκείνῳ δὲ οὐδὲ ψυχρὸν ἐπέδωκας π. διψῶντι *ib.48.6*(501B); π. χρυσοῦν ποιεῖς, καὶ π. ψυχροῦ οὐ δίδως; *ib.50.4*(518E); ref. Mt.23:25, cf. *omnes falsi dogmatis professores calices sunt a foris quasi mundati...ab intus autem pleni rapina*, Or.*comm.ser.21 in Mt.*(p.37.26; M.13.1627D); ἄλλως δὲ οὐδὲ περὶ π. καὶ παροψίδος λέγει, ἀλλὰ περὶ ψυχῆς καὶ σώματος Chrys.*hom. 73.2 in Mt.*(7.710A); ref. ceremonial cleansings of Hemerobaptists ποτήρια...ἐὰν μὴ καθάρωσιν ὕδατι, οὐδενὶ χρῶνται *Const.App.*6.6.5; **2.** of cup of suffering, ref. Mt.20:22 ζητήσει τις τί τὸ π. καὶ τί τὸ βάπτισμα...οἱ πολλοὶ μὲν οὖν τὰ ἀμφότερα ἄγουσιν εἰς τὴν κατὰ τὸ μαρτύριον οἰκονομίαν...ἡμεῖς δὲ οὐκ ἀποδοκιμάζομεν μὲν καὶ ταύτην τὴν ἐκδοχήν, ἐφίσταμεν δὲ εἰ δύναται καὶ ἄλλο τι δηλοῦν...τὰ δύο ὀνόματα. ...σαφῶς δὲ ἐδίδαξεν ἐν τούτοις ὅτι τὸ π. ⟨τὸ μαρτύριόν⟩ ἐστιν ὁ ἐπαγαγὼν τοῖς κατὰ τὸ π. τὸ 'τίμιος ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ'. τῇ δ' ἐπινοίᾳ τὸ μαρτύριον δύο ἐστίν, ὧν τὸ μὲν ἓν καλεῖται π. σωτηρίου, τὸ δὲ λοιπὸν βάπτισμα. καὶ καθὸ μὲν ὑπομένει τις τοὺς πόνους, π. ἐστιν ἐκπινόμενον ὑπὸ τοῦ φέροντος πάντα τὰ προσαγόμενα εἰς ἑαυτόν Or.*comm.in Mt.*16.6(p.481.26; M.13.1381A); ὥσπερ ἔστι τι βρῶμα τοῦ σωτῆρος...[Jo.4:34], οὕτως ἀνάλογόν ἐστι π. ἐκείνῳ τῷ βρώματι...λέγοι γὰρ ἄν τις ὅτι ἀληθῶς μὲν βρῶσις ἡ πρᾶξις, ἀληθῶς δὲ πόσις ἡ θεωρία, καὶ...διὰ τοῦτο πρῶτον δίδωσι τὸν ἄρτον...ἐπεὶ πρώτη ἐστὶν ἡ πρᾶξις, καὶ μετὰ τοῦτο λαβὼν π. ... ἔδωκεν αὐτοῖς *ib.* 16.7(p.487.5; 1385B); δύνασθε πιεῖν τὸ π. ... ἐδήλου δὲ τὸν θάνατον, ὃν κατεδέχετο ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας †Bas.*hom.in Ps.*115(1. 374B; M.30.109C); οὐδὲ γὰρ εἶπε...δύνασθε τὸ αἷμα ὑμῶν ἐκχεῖν; ἀλλὰ πῶς; δύνασθε πιεῖν τὸ π.; εἶτα ἐφελκόμενός φησιν· ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, ἵνα τῇ πρὸς αὐτὸν κοινωνίᾳ προθυμότεροι γένωνται Chrys.*hom.65.2 in Mt.*(7.646B); connected with martyrdom in gen. λαβεῖν μέρος ἐν ἀριθμῷ τῶν μαρτύρων ἐν τῷ π. τοῦ Χριστοῦ *M.Polyc.*14.2; **3.** ref. Ps. 15:5 γίνεται δὲ καὶ ἄρτος ὁ κύριος, παρέχων διδασκαλίαν, καὶ στηρίζων τοῦ ἐσθίοντος τὴν καρδίαν· π. δὲ κατὰ θεωρίαν τῆς ἀληθείας, παρέχον εὐφροσύνην τῆς γνώσεως τῷ διὰ συγκαταθέσεως πίνοντι Or.*sel.in Ps.* 15:5(M.12.1213B); τῆς ἐμῆς ἐκκλησίας, ἥτις ἐστὶν ἡ κληρονομία μου, μερίς ἐστιν ὁ κύριος· ὁ αὐτὸς δὲ καὶ τοῦ π. μου, τουτέστι τοῦ θανάτου, μερὶς γεγενημένος ὁ αὐτός Eus.*Ps.*15:5(M.23.160A); τὸ γὰρ π. τὸν θάνατον σημαίνει Ath.*exp.Ps.*15:5(M.27.104B); ὡς εὐφραινούσης τοίνυν αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας ποτήριον ὀνομάζει Cyr.*Ps.*15:5(M.69.809D); **4.** ref. Ps.115:4 interpreted of martyrdom, Or.*sel.in Ps.*115:8(M.12. 1577Bff.); linked with θυσία αἰνέσεως and interpreted of eucharist, Eus.*Ps.*115:17(M.23.1360Dff.); Cyr.H.*catech.*22.5; of martyrdom, †Bas.*hom.in Ps.*115(1.374B; M.30.109C); τὸ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς ὑπὲρ εὐσεβείας, τὸ μέχρι θανάτου πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀντικαταστῆναι, τὸ π. λέγων Didym.*Ps.*115:4(M.39.1556A); π. σωτηρίου λήψομαι...οἱ μὲν οὖν κατὰ ἀναγωγὴν τὸ εἰρημένον ἐκλαμβάνοντες, τῶν μυστηρίων τὴν κοινωνίαν φασίν· ἡμεῖς δὲ τῆς ἱστορίας τέως ἐχόμενοι, σπονδὰς αὐτὸν λέγειν...καὶ θυσίας καὶ εὐχαριστηρίους ὕμνους λέγομεν. καὶ γὰρ διάφοροι τὸ παλαιὸν ἦσαν θυσίαι Chrys.*exp.in Ps.*115:4(5.314A); σωτηρίου γὰρ ὄντως ἐστὶ π. τὸ ὑμνολογεῖν τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα θεόν Cyr.*Ps.* 115:4(M.69.1269B) = Hesych.H.*fr.Ps.*115:4(M.93.1333C); **5.** ref. Ps. 22:5 μὴ μόνον τράπεζαν ἡτοίμασεν ἡ σοφία, ἀλλὰ καὶ κράτος ἐκέρασε τὸν ἑαυτῆς οἶνον...καταμίξασα τὰ θεῖα νοήματα λέξεσιν ἀνθρωπίναις, ἐκ τοῦ τοιούτου κρατῆρος μερίζουσα ἑκάστῳ δίδωσι π. Or.*sel.in Ps.* 22:5(M.12.1264B) = Didym.*Ps.*22:5(M.39.1293A); τὸ π. ... πάλιν τὴν μυστικὴν εὐφροσύνην φησὶν Ath.*exp.Ps.*22:5(M.27.140C); interpreted of eucharistic cup, Cyr.H.*catech.*22.7; **6.** of ritual cup; **a.** in pagan mysteries ἐν τοῖς τοῦ Μίθρα μυστηρίοις...π. τοῦ ὕδατος τίθεται Just. *1apol.*66.4(M.6.429A); **b.** in eucharist, Ign.*Philad.*4.1 cit. s. εὐχαριστία; οὕτως εὐχαριστήσατε· πρῶτον περὶ τοῦ π.· εὐχαριστοῦμέν σοι... ὑπὲρ τῆς ἁγίας ἀμπέλου Δαυεὶδ τοῦ παιδός σου...περὶ δὲ τοῦ κλάσματος· εὐχαριστοῦμέν σοι κτλ. *Did.*9.2,3; προσφέρεται τῷ προεστῶτι τῶν ἀδελφῶν ἄρτος καὶ π. ὕδατος καὶ κράματος Just.*1apol.*65.3(M.6.428A); τοῦ π. ... τῆς εὐχαριστίας id.*dial.*41.3(M.6.564C); cf. φαγεῖ ἄρτον ζωῆς εὐλογημένον, καὶ πιεῖ π. ἐμπεπλησμένον ἀθανασίας *Asen.*15(p.61.6); τὸ ἀπὸ τῆς κτίσεως π. αἷμα ἴδιον ὡμολόγησε, ἐξ οὗ τὸ ἡμέτερον δεύει αἷμα Iren.*haer.*5.2.2(M.7.1125A); as used by Marcus ποτήρια οἴνῳ κεκραμένα προσποιούμενος εὐχαριστεῖν, καὶ ἐπὶ πλέον ἐκτείνων τὸν λόγον τῆς ἐπικλήσεως, πορφύρεα καὶ ἐρυθρὰ ἀναφαίνεσθαι ποιεῖ· ὡς δοκεῖν τὴν ἀπὸ τῶν ὑπὲρ τὰ ὅλα χάριν τὸ αἷμα τὸ ἑαυτῆς στάζειν ἐν τῷ ἐκείνῳ π. διὰ τῆς ἐπικλήσεως αὐτοῦ *ib.*1.13.2(580A); Hipp.*haer.*6.39(p.170.14; M.16.3258A); τὸν σωτῆρα...ἑορτάζοντα μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ διδόντα αὐτοῖς π., περὶ οὗ γέγραπται οὐχ ὅτι ἐκέρασεν· ὁ Ἰησοῦς γὰρ εὐφραίνων τοὺς μαθητὰς ἀκράτῳ εὐφραίνει Or.*hom.12.2 in Jer.*(p.87.28; M.13. 380C); εἴ τις ἑορτάζει μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄνω ἐστὶν ἐν ἀναγαίῳ κεκοσμημένῳ...ἐὰν δὲ ἀναβῇς μετ' αὐτοῦ...δίδωσί σοι τὸ π. τῆς διαθήκης τῆς καινῆς, δίδωσί σοι καὶ τὸν ἄρτον τῆς εὐλογίας, τὸ σῶμα ἑαυτοῦ καὶ τὸ αἷμα ἑαυτοῦ χαρίζεται *ib.19.13*(p.169.31; 489C); προσφέρομέν σοι... τὸν ἄρτον...καὶ τὸ π. τοῦτο *Lit.*ap.*Const.App.*8.12.38; ὁ δὲ διάκονος κατεχέτω τὸ π. καὶ ἐπιδιδοὺς λεγέτω· αἷμα Χριστοῦ, π. ζωῆς *Lit.ib.*8. 13.15; οὐ γὰρ μέγα ἡγῇ τὸ π. κατασχεῖν, ἐξ οὗ πίνειν ὁ Χριστὸς μέλλει, καὶ προσάγειν τῷ στόματι; οὐχ ὁρᾷς ὅτι τῷ ἱερεῖ μόνῳ θέμις τὸ τοῦ αἵματος ἐπιδιδόναι π.; Chrys.*hom.45.3 in Mt.*(7.479B); id.*hom.15.3 in Jo.*(8.89B); ἡμᾶς παρισταμένους τῇ τραπέζῃ τῇ βασιλικῇ, καλοὺς τῷ εἴδει εἶναι δεῖ τῷ τῆς ψυχῆς...ὁ τοιοῦτος προσίτω, καὶ π. ἀπτέσθω βασιλικῶν id.*hom.17.5 in Heb.*(12.171C); Cyr.*Nest.*4(p.90.29; 6^{1}. 118B); δίσκον ἕνα καὶ π. ἓν γενέσθαι εἰς λόγον τῶν θείων μυστηρίων Chosroes ap.Evagr.*h.e.*6.21(p.238.1; M.86.2876C); δισκάρια καὶ π. καὶ ἄλλα ἱερὰ σκεύη *Chron.Pasch.*p.390(M.92.1001C); ἐλθόντος τοῦ ἁγίου π., μετέλαβεν τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Jo.Mosch.*prat.*48(M.87.2904B); τὸ π. ἐστιν ἀντὶ τοῦ σκεύους οὗ ἐδέξαντο τὸ ἐκβλυσθὲν τῆς αἱμαχθείσης ἀχράντου πλευρᾶς καὶ χειρῶν καὶ ποδῶν τοῦ Χριστοῦ ἀπομύρισμα. ἔστι δὲ πάλιν τὸ π. κατὰ τὸν κρατῆρα ὃν γράφει κύριος ἤτοι ἡ σοφία καὶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐκέρασε τὸ ἑαυτοῦ αἷμα ἀντὶ τοῦ οἴνου ἐκείνου καὶ προέθηκε ἐν τῇ αὐτοῦ ἁγίᾳ τραπέζῃ ‡Bas.*h.myst.*53(p.391.20); τὸ δὲ ἐν τῷ π. ποιῆσαι τύπον σταυροῦ καὶ αὐτὸν τρίτον, ἁγιασθῆναι δηλοῖ τὸν τετραπέρατον ἅπαντα κόσμον παρὰ τῆς...ἐνσάρκου οἰκονομίας καὶ παρὰ τοῦ...πάθους Χριστοῦ

‡Germ.CP *contempl.*(M.98.448C); of chalice alleged to have been broken by Athanasius, Const.ap.Ath.*apol.sec.*68(p.146.18; M.25.369C); περὶ π. κυριακοῦ κεκλασμένου *Ep.Mareot.*2(p.156.4; M.25.385B); π. δὲ κατέαξε μυστικόν Socr.*h.e.*1.27.15(M.67.156B); for π. εὐλογίας v. εὐλογία; **7.** fig.; **a.** Peratic τὸ δὲ οὐδέν ἐστιν ὃ χωρὶς αὐτοῦ γέγονεν, ὁ κόσμος ὁ ἰδικός...τοῦτο...ἐστὶ τὸ π. τὸ κόνδυ ἐν ᾧ βασιλεὺς πίνων οἰωνίζεται. τοῦτο...κεκρυμμένον εὑρέθη ἐν τοῖς καλοῖς τοῦ Βενιαμὶν σπέρμασι...τοῦτο...τὸ τοῦ Ἀνακρέοντος π. ἀλάλως λαλοῦν μυστήριον ἄρρητον...καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ὕδωρ...ὃ...ὁ Ἰησοῦς ἐποίησεν οἶνον Hipp.*haer.*5.8(p.90.3; M.16.3142A); **b.** of cup of reward or punishment ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ τοῦ θεοῦ τὸ π. τῶν ἀγαθῶν σου τῶν ἔργων, εἶτα ἔστω τὸ π. σου τῶν ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τοῦ θεοῦ. ὅταν οὖν μέλλῃς κολάζεσθαι διὰ τὰ ἁμαρτήματα, ἐπεὶ καὶ χρηστότερά σοι ἔργα γεγένηται...οὔτε γὰρ μόνον δύνασαι πιεῖν τὸ τῶν ἀγαθῶν π., ὡς οὐ μόνον ἀγαθὰ ἔργα πεποιηκώς, οὔτε δύνασαι πιεῖν μόνον τὸ τῶν ἁμαρτημάτων π., χρηστὰ γάρ σοι πέπρακταί τινα Or.*hom.12.2 in Jer.*(p.88.18; M.13.381A); π. ... τὴν τιμωρίαν ὀνομάζει... τοῦτο τὸ π. ... Ἱερεμίας τοῖς ἔθνεσι προσενεγκεῖν ἐκελεύθη Thdt.*Ps.*10:7(1.673); cf.id.*Jer.*25:15f.(2.523f.).

ποτηροπλύτης, ὁ, *bowl for washing cups,* Chrys.*fr.in Jer.*52:19 (M.64.1073A).

ποτίζ-ω, 1. *give to drink*; fig., Jul.Papa *ep.Alex.*(p.134.14; M.25.345B); τὰ βδελύγματα...οἷς ἡ φιλαμαρτήμων πληθὺς ~εται Areth.*Apoc.*17:4(M.106.717D); **2.** *water*; fig., of a teacher, Gr.Thaum.*pan.Or.*7(p.19.21; M.10.1073D); Isid.Pel.*epp.*1.173(M.78.296B).

πότιμος, *drinkable*; superl., met., of Christ's teaching, Or.*fr.in Ps.*105:32(p.92).

ποτισμός, ὁ, *water supply,* Ath.*v.Anton.*50(M.26.916C).

ποτιστήριον, τό, *drinking-trough,* ref. Gen.30:38, Gr.Nyss.*hom.15 in Cant.*(M.44.1108C); ἐπιβουλεύοι δὲ τῷ πνευματικῷ π. id.*Apoll.*1 (M.45.1125A).

ποτιστής, ὁ, *one who gives to drink,* Nil.*epp.*2.49(M.79.220C).

ποτνιασμός, ὁ, *lamentation,* Ant.Mon.*hom.*18(M.89.1485A).

ποτνι-άω, 1. *cry out in horror* or *grief* ἔλαθέν με ~ῶν ὁ πτωχὸς Ast.Am.*hom.*1(M.40.172C); Marc.Er.*opusc.*7.14(M.65.1092B); Thdr.Stud.*epp.*2.209(M.99.1632B), but usu. med.; ref. Christ's agony τί οὖν ~ᾶται καὶ ὀδύρεται; Cels.ap.Or.*Cels.*2.24(p.153.7; M.11.841D); **2.** med., *implore, entreat* ἀνεκαλεῖτο...ἐν εὐχαῖς τοῦτον...~ώμενος φῆναι αὐτῷ ἑαυτὸν ὅστις εἴη Eus.*v.C.*1.28(p.21.5; M.20.944A); πρὸς πατέρα...~ώμενοι Gr.Naz.*or.*5.27(M.35.697B); Mac.Aeg.*carit.*6(M.34.912D); Thdt.*affect.*10(p.251.10; 4.959); τὸν θεὸν ~ώμενος Euthal.Diac.*epp.cath.*(M.85.668A); πᾶσαν κτίσιν ~ᾶσθαι αὐτῷ παιδεύων ‡Caes.Naz.*dial.*29(M.38.889); ~ωμένῳ...τὸ ἀγαθὸν εὑρεῖν †Jo.D.*B.J.*5(M.96.896B).

ποῦ, 1. *whither?* ἐμάθετε ποῦ ὁ Παῦλος κατήχθη *A.Xanthipp.*12 (p.65.21); **2.** *how?* εἰ καὶ σημεῖα ἐγένοντο, ποῦ οὐκ ἂν ἐγένετο ῥήγματα; Chrys.*hom.32.7 in Mt.*(7.375E); ποῦ...κεκένωκεν ἑαυτόν Cyr.*expl.xii cap.*4(p.19.26; 6[1].150D).

***πουβλικός (*πουπλ-),** (Lat. *publicus*) *public, notorious,* πουπλ-, Hipp.*haer.*9.12(p.246.18; M.16.3379C); *Cod.Afr.*43.

***πούλπιτον, τό,** (Lat. *pulpitum*) *stage, platform,* Jo.Mal.*chron.*15 p.387(M.97.576A).

πουλυέλικτος, metr. gr. for πολυέλικτος, *moving far on* π. ... ἴχνος Nonn.*par.Jo.*8:21(M.43.816B); αἰὼν π. *ib.*13:8(861A).

***πουλυέτηρος,** metr. gr. for ⟨πολυέτηρος⟩, *long-lived,* Nonn.*par.Jo.*8:57(M.43.824A).

πουλυμέλαθρος, metr. gr. for πολυμέλαθρος, *with many halls,* Nonn.*par.Jo.*14:2(M.43.868A).

πουλυπόδης, ὁ, metr. gr. for πολυ-, *polypus,* Gr.Naz.*carm.*1.2.9.44(M.37.670A).

[*]**πουλύχοος,** metr. gr. for πολύχοος, *pouring forth much, prolific, abundant,* Gr.Naz.*carm.*1.2.9.88(M.37.674A).

***πουπλικός,** v. *πουβλικός.

πούς, ὁ, *foot*; **1.** purpose of feet πόδες ἐδόθησαν, ἵνα τρέχῃς εἰς καλὰ ἔργα Chrys.*diab.*2.3(2.264A); id.*hom.10.5 in Phil.*(11.281C); objection discussed that resurrection body will not need feet, Gr.Nyss.*anim.et res.*(M.46.144C); **2.** of aspiration of worshipper to heavenly sphere τούς τε πόδας ἐπεγείρομεν κατὰ τὴν τελευταίαν τῆς εὐχῆς συνεκφώνησιν, ἐπακολουθοῦντες τῇ προθυμίᾳ τοῦ πνεύματος εἰς τὴν νοητὴν οὐσίαν Clem.*str.*7.7(p.30.20; M.9.456B); fig., in spiritual life ἀνατεινόμενοι δὲ ἄνω τῇ ἐννοίᾳ...ὀλίγῳ π. ἐφαπτόμενοι τῆς γῆς id.*paed.*1.5(p.99.32; M.8.269A); **3.** ref. washing of feet; **a.** as social custom ἰδὼν δὲ τὸν ξένον μάλα κεκμηκότα, ἄγε δή, πρὸς τὴν θυγατέρα ἔφη, ὅπως τοῦ ἀνδρὸς τοὺς π. νίψῃς Soz.*h.e.*1.11.10(M.67.889B); **b.** met. ἐπεμβαίνειν τολμήσαντες ἀνίπτοις τοῖς ποσὶ (τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου) ἀκοαῖς, αἷς...ὁ θεῖος λόγος οὐδὲν ἐσκεπασμένοις...τοῖς π. ὥσπερ ὑπὸ παχέων τινῶν δερμάτων τῶν...ἀσαφῶν λέξεων, ἀλλὰ γυμνοῖς...σαφὴς ...ἐμβατεύων ἐνεπιδημεῖ Gr.Thaum.*pan.Or.*2(p.5.17; M.10.1056C); **c.** ref. Jo.13:6ff., cf. *ipsum verbum per seipsum sordes abluit filiarum Sion, manibus suis lavans pedes discipulorum. hic est enim finis humani generis haeredificantis deum...uti...qui ab initio discipuli, emundati et abluti quae sunt mortis, in vitam veniant dei,* Iren.*haer.*4.22.1(M.7.1046B); ἀπονίπτων τοὺς π. τῶν μαθητῶν εἰς τὰς καλὰς πράξεις ἀποστέλλων αὐτούς, τὴν ὁδοιπορίαν αὐτῶν τὴν εἰς τὰς ἐνεργεσίας τῶν ἐθνῶν ᾐνίξατο εὐπρεπῆ καὶ καθαρὰν προπαρασκευάσας τῇ ἰδίᾳ δυνάμει Clem.*paed.*2.8(p.195.12; M.8.468B); cf. *aqua quam mittebat Jesus in pelvim, ros erat gratiae coelestis, ex quo lavabat pedes discipulorum...et nos, modo si praebeamus pedes nostros, paratus et dominus lavare pedes animae...et purgare eos...gratia spiritus sancti, verbo doctrinae,* Or.*hom.8.5 in Jud.*(p.514.15; M.12.985B); τί δὲ ἦν ὃ ἐποίει νίπτων τοὺς π. τῶν μαθητῶν ὁ Ἰησοῦς; ἢ εἰργάζετο διὰ τοῦ νίπτειν αὐτῶν τοὺς π. ... ὡραίους αὐτούς, μελλόντων αὐτῶν εὐαγγελίσασθαι τὰ ἀγαθά; ὅτε γὰρ ἔνιψεν τοὺς π. ... τότε... πεπλήρωται τὸ περὶ τῶν ἀποστόλων αὐτοῦ προφητικῶς εἰρημένον, ὡς ὡραῖοι οἱ π. τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά id.*Jo.*32.7(6; p.436.30; M.14.760A); cf. *salvator...mittit spiritalem aquam in pelvim secundum scripturas et lavat pedes discipulorum...ut cum mundi fuerint, ascendant ad dicentem, ego sum via. ... qui vere...sunt episcopi... mittunt aquam de scripturis in pelvim animae...et tentant pedum discipulorum sordes lavare,* id.*hom.6.5 in Is.*(M.12.241B); πῶς ἀλαζὼν ὁ...νίπτων ἑκάστου τοὺς π.; id.*Cels.*2.7(p.133.4; M.11.804C); Ephr.3.423B; καὶ εἰ καθαροί εἰσι, τίνος ἕνεκεν νίπτεις τοὺς π.; ὥστε ἡμᾶς μετριάζειν μαθεῖν Chrys.*hom.70.2 in Jo.*(8.416A); τοσαύτην ὑπέστη τὴν ταπείνωσιν ὡς...τῶν...μαθητῶν ἀπονίζειν τοὺς π. Cyr.*Jo.*9(4.721D); καὶ αὐτοῦ [sc. Judas] π. ἔνιψεν, ἀπροφάσιστον αὐτοῦ τὴν δυσσέβειαν ἀποτελῶν, ἵνα καρπὸς τῆς ἐνούσης αὐτῷ πονηρίας ἡ ἀπόστασις φαίνηται *ib.*(726A); διὰ τῆς ἀφῆς ἐκαθάρισεν αὐτῶν τοὺς π. εἰς ἑτοιμασίαν τοῦ εὐαγγελίου· ἄγει δὲ καὶ εἰς ταπεινοφροσύνην Ammon.*Jo.*13:6(M.85.1481B); τούτων τοὺς π. ὡραίους ἀποκαλεῖ, ὡς τὸν καλὸν τρέχοντας δρόμον, ὡς ὑπὸ τῶν δεσποτικῶν ἀπονιφθέντας χειρῶν Thdt.*Rom.*10:15(3.114); related to baptism ἔνιψεν τοὺς π., ἐπεὶ ἦσαν ὡς ἐν ἀνθρώποις καθαροὶ ἀλλ' οὐχὶ καὶ παρὰ θεῷ· χωρὶς γὰρ Ἰησοῦ οὐδεὶς παρὰ θεῷ καθαρὸς γίνεται...τοῖς δ' ὡς ἐν ἀνθρώποις καθαροῖς ἤδη γεγενημένοις καὶ λουσαμένοις τὸ τοῦ Ἰησοῦ βάπτισμα, καὶ νιψαμένοις ὑπ' αὐτοῦ τοὺς π., ἐνοικεῖν καὶ τὸ ἅγιον δύναται πνεῦμα Or.*Jo.*32.7(6; p.436.17ff.; M.14.757C); καλὸν καὶ τὰς χεῖρας τελειοῦσθαι, καὶ τοὺς π. ... τοὺς δέ, μὴ ὀξεῖς εἶναι πρὸς τὸ ἐκχέειν αἷμα...ἀλλ' ἑτοίμους εἰς τὸ ...Χριστὸν ὑπονίπτοντα καὶ καθαίροντα δέχεσθαι Gr.Naz.*or.*40.39(M.36.416A); cf. ἐκδυσαμένη [sc. ἡ ψυχή] τὸν δερμάτινον χιτῶνα...καὶ ἀπονιψαμένη τῶν π. τὸ γεῶδες, ᾧ ἐνειλήθη ἀπὸ τῆς ἐν παραδείσῳ διαγωγῆς εἰς τὴν γῆν ἀναλύσασα...τὸν παλαιὸν λέγω ἄνθρωπον, ὃν ἐκδύσασθαι καὶ ἀποθέσθαι κελεύει ὁ...ἀπόστολος τοὺς μέλλοντας τῷ λουτρῷ τοῦ λόγου τὸν ῥύπον τῶν βασέων τῆς ψυχῆς ἀποκλύσασθαι Gr.Nyss.*hom.11 in Cant.*(M.44.1004D); Thdr.Mops.*Jo.*13:10(p.380.9; M.66.772D); Cyr.*Jo.*9(4.723B,C); Ammon.*Jo.*13:10(M.85.1481C); **4.** of removal of shoes from feet οὐδὲ γὰρ Μωυσῆς τῷ θείῳ προστάγματι τῆς νεκρᾶς τῶν δερμάτων περιβολῆς ἐλευθερώσας τοὺς π. ... πάλιν ἱστορεῖται διαλαβὼν τοὺς π. τοῖς ὑποδήμασιν...ἀλλ' ἦν καλλωπισμὸς τοῦ ἱερατικοῦ π. τὸ γυμνὸν εἶναι πάσης περιβολῆς Gr.Nyss.*hom.11 in Cant.*(M.44.1005C); related to putting off of shoes in baptism and to Jo.13:6ff., *ib.*(1008B), cf. *solve calceamentum e pedibus tuis; quidam opinantur his verbis juberi Mosen dimittere uxorem... quidam aiunt hanc praemonitionem fuisse monumentum legis dandae, secundum quam sacerdotes discalceati rem divinam facerent... quidam volunt deum istud imperasse...ut Judaei...discerent majore cautela versari et ambulare coram deo...quidam...deum...significare Mosi fore ut proterat et conculcet Aegyptios...infert alius...qui sub calceamento intelligit pedem, quasi deus diceret, Move pedem tuum contra hostes...verumtamen deus ipse subdit causam, inquiens, locus in quo stas, terra sancta est. at quid inquinabit sanctam terram?... omnis enim locus in quo fuerit Christus, locus sacer indicatur. ... ad hanc celsitudinem et lucem deitatis non licet scandere pedibus quos calceamenta onerant. solvendus...est amictus, qui constat ex terrenis et mortuis pellibus,* Proc.G.*Ex.*3:2(M.87.526–7); cf.Nil.ap.eund.*Cant.*5:3(M.87.1680C); **5.** of 'feet' of God πόδες, ἡ παρουσία, ἐπειδὴ ποσὶ παραγινόμεθα οὗ ἐὰν δοκῇ Diod.*Gen.*6:6(M.33.1571A); Gennad.*fr.Gen.*1:26(M.85.1633B); Jo.D.*f.o.*1.11(M.94.814A); of angels τοὺς π. δέ, τὸ κινητικόν, καὶ ὀξὺ καὶ ἐντρεχὲς τῆς ἐπὶ τὰ θεῖα πορευτικῆς ἀεικινησίας Dion.Ar.*c.h.*15.3(M.3.332C); **6.** of those who comprise the 'feet' of Church as body of Christ, ref. Ps.18:6 interpreted of Church triumphant οἱ μὲν ὡς κεφαλή...οἱ δὲ ὡς πόδες ἐν ἡλίῳ τεθήσονται φωτεινοί Clem.*ecl.*56(p.153.11; M.9.725A); **7.** of feet of

paschal lamb, allegorically interpreted, Cyr.*glaph.Ex.*2(1.273A); id.*hom.pasch.*22(5².275Eff.); Ammon.*Jo.*19:36(M.85.1513B); cf. *qui adhibiti sunt epulo pedum Christi, non sunt amplius...cunctatores, immo festinanter currunt ad palmam supernae vocationis Christi*, Proc.G.*Ex.*12:9(M.87.571A); **8.** of 'foot' of the soul εἴπερ ἐσθίειν μέλλομεν τὸ πάσχα τὸ μυστικόν, τοὺς τῆς ψυχῆς κατασφαλισώμεθα π. τῇ ἐγκρατείᾳ Nil.*epp.*4.55(M.79.576A); **9.** phrase ἐκ ποδὸς *standing*, Agath.*v.Gr.Ill.*158(p.80); **10.** as an oath ναί, τῶν π. ἡμῶν CEph.(449) *act.*(*ACO* 2.1.1 p.188.42; H.2.237A); CChalc.*act.*4(*ACO* 2.1.2 p.110.22; H.2.413E).

πρᾶγμα, τό, [acc. πράγμαν *Mir.Geo.*6(p.72.8)]; **1.** *action, thing*; **2.** *creature*, Clem.*str.*1.28(p.109.7; M.8.924A); οὐδὲν γὰρ αὐτό τι καθ' ἑαυτὸ τῶν π. ἡγητέον εἶναι κακόν Meth.*symp.*2.5(p.21.16; M.18.56A); θεὸς...πάντων π. πατήρ Const.ap.Gel.Cyz.*h.e.*2.7.8(M.85.1233C); **3.** *object, reality*, opp. *name* τὰ ὀνόματα καθ' ὑποκειμένων κατηγορεῖσθαι πραγμάτων Athenag.*leg.*5.1(M.6.900B); ἐπεὶ...δύο εἰσὶν ἰδέαι τῆς ἀληθείας, τά τε ὀνόματα καὶ τὰ π., οἱ μὲν τὰ ὀνόματα λέγουσιν, οἱ περὶ τὰ κάλλη τῶν λόγων διατρίβοντες, οἱ παρ' Ἕλλησι φιλόσοφοι, τὰ π. δὲ παρ' ἡμῖν ἐστι τοῖς βαρβάροις Clem.*str.*6.17(p.509.31; M.9.381C); Πυθαγόρας ἠξίου...πρεσβύτατον ἡγεῖσθαι τῶν σοφῶν τὸν θέμενον τὰ ὀνόματα τοῖς π. id.*ecl.*32(p.146.25; M.9.716A); τρία ἐστὶ περὶ τὴν φωνήν· τά τε ὀνόματα σύμβολα ὄντα τῶν νοημάτων...καὶ...τῶν ὑποκειμένων, δεύτερον δὲ τὰ νοήματα ὁμοιώματα...τῶν ὑποκειμένων ὄντα...τρίτον δὲ τὰ ὑποκείμενα π., ἀφ' ὧν ἡμῖν τὰ νοήματα ἐντυποῦνται id.*str.*8.8(p.94.11; M.9.589A); τὰ γὰρ π. τῶν ὀνομάτων ἰσχυρότερα Didym.(‡Bas.)*Eun.*4(1.285A; M.29.685A); opp. falsehood and fiction ἀφαιρεῖται δὲ ἄλλος δεισιδαιμονίαν διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τῶν π. Clem.*ecl.*28(p.145.22; M.9.713A); [Mt.12:36] ἀργὸν δέ, τὸ μὴ κατὰ πράγματος κείμενον, τὸ ψευδές, τὸ συκοφαντίαν ἔχον Chrys.*hom.42.2 in Mt.*(7.453D); φοβοῦμαι δὲ μὴ κατὰ πραγμάτων ᾖ τὰ λεγόμενα ῥήματα id.*hom.3.3 in 1Tim.*(11.565C); in gen. τρία...τῆς γνωστικῆς δυνάμεως ἀποτελέσματα, πρῶτον τὸ γινώσκειν τὰ π. Clem.*str.*7.1(p.5.7; 408A); φύσις ἐστὶν ἡ τῶν π. ἀλήθεια, ἢ τούτων τὸ ἐνούσιον id.*fr.*37(p.219.19; M.9.752A); διδασκαλίαι...καινοτέρων οὖσαι πραγμάτων ἀπαγγελτικαί Cyr.H.*catech.*20.1; τίς τοῦτο εἴποι ἂν περὶ ἀνθρώπου; οὐ τῷ π., φησί, λέγω Chrys.*hom.12.1 in Heb.*(12.121D); θεὸς καὶ ἄνθρωπός ἐστιν...πράγματι καὶ ἀληθείᾳ Max.*ep.*17(M.91.581C); **4.** *object, entity*, Trin. and Christol. θρησκεύομεν οὖν τὸν πατέρα τῆς ἀληθείας καὶ τὸν υἱὸν τὴν ἀλήθειαν, ὄντα δύο τῇ ὑποστάσει π. ἓν δὲ τῇ ὁμονοίᾳ Or.*Cels.*8.12(p.230.1; M.11.1533C); τρία ὁμολογοῦντες π. καὶ τρία πρόσωπα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος *Symb.Ant.*(345)4(p.252.22; M.26.729B); ref. Sabellius ὁ...ἓν π. πολυπρόσωπον λέγων πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα Bas.*ep.*210.3(3.315A; M.32.772B); ἓν π. πολυώνυμον...καὶ μίαν ὑπόστασιν ὑπὸ τριῶν προσηγοριῶν ἐκφωνουμένην *ib.*226.4(349A; M.849C); τοῖν δυοῖν π. τὴν εἰς ἓν ἀναπλοκήν, τοῦ τε ἀνθρωπίνου...καὶ τοῦ θεϊκοῦ Cyr.*Jo.*11.9(4.969D); ἐκ δυοῖν μὲν π. ... θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος ὁ Ἐμμανουήλ id.*ep.*1(p.18.19; 5².13A); id.*Thds.*44(p.72.22; 5².41D); id.*apol.orient.*3(p.40.27; 6¹.167C); ἀσύγχυτοι γὰρ αἱ δύο φύσεις ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ δύο αὐτοῦ γένη, τουτέστι τὰ δύο αὐτοῦ π., τὸ κτιστὸν καὶ τὸ ἄκτιστον Eulog.*fr.Trin.*4.8(p.371); **5.** *law-suit*, π. *Graecum est, quod Latine dicitur causa*, Isid.H.*etym.*5.21.22; ἐὰν ἐπισκόπων τις ἄντικρυς ἀδελφοῦ ἑαυτοῦ καὶ συνεπισκόπου π. σχοίη CSard.*can.*3; CChalc.*can.*9; πράγματα παρέχειν *bring an action*, Chrys.*hom.18.2 in Mt.*(7.236A); or, *hold responsible, lay charge against* ὁ δὲ τῷ θανάτῳ πράγματα παρέχων, πολλῷ μᾶλλον τοῖς σταυρώσασιν id.*hom.6.2 in Ac.*(9.50B); πρᾶγμα ἔχειν *be held responsible, be charged with a fault* οὐκ ἔχει π. ὁ ἀναχωρητής, ἀλλ' ἐψευσάμην κατ' αὐτοῦ *Apophth.Patr.*(M.65.260B); *ib.*(285C); Dor.*doct.*4.10(M.88.1672A); ἐγὼ π. οὐκ ἔχω *V.Dan.*(p.259.7).

πραγματευτής, ὁ, *trader, commercial traveller, agent*, *A.Thom.*B 7(p.29.18); Jo.Disc.*v.Epiph.*2(M.41.25B); Pall.*h.Laus.*13(p.36.12; M.34.1035B); Jo.Mosch.*prat.*75(M.87.2928A); met. σὺ...τῆς ἀγγελικῆς διαγωγῆς π. Bas.*renunt.*2(2.204A; M.31.629D).

πραγματευτικός, 1. *trading* π. σκάφη *merchant ships*, Thphn.*chron.*p.323(M.108.781B); **2.** *concerned with trade*, of tax levied on traders π. χρυσίου Bas.*ep.*88(3.179E; M.32.469A).

***πραγματευτικῶς,** *in the manner of tradesmen*, Thdr.Stud.*epp.*1.11(M.99.949A).

***πραγματίδια, τά,** *small fortune, estate*, *Mir.Artem.*36(p.58.18).

πραγματικός, 1. *active, practical*, opp. *contemplative* πρακτικόν Or.*hom.1 in Lc.*(p.9.17, v.l. πραγματικόν); **2.** *real, effectual*, opp. *conceptual*, Christol. οὔτε θελήματος διαφορὰν ἢ γνώμης, ἢ ἐνεργείας, ἢ δυνάμεως, ἤ τινος ἑτέρου, ἅτινα τὴν π. ... ἐν ἡμῖν γεννῶσι διαίρεσιν ‡Cyr.*Trin.*10(6³.15E; M.77.1144B); τὴν ἐν ποιότητι φυσικῇ διαφορὰν τῇ π. καὶ κατὰ φύσιν Max.*opusc.*(M.91.40B); ἕνωσιν φυσικὴν ἤγουν...π. id.*ep.*15(M.91.556C); *ib.*(572C); Cyrus Al.*cap.*7(H.3.1341D); opp. *figurative* or *sacramental*, of martyrdom in rel. to baptism οὐκ ἠλλοτρίωται ὁ μυστικὸς ἡμῶν θάνατος τοῦ π., κἂν εἰ τελειοῦται ἐν τῷ π. Eutych.*pasch.*5(M.86.2397A); **3.** π. τύπος, or as subst. τὸ π., *imperial mandate*, sanctio pragmatica τοῦ θείου π. Thds.Imp.*cod.*9.45.4(p.67.2; H.1.1720D); θείου...καὶ προσκυνουμένου τύπου π. Phot.Tyr.*supplic.*(p.105.4; H.2.437C); CChalc.*can.*12.

πραγματικῶς, 1. *really, in actual fact*; **a.** opp. *conceptually, verbally*, Christol. τῇ μὲν οὖν ἐνεργείᾳ, καὶ ὡς ἄν τις εἴποι π., οὐδ' ἡμεῖς διαιροῦμεν τὰς φύσεις· τῇ δ' ἐπινοίᾳ διΐστανται Eust.Mon.*ep.*(M.86.921D); οὐ π. ... διΐστανται τὰ ἐξ ὧν...Χριστὸς συνετέθη Justn.*conf.*(p.82.25; M.86.1005C); Max.*ambig.*(M.91.1049D); **b.** opp. *symbolically, typically, sacramentally*, Clem.*str.*2.1(p.113.15; M.8.932A); Or.*Cels.*6.2(p.71.15; M.11.1289C); μυστικῶς...ἀποθνήσκομεν ἐν τῷ βαπτίσματι ...ἐν μαρτυρίῳ δὲ...π. Eutych.*pasch.*5(M.86.2397A); παραβολικῶς καὶ τυπικῶς, ἀλλ' οὐ π. Anast.S.*qu.et resp.*91(M.89.721C); **2.** *essentially, absolutely* τήν τε διαφορὰν καὶ τὴν ἕνωσιν...τὴν μὲν ἐν τῷ φυσικῷ λόγῳ π. καὶ τελείως συντηρουμένην, τὴν δὲ...ἐν τῷ οἰκονομικῷ τρόπῳ ...ὑποστατικῶς σωζομένην Max.*opusc.*(M.91.84A); *ib.*(152A); **3.** *in activity, in relation to action, in deed* τὸ 'ἐκεῖ' π. νοούμενον, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τοπικῶς Cyr.*Os.*67(3.101C); ζητεῖται γὰρ παρ' ἡμῖν ὁ θεὸς οὐχὶ μᾶλλον τοπικῶς, ἀλλ' οἶμαι π. id.*Soph.*4(3.583A); id.*thes.*32(5¹.320D); *ib.*21(214E); ἐπεὶ...ἡ πρακτικὴ ἀρετή...δικαιοσύνη καλεῖται, ταύτην ἀναγγέλλειν π. μόνοι ἴσασιν οἱ οὐρανοί, ὄντες ἄνδρες δίκαιοι id.*Ps.*96:6(M.69.1249C); ὡς λογικῶς τε καὶ π. ἀρνουμένου Χριστοῦ Thdr.Stud.*epp.*2.49(M.99.1257A).

***πραγματιωδῶς (πραγματωδῶς),** *really, in fact*, opp. nominally or conceptually, Christol. τὸ τῆς ἑνώσεως ἄφραστον δώρημα πραγματωδῶς ἐστιν Leont.H.*Nest.*3.1(M.86.1604B); *ib.*3.5(1616A); φύσει καὶ π. *ib.*3.6(1620C); σώζεσθαι π. κατὰ φύσιν τὰ ἑνωθέντα μετὰ τὴν ἕνωσιν Max.*ep.*13(M.91.524D).

***πραγματογραφέω,** *describe in material terms* or *literally*, Sever.*sigill.*4(M.63.537).

***πραετεριτίων, ἡ,** (Lat. *praeteritio*) *passing over* in a will, Ath.Scholast.*coll.*9 paratit.10(p.110).

***πραῖδα (*πρέδα), ἡ,** (Lat. *praeda*) *booty, plunder* εἰς πρέδαν δέδωκε τὴν ἐκκλησίαν Ath.*ep.encycl.*4(p.173.2; M.25.229B); μερισάμενοι τὴν π. Jo.Mal.*chron.*5 p.108(M.97.200A); *Chron.Pasch.*p.247(M.92.593B); Thphn.*chron.*p.152(M.108.409C); *ib.*p.380(909C); as though acc. of ⟨παῖς⟩, *plundering raid* ὅταν...ὁ τῶν Σαρακηνῶν φύλαρχος τὴν πραῖδα (s.v.l.) πεποίηκεν Jo.Mosch.*prat.*155(M.87.3024B).

πραιδεύ-ω, (cf. Lat. *praedor*) *plunder*, CSyr.*act.*(p.103.1; H.2.1381D); Cyr.S.*v.Sab.*(p.172.4); ~θέντων Χριστιανῶν *ib*(p.175.11); Jo.Mal.*chron.*2 p.30(M.97.100A).

***πραίκεπτον, τό,** (Lat. *praeceptum*) *precept, instruction*, Martin.*ep.*5(M.*PL.*87.156D); Max.*ep.Anast.*(M.90.132C).

πραίκων, ὁ, (Lat. *praeco*) *herald*, *A.Pil.*A 1.2(p.217).

πραιπόσιτος ([*]πρεπόσιτος), ὁ, (Lat. *praepositus*) *one set in authority, prefect*; **1.** as military title, praefectus castrorum, *PLond.*1914.17; Ath.*h.Ar.*72(p.222.21; M.25.780A); **2.** *civil magistrate* γράψαι ...πρὸς τοὺς λογιστὰς καὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς π. τοῦ πάγου ἑκάστης πόλεως Sabinus ap.Eus.*h.e.*9.1.6(M.20.801A); of a city treasurer, Bas.*ep.*237.1(3.365A; M.32.885B); **3.** praepositus sacri cubiculi, *Lord Chamberlain* πρεπόσιτος Cyr.S.*v.Thds.*(p.240.19); dignity and office reserved to eunuchs, Pall.*h.Laus.*63(p.158.6; M.34.1235B); Cyr.*ep.*44(p.37.6; 5².134D); for long, head of all *cubicularii* τὸν δὲ π. τοῦ παλατίου αὐτοῦ ὀνόματι Ῥοδανόν, ἄνδρα δυνατώτατον καὶ εὔπορον καὶ διοικοῦντα τὸ παλάτιον. ὡς πρῶτον ὄντα ἀρχιευνοῦχον καὶ ἐν μεγάλῃ τιμῇ ὄντα Jo.Mal.*chron.*13 p.339(M.97.505C); position leading to great influence and highest honours, e.g. in case of Eutropius, cf.Chrys.*Eutrop.*1.2(3.382D); playing a leading part in court ceremonial, e.g. coronation, *Euchol.*(p.727).

***πραισεντεύω,** (from Lat. *praesens*) *be at hand*, Jo.Mal.*chron.*7, p.176(M.97.281B).

***πραίσεντον, τό,** a body of troops called *praesens militia, bodyguard* στρατηγοῖς τοῦ θείου π. CSyr.*act.*(*ACO* 3 p.101.30; H.2.1380D); Jo.Mal.*chron.*14 p.375(M.97.560A); *ib.*16 p.398(589B); Evagr.*h.e.*4.3(p.154.14; M.86.2705B); κόμητα πραισέντου Thphn.*chron.*p.141(M.108.384A).

***πραισόριον (*πρησώριον), τό,** (Lat. *pressorium*) *press*, *M.Pers.*8.10(p.460.8); πρησώ-, Call.*v.Hyp.*(p.77).

***πραίτωρ, ὁ,** Lat. *praetor*, Thphn.*chron.*p.59(M.108.200C).

***πραιτωριοκτυπέω,** *knock at door of praetorium, canvass the palace*, Pall.*v.Chrys.*5(p.29.21, v.l. πραιτώρια κατατρίβοντες; M.47.19).

πραιτώριον ([*]πρετ-), τό, (Lat. *praetorium*); **1.** *governor's residence and seat of his jurisdiction*; of Pilate's praetorium (Jo.

18:28), Clem.*fr*.28(p.217.5; M.9.757B); Jo.D.*hom*.3.3(M.96.592D); in gen., *M.Thdot.1* 22(p.75.5); *Chron.Pasch*.p.308(M.92.785A); *ib*.p.337 (877A); **2.** *palace* ἡ φυλακὴ ἐμοὶ γέγονεν π. *M.Perp*.3(p.67.1); π. βασιλικά *A.Thom*.A 3(p.103.11); πρετ-, Cyr.S.*v.Abr*.(p.247.15); **3.** ἔπαρχος τοῦ π. *praetorian prefect*, *Ep.Mareot*.2 ap.Ath.*apol.sec*.76(p.155.36; M.25.385A); cf. ἔπαρχος τῶν πραιτωρίων *ib*.infra.

***πραιτώριος**, (Lat. *praetorius*) *of* or *belonging to the emperor's guard, praetorian*; **1.** of praetorian guard, Socr.*h.e*.1.2.1(M.67.36A); **2.** ἔπαρχος τῶν π. *praetorian prefect*, Pall.*v.Chrys*.3(p.19.18; M.47.14); *ib*.11(p.66.28; M.47.38); CChalc.*act*.1(*ACO* 2.1.1 p.55.9; H.2.53B); Philost.*h.e*.3.28(M.65.513D); Cyr.S.*v.Sab*.54(p.146.1).

***πραίφεκτος**, ὁ, (Lat. *praefectus*) *prefect*, Antoninus Imperator ap.Just.*1apol*.71(M.6.440B); *A.Paul*.3(p.112.4); πρέφ-, *Trad.Pil*.10 (p.455).

πρακτεῖον, τό, *revenue-office* ἐδωρήσατο χρημάτων δόσιν τὰ γενόμενα ἐκ τοῦ πρακτίου *CIG* 8619 (Chers. Taurica, 476).

πρακτέος, *to be done*; neut. as subst., *deed* τῇ ἐφεκτικῇ...τῶν ἡδέων καὶ τῇ κατορθωτικῇ τῶν π. Clem.*str*.7.7(p.33.27; M.9.464B); τῶν π. τὰς ἀμοιβάς ‡Just.*qu.et resp*.93(M.6.1336A); Thdr.Stud.*epp*.1.56(M.99.1112C); ὡς μακάριά σου τὰ π. *ib*.2.70(1300B).

***πρακτεύω**, *perform*, Thdr.Stud.*or*.11.5.27(M.99.829C) prob. for τρακτεύω.

πρακτήρ (**πρηκτήρ**), ὁ, *tax-collector*; in gen., πρηκτήρ Gr.Naz.*carm*.2.1.1.149(M.37.981A); Ast.Am.*hom*.4(M.40.220B); Nil.*epp*.3.43(M.79.413A); of collectors of temple-tax (Mt.17:24), Cyr.*Jo*.2.5 (4.189C); of collectors of revenue for Montanist sect, Apollon.ap.Eus.*h.e*.5.18.2(M.20.476B).

πρακτήριος, neut. as subst., *practice, activity*, Thdr.Stud.*epp*.2.187(M.99.1573C).

***πρακτίκευμα**, τό, ? *difficulty* ἐπὶ τῶν αὐτῶν...π. Thdr.Stud.*epp*.2.142(M.99.1448C).

πρακτικεύομαι, *operate*, Dion.Ar.*d.n*.4.10(M.3.708B).

πρακτικός, *practical, active*; **1.** of practical opp. theoretical knowledge θεωρητικὸν μὲν τὸ κατὰ νοῦν, ὡς ἔχει τὰ ὄντα, π. δὲ τὸ βουλευτικόν, τὸ ὁρίζον τοῖς π. τὸν ὀρθὸν λόγον. καὶ καλοῦσι τὸ μὲν θεωρητικὸν νοῦν, τὸ δὲ π. λόγον, καὶ τὸ μὲν σοφίαν, τὸ δὲ φρόνησιν Max.*ambig*.(M.91.1109B); **2.** of active opp. contemplative qualities and way of life; **a.** as mutually complementary ὁ λόγος...σὰρξ γενόμενος τὴν αὐτὴν ἀρετὴν π. ἅμα καὶ θεωρητικὴν ἐπιδεικνύς Clem.*paed*.1.3(p.95.21; M.8.260B); ἡ γὰρ ἀρετὴ ἡ γνωστικὴ...θεωρητικὸν ὁμοῦ καὶ π. id.*ecl*.37(p.148.11; M.9.717A); διχῶς δὲ ἡ ὁδὸς κυρίου εὐθύνεται, κατά τε τὸ θεωρητικὸν...καὶ κατὰ τὸ π. μετὰ τὴν ὑγιῆ θεωρίαν Or.*Jo*.6.19(11; p.127.29; M.14.232D); τὴν...χήραν λεπτὰ βάλλουσαν δύο τάχα τῷ γνωστικῷ τόπῳ ἢ τῷ π. *ib*.19.8(2; p.307.32; 541A); ref. Cant.2:17 ὁ λόγος ὁμοιοῦται, ἐν μὲν τοῖς ἀνακειμένοις τῇ θεωρίᾳ, δόρκωνι· ἐν τοῖς πρακτικωτέροις δὲ καὶ καθαιρετικοῖς τῶν ἀντικειμένων δυναμέων, ἐλάφων νεβρῷ id.*schol.in Cant*.2:17(M.17.268C); Eus.*d.e*.9.13(p.432.18; M.22.697A); Didym.*Ps*.4:1(M.39.1165A); **b.** but practical qualities often contrasted with and sometimes subordinated to contemplative διὰ τοῦ 'αὐτόπται' δηλώσῃ τὸ θεωρητικόν, διὰ δὲ τοῦ 'ὑπηρέται' τὸ π. αὐτῶν παραστήσῃ...πρᾶξις γὰρ θεωρίας ἀνάβασις Or.*hom.1 in Lc*.(p.9.18); ref. Jo.1:38ff. διὰ τοῦ μὲν 'ἔρχεσθε' ἐπὶ τὸ π. αὐτοὺς παρακαλῶν, διὰ δὲ τοῦ 'ὄψεσθε' τὴν ἀκολουθοῦσαν τῇ κατορθώσει τῶν πράξεων θεωρίαν πάντως ἔσεσθαι τοῖς βουλομένοις id.*Jo*.2.36(29; p.95.9; M.14.180B); σύμβολόν ἐστι Μαρία μὲν τοῦ θεωρητικοῦ βίου, Μάρθα δὲ τοῦ π. id.*fr.80 in Jo*.(p.547.24); ἀντὶ δὲ τοῦ Ἰακὼβ ὁ θεὸς αὐτῷ τὸ τοῦ Ἰσραὴλ ὄνομα δωρεῖται, τὸν...π. ἐπὶ τὸν θεωρητικὸν μεταστησάμενος Eus.*p.e*.11.6(519A; M.21.860D); ref. order of commandments (Mt.22:37–39) δείκνυσιν ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τὴν θεωρητικὴν ἀρετὴν κατορθουμένην· ἐν δέ γε τῇ δευτέρᾳ τὴν π. Thdt.*Rom*.13:10(3.138); κατανύξεως μὲν πόμα πίνει ὁ π. ἐν εὐχῇ· ποτηρίῳ δὲ κρατίστῳ μεθύσκεται ὁ θεωρητικός ‡Max.*cap.al*.146(M.90.1433D); ἐν πύλαις μὲν εἰσέρχονται οἱ π. τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὔχεσθαι· ὡς ἐν αὐλαῖς δὲ ἀρετῶν ἐν ὕμνοις, οἱ θεωρητικοί *ib*.148(1436A); Ζοροβάβελ ἐστὶν ὁ π. νοῦς· καὶ Ἰησοῦς ὁ θεωρητικός Max.*qu.Thal*.56(M.90.581B); **3.** in rel. to ἀγάπη, Thdt.*Rom*.13:10(3.138); ἀγάπη πάσης ἐντολῆς π. περιεκτική id.*Col*.1:4(3.474); δηλοῖ ἡ μὲν πίστις τῆς εὐσεβείας τὸ βέβαιον· ἡ δὲ ἀγάπη τὴν π. ἀρετήν id.*1Thess*.3:7(3.513); **4.** related to human and earthly, opp. heavenly, life μηδὲ π. καὶ ἀνθρωπίνης ἀρετῆς νόμους ἔστιν εὑρεῖν ἐν ἀφθάρτῳ σώματι Leont.B.*Nest.et Eut*.2(M.86.1349C); **5.** fem. as subst., *active life of good works*, almost = ἄσκησις: ἥ γε π. ἐστι διδασκαλία πνευματικὴ τὸ παθητικὸν μέρος τῆς ψυχῆς ἐκκαθαίρουσα Or.*Ps*.2:12(p.449); *ib*.39:11(p.37); Cyr.*Ps*.23:4(M.69.845A); Leont.B.*Nest.et Eut*.3(M.86.1361C); Max.*ambig*.(M.91.1068C); neut. as subst., Or.*comm.in Mt*.16.7(p.488.3; M.13.1388A); id.*Jo*.6.19 (11; p.127.31; M.14.232D); id.*dial*.9(p.140.21); Esaias *or*.16.8(p.97); **6.** of persons, *practising, active in, productive of* π. τῶν ἀρετῶν Or.*princ*.3.1.15(p.221.16; M.11.280A); ἡ ἐν σοφίᾳ πορεία καὶ π. τῶν σωζομένων ἐν αὐτῷ γινομένη id.*Jo*.1.27(26; p.34.6; M.14.73A).

πρακτορεύομαι, *engage in business*, Thdr.Stud.*epp*.1.11(M.99.945B).

***πρακτοψηφιστής**, ὁ, *calculator of finances, tax-inspector*, in list of Devil's hierarchy οἱ κοσμοκράτορες τῆς πονηρίας, οἱ τελωνάρχαι, καὶ λογοθέται, καὶ π. τοῦ ἀέρος †Cyr.*hom.div*.14(5^2.405B).

πράκτωρ, ὁ, *tax-collector*, Gr.Naz.*carm*.2.1.11.444(M.37.1060A); Soz.*h.e*.5.5.4(M.67.1228A); Thphn.*chron*.p.280(M.108.693A); of exactors in gen., ref. Is.3:12 πράκτορας δὲ ἐνταῦθα δοκεῖ μὲν τοὺς ἀπαιτοῦντας λέγειν· ἐγὼ δὲ οἶμαι τοὺς ἅρπαγας...αὐτῶν αἰνίττεσθαι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ τοὺς φορολογοῦντας Chrys.*Is.interp*.3:12(6.40C); ref. Ps.108:11 Σύμμαχος οὕτως, συγκρούσαι πράκτωρ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ· πράκτωρες δὲ καὶ οἱ Ῥωμαίων βασιλεῖς, τὸν ἐπικείμενον εἰσπραττόμενοι φόρον Thdt.*Ps*.108:11(1.1384).

***πρανδιάρα**, ἡ, *dining-hall*, *Chron.Pasch*.p.308(M.92.781B).

***πράνδιος**, ὁ, *ribbon, fillet, headband*, Thphn.*chron*.p.196(M.108.508C).

πρᾶξις, ἡ, **1.** *conduct*; **a.** Christian ἡ μαρτυρία τῆς ἀγαθῆς π. ἡμῶν διδόσθω ὑπ' ἄλλων *1Clem*.30.7; οὐκ ἔσται ὁ λόγος σου ψευδής...ἀλλὰ μεμεστωμένος πράξει *Did*.2.5; ἐντολὴ καὶ π. Just.*dial*.44.2(M.6.569B); necessary to salvation, Iren.*haer*.1.6.2(M.7.505A); τὴν ἑπομένην ἀκολούθως τῷ θεῷ πρᾶξιν στελλόμεθα Clem.*str*.2.18(p.155.11; M.8.1020B); ὁ γνωστικὸς...κατορθοῖ...καὶ ἐν λόγῳ καὶ ἐν π. id.*str*.7.9(p.40.10; M.9.477B); Meth.*symp*.3.1(p.26.13; M.18.60D); esp. of active life opp. contemplation, ref. Jo.4:34 ἀληθῶς μὲν βρῶσις ἡ π., ἀληθῶς δὲ πόσις ἡ θεωρία...διὰ τοῦτο πρῶτον δίδωσι τὸν ἄρτον εὐλογήσας...ἐπεὶ πρώτη ἐστὶν ἡ π. ... ἐπεὶ δεῖ τὰ τῶν π. ῥυθμίσαντα καὶ τὸ πρακτικὸν κατορθώσαντα οὕτως ὁδεύειν διὰ τῶν πραγμάτων καὶ ἐπὶ τὴν θεωρίαν αὐτῶν Or.*comm.in Mt*.16.7(p.487.24; M.13.1388A); ὥσπερ τὸ πρόβατον τρέφεται χλόῃ καὶ ὕδατι, οὕτω ὁ ἄνθρωπος ζωοποιεῖται π. καὶ γνώσει id.*sel.in Ps*.22:1(M.12.1260C); π. γὰρ θεωρίας ἀνάβασις id.*hom.1 in Lc*.(p.9.26); **b.** of evil conduct τῶν τὰ φαῦλα πεποιηκότων διὰ τὸ ἐκτίσθαι αὐτοὺς σκεύη ἀτιμίας ἐπὶ τοῦτο πράξεως ἐληλυθότων id.*princ*.3.1.20(p.237.6; M.11.296B); **2.** *action*; **a.** in gen. τριῶν γέ τοι τούτων περὶ τὸν ἄνθρωπον ὄντων, ἠθῶν, πράξεων, παθῶν Clem.*paed*.1.1(p.90.3; M.8.249A); διάκονοι...ἑκάστου τῆς ἐκκλησίας πολυπραγμονοῦντες τὰς π. *Clem.ep*.12(M.2.48A); **b.** of good works π. ἀγαθὰς ἐπιδεικνύουσιν Athenag.*leg*.11.3(M.6.913A); τὰ δὲ μετέχοντα τῆς γνώσεως ἔργα αἱ ἀγαθαὶ καὶ καλαὶ π. εἰσίν Clem.*str*.6.12(p.481.31; M.9.320C); in rel. to justification οὐχ ἡ τῶν π. ἀποχὴ δικαιοῖ τὸν πιστόν, ἀλλ' ἡ τῶν ἐννοιῶν ἁγνεία καὶ εἰλικρίνεια id.*fr*.65(p.228.20); eternal punishment or salvation acc. merit of works, Just.*1apol*.12.1(M.6.341C); τὸ κατ' εἰκόνα αἱ π. χαρακτηρίζουσι Or.*sel.in Gen*.1:26(M.12.96A); προτρέπεται αὐτὴν ὁ νυμφίος πᾶν νόημα καὶ π. μορφῶσαι τῷ ἑαυτοῦ χαρακτῆρι· ποιεῖν δὲ ταὐτά φησιν...ἀγάπην id.*schol.in Cant*.8:6 (M.17.285B); τὴν ἀνάστασιν εἶναι τὴν σκηνοπηγίαν...καὶ τὰ εἰς τὴν σύνθεσιν παραλαμβανόμενα τῆς σκηνῆς τὰς π. εἶναι τῆς δικαιοσύνης Meth.*symp*.9.3(p.116.27; M.18.181C); **c.** of evil deeds, *T.Jos*.5.2; Herm.*vis*.5.3.1; Arist.*apol*.11.7; Just.*dial*.116.1(M.6.744B); νόημα...ἀναπαυόμενον ἀπὸ πάσης λαλιᾶς τε καὶ π. Clem.*fr*.44(p.222.17); Or.*sel.in Gen*.1:26(96B); Cyr.H.*catech*.19.8; **d.** of impulse to do a deed, personified ἡ κακή μου π. λέγει μοι· λάβε καὶ τὸ ὀθόνιον αὐτοῦ Jo.Mosch.*prat*.77(M.87.2932C); **3.** *official duty*, exercise of office οἱ δὲ δημοσιεύοντες ὑπὸ τῶν π. ἤγοντο Dion.Al.ap.Eus.*h.e*.6.41.11(M.20.608B); Eus.*ib*.8.11.2(769A); ἀπὸ τῆς π. τῆς ἐπισκοπῆς ἀποκινεῖ CChalc.*can*.29; **4.** *work* of literature, Eus.*h.e*.5.28.7(M.20.513B); **5.** *deposition*, Phot.*nomoc*.13.3(p.612; M.104.904C); **6.** *acts, transactions*, of historical record τὰς τῶν βασιλέων π. ἐκτιθέμενος Tat.*orat*.38(p.39.9; M.6.881A); as title of book; **a.** of *Acts of Apostles*, cf.Iren.*haer*.3.12.11(M.7.905A); Clem.*paed*.2.1(p.165.18; M.8.404A); id.*fr*.4(p.196.6) ap.Eus.*h.e*.1.12.1(M.20.117B); τὴν ἑρμηνείαν...τῶν Πράξεων Clem.*fr*.22(p.201.22)*ib*.6.14.2(549B); Or.*Cels*.3.46(p.243.2; M.11.980D); Ath.*ep.fest*.39(M.26.1437B); rejected by Severians, Eus.*h.e*.4.29.5(401A); Thdt.*haer*.1.21(4.313); **b.** of apocryphal acts τῶν Παύλου Πράξεων ἡ γραφή Eus.*h.e*.3.25.4(M.20.269A); τῶν ἄλλων ἀποστόλων πράξεις *ib*.3.25.6(269B); Epiph.*haer*.47.1(p.216.6; M.41.852B).

πρᾶος (**πραΰς**), *gentle, mild*; **1.** in gen. ἔσῃ π. *Barn*.19.4; Herm.*mand*.6.2.3; Arist.*apol*.15.5; Athenag.*leg*.12.1(M.6.913A); Clem.*paed*.3.11(p.280.18; M.8.657C); as quality of 'gnostic' virtue, id.*ecl*.37(p.148.9; M.9.717A); *Const.App*.2.1.5; *ib*.7.7.3; μήτηρ τις εἶναι τῆς κατὰ τὸ π. ἕξεως ἡ τῆς ταπεινοφροσύνης κατάστασις Gr.Nyss.*beat*.2(M.44.1217B); Chrys.*hom.61.1 in Jo*.(8.361B); ὁ π. ὀρφανῶν πατήρ, χηρῶν προστάτης, πενίας κηδεμών, ἀδικουμένων βοηθός, πανταχοῦ ποιῶν τοῦ δικαίου τὸ κράτος ‡Chrys.*mans*.(12.422D); **2.** of Christ, cf.

Zach.9:9 ὁ σωτὴρ τῶν ἐθνῶν· ἐστὶ γὰρ...π. καὶ ταπεινός *T.Dan* 6.9; of H. Ghost's appearance as dove, Clem.*fr.*57(p.226.25; M.9.765C); **3.** exeg. Mt.5:5 τί τὸ π.; καὶ περὶ τί τὸ π. μακαρίζει ὁ λόγος; οὐ γάρ μοι δοκεῖ πάντα ἐπίσης ἀρετὴν οἴεσθαι δεῖν, ὅσα ἂν ἐν πραότητι γίνεται, εἰ τὸ...βραδὺ μόνον διὰ τῆς λέξεως ταύτης σημαίνοιτο. οὔτε γὰρ ἐν δρομεῦσιν ὁ π. ἀμείνων τοῦ ἐπισπεύδοντος Gr.Nyss.*beat.*2(M.44.1212C); ref. righteous in future life αὕτη ἐστὶν ἡ γῆ τῶν π. ... γέγραπται [Mt.5:5] *Apoc.Paul.*21(p.50); Thdt.*Is.*33:17(2.313); ἐν γῇ τῶν π. πάντων αὐλίζεσθαι τὸν προκεκοιμημένον σωτὴρ εὐδόκησον *Euchol.* (p.428); **4.** ref. advantages of gentleness ἱκανὸν εἰς μακαρισμὸν τὸ π. εἶναι Gr.Nyss.*beat.*2(M.44.1216A); ὁ π. φίλος μὲν τοῖς ὁρῶσι, φίλος δὲ καὶ τοῖς ἀκοῇ γνωρίμοις ‡Chrys.*mans.*(12.423A); **5.** of gentleness opp. ὀργή, Ign.*Eph.*10.2; πονηρία, †Bas.*Is.*17(1.389B; M.30.144C); ref. ἀπαθής, Gr.Nyss.*beat.*2(M.44.1216A).

πραότης (πραΰτης), ἡ, *mildness, gentleness*; **1.** def. τοῦτο δέ ἐστι π., ἡ πρὸς τὰς τοιαύτας τῆς φύσεως ὁρμὰς βραδεῖά τε καὶ δυσκίνητος ἕξις Gr.Nyss.*beat.*2(M.44.1213C); **2.** divine ἐν ἐπιεικείᾳ καὶ π. ὡς βασιλεὺς πέμπων υἱὸν βασιλέα ἔπεμψεν *Diogn.*7.4; taught by Christ, cf.*T.Jud.*24.1; π. ... διδάσκει διὰ τῶν ἔργων Chrys.*hom.in Mt.7:14* (3.23A); coupled with ἐπιείκεια, id.*hom.83.5 in Jo.*(8.496D); **3.** in gen., *1Clem.*21.7; μακροθυμήσατε οὖν μετ' ἀλλήλων ἐν π. Ign.*Polyc.* 6.2; *Did.*5.2; Herm.*mand.*5.2.6; Clem.*q.d.s.*3(p.162.4; M.9.608B); Meth.*symp.*proem.(p.5.10; M.18.32B); **4.** as virtue esp. pleasing to God, Chrys.*hom.61.1 in Jo.*(8.361B); *ib.78.4*(464B); διὰ πραότητος τῷ θεῷ λειτουργεῖν, ὡς ταύτην μᾶλλον ἀσμένως δεχομένῳ τὴν λειτουργίαν ἢ τὰς ἄλλας ἁπάσας ἀρετάς ‡Chrys.*mans.*(12.427B); greatest of virtues, *ib.*(425B); ἡ π. θεραπεύει τὸ θεῖον. καὶ γὰρ ὁ Μωϋσῆς διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν πραότατον παρὰ πάντας, θεράπων θεοῦ ἐκλήθη, καὶ θεοπτίας ὑπὲρ πάντας προφήτας ἠξίωται...ἡ γὰρ κατὰ θεὸν π., ἔργον ἐστὶ θεάρεστον Ant.Mon.*hom.*115(M.89.1792A); **5.** esp. as virtue of clergy; of bishop ἡ δὲ π. αὐτοῦ δύναμις Ign.*Trall.*3.2; τοὺς λοιμοτέρους ἐν π. ὑπότασσε id.*Polyc.*2.1; Gr.Naz.*or.*9.5(M.35.825A); *Const.App.*2.1.3; and of ascetics πραότητος δεῖ ὅτι μάλιστα ἔμπλεον εἶναι τὸν ἀσκητήν· ἐπειδὴ τοῦ πνεύματος τῆς π. ἡ μετέσχηκεν, ἢ μετασχεῖν ἐφίεται ‡Bas. *const.*13(2.557E; M.31.1376B); πρεσβύτην πραότητι πάντας ἀνθρώπους ὑπερβάλλοντα, ὀνόματι ἀββᾶ Βῆν ‡Pall.*h.mon.*4.1(p.28.4; M.34.1132D); **6.** as quality of emperor, Constantius ap.Ath.*apol.sec.*54(p.135.7; M.25.348B); *ib.*55(p.135.36; 349A); τὴν ὑπατείαν τῆς αὐτοῦ θεοσόφου π. CCP(681)*act.*4(H.3.1072C); **7.** opp. vices: θυμός, Gr.Nyss.*beat.*2 (M.44.1216C); ὀργή, Chrys.*hom.15.4 in Ac.*(9.124D); indolence, ‡Bas. *const.*13(2.558C; M.31.1377A); Max.*ambig.*(M.91.1249B); **8.** effects: other virtues such as ἀνεξικακία, χρηστότης, ἀγάπη, ‡Bas.*const.* 13(2.558C; M.31.1377A); establishing of soul in peace, Chrys.*hom. 34.1 in Gen.*(4.340B); π. more effective in disputes than fierceness, id.*hom.6.2 in 2Tim.*(11.694A); τοῦ θεοῦ μιμητὰς ἡ π. ποιεῖ ‡Chrys. *mans.*(12.425B).

***πρασινοβένετοι, οἱ,** *the greens and the blues* (factions of the circus and of politics), Thphn.*chron.*p.194(M.108.504B).

πράσινος (πράσιος), 1. as subst., *green, emerald*, Epiph.*gemm.*3 (M.43.296B); in adornment of Temple, *T.Sal.*10.5(p.38.8; M.122. 1332B); τίς δὲ λίθος ὁ π.; οὐχὶ ἡ ἑκούσιος τῆς σωματικῆς αὐτοῦ νεκρώσεως ὠχρότης; Procl.CP *or.*6.1(M.65.721C); Areth.*Apoc.*4:3 (πρασίῳ M.106.569A); **2.** of green faction in circus and in Byzantine politics Χριστιανῶν βασιλέων καὶ πρασίνων πολλὰ τὰ ἔτη *IGC As. Min.*114[3](602 or 610); *ib.*114[1](613); *Chron.Pasch.*p.112(M.92.296A); *ib.* p.320(817A); *ib.*p.339(884B).

πράσσω, *do*, **1.** dist. from ποιέω by Aristotle, Clem.*str.*5.13(p.383. 3; M.9.128A); **2.** *study* ἀπήλθομεν...ἵνα πράξωμεν Jo.Mosch.*prat.*77 (M.87.2929D); *ib.*(2932C); ἔστι δὲ καὶ αὐτὸς [sc. Hesiod] τῶν πραττομένων ποιητῶν, οὗτινος τρία ποιήματα πράττονται Cosm.Mel.*schol.* (M.38.491) in *carm.*2.2(poem.)7.241.

πρασώδης, *leek-green*; of the sea, Tat.*orat.*20(p.22.28; M.6.852B).

πραΰθυμος, *of gentle mind* οἶνος...π. ... τοὺς ἀνθρώπους ἐργάζεται †Dion.Al.*fr.Eccl.*2:2(p.215.1; M.10.1580C); Chrys.*fr.in Pr.*14:24(M. 64.701C).

πραϋλόγος, *soothing*, Synes.*hymn.*6.33(p.42; M.66.1609).

πραϋπάθεια, ἡ, *gentleness*, Ign.*Trall.*8.1; Max.*qu.Theop.*(M.90. 1400A); π. καθ' ἣν καὶ πάσχοντες ἀναλλοίωτοι μένομεν πρὸς τοὺς δρῶντας κακῶς id.*ep.*2(M.91.396A).

***πραϋπαθῶς,** *gently*, Didym.*Trin.*2.17(M.39.724B).

πραΰς, πραΰτης, v. πρᾶος, πραότης.

***πραΰφρων,** *of gentle disposition*, Sophr.H.*carm.*19.65(M.87. 3816A).

***πρέδα, ἡ,** v. *πραῖδα.

***πρεμνογονέω,** *inseminate by male trees*; of fertilization of figs, Ephr.2.277B.

[*]**πρεπόσιτος, ὁ,** v. πραιπόσιτος.

***πρεπωδῶς,** *becomingly*, *Mir.Geo.*(p.151.4).

πρεσβεία, ἡ, A. *rank, dignity* ἄλλης ὑπὲρ ἐκεῖνα οὐσίας πρεσβείᾳ καὶ δυνάμει Or.*Jo.*13.21(p.244.22; M.14.432C).

B. *embassage, advocacy*; **1.** of work of Christians as God's or Christ's ambassadors; in gen. οἱ...τὴν...θειοτέραν π. ὑπὲρ Χριστοῦ πρεσβεύοντες Or.*Cels.*8.6(p.225.19; M.11.1528B); of special commissions performed in service of Church πρέπον ἐστὶν ὑμῖν...χειροτονῆσαι διάκονον εἰς τὸ πρεσβεῦσαι ἐκεῖ θεοῦ π. Ign.*Philad.*10.1; ἡμᾶς... ἐπιθυμίᾳ...τῆς πρὸς ἀλλήλους ἡμῶν συναφείας τῶν ὁμονοούντων εἰς τὰ πρὸς τὸν κύριον, ἐπὶ τὴν π. ταύτην καὶ μεσιτείαν ἀφικομένους Bas.*ep.*82 (3.176A; M.32.460D); hence **2.** *request, entreaty*; **a.** in gen. ταύτην ἐθαρρήσαμεν τὴν π. προσαγαγεῖν Gr.Naz.*ep.*21(M.37.56C); Evagr.*h.e.* 3.4(p.100.28; M.86.2597B); **b.** of prayer, ref. Jo.17:21–24 αὕτη ἡ μεγάλη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν π. Eus.*e.th.*3.18(p.179.23; M. 24.1041B); Didym.*Ps.*12:1(M.39.1216C); **c.** esp. of intercession and advocacy on man's behalf; **i.** of angels, id.*Trin.*2.8(M.39. 589C); Eus.Al.*serm.*21.23(M.86.452B) cit. infra; **ii.** of saints θέας... ἧς καὶ ἡμεῖς ἀξιωθείημεν εὐχαῖς καὶ π. πάντων τῶν ἁγίων Eus.*Is.*66:24 (M.24.525A); γίνεσθε οὖν πρεσβευταὶ...ὅπως εὑρεθῶ ἐκεῖ δι' ὑμετέρων π. σωζόμενος Ephr.3.254B; Gr.Naz.*or.*43.25(M.36.532A); τὴν τῶν ἁγίων π. ἐπεκαλέσατο Gr.Nyss.*mart.*3.8(M.46.784C); Chrys.*hom.44.2 in Gen.*(4.449C); ἀξιωθῶμεν ἰδεῖν τὸν διδάσκαλον [sc. S. Paul], καὶ διὰ τῆς ἐκείνου π. ... ἀπολαύσωμεν εὐμενείας Thdt.*Rom.*16:24(3.162); id. *h.rel.*2(3.1136); οὐ ταῖς π. καταξιῶσαι ἡμᾶς Χριστὸς...τῆς...αὐτοῦ βασιλείας *M.Tim.fr.*(p.144); δοθῆναι παῖδα ταῖς τοῦ Βαπτιστοῦ π. αὐτῇ Niceph.Ur.*v.Sym.*4(M.86.2992A); **iii.** of BMV ἀξιωθῆναι πρεσβείαις τῆς...δεσποίνης ἡμῶν...Μαρίας, τῶν φωτοειδῶν ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν ἁγίων Eus.Al.*serm.*21.23(M.86.452B); πρεσβείαις τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς θεοτόκου *Pap.Chr.*(p.419); *Euchol.*(p.446); cf. *Lit.Chrys.* (p.364.8); **3.** *favour, gift*, Ath.Scholast. *coll.*3.3(p.46).

πρεσβεῖον, τό, 1. *old age* τὸν ἐκ νεαρᾶς γὰρ ἡλικίας...παιδευόμενον... ἕως γήρους καὶ π. οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ ὁ θεός Ant.Mon.*hom.*82(M.89. 1681A); **2.** *privilege of age, seniority* τὸ π. τῆς ἡλικίας, τὸν πολιέα Clem.*paed.*3.3(p.246.17; M.8.580A); Bas.*hom.*6.4(2.46E; M.31.268D); τῶν πρωτοτοκίων ἔχουσι τὰ π. Thdt.*qu.37 in 2Reg.*(1.441); τοῖς... τοῦ χρόνου π. id.*haer.*5.9(4.415); of Christians' baptismal privilege τὰ π. τῆς γενέσεως Bas.*ep.*199 *can.*20(3.292E; M.32.721A); hence **3.** *presbyterate*, as grade of ministry πρεσβείου χειροθεσίαν...ἀναλαμβάνει Eus.*h.e.*6.23.4(πρεσβυτερίου M.20.576C); Διονύσιον, τότε μὲν πρεσβείου ἠξιωμένον *ib.*7.7.6(652A); πρεσβείων τὸν Ὠριγένην...ἄξιον εἶναι δοκιμάσαντες *ib.*6.8.4(537A); id.*m.P.*11(p.934.2; M.20.1500A); τιμηθέντα...τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας πρεσβείῳ id.*Marcell.*1.4(p.18.3; M.24.752A); **4.** *privilege, superiority*; in gen., of a marvellous thing τὰ π. κατὰ πάντων ἔχον Evagr.*h.e.*1.21(p.31.2; M.86.2480B); of privileges of clergy οἱ δὲ λεγόμενοι κληρικοὶ τούτων καίτοι τὰ π. παρὰ τῶν λαῶν ἐκδικοῦντες Ath.*syn.*2(p.232.16; M.26.684C); of status of H. Ghost τιμῇ μὲν καὶ δόξῃ καὶ πρεσβείοις ὑπερέχον καὶ...ἀνώτερον πάσης τῆς νοερᾶς καὶ λογικῆς τυγχάνον οὐσίας Eus.*e.th.*3.5(p.162.29; M. 24.1012B); of Father οὐ γὰρ ἱκανὸν τὸ τοῦ πατρὸς ὄνομα δεῖξαι τὰ π. τοῦ πατρός; Chrys.*hom.7.1 in Phil.*(11.246A); **5.** esp. of eccl. privileges, *prerogatives* of churches τὰ π. σώζεσθαι ταῖς ἐκκλησίαις CNic.(325) *can.*6; CCP(381)*can.*2; τὸν μέντοι Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον ἔχειν τὰ π. τῆς τιμῆς μετὰ τὸν τῆς Ῥώμης ἐπίσκοπον, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ῥώμην *ib.*3; τὴν βασιλείᾳ καὶ συγκλήτῳ τιμηθεῖσαν πόλιν καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύουσαν π. τῇ πρεσβυτέρᾳ βασιλίδι Ῥώμῃ, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς...μεγαλύνεσθαι πράγμασι CChalc.*can.*28; ἐδόκει δὲ καὶ τὸν θρόνον τῆς νέας Ῥώμης ἐκ τῶν δευτερείων τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τῶν ἄλλων τὰ π. φέρειν Evagr.*h.e.*2.4(p.50.28; M.86.2509B).

πρεσβευτής, ὁ, *ambassador*; **1.** from God to men; **a.** of Christ ὁ π. ὁ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἀποσταλεὶς καὶ ἕως τοῦ ᾅδου καταντήσας *A.Thom.* A 10(p.115.4); **b.** of God in dealings with prophets, Thdt.*qu.54 in 3Reg.*(1.501); **c.** of an apostle ὁ τῆς ἀληθείας π. ὃ ἂν δήσῃ ἐπὶ γῆς, δέδεται καὶ ἐν οὐρανῷ *Clem.ep.*6(*GCS* p.10.9; πρεσβύτης M.2.41A); *Hom.Clem.*1.16; **2.** from men to God, hence *intercessor*; **a.** of Christ οὐκ αὐτοὶ τυχεῖν τῶν διαλλαγῶν ἱκετεύσαντες, ἀλλὰ τὸν μονογενῆ δεξάμενοι π. Thdt.*carit.*(3.1303); **b.** of angels π. ... τοῦ ἀνθρώπων γένους Didym.*Trin.*2.8(M.39.592A); **c.** of a prophet Ἡσαΐαν γενέσθαι π. ἠντιβόλησεν Thdt.*qu.52 in 4Reg.*(1.545); **d.** of saints, esp. martyrs π. δυνατώτατοι Bas.*hom.*19.8(2.156B; M.31.524C); ὁ...τοσούτους ἔχων π., οὔποτ' ἂν ἄπρακτος ἀπέλθοι προσευχῆς Gr.Nyss.*mart.*2.9(M.46.788A); Ast.Am.*hom.*10(M.40.317C); π. ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς τὸν θεὸν ἀπέρχομαι *M.Thdot.*3(p.141.18); τοῖς ἐν ἀρετῇ τελείοις οἱ ἀτελεῖς χρώμεθα π. Thdt.*qu.1 in Lev.*(1.182); οὐχ ὡς θεοῖς αὐτοῖς προσιόντες, ἀλλ' ὡς θείους ἀνθρώπους...γενέσθαι π. ὑπὲρ σφῶν παρακαλοῦντες id.*affect.*8(p.217. 14; 3.921).

πρεσβευτικός, *interceding* χεῖρα π. Thdr.Stud.*epp*.2.9(M.99.1141A).

πρεσβεύ-ω, **A.** *be elder, have precedence in age.*

B. ? *assign precedence to* ἀρξώμεθα δὲ ἀπὸ τῆς Γενέσεως, ἵνα δὴ καὶ ~ωμεν μᾶλλον τὴν γραφήν Meth.*symp*.2.1(p.15.13; M.18.48C).

C. *act as ambassador*; **1.** of Christ τὸν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ~οντα μεσίτην Max.*qu.Thal*.61(M.90.637C); **2.** of envoy of a church, Polyc.*ep*.13.1.

D. *plead, intercede, pray*; **1.** in gen. ὑπὲρ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης ...ἐπρέσβευεν Eus.*h.e*.5.24.18(M.20.508A); Gr.Naz.*ep*.22(M.37.57A); Euthal.Diac.*epp.Paul*.(M.85.705C); π. καὶ δέομαι, ἵνα μὴ...ὑφέξω Sophr.H.*ep.syn*.(M.87.3197B); **2.** towards God; **a.** of intercessory prayer in gen. ~ων ὑπὲρ σοῦ πρὸς θεόν Clem.*q.d.s*.41(p.187.18; M.9.648A); τοὺς ἱεροὺς ἄνδρας, τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ [sc. Gallus]... ~οντας πρὸς τὸν θεόν Dion.Al.ap.Eus.*h.e*.7.1(M.20.640A); **b.** of intercession for men; by Christ μόνος ἦν δυνατὸς...~σαι περὶ πάντων πρὸς τὸν πατέρα Ath.*inc*.7.5(M.25.109A); by BMV σῴζει...τοὺς ὁμολογοῦντάς σε θεοτόκον, ὁ μυσταγωγήσας σε θεὸς γενέσθαι πρὸς αὐτόν, τοῦ ~ειν ὑπὲρ ἡμῶν Mod.*dorm*.10(M.86.3301C); ~ουσα τῷ σῷ υἱῷ καὶ θεῷ ἡμῶν Jo.Thess.*dorm.BMV* 2.14(p.435.29); θεοτόκε...~ε τὸν υἱόν σου ...ὅπως ἐλεήσῃ με Jo.V H.*icon*.14(M.96.1360C); ~ειν μητρικῶς τῷ αὐτῆς υἱῷ καὶ κυρίῳ ὑπὲρ παντὸς τοῦ κόσμου Thdr.Stud.*epp*.2.166 (M.99.1528C); by angels, Didym.*Trin*.2.8(M.39.589D); by saints, esp. martyrs ὦ...Βασίλειε...~ε ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ σφόδρα ἐλεεινοῦ, καὶ ἀνακάλεσαί με ταῖς πρεσβείαις σου, πατέρ Ephr.2.296E; ἀθλοφόροι μάρτυρες...πρεσβεύσατε ἅγιοι ὑπὲρ ἡμῶν τῶν χαύνων id.3.251E; *ib*.3.253E; παθὼν διὰ Χριστόν, ~σον ὑπὲρ πάθους καὶ νόσου Ast.Am.*hom*.10 (M.40.317D); κάθευδε...ἐν εἰρήνῃ...~ων ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν ‡Pall.*h.mon*.11.14(p.57.17; M.65.452C); ὁ δὲ ἐδέετο αὐτοῦ καὶ ἱκέτευε ~ειν ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν θεόν *ib*.11.15(p.58.2; 452D); διὰ τὰ σὰ παθήματα δεόμεθα, ὥστε ~σαί σε ὑπὲρ τῶν ἡμαρτημένων †Bas.Sel.*or*.41(M.85.473B); τὴν μὲν ἐκείνου μακαρίαν ψυχὴν θεραπεύσετε· ἥτις ἐγγύτερον θεοῦ γενομένη, ὅσῳ...καὶ παρρησίαν ἐκ τῶν οἰκείων ἀγαθῶν ἐκτήσατο ἔργων, ~ει ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ σωτηρίας τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας *Ep*. ap.CCP(536)*act*.1(*ACO* 3 p.133.15; H.2.1197A); νῦν ἔστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ~ων μετὰ πάντων τῶν ἁγίων ὑπὲρ ἡμῶν, ὧν ταῖς εὐχαῖς ἐλεήσῃ ἡμᾶς ὁ...θεός Marc.Diac.*v.Porph*.103.

E. *advocate, espouse the cause of*, hence *cultivate, honour, have regard to* περὶ δικαιοσύνης ~οντες Or.*Cels*.2.8(p.134.4; M.11.805B); εἴ τι τῆς...ἀληθείας ἐπρέσβευεν *ib*.3.22(p.218.21; 945A); π. τὸν Χριστιανισμόν *ib*.3.54(p.249.18; 992B); ἐπρέσβευε περὶ τῶν πενήτων id. *comm.in Mt*.11.9(p.49.22; M.13.932C); ἐπρέσβευον τὰ Χριστοῦ Ath.*syn*.45(p.269.23; M.26.772A); Gr.Nyss.*Apoll*.44(M.45.1229C); τοῦτο ~ει πανταχοῦ τῆς ἀκριβοῦς πίστεως ὁ λόγος Cyr.*ep*.4(p.28.17; 5².24E); τὸ ἑτεροούσιον ~ειν Philost.*h.e*.2.6(M.65.469B); καθὸ τριὰς ὁ εἷς θεός ἐστι...καὶ ὑποστάσεις τρεῖς καταγγέλλεται, καὶ εἰς τρία ~εται πρόσωπα Sophr.H.*ep.syn*(M.87.3153B).

πρέσβις, ὁ, *ambassador*; in gen., Thphyl.*exc.Rom*.5(p.224.18; M.113.932B); of Christ ἐξαπέστειλας τὸν...υἱὸν εἰς τὸν κόσμον πρέσβιν *Lit.Jac*.(*NBP* 10² p.109).

πρέσβις, ἡ, *ambassadress*, hence *intercessor* (fem.), of BMV π. καὶ μεσιτείαν Jo.Mon.*hymn.Bas*.10(M.96.1377B); ‡Gr.Naz.*Chr.pat*.2570(M.38.335A).

πρέσβυς, **1.** *senior, chief* τὸν π. τῶν ἱερέων *Pers*.(p.4.3); **2.** ? for πρεσβύτερος *presbyter* Ἴμηρος πρέσβυς ἀνέστησα τοῦ γλυκυτάτου υἱοῦ ...μνήμης χάριν *CIG* 3989 i (Laodicaea saec. iii–iv), so interpreted and catalogued as Christian by Cumont, *Mélanges d'archéologie et d'histoire*, 15, Rome 1895 p. 279 no. 220 cf. p.260; **3.** fem., of empress Helena ἧκεν δὴ σπεύδουσα νεανικῶς ἡ π. Eus.*v.C*.3.42(p.95.15; M.20.1101B); *ib*.3.43(p.96.10; 1104B); **4.** *ambassador*, Mont.*fr*.ap.Epiph.*haer*.48.11(p.235.2; M.41.872D) cit. s. πατήρ; of angels, *Pap.Chr*. (p.447); **5.** comp., v. πρεσβύτερος.

πρεσβυτέρα, ἡ, fem. of comp. of πρέσβυς, as subst.; **1.** *old woman*, for whom subsistence is provided by the church; analogous or equivalent to a widow, *Const.App*.2.28.1; **2.** female *presbyter* γυνὴ οὐ γίνεται π. Phot.*nomoc*.1.37(p.481; M.104.1025D); **3.** *head* or *senior member of women's community*, to be present at confessions made by its members εὐσχημονέστερον...μετὰ [v.l. διὰ] τῆς π. πρὸς τὸν πρεσβύτερον ἡ ἐξαγόρευσις γενήσεται Bas.*reg.br*.110(3.453C; M.31.1157A); **4.** ἡ π. [sc. διαθήκη] *the Old Testament*, Sophr.H.*or*.7.12(M.87.3340D).

***πρεσβυτερεία, ἡ**, *office of presbyter*, †Leont.B.*sect*.4.6(M.86.1225B).

***πρεσβυτερεύ-ω**, *be senior* τοῦ γὰρ οὐσιωδῶς ἐξεικονίζοντος τὸν θεὸν...οὐδεὶς ὑπέρκειται, οὐδὲ ~ει Didym.*Trin*.1.15(M.39.328B); *ib*.3.34(961B).

***πρεσβυτερικός**, *of* or *belonging to presbyters, priestly* π. τάγματι v.l. for πρεσβυτερίῳ, Pall.*v.Chrys*.16(p.94.2; M.47.53).

πρεσβυτέριον (πρεσβυτερεῖον), τό, **I.** *body of elders*; **A.** Jewish (cf. Lc.22:26), *Const.App*.5.14.9.

B. Christian; **1.** exeg. 1Tim.4:14; of ruling body of presbyters in apostolic Church π. δὲ ἐνταῦθα, τοὺς τῆς ἀποστολικῆς χάριτος ἠξιωμένους [sc. ἐκάλεσε] Thdt.*1Tim*.4:14(3.662); cf.Chrys.*hom.13.1 in 1Tim*.(11.618B) cit. s. πρεσβύτερος; or of college of apostles conferring ordination, Thdr.Mops.*1Tim*.4:14(M.66.941D); **2.** of college of presbyters assisting bishop in worship and administration of church ὑποτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ...ὁμοίως καὶ τῷ π. Ign.*Trall*.13.2; id.*Smyrn*.12.2; κατέστησεν αὐτὸν εἰς τὸ π. ‡Pion.*v.Polyc*.17; ὁ...τῆς προεδρίας ἀξιωθείς, καὶ ἐγκαταλεγεὶς τῷ π. †Bas.*Is*.103(1.450D; M.30.285A); παρακαλοῦμεν...ὑπὲρ παντὸς τοῦ π. *Lit*.ap.*Const.App*.8.12.41; ἱερατεύσας ἐν τῷ π. Pall.*v.Chrys*.16(p.94.2, v.l. πρεσβυτερικῷ τάγματι; M.47.53); its agreement with bishop necessary for all activity in church, Ign.*Eph*.4.1; id.*Trall*.7.2; likened to apostles ὑποτάσσεσθε καὶ τῷ π. ὡς τοῖς ἀποστόλοις Ἰησοῦ Χριστοῦ *ib*.2.2; id.*Philad*.5.2; id.*Smyrn*.8.1; and, in their rel. to bishop, to Christ in rel. to Father ὑποτάσσεται τῷ ἐπισκόπῳ ὡς χάριτι θεοῦ καὶ τῷ π. ὡς νόμῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ id.*Magn*.2; seated in church on either side of bishop, *Const.App*.2.57.4; associated with eucharistic offering, Ign.*Philad*.4; participating in appointment of bishops, *Const.App*.8.4.2; **3.** of body of elders (in which women were included) in Montanist sect, Epiph.*haer*.49.3(p.243.19; M.41.881B); **4.** of heavenly π. (of which earthly order of presbyters is a copy) in which 'gnostic' will be included, even though only a layman on earth, Clem.*str*.6.13(p.486.2; M.9.329A); cf.Proc.G.*Jos*.13:1(M.87.1024B).

II. *office of elder, priesthood*, Eus.*h.e*.5.15(M.20.464A); Socr.*h.e*.7.41.2(M.67.829C).

III. *place assigned to elders in church* οὐκ αὐτὸ τὸ καθέζεσθαι ἐν π. ἐστιν, ἀλλὰ τὸ βιοῦν ἀξίως τοῦ τόπου Or.*hom.11.3 in Jer*.(p.81.2; M.13.369D); id.*fr.50 in Jer*.36:21(p.223.22; M.13.580A).

***πρεσβυτερίς, ἡ**, *female presbyter*, Epiph.*haer*.79.4(p.478.29; M.42.745A) cit. s. πρεσβῦτις.

***πρεσβυτέρισσα, ἡ**, *wife of a presbyter* ἱερωμέναι, ἤγουν πρεσβυτερίσσαι ἢ ἐμβάθμων διακόνων γυναῖκες †Jo.Jej.*poenit*.(M.88.1912B).

πρεσβύτερος, **I.** as adj., comp. of πρέσβυς; **1.** *older* (in years), *Barn*.13.5; τὸ πνεῦμα ὑμῶν π. καὶ ἤδη μεμαρασμένον Herm.*vis*.3.11.2; Meth.*symp*.proem.(p.7.2; M.18.36A); Philost.*h.e*.3.1(M.65.480B); **2.** *suitable for an older person* τὸ δὲ [sc. βρέφος] ἔτι ἀδυνατεῖ τὴν αὐτοῦ π. δέξασθαι τροφήν Iren.*haer*.4.38.1(M.7.1105B); **3.** *more mature, advanced* in knowledge or piety, Gr.Nyss.*hom.1 in Eccl*.(M.44.629D); π. ... φαμεν οὐ τὸν κατὰ χρόνον...ἀλλὰ τὸν κατὰ σύνεσιν Cyr.*Is*.1.2 (2.55D); **4.** *antecedent in time*; **a.** of persons Μωϋσέως, τοῦ...πρώτου προφήτου καὶ π. τῶν ἐν Ἕλλησι συγγραφέων Just.*1apol*.59.1(M.6.416C); Athenag.*leg*.17.1(M.6.921C); π. ... τῷ χρόνῳ Ἡσαΐα ὁ Δαυίδ Or.*sel.in Ps*.3:1(M.12.1120A); Μωϋσέως, τοῦ...πολλῷ τῶν Ἰλιακῶν π. id.*Cels*.4.36(p.307.6; M.11.1084C); **b.** of things γράμματα π. τῶν Βίκτορος χρόνων †Hipp.*Artem*.ap.Eus.*h.e*.5.28.4(M.20.512C); Chrys.*hom.1.1 in Col*.(11.323A); Thdt.*Ps*.25:2(1.764); of the older Israel and covenant opp. Church and NT, Clem.*paed*.1.7(p.124.30; M.8.321A); τῆς μὲν πρεσβυτέρας [sc. διαθήκης] τέλος...τῆς δὲ νεωτέρας ἀρχὴ καὶ προοίμιον [i.e. Jo. Bapt.] Sophr.H.*or*.7.12(M.87.3340D); of Rome in rel. to CP, CChalc.*can*.28; Evagr.*h.e*.4.38(p.186.23; M.86.2772B); **5.** *prior, logically antecedent* ὄνομα τῷ...πατρὶ θετόν, ἀγεννήτῳ ὄντι, οὐκ ἔστιν. ᾧ γὰρ ἂν καὶ ὄνομά τι προσαγορεύηται, π. ἔχει τὸν θέμενον τὸ ὄνομα Just.*2apol*.6.1(M.6.453A); ὡς ἀγένητον ἑαυτοῦ π. μηδὲν ἔχον *Hom.Clem*.14.4; τί ἄτοπον...νοεῖν π. αἴτια τοῦ τὸν Ἰακὼβ ἠγαπῆσθαι καὶ τὸν Ἡσαῦ μεμισῆσθαι γεγονέναι; Or.*princ*.3.1.22(p.238.11; M.11.297A); θεὸς...οὔτε γίνεται, οὔτε ἔχει τι π. Chrys.*hom.4.2 in Jo*.(8.29C); hence **6.** *more important* ὁπόσα λέγομεν μαθόντες παρὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν...προφητῶν, μόνα ἀληθῆ ἐστι καὶ π. πάντων...συγγραφέων Just.*1apol*.23.1(M.6.364A); π. τὰ ἀσώματα τῶν σωμάτων Athenag.*leg*.36.2(M.6.972A); Meth.*symp*.8.14 (p.100.16; M.18.164A).

II. as subst.; **A.** *venerable person* (in years or rank); **1.** *old person, elder*, Herm.*vis*.3.12.2; *ib*.2.1.3; Thdt.*1Tim*.5:1(3.662); **2.** *veteran soldier*, Cyr.S.*v.Sab*.9(p.92.29); **3.** *teacher*, Clem.*paed*.3.8(p.262.3; M.8.616A); of ancient authors, id.*ecl*.50(p.150.21; M.9.720D); **4.** *elder* in village community, Pall.*h.Laus*.31(p.86.19; M.34.1098D); **5.** of members of Roman Senate, Soz.*h.e*.2.3.47(M.67.940A); **6.** of Jewish elders, Just.*dial*.40.4(M.6.564A); Clem.*paed*.1.9(p.139.15; M.8.349C); *Const.App*.2.24.6; **7.** of LXX interpreters, Just.*dial*.68.7(M.6.636A); *ib*.84.3(M.6.673C).

B. in Christian ministry (in early writers π. is most often used in

vague sense of *venerable man, one respected* on account of age, or authority in Church, and may be applied to an apostle, a member of a college of ἐπίσκοποι, a 'monarchical bishop', a teacher, an early witness to eccl. tradition, or any respected member of Church; it is difficult to distinguish between this gen. use of π., and its technical use to denote a member of a particular ministerial order); **1.** *old man* (not ref. ministerial rank), Herm.*vis*.3.1.8; ref. 1Tim.5:1, cf. *ἄρα τὸ ἀξίωμα νῦν φησιν; οὐκ ἔγωγε οἶμαι, ἀλλὰ περὶ παντὸς γεγηρακότος* Chrys.*hom.13.2 in 1Tim.*(11.618F); cf. *οὐ τὸν ἱερέα ἐνταῦθα λέγει, ἀλλὰ τὸν γεγηρακότα* Thdt.*1Tim*.5:1(3.662); **2.** *elder, venerable man*, of early teachers and fathers *εἰ δέ που καὶ παρηκολουθηκώς τις τοῖς π. ἔλθοι, τοὺς τῶν πρεσβυτέρων ἀνέκρινον λόγους, τί Ἀνδρέας ἢ τί Πέτρος εἶπεν* Papias ap.Eus.*h.e*.3.39.4(M.20.297A); Iren.*haer*.4.26.5(M.7.1055C); Clem.*fr*.22(p.201.26)ap.Eus.*h.e*.6.14.4(M.20.552A); of S. John, cf.id.*fr*.24(p.210.1; M.9.733D); of early, prob. heterodox, writers cited by Cels.ap.Or.*Cels*.6.40(p.109.14; M.11.1357B); associated with παράδοσις of apostolic doctrine *ἐκβιασθῆναι ὁμολογεῖ* [sc. Clem.] *πρὸς τῶν ἑταίρων ἃς ἔτυχεν παρὰ τῶν ἀρχαίων π. ἀκηκοὼς παραδόσεις γραφῇ τοῖς μετὰ ταῦτα παραδοῦναι, μέμνηται δ' ἐν αὐτῷ* [sc. τῷ λόγῳ] *Μελίτωνος καὶ Εἰρηναίου* Eus.*h.e*.6.13.9(M.20.549A); *ἐν τοῖς αὐτοῖς ὁ Κλήμης βιβλίοις περὶ τῆς τάξεως τῶν εὐαγγελίων παράδοσιν τῶν ἀνέκαθεν π. τέθειται* *ib*.6.14.5(552A); and with παρακαταθήκη of scriptural teaching, Clem.*ecl*.27(p.145.3; M.9.712C); **3.** *elder* (i.e. one who holds position of authority in Church; but still including idea of *old man* opp. νέος) *ὑποτασσόμενοι τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ τιμὴν τὴν καθήκουσαν ἀπονέμοντες τοῖς παρ' ὑμῖν π.· νέοις τὰ μέτρια καὶ σεμνὰ νοεῖν ἐπετρέπετε* *1Clem*.1.3; *τοὺς π.* [sc. ἡμῶν] *τιμήσωμεν, τοὺς νέους παιδεύσωμεν* *ib*.21.6; hence Is.3:5 *ἐπηγέρθησαν...οἱ νέοι ἐπὶ τοὺς π.* cited to describe unlawful deposition of Corinthian elders, *ib*.3.3; association of age with office persists even when π. has acquired definite meaning of *priest* in threefold ministry *τὰ δὲ κατὰ τοὺς π. ἔστω τάδε. πρὸ πάντων τοὺς νέους...ζευγνύτωσαν* *Clem. ep*.7(M.2.41A); bishop may well be younger than his presbyters, Ign. *Magn*.3.1; advanced age specified as qualification for priesthood, *Ordo Eccl.App*.18; †Bas.*Is*.104(1.451B; M.30.285C); **4.** equivalent to ἐπίσκοπος; as member of higher order of twofold ministry of πρεσβύτεροι (or ἐπίσκοποι) and διάκονοι (cf. Ac.20:28; Phil.1:1); at Corinth, *1Clem*.21.6 cit. supra; *οἱ ἀπόστολοι...ἔγνωσαν...ὅτι ἔρις ἔσται περὶ τοῦ ὀνόματος τῆς ἐπισκοπῆς...ἁμαρτία γὰρ...ἔσται, ἐὰν τοὺς ...ὁσίως προσενεγκόντας τὰ δῶρα τῆς ἐπισκοπῆς ἀποβάλωμεν. μακάριοι οἱ προοδοιπορήσαντες π. ... οὐ γὰρ εὐλαβοῦνται, μή τις αὐτοὺς μεταστήσῃ ἀπὸ τοῦ...τόπου* *ib*.44.1,4,5; *τὸ ποίμνιον...εἰρηνευέτω μετὰ τῶν καθεσταμένων π.* *ib*.54.2; *ib*.57.1; at Philippi, Polyc.*ep*.5.3 cit. infra; at Rome, Herm.*vis*.2.4.2; *τῶν π. τῶν προϊσταμένων τῆς ἐκκλησίας* *ib*.2.4.3; cf. *τοῖς προηγουμένοις* *ib*.2.2.6; *ib*.3.9.7, prob. of a collegiate episcopate or presbytery; presbyter-bishops and deacons typify, or represent, God and Christ *ὑποτασσομένους τοῖς π. καὶ διακόνοις ὡς θεῷ καὶ Χριστῷ* Polyc.*ep*.5.3; in twofold ministry, cf.*Did*.15.1 cit. s. ἐπίσκοπος; **5.** accurate distinction between above sense and that of *priest* in threefold ministry is rendered difficult by long survival of inexact or untechnical terminology, by which πρεσβύτερος = *ruler in a church* and often denotes a 'monarchical' bishop, being used interchangeably with ἐπίσκοπος; cf. *per successiones presbyterorum*, Iren.*haer*.3.2.2(M.7.847A); *per successiones episcoporum*, *ib*.3.3.2(848B); of early bishops of Rome *οἱ πρὸ Σωτῆρος π.* id.*ep.Vict*.ap.Eus.*h.e*.5.24.14(M.20.505A); of a bishop in Asia, Clem.*q.d.s*.42(p.188.14; M.9.648C); of bishops exercising *ordinandi potestatem*, cf.Firmilian *ep*.int.opp.Cypr.*ep*.75.7(M.*PL*.3.1209A) where πρεσβύτεροι is translated *majores natu* instead of *presbyteri*, so as not to suggest ascription of power of ordination to *presbyters* in restricted sense; hence Is.60:17 [*δώσω τοὺς ἄρχοντάς σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ τοὺς ἐπισκόπους ἐν δικαιοσύνῃ*] applied to πρεσβύτεροι of Church, Iren.*haer*.4.26.5(M.7.1055C); **6.** actual identity of πρεσβύτεροι and ἐπίσκοποι in certain NT passages, and subsequent verbal interchangeability of these terms, cause variety of interpretation in comment on NT; **a.** interchangeability recognized *οἱ π. παλαιὸν ἐκαλοῦντο ἐπίσκοποι καὶ διάκονοι Χριστοῦ, καὶ οἱ ἐπίσκοποι π.* Chrys.*hom.1.1 in Phil*.(11.195B); *ἐπισκόπους δὲ τοὺς π. καλεῖ· ἀμφότερα γὰρ εἶχον κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τὰ ὀνόματα* Thdt.*Phil*.1:1(3.445); cf.id.*1Tim*.3:1(3.652) cit. s. ἐπίσκοπος; *λανθάνει τοὺς πολλοὺς ἡ συνήθεια, μάλιστα τῆς καινῆς διαθήκης, τοὺς ἐπισκόπους π. ὀνομάζουσα, καὶ τοὺς π. ἐπισκόπους* Oecum.*Ac*.20:17(M.118.256D); *τὸ τοῦ π. ὄνομα καὶ τὸν ἐπίσκοπον δηλοῖ· ἐπίσκοπον δὲ καὶ ὁ π.· καὶ τοῦτο δηλοῦται ἐν ταῖς Πράξεσιν* Max.schol.*d.n*.1.1(M.3.185A); **b.** threefold ministry inferred from all NT passages, and apparent identity of ἐπίσκοποι and π. explained by close relationship existing between the two orders *διαλεγόμενος περὶ ἐπισκόπων...τὸ τῶν π. τάγμα ἀφείς, εἰς τοὺς διακόνους μετεπήδησε. ... ὅτι οὐ πολὺ τὸ μέσον. ... καὶ ἃ περὶ ἐπισκόπων εἶπε, ταῦτα καὶ περὶ πρεσβυτέρων ἁρμόττει. τῇ γὰρ χειροτονίᾳ μόνον αὐτῶν ἀναβεβήκασι, καὶ...δοκοῦσι πλεονεκτεῖν τοὺς π.* Chrys.*hom.11.1 in 1Tim*.(11.604C); **c.** identity in NT of the two orders explicitly or implicitly denied, cf. *in Mileto...convocatis episcopis et presbyteris qui erant ab Epheso et a reliquis proximis civitatibus*, Iren.*haer*.3.14.2(M.7.914B); *τοῖς Παύλου κανόσι...οὓς περὶ ἐπισκόπων καὶ π. ἔταξε* Gr.Naz.*or*.2.69(M.35.477C); *οὐ περὶ πρεσβυτέρων φησὶν ἐνταῦθα* [sc. 1Tim.4:14], *ἀλλὰ περὶ ἐπισκόπων· οὐ γὰρ δὴ πρεσβύτεροι τὸν ἐπίσκοπον ἐχειροτόνουν* Chrys.*hom.13.1 in 1Tim*.(11.618B); cf.Thdr.Mops. *1Tim*.4:14; **d.** identity in NT of the two orders affirmed by Aërius *ὁ ἀπόστολος γράφει πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ οὐ γράφει ἐπισκόποις...πάλιν δὲ ἐν ἄλλῳ τόπῳ, ἐπισκόποις καὶ διακόνοις, ὡς εἶναι ...τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον, τὸν αὐτὸν π.* Epiph.*haer*.75.4(p.336.11; M.42.509A); denied by Epiph. *ὅπου μὲν ἦσαν ἐπίσκοποι ἤδη κατασταθέντες, ἔγραφεν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις. οὐ γὰρ πάντα εὐθὺς ἠδυνήθησαν οἱ ἀπόστολοι καταστῆσαι...πλήθους δὲ μὴ ὄντος οὐχ εὑρέθησαν ἐν αὐτοῖς πρεσβύτεροι κατασταθῆναι, καὶ ἠρκέσθησαν ἐπὶ τῷ...μόνῳ ἐπισκόπῳ* *haer*.75.4(p.336.24; M.42.509A); **7.** *priest*, in regular threefold ministry *ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν π. μηδὲν πράσσετε* Ign.*Magn*.7.1; *σὺν τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ π. καὶ διακόνοις* id.*Philad*. proem.; *ib*.10.2; Polyc.*ep*.proem.; *Clem.ep*.proem.(M.2.33A); in comparison of Church with a ship *παρεικάσθω...ὁ πρωρεὺς ἐπισκόπῳ, οἱ ναῦται πρεσβυτέροις, οἱ τοίχαρχοι διακόνοις* *ib*.14(49A); **8.** ref. functions; **a.** πρεσβύτεροι represent or typify: **i.** the Twelve *προκαθημένου τοῦ ἐπισκόπου εἰς τόπον θεοῦ καὶ τῶν π. εἰς τόπον συνεδρίου τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν διακόνων...πεπιστευμένων διακονίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ* Ign.*Magn*.6.1; id.*Trall*.3.1 cit. s. διάκονος; *Const.App*.2.26.7; hence apostles represented as installing twelve presbyters in each church, *Hom.Clem*.11.36; **ii.** the seventy elders (Num.11:16–25), Serap.*euch*.27(p.190.4); *Const.App*.8.16.4; **iii.** OT priests *ἐν τούτοις τοῖς ἱερεῦσι (δείκνυμι δὲ τοὺς π. ἡμᾶς)* Or.*hom.12.3 in Jer*.(p.89.22; M.13.381D); *Const.App*.2.26.3; (in gen. comparison of OT hierarchy with ordering of Church, *1Clem*.40.5, ἱερεῖς do not specifically correspond with πρεσβύτεροι); hence in later writers ἱερεύς denotes presbyter as well as bishop, Chrys.*sac*.4.8(p.124.13; 1.414A); ‡Cyr.*fr.Jac*.5:7(M.74.1012C); Thdt.*1Tim*.5:1(3.662); and sts. distinguishes presbyter from bishop, v. ἱερεύς; **iv.** cherubim, ‡Sophr.H.*liturg*.6(M.87.3988A); **v.** the twenty-four elders (Apoc. 4:4), *Ordo Eccl.App*.18; **b.** office includes; **i.** ruling, *1Clem*.57.1; Polyc.*ep*.5.3; Herm.*vis*.2.4.3; **ii.** exercise of discipline, *Clem.ep*.7(M.2.41B); and of arbitral jurisdiction under episcopal supervision, *ib*.10(45A); *ἐπὶ τῶν π. συμβιβαζέσθωσαν· τὸν δὲ συμβιβασμὸν οἱ π. τῷ ἐπισκόπῳ προσαναφερέτωσαν* *Hom.Clem*.3.67; **iii.** chiefly, assisting bishop; in gen., and as his council, Ign.*Trall*.12.2; *Hom.Clem*.3.67; *σύμβουλοι τοῦ ἐπισκόπου* *Const.App*.2.28.4; Socr.*h.e*.1.5.1(M.67.41A); hence presbyter occupies 'second throne', Const.ap.Eus.*h.e*.10.5.23(M.20.889C); Gr.Naz.*carm*.2.1.11.344(M.37.1053A); cf.*ib*.2.1.14.51(1249A); liturgically, ‡Hipp.*can*.20; *Ordo Eccl.App*.18; *Const.App*.2.57.7 cit. s. διάκονος; Dor.*doct*.9.2(M.88.1717D); in administration of church finance, CAnt.(341)*can*.24; *ib*.25; **iv.** baptizing, *Const.App*.3.20.2; *τοῖς μὲν ἀφελεστέροις τῶν π. τοῦτο ἐγχειρίζομεν, τὸν δὲ διδασκαλικὸν λόγον τοῖς σοφωτέροις* Chrys.*hom.3.3 in 1Cor*.(10.19A); **v.** celebrating eucharist independently of bishop, cf.Ign.*Smyrn*.8.1 (cf.*1Clem*.44.4); CAnc.(314)*can*.1; *προστάσσομεν...τὸν π. ... ἀναφέρειν* *Const.App*.3.20.2; **vi.** blessing *τίνι γὰρ ὁ π. ἐπιθήσει χεῖρα; τίνα δὲ εὐλογήσει;* Clem.*paed*.3.11(p.271.21; M.8.637B); *Const.App*.3.20.2; *π. εὐλογεῖ, οὐκ εὐλογεῖται* *ib*.8.28.3; **vii.** reconciling penitents, cf. *sacerdoti indicare peccatum...vocet presbyteros ecclesiae*, Or.*hom.2.4 in Lev*.(pp.296.20,297.1; M.12.418B,419A); Serap.*euch*.27.1; *χειροθετεῖ, οὐ χειροτονεῖ* (referring either to reconciliation or blessing) *Const. App*.8.28.3; penitentiary presbyter added to clergy-list at Constantinople after Decian persecution *ὅπως ἂν οἱ μετὰ τὸ βάπτισμα πταίσαντες ἐπὶ τοῦ προβληθέντος τούτου π. ἐξομολογῶνται τὰ ἁμαρτήματα* Socr.*h.e*.5.19.2(M.67.616A); *ἐν δὲ τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίᾳ, ὁ ἐπὶ τῶν μετανοούντων τεταγμένος π. ἐπολιτεύετο* Soz.*h.e*.7.16.8(M.67.1461A); but abolished by Nectarius, Socr.*h.e*.5.19.1(M.67.613A); Soz.*h.e*.7.16.1(1457D); **viii.** teaching and preaching *ἐν τῷ νουθετεῖσθαι ἡμᾶς ὑπὸ τῶν π.* *2Clem*.17.3; *συγκαλέσας τοὺς π. καὶ διδασκάλους* Dion.Al.ap.Eus.*h.e*.7.24.6(M.20.696A); cf. *presbyteri doctores*, *M.Perp*.(Lat.)13; Cypr.*ep*.24(M.*PL*.4.294C); CAnc.(314) *can*.1; *προστάσσομεν...τὸν π. διδάσκειν* *Const.App*.3.20.22; but preaching by presbyters forbidden at Alexandria after disturbance caused by Arius, Socr.*h.e*.5.22.58(M.67.640B); **ix.** joining

with bishop in imposition of hands at ordination, cf.Hipp.*trad.ap.* 8.1; ‡Hipp.*can.*5; **x.** assisting in selection and approval of new clergy, Chrys.*sac.*3.15(p.76.23; 1.393A); cf.Thphl.Al.*common.*6(M. 65.40B); **c.** presbyters cannot ordain ἐπίσκοπος...χειροθετεῖ, χειροτονεῖ...π. ... χειροθετεῖ, οὐ χειροτονεῖ *Const.App.*8.28.2f.; τὸ λέγειν αὐτὸν [sc. Ἀέριον] ἐπίσκοπον καὶ π. ἴσον εἶναι. καὶ πῶς ἔσται δυνατόν; ἡ μὲν γάρ ἐστι πατέρων γεννητικὴ τάξις· πατέρας γὰρ γεννᾷ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἡ δὲ...τέκνα γεννᾷ τῇ ἐκκλησίᾳ, οὐ μὴν πατέρας Epiph.*haer.*75.4(p.336.3; M.42.508D); Chrys.*hom.11.1 in 1Tim.*(11.604D); *ib.13.1* (11.618B); **d.** presbyters as parish priests, in Egypt ὁ τῶν τόπων π. Ath.*apol.sec.*63(p.143.1; M.25.364A); ἕκαστος...τῶν π. ἔχει τὰς ἰδίας κώμας μεγίστας *ib.*85(p.163.23; 400C); of Arius π. γεγονότα, ὃς προΐστατο τῆς ἐκκλησίας τῆς Βαυκάλεως...ὅσαι γὰρ ἐκκλησίαι...ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπὸ ἕνα ἀρχιεπίσκοπον τυγχάνουσιν οὖσαι καὶ κατ' ἰδίαν ταύταις ἐπιτεταγμένοι εἰσὶ π. Epiph.*haer.*69.1(p.152.20; M.42.201D); in Cappadocia, Bas.*ep.*36(3.114B; M.32.321D); in charge of martyr-chapels, *POxy.*1311; **e.** presbyters' functions summed up οἰκονομῆσαι τὸν λαὸν...καὶ πρεσβεύειν τὰ θεῖα...λόγια, καὶ καταλλάξαι τὸν λαόν Serap.*euch.*27.1; *Const.App.*3.20.2; *ib.*8.28.3; their work superior to that of deacons τῆς γὰρ περὶ τοὺς ἀνθρώπους θεραπείας ἡ μὲν βελτιωτική, ἡ δὲ ὑπηρετική...κατὰ τὴν ἐκκλησίαν τὴν μὲν βελτιωτικὴν οἱ π. σώζουσιν εἰκόνα, τὴν ὑπηρετικὴν δὲ οἱ διάκονοι Clem.*str.*7.1 (p.4.19; M.9.405A); regarded as equal to that of bishop, save for 'throne' and power to ordain, ‡Hipp.*can.*4; **9.** qualifications for office; **a.** spiritual and moral, Polyc.*ep.*6.1; Or.*hom.11.3 in Jer.* (p.80.19; M.13.369C); *Ordo Eccl.App.*18; †Bas.*Is.*103(1.450E; M.30. 285A); Gr.Naz.*or.*2.69(M.35.477C); **b.** minimum age fixed at thirty, corresponding with Christ's age at baptism, CNeocaes.*can.*11; cf. Justn.*nov.*123.1.1(p.594.23); CTrull.*can.*14; cf.Eustrat.*v.Eutych.*15 (M.86.2292B); **c.** women excluded, Phot.*nomoc.*1.37(M.104.1025D); **10.** ordination and appointment; by one bishop only, *Can.App.*2; ordination without title forbidden, CChalc.*can.*6; ordination *per saltum* forbidden, CSard.*can.*10; cf.Eustrat.*v.Eutych.*15(M.86. 2292A); deposition (and therefore, probably, election) apparently effected by community in primitive times, *1Clem.*54.2; **11.** special uses; **a.** in conjunction with another title, of priests appointed to particular offices in churches and monasteries τῷ π. ξενοδόχῳ Pall. *h.Laus.*1(p.15.9; M.34.1009A); cf.Gr.Naz.*ep.*211(M.37.348C); δὶς γενόμενος πρεσβ(ύτερος) καὶ παραμονάριος *CIG* 9259 (Galatia); **b.** of Ebionite elders, in ministry closely related to that of the Jews πρεσβυτέρους γὰρ οὗτοι ἔχουσι καὶ ἀρχισυναγώγους, συναγωγὴν δὲ καλοῦσι τὴν ἑαυτῶν ἐκκλησίαν Epiph.*haer.*30.18(p.357.17; M.41. 436A); **c.** of head of monastery, Bas.*reg.br.*110(2.453C; M.31.1157A); *Apophth.Patr.*(M.65.144D); *ib.*(176A); **d.** office combined with secular employment Διονυσίου ἰατροῦ πρεσβυτέρου *Hesp.*16 p.32 n.167 (saec. iv–vi); Παύλου πρεσβ(υτέρου) καὶ ζωγράφου *ib.*; **e.** of 'gnostic' as being truly a π. τῆς ἐκκλησίας and, even if not assigned the πρωτοκαθεδρία on earth, to be numbered among the twenty-four elders in heaven, Clem.*str.*6.13(p.485.10; M.9.327B).

πρεσβύτης, ὁ, *aged man*; **1.** in gen.; as object of reverence, Herm.*mand.*8.10; as supervisors of young, Clem.*paed.*2.7(p.191.22; M.8.460C); as object of care by deacons, *Const.App.*2.58.6; ref. selection of clergy οὐ χρὴ...τὸν π. ἀπὸ τῆς πολιᾶς δοκιμάζειν Chrys. *sac.*2.8(p.46.20; 1.380B); **2.** of a Christian of very early times, cited by Iren. as source of orthodox teaching and apostolic tradition ὁ θεῖος π. καὶ κῆρυξ τῆς ἀληθείας Iren.*haer.*1.15.6(M.7.628A); cf.*ib.*4.27.1 (1056B); *ib.*4.31.1(1068A); **3.** in gen., of an ancient teacher, Clem. *ecl.*50(p.150.21; M.9.720D); or a senior man of authority μεταπεῖσαι ἄνδρα σοφόν, καὶ ταῦτα π. *Hom.Clem.*16.2; **4.** perh. in sense of πρεσβεύτης, of Manich. saviour ὁ π. ὅταν προφάνῃ αὐτοῦ τὴν εἰκόνα... αἱ δὲ προβολαὶ πᾶσαι, ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ μικρῷ πλοίῳ, καὶ...ὁ π. ὁ τρίτος ὁ ἐν τῷ μεγάλῳ πλοίῳ...πρὸς τὸν μικρὸν φωστῆρα οἰκοῦσιν Hegem. *Arch.*13(p.21.5; M.10.1448C).

πρεσβῦτις, ἡ, *aged woman*;

A. in gen., Tat.*orat.*32(p.33.9; M.6.872B); Dion.Al.ap.Eus.*h.e.*7. 11.20(M.20.669B); *A.Xanthipp.*35(p.82.11); of aged lady representing Church in Hermas' vision, Herm.*vis.*1.2.2; of a pagan goddess, Tat.*orat.*21(p.23.10; 853A); as used of Christians hard to distinguish from technical sense of a woman possessing eccl. status, e.g. ἡ σεμνοτάτη π. Μερκουρία Dion.Al.ap.Eus.*h.e.*6.41.18(609C).

B. eccl.; **1.** *senior widow*; recipient of relief, *Const.App.*2.28.3; occupying prominent position among congregation at worship, *ib.* 2.57.12; not to speak on doctrine to the unconverted, *ib.*3.5.6; status not involving priesthood or priestly functions χήρας τε ὠνόμασε καὶ τούτων τὰς ἔτι γραοτέρας πρεσβύτιδας, οὐδαμοῦ δὲ πρεσβυτερίδας ἢ ἱερίσσας προσέταξε Epiph.*haer.*79.4(p.478.29; M.42. 745A); cf. πρεσβύτιδας...τὰς γεγηρακυίας οὕτως ὠνόμασεν, οὐ τὰς λειτουργίας τινὸς ἠξιωμένας Thdt.*Tit.*2:3(3.703); **2.** *female presbyter* κατέστησεν ὁ Ματθαῖος τὸν μὲν βασιλέα πρεσβύτερον...καὶ τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως κατέστησεν διάκονον...καὶ τὴν γυναῖκα...κατέστησεν π., καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ...διακόνισσαν *A.Mt.*28(p.259.4); cf. Ἄγγελος Ἐπικτοῦς πρεσβύτιδος *IGC As.Min.*167 (saec. iii–iv); perh. of heads of religious communities γυναικῶν πρεσβυτίδων ‡Pall.*h. Laus.*proem.(p.3.5; M.34.995); appointment of female elders forbidden, CLaod.*can.*11.

[*]**πρετώριον**, τό, v. πραιτώριον.

***πρεφεκτορία**, ἡ, (Lat. *praefectura*) *office of prefect*, Ath.Scholast. *coll.*8.1(p.91).

***πρέφεκτος**, ὁ, v. *πραίφεκτος.

πρηκτήρ, ὁ, v. πρακτήρ.

***πρηνηδόν**, *down to the ground* ῥιπτούμενον οἶκον π. πυρὶ τεγγόμενον *Orac.Sib.*5.399; Nonn.*par.Jo.*4:23(M.43.777C).

πρηνής, **1.** *prone*; of falling on one's face in awe, Thdt.*Dan.* 10:9(2.1260); in prayer, Just.*dial.*90.5(M.6.692B); **2.** *headlong*, ref. Jo.18:6 πρηνεῖς ἐποίησεν καταπεσεῖν Mac.Mgn.*apocr.*3.8(p.64.19); ref. Judas (Ac.1:18) 'π. γενόμενος ἐλάκισε'...τοῦτο δὲ...ἱστορεῖ Παπίας...λέγων...πρησθεὶς γὰρ ἐπὶ τοσοῦτον τὴν σάρκα, ὥστε μὴ δύνασθαι διελθεῖν ἁμάξης...διερχομένης, ὑπὸ τῆς ἁμάξης πταισθέντα τὰ ἔγκατα ἐκκενωθῆναι Apoll.ap.*cat.Mt.*27:3(p.231.13); applied to death of Arius, Ath.*ep.mort.Ar.*3(p.179.26; M.25.688C); met. εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας π. ἀπέλθοι Const.ap.Ath.*apol.sec.*68(p.146.27; M. 25.369D); ἐν τούτοις κατεπεπτώκεισαν ὅλοι π. Ath.*gent.*26(M.25.52C); πέτρα...ἐπὶ τοῦ πρηνοῦς ἐνεχθεῖσα ‡Jo.D.*Artem.*60(M.96.1308C).

πρηνίζω, *cast down to the ground, raze*, *Orac.Sib.*4.59; *ib.*4.108; Nonn.*par.Jo.*19:32(M.43.905A).

***πρηνισμός**, ὁ, *casting down to the ground, razing*, *Orac.Sib.*4.69; *ib.*12.241; *ib.*14.124.

***πρησμός**, ὁ, *burning*, *Vaticin.*2(p.51).

***πρηστήριος**, *effected by burning* τῇ τῶν σεραφὶμ ὁμωνυμίᾳ κληθῆναι, διὰ τὴν π. τῶν...ἁμαρτιῶν ἀναίρεσιν Dion.Ar.*c.h.*13.2(M.3. 300B).

***πρηστηρίως**, *by burning* τὸ π. καὶ ὁλοκαύτως καθαρτικόν Dion. Ar.*c.h.*7.1(M.3.205C).

***πρηστηροειδής**, *like lightning*, Nil.*epp.*3.33(M.79.388B).

***πρηστηροκράτωρ**, ὁ, *ruler of lightning*; of God, Synes.*hymn.*3. 161(p.11; M.66.1596).

***πρησώριον**, τό, v. *πραισόριον.

***πριβᾶτος** (*πριουᾶτος), (Lat. *privatus*); **1.** *private*; plur., *res privatae* of emperor, *privy purse*, in title κόμης πριβάτων Bas.*ep.*15 tit.(3.94D; M.32.277D); κόμης ἦν τῶν λεγομένων πριουάτων Philost. *h.e.*3.12(M.65.500C); τῆς βασιλικῆς οἰκίας προεστὼς (κόμητας πριουάτων ἡ Ῥωμαίων γλῶττα καλεῖ) *ib.*7.10(548B); τῶν ἰδίων τοῦ βασιλέως χρημάτων τε καὶ κτημάτων τὴν ἡγεμονίαν πεπιστευμένος· κόμητα δὲ πριβάτων τὸν τοιοῦτον Ῥωμαῖοι προσαγορεύειν εἰώθασιν Thdt.*h.e.*3.12. 2(3.925); Malchus *exc.gent.*5(p.573.20; M.113.788C); τοὺς τῶν θείων π. καὶ τοὺς τοῦ θείου πατριμονίου Ath.Scholast.*coll.*4.13(p.58); **2.** πριβάτων for πριμάτων, *Schol.* in CTrull.*can.*2(*Mon.*2 p.651); v. πριμάς.

***πριβιλέγιον** (*πριβιλήγ-, *πριβηληγ-), τό, v. *πριμιλίγιον.

πρίγκιψ ([*]πρίγκιπος, [*]πριγκίπιος), ὁ, (Lat. *princeps*) *imperial official, head of a group of bureaux*, Pall.*v.Chrys.*8(p.43.20; M.47. 26); cf. ἀλλὰ πρίγκιψ ἐστὶν ἀξιόλογος· εἰ δὲ οὐ θέλεις, ἄρχων εἰμί *M. Pion.*15.5; πρίγκιπος, Nil.*epp.*3.41 tit.(M.79.408A); Thdr.Stud.*epp.* 2.125 tit.(M.99.1405C); cf. τὸν μακάριον πριγκίπιον Thdt.*ep.*110(4. 1180) where prob. a proper name.

§**πριμάς**, ὁ, *primate*; of Numidian primate, Martin.ap.CLater.*act.* 2(H.3.736D); τῶν ἐν Ἀφρικῇ πριβάτων, τουτέστι τῶν πρωτευόντων *Schol.* in CTrull.*can.*2(*Mon.*2 p.651); Phot.*nomoc.*1.5(p.462; πριβάτων M.104.985D); cf. s. πριβᾶτος.

***πριμιγίλιον** (*πριμηγίλιον), τό, v. *πριμιλίγιον.

***πριμικηρᾶτος**, ὁ, *office of* πριμικήριος, Jo.Mal.*chron.*18 p.474(M. 97.689A).

***πριμικήριος**, ὁ, (Lat. *primicerius*) *head of a government department* πρεσβύτερος Ἀλεξανδρείας καὶ π. νοταρίων CEph.(431)*act.*1 (*ACO* 1.1.2 p.7.34, v.l. πριμμι- H.1.1356C); Nil.*epp.*2.238 tit.(M.79. 321B); ἀρχιδιάκονος καὶ π. νοταρίων Evagr.*h.e.*2.18(p.74.8; M.86. 2560A); Anast.Ap.*a.Max.*1.3(M.90.113D); Thphn.*chron.*p.384(M.108. 917C).

***πριμιλίγιον** (*πριμιλέγ-, *πριμιγίλιον, πριμηγίλ-, *πριβιλέγ-, *πριβιλήγ-, *πριβηλήγ-), τό, (Lat. *privilegium*) *privilege*, eccl. τὰ πριβιλέγια τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας *Cod.Afr.*138(H.1.948C); civil προσδοκήσας τῶν πριμιγιλίων τῆς...σχολῆς [sc. τῶν μαγιστριανῶν]

ἀξιοῦσθαι Thdr.Al.*libell.*(p.15.43, v.l. πριμηγιλ-; πριβηληγ- H.2. 324A); τὰ π. τῆς πόλεως Valent.Imp.*ep.Nic.*2(p.61.24, v.l. πριμιλέγ-; πριβιλήγ- H.2.569B).

πριμισκρίνιος, ὁ, (Lat. *primiscrinius*) *chief clerk*, Nil.*epp.*1.239 tit.(M.79.169C); *ib.*2.153 tit.(272C); προμοσ-, Thphn.*chron.*p.411(M. 108.976B).

***πρῖμος,** (Lat. *primus*) *first*; name of first month (March), Jo. Mal.*chron.*7 p.187(M.97.297B); *Chron.Pasch.*p.110(M.92.292A).

πρίν, *before*; *of old*, in phrase ἐκ πρὶν καὶ δεῦρο *Pers.*(p.10.4).

***πρινή,** = πρὶν ἤ, *before* πρινὴ γένηται Didym.*Trin.*3.3(M.39. 820C); πρινὴ...ἀναγεννηθῆναι *ib.*3.39(980C); ‡Nil.*Epict.*64(M.79. 1309A); †Jo.D.*B.J.*6(M.96.897B).

πριονοειδής, *like a saw, serrated*, Thdt.*Is.*41:15f.(p.162.33; 2. 332); id.*Am.*1:3(2.1412).

***πριοποι-έω,** *fashion like a workman with a saw*; etym., of 'Priapus', acc. Naassenes διὰ τοῦτο καλεῖται Πρίαπος, ὅτι ἐπριοποίησε τὰ πάντα...~ήσας τὴν κτίσιν πρότερον οὐκ οὖσαν Hipp.*haer.*5.26(p.132.4; M.16.3202C).

***πρίορες, οἱ,** (Lat. *priores*) *officers* in army, Phot.*nomoc.*13.3 (p.612; M.104.904C).

***πριουᾶτος,** v. *πριβᾶτος.

πριστηροειδής, *saw-toothed*, Thdr.Heracl.*Is.*41:15(M.18.1333B); Nil.*epp.*2.137(M.79.257B).

πρίων, ὁ, *saw*; hence *saw-fish*, ‡Bas.*struct.hom.*1.11(1.329D; M. 30.21D); ‡Petr.I Al.*phys.*5 tit.(p.35); ‡Caes.Naz.*dial.*102(M.38.968).

πρό, *before*; **1.** adv. of time ἀεὶ...ἔρως εἰσέρχεται πρὸ ταῖς ὑπαρξάσαις θεωρίαις Didym.*Ps.*5:4(M.39.1169B); Jo.Mosch.*prat.*124(M. 87.2985C); **2.** prep. of place, *above* ἐπάνω τῆς κεφαλῆς...ἡ...γραφὴ ἣν Πιλᾶτος πρὸ τῆς κυριακῆς ἔπηξε κεφαλῆς Jo.D.*fr.Mt.*27:37(M.96. 1412B); **3.** conjunction πρὸ τοῦ c. subj., Jo.Mosch.*prat.*127(M.87. 2989D); Sophr.H.*mir.Cyr.et Jo.*44(M.87.3589A); πρὸ τοῦ ἐνωθῶσιν αὐτοῖς οἱ τρισχίλιοι Thphn.*chron.*p.265(M.108.660A).

***προαγαπ-άω,** *love beforehand* (i.e. love before one is loved) πῶς ἀγαπήσεις τὸν οὕτως ~ήσαντά σε; *Diogn.*10.3; ὑπὸ τούτου...~ηθέντας ...οὐχ ὅσιον ἄλλο τι πρεσβύτερον ἄγειν Clem.*q.d.s.*27(p.178.11; M.9. 633A); of Church as bride κατηξιώθη ~ηθεῖσα ὑπὸ τοῦ κυρίου ἀγαπῆσαι τὸν κύριον Ph.Carp.*Cant.*15(M.40.49A).

προαγγελία, ἡ, *announcement in advance*, Just.*dial.*53.4(M.6. 593A); *ib.*104.1(720B); *ib.*105.1(720C).

προάγγελμα, τό, *previous announcement*, Cyr.*ador.*2(1.72E).

προάγγελος, 1. adj., *announcing beforehand, foretelling*, Nonn. *par.Jo.*14:29(M.43.872C); of prophecy μολπῇ χρωτὸς ἀμωμήτοιο προάγγελος *ib.*19:36(905B); **2.** subst., *harbinger*; of Jo. Bapt., Gr.Naz.*carm.*1.2.1.420(M.37.554A).

***προαγγελτικός,** *foretelling, prophetic*, of OT prophecies τὸ γὰρ 'πλύνων τὴν στολὴν...' π. ἦν τοῦ πάθους Just.*1apol.*32.7(M.6.380B); τὸ οὖν εἰρημένον ῥάβδον δυνάμεως...π. τοῦ λόγου...ὃν...οἱ ἀπόστολοι... ἐκήρυξαν *ib.*45.5(397A); *ib.*36.2(προαγγελτικῶς M.6.385A); Cyr.*Jo.*8 (4.709B); of NT prophecies ἥντινα τῶν εὐαγγελίων θεῖαν βίβλον συνήθως εἰς χεῖρας ἀναλαβών, τὰς τούτου [sc. vision of Cross in Jerusalem] κειμένας π. μαρτυρίας ἐγγράφους εὑρήσεις Cyr.H.*ep. Const.*6(M.33.1172B).

***προαγιάζω,** *consecrate beforehand, presanctify*, in Mass of Presanctified ἐν πάσαις τῆς ἁγίας τέσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις, παρεκτὸς σαββάτου καὶ κυριακῆς καὶ τῆς ἁγίας τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας, γινέσθω ἡ τῶν προηγιασμένων ἱερὰ λειτουργία CTrull.*can.*52; regulations of Sergius (645) ἀπὸ τῆς α' ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν ἰνδικτιῶνος δ' ἤρξατο ψάλλεσθαι μετὰ τὸ 'κατευθυνθήτω', ἐν τῷ καιρῷ τοῦ εἰσάγεσθαι τὰ προηγιασμένα δῶρα εἰς τὸ θυσιαστήριον ἀπὸ τοῦ σκευοφυλακίου μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸν ἱερέα, 'κατὰ τὴν δωρεὰν τοῦ Χριστοῦ σου', εὐθέως ἄρχεται ὁ λαός· 'νῦν αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν...ἀλληλούϊα'. τοῦτο δὲ οὐ μόνον ἐν ταῖς νηστείαις προηγιασμένων εἰσαγομένων ψάλλεται, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλαις ἡμέραις, ὁσάκις ἂν προηγιασμένα γίνηται *Chron.Pasch.*p.385(M.92.989A,B); νῦν πρὸ τῶν ἄλλων ἡ ἱερουργία τοῦ ...Βασιλείου καὶ...Χρυσοστόμου κρατεῖ μετὰ τῶν προηγιασμένων, ἣν τινες 'Ιακώβου μὲν εἶναί φασιν τοῦ...ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου, ἕτεροι δὲ Πέτρου ‡Sophr.H.*liturg.*1(M.87.3981D); μίαν προνήστιμον ἑβδομάδα, ἐν ᾗ...ἡ μέχρις ἑσπέρας νηστεία ἐπετελεῖτο, μηδαμῶς τρίτης ἢ ἕκτης, ἢ ἐννάτης, ἢ τῆς τῶν ἁγίων προηγιασμένων τελετῆς γενομένης Jo.D. *jej.*5(M.95.69D); *Lit.Praesanct.*(pp.345.20; 346.21; 351.11; 352.11); *Euchol.*(pp.161–8); interprn. of rite, Thdr.Stud.*praesanct.*(M.99. 1688–9).

***προαγνίζω,** *purify, hallow beforehand* ἕτοιμος ὁ τόπος προαγνισθεὶς ταῖς προγενομέναις εὐχαῖς, ζητῶν παρουσίαν τῆς σῆς εὐσεβείας Ath.*apol.Const.*18(M.25.620A); Cyr.*ador.*11(1.406D); *ib.*(410A).

προαγνοέω, *be ignorant of previously*; perf. ptcpl. pass., of errors committed in ignorance before conversion, Eus.*d.e.*4.12(p.170.25; M.22.284D).

***προαγόντως,** *previously*, Epiph.*haer.*42.16(p.185.13; M.41.816C).

προαγοράζ-ω, *purchase in advance, forestall*, ‡Ath.*syntag.*3.5 (p.124; cj. for προσαγόραζε M.28.840C); κληρικοὺς...~οντας τῶν χειροτονουμένων ἀρχόντων τὰς προαγωγὰς ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ διοικήσει Pall.*v.Chrys.*7(p.41.11; M.47.25).

προαγοραστής, ὁ, *buyer of stores for the king, officer responsible for public purchases*; of Tobit, ‡Ath.*synops.*44(M.28.372B), cf. Tob.1:13 ἀγοραστής.

προαγόρευσις, ἡ, *prediction, prophecy*, of OT prophecy and predictions by Christ πνεῦμα...παρὰ δέ τισι τοῖς δικαίως πολιτευομένοις καταγινόμενον καὶ συμπεριπλεκόμενον τῇ ψυχῇ διὰ προαγορεύσεων ταῖς λοιπαῖς ψυχαῖς τὸ κεκρυμμένον ἀνήγγειλε Tat.*orat.*13(p.15.3; M.6. 836A); Clem.*str.*4.11(p.283.7; M.8.1288B); Cyr.*Joel.*15(3.214B); of prophecies concerning Christ from pagan sources, ‡Jo.D.*Artem.*46 (p.163.23; M.96.1293C).

προαγορευτής, ὁ, *foreteller, prophet* Δανιὴλ...ἐνανθρωπήσεως θεοῦ προαγορευτής Bas.*renunt.*7(2.208D; M.31.641A); Cyr.*Is.*4.3(2.648C); id.*Abac.*1(3.518B); of Zacharias, ‡Thdt.*nativ.Jo.Bapt.*(5.94).

προαγορεύω, *predict, prophesy*; **1.** pagan ὄρνιθες π. Tat.*orat.*19 (p.21.23; M.6.849B); Clem.*str.*1.21(p.82.9; M.8.868A); of pagan foreshadowings of Christian truths Δίφιλος...τὴν ἐσομένην προηγόρευσε κρίσιν Thdt.*affect.*6(p.156.23; 4.855); of Druidical predictions, Hipp.*haer.*1.25(p.29.22; M.16.3053A); **2.** of OT prophecy 'Ησαΐας... προηγόρευε τὸ βάπτισμα Just.*dial.*14.1(M.6.504C); Eus.*d.e.*4.16(p.185. 8; M.22.309A); προηγόρευσε γὰρ ὁ νόμος τὰ ἐσόμενα Cyr.*ador.*10(1. 329C); of Is.17:7–8 as prophecy of Const.'s reign, Thdt.*affect.*10 (p.258.27; 4.968); **3.** of predictions by Christ, Cels.ap.Or.*Cels.*6.42 (p.111.1; M.11.1360B); **4.** of prophesying through H. Ghost in rel. to activity of other Persons μόνον ὑποληψόμεθα τὸ πνεῦμα...προσαγορεύειν [l. προαγορεύειν] τὰ μέλλοντα, καὶ μὴ ἐκ πατρὸς δι' υἱοῦ... προφητείαν κατάρχεσθαι Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.311B; M.29.745C).

προάγ-ω, 1. *lead forward*, exeg. Mt.26:32 προάξω ὑμᾶς, λέγει,... εἰς τὴν Γαλιλαίαν· αὐτὸς γὰρ ~ει πάντα, καὶ τὴν ἀφανῶς σωζομένην ψυχὴν ἀναστήσειν ἠνίσσετο καὶ ἀποκαταστήσειν οὗ νῦν ~ει Clem.*exc. Thdot.*61(p.127.12; M.9.688C); cf. *praecedente eos in Galilaeam, qui se sequi voluerint in Galilaeam gentium, ut 'populus qui sedebat in tenebris videat lumen magnum'*, Or.*comm.ser.87 in Mt.*(p.201.9; M.13.1738A); προάξω ὑμᾶς...οὐδὲ γὰρ ἀπὸ οὐρανοῦ φαίνεται εὐθέως, οὐδὲ εἰς μακράν τινα χώραν ἄπεισιν, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ ἔθνει ἐν ᾧ καὶ ἐσταυρώθη...ὥστε καὶ ἐντεῦθεν αὐτοὺς πιστώσασθαι Chrys.*hom.82.2 in Mt.*(7.785A) = Cyr.*fr.Mt.*26:32(M.72.453C); **2.** *bring forward*; **a.** *present*, eucharistic offerings μετὰ τὰ ἀναγνώσματα...παρακαλέσας Πανσοφίου...~αγεῖν τὰ δῶρα Pall.*v.Chrys.*14(p.85.9; M.47.48); **b.** *bring forward* as a witness ὀμνύντα τινὰ ~ετε ἑωρακέναι...ἀνερχόμενον εἰς τὸν οὐρανὸν...καίσαρα Just.*1apol.*21.3(M.6.360B); **3.** *produce*, of God in Creation τὸ μηδαμῶς ὑπάρχον ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι ~αγεῖν Eus.*e.th.*1.12(p.71.5; παράγειν M.24.845D); *ib.*3.3(p.156. 7; 1000C); ἐργάζεται δὲ οὐκ ἐξ αὐτοῦ ~ων τὰ δημιουργήματα, ἀλλ' ἐνεργητικῶς ὑφιστάς Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.307A; M.29.736B); (Gnost.) of emanation of aeons ἡ μήτηρ αὖθις τὸν τῆς οἰκονομίας προηγάγετο ἄρχοντα Clem.*exc.Thdot.*33(p.117.27; M.9.676B); αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπὸ ἑαυτοῦ ~αγὼν ἐφανέρωσεν ἑαυτῷ τὴν ἰδίαν ἐπίνοιαν Hipp. *haer.*6.18(p.144.26; M.16.3222B); ἐπεὶ δὲ ἦν γόνιμος, ἔδοξεν αὐτῷ...ὃ εἶχεν ἐν ἑαυτῷ, γεννῆσαι καὶ ~αγεῖν *ib.*6.29(p.156.14; 3238A); cf. τοῦ δὲ πατρὸς...ἡ οὐσία ἐστὶν ἀφθαρσία...ἡ δὲ τούτου οὐσία διττήν μέν τινα δύναμιν προήγαγεν Ptol.*ep.*ap.Epiph.*haer.*33.7(p.457.7; M.41.568B); pass., denied of Son ὁ...γενητὸν ἐξ οὐκ ὄντων καὶ κτίσμα προηγμένον ἐκ τοῦ μὴ ὄντος τὸν υἱὸν ὁριζόμενος λέληθεν...τὸ...ἀληθῶς υἱὸν εἶναι ἀρνούμενος Eus.*e.th.*1.9(p.68.9; M.24.841A); but asserted in sense of *be begotten* εἰς τὸ εἶναι, εἰ καὶ ἀχρόνως καὶ ἀεί, ~ει ὁ πατὴρ τὸν υἱόν Leont.H.*Nest.*4.37(M.86.1709B); **4.** *bring forth, produce* in order to communicate to others τὰς οἰκείας προνοητικὰς ἐνεργείας ἐκ τοῦ κρυφίου καὶ εἰς ἡμᾶς προήγαγεν ἡ πάσης αἰτία καὶ δημιουργὸς καθάρσεως Dion.Ar.*c.h.*13.4(M.3.308A); οἱ πρῶτοι τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας καθηγεμόνες, ἐκ τῆς ὑπερουσίου θεαρχίας, αὐτοί τε ἀναπλησθέντες τοῦ ἱεροῦ δώρου, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς αὐτὸ ~αγεῖν ὑπὸ τῆς θεαρχικῆς ἀγαθότητος ἀπεσταλμένοι id.*e.h.*1.5(M.3.376D); τὴν...κρυφιότητα θεόν, ἢ ζωήν... οὐδὲν ἕτερον νοοῦμεν, ἢ τὰς εἰς ἡμᾶς ἐξ αὐτῆς ~ομένας δυνάμεις id.*d.n.* 2.7(M.3.645A); τοῖς...ἀσεβοῦσιν...ἄφεσιν ~ει παρὰ τοῦ πατρός id.*ep.* 8.4(M.3.1096B); ἀγγέλους δι' αἰνιγμάτων τὰ θεῖα μυστικῶς ~οντας ὁρῶμεν *ib.*9.1(1108A); τῆς μὲν ἀγάπης...θεὸν προβολέα φησὶ...αὐτὸς γὰρ ταῦτα ἐν ἑαυτῷ ὄντα προήγαγεν εἰς τὰ ἐκτός, τουτέστι τὰ περὶ τὰ κτίσματα Max.*schol.d.n.*4.14(M.4.265C); **5.** *prostitute*, Just.*1apol.*27. 1(M.6.369B); **6.** *promote, prefer*, esp. of ordination to priesthood;

a. of OT priests τὸν...προηγμένον ἱερέα χρίων Eus.*d.e.*4.15(p.180.10; M.22.300C); **b.** of Christian clergy, CAnc.(314)*can.*12; CNeocaes. *can.*9; CNic.(325)*can.*1; ὁ διὰ τῆς ἐκείνου χειρὸς προαχθεὶς Bas.*ep.*251.3(3.387B; M.32.936B); of a reader, ‡Pall.*h.mon.*86.2(p.106.9; M.34.1188C); **7.** pass., *be advanced* or *promoted* beyond zero point of indifference (Stoic), of things εἰσὶ γὰρ οὖν καὶ μεσότητές τινες καὶ προηγμένα καὶ ἀποπροηγμένα ἐν τοῖς μέσοις Clem.*str.*4.26(p.321.19; M.8.1373C); **8.** *precede*; **a.** in time πίστιν...ἐπακολουθούσης τῆς ἐλπίδος, ∼ούσης τῆς ἀγάπης Polyc.*ep.*3.3; *M.Polyc.*1.1; ἔτεσι...χιλίοις ∼ει Μωϋσῆς τῆς τοῦ Ἰλιακοῦ ἁλώσεως Thphl.Ant.*Autol.*3.29(M.6.1164D); ἐὰν...αἱ ∼ουσαι ἡμέραι βελτίους ὦσι τῶν μετὰ ταῦτα †Bas.*Is.*17(1.389C; M.30.145A); Marc.Diac.*v.Porph.*21; cf. exeg. Mt.21:9 οὐκ ἀπίθανόν ἐστιν ἐφαρμόσαι τοὺς μὲν ∼οντας...τοῖς προφήταις, τοὺς δ' ἀπακολουθοῦντας τοῖς...ἀποστόλοις Or.*Jo.*10.29(18; p.202.27; M.14.360B); **b.** logically, *be prior to* τὰ νοητὰ ∼ει τῶν αἰσθητῶν Athenag.*leg.*36.2(M.6.972A); **9.** impers., *be preferable* ∼ει οὖν...ἵνα μία πόλις ἀπόληται καὶ μὴ τὸ βασίλειόν σου *A.Petr.et Paul.*15(p.185.14).

προαγωγεύς, ὁ, 1. *one who leads forth, one who sends out* in order to impart to others; of God in his self-communication to the soul κίνησιν θείαν, ἐν ᾗ κινεῖται καὶ αὐτοῦ ἐστι π. καὶ κινητικὸς ὁ θεός Max.*schol.d.n.*4.14(M.4.268A); **2.** *one who produces*, of God π. εἰς τὸ ὂν τῶν μὴ ὄντων *cat.Apoc.*19:3(p.450.5); **3.** *prostitutor*, Thphn. *chron.*p.43(M.108.164A); **4.** *collector* of revenue, Malchus *exc.gent.*6(p.573.27; M.113.788D).

προαγωγία, ἡ, *attraction, allurement,* of God in rel. to soul which he attracts into union with himself προαγωκικὸν...πρὸς ἐρωτικὴν συνάφειαν τὴν ἐν πνεύματι τὸν θεὸν εἶναί μοι νόει...τὸ δὲ τῆς π. ὄνομα, εἰ καὶ παρὰ τοῖς τῶν ἔξωθεν πρᾶγμα σημαίνει οὐκ εὐαγές, ἀλλ' ἐνταῦθα τὴν πρόξενον τῆς ἐν θεῷ ἑνώσεως μεσιτείαν φησί Max.*schol.d.n.*4.14(M.4.268A).

προαγωγικός, *leading forth, sending out,* in order to impart to others, of God in his self-communication to soul ποτὲ μὲν ἔρωτα καὶ ἀγάπην αὐτόν φασι, ποτὲ δὲ ἐραστὸν...καὶ τῷ μὲν κινεῖται, τῷ δὲ κινεῖ· ἢ ὅτι αὐτὸς ἑαυτοῦ καὶ ἑαυτῷ ἐστι π. καὶ κινητικός Dion.Ar.*d.n.*4.14(M.3.712C); ref. illustrations of Son's generation ἀπαυγασμάτων προαγωγικὰς φωτογονίας id.*ep.*9.1(M.3.1105A).

***προαγωκικῶς,** *alluringly,* Sophr.H.*v.Anast.*(M.92.1717C).

προαγών, ὁ, *preliminary contest*; met., of propaedeutic instruction to 'gnostics', Clem.*str.*1.1(p.11.21; M.8.704D).

***προαδολεσχέω,** *commune with,* Dan.Raith.*v.Jo.Clim.*(M.88.601C).

προᾴδ-ω, 1. *sing of beforehand*; of OT prophets foretelling Inc., Meth.*arbitr.*1(p.146.19; M.18.241A); **2.** *sing forth,* of Devil in Temptations δευτέραν...καὶ τρίτην...πεῖραν ∼ει Thdt.*pental.*(5.126).

προαθλέω, *contend beforehand* τὴν τῶν προηθληκότων μνήμην *M.Polyc.*18.2; Ast.Am.*hom.*12(M.40.341C).

***πρόαθλος, ὁ,** *former fighter*; of departed saints, *Hymn.*(*AS* 1 p.632).

προαικίζομαι, *maltreat beforehand,* Eus.*d.e.*10.1(p.448.12; M.22.721A).

προαινίσσομαι, *foretell in a figure,* Bas.Sel.*or.*19.2(M.85.244A).

προαίρεσις, ἡ, I. *faculty of free choice; deliberate choice;*

A. def. and explanations τὸ κατὰ π. dist. from τὸ ἑκούσιον: π. dist. from ὄρεξις, βούλησις, δόξα, βούλευσις, and explained as μικτόν τι ἐκ βουλῆς καὶ κρίσεως καὶ ὀρέξεως, or as ὄρεξις βουλευτικὴ τῶν ἐφ' ἡμῖν Nemes.*nat.hom.*33(M.40.732A–736A); dist. from θέλησις, Max.*opusc.*(M.91.13A) cit. s. θέλησις; dist. from βούλησις *ib.*(13C) cit. s. βούλησις; defined as ὄρεξις βουλευτικὴ τῶν ἐφ' ἡμῖν πρακτῶν *ib.*(13B); dist. from βούλευσις: ἡ μὲν βούλευσις ἐπὶ τοῖς ἔτι ζητουμένοις ἐστίν· ἡ δὲ π., ἐπὶ τοῖς ἤδη προκεκριμένοις *ib.*(16B); cf.*ib.*(20C); π. γάρ ἐστι, δύο προκειμένων, τὸ μὲν αἱρεῖσθαι, καὶ ἐκλέγεσθαι τοῦτο πρὸ τοῦ ἑτέρου Jo.D.*f.o.*2.24(M.94.945B); cf. τοῦτο δέ ἐστιν ἡ π., ἀδούλωτόν τι χρῆμα καὶ αὐτεξούσιον, ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ τῆς διανοίας κείμενον Gr.Nyss. *or.catech.*30(p.112.12; M.45.77A).

B. as human endowment; **1.** in gen. βουλόμενος γὰρ τούτους ἐν ἐλευθέρᾳ π. ... γενομένους, τούς τε ἀγγέλους καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ὁ θεὸς πράττειν ὅσα ἕκαστον ἐνεδυνάμωσε δύνασθαι ποιεῖν, ἐποίησεν Just. *dial.*88.5(M.6.685C); αὐτεξούσιοι ὄντες οἱ ἄνθρωποι, τῷ π. ἐλευθέραν ἔχειν Or.*fr.43 in Jo.*(p.518.13); opp. nature of animals, Ath.*Ar.*3.18(M.26.361A); Gr.Nyss.*hom.2 in Cant.*(M.44.796D); τοῦτο μάλιστα δείκνυσιν ἡμῖν τὴν π. ... ἡ ἀθρόα μεταβολή Chrys.*hom.41.3 in Ac.*(9.312B); τῆς οἰκείας π. ἕκαστος ἔχει τὴν ἐξουσίαν Cyr.*Jo.*1.7(4.63A); gen. in respect of moral choice π. ἐλευθέρᾳ πρὸς τὸ φεύγειν τὰ αἰσχρὰ καὶ αἱρεῖσθαι τὰ καλὰ δύναμιν ἔχει τὸ ἀνθρώπινον γένος Just.*1apol.*43.3(M.6.393A); rendering reward or punishment just and fitting, Tat. *orat.*7(p.7.14; M.6.820B); τὴν ἡμετέραν π., κλίνουσαν ἐπὶ τὰ κρείττονα ἢ ἐπὶ τὰ χείρονα Or.*princ.*3.1.24(p.244.2; cf.M.11.303A); ἀνθρώπων εἰς ἀμφότερα νεύειν δυναμένην π. Ath.*inc.*3.4(M.25.101C); Cyr.H. *catech.*19.8; **2.** opp. determined character of inanimate nature τὸ μὲν γὰρ δένδρον φύσει κινεῖται, σὺ δὲ προαιρέσει πολιτεύῃ Tit. Bost.*fr.Lc.*6:43(p.163); opp. ἀνάγκη from which Christians are delivered μὴ ἀνάγκης τέκνα...μένωμεν, ἀλλὰ προαιρέσεως Just.*1apol.*61.10(M.6.421A); opp. astrological determinism, Eus.*p.e.*6.1(238A; M.21.408A); cf. discussion of subject, *ib.*6.6(243D; M.416A).

C. in rel. to sin and responsibility for sin; **1.** ref. Devil ἐκ π. ἔχων τὴν πονηρίαν, οὐ φύσις ἀντικειμένη τῷ ἀγαθῷ Bas.*hom.*9.8(2.80C; M.31.348A); Cyr.H.*catech.*2.4; Bas.Sel.*or.*23.1(M.85.269C); ‡Caes.Naz. *dial.*123(M.38.1016); Petr.Laod.*or.dom.*(p.111.9; M.86.3333C); **2.** of demons; as angels, Cyr.H.*catech.*2.4 cit. s. ἁμαρτητικός; †Jo.D.*B.J.*7(M.96.908A,B) cit. s. δαίμων; as sinful only by deliberate choice, Serap.*Man.*29(p.44; M.18.1116A); cf.Bas.*Eun.*2.27(1.264B; M.29.636B); **3.** of men οὔτε δὲ οἱ ἔπαινοι οὔτε...αἱ κολάσεις δίκαιαι, μὴ τῆς ψυχῆς ἐχούσης τὴν ἐξουσίαν τῆς ὁρμῆς...τῶν ἁμαρτημάτων π. καὶ ὁρμὴ κατάρχει Clem.*str.*1.17(p.54.17; M.8.800A); καθάπερ ἐν ἐρημίᾳ τῇ πόλει βιοῖ, ἵνα μὴ ὁ τόπος αὐτὸν ἀναγκάζῃ, ἀλλ' ἡ π. δεικνύῃ δίκαιον *ib.*7.12(p.55.7; M.9.505B); οὐ γὰρ φύσις ἐν ἡμῖν αἰτία τῆς πονηρίας, ἀλλὰ π. ἑκούσιος οὖσα κακοποιητική Or.*comm.in Mt.*10.11(p.12.24; M.13.860C); Mac.Mgn.*apocr.*4.18(p.197.26); [that 'a corrupt tree cannot bring forth good fruit' is no excuse for yielding to sin] εἰ γὰρ φύσει κακὸς τυγχάνεις, τί μανθάνεις; εἰς τί διδάσκῃ; τὸ γὰρ φύσει ὂν ἀμετάβλητόν ἐστιν. εἰ δὲ ἡ διδασκαλία μεταβάλλει τὴν διάνοιαν...ἡ μὲν ὑποψία τῆς ἀνάγκης ἐκβάλλεται, τὸ δὲ δόγμα τῆς π. ὁμολογεῖται Tit. Bost.*fr.Lc.*6:43(p.163); δεινὸν ἡ ἁμαρτία...κακὸν αὐτεξούσιον, βλάστημα προαιρέσεως Cyr.H.*catech.*2.1; ref. Mt.18:7 οὐ τὴν ἐλευθερίαν τῆς π. λυμαινόμενος, οὐδὲ ἀνάγκην τινὰ καὶ βίαν ἐφιστὰς τῷ βίῳ, ἀλλὰ τὸ πάντως ἐσόμενον ἐκ τῆς πονηρᾶς τῶν ἀνθρώπων γνώμης προλέγων Chrys.*hom.27.2 in 1Cor.*(10.242B); οὐκ ἔστι φύσεως τὰ τῆς πονηρίας· προαιρέσει τετιμήμεθα καὶ ἐλευθερίᾳ id.*dimiss.Chan.*2(3.434D); αἱ δὲ φαντασίαι ἐκ π. ἔρχονται καὶ τῆς κακῆς γνώμης ἐστὶ τεκμήριον ‡Pall.*h.mon.*22(p.82.12; M.34.1172B); οὐκ ἄρα ὁ θεός ἐστιν αἴτιος τοῦ εἶναι ἡμᾶς ἀγαθοὺς ἢ κακούς, ἀλλ' ἡ π. ‡Just.*qu.et resp.*8(M.6.1257C); πέφυκε δὲ ἁμαρτάνειν ὁ κατὰ τὴν αὐθαίρετον π. ἄγων ἑαυτὸν εἰς τὸ πράττειν ἃ βούλεται, εἴτε ἀγαθά, εἴτε φαῦλα *ib.*88(1329C); καλὰ τὰ τῇδε πάντα...καὶ...κακὸν κατ' οὐσίαν οὐδέν ἐστιν ἐν αὐτοῖς...ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑκούσιον π. τῶν ἀνθρώπων...συγχωρεῖ δὲ [sc. ὁ θεὸς] ἡμᾶς πράττειν ἃ ἑκουσίως αἱρούμεθα κακά, οὐ διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ἀλλ' ἵνα τὸ ἡμῶν αὐθαίρετον...δειχθῇ ‡Just.*qu.Chr.*1.5(M.6.1412D); asserted agst. pagan view that τὰ πολλὰ οὐ κατὰ π. ἁμαρτάνει ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ κατὰ φύσιν *V.Aberc.*38(p.70.16); Petr.Laod.*or.dom.*(p.111.10; M.86.3333C).

D. in rel. to virtuous living; **1.** necessary for moral action, Clem.*str.*4.6(p.264.11; M.8.1248B); *ib.*7.12(p.53.1; M.9.501B); Chrys. *sac.*2.3(p.33.4; 1.374C); Gennad.*fr.Rom.*5:12ff.(p.362.27; M.85.1672C); **2.** in gen., Clem.*str.*6.11(p.478.21; M.9.313B); τῆς...π. ... τῆς ἐγγιζούσης τῷ θελήματι αὐτοῦ Or.*comm.in Eph.*2:13(p.406); θεοῦ κατόρθωμα γέγονε μέγιστον, ὥστε τὸ συνειδὸς ἡμῶν καὶ τὴν π. τέως καὶ πρὸ τῆς πράξεως οἰκειῶσαι μὲν τῇ ἀρετῇ, ἐκπολεμῶσαι δὲ τῇ πονηρίᾳ... πάλιν τὴν π. ὁλόκληρον ἀναδέξασθαι τὸ φορτίον οὐκ εἴασε...ἀλλ' ὑπαγορεύει μὲν αὐτῇ τὸ συνειδὸς τὰ πρακτέα Chrys.*stat.*13.3(2.137D,E); ref. counsels of perfection 'εἰ θέλεις τέλειος εἶναι...πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα.' ἐπὶ τῇ σῇ τίθημι γνώμῃ, σὲ κύριον ποιῶ τῆς π., οὐκ εἰς ἀνάγκην ἄγω *ib.*2.5(2.27B); ref. 2Tim.2:21 διὰ τὰς π. τινὰς μὲν ἐκ χειρόνων εἰς κρείττονα προκόπτειν, ἑτέρους δὲ ἀπὸ κρειττόνων εἰς χείρονα καταπίπτειν Or.*princ.*3.1.23(p.241.11; M.11.300B); *ib.*3.1.24(p.244.2; 303A); cf. *quod illic materia naturalis, facit hic arbitrium—qui enim se a deterioribus segregaverit est vas utile; hoc autem in nostro est positum arbitrio et potestate,* Thdr.Mops.*2Tim.*2:21(p.210.18); ref. love for enemies εἰρηνεύειν δὲ οὐ πρὸς ἅπαντας ἔνεστι· τῆς γὰρ κοινῆς τοῦτο π. δεῖται Thdt.*2Tim.*2:22(3.686); οὐ γὰρ θεός σε σωφρονεῖν ἀναγκάσει· ἐν τῇ π. δὲ καὶ γνώμῃ βροτῶν τὸ σωφρονεῖν ἔνεστιν εἰς τὰ πάντ' ἀεί ‡Gr.Naz.*Chr.pat.*263(M.38.157A); **3.** in rel. to faith εἰ μὲν οὖν π. ἐστιν...ἡ ὄρεξις νῦν διανοητική, ἐπεὶ δὲ πράξεως ἀρχὴ ἡ π., πίστις εὑρίσκεται ἀρχὴ πράξεως, θεμέλιος ἔμφρονος προαιρέσεως Clem.*str.*2.2(p.117.15; M.8.940B); faith not bestowed without man's π., Chrys.*hom.1 in 2Cor.*4:13(3.264D); **4.** in rel. to communion with God ἔστι γὰρ [sc. ὁ θεὸς] αὐτοσοφία καὶ δικαιοσύνη· ἡμεῖς δὲ κατὰ μέθεξιν σοφοί τε καὶ δίκαιοι, κατὰ π. τε καὶ δύναμιν Or.*schol.in Cant.*1:1(M.17.253B); ‡Ath.*Ar.*4.5(p.49.13; M.26.473D); ἐπειδὴ γὰρ παντὸς ἀγαθοῦ πηγὴ καὶ ἀρχὴ...ἐν τῇ ἀκτίστῳ θεωρεῖται φύσει, πᾶσα δὲ πρὸς ἐκεῖνο νένευκεν ἡ κτίσις, διὰ τῆς κοινωνίας τοῦ πρώτου ἀγαθοῦ τῆς ὑψηλῆς φύσεως...μετέχουσα...τῶν μὲν πλειόνως τῶν δὲ ἐλαττόνως κατὰ τὸ αὐτεξούσιον τῆς π. μεταλαμβανόντων Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.101.

3; M.45.333D); ἕκαστος τῶν ἐπιεικῶς ζῆν βουλομένων π. οἰκείᾳ μένει ἐν τῇ ἀμπέλῳ ἑνούμενός τε αὐτῇ διὰ τῆς ἀγάπης Thdr.Heracl.ap.*cat. Jo.*15:4(p.354.34); **5.** in rel. to grace εἰλήφαμεν χάριν τὴν θειοτέραν καὶ...προφητικὴν ἀντὶ χάριτος τῆς κατὰ τὴν π. ἡμῶν ἀποδεχθείσης παρ' αὐτοῦ Or.*Jo.*6.6(3; p.114.8; M.14.209C); οὔτε γὰρ...ἡ τοῦ πνεύματος χάρις τὴν ἡμετέραν προφθάνει π. Chrys.*hom.1 in 2Cor.4:13*(3.264D); τὸ κατορθῶσαι οὐκ ἐν ἡμῖν, ἀλλ' ἐν τῇ τοῦ θεοῦ βοηθείᾳ· τὸ δὲ ἑλέσθαι ἐν ἡμῖν καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ π. id.*hom.in Jer.10:23*(6.166A); hence Rom.9:21 not to be understood as abolishing freedom of choice φαίνεται δὲ καὶ ὁ Παῦλος οὕτως αὐτὸς ἑαυτῷ μαχόμενος ὁ πανταχοῦ τὴν π. στεφανῶν id.*hom.16.8 in Rom.*(9.615D); ref. baptismal grace διττὸς ἐν ἡμῖν τῆς ἐκ θεοῦ γεννήσεως ὁ τρόπος· ὁ μὲν πάσῃ δυνάμει παροῦσαν τοῖς γεννωμένοις διδοὺς τὴν χάριν τῆς υἱοθεσίας· ὁ δὲ κατ' ἐνέργειαν ὅλην παροῦσαν καὶ τοῦ θεοῦ γεννωμένου πᾶσαν πρὸς τὸν γεννῶντα θεὸν π. γνωμικῶς μεταπλάττουσαν εἰς αὐτόν Max.*qu.Thal.*6(M.90.280C); **6.** in rel. to 'counsels' opp. 'precepts' τὰ μὲν ἐκ προστάγματος, τὰ δὲ κατὰ ἀποδοχὴν προαιρέσεως Epiph.*exp.fid.*21(p.521.31; M.42.824A).

E. in rel. to salvation ἐπιδέχεται ἡ φύσις τὴν σωτηρίαν, ζητεῖ δὲ τὴν π. Cyr.H.*catech.*2.5; τὰ δὲ ἔργα τὰ τὴν ψυχὴν σώζειν δυνάμενα π. μόνης δεῖται. εἴτε γὰρ νεός τίς ἐστιν εἴτε πρεσβύτης...δύνατός ἐστι μὴ μοιχεύειν...καὶ ἁπλῶς πάντα πράττειν ἃ ὁ κύριος...παρήγγειλεν *V.Aberc.*36(p.69.29).

F. π. corrupted through sin, Gr.Nyss.*ep.*3(M.46.1021A); but will be made incorruptible in resurrection, ‡Proc.G.*Pr.*16:11(M.87.1384C).

G. of God; **1.** in dealings with men οὔκουν ὁ θεὸς ἀνάγκῃ ἀγαθοποιεῖ, κατὰ προαίρεσιν δὲ εὖ ποιεῖ τοὺς ἐξ αὐτῶν ἐπιστρέφοντας Clem.*str.*7.7(p.32.7; M.9.460A); denial that οὐκ ἐκ τοῦ ἐφ' ἡμῖν τὸ σώζεσθαι, ἀλλ'...ἐκ π. τοῦ ὅτε βούλεται ἐλεοῦντος Or.*princ.*3.1.18(p.229.12; M.11.288A); μείζονα λέξεις τοῦ θεοῦ τὰ κακά, νικῶντα τῆς π. αὐτοῦ τὴν ὁρμήν· ὅπερ ἄτοπον εἶναί μοι λέγειν περὶ θεοῦ δοκεῖ Meth.*arbitr.*11(p.175.7); τοῦτο...μόνον ἐστὶ τὸ κακόν, ὃ παρὰ τὴν τοῦ θεοῦ π. γίνεται *ib.*17(p.190.7); **2.** not properly predicated of God ἐπὶ θεοῦ βούλησιν μὲν λέγομεν, π. δὲ κυρίως οὐ λέγομεν. οὐ γὰρ βουλεύεται θεός· ἀγνοίας γάρ ἐστι τὸ βουλεύεσθαι Jo.D.*f.o.*2.22(M.94.945C); **3.** ref. Son's generation ἡ μὲν αὐγὴ οὐ κατὰ προαίρεσιν τοῦ φωτὸς ἐκλάμπει ...ὁ δὲ υἱὸς κατὰ γνώμην καὶ π. εἰκὼν ὑπέστη τοῦ πατρός Eus.*d.e.*4.3(p.153.12; M.22.256B); view refuted by orthodox εἰ δι' ἡμᾶς ἔκτισε τὸν υἱὸν ὁ πατήρ, οὐ πάντως ἐκ π. τοῦτο ποιεῖ, ἀλλ' ὡς ἐξ ἀνάγκης δι' ἡμᾶς Cyr.*thes.*12(5¹.153E).

H. of Christ, ref. 1Cor.15:28 τὴν ἐξ αὐθεκουσίου π. ὑπακοὴν καὶ τὴν δόξαν...ἣν ἀποδώσει αὐτῷ τὰ πάντα οἷα σωτῆρι Eus.*e.th.*3.15(p.172.18; M.24.1029A); ref. problem of divine nature as ἄτρεπτος: (Arian) αὐτεξούσιός ἐστι καὶ ἰδίᾳ π. οὐ τρέπεται, τρεπτῆς οὖν φύσεως Ath.*Ar.*1.22(M.26.57C); προαιρέσει...καλός ἐστι...τρεπτῆς ὢν φύσεως· ἢ ὡς λίθος καὶ ξύλον οὐκ ἔχει τὴν προαίρεσιν ἐλευθέραν *ib.*1.35(84B); προαιρέσει δὲ πράξας, τρεπτῆς ἐστι...φύσεως *ib.*1.37(88C); problem discussed and distn. drawn τὸ μὲν οὖν προαιρέσεως ἁπτόμενον, καὶ πρὸς κακίαν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς μεταστρέφον, ἀληθῶς πάθος ἐστί· τὸ δ' ὅσον ἐν τῇ φύσει κατὰ τὸν ἴδιον εἱρμὸν πορευομένη διεξοδικῶς θεωρεῖται, τοῦτο κυριώτερον ἔργον ἂν μᾶλλον ἢ πάθος προσαγορεύοιτο Gr.Nyss.*or.catech.*16(p.67.6; M.45.49B); hence π. denied in respect of Christ's earthly conduct εἰ μὲν ὡς προαιρέσει καλλίων, τοῦτο δεδύνηται πῶς; π. γὰρ ἀνθρώπου δικαιοσύνην ἀληθινὴν οὐ κατορθοῖ. εἰ δὲ ὡς φύσει δίκαιος, θεός ἐστιν Apoll.*anac.*25(p.245.6; M.28.1277B); ‡Cyr.*Trin.*15(6².21C; M.77.1152D) cit. s. προαιρετικός; τὸ γὰρ ἀνθρώπινον τοῦ θεοῦ κατὰ προαίρεσιν ὡς ἡμεῖς οὐ κεκίνηται, διὰ βουλῆς πεποιημένον καὶ κρίσεως τὴν τῶν ἀντικειμένων διάγνωσιν· ἵνα μὴ φύσει κατὰ π. νομισθείη τρεπτόν Max.*opusc.*(M.91.32A); οὔτε δὲ ἐπὶ τῆς τοῦ κυρίου ψυχῆς φαμεν βουλὴν ἢ π. οὐ γὰρ εἶχεν ἄγνοιαν Jo.D.*f.o.*2.22(M.94.948A); in rel. to Nativity, Leont.H.*Nest.*4.25f.(M.86.1689Dff.).

II. *motive, intention, disposition*;

A. of God ἑτεροδόξους, λεξιθηροῦντας μὲν τὰ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς διαθήκης τοιαῦτα, ἔνθα ἐμφαίνεται, ὡς...λέγουσιν, ὠμότης τοῦ δημιουργοῦ ἢ ἀμυντικὴ καὶ ἀνταποδοτικὴ τῶν χειρόνων π. Or.*princ.*3.1.16(p.224.13; M.11.281B).

B. of men; **1.** of motive or intention in moral action οὐδὲ...τῷ τέλει παραμετρεῖται μόνῳ τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ τῇ ἑκάστου κρίνεται π. Clem.*str.*2.6(p.127.12; M.8.961B); *ib.*4.6(p.265.16; 1249B); κρίνωμεν τὰ πράγματα προαιρέσει καὶ μὴ τῷ βλέπειν πολλοὺς συναγομένους Or.*hom.4.3 in Jer.*(p.25.17; M.13.288D); Gr.Nyss.*infant.*(M.46.165A); ἀρκεῖ γὰρ πολλαχοῦ καὶ π. μέγα ποιῆσαι ἀγαθόν Chrys.*hom.55.3 in Jo.*(8.325C); *ib.34.2*(8.196E); Dor.*doct.*8.5(M.88.1713D); Max.*ambig.*(M.91.1389B); ref. disposition of candidates for baptism τὴν ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος ὠφέλειαν ἔχεσθαι τῆς π. τοῦ βαπτιζομένου Or.*Jo.*6.33(17; p.142.21; M.14.256D); εἰ δὲ ἐπιμένῃς κακῇ π. ... μὴ προσδόκα λήψεσθαι τὴν χάριν Cyr.H.*procatech.*4; of reader of scripture, Cyr.*Jo.*1 proem.(1.7B); in prayer, Or.*or.*11(p.323.29; M.11.452A); **2.** *intention, policy, principle*, cf.Cyr.H.*procatech.*10; συμφώνως τῇ π. τὴν ζωὴν διεξάγειν Bas.*ep.*293(3.431E; M.32.1036A); *ib.*305(3.440E; M.1053C); **3.** *way, mode*; of life, *occupation, pursuit* λογισμὸν τῆς π. ἡμῶν παρέχω Athenag.*leg.*18.1(M.6.925B); τρόπον καὶ...π. τοῦ βίου Eus.*p.e.*1.2(4D; M.21.28C); Juln.Imp.ap.Cyr.*Juln.*7(6².238C); Gr.Naz.*ep.*14(M.37.48B); εἴτε εὔχονται εἴτε ἀναγινώσκουσι...οὕτως δύναται εὐδοκία κυρίου γενέσθαι εἰς ἐκείνας τὰς π. Ephr.3.314D = Mac.Aeg.*hom.*3.1(M.34.468C); **4.** *character, temperament* λεοντώδη τὴν π. ἔχων Cyr.H.*catech.*2.17; *ib.*2.18; **5.** *opinion, doctrine*, *Hom.Clem.*1.17; δῆλος ἂν εἴη ὁποίας αὐτὸς ὑπῆρχε π. Eus.*Marcell.*1.4(p.30.27; M.24.773C); Didym.*Trin.*2.19(M.39.548B); Synes.*Dion* 2(p.238.14; M.66.1117D); **6.** *sense, purport* of a book, Didym.*Trin.*2.4(M.39.481A).

προαιρετικός, A. *able to choose freely*, ref. power of free choice; **1.** a human faculty τὴν π. δὲ τὸ ἡγεμονικὸν ἔχει δύναμιν Clem.*str.*6.16(p.500.21; M.9.360B); τὸ ζῷον γένος ἐστὶν κατ' εἶδος κατηγορούμενον, τουτέστιν κατά γε ἀνθρώπου καὶ τῶν ὁμοίων, ὅσα τε ἔμψυχα ὄντα τὴν π. κίνησιν ἔχει Meth.*arbitr.*13(p.179.5); Bas.*hom.*9.7(2.79E; M.31.345B) cit. s. ἀνόρμητος; Max.*ambig.*(M.91.1237A); neut. as subst., *ib.*(1109A) etc.; **2.** question discussed whether fate is endowed with this faculty (in pagan thought), Gr.Nyss.*fat.*(M.45.149B); *ib.*(153C); **3.** in Logos, accompanied by omnipotence εἰ οὖν ζῇ ὁ λόγος, ὁ ζωὴ ὤν, καὶ π. δύναμιν ἔχει πάντως. οὐδὲν γὰρ ἀπροαίρετον τῶν ζώντων ἐστί. τὴν δὲ προαίρεσιν ταύτην καὶ δυνατὴν εἶναι...εὐσεβές ἐστι λογίζεσθαι Gr.Nyss.*or.catech.*1(p.9.16; M.45.13D); λόγον...π. ... καὶ παντοδύναμον Jo.D.*f.o.*1.7(M.94.805A); **4.** in rel. to incarnate Christ οὐδὲ προαίρεσις ἡ ἀμφιρρεπὴς ἦν ἐν Χριστῷ· π. μὲν γὰρ ἦν ὡς αὐτεξούσιος καὶ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ὁ Χριστός, ὅτι καὶ λογικός (πᾶν γὰρ λογικόν, αὐτεξούσιον· πᾶν δ' αὐτεξούσιον, π.). βουλῆς δὲ καὶ...γνώμης καὶ προαιρέσεως ὥσπερ ἡμεῖς ἔχρῃζεν οὐδαμοῦ ‡Cyr.*Trin.*15(6².21C; M.77.1152D); agst. monothelite view εἰ δὲ π. [sc. ἓν θέλημα] ὅπερ καλοῦσι γνωμικόν, ἢ κατὰ φύσιν ἔσται πάντως...ἐγκρατὴς...παθῶν κατ' αὐτοὺς ὁ Χριστὸς ὑπάρχων δειχθήσεται· καὶ κατὰ προκοπὴν ἀγαθός Max.*opusc.*(M.91.28D); ἓν γὰρ θέλημα Χριστοῦ φυσικόν, ἢ π., οὐ μόνον διὰ τὴν δειχθεῖσαν ἀτοπίαν δέος εἰπεῖν τοὺς εὐσεβεῖν ἐσπουδακότας, ἀλλ' ὅτι καὶ μηδεὶς τῶν ἁγίων διδασκάλων πώποτε τοῦτο φήσας πέφανται *ib.*(32C); id.*Pyrr.*(M.91.329D) cit. s. θέλημα; **5.** of H. Ghost καθ' ὑπόστασιν οὖσαν, ζῶσαν, π. Jo.D.*f.o.*1.7(M.94.805B).

B. *freely choosing*; of those who voluntarily live as Christians, Clem.*paed.*1.10(p.145.31; M.8.361B); in rel. to problem of evil διὰ τί μὴ ἀγαθῶν π. ἐποίει τὴν ἑκάστου κρᾶσιν; *Hom.Clem.*19.12; in rel. to acceptance of divine revelation ὡς ἕκαστον δηλονότι ἢ κατὰ τὸ θέλημα...ἢ παρὰ τὸ θέλημα...π. κίνησις τῆς θείας ἀκοῦσαι φωνῆς παρεσκεύασε Max.*ambig.*(M.91.1085C); *ib.*(1136A); neut. as subst., *free choice, deliberate purpose*, in rel. to suffering μόνον τὸ π. καὶ τὴν ἀγάπην σώζωμεν, ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι Clem.*str.*4.21(p.306.7; M.8.1341B); τοῦ μὲν θλίβεσθαι...ἐπὶ τοῦ ἀπροαιρέτως συμβαίνοντος περιστατικοῦ, τοῦ δὲ στενοχωρεῖσθαι ἐπὶ τοῦ π. Or.*or.*30(p.393.20; M.11.545D).

C. of object of free choice, *freely chosen, within scope of free choice*; in gen., of moral action, Clem.*str.*2.14(p.146.8; M.8.1000B); Or.*sel.in Ps.*4:6(M.12.1149D); τῶν γὰρ ἀρετῶν αἱ μέν εἰσι π., αἱ δὲ περιστατικαί Pall.*h.Laus.*15(p.40.10; M.34.1041B); of religious life as ὁ καθ' ἡμέραν π. θάνατος Thdr.Stud.*epp.*2.98(M.99.1352A); in rel. to sin οὐ τοίνυν φυσικὸν...ἀνθρώποις τὸ ἁμαρτεῖν, ἀλλὰ π. τὸ κακοπραγεῖν Tit.Bost.*Man.*2.5(M.18.1141C); φυσικὸς καὶ κοινὸς θάνατος, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ π. θανάτου, τοῦ τῆς ψυχῆς Cyr.*Ps.*22:4(M.69.841B); τὸν Ἰούδαν τῇ π. κακίᾳ ἐάσας ἀπολέσθαι Ammon.*Jo.*18:9(M.85.1505B); in rel. to problem of evil, exeg. Jo.1:9 εἴπερ οὖν ἡ κτίσις κατὰ φύσιν τὸ φῶς...πῶς οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς; ἢ πῶς ἀγαπᾷ τὸ σκότος, ὡς οὐκ ἔχουσα...κατὰ φύσιν τὸ εἶναι φῶς ἀληθινόν, π. δὲ μᾶλλον ποιουμένη τὴν ἐπὶ τὸ ἄμεινον ἢ τὰ χείρω ῥοπήν; Cyr.*Jo.*1.8(4.68E); ref. union of believer with God, contrasted with natural unity of Son and Father, id.*thes.*12(5¹.122B); of Christian faith π. ἅπασι τὸ πιστεύειν ἐστί id.*Lc.*14:23(M.72.792C); in rel. to grace, of BMV ὁ καρπὸς οὐ τῆς ἐμῆς προαιρέσεως κατόρθωμα, ἀλλὰ θεοῦ τοῦ θαυματουργοῦντος ἐν ἐμοὶ τὰ ὑπὲρ φύσιν...χρὴ δέ με καὶ προαιρέσεως καρπὸν προσενεγκεῖν, ἵνα...ἡ ψυχή μου τὸν π. καρπὸν τῷ...θεῷ προσαγάγῃ Antip.Bost.*hom.*2.18(M.85.1788B); in rel. to evil as experienced by incarnate Christ σῶμα ἀνείληφεν...πόνων δεκτικὸν... καὶ τῶν...ἀνιαρῶν, εἰ τοῦ ἀνιαροῦ μὴ ὡς π. ἀκούοιμεν Or.*Cels.*2.23(p.152.22; M.11.841C).

προαιρετικῶς, *deliberately, voluntarily, of deliberate choice*; **1.** in gen., of God παντὸς...π. σπεύσει πρὸς σωτηρίαν Clem.*str.*7.7(p.32.4;

M.9.460A); of men τοῖς μὲν τῷ τοῦ εἶναι λόγῳ κατὰ φύσιν π. χρησαμένοις Max.*ambig.*(M.91.1392D); Jo.D.*hom.*2.1(M.96.577B); **2.** in rel. to origin of evil σκότος ἦν...ἐπάνω τῆς ἀβύσσου. σκότος τοῦτο, οὐ κτισθὲν σκότος, ἀλλὰ π. ἀρξάμενον εἶναι σκότος τῇ τοῦ φωτὸς στερήσει Meth.*fr.Job* 17(p.516.12); **3.** in rel. to grace τῶν ἀρετῶν τὸ μὲν... ἔχομεν...παρ' ἑαυτῶν, ὃ π. κτώμεθα, τὸ δὲ ἐκ θεοῦ. ... ἡ γὰρ λέξις ἡ 'πρόσθες' σημαίνει ἀπαιτεῖν αὐτοὺς θεοδώρητον πίστιν πρὸς ᾗ εἶχον π. ... ἐπεὶ οὖν ἡ ἀρετὴ χάρις ἐστὶ κεχαριτωμένον ποιοῦσα τὸν ἔχοντα, ὅταν ἡμῖν π. κατορθωθῇ αὐτή, τηνικαῦτα τὸ ἐκ θεοῦ παραγίνεται Or.*fr.11 in Jo.*(p.493.19); διοικεῖται μὲν γὰρ ὁ ἄνθρωπος π. καὶ τὰς ἡνίας πεπίστευται τῆς αὐτοῦ διανοίας, ὥστε ἐφ' ὅπερ ἂν βούλοιτο τρέχειν, εἴτε πρὸς τὸ ἀγαθόν, εἴτ' οὖν πρὸς τὸ ἐναντίον Cyr.*dogm.*2(6².368B).

προαίρω, *remove in advance*, ‡Just.*qu.et resp.*107(M.6.1353C).

***προαιχμαλωτίζω**, *make captive beforehand*, Or.*sel.in Ezech.*14:22 (M.13.809B).

***προαίων, ὁ**, *age before the ages* υἱὸς...πρὸ τῶν π. ὑπάρχων ‡Ath. *dial.Trin.*2.26(M.28.1197A).

προαιώνιος, *from before the ages, eternal*;

A. of God, Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.74.16; M.45.304D); Eulog.*fr.Trin.* (M.86.2941A); μία θεότης, οὐσία...π. ‡Cyr.*Trin.*1(6².1A; M.77.1120A); ‡Caes.Naz.*dial.*3(M.38.860); Jo.D.*fid.Nest.*18(p.566); of God's counsel τῇ π. προγνωστικῇ βουλῇ τοῦ θεοῦ προορισθεῖσα [sc. Μαρία] Jo.D.*f.o.*4.14(M.94.1156A).

B. of Son; **1.** of his status ἀναθεματίζοντες...τοὺς τὸν θεὸν λόγον τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, π. καὶ συναΐδιον τῷ πατρὶ καὶ ἐνυπόστατον...υἱὸν καὶ θεὸν μὴ ὁμολογοῦντας Photinus et al.*ep.*ap.Epiph.*haer.*72.11(p.266. 7; M.42.397C); οἱ ἀπὸ Μαρκέλλου καὶ Σκοτεινοῦ...οἳ τὴν π. ὕπαρξιν τοῦ Χριστοῦ...ἀθετοῦσιν *Symb.Ant.*(345)6(p.253.2; M.26.732A); ref. Jo. 1:1 τὸ δέ, ἦν τὴν...π. ὕπαρξιν [sc. σημαίνει] Bas.*Eun.*2.17(1.252D; M. 29.608A); οἱ μὲν [sc. διοριζόμενοι] π. τὴν ὕπαρξιν, οἱ δὲ ἀπὸ Μαρίας τὴν ἀρχὴν ἐσχηκέναι id.*ep.*260.8(3.400D; M.32.965B); ὁ τοῦ θεοῦ λόγος ὁ π. Gr.Naz.*or.*38.13(M.36.325B); ref. Jo.1:1 περὶ τῆς...π. ἡμῖν ὑπάρξεως διαλέγεται νῦν. διὰ τοῦτο τὸ 'ἐποίησεν' ἀφείς, τὸ 'ἦν' ἔθηκεν Chrys. *hom.3.4 in Jo.*(8.21E); *ib.*8.1(48E); id.*hom.6.2 in Phil.*(11.235A); ref. Mich.5:2 αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς...τὴν π. ἐδήλωσεν ὕπαρξιν id.*Jud.et gent.*3(1.561C); π. γὰρ ὁ υἱός, καὶ αὐτός ἐστι τῶν αἰώνων ὁ ποιητής Cyr.*Jo.*1.3(4.25D); id.*Mich.*46(3.436C); θεὸς π. ὁ...Χριστός Thdt.*eran.*1(3.39); Leont.H.*Nest.*2.16(M.86.1573C); π. τοίνυν τὸν θεὸν λόγον δοξάζοντες καὶ τῷ πατρὶ συναΐδιον Sophr.H.*ep.syn.*(M.87. 3177C); Jo.D.*hom.*1.18(M.96.572C); **2.** of his generation, ref. Jo.1:1 τὸ 'ἦν' ἀναγκαίως ἐπιφέρων διὰ τὴν π. γέννησιν αὐτοῦ Cyr.*Jo.*1.2(4.15C); τὴν ἄρρητον αὐτοῦ καὶ π. γέννησιν *ib.*11.7(965A); id.*Pulch.*38(p.47.35; 5².160B); id.*Ps.*2:7(M.69.721A); τὰς δύο γεννήσεις, τήν τε π. ἀσωμάτως ἐκ τοῦ πατρός, καὶ τὴν χρονικὴν ἐκ μητρὸς...σωματικῶς...γεγενημένην Max.*ep.*13(M.91.525A); τῆς ἄνω ἐκ τοῦ πατρὸς π. γεννήσεως id.*ambig.*(M.91.1141D); ref. Ps.2:7 τὸ δὲ 'σήμερον' ἐπὶ τῆς π. γεννήσεως χώραν οὐκ ἔχει· ἐκείνη γὰρ ἄχρονος ‡Jo.D.*hom.*6.3(M.96.665C); ‡Jo.D.*Jacob.*79(M.94.1476C); **3.** in rel. to Inc. ἀπέκρυβε τὰ σημεῖα τῆς αὐτοῦ θεότητος, καίπερ θεὸς ἀληθὴς π. ὑπάρχων Mel.*fr.*6(p.310; M. 5.1221A); ref. Jo.6:58 τὸ ῥητὸν οὐ τὴν π. ... ζωὴν ὀνομάζει...ἀλλὰ ζωὴν ταύτην τὴν ἐν σαρκί Evagr.Pont.*ep.*4(M.32.253A); ref. Ac.2:36 οὐ τὴν π. ὕπαρξιν τοῦ κυρίου διὰ τοῦ 'ἐποίησε' ῥήματος παρίστησιν...ἀλλὰ τὴν τοῦ ταπεινοῦ πρὸς τὸ ὑψηλὸν μεταποίησιν Gr.Nyss.*Eun.*5(2 p.116.24; M.45.697B); τὸν ἐκ γυναικὸς γεννηθέντα, καὶ θεὸν π., καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν ἄνθρωπον *ib.*6(2 p.132.27; 716D); τὸν ἐκ πατρὸς π. υἱὸν ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς...ἑνωθῆναι σαρκί Cyr.*apol.Thdt.*1(p.113. 10; 6¹.207A); ἄνθρωπος δι' οἰκονομίαν γεγονώς, αὐτὸ δὴ τοῦτο νομίζομαι μόνον ὅπερ ὁρῶμαι, καὶ οὐ πολλοῖς π. ὢν υἱὸς γινώσκομαι id.*thes.*30 (5¹.259B); id.*Ps.*2:7(M.69.721A); π. μένων εἶναι ἤρξατο ἀπὸ χρόνου Leo Mag.*ep.*28.4(p.14.16; M.*PL*.54.768A); παιδίον θεόν, τεσσαρακονθήμερον καὶ π. ‡Cyr.H.*occurs.*4(M.33.1192A); Bas.Sel.*or.*10.2(M.85. 141B); Oecum.*Apoc.*1:14(p.41); ἡ οὖν ἀρχὴ τοῦ εἶναι ταύτης τῆς συνθέτου φύσεως, πότε τε καὶ ὅπως;...εἰ δὲ ἀπὸ τῆς προσφάτου ἑνώσεως ἡ ταύτης ἀρχή, πῶς...π. ... ὁμολογήσοιμεν τὴν ἐπὶ τῶν Αὐγούστου χρόνων προελθοῦσαν εἰς τὸ εἶναι φύσιν; Leont.H.*monoph.*5 (M.86.1772C); Max.*ep.*13(M.91.525A); ὁ 'Ιουδαῖος εἶπεν...εἰ γὰρ ἐγεννήθη οὐκ ἔτι π. ὑπῆρχεν *Dial.Tim.et Aquil.*80 r°(p.68); Jo.D.*disp.*(M. 96.1345A); δέσποινα, γεννήσασα βρέφος π. Jo.Mon.*hymn.Chrys.*5(M. 96.1381A); τὸν ἐν νηπιότητι π. ‡Meth.*Sym.et Ann.*6(M.18.360C); **4.** of his kingdom ὁ αὐτὸς καὶ ὢν Χριστὸς καὶ γενόμενος· ὢν μὲν κατὰ τὴν π. βασιλείαν, γενόμενος δὲ ὅτε εὐηγγελίζοντο τοῖς ποιμέσιν οἱ ἄγγελοι τὴν ...χαράν Gr.Nyss.*Apoll.*55(M.45.1257B); π. ἔχοντα τὸν τῆς θεότητος θρόνον...καὶ βασιλείαν δεχόμενον ἀνθρωπίνως ἐν χρόνῳ Cyr.*Ps.*2:7(M. 69.721A); π. τὴν βασιλείαν ἔχων, ὡς ὁ γεννήσας αὐτόν ‡Meth.*palm.*5 (M.18.393A); ‡Chrys.*hom.in Ps.96:1*(5.611E); **5.** of his heavenly flesh, acc. doctrine ascribed to Apollinarius σάρκα ἐκείνην, ἣν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἔχων ἐτύγχανε, π. τινα καὶ συνουσιωμένην Gr.Naz.*ep.* 203(M.37.332C); Gr.Nyss.*Apoll.*3(M.45.1128D); *ib.*(1129A); εἰ π. ἡ σάρξ,...ἄρα καὶ πρὸ τοῦ Ἀδὰμ ἡ Μαρία *ib.*13(1148C); ref. Heb.1:1 ἀπόδειξίς ἐστι, φησί [sc. Ἀπολινάριος], τὸ ἀνθρώπινον τοῦ φανέντος ἡμῖν θεοῦ προαιώνιον εἶναι *ib.*18(1157B); *ib.*19(1161D); *ib.*24(1173B).

C. of H. Ghost ἡ...π. ὕπαρξις Bas.*Spir.*63(3.53A; M.32.184B); Gel.Cyz.*h.e.*1 proem.(p.3.4; M.85.1193C); of procession of H. Ghost ‡Ath.*Lat.*1(M.28.825A).

***προαιωνίως**, *eternally, before the ages*; ref. God's being, Dion.Ar. *d.n.*5.4(M.3.817D); and counsel π. οὖν ἐν αὐτῷ προεγνωσμένα [sc. creatures] προϋφέστηκε Max.*schol.d.n.*1.4(M.4.200B); ref. eternal existence of Son's divine nature, Jo.D.*nat.*6(M.95.120D).

προακροβολίζ-ομαι, *skirmish with missiles before battle*; met., Chrys.*hom.20.4 in 1Cor.*(10.175A); ∼όμεθα πρὸς τοὺς λέγοντας...τὴν δημιουργίαν πονηρὰν εἶναι id.*comm.in Gal.*5:12(10.717E).

προακτέον, *one must raise* or *promote* οὐ μὴν π. εἰς τὸν ἀφ' οὗ εἴρχθη διὰ τὴν παράβασιν βαθμόν, ἕως τοῦ δέοντος καιροῦ Thdr.Stud. *epp.*2.211(M.99.1637B).

προακτικός, *bringing out*; **1.** of creative Logos, Leont.H.*Nest.*1. 13(M.86.1452B) cit. s. διατηρητικός; **2.** *educative* κεκλήσθω...οὗτος... παιδαγωγός, π., οὐ μεθοδικὸς ὤν, ᾗ καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ βελτιῶσαι τὴν ψυχήν ἐστιν, οὐ διδάξαι Clem.*paed.*1.1(p.90.19; M.8.249B).

προαλής, **1.** lit., *prominent*, Hipp.*haer.*4.20(p.51.24; M.16.3086C); of hair, *standing up*, *ib.*4.21(p.52.4; 3086C); *ib.*4.23(p.52.21; 3087B); **2.** met.; **a.** *rash, hasty* μὴ εἶναι...π., πρὸ καιροῦ καιρὸν ἐπιζητοῦντα id. *Dan.*4.15.1; Cyr.*ador.*3(1.115A); **b.** *prone* to π. γὰρ ἀεὶ τὸ βάρβαρον εἰς ὀργάς id.*Jon.*3(3.370E); id.*Is.*2.1(2.198D); **c.** neut. as subst., *rapid growth, hasty springing up*, Eus.*d.e.*3.4(p.117.18; M.22.201A).

προάλλ-ομαι, *rush forward, spring forth, be impetuous*; **1.** Valent., ref. fall of Sophia προήλατο δὲ πολὺ ὁ τελευταῖος...τῆς δωδεκάδος... αἰὼν...καὶ ἔπαθε πάθος Iren.*haer.*1.2.2(M.7.453A); **2.** of S. Peter θερμότερον ὄντα, καὶ ∼όμενον ἐν τοῖς κινδύνοις Chrys.*comm.in Gal.*2:11 (10.687A); **3.** of Paraclete προαλεῖται γὰρ ὥσπερ, φησί, καὶ φθάσει μὲν τάχα τὴν τοῦ μεσιτεύοντος αἴτησιν Cyr.*Jo.*11.2(4.939D).

***προαλῶς**, *rashly, hastily*, ref. attitude of Basilides to martyrdom δεῖ τοίνυν ἀρνεῖσθαι καὶ μὴ π. ἀποθνήσκειν Epiph.*haer.*24.4 (p.262.2; M.41.313B); π. καὶ προπετῶς ἀνέκυψαν *ib.*69.25(p.174.30; M. 42.241B); Synes.*ep.*143(M.66.1536C); τὸ π. τι καὶ προχείρως εἰπεῖν Cyr.*Jo.*9(4.724A); προαλέστερον εἰρηκότος id.*Os.*3(3.13A).

προαμαρτάνω, *commit sin in the past*; perf. ptcpl. pass. neut., *past sin*; **1.** in gen. θάνατον, ὃν ὤφειλες ἐπὶ τοῖς προημαρτημένοις Clem.*q.d.s.*23(p.175.15; M.9.628D); *ib.*40(p.186.11; 645A) cit. s. ἀπαλείφω; id.*ecl.*9(p.139.13; M.9.701C); ὁ...προαμαρτήσας, ἀκριβῶς δὲ μετανοήσας Or.*hom.5.10 in Jer.*(p.39.16; M.13.308C); μισθὸν παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦτ' εἰληφώς, λέγω δὴ τὸ ἀφιέναι ἁμαρτίας τοῖς προημαρτηκόσι Eus.*Is.*53:12(M.24.461B); **2.** of sins remitted in baptism, Just.*1apol.*61.2,10(M.6.420C,421A); and expiated by faith of martyr, Clem.*str.*4.12(p.285.33; M.8.1293C); **3.** of sin committed in previous state of existence τῷ Βασιλείδῃ ἡ ὑπόθεσις προαμαρτήσασάν φησι τὴν ψυχὴν ἐν ἑτέρῳ βίῳ τὴν κόλασιν ὑπομένειν ἐνταῦθα *ib.*(p.285.4; M.8.1292C); τὴν ψυχὴν ἐνδεθῆναι τῷ σώματι, ὑπὲρ τῶν αὐτῇ προημαρτημένων τιμωρουμένην Bars.*resp.*(M.86.897D); Max.*ambig.*(M.91.1069A).

***προαναβιβάζω**, *exalt, promote*, Thphn.*chron.*p.271(M.108.672A).

προαναβλέπω, *foresee*, Cyr.*Is.*3.2(2.418A).

***προανάβλεψις, ἡ**, *prevision, foresight*; of God's providence, Cyr. *Is.*1.2(2.46C).

***προαναβράσσω**, *throw off*, Cyr.*hom.pasch.*13(5².179A).

προαναγγέλλω, *announce beforehand*, Meth.*symp.*proem.(p.3.11, v.l. προαγγείλαντος; M.18.29A); Thphn.*chron.*p.238(M.108.600A).

***προανάγγελμα, τό**, *announcement*, Leont.N.*serm.*2(M.93.1588C).

προαναγιγνώσκω, **1.** *read beforehand*, Cyr.*Os.*27(3.50C); id.*Soph.* 38(3.615C); of liturgical Gospel φώτισον τὰς ψυχὰς ἡμῶν...εἰς τὴν τῶν προαναγνωσθέντων κατάληψιν *Lit.Jac.*(p.174.27); **2.** *read what has gone before, read previous passage*, Cyr.H.*catech.*6.28; *Dial.Tim.et Aquil.*122 v°(p.94).

***προαναγόρευσις, ἡ**, *prediction*, Cyr.*ador.*11(1.404C).

***προαναγορεύ-ω**, **1.** *announce beforehand, prophesy* τὸν ἀντίχριστον...λέοντα προανηγόρευσαν αἱ γραφαί Hipp.*antichr.*6(p.8.1; M. 10.733B); λίθος...τῇ Σιὼν ∼θείς ‡Meth.*Sym.et Ann.*6(M.18.361B); **2.** *proclaim previously* ∼σας...τὸν ἀδελφὸν βασιλέα Thphn.*chron.*p.46 (M.108.172A).

προαναγράφω, **1.** *write beforehand*; of synoptic gospels in relation to fourth, Eus.*h.e.*3.24.7(M.20.265B); **2.** *record before the event, prefigure* ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκηνὴν...νίψονται ὕδατι. ... ἡ διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ὡς ἔν γε δὴ τούτῳ προανεγράφετο χάρις Cyr. *ador.*9(1.312A).

***προαναδείκνυμι**, *show forth beforehand* in type, Cyr.*glaph.Gen.*2(1.36B); id.*Lc.*9:30f.(p.80.5; M.72.653B).

***προανάδειξις, ἡ,** *foreshowing, foreshadowing* ὁ Ἀαρὼν τύπος ἂν εἴη Χριστοῦ, καὶ τῆς...νοουμένης ἱερωσύνης οἱονεὶ π. Cyr.*ador.*11(1.376E); id.*glaph.Gen.*2(1.60D); *ib.*7(211E).

***προαναδέομαι,** *win* good opinions, praise, Thdr.Stud.*epp.*2.157 (M.99.1493A).

προαναδίδωμι, *vouchsafe beforehand*, Cyr.*Ps.*17:9(M.69.821C).

***προαναζητέω,** *seek out before*, Cyr.*ador.*5(1.157A).

προαναζωγραφ-έω, *portray in advance, foreshadow*, Bas.*Spir.*5(3.5B; M.32.76B); of use of theological imagery τούτῳ τῷ λόγῳ...~ῶν τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ λόγου Sever.*sigill.*6(M.63.542); of typology, Cyr.*Jo.*2.5(4.212A); Tim.Ant.*descr.BMV* 8(M.28.956B); id.*cruc.*(M.86.257A).

***προαναζώννυμι,** *gird up beforehand*, Cyr.*Ps.*26:1(M.69.853A).

***προαναθεματίζω,** *anathematize in advance*, Anast.S.*hod.*1(M.89.41A); *ib.*5(100A).

***προαναθεωρέω,** *perceive beforehand*, Cyr.*ador.*12(1.446C); id.*Mich.*66(3.460D).

προαναθρέω, *perceive, contemplate beforehand*, Cyr.*ador.*7(1.241D); id.*glaph.Gen.*1(1.8D); *ib.*7(220E); αὐτοὺς διὰ πίστεως...δεδικαιωμένους προαναθρήσας id.*Is.*3.5(2.524D).

προαναθρώσκ-ω, *rush forward eagerly* ~ων...πρὸς τὸ συνιέναι θερμῶς τοῦ λόγου τὸ πέρας Cyr.*ador.*1(1.22A); *spring up* ~ουσιν ἐν ἡμῖν...αἱ ἡδοναί *ib.*15(539A).

***προανακηρυκτός,** *announced beforehand*, ‡Sophr.H.*liturg.*11(M.87.3992C).

προανακήρυξις, ἡ, *proclamation in advance, prophecy* ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ κήτους τῆς ἀναστάσεως...π. ἦν Chrys.*hom.div.*3.3(12.338B).

προανακηρύσσ-ω, *proclaim beforehand, prophesy*, Chrys.*hom.8.2 in Mt.*(7.122B); *ib.10.3*(142C); id.*hom.20.1 in Jo.*(8.116C); ~ει γὰρ ὁ νόμος, τῆς διὰ Χριστοῦ καθάρσεως τὸν καιρόν Cyr.*ador.*4(1.123E); τῷ τὰ πάντα προανακηρύξαντι νόμῳ id.*Jo.*10.2(4.908B).

προανακοιν-όομαι, *join oneself to beforehand, participate with beforehand* Μωσῆς οὐκ εὐθυδρομεῖ πρὸς τοῦτο τὰ ἐν κόσμῳ μεθείς, μερίζεται δὲ εἰς φροντίδα σαρκικήν, καὶ τοῖς κατὰ γένος ~οῦται τὴν ἀποδημίαν Cyr.*ador.*2(1.75D).

προανακόπτω, *cut off in advance, preclude*, Clem.*str.*3.12(p.233.13; M.8.1181D); of S. Stephen's vision of Son as precluding Sabellian heresy, Ast.Am.*hom.*12(M.40.349D); Cyr.*ador.*2(1.54D); Cosm.Ind.*top.*10(M.88.440A).

***προανακράζω,** (perf. only), *cry out beforehand, proclaim in advance* Ἡσαΐας προανακέκραγει λέγων ὡς ἐκ προσώπου τῆς ἐκκλησίας Cyr.*ador.*11(1.378D); ὁ λόγος τοιοῦτος τὴν τοῦ πνεύματος ἐνέργειαν εἰς ἡμᾶς ἐσομένην προανακέκραγει *ib.*16(557B); Χριστὸς...διὰ φωνῆς τοῦ Δαβὶδ...προανακέκραγει id.*Is.*3.3(2.443A); Thdt.*Is.*6:3(2.208); Sophr.H.*or.*2.41(M.87.3272B).

προανακρού-ομαι, 1. *forestall, prevent* ὅπως...~ωνται νουθετούμενοι Clem.*str.*4.24(p.316.24; M.8.1364A); **2.** *introduce, play prelude to* ~όμεθά τινας ἀγῶνας Chrys.*comm.in Gal.*5:12(10.717E); ~εται τὸν περὶ ἀγάπης λόγον id.*hom.20.2 in 1Cor.*(10.170B); id.*hom.1.3 in 2Cor.*(10.421E).

***προαναλάμπω,** *shine out before*, Cyr.*ador.*6(1.173D); id.*Mal.*45(3.868E); id.*dogm.*(Aubert; v.l. for ἀναλάμψαντος 6².376D).

προαναλέγω, [aor. προανεῖπον], *prophesy*, Philost.*h.e.*7.14(M.65.552D).

***προαναμανθάνω,** *learn beforehand*, Cyr.*Am.*43(3.297A); id.*Abac.*8(3.524A); id.*Nah.*28(3.506B).

προαναμέλπω, *foretell in song*; of David prophesying, Leont.N.*serm.*1(M.93.1581A).

***προαναμορφόω,** *prefigure*, Cyr.*Is.*1.4(2.107C); *ib.*3.5(517D).

προαναπαύομαι, *die before*, Dion.Al.ap.Eus.*h.e.*7.24.4(M.20.693B); *IGC As.Min.*108 (c. 535); *Lit.Bas.*(M.31.1641C).

***προαναπείθω,** *assure in advance*, Cyr.*ador.*2(1.68A); *ib.*(73A); id.*Abac.*2(3.519A).

***προαναπέτομαι,** *fly away first*, Gr.Naz.*or.*21.25(M.35.1112A).

προαναπηδάω, *precede*, Cyr.*hom.pasch.*8(5².92E); id.*Jo.*1.1(4.11B).

***προαναπίμπλημι,** *fill beforehand*, Valent.Imp.*ep.Nic.*1(p.61.6; H.2.568E); Cyr.*Ps.*60:5(M.69.1113C).

προαναπλάσσ-ω, 1. *imagine as previously existing* ἑτέρας τινὸς ὑποστάσεως πρεσβυτέρας τοῦ μονογενοῦς προαναπλασθείσης Gr.Nyss.*Eun.*1(1 p.94.16; M.45.328A); ἐνέργειάν τινα ~οντες τῆς τοῦ Χριστοῦ ὑποστάσεως ἐκείνης ἔργον αὐτὸν καὶ ἀποτέλεσμα λέγουσιν *ib.*(p.99.1; 332C); τῆς ἀνθρωπείας [sc. φύσεως] κατ' ἐπίνοιαν ~ομένης αὐτοῖς πρὸ τῆς ἐνώσεως Leont.H.*monoph.*24(M.86.1785A); **2.** *prefigure*; of horns of altar prefiguring Cross, Cyr.*ador.*9(1.305E).

προαναπληρόω, *fill up beforehand* τὸ...ἐκείνῳ παραλελειμμένον, ὁ Μάρκος προανεπλήρωσεν Vict.*Mc.*16:1(p.445.23), prob. for προσ-.

***προαναποφωνέω,** *proclaim beforehand*, Cyr.*Jo.*10.2(4.908C).

***προαναπτύσσω,** *unfold before*, Cyr.*Is.*4.2(2.607A).

προαναρπάζω, *snatch away before* ἀπεκρίθη ὁ ᾅδης...σημεῖον οὐκ ἀγαθόν μοι δοκεῖ ὁ προαναρπασθεὶς Λάζαρος ἀπ' ἐμοῦ *A.Pil.*B 20(p.327); of removal by untimely death ἐὰν προαναρπασθῇς τοῦ βαπτίσματος Bas.*hom.*13.8(2.122B; M.31.444B); προαναρπαγεὶς τοῦ προσήκοντος καιροῦ Chrys.*hom.24.7 in 1Cor.*(10.320C); id.*hom.7.3 in 2Tim.*(11.704B); ‡Proc.G.*Pr.*28:10(M.87.1505C); abs. εἰ δὲ τὸν παρόντα καιρὸν προϊέμενοι ἀθρόον προαναρπασθείημεν Chrys.*hom.43.1 in Gen.*(4.436C); id.*hom.9.2 in Mt.*(7.132E); Philost.*h.e.*11.7(M.65.601C); Areth.*Apoc.*3:10(M.106.557C).

***προανάρρησις, ἡ,** *prediction*, Cyr.*glaph.Gen.*3(1.66B); id.*Is.*1.2(2.39D); Dion.Ar.*e.h.*3.3.4(M.3.429C).

***προαναρχικός,** *before the beginning*, Anast.S.*hod.*4(M.89.93B).

***προάναρχος,** *before all eternity*; **1.** of God, ‡Ath.*templ.*(p.111.12; M.28.1429D) cit. s. προκηρύσσω; ἡ πατρική τε καὶ ἀρχική, μᾶλλον δὲ π. μονάς Proc.G.*ep.*104(M.87.2792[11]A); ὁ π. καὶ προαιώνιος ὁ ἄκτιστος θεός Eulog.*fr.Trin.*(M.86.2941A); π. οὐσίαν Const.Diac.*laud.*16(M.88.497B); **2.** of Son's generation, Hier.H.*Trin.*(M.40.853C); Domit.*Jo.Bapt.*14(p.324).

***προανάρχως,** *before all eternity* π. ὁ θεὸς ἐγέννησε τὸν υἱόν Hier.H.*Trin.*(M.40.852C).

***προανασειράζ-ω,** *check in advance* ~ων ἀσυνέτους ὑπονοίας Cyr.*Jo.*11.11(4.995A); Gr.Agr.*Eccl.*2.6(M.98.824B).

προανασκευάζω, *forestall, refute in advance*, Gr.Agr.*Eccl.*2.6(M.98.824A).

***προαναστέφω,** *crown beforehand*, Eus.*p.e.*7.8(311B; M.21.525C).

προαναστομόω, *silence in advance*, Ephr.Ant.*fr.*(M.86.2109C).

προανατάσσω, 1. *prefer in advance*, Meth.*symp.*4.5(p.51.4; M.18.93B); ψυχῶν, ἃς προανατάξασθαι πρώτας...θεὸς ἐπαγγέλλεται *ib.*(p.51.19; 96A); **2.** *set before* γένεσιν προανέταξεν τῆς ἐνανθρωπήσεως ὁ εὐαγγελιστής Didym.*Trin.*2.7(M.39.572A).

προανατείν-ω, *hold* or *lift up before* ὥσπερ ἔρυμα ~οντες ἀκρασίας τό τε εἶπεν ὁ θεός· αὐξάνεσθε Meth.*symp.*3.10(p.38.14; M.18.76D); ὥσπερ εἰ πυρσοὺς τὰς ἑαυτῶν ~οντες φωνὰς Eus.*h.e.*1.1.3(M.20.52A); id.*d.e.*2.3(p.80.34; M.22.144D); ἱκετηρίαν ~ωμεν Cyr.*ador.*1(1.8E).

***προανατείχισμα, τό,** *bulwark* καθάπερ π. τὴν ἐπὶ θεῷ πίστιν ἑλόντες εἰς νοῦν Cyr.*ador.*6(1.173D).

προανατέλλ-ω, 1. *rise previously*; **a.** lit. πάλιν ἐπανατείλας ὁ προανατείλας ἥλιος Dion.Al.ap.Eus.*h.e.*7.23.2(M.20.692B); **b.** met., *arise before* ~ουσα γὰρ ἡδονὴ καταγοητεύει τὸν νοῦν Cyr.*ador.*1(1.10D); id.*Jon.*13(3.378B); id.*Jo.*1.1(4.10E); **2.** *precede*, Bas.Sel.*or.*33.2(M.85.364B).

προανατρέχω, *run away before, escape from before*, Cyr.*Jo.*1.1(4.11B).

προανατυπ-όω, *prefigure* ~οῖ [sc. ὁ νόμος] τῆς ἐν Χριστῷ λατρείας τὸ ἀληθὲς μυστήριον Thdr.Heracl.ap.*cat.Mt.*23:5(p.189.25); id.*Is.*30:19(M.18.1324A); Cyr.*ador.*1(1.41D); τὸ Χριστοῦ μυστήριον καταθρήσαι τις ἂν ~ούμενον ἐν ἀρχαῖς ὡς ἐν σκιᾷ τῷ συμβεβηκότι id.*glaph.Gen.*1(1.17D); ἱλαστήριον ὡς ἐν αἰνίγμασι νομικοῖς ~ούμενον τουτέστι Χριστόν id.*Abac.*36(3.552C); id.*Jo.*1.9(4.92E); τὸ μυστήριον ~οῦσθαι προστέταχεν ὁ θεός id.*hom.pasch.*18(5².244C); id.*Juln.*8(6².281A).

***προανατύπωσις, ἡ,** *prefiguration* τῆς ἐκκλησίας τὴν τάξιν...τὴν ἐν νόμῳ π. Cyr.*ador.*13(1.454A); id.*1Cor.*10:1(p.278.21; cf.M.74.880A); κἂν εἰ γέγονεν ἐκεῖνος [sc. Ἀδάμ] π. ὥσπερ τι καὶ μέρος τῆς ἐπ' αὐτῷ θεωρίας id.*Heb.*2:9(p.391.7n.).

προαναφαίν-ω, *show forth in advance* ~ων τῆς Ἰουδαϊκῆς πολιτείας τὴν ἀναίρεσιν Isid.Pel.*epp.*3.249(M.78.929B); τύποις ~οντες Cyr.*ador.*1(1.5E); μυστήριον ὡς ἐν σκιαῖς ἔτι ~ουσα *ib.*10(329E); id.*Am.*27(3.277C); id.*Abac.*2(3.518E).

προαναφέρω, *mention before*, Hier.*vir.ill.*(tr.Sophr.Pal.)18(p.20.29; M.*PL*.23.638A).

προαναφων-έω, 1. *proclaim in advance*, Cyr.H.*ep.Const.*6(M.33.1172B); Cyr.*Jo.*4.1(4.345E); Proc.G.*Gen.*2:2(M.87.140D); **2.** *proclaim before* ὁ νόμος...τῆς τοῦ κυρίου...φωνῆς προαναπεφώνηκεν Clem.*str.*3.11(p.228.14; προσανα- M.8.1172C); **3.** *utter a prediction* Δαβὶδ προαναπεφωνήκει περὶ αὐτοῦ Iren.*haer.*3.22.2(M.7.957A); Eus.*qu.Steph.*10(M.22.969A); διὰ τῶν μετὰ ταῦτα...προανεφωνεῖτο δι' ἡμᾶς Chrys.*hom.23.3 in 1Cor.*(10.204C); Cyr.*Nah.*3(3.477A); **4.** *prophesy, predict*, of OT prophecy ἀπόδειξιν οὖν λαβὼν τῶν...προαναπεφωνημένων Thphl.Ant.*Autol.*2.14(M.6.1045A); Or.*hom.10 in Lc.*(p.72.8; M.17.324B); Ἰουδαῖοι...τὰ ἡμέτερα προανεφώνησαν Meth.*symp.*5.8(p.62.15; M.18.112A); Eus.*d.e.*1.10(p.47.32; M.22.89D); id.*h.e.*1.3.6(M.20.69C); προανεφώνει τὸ πνεῦμα ἐν...ψαλμῷ Ath.*Ar.*1.41(M.26.97C); †Bas.*Is.*

65(2.426C; M.30.232A); *νόμον...πνευματικόν, ὃς...ἀνακαλύπτει τῶν ~ηθέντων τὴν ἔκβασιν* Melit.Ant.*hom*.ap.Epiph.*haer*.73.29(p.304.2; M.42.457D); Chrys.*hom.1.2 in Rom.*(9.431D); Cyr.*ador*.8(1.278D); of predictions of Christian truth by pagan writers, Clem.*str*.6.10(p.473.18; M.9.304B); ‡Just.*coh.Gr*.26(M.6.289A).

προαναφώνημα, τό, *prophecy*, Jo.D.*hom*.11.2(M.96.764C).

προαναφώνησις, ἡ, *prediction*; of OT prophecy in gen., Thphl.Ant.*Autol*.3.10(M.6.1136C); Clem.*str*.1.19(p.60.19; M.8.809B); Chrys.*hom.51.1 in Gen.*(4.500D); of Creation as foreshadowing end of world, Bas.*hex*.1.3(1.4B; M.29.9B); of Babel as prefiguring Pentecost, Cyr.*glaph.Gen*.2(1.45B); of altar as type of spiritual sacrifices, id.*ador*.9(1.304E); of details of parable of Lazarus as prophecy of general resurrection of body, Gr.Nyss.*res*.3(M.46.677C); of prophecies in Apocalypse, *cat.Apoc*.13:15(p.382.15).

***προανδρίζω,** *strengthen in preparation*, Cyr.*glaph.Ex*.2(1.279A).

***προανεννόητος,** *surpassing all thought*; Gnost., of *προαρχή*, source of deity, Iren.*haer*.1.11.3(M.7.565A); *ib*.1.11.4(565B); *τινὲς ἐξ αὐτῶν...τὸν Προπάτορα καὶ...π., Ἄνθρωπον λέγουσι καλεῖσθαι ib*.1.12.4(577A).

***προανευφημέω,** *extol in advance*, ‡Meth.*Sym.et Ann*.6(M.18.361D).

προανέχ-ω (προανίσχω), 1. *excel μηδεὶς...καυχάσθω ἐν ἀνθρωπίνῃ ~ων διανοίᾳ* Clem.*str*.1.11(p.32.24; M.8.748B); **2.** *precede*, Synes.*regn*.16(p.37.2; M.66.1084A); *ψυχὴ μὲν καὶ σῶμα πρὸς ἀνθρώπου γένεσιν καὶ οὐκ ἂν προανίσχει θατέρου θάτερον* Cyr.*Diod*.(p.497.19; M.76.1452C); id.*Jo*.1.1(4.10E); *προανίσχουσι τῶν ἀποτελεσμάτων αἱ ἡδοναί* id.*ador*.15(1.539A); id.*Ps*.7:15(M.69.756A).

***προανίπταμαι,** *leap up in front of*, Cyr.*Nah*.4(3.480A).

***προανιστορέω,** *quote before*, Just.*dial*.32.2(M.6.544A); *ib*.39.7(561B); *ib*.63.2(620B).

προανίσχω, v. *προανέχω*.

***προανούσιος,** *before all being*, Synes.*hymn*.2.72(p.46; M.66.1593); *ib*.3.152(p.11; M.1596).

***προάξιμος, ὁ,** a public servant, *officer*, *V.Dan*.(p.388.29).

***προαξιόω,** *make request for beforehand*, ‡Dion.Al.*fr.in Lc.22:42*(p.239.7; M.10.1592A).

προαπαλείφω, *wipe away previously τοὺς τῆς ἀγνοίας χαρακτῆρας προαπαλείψαντες, τὸν...τῆς γνώσεως νόμον ἐν πτυκτίῳ τῆς καρδίας...μετεγγράψομεν* Const.Diac.*laud*.33(M.88.517A).

***προαπαριθμέω,** *enumerate previously*, Gennad.*fr.Rom*.8:38f.(p.386.8; M.85.1705C).

***προαπαρνέομαι,** *deny previously*, Anast.S.*hod*.13(M.89.232A).

***προαπατάω,** *deceive first*, Gr.Nyss.*or.catech*.26(p.98.12; M.45.68D).

προαπειλέω, *threaten beforehand*; **1.** of prophetic forewarnings, Proc.G.*Is*.27:1–11(M.87.2237A); **2.** of threatening by God of penalty consequent on Adam's disobedience, Ath.*inc*.4.4(M.25.104B); and threat of hell for wicked, Chrys.*stat*.20(2.202E).

προαπελαύνω, *drive away before*, Proc.G.*Is*.52:1ff.(M.87.2501A).

***προαπελέγχω,** *refute in advance*, Eus.*Hierocl*.1(511B; M.22.797A).

***προαποβύ-ω,** *stop up in advance τῇ φιλαργυρίᾳ τὰ ὦτα ~σας* Bas.*hom*.6.6(2.49C, v.l. *προαποκλείσας*; M.31.276A).

***προαπογυμνόω,** *lay bare beforehand*, Cyr.*Is*.5.3(2.812B).

προαποδείκνυμι, *demonstrate beforehand*; **1.** in gen., Just.*dial*.88.2(M.6.685B); Clem.*str*.2.2(p.117.17; M.8.940B); Or.*Jo*.1.1(p.4.30; M.14.24B); Ath.*decr*.18(p.15.31; M.25.'456'(448)C); Cyr.*ador*.13(1.457D); **2.** of scriptural prophecy, Hipp.*Dan*.2.33.5(M.10.680B).

***προαπόδειξις, ἡ,** *previous demonstration*, Clem.*str*.2.6(M.8.964A; *πρὸ ἀποδείξεως* p.127.29).

***προαποδημέω,** *depart* this life *earlier*, Gr.Naz.*or*.8.21(M.35.813B); Max.*ep*.13(M.91.532C).

προαποδίδωμι, 1. *set out before, explain previously*, Or.*Jo*.1.3(5; p.6.18; M.14.28A); Eus.*d.e*.7.1(p.327.6; M.22.533C); †Bas.*Is*.135(2.473B; M.30.337A); Gr.Nyss.*Apoll*.44(M.45.1228C); Cyr.*ador*.11(1.399C); Dion.Ar.*c.h*.13.2(M.3.300B); **2.** *admit as premiss, allow before εἰ δὲ προαποδεδώκαμεν ἐν τῷ παντὶ...εἶναι τοῦτον, τί ἄπιστον εἰ...καὶ ἐπιφαίνει*; Ath.*inc*.42.5(M.25.169C).

***προαποδύομαι,** *put off before*, Clem.*str*.4.4(p.254.7; M.8.1225B); Cyr.*Jo*.10.2(4.868A).

***προαποκαθαίρ-ω,** *purify previously*, Eus.*h.e*.10.4.36(M.20.864B); Cyr.*ador*.4(1.122E); *~εσθαι δεῖν ταῖς εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιθυμίαις, τοὺς ἐγγίζειν ἐθέλοντας τῷ Χριστῷ διὰ τῆς πίστεως* id.*Jo*.4.3(4.379B).

***προαποκαλύπτω,** *reveal beforehand*, Chrys.*hom.29.3 in Mt.*(7.345A); Proc.G.*Is*.37:1–7(M.87.2316B); Chrysipp.*enc.in Thdr*.(p.63.16).

προαπόκειμαι, 1. *be laid down in advance μὴ προαποκειμένων γὰρ ἐντολῶν, οἰκοδομηθῆναι τὴν...γνῶσιν ἀδύνατον* Or.*schol.in Cant*.4:4(M.17.272B); **2.** *be laid* or *stored up beforehand δεῖ γὰρ προαποκεῖσθαι τὸ ἀγαθὸν ἐν τῷ θησαυρῷ, εἶτα προφέρεσθαι διὰ στόματος* id.*Ps*.48:4(*AS* 3 p.48); *ταῦτα* [sc. OT prophecies]...*προαπέκειτο τῷ Χριστῷ* Eus.*d.e*.8.1(p.364.31; M.22.592D); Leont.H.*Nest*.4.17(M.86.1684B); of food already eaten, Synes.*ep*.120(M.66.1500A); **3.** *exist beforehand νουθετεῖν ἀνθρώπους...εἰς ὃ χρήσασθαι προαποκειμένῃ τῇ παρασκευῇ τῆς γλώττης* Synes.*Dion* 2(p.238.1; M.66.1117C).

***προαποκείρ-ω,** *cut off*, Cyr.*Nah*.35(3.511E); *τοῦ πάθους τὴν ῥίζαν, τουτέστι τὴν ἁμαρτίαν, ~ειν* id.*Lc*.5:18(M.72.565D).

***προαποκερδαίνω,** *gain in advance*, Cyr.*glaph.Gen*.3(1.102C).

***προαποκλίν-ω, 1.** *turn aside beforehand πολυμόρφους λογισμοὺς...~ειν δι' εὐσεβοῦς ἀντιλογίας* Ant.Mon.*hom*.81(M.89.1677C); **2.** pass., *be previously favourably inclined Μακεδόνιον,...τοῖς περὶ Εὐνόμιον προαποκεκλιμένον* Philost.*h.e*.4.9(M.65.524A).

***προαποκρούομαι,** *repel beforehand*, Synes.*insomn*.13(p.171.4; M.66.1305A).

***προαποκτάομαι,** *surrender beforehand*, Jo.D.*hom*.11.7(M.96.768D).

***προαπολογέομαι,** *make one's defence beforehand*, Or.*Cels*.2.8(p.133.28; M.11.805B); Isid.Pel.*epp*.5.87(M.78.1376D); Thdr.Stud.*epp*.2.39(M.99.1233C).

***προαπολυθέω,** *be set free*, Ephr.3.xxviiF.

προαπολύομαι, *solve beforehand*, Clem.*str*.1.1(p.11.18; M.8.704C).

***προαπομνημονεύω,** *record beforehand*, v. *προσαπομνημονεύω*.

***προαπονέμ-ω,** *apportion before*, Serap.*Man*.46(p.64, v.l. *προσαπο-* M.18.1233B); *τῆς στερεωτέρας τροφῆς ~ειν τὸ γάλα* Cyr.*hom.pasch*.16(5[2].215A).

***προαπονευρόω,** *weaken, enervate beforehand*, Cyr.*Ps*.9:30(M.69.784C); id.*Nah*.28(3.506B); id.*Jo*.10.2(4.915C).

***προαπονεύρωσις, ἡ,** *unnerving, weakening*, Cyr.*Ps*.118:67(M.69.1272B).

***προαπονεύω,** *turn aside*, Cyr.*ador*.1(1.17A).

[*]**προαπονίζ-ω (-νίπτω),** *cleanse beforehand ~ων ὕδατι τοὺς εἰς τὰ ἅγια...εἰστρέχοντας* Cyr.*ador*.10(1.337D); *προαπενίζοντο γοῦν καίτοι κατὰ νόμον ἡγιασμένοι ib*.9(1.312C); ref. moral purification of Christian before admission into Church, id.*glaph.Ex*.1(1.263E); id.*hom.pasch*.26(5[2].305A); met., in gen. *τῷ βίῳ προαπονίψαι...τὴν ψυχὴν ὀφείλει* Ath.*inc*.57.2(M.25.196D); Cyr.*Am*.45(3.298E).

***προαποπειράομαι,** *try before*, Clem.*ecl*.36(p.148.7; M.9.717A).

***προαποπεραίνω,** *complete before*, Cyr.*glaph.Ex*.2(1.265D).

***προαπορρίζω,** *uproot first*, Cyr.*Jo*.3.2(4.261D).

***προαποσαρκ-όω,** *make fleshly beforehand*, ref. theory of Christ's 'heavenly flesh', ascribed to Apollinarius *μᾶλλον δὲ αὐτὸν ~οῖ τὸν λόγον οὐκ οἰκονομικῶς ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν τὴν ἡμετέραν ὑπελθόντα μορφήν, ἀλλ' ἀεὶ τοῦτο ὄντα* Gr.Nyss.*Apoll*.40(M.45.1216A).

προαποσημαίνω, *signify beforehand*; of OT types, Bas.*Spir*.31(3.26A; M.32.121C).

***προαποσκευάζομαι,** *rid oneself of beforehand*, Gr.Nyss.*mort*.(M.46.520A); Philost.*h.e*.12.3(M.65.609A).

προαποστερέω, *take away in advance*, Ptol.*ep*.ap.Epiph.*haer*.33.3(p.451.16; M.41.557C).

προαποτέμνω, *cut away in advance*, Cyr.*Ag*.2(3.628C); id.*Jo*.3.4(4.291C).

προαποτίθημι, 1. *put away beforehand Ἰὼβ...προαπέθετο πάντα διὰ τῆς πρὸς τὸν κύριον ἀγάπης* Clem.*str*.7.12(p.57.21; M.9.512B); *τὴν ἀνελεημοσύνην προαπόθου* Chrys.*hom.11.7 in Mt.*(7.158A); Cyr.*ador*.6(1.173D); an argument, *reject previously*, Gr.Nyss.*tres dii*(M.45.124D); **2.** *provide beforehand, provide for the future*, Bas.*hex*.3.5(1.27B; M.29.65A); *ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι προαποθήσεις τὰς τοῦ μέλλοντος ἀναπαύσεις ib*.9.3(83A; M.193C); Chrys.*pan.Bern*.6(2.643B); *ἑαυτοῖς ὑπόθεσιν προαποθέσθαι εὐνοίας* id.*hom.6.1 in Mt.*(7.85B); †Jo.D.*B.J*.14(M.96.984A).

***προαποτινάσσω,** *shake off in advance προαποτινάξασθαι τὸ χοϊκὸν καὶ γεῶδες φρόνημα* Cyr.*Is*.5.1(2.726D).

***προαποτρίβ-ομαι,** *rub off beforehand τὸν ἐκ τῆς ἁμαρτίας ~εσθαι ῥύπον* Cyr.*glaph.Ex*.1(1.263E); id.*Jo*.4.7(4.437C); id.*hom.pasch*.17(5[2].225D).

***προαποτυπόω,** *prefigure*, Bas.*Spir*.33(3.27B; M.32.125B).

προαποφέρω, *carry off beforehand*, Chrys.*hom.12.3 in 1Tim.*(11.614C).

***προαποφιμόω,** *put to silence in advance*, ‡Ath.*qu.Ant*.53(M.28.632A).

προαποφοιτάω, *depart from beforehand*, Cyr.*Is*.5.3(2.815C).

***προαποψύχω,** *make cool in advance*, Cyr.*Jo*.10.2(4.914A).

***προαρδεύ-ω**, *water beforehand* καθάπερ δ' οἱ γεωργοὶ ∼σαντες τὴν γῆν, οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς τῷ ποτίμῳ τῶν παρ' Ἕλλησι λόγων ∼ομεν τὸ γεῶδες αὐτῶν Clem.*str*.1.1(p.12.26; M.8.708A); ἡ δὲ τοῦ πνεύματος... δύναμις...ἐκάθηρέ τε καὶ ἡγίασε, καὶ οἱονεὶ προήρδευσε Jo.D.*hom*.8.3 (M.96.704A).

***προαρέσκω**, *please beforehand*, Didym.*Trin*.3.29(M.39.948B).

***προάρθρον, τό**, *prefixed particle*; of Hebr. אֶת rendered σύν by Aquila, Hier.*ep*.57.11(M.*PL*.22.578).

προαριθμέω, *enumerate first*, Gr.Naz.*or*.31.20(p.69.17; M.36.156B).

***προαρκτικός**, *antecedent*, Leont.H.*Nest*.1.1(M.86.1408A).

***προαρραβωνίζ-ομαι**, *guarantee by first instalment* τὰ πρωτόλεια τῶν ἐπάθλων ἐνθένδε ∼εται Eus.*v.C*.1.3(p.8.30; M.20.916A); id.*d.e*.5. 13(p.237.17; M.22.392B).

***προαρρωστέω**, *be previously infected*, Cyr.*ep*.50(p.96.25, v.l. προσα- 5^{2}.166B).

προαρτάω, *attach* to, *make to depend* upon τὴν προηρτημένην τῷ σταυρῷ ἀΐδιον...ζωήν †Ath.*fr.Mt*.(M.27.1372B).

***προαρχή, ἡ**, name of primal monad (Valent.), the cosmic first principle, Iren.*haer*.1.5.3(M.7.565A); *ib*.1.5.4(565B); Hipp.*haer*.6.38 (p.169.4; M.16.3255A).

***προάρχιος**, *existing from before the beginning* τῆς υἱοθεσίας τὸ π. πέρας Geo.Pis.*hex*.1770(M.92.1571A).

προάρχ-ω, **1.** *begin first, originate* γένους ∼ειν κρεῖσσον, ἢ λύειν γένος Gr.Naz.*carm*.1.2.33.143(M.37.938A); med. ἑκάστῳ δὲ τῶν προαρξαμένων τὰ ἴδια ἀποδιδόντες Hipp.*haer*.proem.(p.4.9; M.16. 3021B); τὸν τῆς τιμῆς προαρξάμενον νικῶν ταῖς ἀντιδόσεσι Eus.*v.C*.4.8 (p.120.30; M.20.1157A); **2.** *preside* over τοῖς...προάρξασι τῆς μοιχοκυρώτου συνόδου Thdr.Stud.*epp*.1.37(M.99.1040D).

***προασμενίζω**, *accept in preference*, Eus.*p.e*.11 proem.(508A; M. 21.844D).

***προασπάζ-ομαι**, **1.** *be the first to embrace*, Or.ap.Proc.G.*Cant*.6:7 (M.87.1721D); Marc.Diac.*v.Porph*.39; **2.** met., *embrace by preference* ἰδιωτικὸν ∼ομένους βίον Eus.*h.e*.8.4.2(M.20.749B).

προασπίζ-ω, *hold a shield before*; hence *act as champion, be a defender*; **1.** in gen. ταύτης...τῆς γνώμης οὗτος ἐδόκει ∼ειν Eus. *h.e*.5.20.1(M.20.484A); Sophr.H.*ep.syn*.(M.87.3193B); **2.** of God, as champion of Israel, Cyr.*glaph.Num*.(1.388E); id.*Os*.120(3.151B); id. *Nah*.28(3.497D); ∼ούσης χειρός ‡Nil.*perist*.12.7(M.79.953A); as protector of a martyr, Bas.Sel.*v.Thecl*.1(M.85.544D); and of Christians in gen., Thdt.*2Cor*.4:9(3.310); **3.** of Christ as champion of faithful against evil, Cyr.*Os*.27(3.51C); ∼ει...τῆς τῶν ἀποστόλων σωτηρίας ὁ κύριος id.*Jo*.11.12(4.1014E).

προασπιστήρ, ὁ, *defender*, Nonn.*par.Jo*.17:11(M.43.885A).

προασπιστής, ὁ, *champion* τοὺς αὐτῶν θεοὺς...προασπιστὰς ἀντιπαρατάττοντες τῷ ἡμετέρῳ Eus.*l.C*.17(p.254.23; M.20.1432A); of God as Constantine's champion, *ib*.18(p.259.11; 1440A); as Israel's champion, Cyr.*ador*.5(1.157D); of a martyr, Bas.Sel.*v.Thecl*.1(M.85. 541C); of a leader of heresy, Jo.D.*haer*.83(M.94.744B); of a pagan priest as champion of idolatry, †Jo.D.*B.J*.29(M.96.1132C).

προάστειον, τό, **1.** *suburb* (including area as far from city as Canopus from Alexandria, Ath.Presb.*libell*.(p.21.21; H.2.333A); and Daphne from Antioch, Soz.*h.e*.5.19.7(M.67.1273A)); *Hom.Clem*. 8.1; Eus.*h.e*.2.12.3(M.20.165B); Chrys.*hom.1.5 in Ac.princ*.(3.59C); where separate congregations exist under jurisdiction of city bishop, Dion.Al.ap.Eus.*h.e*.7.11.17(M.20.668B); **2.** *suburban house*, †Polyb.*v.Epiph*.61(M.41.101B); Chrys.*hom.65.3 in Jo*.(8.393D); π. αὐτῆς...πρὸ πέντε μιλίων τῆς πόλεως ὄν id.*ep*.14.2(3.597C); of residences of Christians used as martyrs' burial places, *M.Ner.et Ach*.18(p.17.27); *ib*.24(p.23.4); **3.** *temple outside city walls* τῷ π. τοῦ Διός *M.Con*.1.1.

προάστειος, *suburban*; as subst., name given to subordinate, or remoter, aeons in Peratic system τοπάρχας καὶ π. καὶ ἄλλα πλεῖστα ὀνόματα Hipp.*haer*.4.2(p.33.7; M.16.3059B); οὗτοί εἰσιν οἱ π. ἕως αἰθέρος *ib*.5.14(p.110.12; 3170B); *ib*.5.15(p.110.22; 3170C); *ib*.5.16 (p.111.14; 3171A).

προασφαλίζ-ομαι, **1.** *take precautions, be on one's guard beforehand* εἰς τὸ γινώσκειν τὰ δεινὰ καὶ...∼εσθαι Epiph.*haer*.proem.2.3(p.171. 17; M.41.177B); προησφαλισάμην τῇ διανοίᾳ μου ἑαυτῷ Hesych.H. *Ps.tit*.76(M.27.964C); **2.** *be on one's guard against beforehand* δεῖ ἡμᾶς ∼εσθαι τὸν μονοφυσίτην Anast.S.*hod*.1(M.89.41B); †Jo.D.*creat*. 5(p.127); **3.** *make secure, fortify in advance* προησφαλίζετο τὸν Ἰουδαίων λαὸν ὁ...λόγος Ath.*gent*.45(M.25.89B); ∼εταί σε ἡ πίστις Cyr.H.*catech*.10.4; Epiph.*haer*.38.6(p.69.21; M.41.664A); Mac.Aeg. *hom*.7.8(M.34.528B); Ast.Am.*hom*.12(M.40.349D); **4.** *safeguard, secure, ensure in advance* βουλόμενος ὁ κύριος προασφαλίσασθαι τὴν σωτηρίαν τῶν ποτὲ αὐτὸν βλασφημησάντων Epiph.*haer*.54.2(p.319.11, v.l. ἀσφαλίσασθαι M.41.964C); θεῷ τῷ προασφαλισαμένῳ...ἐν τῇ... γραφῇ παριστᾶν πάσης γραφῆς τὴν ἀλήθειαν Epiph.*ep.Arab*.ap.*haer*. 78.9(p.459.24; M.42.712C); Rom.Mel.(*AS* 1 p.112).

***προασχολ-έομαι**, *devote time to, engage in*, Isid.Pel.*epp*.1.220 (M.78.321A); θελημάτων τῆς σαρκὸς...καὶ τῶν ∼ουμένων τούτοις... ἀκαθάρτων πνευμάτων Jo.Carp.*cap*.5(M.85.1839).

προαύλιος, *before a court* or *house*, of outer room of baptistery where candidates were prepared for baptism τὸν π. τοῦ βαπτιστηρίου (v.l. βαπτίσματος) οἶκον Cyr.H.*catech*.19.2; neut. as subst., *place before a court* or *house*; **1.** *out-building* τοὺς...κριοὺς...ἐλθὼν εἰς μικρὸν π. ἀπέδειρε Pall.*h.Laus*.19(p.59.12; ἐναύλιον M.34.1066A); **2.** *fore-court, antechamber* τὰ τοῦ οἴκου π. [i.e. of a church] Sophr.H. *v.Mar.Aeg*.22(M.87.3713A); ἐν τῷ π. τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ‡Jo.D. *ep.Thphl*.6(M.95.353A); fig., ref. status of catechumens περὶ τὸ π. τῶν βασιλείων γεγόνατε Cyr.H.*procatech*.1(τὴν πρόαυλιν M.33.332A); **3.** met. π. ... τῆς εὐαγγελικῆς παιδεύσεώς τε καὶ πολιτείας ἡ νομική Cyr.*Jo*.12(4.1070D).

***προαφαγνίζω**, *purify beforehand*, Cyr.*ador*.11(1.391B); id.*Jo*.4.6 (4.422D).

***προαφήγησις, ἡ**, *prophetic description*, Cyr.*Am*.3(3.252A); id. *Nah*.31(3.508C).

προβαδίζ-ω, *go before* τὸ ∼ειν ἢ συμβαδίζειν πολλὰ πεποίηκε τὰ συντρίμματα ἡμῶν διακενῆς Gr.Naz.*or*.26.15(M.35.1248C); ∼ει... ἡμῶν ὁ Χριστός Cyr.*ador*.5(1.158C); ἡ κιβωτὸς εἰς τύπον θεοῦ ∼ουσα id.*Am*.55(3.308E); of prophets as forerunners of Christ, id.*Nah*.4(3. 480A); of Jo. Bapt., id.*Jo*.3.1(4.251C); id.*thes*.11(5^{1}.96A).

[*]**προβαθής**, *very deep*, Didym.*Trin*.1.18(M.39.348B).

προβάλλ-ω, *put forward, bring forward, send forth*;

A. in gen.; **1.** *move up, send to front*, in war οἱ...μεγιστᾶνες... ἀπομένουσι· λοιπὸν ∼ονται οἱ τίρωνες Mac.Aeg.*hom*.43.8(M.34.777A); **2.** *exhibit ostentatiously, make a show of* ∼εσθε ῥημάτων εὐπρέπειαν Tat.*orat*.1(p.1.17; M.6.805A); [sc. Βραχμᾶναι] βίον μὲν αὐτάρκη ∼ονται Hipp.*haer*.1.24(p.28.1; M.16.3052A); of Messalian monks κόμαις γυναικικαῖς ⟨χρῆσθαι⟩ ∼όμενοι Epiph.*haer*.80.6(p.491.21; M. 42.765C); of false ascetics κατὰ ἀνθρωπαρέσκειαν ταῦτα ποιοῦσι, καὶ ∼ουσι σακκοφορίαν Eus.Al.*serm*.22.6(M.86.460A); **3.** *reject, drive away* εἰ μισητέον τοὺς πρὸς αἵματος, πολὺ μᾶλλον τοὺς ἐχθροὺς ∼εσθαι κατιὼν ὁ λόγος διδάσκει Clem.*q.d.s*.22(p.174.20; ἀποβάλλεσθαι M.9. 628B).

B. *put forth*; **1.** ref. Creation, *produce, bring into being* ὁ θεός,... μέλλων τὴν λογικὴν πᾶσαν ∼εσθαι κτίσιν Eus.*d.e*.4.1(p.150.21; M.22. 252A); *Hom.Clem*.19.12; ἡ ἐν τοῖς κτίσμασι καὶ τοῖς ὑπ' αὐτοῦ προβεβλημένοις...μεγαλειότης Gr.Naz.*or*.28.3(p.25.7; M.36.29A); προεβάλετο τὰ ὄντα εἰς τὸ εἶναι Leont.H.*Nest*.2.30(M.86.1589A); οὔτε γὰρ ἄναρχος ἡ ὕλη...γενητὴ δὲ καὶ...ὑπὸ τοῦ πάντων δημιουργοῦ προβεβλημένη Tat.*orat*.5(p.6.15; M.6.817B); τί δέ, εἰ ἡ ὕλη αὐτῷ σύγχρονος οὖσα...ὡς ἐχθρὰ ∼ει αὐτῷ ἡγεμόνας, ἐμποδίζοντας αὐτοῦ τοῖς βουλήμασιν; *Hom.Clem*.19.14; χάος...ὅπερ Ὀρφεὺς ᾠὸν λέγει γενητόν, ἐξ ἀπείρου τῆς ὕλης προβεβλημένον *ib*.6.3; ref. Valent. theory of Creation προβαλεῖν τὰ παρὰ τοῦ σωτῆρος μαθήματα Iren.*haer*.1.5.1 (M.7.492A); *ib*.1.8.5(532B); **2.** of divine grace ὁ ∼ων ἐφ' ἑαυτοῦ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοὺς ἀναριθμήτους *A.Phil*.132(p.63.18); **3.** of emanation of aeons (Gnost.) ἐννοηθῆναί ποτε ἀφ' ἑαυτοῦ προβαλέσθαι τὸν Βυθὸν τοῦτον ἀρχὴν τῶν πάντων, καὶ καθάπερ σπέρμα τὴν προβολὴν ταύτην (ἣν προβαλέσθαι ἐνενοήθη), καὶ καθέσθαι, ὡς ἐν μήτρᾳ, τῇ συνυπαρχούσῃ ἑαυτῷ Σιγῇ Iren.*haer*.1.1.1(M.7.445A); αἰῶνας εἰς δόξαν τοῦ Πατρὸς προβεβλημένους,...προβαλεῖν προβολὰς ἐν συζυγίᾳ *ib*.1.1.2 (449A); *ib*.1.2.4(457A); of emanation of 'psychic' Christ, *ib*.1.7.2 (513A); Clem.*exc.Thdot*.47(p.121.23; M.9.681A); Μονογενῆ...ἐν ᾧ τὰ πάντα ὁ Πατὴρ προέβαλε σπερματικῶς. ὑπὸ δὲ τούτου...τὸν Λόγον προβεβλῆσθαι Iren.*haer*.1.8.5(532B); *ib*.1.11.1(561A); προέβαλεν...ὁ Πατήρ, ὥσπερ ἦν μόνος, Νοῦν καὶ Ἀλήθειαν Hipp.*haer*.6.29(p.156.15; M.16.3238A); ὑπὸ νοῦ καὶ ἀληθείας προβεβλῆσθαι λόγον καὶ ζωήν Or.*Jo*.2.24(19; p.81.2; M.14.156C); Epiph.*haer*.24.1(p.257.9; M.41. 309A); φάσκουσι [sc. Ophites] γὰρ ἀπὸ τοῦ ἄνω Αἰῶνος προβεβλῆσθαι αἰῶνας καὶ κατώτερον γεγενῆσθαι τὸν Ἰαλδαβαώθ· τοῦτον δὲ προβεβλῆσθαι κατὰ ἀδράνειαν καὶ ἄγνοιαν τῆς...μητρὸς τουτέστι τῆς ἄνω Προυνίκου *ib*.37.3(p.54.1; 645B); Σηθιανοὶ...τὸν Σὴθ δοξάζουσι φάσκοντες αὐτὸν εἶναι ἐκ τῆς ἄνω μητρός, μεταμεληθείσης ἐφ' οἷς τοὺς περὶ Κάϊν προεβάλετο Jo.D.*haer*.39(M.94.701A); Manich. γνόντα δὲ τὸν ἀγαθὸν πατέρα τὸ σκότος ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ ἐπιδεδημηκός, ∼ειν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν, λεγομένην μητέρα τῆς ζωῆς, καὶ αὐτὴν προβεβληκέναι τὸν πρῶτον ἄνθρωπον τὰ πέντε στοιχεῖα Hegem.*Arch*.7(p.10.5; M.10. 1437B); ὁ ἄρχων ὁ μέγας ∼ει τὰς νεφέλας ἐξ αὐτοῦ, ὅπως σκοτίσῃ τῇ ὀργῇ αὐτοῦ τὸν κόσμον *ib*.9(p.14.8; 1441A); Epiph.*haer*.66.45(p.82. 14; M.42.97A); *Disp.Phot*.40(M.88.565D); **4.** Valent., of production

by Sophia of πνευματικὸν σπέρμα with which Saviour descended to earth, Clem.*exc.Thdot.*1(p.105.6; M.9.653A); **5.** Valent., of production of angels ἐν ἑνότητι μέντοι γε προεβλήθησαν οἱ ἄγγελοι ἡμῶν...εἷς ὄντες, ὡς ἀπὸ ἑνὸς προελθόντες *ib.*36(p.118.20; 677A); of production of souls by demiurge, Hipp.*haer.*6.34(p.163.5; M.16.3246C); **6.** of generation of Logos, in comparison with utterance of human speech λόγον γάρ τινα ~οντες, λόγον γεννῶμεν, οὐ κατὰ ἀποτομήν, ὡς ἐλαττωθῆναι τὸν ἐν ἡμῖν λόγον, ~όμενοι Just.*dial.*61.2(M.6.616A); τὸ τῷ ὄντι ἀπὸ τοῦ πατρὸς προβληθὲν γέννημα πρὸ πάντων τῶν ποιημάτων συνῆν τῷ πατρί *ib.*62.4(617C); οὐκ ἔστιν ἀνθρώπινον ἔργον, ἀλλὰ τῆς βουλῆς τοῦ ~οντος αὐτὸν πατρός *ib.*76.1(653A); Gnost., Iren.*haer.*1.7.2(M.7.513A); *ib.*1.8.5(532B); ὁ μὲν μείνας μονογενὴς υἱὸς εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, τὴν ἐνθύμησιν διὰ τῆς γνώσεως ἐξηγεῖται τοῖς αἰῶσιν, ὡς ἂν καὶ ὑπὸ τοῦ κόλπου αὐτοῦ προβληθείς Clem.*exc.Thdot.*7(p.108.10; M.9.657B); ἔπρεπεν γὰρ τῷ ἐπὶ πάντων θεῷ πρὸ παντὸς γενητοῦ καὶ πρὸ πάντων αἰώνων τὸ μονογενὲς τοῦτο προβαλέσθαι γέννημα Eus.*e.th.*1:8(p.66.27; M.24.837C); Sabellian, ‡Ath.*Ar.*4.11(p.54.16; M.26.481A); such language rejected, cf.Or.*princ.*1.2.6(p.35.10; M.11.134D); *ib.*4.4.1(28; p.348.8; M.11.401B); idea of division in Godhead excluded from its meaning οὐ κατὰ διάστασιν ἢ τομὴν ἢ διαίρεσιν ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς οὐσίας προβεβλημένον Eus.*d.e.*4.3(p.154.18; M.22.257B); *ib.*5.1(p.212.15; 352D); Leont.H.*Nest.*4.9(M.86.1668C).

C. *send out*; of sending of Son into world, Or.*Jo.*2.11(6; p.66.32; M.14.132B); of demons sending evil into world, Eus.*d.e.*4.10(p.165.8; M.22.276B).

D. *put forward* for office, *appoint*; in gen., Thdt.*Ezech.*33:5(2.954); *Chron.Pasch.*p.285(M.92.712B); bishops τινὰ δόκιμον...προβαλέσθαι τῆς πόλεως προστάτην Bas.*ep.*190.1(3.282C; M.32.697B); *ib.*217 *can.*1(3.325B; M.796A); Gr.Naz.*or.*18.34(M.35.1029B); id.*ep.*182(M.37.297A); Thdt.*h.e.*4.7.1(3.954); id.*h.rel.*15(3.1220); Eustrat.*v.Eutych.*23(M.86.2301A); an archimandrite, Cyr.S.*v.Sab.*30(p.115.16); *ib.*36(p.125.16); an apostle, Thdt.*Tit.*1:1(3.699); high priest, in comparison with Christ ἄνθρωπος ὑπὲρ ἀνθρώπων ἀρχιερεὺς ~εται id.*Heb.*5:6(3.573).

***προβαπτίζω**, *baptize beforehand*, Gnost. ἐν τῇ χειροθεσίᾳ λέγουσιν ἐπὶ τέλους, εἰς λύτρωσιν ἀγγελικήν, τουτέστιν ἣν καὶ ἄγγελοι ἔχουσιν, ἵν' ᾖ ὁ βεβαπτισμένος ὁ τὴν λύτρωσιν κομισάμενος τῷ αὐτῷ ὀνόματι, ᾧ καὶ ὁ ἄγγελος αὐτοῦ προβεβάπτισται Clem.*exc.Thdot.*22(p.114.11; M.9.669A); ref. question of sense in which patriarchs were baptized ὁ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ οἱ λοιποὶ πρὸ Χριστοῦ ἅγιοι εἰσερχόμενοι εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ προεβαπτίσθησαν, οὐκ ἂν ἐσώζοντο Jo.D.*disp.*(M.96.1340C).

προβασιλεύω, *reign before*, Justn.*typ.Thdr.Mops.*(M.86.1035B).

πρόβασις, ἡ, 1. *progression* κατὰ πρόβασιν χρόνων Meth.*symp.*7.4(p.75.7; M.18.129B); of emanations of aeons (Valent.) οὐκέτι μὲν κατὰ χρόνους τάττων διαδοχῆς τὴν σύνταξιν, ἀλλὰ κατὰ πρόβασιν ἀφ' ἑτέρας εἰς ἑτέραν διερχόμενος Epiph.*haer.*31.1(p.383.3; M.41.473B); **2.** *progress* (moral) εἰς παρθενίαν ἐκ π. προκόψαι τὸν ἄνθρωπον Meth.*symp.*2.1(p.15.6; M.18.48B).

***προβατέμπορος, ὁ,** *trader in sheep*, Thdr.Stud.*epp.*1.7(M.99.932D).

προβατεύς, ὁ, *shepherd*, Thdt.*Ps.*77:70(1.1165); id.*h.rel.*15(3.1219).

προβατεών, ὁ, *sheepfold* ἄλλα, φησὶν ὁ κύριος, ἔχω ἅπερ οὐκ ἔστιν ἀπὸ τούτου τοῦ π. Cael.*ep.Nest.*5(p.80.25; M.*PL.*50.478B).

προβατικός, *of sheep*; **1.** epithet of pool in Jerusalem, exeg. Jo.5:2 π. δὲ κολυμβήθρα ἐλέγετο ἀπὸ τοῦ τὰ...πρόβατα...ἐκεῖ συναθροίζεσθαι, καὶ ἀπὸ τῶν θυομένων τῶν προβάτων ἐν ἐκείνῳ πλύνεσθαι τῷ ὕδατι τὰ ἔγκατα Or.*fr.61 in Jo.*(p.533.3); Ammon.*Jo.*5:2(M.85.1428D); ἐν εὐύδρῳ προβατικῇ Nonn.*par.Jo.*5:2(M.43.784C); as type of baptism, Chrys.*hom.36.1 in Jo.*(8.207B); **2.** fem. as subst., *sheepfold* as birth-place of BMV τίκτεται δὲ ἐν τῷ τῆς π. τοῦ Ἰωακεὶμ οἴκῳ Jo.D.*f.o.*4.14(M.94.1157B); χαίροις, π., τῆς τοῦ θεοῦ μητρὸς τὸ...τέμενος· χαίροις, π. τῆς βασιλίδος τὸ προγονικὸν καταγώγιον· χαίροις, π. τῶν τοῦ Ἰωακεὶμ προβάτων τὸ πάλαι σηκός, νῦν δὲ τῆς λογικῆς τοῦ Χριστοῦ ποίμνης οὐρανομίμητος ἐκκλησία ‡Jo.D.*hom.*6.11(M.96.677C).

***προβατικῶς,** *in the manner of sheep*, ref. Jo.10:16 ἀνθρωπικῶς, ὡς δ' ἄν τις εἴποι π., ἡμῖν διαλέγεται Gr.Nyss.*Apoll.*16(M.45.1153C).

πρόβατον, τό, *sheep*; **1.** of Christ; passover sheep as type of Christ, Just.*dial.*40.1(M.6.561B) cit. s. αἷμα; ὁ ἀκούων τῶν περὶ τοῦ πάσχα νενομοθετημένων κεκρυμμένως, ἐσθίει ἀπὸ τοῦ π. Χριστοῦ...καὶ εἰδὼς τὴν σάρκα τοῦ λόγου ὁποία ἐστί, καὶ εἰδὼς ὅτι ἀληθής ἐστι βρῶσις, μεταλαμβάνει ταύτης Or.*hom.12.12 in Jer.*(p.99.28; M.13.396C); θυομένου πρὸς ἑσπέραν, τουτέστιν, ἐπὶ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος, τοῦ ἀληθινοῦ π. Χριστοῦ οὗ ἡ σὰρξ ἀληθῶς ἐστι βρῶσις †Bas.*Is.*27(1.401B; M.30.172C); π. δέ, ὡς σφάγιον· ἀμνὸς δέ, ὡς τέλειον Gr.Naz.*or.*30.21(p.143.6; M.36.132C); λαμβάνεται π. μέν, διὰ τὴν ἀκακίαν, καὶ τὸ ἔνδυμα τῆς ἀρχαίας γυμνώσεως. τοιοῦτον γὰρ τὸ ὑπὲρ ἡμῶν σφάγιον, ἔνδυμα ἀφθαρσίας *ib.*45.13(M.36.640C); αὐτὸς ἀρχιερεύς, αὐτὸς π., αὐτὸς ἀρνίον Epiph.*haer.*55.4(p.330.4; M.41.980C); **2.** of Christians; **a.** in gen. as Christ's sheep, Herm.*sim.*6.1.6; μαθητὴς ποιμένος ἁγνοῦ, ὃς βόσκει προβάτων ἀγέλας ὄρεσι πεδίοις τε Aberc.*epitaph.*4; ref. unity of Church π. φησιν ὡς ἑνὸς πεπλανημένου. ... οἱ γὰρ πάντες ἓν σῶμά ἐσμεν καὶ ἓν π.·...ὁ δὲ ποιμὴν ἐλθὼν συνήγαγεν...καὶ...ἀνέλαβεν ἐπὶ τὴν χώραν αὐτοῦ. ... πλανώμενον δὲ π. ὁ μὴ τυγχάνων τῆς τοῦ καθήκοντος θήρας ἔν τε λόγῳ καὶ πράξει ἢ τῷ μὴ ζητεῖν ἢ τῷ μὴ εὑρεῖν Or.*fr.28 in Jer.*27:17(p.212.20); τοὺς μὲν γὰρ προσπεφευγότας τῇ ἐπιστασίᾳ αὐτοῦ, καὶ τὸ εὐμετάδοτον δι' ἀνεξικακίας κατωρθωκότας, πρόβατα λέγει, καὶ ποιμὴν εἶναι τῶν τοιούτων ὁμολογεῖ...βασιλεὺς δὲ τῶν ὑπεραναβεβηκότων ἤδη Bas.*Spir.*17(3.14E; M.32.97A); κἂν μυρία...πάθῃς, μένε π. ὄν, καὶ οὕτω περιέσῃ τῶν λύκων. ... τί προβάτου ἡμερώτερον; τί δὲ λύκου ἀγριώτερον; ἀλλ' ὅμως τοῦτο ἐκείνου περιέσται Chrys.*exp.in Ps.*119:7(5.333D); ὑπείκειν ὀρθῶς τῇ τοῦ ποιμαίνοντος φωνῇ τὴν τῶν π. ἀγέλην εὖ μάλα διϊσχυρίζεται Cyr.*Jo.*6.1(4.638B); ἔμπροσθεν τῶν π. οὗτος [sc. Χριστός] περιπατεῖ, δεικνύς, ὅτι αὐτὸς ὁδηγεῖ πάντας πρὸς τὴν ἀλήθειαν Ammon.*Jo.*10:4(M.85.1460C); **b.** ref. humanity as 'lost sheep', Gr.Nyss.*Eun.*4(2 p.64.1; M.45.636B); ὁ πᾶσαν τὴν λογικὴν κτίσιν ποιμαίνων...τὸ πεπλανημένον π., τὴν ἡμετέραν λέγω φύσιν, ὑπὸ φιλανθρωπίας μετέρχεται *ib.*12(2 p.278.15; 889A); **c.** ref. Jo.10:8 πάντα ψεκτὰ τὰ ἐν ἀνθρώποις, ἅτε ἐνδεῆ καὶ ἐλλιπῆ, οἷς τελείως οὐχ ὑπακούει τὰ ἐν ἡμῖν ἄλογα π., τροπικώτερον εἰρημένα Or.*Jo.*1.37(42; p.48.28; M.14.97D); **d.** ref. Jo.10:16 'ἄλλα π. ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης', τουτέστιν τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὁμοιουμένους τῶν ἀγγέλων διὰ τῆς ἐναρέτου αὐτῶν πολιτείας *Apoc.Jo.*27(p.92); interpreted as gentiles, Bas.*hom.in Ps.*28(1.116E; M.29.288B); Ammon.*Jo.*10:16(M.85.1461C); **e.** ref. 'unbranded sheep', i.e. person unsealed (by baptism) π. ἀσημείωτον ἀκινδύνως ἐπιβουλεύεται Bas.*hom.*13.4(2.117C; M.31.432C); ἀσφράγιστον γὰρ π. εὐάλωτον τοῖς λύκοις Didym.*Trin.*2.15(M.39.717B); **f.** of righteous at Judgement, Chrys.*hom.79.1 in Mt.*(7.758C); **g.** of sheep representing allegorically various types of Christian, Herm.*sim.*6.1.6ff.; **3.** partic., of laity as bishop's flock ὅπου δὲ ὁ ποιμήν ἐστιν, ἐκεῖ ὡς πρόβατα ἀκολουθεῖτε Ign.*Philad.*2.1; ποιμένες...οἱ τῶν ἐκκλησιῶν προηγούμενοι κατ' εἰκόνα τοῦ ἀγαθοῦ ποιμένος, τὰ δὲ π. ἡμεῖς Clem.*paed.*1.6(p.112.18; M.8.293D); *Const.App.*2.19.1; divided into two τάγματα, baptized and catechumens, Eus.*d.e.*2.3(p.77.25; M.22.140B); **4.** first-fruits of flocks to be offered to priests, *Const.App.*7.29.1; **5.** as object of pagan worship, Arist.*apol.*12(*TS* p.108.5); **6.** in eschatological prophecy ἐν γὰρ ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις...στραφήσονται τὰ π. εἰς λύκους *Did.*16.3.

***προβατόσχημος,** *in sheep's clothing*, Chrys.*ep.*125(3.670D).

[*]**προβατουρία, ἡ,** (Lat. *probatoria* sc. *epistola*) *imperial letter of commendation*, Ath.Scholast.*coll.*4.4(p.54).

***προβατώδης,** *sheep-like*, Eus.*d.e.*7.1(p.314.5; M.22.513B).

προβιάζομαι, *extort by force*, of earnest prayer ἀληθινὴν ἀγάπην...ἣν προεβιάσατο καὶ ἐζήτησε Mac.Aeg.*cust.cor.*14(M.34.840D).

***προβιοτεύω,** *live in previous existence*; of pre-existence of souls, Gr.Nyss.*hom.opif.*28.2(M.44.229D).

προβιοτή, ἡ, *previous existence*; of soul, in Greek thought, Cosm.Ind.*top.*5(M.88.280D); Olymp.*Eccl.*4:2–3(M.93.525B); in Origenist theology, Sophr.H.*or.*2.20(M.87.3240C).

***προβιότης, ἡ,** *previous existence*; of life before conversion, Clem.*str.*2.13(p.144.12; M.8.996C).

προβιόω, A. *live previously*; **1.** of life before conversion μετανοήσαντες ἐφ' οἷς κακῶς προβεβιώκασιν Clem.*str.*4.6(p.265.6; M.8.1249A); **2.** of past life and moral achievement in rel. to further progress μὴ ἐπαμεριμνεῖν τοῖς προβεβιωμένοις ἀγαθοῖς, ἀλλ'...εἰς τὸ πρόσω προκόπτειν †Bas.*ep.*42.1(3.125D; M.32.348C); **3.** of pre-existence of soul, Aen.*dial.*(M.85.877C).

B. *live before* τὰς...ψυχὰς οὐ νῦν δημιουργεῖσθαί φατε...προβιῶναί τε αὐτὰς τῶν σωμάτων Zach.Mit.*opif.*(M.85.1072C).

***προβλέπτης, ὁ,** *seer*, Jo.Clim.*scal.*24(M.88.984B).

προβλεπτικός, *able to foresee* ὁ π. νοῦς προβλέπει...τῆς ἀντικειμένης δυνάμεως τὰς τέχνας Mac.Aeg.*cust.cor.*6(M.34.825A); Geo.Pis.*hex.*95(M.92.1439A); of David's prophetic vision προβλεπτικοῖς...προορώμενος ὄμμασι Jo.D.*hom.*1.3(M.96.549B).

***προβλεπτικῶς,** *with foresight*, Jo.D.*hom.*8.9(M.96.713B).

προβλέπ-ω, 1. *foresee*; of God's purpose and election, *Barn.*3.6; *ib.*6.14; Cyr.*Ps.*36:12(M.69.932C); of prophetic foresight, *Barn.*9.7; *A.Barth.*2(p.132.19); Cyr.H.*procatech.*6; **2.** *see before one* ἐν τῷ ἁμαρτάνειν οὐ πάρεστι ~ειν τὸν τοῦ θεοῦ φόβον Or.*exp.in Pr.*7:20(M.17.181D); Jo.D.*fr.Mt.*17:2(M.96.1409A).

πρόβλημα, τό, 1. *defence, protection,* ref. Adam and Eve δίχα παντὸς ἐπικαλύμματος καὶ π. Gr.Naz.*or.*45.8(M.36.632C); ἀρωγὲ Χριστέ, τὸν βροτοῖς ἐναντίον π., τὴν σάρκωσιν ἀρρήτως ἔχων Jo.D. *carm.theog.*92(p.207; M.96.824A); **2.** *excuse, screen* κακία, π. ἑαυτῆς τῶν πράξεων τὰ προσόντα τῇ ἀρετῇ...περιβαλλομένη Just.*2apol.*11.7 (M.6.461C); **3.** *obstacle* put forward ἐπιπροσθεῖ νέφος σαρκὸς παχείας, δυσμενοῦς π. Gr.Naz.*carm.*1.2.10.94(M.37.687A); **4.** *anything proffered,* ref. deception of Devil in Atonement ἀπατᾶται γὰρ καὶ αὐτὸς τῷ τοῦ ἀνθρώπου π. Gr.Nyss.*or.catech.*26(p.98.12; M.45.68D); **5.** *point advanced* in argument and discussion; **a.** *accusation,* Or.*Ps.*37:15 (p.25); **b.** *argument, dialectical point,* id.*Cels.*5.18(p.19.7; M.11. 1205D); Gr.Naz.*or.*21.23(M.35.1108B); αἱρετικῶν δὲ πρῶτόν ἐστιν ἀσεβέστατον καὶ ἀποτομώτατον π., τὸ...γεγραμμένον 'κύριος ἔκτισέν με' κτλ. Didym.*Trin.*3.3(M.39.805C); *ib.*(828A); *ib.*3.4(828C); Νεστορίῳ προσποιούμενοι πολεμεῖν, τοῖς αὐτοῦ π. κέχρηνται Eulog.*fr.dogm.* (M.86.2949A); οἷς γὰρ π. διαιρουμένην ὑπὸ τῶν προτέρων ἔστιν ἰδεῖν τὴν τριάδα, τούτοις συγχεομένην ὑπὸ τῶν ὑστέρων εὑρίσκομεν τὴν οἰκονομίαν Leont.B.*Nest.et Eut.*1(M.86.1276C); **c.** *question* put forward, *subject-matter* for discussion, *problem,* Just.*dial.*65.3(M.6. 625C); Clem.*str.*6.4(p.450.7; M.9.256B); Or.*princ.*3.1.1(p.195.9; M.11. 249A); Eus.*d.e.*4.16(p.190.22; M.22.317B); Chrys.*hom.62.1 in Mt.*(7. 619E); as title of work by Tatian *Προβλημάτων βιβλίον* Rhod.ap. Eus.*h.e.*5.13.8(M.20.461B); **d.** *riddle* τὰ μὲν ἐν αἰνίγμασι τὰ δ' ἐν τοῖς... σκοτεινοῖς λόγοις...τὰ δὲ διὰ παραβολῶν καὶ ἄλλα διὰ π. Or.*Cels.*3.45 (p.242.4; M.11.980A); σκοτεινοῖς ἐχρῆτο π. Eus.*Marcell.*1.3(p.16.32; M.24.749A); id.*p.e.*11.5(513B; M.21.852B); Thdt.*affect.*3(p.86.10; 4. 777); **e.** any *statement,* Ephr.3.405F; **6.** *product* προσευχή ἐστι χαρᾶς καὶ εὐχαριστίας π. Evagr.Pont.*or.*15(M.79.1169D); cf.Jo.D.*Man.*1.55 (M.94.1552A) cit. infra; hence, **a.** Gnost., *emanation* ἕνα ἕκαστον τῶν αἰώνων...προβαλέσθαι προβλήματα εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ Βυθοῦ Iren.*haer.*1.2.6(M.7.465A); **b.** of Son, denied by Origen against Valentinians εἰ γὰρ π. ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς καὶ γέννημα γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ, ὁποῖα τὰ τῶν ζῴων γεννήματα, ἀνάγκη σῶμα εἶναι τὸν προβαλόντα καὶ τὸν προβεβλημένον Or.*princ.*4.4.1(28; p.348.8; προβολή M.11.401B); **c.** of H. Ghost ὁ μὲν γεννήτωρ καὶ προβολεύς,...τῶν δέ, τὸ μὲν γέννημα, τὸ δὲ π., ἢ οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν τις ταῦτα καλέσειεν Gr. Naz.*or.*29.2(p.75.11; M.36.76B); τὸ πνεῦμα, ἐνυπόστατον ἐκπόρευμα καὶ π. Jo.D.*trisag.*28(M.95.60D); πάντων λεγόντων τὸ πνεῦμα π. πατρός, συνεπινοεῖται καὶ τὸ ἐκ μόνου τοῦ πατρὸς τὸ πνεῦμα, κατὰ τὴν προαιώνιον πρόβλησιν ‡Ath.*Lat.*1(M.28.825A); **d.** of creatures ἵνα γὰρ ἐγκολπώσηται τὰ ἴδια π. ἡ θεότης, ἥτις λόγῳ ἀληθείας ἀπεκύησεν ἡμᾶς...μακρὰν αὐτῆς ἀπεσχοινισμένα, διὰ τῆς αὐτῆς τῶν τριῶν μιᾶς ὑποστάσεως ἑαυτῆς, δι' ἧς καὶ προεβάλετο τὰ ὄντα εἰς τὸ εἶναι, ἀνελάβετο πάλιν αὐτὰ εἰς ἑαυτήν Leont.H.*Nest.*2.30(M.86.1589A); πῶς οὖν προεβάλλετο τὰ ἑαυτῆς π. ἡ κακία, ἄζωος καὶ ἀναίσθητος; πῶς οὖν αἰσθάνεται τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ τῶν τοῦ ἀγαθοῦ π.; Jo.D.*Man.*1.55(M.94. 1552A); **7.** *advancement, promotion to office* εἰ δὲ διὰ τὸ π. καὶ ὅπερ ἐκ τούτου κέρδος τῆς φιλοχρηματίας ἐσχήκασι...οὐ τολμῶσιν ἀρνεῖσθαι τὸ 'ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο' Ath.*Ar.*1.53(M.26.124A).

***πρόβλησις, ἡ, 1.** *emission,* of procession of H. Ghost ἀπὸ τοῦ ἑνὸς...πατρὸς γέννησις τοῦ υἱοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ π. τοῦ...πνεύματος †Proc.G.*Procl.*(M.87.2792bA); τὸ ἐκ μόνου πατρὸς τὸ πνεῦμα κατὰ τὴν προαιώνιον π. ‡Ath.*Lat.*1(M.28.825A); **2.** *impulse* προβλήσεις δέχονται τὰς ἐπ' ἀγαθοῖς Cyr.*Ps.*33:3(M.69.885B); **3.** *exhibition* καὶ π. ἐκ τῶν ἀργυροπρατῶν καὶ φῶτα πάμπολλα ἐγένετο Jo.Mal.*chron.*18 p.492(M. 97.712A).

προβοάω, *proclaim in advance;* pass., of Christ ὁ διὰ νόμου προβοώμενος Cyr.*Jo.*6.1(4.625B).

προβόλαιος, neut. as subst., *defence, shield,* Gr.Nyss.*or.2 in Gen.1:26*(M.44.296D).

προβολεύς, *producer, originator;* **1.** in gen., Ephr.3.406C; Dion. Ar.*d.n.*4.14(M.3.712C); **2.** *creator* αὐτὸν π. γενέσθαι τῶν τεσσάρων οὐσιῶν *Hom.Clem.*19.12; **3.** *parent,* Sophr.H.*or.*7.12(M.87.3340D); **4.** *originator;* Gnost., of the primal monad in rel. to aeons οἱ... αἰῶνες...ἐπεπόθουν τὸν π. τοῦ σπέρματος αὐτῶν ἰδεῖν Iren.*haer.*1.2.1 (M.7.453A); Epiph.*haer.*31.2(p.384.20; M.41.476B); (Valent.) of sources of ὕλη and σάρξ, *ib.*31.7(p.397.7; 488B); **5.** of God in rel. to procession of H. Ghost, opp. his fatherhood in rel. to Son, Gr.Naz. *or.*23.7(M.35.1160A); ὁ μὲν γεννήτωρ καὶ π....τὸ μὲν γέννημα, τὸ δὲ πρόβλημα *ib.*29.2(p.75.10; M.36.76B); *Const.App.*8.37.2(some MSS only); ‡Ath.*Trin.*(M.28.1605A); ‡Cyr.*Trin.*7(6².9A; M.77.1132C); Thal.*cent.*4.92(M.91.1468D); ‡Caes.Naz.*dial.*3(M.38.861); Jo.D.*f.o.*1. 8(M.94.809B); ‡Ath.*Lat.*1(M.28.824B).

προβολή, ἡ, 1. *putting forward* of a weapon, hence met. π. ἔχειν *hold in readiness* (like a lance in rest), Didym.*Trin.*3.23(M.39. 924A); **2.** *protection* ὧν δὲ οἱ καρποὶ στεγανώτεροι, ἐλαφρὰ τῶν φύλλων ἡ π. Bas.*hex.*5.8(1.47D; M.29.112D); met., *screen, excuse,* Meth.*res.*1. 28(p.256.17; cj. for προσβ- M.41.1133D); **3.** *projection, jutting forward,* ‡Bas.*struct.hom.*2.16(1.347A; M.30.61A); **4.** *onrush* of wind, Or.*Ps.*67:3(p.79); of an attack ταῖς τῶν πειρασμῶν π.,...τῇ π. τῶν λυπούντων Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.341C); **5.** *exercise, putting forth* of power of sight μεγάλη γάρ, ἵν' οὕτως εἴπω, π. βλέψεως τοῦ πάντων κρυπτοῦ γνῶσιν ἔχειν Diod.*Ps.*52:3(M.33.1590D); **6.** *advancement* or *appointment* to office ἐστασίαζεν ἡ Καισαρέων πόλις περὶ προβολὴν ἀρχιερέως Gr.Naz.*or.*18.33(M.35.1028B); ἔθος ἐν ταῖς τῶν ἐπισκόπων...π., τὸ μὴ ὑφ' ἑνός, ἀλλ' ὑπὸ πλειόνων τὰς τοιαύτας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ χειροτονίας πληροῦσθαι Thdr.Mops.*1Tim.*4:14(p.150.19; M.66.944A); Cyr.*Jo.*3.1(4.251C); μηδὲν...ὠφελείσθω χειροτονίας ἢ π. CChalc.*can.2*; τοὺς ἡγουμένους...τῆς ἐκκλησίας πρὸ τῶν...χειροτονιῶν διαννυκτερεύειν ἐν προσευχῇ, ὅπως μὴ ματαία γένηται αὐτοῖς ἡ π. Vict. *Mc.*3:13(p.296.28); Eustrat.*v.Eutych.*9(M.86.2284C); Sophr.H.*mir. Cyr.et Jo.*9(M.87.3444D); **7.** *presentation of case* in court, Max.*qu. Thal.*54(M.90.509C); **8.** *discharge, shedding* ὁ κύριος τῇ μὲν π. τοῦ αἵματος τὴν βεβαιότητα τῆς σαρκὸς ἐπεδείκνυτο ‡Ath.*Apoll.*1.18(M. 26.1125B); **9.** *issue, product* σάρκα...φησιν ἐκείνην τὴν ἀσθένειαν, τὴν ἀπὸ τῆς ἄνω γυναικὸς π. Clem.*exc.Thdot.*67(p.129.3; M.9.689C); **10.** *emanation;* **a.** Gnost. ἐννοηθῆναί ποτε ἀφ' ἑαυτοῦ προβαλέσθαι τὸν Βυθὸν...καὶ καθάπερ σπέρμα τὴν π. ταύτην...καθέσθαι...τῇ συνυπαρχούσῃ ἑαυτῷ Σιγῇ Iren.*haer.*1.1.1(M.7.445B); Val.Gn.*ib.*1.8.5 (533A) cit. s. ἕνωσις; οἱ μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Οὐαλεντῖνον ἄνωθεν ἐκ τῶν θείων π. τὰς συζυγίας καταγαγόντες Clem.*str.*3.1(p.195.4; M.8. 1097B); διὰ μὲν τοῦ 'μητροπάτωρ'...δέδωκεν...ἀφορμὰς τοῖς τὰς π. εἰσάγουσι...καὶ σύζυγον νοῆσαι τοῦ θεοῦ *ib.*5.14(p.411.17; M.9.185C); τῷ 'κατ' εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτούς, ἄρσεν καὶ θῆλυ...' τὴν π. τὴν ἀρίστην φασὶν οἱ Οὐαλεντινιανοὶ τῆς Σοφίας λέγεσθαι id.*exc.Thdot.* 21(p.113.19; M.9.668B); cf. προβολήν...*id est prolationem rei alterius ex altera, quod facit Valentinus, alium atque alium Aeonem de Aeone producens,* Tert.*adversus Praxeam* 8(M.*PL.*2.186A); πανσάσθων τοίνυν οἱ τῶν αἱρεσιαρχῶν δογματισταί, οἱ δυνάμεις καὶ αἰῶνας καὶ π. ὀνομάζοντες κενὰ τερατολογήματα ἐφευρίσκουσιν Hipp.*Dan.*2.30.5; σχεδὸν πᾶσα αἵρεσις...ἐφεῦρεν...αἰώνων τινὰς π. id.*haer.*4.51(p.74.17; M.16.3118D); ἡ ἐκ τοῦ πατρὸς πᾶσα π. τῶν αἰώνων *ib.*6.37(p.168.4; 3254A); *ib.*6.38(p.169.2; 3254B); ἐπεὶ δὲ ἦν ἄπορον εἰπεῖν π. τινα τοῦ μὴ ὄντος θεοῦ γεγονέναι τὸ οὐκ ὄν—φεύγει γὰρ καὶ πάνυ καὶ δέδοικε τὰς κατὰ προβολὴν τῶν γεγονότων οὐσίας ὁ Βασιλείδης—ποίας γὰρ π. χρεία...ἵνα κόσμον θεὸς ἐργάσηται; *ib.*7.22(p.198.2; 3306A); κατὰ τοὺς μύθους Οὐαλεντίνου...προβολὰς καὶ αὐτὸς [sc. Τατιανός] εἰσηγήσατο Epiph.*haer.*46.1(p.204.10; M.41.840B); Jo.D.*haer.*35(M.94.700B); Manich. αἱ δὲ π. πᾶσαι, ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ μικρῷ πλοίῳ, καὶ ἡ μήτηρ τῆς ζωῆς, καὶ οἱ δώδεκα κυβερνῆται κτλ. Hegem.*Arch.*13(p.21.9; M. 10.1448C); πῶς δὲ καὶ αὔξησις τῆς κακίας γένοιτ' ἂν ἢ προσθήκη τῶν π.; Tit.Bost.*Man.*1.15(M.18.1089A); Jo.D.*Man.*2(M.96.1321D); **b.** of Logos; **i.** orthodox use defended, cf. *hoc si qui putaverit me* προβολήν *aliquam introducere...non ideo non utitur et veritas vocabulo isto...quia et haeresis potius ex veritate accepit. ... prolatus est sermo dei, annon?...si prolatus est, cognosce probolam veritatis,* Tert. *adversus Praxeam* 8(M.*PL.*2.186A); **ii.** rejected, cf.Or.*princ.*4.4.1 (28; p.348.8; M.11.401B); by Arians Φιλογονίου καὶ Ἑλλανικοῦ καὶ Μακαρίου...λεγόντων οἱ μὲν ἐρυγήν, οἱ δὲ π. Ar.*ep.Eus.*(p.2.7; M. 42.212A); γέννημα, ἀλλ' οὐχ ὡς ἓν τῶν γεγεννημένων, οὐδ' ὡς Οὐαλεντῖνος π. τὸ γέννημα τοῦ πατρὸς ἐδογμάτισεν id.*ep.Alex.*(p.12.11; M.26. 709A); τῶν αἱρετικῶν τὴν ἀσέβειαν, οἳ σωματικήν τινα καὶ παθητικὴν κατεψεύσαντο τοῦ θεοῦ τὴν τεκνογονίαν, τὰς π. δογματίζοντες Ast.Soph. *fr.*18 ap.Eus.*Marcell.*1.4(p.19.20; M.24.756A); ἔφασαν [sc. Arians at Nicaea] ὁμοούσιον εἶναι, ὃ ἔκ τινός ἐστιν, ἢ κατὰ μερισμόν, ἢ κατὰ ῥεῦσιν, ἢ κατὰ π.· κατὰ π. μέν, ὡς ἐκ ῥιζῶν βλάστημα Socr.*h.e.*1.8.32 (M.67.68C); by others οὐ κατὰ π., ἢ κατὰ διαίρεσιν, ἢ τομήν, ἢ μείωσιν, ἢ κατά τι τῶν ἐν σώμασιν ὑπονοουμένων Eus.*d.e.*4.15(p.181.21; M.22. 301C); γέννημα θεοῦ αὐτὸ εἶναι φαμέν,...ἐπεὶ μήτε κατὰ π. μήτε κατὰ διάστασιν...τὴν γενεσιουργίαν ἐπινοοῦμεν *ib.*5.1(p.211.25); οὐ τμῆσιν τῆς ἀπαθοῦς φύσεως, οὔτε π., ἀλλ' υἱὸν αὐτοτελῆ †Ath.*exp.fid.*1(M.25.201A).

πρόβολος, ὁ, 1. *promoter* πρόβολοι...γίνονται γάμου Chrys.*fem. reg.*8(1.265C); **2.** *offspring* ὁ τοῦ Δαυὶδ π. Jo.Eub.*concept.BMV* 8(M. 96.1473A).

προβούλευσις, ἡ, *previous deliberation,* Gr.Nyss.*Eun.*10(2 p.237. 9; M.45.840A).

προβούλια, τά, *deliberation, forethought* ληπτοὺς τοῖς προβουλίοις τοὺς ἀνθρώπους εὕρατο Eus.*d.e.*4.9(p.163.8; M.22.272C); of Adam προβουλίοις ἐτίμα καὶ αὐτουργίᾳ τὸ τέχνημα Cyr.*glaph.Gen.*1(1.5C); τετίμηται...προβουλίοις ἡ ἀνθρώπου φύσις id.*Juln.*1(6².22E).

πρόβουλος, *taking counsel beforehand,* Serap.*Man.*18(p.36; M.40. 913C); ‡Gr.Naz.*Chr.pat.*2367(M.38.322A).

***προβραχέων**, *a little before*, Bas.Sel.*or*.29.2(M.85.332B).

***προβραχέως**, *just now, a little while ago*, Cyr.*hom.div*.12(5². 385E).

προγαμιαῖος, *ante-nuptial*, *Pers*.(p.17.9).

***προγενεαλογέω**, *include in preceding genealogy*, Gr.Nyss.*Eun*.12 (1 p.390.21; M.45.1120D).

***προγένεθλος**, *born earlier*, Nonn.*par.Jo*.1:14(M.43.752B).

προγενής, *born before, older in years*; hence *prior to*; **a.** in gen. *τῆς τῶν...προφητῶν ἡλικίας...προγενεστέρα ἂν εἴη ἡ ὀλυμπιὰς ἡ πρώτη* Clem.*str*.1.21(p.80.18; M.8.861B); *τὴν παρὰ βαρβάροις προγενεστάτην ἀλήθειαν ib*.1.29(p.110.26; 928A); *προγενεστέρων οὐσῶν τῶν παρ' ἡμῖν γραφῶν ib*.2.1(p.113.8; 932A); Meth.*symp*.8.14(p.100.7; M. 18.164A); Proc.G.*Ex*.17:5(M.87.593A); **b.** of Catholic Church as antecedent to heretical bodies, Clem.*str*.7.17(p.76.2; M.9.552A); **c.** of first Adam in relation to second, ‡Ath.*Apoll*.1.8(M.26.1105B); **d.** of Son *υἱὸς...πάσης τῆς κτίσεως αὐτοῦ προγενέστερός ἐστιν* Herm. *sim*.9.12.2; ref. Marcellus' exegesis of Pr.8:22 *Χριστὸς...τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἔτι ἀνωτέρω...ὧν πρεσβύτερος, ἀλλ' οὐχὶ ἡ σὰρξ ἣν ἀνείληφεν ἐκείνων ἁπάντων ὑπῆρχεν προγενεστέρα* Eus.*e.th*.3.3(p.146. 12; M.24.984B); against Arians *πῶς ἂν ποίημα, ἢ...προγενέστερον ἔχοντα...προσομολογήσει* Didym.*Trin*.1.15(M.39.328C); *ἵστωρ οὖν γενόμενος τῆς παρόδου τῶν φύσεων ὑπαριθμεῖ τὴν τάξιν αὐτῶν ὁ προγενέστερος αὐτῶν* Gel.Cyz.*h.e*.2.17.33(M.85.1272D).

προγενν-άομαι, **1.** in gen., *be born before*, Sophr.H.*or*.7(M.87. 3332D); **2.** *be begotten before*, of Son's generation before Creation *ἐν μὲν τὸ ἀγέννητον...ἓν δὲ καὶ ~ηθέν, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο* Clem.*str*.6.7 (p.461.7; M.9.280B); *~ηθέντα καὶ ἔσεσθαι καὶ εἶναι τὸν αὐτόν* Meth. *symp*.8.9(p.91.11; M.18.152B); ref. Marcellus' exegesis of Pr.8:22 *διὰ τὸ προγεγεννημένην εἶναι αὐτὴν τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς* Eus. *e.th*.3.3(p.154.14; M.24.997A); *'σήμερον γεγέννηκά σε', καίτοι προγεγεννημένον καὶ ἀεὶ συνόντα* ‡Gr.Nyss.*Ar.et Sab*.4(M.45.1285C); *οὐδὲ συγγεγεννημένος ἢ προγεγεννημένος ἢ μεταγεγεννημένος υἱὸς ἕτερος τοῦ θεοῦ τῷ...υἱῷ αὐτοῦ θεῷ λόγῳ* Gel.Cyz.*h.e*.2.19.8(M.85.1277B); Leont.H.*Nest*.4.6(M.86.1664A); of Christ as first-born of baptized believers *ὁ τοῦ καινοῦ τῆς παλιγγενεσίας τόκου ~ηθεὶς ἐν τῷ ὕδατι* Gr. Nyss.*Eun*.4(2 p.64.16; M.45.636C); **3.** *precede, be antecedent to εἰ καὶ προγεγέννηται ταῦτα cat.Apoc*.6:2(p.263.6).

***προγέννητος**, *antecedent*, *cat.Apoc*.6:2(p.263.5).

***προγευστικῶς**, *by way of foretaste*, Eus.*Ps*.144:9(M.24.60B).

προγι(γ)νώσκ-ω, **1.** *make known beforehand*, ref. prophets *γνῶσις τῶν ἐκείνοις προεγνωσμένων ὑπὸ τοῦ προφαίνοντος τὰ πάντα κυρίου* Clem.*str*.2.12(p.142.14; M.8.992B); **2.** *know in advance, have foreknowledge of*; **a.** in gen. *προδηλῶσαί σοι τὴν θλῖψιν, ἵνα προγνοὺς αὐτὴν ὑπενέγκῃς ἰσχυρῶς* Herm.*sim*.7.5; *ἐν πᾶσιν οὖν τοῖς ζητουμένοις ἐστι τι ~όμενον* Clem.*str*.8.3(p.84.30; M.9.569A); Or.*Jo*.6.14(7; p.123.16; M.14.225A); of Moses, *Hom.Clem*.3.44; **b.** of divine foreknowledge; **i.** in gen. *ὁ κύριος, πάντα ~ων* Herm.*mand*.4.3.4; Just.*dial*.77.3(M.6. 656B); Clem.*str*.6.7(p.461.13; M.9.280C); *φῶς ἀπρόσιτον...πάντα εἰδός, ~ον πάντα* id.*ecl*.21(p.142.24; M.9.708B); in rel. to evil, Or.*princ*.3.1. 13(p.218.3; M.11.273A); ref. reason for Inc. *εἰ δὲ ἐκ μεταμέλου φαίη τοῦτο πεποιηκέναι τὸν θεὸν...ἀσθενὴς αὐτῷ ὁ λόγος, μεταγινώσκοντα τὸν θεὸν εἰσάγων. ἀλλ' οὔτε ἀσύνετος τοῦ μέλλοντος ὁ θεὸς οὔτε κακοποιός, ἀλλὰ καὶ ἄκρως ἀγαθὸς καὶ ~ων τὰ μέλλοντα* Meth.*res*.1.39 (p.284.4; M.41.1108B); *τοῖς δὲ ὑπολαμβάνουσιν, ὅτι ὁ θεὸς οὐ ~ει, ἔφη· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ...ὅτι χρῄζετε...πρὶν αὐτὸν ἀξιώσετε Hom.Clem*.3.55; Didym.(‡Bas.)*Eun*.4(1.282D; M.29.680B); **ii.** in rel. to predestination *μή τινες...δοξάσωσι καθ' εἱμαρμένης ἀνάγκην φάσκειν ἡμᾶς τὰ γινόμενα γίνεσθαι, ἐκ τοῦ προειπεῖν προεγνωσμένα...ἐπεὶ εἰ...καθ' εἱμαρμένην πάντα γίνεται, οὔτε τὸ ἐφ' ἡμῖν ἐστιν ὅλως* Just.*1apol*.43.1 (M.6.392C); ref. Judas *εἰ μὲν ὡς θεὸς προέγνω καὶ οὐχ οἷόν τε ἦν αὐτοῦ τὴν πρόγνωσιν ψεύσασθαι, οὐχ οἷόν τε ἦν οὔτε τὸν ἐγνωσμένον ὡς προδώσοντα μὴ προδοῦναι οὔτε τὸν ἐλεγχθέντα ἀρνησόμενον μὴ ἀρνήσασθαι* Or.*Cels*.2.18(p.147.11; M.11.833B); *οὔ φαμεν ὅτι ὁ ~ων, ὑφελὼν τὸ δυνατὸν εἶναι γενέσθαι καὶ μὴ γενέσθαι, οἱονεὶ τοιοῦτόν τι λέγει· τόδε πάντως ἔσται, καὶ ἀδύνατον ἑτέρως γενέσθαι ib*.2.20(p.148. 28; 836B); *ἄξιος οὖν τοῦ πιστευθῆναι ὤν, εἰ καὶ προεγνώσθη μεταπεσούμενος, ἐπιστεύθη* id.*Jo*.32.14(8; p.448.18; M.14.777B); *εἰκὸς δὲ τῷ θεῷ οὐ μόνον προεγνῶσθαι τὰ ἐσόμενα ἀλλὰ καὶ προδιατετάχθαι, καὶ μηδὲν αὐτῷ παρὰ τὰ προδιατεταγμένα γίνεσθαι* id.*or*.5(p.309.12; M.11.432A); *πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων, οἰόμενοι κατηναγκάσθαι τὰ πράγματα, καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν μηδαμῶς σώζεσθαι, εἰ ὁ θεὸς ~ει τὰ μέλλοντα, ἀσεβὲς δόγμα ἐτόλμησαν...προσέσθαι τό, ὥς φασιν...ἔνδοξον μὲν περὶ θεοῦ, ἀναιροῦν δὲ τὸ ἐφ' ἡμῖν, καὶ διὰ τοῦτο ἔπαινον καὶ ψόγον* id.*comm.in Gen*.ap. Eus.*p.e*.6.11(286D; M.12.61C); *οὐχ ἡ πρόγνωσις τοῦ θεοῦ γέγονεν αἰτία αὐτῷ τῷ διαβόλῳ τοῦ κακὸν ἔσεσθαι, δῆλον· οὐδὲ γὰρ ὁ ~ων ἰατρὸς τὴν ἐσομένην νόσον αἴτιός ἐστι τῆς νόσου* Jo.D.*Man*.1.37(M.94.1544B); **iii.** in rel. to election *~ει γάρ τινας ἐκ μετανοίας σωθήσεσθαι μέλλοντας, καί τινας μηδέπω ἴσως γεννηθέντας* Just.*1apol*.28.2(M.6.372B); *ἀληθέστεροι οἱ ἀπὸ τῶν ἐθνῶν καὶ πιστότεροι προεγινώσκοντο ib*.53.10 (408B); *τῶν εἰς αὐτὸν πιστεύειν προεγνωσμένων* id.*dial*.42.4(M.6.565C); Or.*princ*.3.1.17(p.227.6; M.11.285A); *οὐ γὰρ διστάζει ὁ θεός, ἵνα λέγῃ τὸ ἴσως ἀκούσονται...ἀλλ' ἵνα...μὴ εἴπῃς· εἰ προέγνω με ἀπολλύμενον ἀπολέσθαι με δεῖ, εἰ προέγνω με σωθησόμενον σωθήσεσθαι πάντως με χρή...ἵνα τηρήσῃ σου τὸ αὐτεξούσιον τῷ μὴ προειληφέναι μηδὲ προεγνωκέναι, πότερον μετανοήσεις ἢ μή* id.*hom.18.6 in Jer*.(p.160.5; M.13. 477B); *τὸ τοῦ σωτῆρος...πάθος ἐπὶ καθαρισμῷ τῶν προεγνωσμένων ἐγίνετο ἐν οἷς ὁ κόσμος κρίνεσθαι ἔμελλε* id.*fr.90 in Jo*.(p.553.9); Chrys.*hom.60.1 in Jo*.(8.352D); **iv.** Trin. *οἱ μὲν γὰρ* [sc. Arians] *κατὰ τὸ ~ειν ἑκάτερον ἔφασαν, οἱ δὲ κατὰ τὴν φύσιν, θεόν* Philost. *h.e*.10.3(M.65.585A).

προγνωσία, ἡ, *foreknowledge*; of God, Epiph.*haer*.74.13(p.331.27; M.42.500D); ref. predestination *ὧν προέγνω τὴν πρόθεσιν, τούτους προώρισεν ἄνωθεν...ἀλλὰ μηδεὶς τὴν π. αἰτίαν εἶναι τούτων λεγέτω* Thdt.*Rom*.8:30(3.93).

πρόγνωσις, ἡ, **I.** *foreknowledge*;

A. descriptions and def. *ἡ γνῶσις καὶ ἡ π. διττὴ λέγεται, ἡ μὲν ἀπηκριβωμένην ἔχουσα τὴν ἑαυτῆς φύσιν, ἡ δὲ ἐλλιπὴ* Clem.*str*.2.11 (p.138.22; M.8.984C); *ἡ προφητεία π. ἐστιν, ἡ δὲ γνῶσις προφητείας νόησις ib*.2.12(p.142.13; 992B); *π. λέγεται διχῶς, ἡ μὲν ἐπιστημονική τε καὶ βεβαία, ἄλλη δὲ μόνον ἐλπιστική ib*.8.3(p.82.15; M.9.564B); *ὥσπερ γὰρ ἡ γνῶσις τῶν ὄντων ἐστίν, οὕτω καὶ π. τῶν πάντων ἐσομένων ἐστί* Jo.D.*Man*.1.73(M.94.1572D).

B. in paganism; **1.** through astrology *ἐξεῦρον...Κᾶρες τὴν διὰ τῶν ἄστρων π.* Tat.*orat*.1(p.1.5; M.6.804A); Clem.*str*.1.16(p.48.5; M.8. 784B); *δεῖ καθόλου πάσης ἀσεβοῦς π. μὴ ἀνέχεσθαι· εἰ γὰρ ἀστέρες τυχὸν ἐνεργοῦσι, μάτην εὐχόμεθα* Or.*fr.49 in Jer*.36:8(p.223.12); *τῶν ὑπόγυιον καταστερισθέντων, Λέοντος...καὶ τῶν ἄλλων, ἐξ ὧν εἰσηγεῖσθε κατακοσμηθέντων τοὺς πολλοὺς κατειληφέναι τὴν μαθηματικὴν ταύτην, μᾶλλον δὲ καταθεματικήν, π.* Meth.*symp*.8.15(p.103.7; M.18.165C); **2.** through magic of various kinds, Hipp.*haer*.4.36(p.62.18; M.16. 3102B); and hepatoscopy *Μάγων θυτική, καὶ π. ἔντομος* Gr.Naz.*or*. 39.5(M.36.340A); **3.** by philosophers, esp. Pythagoras, Clem.*str*.1.21 (p.82.23; M.8.868B).

C. Christian; as divine gift, Or.*fr.49 in Jer*.36:8(p.223.16); *Const. App*.8.1.12; bestowed by H. Ghost *ὁ μὲν γὰρ λαμβάνει συνέσεως πνεῦμα,...ὁ δὲ προγνώσεως* Just.*dial*.39.2(M.6.560C); *τὸ τῆς π. ἅγιον οὐκ εἶχεν πνεῦμα Hom.Clem*.3.14; given to prophets, Iren.*haer*.2. 32.4(M.7.829B); *Hom.Clem*.12.28; Cyr.*Abac*.2(3.518B); absent from false prophets, Eust.*engast*.8(p.26.14; M.18.628A); in true prophet must co-exist with right judgement, *Hom.Clem*.12.27; given to apostles for determining church order, *1Clem*.44.2; not to replace exercise of pastoral judgement, Chrys.*hom.32.5 in Mt*.(7.372C); in gen., *A.Xanthipp*.9(p.64.2); apparent in scriptural types, Just. *dial*.134.4(M.6.788A); and prophecies, Epiph.*mens*.1(M.43.237B); bestowed on Constantine through theophanies, Eus.*v.C*.1.47(p.30. 2; M.30.961B).

D. of angels, ref. Gnost. doctrines of Creation, Clem.*str*.2.8(p.133. 18; M.8.973B).

E. of God; **1.** in gen. *συκοφαντηθήσεται ὁ θεός, ὡς μήτε π. ἔχων* Just.*dial*.92.5(M.6.696C); *τί...μεταμέλεται, ἅπαντα πρὸς τὴν π. τὴν οἰκείαν οἰκονομῶν* Or.*adnot.in Gen*.7:4(M.17.12B); id.*fr.105 in Jo*. (p.560.21); *εἰ δὲ...αἱ ψυχαὶ...ἄνωθεν ἐλθοῦσαι φαίνονται...εἰ δὲ ἀπεστάλησαν...ἵνα δίκαιόν τι πράξωσι, πονηρὸν δὲ εἰργάσαντο, ὀφθήσεται ὁ ἀποστείλας αὐτὰς π. ἂν μὴ ἔχων* Epiph.*haer*.44.5(p.197.1; M.41.829A); Thdt.*qu.65 in Gen*.(1.78); *ib.24*(1.39); **2.** in rel. to predestination and election *ποιεῖ...ὁ δημιουργὸς σκεύη τιμῆς καὶ σκεύη ἀτιμίας οὐκ ἀρχῆθεν κατὰ τὴν π., ἐπεὶ μὴ κατ' αὐτὴν προκατακρίνει... ἀλλὰ σκεύη τιμῆς τοὺς ἐκκαθάραντας ἑαυτοὺς καὶ σκεύη ἀτιμίας τοὺς ἀπερικαθάρτους ἑαυτοὺς περιϊδόντας* Or.*princ*.3.1.21(20; p.238.4; M. 11.297A); *ὁ μὲν Κέλσος οἴεται διὰ τοῦτο γίνεσθαι τὸ ὑπό τινος π. θεσπισθέν, ἐπεὶ ἐθεσπίσθη· ἡμεῖς δὲ...φαμὲν οὐχὶ τὸν θεσπίσαντα αἴτιον εἶναι τοῦ ἐσομένου* id.*Cels*.2.20(p.148.21; M.11.836B); *ταύτης δὲ... εἰκόνος...συμμόρφους προώρισεν γενέσθαι ὁ θεός, οὓς διὰ τὴν περὶ αὐτῶν π. προώρισεν. οὐ νομιστέον...εἶναι τῶν ἐσομένων αἰτίαν τὴν π. τοῦ θεοῦ* id.*comm.in Rom*.1:1(*JTS* 13 p.211); *ἕως μὲν γὰρ ἦσαν ἐν τῇ π.* [sc. elect] *οὐδενὶ ἦσαν δῆλοι· ἐπειδὴ δὲ ἐσφραγίσθησαν, δῆλοι γεγόνασιν* Chrys.*hom.2.2 in Eph*.(11.10F); *ἀλλ' οὐχ ἡ π. τοῦ θεοῦ, ἢ τὸν Φαραὼ πονηρόν, ἢ τὸν Ἱερεμίαν πεποίηκεν ἅγιον· ἀλλὰ τὸ μέλλον ἔσεσθαι προέγνω ὡς θεός* Thdt.*Ps*.57:4(1.984); Euthal.Diac.*Ac*.(M. 85.657D); *κατὰ μὲν πρόγνωσιν οἱ τεταγμένοι εἰς ζωήν, οὗτοι ἐπίστευσαν, πλὴν οἰκείᾳ γνώμῃ καὶ προαιρέσει· ἡ γὰρ τοῦ θεοῦ π. οὐκ ἀναιρεῖ τῆς ἡμετέρας βουλήσεως τὸ αὐτεξούσιον* Ammon.*Ac*.13:48(M.85.1544A);

ἡ τοῦ θεοῦ π. οὐ βλάπτει τὴν μετάνοιαν Hesych.H.*fr.Ps.*80:9–10(M.93.1257A); **3.** ref. generation of Son εἴ τις κατὰ πρόγνωσιν πρὸ Μαρίας λέγει τὸν υἱὸν εἶναι καὶ μὴ πρὸ αἰώνων ἐκ τοῦ πατρὸς γεγεννημένον... ἀ. ἔ. *Symb.Sirm.*1 *anath.*5; προεθεμελίωσε τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν ὅσον εἰς τὴν οἰκείαν π. Cyr.*thes.*15(5^1.172E); **4.** ref. Inc. ὁ πρὸ τοῦ αἰῶνος θεμελιωθεὶς εἰς τὰ ἀπόκρυφα τῆς πατρῴας διανοίας ἐν π. ἣν ὃν ἔμελλεν ἐκ Μαρίας κυριακὸν ἄνθρωπον κτίζειν ‡Ath.*serm.fid.*31(p.28; M.26.1285C); εἶχέν τε καὶ ῥοπὴν οὐ τὴν τυχοῦσαν πρὸς τὰ κρείττω τῇ πρὸς τὸν...λόγον ἑνώσει, ἧς ἠξίωτο κατὰ πρόγνωσιν τοῦ θεοῦ λόγου, ἄνωθεν αὐτὸν ἑνώσαντος ἑαυτῷ Thdr.Mops.*fr.inc.*7(p.296.33; M.66.977B); κατὰ πρόγνωσιν τοῦ ὁποῖός τις ἔσται, ἑνώσας αὐτῷ ὁ θεὸς λόγος ἑαυτῷ ἐν αὐτῇ διαπλάσεως ἀρχῇ *ib.*(p.298.3; 980B); Nestorian κοινὸν ἄνθρωπον...ὡς ἐξ ἰδίας τε καὶ ἀνθρωπίνης ἀρετῆς ἄξιον ἑαυτὸν παραστήσαντα τοῦ χρῆναι τιμᾶσθαι καὶ συναφείᾳ προσώπου τῇ πρὸς τὸν...λόγον, καὶ ἀπόλεκτον γενέσθαι κατὰ πρόγνωσιν Cyr.*Arcad.*(p.69.31; 5^2.54A).

F. of Christ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ μέρος τι τῶν πάντων ἦσαν οὓς ᾔδει, ὅσον ἐπὶ τῇ π., δεδόσθαι...αὐτῷ Or.*Jo.*32.3(p.429.18; M.14.745D); ref. treachery of Judas, id.*Cels.*2.20(p.148.21ff.; M.11.836Bff.); Chrys.*hom.*47.2 *in Jo.*(8.278E); ref. Mt.12:32 οὐκ ἐπαινῶν τοὺς βλασφημοῦντας αὐτόν, ἀλλὰ τὴν αὐτοῦ π. ... δεικνύς, προασφαλιζομένην τὴν σωτηρίαν τῶν ἀπὸ βλασφημίας αὐτοῦ μετανοούντων Epiph.*haer.*54.2(p.319.19; M.41.964D); ἡ σοφία τοῦ θεοῦ π. ἔχει ἢ οὔ;...ἔχει. ... ἡ σοφία...ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστιν Gel.Cyz.*h.e.*2.18.2(M.85.1273B).

II. *knowledge in preparation, preliminary knowledge,* Thdt.*Is.*37:19(2.322 but cf. p.147.16).

III. *prognostication, prophecy* (pagan) μαντείας μὲν καὶ χρησμοὺς καὶ μελλόντων προγνώσεις...ἐπηγγέλλοντο Eus.*l.C.*9(p.218.11; M.20.1364A); Synes.*insomn.*12(M.66.1301C; p.167.16n.).

προγνώστης, ὁ, *one who foreknows*; **1.** in paganism π. ὁ Ἀπόλλων Tat.*orat.*19(p.21.21; M.6.849B); μάντεις καὶ π. γεγενῆσθαι κατὰ τοὺς συγγραφεῖς Thphl.Ant.*Autol.*3.17(M.6.1144C); of oracles μᾶλλον στοιχασταί εἰσιν ἢ π. Ath.*v.Anton.*33(M.26.892B); of false prophets, Cyr.*Is.*4.3(2.648C); **2.** of God, in gen. π. γάρ ἐστιν τῶν πάντων καὶ εἰδὼς ἡμῶν τὰ ἐν καρδίᾳ *2Clem.*9.9; οὐδεὶς...τολμήσει εἰπεῖν ὅτι μὴ καὶ π. τῶν γίνεσθαι μελλόντων ἦν καὶ ἔστιν ὁ θεός Just.*dial.*16.3(M.6.509B); φιλάνθρωπον καὶ π. καὶ ἀνενδεῆ *ib.*23.2(525C); π. ἐστὶ τῶν μελλόντων Cyr.H.*catech.*4.5; Gnost. τρεῖς...ἀρχὰς...ἀγεννήτους, ἀρρενικὰς δύο, θηλυκὴν μίαν. τῶν δὲ ἀρρενικῶν ἡ μέν τις ἀρχὴ καλεῖται ἀγαθός...π. τῶν ὅλων Hipp.*haer.*10.15(p.276.13; M.16.3431A); ref. Creation and providence εἰ τῆς ἑκάστου βιώσεως π. ὁ δεσπότης...διὰ τί μὴ τῶν εὐσεβῶν τὰς ψυχὰς ἐν σώμασιν εὐσθενέσιν εἰσῴκισεν; ‡Just.*qu.et resp.*124(M.6.1373A); ref. conversion ᾔδει ὁ θεός, ἅτε π. ὤν, μὴ πιστεύσοντα τοῦτον Clem.*str.*6.14(p.487.9; M.9.333A); ref. problem of divine 'repentance' θεὸς...π. ὢν τῶν μελλόντων, οὐ δύναται μὴ καλῶς βεβουλεῦσθαι, καὶ παρὰ τοῦτο μετανοεῖν Or.*hom.18.6 in Jer.*(p.157.32; M.13.473C); ref. prayer εἰ π. ἐστὶν ὁ θεὸς τῶν μελλόντων, καὶ δεῖ αὐτὰ γίνεσθαι, ματαία ἡ προσευχή Or.*or.*5(p.311.9; M.11.433C); **3.** of Christ Ἰησοῦν καὶ τῶν μετ' αὐτὸν γενησομένων π. ἐπιστάμεθα Just.*dial.*35.7(M.6.552B); εἰδὼς ὁ δεσπότης...ὡς π. τὸ τί ἔμελλον ποιεῖν οἱ μαθηταί †Or.*fr.247 in Mt.*12:1ff.(p.115); π. ὢν ὡς θεὸς Epiph.*haer.*71.4(p.253.30; M.42.380D); ἐγίνωσκε γὰρ ὡς π. θεὸς τὸ ἐσόμενον Cyr.ap.*cat.Lc.*19:2ff.(p.137.15) cf.id.*Lc.*19:5(M.72.868A); τὸν ἀληθῆ π. καὶ βασιλέα προσκυνείτω Isid.Pel.*epp.*3.94(M.78.800B); of Son as Wisdom, Gel.Cyz.*h.e.*2.18.9(M.85.1276A); **4.** of H. Ghost εἰ τοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους...ἀπεσταλκέναι καθ' ὁμοιότητα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ μεμαρτύρηται, ὡς θεός...καὶ ὡς π. καὶ τῆς κτίσεως δεσπότης ταῦτα πεποίηκεν Didym.*Trin.*3.2(M.39.804A).

προγνωστικός, *having foreknowledge, prescient*; **1.** in gen., of Anaxagoras τοῦτον λέγουσι καὶ π. γεγονέναι Hipp.*haer.*1.8(p.15.2; M.16.3033D); of Druids τούτους Κελτοὶ ὡς προφήτας καὶ π. δοξάζουσι *ib.*1.25(p.29.21; 3053A); of Peratic Gnostics π. ἑαυτοὺς φάσκοντες ἔσθ' ὅτε διὰ τοῦ πολλὰ μαντεύεσθαι ἐν ἐπιτυγχάνοντες *ib.*4.13(p.45.15; 3075D); and Elchezaites π. ἑαυτοὺς λέγειν...μέτροις καὶ ἀριθμοῖς τῆς ...Πυθαγορείου τέχνης ἀφορμαῖς χρωμένους *ib.*9.14(p.252.25; 3390B); Thdt.*haer.*2.7(4.333); of prophets ποίῳ νῷ ὁ προφήτης...λέγει ὁπόσα ἀναγέγραπται ἐν ταῖς προφητείαις· ἆρα γὰρ προγνωστικῷ μελλόντων ἢ οὔ; εἰ μὲν γὰρ π. μελλόντων, θεῖον εἶχον πνεῦμα οἱ προφῆται Or.*Cels.*1.35(p.87.9; M.11.728C); Φαιδίμου...τῆς Ἀμασαίων ἐκκλησίας καθηγουμένου· ᾧ θεόθεν ἐξ ἁγίου πνεύματος π. τις δύναμις ἦν Gr.Nyss.*v.Gr.Thaum.*(M.46.909A); of false prophets ἄγε πρὸς ἐμὲ τὸν ἄνδρα τὸν μάγον, εἴ τινα ἔχει δύναμιν π., εἰπάτω τί μοι συμβήσεται Chrys.*hom.8.5 in 2Tim.*(11.712F); of an apostle, Isid.Pel.*epp.*1.181(M.78.300C); of scripture, Tat.*orat.*29(p.30.10; M.6.868A); of Christ's prophecies of Jerusalem's destruction, Eus.*h.e.*3.7.3(M.20.233B); **2.** of God π., τέλειος, ἀνενδεής *Hom.Clem.*3.38; τῇ προαιρέσει τῇ διὰ τῆς π. δυνάμεως γνωρισθείσῃ Gr.Nyss.*infant.*(M.46.185C); Ἰουδαίους... οἱ τῇ π. τοῦ θεοῦ προνοίᾳ ἐν πεπλανημένοις ἐλογίσθησαν Cyr.*Ps.*57:4(M.69.1109C); τῇ προαιωνίῳ π. βουλῇ τοῦ θεοῦ προορισθεῖσα [sc. Μαρία] Jo.D.*f.o.*4.14(M.94.1156A); of good principle in Peratic system, Hipp.*haer.*5.26(p.126.31; M.16.3194C); **3.** of Logos, Tat.*orat.*7(p.7.20; M.6.820C) cit. s. αἱρέω; of Christ εἰπὼν δὲ 'ἀνάγκη', οὐκ ἀναιρεῖ τὸ αὐτεξούσιον, ἀλλὰ τὸ π. τοῦ πάντως ἐσομένου δηλοῖ Or.*fr.375 in Mt.*18:5ff.(p.161.2; M.17.297C); **4.** of phantoms and demonic apparitions, Or.*Cels.*7.5(p.157.4; M.11.1428A); *V.Pach.A* 25(p.152.23).

προγνωστικῶς, *with foreknowledge,* ref. prophets π. ἀπαγγέλλουσι περὶ τῆς κηρύξεως τοῦ εὐαγγελίου Or.*Cels.*1.62(p.114.22; M.11.776C); of God's providence πάντα τῇ βουλήσει τοῦ θεοῦ π. κατὰ τὴν ἄπειρον αὐτοῦ δύναμιν...περιέχεσθαι Max.*ambig.*(M.91.1328C); against Marcellus, of Son οὐ π. συνόντα καὶ συνδιατρίβοντα πρὸ αἰώνων τῷ ἑαυτοῦ πατρί Symb.Ant.(345)6(p.253.5; M.26.732B).

προγονικός, 1. *derived from ancestors*; **a.** in gen. τὴν συγγενικὴν καὶ π. ζηλώσας παιδείαν Clem.*str.*1.23(p.96.4; M.8.900B); *ib.*2.21(1076B; τριγενικήν p.184.3); ἔχει ἐν ἑαυτῷ π. τε καὶ συγγενικοὺς λόγους ὁ σπείρων, ὁτὲ μὲν κρατεῖ ὁ αὐτοῦ λόγος...ὁτὲ δὲ ὁ λόγος τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ σπείραντος Or.*Jo.*20.5(p.332.34; M.14.584B); ἀποστάτην π. παραγγελίας Mac.Mgn.*apocr.*3.29(p.123.20); μὴ ἀπολαύσητε...τοῦ πλούτου καὶ τῶν π. πραγμάτων Pall.*h.Laus.*54(p.147.14; M.34.1227B); met., of apostolic teaching τὰ π. ἐκεῖνα καὶ ἀποστολικὰ...σπέρματα Clem.*str.*1.1(p.9.7; M.8.700A); of teaching of fathers, Paul.Em.*hom.*2(*ACO* 1.1.4 p.14.14; M.77.1444B); **b.** of original sin μηδὲν ἐκ τοῦ Ἀδὰμ ἕλκειν π. ἁμαρτίας *Cod.Afr.*110 (Lat. *originalis*); μνήμην ...τῆς π. παρακοῆς Jo.VI H.*v.Jo.D.*29(M.94.469A); **c.** ref. Valent. saviour οἱ δὲ ἐκ...τῶν δέκα αἰώνων...προβεβλῆσθαι αὐτὸν λέγουσιν, τὰ π. ὀνόματα διασῴζοντα Iren.*haer.*1.12.4(M.7.576B); **2.** *belonging to ancestors* π. εὐσέβειαν...νικῶντος Cyr.H.*ep.Const.*3(M.33.1168B); of Adam's sovereignty over creation recovered by man through Christ ἀνενεώσαντο τὴν π. ἀρχὴν Isid.Pel.*epp.*3.95(M.78.804C); Cyr.*Os.*138(3.171E); id.*Am.*4(3.254C); of a family friend εἶναι αὐτὸν π. ἡμῶν Anast.Ap.*a.Max.*2.24(M.90.161A); **3.** *given to ancestors* τῆς π. ἀπήλαυσαν ὑποσχέσεως Thdt.*qu.*40 *in Ex.*(1.152); ἐπέθηκε...τῇ π. προρρήσει τὸ τέλος id.*qu.23 in 2Reg.*(1.421).

πρόγραμμα, τό, 1. *public announcement, official notice,* in gen. προγράμματι κηρύξαι τὴν ὑποχώρησιν Gr.Naz.*ep.*203(M.37.336A); of credal statement μέγα...π. ... καὶ κήρυγμα τῆς ὀρθοδοξίας *ib.*102(200B); of imperial edict ἀνίησί τε αὐτίκα διὰ προγραμμάτων τὸν... διωγμόν Eus.*h.e.*7.13(M.20.673C); *ib.*8.16.1(789A); Philost.*h.e.*7.1(M.65.537A); Const.Diac.*laud.*5(M.88.485A); **2.** *official letter, manifesto,* Dion.Al.ap.Eus.*h.e.*7.6.1(M.20.648A); **3.** *example* τύπον καὶ π. τοῖς πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν Max.*ambig.*(M.91.1333C).

προγραμμός, ὁ, *example,* †Bas.Sel.*or.*41(M.85.465B); *ib.*(472C); ‡Meth.*Sym.et Ann.*10(M.18.372B).

προγραφή, ἡ, *title,* of a Psalm 'ὑπὲρ τῶν ληνῶν' τὴν π. περιέχει Eus.*Ps.*8:1(following Or., cf.*AS* 2 p.459); id.*d.e.*4.15(p.180.28; M.22.301A); id.*e.th.*1.20(p.95.25; M.24.892B); Cyr.*Ps.*33:1(M.69.884D); Thdt.*Ps.*44:2(1.887); of a scriptural book, Thdr.Mops.*Abd.*1:1(M.66.309A); including salutation introducing an epistle, id.*Eph.*1:1(p.118.23); Thdt.*Cant.*1 proem.(2.21); of a section of a prophetical book ἔστι π. 'ἃ προεφήτευσεν Ἱερεμίας ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη' τῇ 'Αἰλάμ', τῇ 'Δαμασκῷ' Or.*hom.1.12 in Jer.*(p.10.10); *opening words* of any letter, Thdr.Stud.*epp.*2.79(M.99.1317C).

προγράφω, *set forth, show manifestly, Orac.Sib.*8.249; ref. Gal.3:1 οὐκ εἶπεν 'ἐσταυρώθη' ἀλλὰ 'προεγράφη ἐσταυρωμένος', δηλῶν ὅτι τοῖς τῆς πίστεως ὀφθαλμοῖς ἀκριβέστερον ἐθεώρησαν τῶν παρόντων Chrys.*comm.in Gal.*3:1(10.696A); Thdt.*Gal.*3:1(3.373); τὸ δέ, π. ... εἴρηκε, δεικνὺς τὸν ἄπληστον αὐτῶν πρότερον περὶ τὸν Χριστὸν πόθον, ὡς διὰ παντὸς ἐν ὀφθαλμοῖς ὁρᾶν τὸ μυστήριον Jo.D.*Gal.*3:1(M.95.792C).

προγυμνασία, ἡ, *preparatory training,* Clem.*str.*1.6(p.21.24; M.8.728B); π. γὰρ βασιλείας...ἡ ποιμενικὴ *ib.*1.23(p.98.17; 904B); Anast.S.*hod.*1 tit.(M.89.40A).

προγύμνασμα, τό, *preparatory exercise* or *training* ταῦτα γνωστικῆς ἀσκήσεως προγυμνάσματα Clem.*str.*4.21(p.306.33; M.8.1344A); *ib.*6.10(p.473.6; M.9.304A); ref. Sibylline oracles ἔσται γὰρ ὑμῖν ἀναγκαῖον π. ἡ τούτων γνῶσις τῆς τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν προφητείας ‡Just.*coh.Gr.*38(M.6.312A); of Passover as a type π. πίστεως τὸ δρώμενον Cyr.*glaph.Ex.*2(1.282E); π. ... τῆς ἐν πνεύματι λατρείας τὸ γράμμα ἐστὶ τὸ Μωσαϊκόν id.*Jo.*2.1(4.157A); *ib.*4.6(423E).

***προγυμναστέον,** *one must exercise beforehand,* Clem.*str.*7.12(p.51.15; M.9.500A).

προγυμνόω, *expose in advance,* Gr.Nyss.*bapt.diff.*(M.46.425B).

***προδαμάζω,** *subdue beforehand,* Gr.Nyss.*v.Ephr.*(M.46.836D).

προδαπαν-άω, *spend, use up in advance,* in argument on division of substance of Godhead ~ᾶται τῆς τοῦ Ἀβραὰμ ὑποστάσεως ἡ τοῦ

Ἀδὰμ οὐσία Gr.Nyss.*Eun.*2(2 p.321.21; M.45.496A); Synes.*provid.*2.6 (p.126.14; M.66.1276B); Cyr.*Jo.*9(4.748E).

***προδειλιάω**, *be the first to show fear*, Jo.Clim.*scal.*21(M.88.945D).

***προδέομαι**, **1.** *stand in need of*, Gr.Nyss.*v.Mos.*(M.44.321); **2.** *be required* προεδεήθησαν ἄκοντα αὐτὸν ἀπαντῆσαι εἰς τὴν δίκην Pall.*v.Chrys.*8(p.50.1, v.l. προσεδεήθησαν; M.47.29).

***προδερέλικτος**, (Lat. *pro derelictus* [sc. *habeor*]) *regarded as lost* ἐπὶ τῶν π. οἰκετῶν Ath.Scholast.*coll.*10.2(p.114).

προδεσμ-έω, *bind beforehand* λογισμὸς ἐμπαθὴς αἰσθητοῖς πράγμασι τὸν νοῦν ~ῶν Or.*sel.in Ps.*1:1(M.12.1085A).

***προδεσπόζω**, *be in charge previously*; of one who was former occupant of a see, *Schol.* in CChalc.*can.*17(*Mon.*2 p.645).

***προδηλοποιέω**, *show forth before*, †Gregent.*disp.*1(M.86.636C).

προδηλ-όω, **1.** *reveal in advance*, Herm.*sim.*7.5; ὁ θεὸς ~οῖ καὶ προκαταγγέλλει Cels.ap.Or.*Cels.*4.23(p.292.22; M.11.1060B); Or.*Cels.*4.93(p.366.21; 1172C); **2.** *show beforehand* or *above* (i.e. in a treatise), Just.*dial.*105.1(M.6.721A); hence προδεδηλωμένος, *aforesaid*, *1Clem.*62.2; Just.*1apol.*33.6(M.6.381B); Clem.*prot.*4(p.37.16; M.8.140A); Hipp.*haer.*7.27(p.207.10; M.16.3319B).

***προδήλωμα**, τό, **1.** *public announcement*, Anast.S.*hod.*10(M.89.161B); **2.** *proof in advance*, Thdr.Stud.*epp.*2.107(M.99.1368B).

προδημιουργέω, *create before*, *1Clem.*33.3; εἰσί τινες, οἳ προδεδημιουργῆσθαι οὐρανοῦ καὶ γῆς ἔφασαν τοὺς ἀγγέλους, Πλάτωνος...τοῖς μύθοις...ἐξακολουθήσαντες Gennad.*fr.Gen.*1:1(M.85.1624C).

προδιαβαίνω, *pass by before*, Didym.*Ex.*33:19(M.39.1113D).

προδιαγράφ-ω, **1.** *delineate in advance*, ref. OT prophecies and types τοῦ...γεννητοῦ υἱοῦ [sc. of Adam] εἰκόνα ~οντος τοῦ γεννητοῦ υἱοῦ καὶ λόγου τοῦ θεοῦ Meth.*fr.Job*(p.521.7; M.18.408B); τὸν γὰρ τοῦ σώματος Ἰησοῦ ναὸν π. ὁ ἄψυχος καὶ ἄνους καὶ ἀθελὴς τοῦ Σολομῶντος ναός Apoll.*fr.*2(p.204.16)ap.Anast.S.*monoph.*(M.89.1184A); τὰς...μελλούσας ἐπιτελεῖσθαι...οἰκονομίας...π. οἱ τύποι ὡς τύποι Chrys.*hom.14.3 in Jo.*(8.82C); id.*hom.23.3 in 1Cor.*(10.204C); προφητῶν ~όντων ...καὶ ἀνακηρυττόντων *ib.38.3*(354D); Cyr.*Zach.*17(3.672D); Thdt.*qu.2 in Jos.*(1.304); Anast.S.*hex.*7(M.89.937A); καθὼς π. ἐν τῇ προσφορᾷ τοῦ δράγματος τῆς ἀπαρχῆς, οὕτως ἀνέστη *Chron.Pasch.*p.223 (M.92.541C); πέμπτος τρόπος εἰκόνος λέγεται, ὁ...~ων τὰ μέλλοντα, ὡς ἡ βάτος...τὴν παρθένον Jo.D.*imag.*3.22(M.94.1341C); ‡Meth.*Sym.et Ann.*9(M.18.369B); **2.** *picture, portray* ~ει τὴν σοφίαν ὁ λόγος ῥήσεις τινὰς ἐξ οἰκείου διεξιοῦσαν προσώπου Gr.Nyss.*Eun.*3(2 p.11.8; M.45.576A); ~ει ἐν τῷ νῷ οἰνεῶνας Mac.Aeg.*hom.*26.11(M.34.681B); ἐν...ταύτῃ ζωῇ τὴν ἀθάνατον ~ω ζωήν Thdt.*Gal.*2:20(3.372).

***προδιάγραψις**, ἡ, *prophetic delineation*, Anast.S.*serm.imag.*3(M.89.1160D).

προδιαζεύγνυμι, *separate previously* ἡ τοῦ πρὸς ἐπισκοπῆς προεδρίαν ἀναγομένου γυνή, κατὰ κοινὴν συμφωνίαν τοῦ οἰκείου ἀνδρὸς προδιαζευχθεῖσα, μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ τῆς ἐπισκοπῆς χειροτονίαν ἐν μοναστηρίῳ εἰσίτω CTrull.*can.*48.

***προδιαζωγραφέω**, *depict previously*, †Gr.Nyss.*nativ.*(M.46.1128A); Gr.Agr.*Eccl.*1.21(M.98.801D).

προδιαιρέω, *divide beforehand*, Cyr.*apol.orient.*8(p.50.9; 6^1.180A).

***προδιαιτέομαι**, = προδιαιτάομαι, pass., *be weighed*, or *considered, beforehand*, Thdr.Stud.*epp.*2.106(M.99.1365A).

προδιακαθαίρ-ω, *clear out of the way beforehand* ~ων τὴν ἐνοχλοῦσάν τισιν ἀπιστίαν Athenag.*res.*11(p.60.14; v.l. for προκαθαίρων M.6.993C); Chrys.*hom.19.3 in Mt.*(7.248E).

προδιακρίνω, *analyse, explain in advance*, ‡Sophr.H.*liturg.*8(M.87.3988D).

προδιαμαρτάνω, *sin before* (i.e. in previous existence), Aen.*dial.*(M.85.926A).

προδιαμαρτύρ-ομαι, **1.** *give warning in advance*, Or.*hom.1.1 in Jer.*(p.1.3; M.13.256A); Thdr.Heracl.ap.*cat.Jo.*8:24(p.276.24); **2.** *proclaim beforehand, testify to beforehand* ἐσθῆτος...~ομένης τὸ ἐπάγγελμα τῆς κατὰ θεὸν ζωῆς Bas.*reg.fus.*22.3(2.367E; M.31.980B); Cyr.*Soph.*37(3.614A).

***προδιαμορφόω**, *prefigure*, Bas.*Spir.*31(3.25E; M.32.121B).

***προδιαναθλέω**, *be foremost athlete*; of a martyr, Thdr.Stud.*cant.*16.9(p.373).

προδιαναπαύω, *order previous cessation of work*, Proc.G.*Gen.*1:5 (M.87.57C).

***προδιανοίγω**, *open in advance* προδιανοιχθείσης τῆς ἀκοῆς τῆς παρθένου διὰ τῆς ἀρχαγγελικῆς φωνῆς ‡Ath.*annunt.*8(M.28.928A); ‡Meth.*Sym.et Ann.*4(M.18.356C).

***προδιανυκτερεύ-ω**, *pass previous night*, of spending a vigil before a feast οἱ δὲ ἀπὸ Βασιλείδου καὶ τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ τὴν ἡμέραν ἑορτάζουσι ~οντες ἐν ἀναγνώσεσι Clem.*str.*1.21(p.90.22; M.8.888A).

προδιανύω, **1.** *accomplish previously* λήθην τῶν προδιηνυσμένων ποιούμενος Gr.Nyss.*hom.12 in Cant.*(M.44.1036C); **2.** *treat of previously*, Clem.*prot.*8(p.59.7; M.8.185C); id.*str.*5.1(p.328.21; M.9.13B); Meth.*symp.*2.5(p.21.1; M.18.53B); Gr.Nyss.*hom.5 in Cant.*(M.44.857D).

***προδιάπλασις**, ἡ, *previous formation*, of human nature of Christ before union of natures οὐ...διὰ τὸ ἀδύνατον, ἀλλὰ διὰ τὸ πρέπειν ψιλὴν ποτε καὶ ἄνευ θεότητος εἶναι...τὴν ἀνθρωπότητα, τὴν π. ἐκβάλλομεν· τοῖς δὲ λέγουσιν, ἐξ ὑποστάσεων ἕπεται ἡ π., καὶ...ἄλλον καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν καὶ τὸν λόγον ἐπίστασθαι...τοῦ δὲ ταῦτα ἐννοεῖν ...οὐδὲν ἂν διαιρετικώτερον Leont.B.*arg.Sev.*(M.86.1944D); εἰ καὶ... Χριστὸν ἐκ δύο φύσεων λέγουσιν οἱ πατέρες, οὐκ ἀνάγκη π. ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ δοξάζειν, ἵνα μὴ εἰς τὸ Παύλου καὶ Νεστορίου ἐμπέσωσιν ἀσέβημα Pamph.H.*panopl.*5.2(p.613).

προδιαπλάσσω, *form in advance*, of human nature of Christ πότε γὰρ διῃρημένας τὰς φύσεις, καὶ καθ' ἑαυτὰς ὑποστάσας ἔγνως, ἵνα ταύτας συνάψας ἐξ ὑποστάσεων αὐτὸν εἶναι δογματίσῃς; οὔτε γὰρ πρὸ τῆς ἑνώσεως τοῦτο λέγειν θεμιτόν· εἴπερ μὴ προδιαπεπλάσθαι τὸν ἄνθρωπον, εἶθ' ὑποδεδυκέναι θεὸν λέγειν τολμᾷς Leont.B.*arg.Sev.*(M.86.1933A); *ib.*(1944C,D); οὐ προδιαπλασθέντι ἀνθρώπῳ ἡνώθη, καθάπερ ἡ Νεστορίου καὶ Θεοδώρου παραδέδωκεν ἀσέβεια Justn.*ep.Thdr.Mops.*(p.56.36; M.86.1065A); τὴν δὲ ἀνθρωπίνην...οὐσίαν οὐχ ὑποτίθεται ὁ τῆς εὐσεβείας λόγος προδιαπεπλάσθαι τῆς...ἑνώσεως Pamph.H.*panopl.*5.1(p.612); οὐχί τινος ἀνθρώπου ψιλοῦ...δίχα τῆς πρὸς τὸν λόγον ἑνώσεως προδιαπλασθέντος Max.*ep.*12(M.91.504A); ἡνίκα λέγετε, ἐκ...δύο προσώπων συνετέθη, δῆλον, ὅτι προδιεπλάσθη ἡ σὰρξ καὶ τότε ἐνῴκησεν εἰς αὐτὴν ὁ...λόγος Anast.S.*hod.*10(M.89.189B); γεννηθεὶς δὲ σωματικῶς...οὐ προδιαπλασθέντι ἀνθρώπῳ ἐνοικήσας, ὡς ἐν προφήτῃ Jo.D.*f.o.*3.12(M.94.1029B).

***προδιαστρέφω**, *pervert previously*, Bas.*hom.in Ps.*44(1.164C; M.29.401A).

***προδιαστροφή**, ἡ, *previous distortion*, Clem.*str.*2.20(p.173.5; M.8.1053C).

προδιατάσσομαι, *arrange in advance*, of divine ordering of universe in rel. to problem of prayer, Or.*or.*5(p.309.13; M.11.432A) cit. s. προγιγνώσκω; *ib.*(p.311.3; 433B); ἐν τῷ προδιατεταγμένῳ χρόνῳ ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί †Bas.*Is.*247(1.567D; M.30.553A).

προδιατίθημι, **1.** *take steps to compose* ἀμφιβόλα π. Soz.*h.e.*4.17.1 (M.67.1161A); **2.** *dispose of affairs beforehand, make testamentary dispositions in advance*, Ath.Scholast.*coll.*1.13(p.21).

***προδιατρανόω**, *make clear beforehand*, Cyr.*Zach.*4(3.745C).

προδιατυπ-όω, *prefigure* προδιατετυπωμένων τῶν προϊστορηθῆναι δεόντων Clem.*str.*4.1(p.249.9; M.8.1216C); ἡ κατὰ τὸν ὕπνον ἔκστασις ...~ουμένη τὴν ἐπὶ τῆς φιλοτησίας θέλξιν τοῦ ἀνδρός Meth.*symp.*2.2 (p.16.13; M.18.49A); Gr.Nyss.*hom.7 in Cant.*(M.44.929D); διὰ τοῦ τυμπάνου τὴν παρθενίαν ἔοικεν ὁ λόγος αἰνίττεσθαι ὑπὸ τῆς Μαρίας πρώτης κατορθωθεῖσαν δι' ἧς οἶμαι καὶ τὴν θεοτόκον ~οῦσθαι Μαρίαν id.*virg.*19(p.323.2; M.46.396B); εἰ δὲ βάθος προδιατυποῖ τὸ θεοτόκον σῶμα τῆς παρθένου id.*nativ.*(M.46.1136C); Epiph.*haer.*48.9(p.231.15; προετύπου M.41.868D); Chrys.*hom.66.2 in Mt.*(7.655B); id.*hom.53.1 in Jo.*(8.310D); τὴν οὖν ἕνωσιν τοῦ ἱερείου τὴν ἀδιαίρετον ἀναγκαίως ὁ νόμος εἰς Χριστὸν προετύπου ἐν ταύτῃ καὶ τὴν ἐκκλησίας ἕνωσιν ~ῶν ‡Chrys.*pasch.*1(8.252D); διὰ τῆς...τῶν κτηνογενῶν δερμάτων ἐνδύσεως καὶ ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία τοῦ Χριστοῦ προδιετυποῦτο Anast.S.*hex.*12(M.89.1053A); Ἐλισσαῖος...ὡς παροῦσαν τὴν μήπω οὖσαν ~ῶν ‡Meth.*Sym.et Ann.*9(M.18.372A).

***προδιατύπωσις**, ἡ, **1.** *preliminary outline* ἀσκητικὴ π. Bas.*inst. ascet.*tit.(2.199A; M.31.620A); **2.** *prefiguration* μή τι οὖν ὁμολογήσουσιν ἄκοντες τὸν λόγον...κατὰ τὴν οἰκονομικὴν π. ἀναγεννηθῆναι τελείως; Clem.*paed.*1.6(p.105.12; M.8.280C); τὸ εὐαγγέλιον εἶναι τοῦ ἐξ ἀναστάσεως βίου π. Bas.*Spir.*35(3.29E; M.32.132A); Gr.Nyss.*res.*1 (M.46.600C); περὶ τὸν ἄνθρωπον προνοίας εἴδη τε καὶ μυστήρια... προοδοποιῆσαί τινα καὶ π. τῶν μελλόντων Max.*ambig.*(M.91.1256B); τῶν δύο τοῦ Χριστοῦ οὐσιῶν τὴν π. Anast.S.*serm.imag.*3(M.89.1160D).

προδίδ-ωμι, **1.** *give beforehand, pay in advance* ~ους ταῖς γαμουμέναις ὅσα ἐχρῆν τοῖς λαμβάνουσι πρὸς γάμου κοινωνίαν εἰσφέρειν Eus.*v.C.*1.43(p.28.7; M.20.957B); Chrys.*dimiss.Chan.*8(3.439D); Thdt.*h.rel.*17(3.1224); **2.** *abandon, forsake* προδεδομένοι [sc. Ἰουδαῖοι] κατὰ τὸν τῆς σωτηρίας λόγον Chrys.*hom.7.1 in Rom.*(9.483D); *ib.17.5*(629D); προδεδομένους ἀπὸ τῶν ἔργων χάριτι ἔσωσεν id.*hom.4.2 in Eph.*(11.28C); **3.** *betray* οἱ ~όντες αὐτὸν οἰκεῖοι ὑπῆρχον *M.Polyc.*6.2; of heretics compared with apostates οὐχ οἱ κλίναντες εἰς εἴδωλα μόνον κατεκρίθησαν...ἀλλὰ καὶ οἱ προδεδωκότες τὴν ἀλήθειαν Ath.*ep.Aeg.Lib.*21(M.25.588A); ref. unchastity λέχη προδοῦσαν Meth.*symp.*11.2(p.135.12; M.18.212B); of Judas, *Const.App.*5.14.3.

***προδιελέγχω**, *refute in advance*, Gr.Nyss.*Eun*.11(2 p.269.11; M.45.877C).

προδιεξοδεύω, *treat of beforehand*, Eus.*h.e*.5.7.1(M.20.445C); *ib*.10.1.2(841B); id.*d.e*.8 proem.(p.349.7; M.22.568B).

***προδιετία, ἡ**, *space of the preceding two years*, Gr.Mag.*dial*.(tr.Zach.)4.55(M.*PL*.77.418A, MS πρὸ τῆς διετίας).

***προδικαιόω**, *prejudge*, Or.*princ*.3.1.21(p.238.4; M.11.297A).

πρόδικος, *judged first*, hence *easily reversed, changeable* τοιοῦτος ἡμῶν ὁ βίος...καὶ εἴ τι τῶν λεχθέντων προδικώτερον Ast.Am.*hom*.2(M.40.184B).

***προδιορατικός**, *endowed with prophetic insight*, Gr.Mag.*dial*.(tr.Zach.)2.20(M.*PL*.66.171B).

προδιορθ-όω, **1.** *correct in advance* ἵνα μηδεὶς εἴπῃ, ἀκούων ὅτι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου, τί ταῦτα λέγεις;...προδιώρθωσε τοῦτο εἰπών, διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν Chrys.*hom.10.2 in 2Cor*.(10.508C); med. ~οῦται πρότερον τὴν ἐπιχείρησιν Meth.*symp*.3.2(p.28.17; M.18.61C); Chrys.*bapt*.3(2.371E); id.*hom.12.1 in Mt*.(7.161A); **2.** *inform in advance*, Ammon.*Ac*.23:16(M.85.1592A).

προδιορισμός, ὁ, *previous limitation*, Chrys.*stat*.1.4(2.6E).

***προδιορύσσω**, *undermine before*, Chrys.*hom.5.3 in Rom*.(9.465A).

***προδισχ-έω**, *assure beforehand* οὐδὲ ἀνέμενεν αὐτὸς [sc. risen Christ] φανῆναι αὐτοῖς, ἀλλὰ τοῖς εὐαγγελίοις ~εῖ Chrys.*fr.in Jer*.25:11(M.64.953D).

προδοσία, ἡ, **1.** *treachery*, ref. Judas τοῦτο ἄρα ἦν ὃ προεφήτευον οἱ μυριζόμενοι πόδες, τὴν Ἰούδα π. εἰς πάθος ὁδεύοντος κυρίου Clem.*paed*.2.8(p.195.11; M.8.468B); Or.*Jo*.1.11(12; p.17.2; M.14.44D); Chrys.*hom.80.3 in Mt*.(7.769D); Isid.Pel.*epp*.1.56(M.78.220A); of treachery of Judas in Cainite speculation, Iren.*haer*.1.31.1(M.7.704B) = Thdt.*haer*.1.15(4.309); ref. Wednesday fast as commemoration of betrayal of Christ by counsel of Judas and chief priests, Petr.I Al.*ep.can*.15(M.18.508B); *Const.App*.5.13.20; **2.** *previous bestowal*, Thdr.Stud.*epp*.2.106(M.99.1365A).

προδότης, ὁ, *one who betrays, traitor*; **1.** in gen. π. γονέων Herm.*vis*.2.2.2; *Const.App*.2.43.4; **2.** of one who betrays Christianity; **a.** by sinful conduct πᾶς ὁ τῶν μαθητῶν Ἰησοῦ π., Ἰησοῦ π. εἶναι λελόγισται Or.*Jo*.1.11(12; p.17.6; M.14.44D); esp. actual apostasy ἀποστάται καὶ π. τῆς ἐκκλησίας Herm.*sim*.8.6.4; ἀποστάται καὶ βλάσφημοι εἰς τὸν κύριον καὶ π. τῶν δούλων τοῦ θεοῦ *ib*.9.19.1; κεῖται δὲ αὐτοῖς μετάνοια διὰ τὸ μὴ γενέσθαι αὐτοὺς βλασφήμους μηδὲ π. *ib*.9.19.3; π. Χριστιανοῦ...καὶ ἐπίβουλος τῆς...θεοσεβείας Or.*Jo*.28.23(18; p.418.11; 729A); **b.** by violating *disciplina arcani* χρὴ γὰρ ἐν τοῖς μυστικοῖς μὴ π. εἶναι, ἀλλ' ἀσφαλῆ *Const.App*.3.5.5; **3.** of Judas, Or.*Jo*.32.23(15; p.466.8; M.14.805C); *ib*.32.24(16; p.467.7; 808B); compared with *sacrificati* οὐχ οἱ κλίναντες εἰς εἴδωλα μόνον κατεκρίθησαν...ἀλλὰ καὶ οἱ προδεδωκότες τὴν ἀλήθειαν. Ἰούδας γοῦν οὐ θύσας ἀπεβλήθη τῆς ἀποστολικῆς τιμῆς, ἀλλὰ π. γενόμενος Ath.*ep.Aeg.Lib*.21(M.25.588A); *Const.App*.5.14.3; *ib*.6.12.1; Chrys.*hom.71.2 in Jo*.(8.418D); *ib*.(419C).

προδότις, ἡ, *traitress*; of Eve, *Orac.Sib*.1.42.

***προδουλεύω**, *be formerly a servant*, Ant.Mon.*ep.Eust*.(M.89.1425C).

***προδοχεύς, ὁ**, *one who receives on another's behalf*, ‡Meth.*Sym.et Ann*.14(M.18.381C).

***προδρομία, ἡ**, **1.** *precursor, preliminary*, of Second Advent ἀντιχριστικὴ π. Thdr.Stud.*epp*.1.34(M.99.1025C); *ib*.1.36(1032C); **2.** *emulation*, Nil.*epp*.3.189(M.79.472D).

πρόδρομος, ὁ, **A.** *courier*, esp. of light troops used as scouts or escorts ἀπέστειλεν ἄνδρας δυνατοὺς εἰς πόλεμον...ἑξακοσίους καὶ π. ν' *Asen*.24(p.77.23); *ib*.26(p.80.11); τῶν τοῦ βασιλέως π., οὓς κούρσωρας εἰώθασιν οἱ Ῥωμαῖοι καλεῖν *V.Const*.36(p.566.7).

B. *precursor*, also as adj., *going before, preceding*; **1.** in gen. γέλωτα...πορνείας π. Clem.*paed*.3.4(p.253.17; παράδρομον M.8.597A); ἀνάγνωσιν νόμου τε καὶ προφητῶν π. τῆς χάριτος ‡Pion.*v.Polyc*.18; π. ... τῆς ἀφίξεως τὴν ἐπιστολὴν Firm.*ep*.19(M.77.1496A); **2.** of precursors of Christ; **a.** OT prophets, etc. κυρίου ἥκοντος...μυρίοι σημάντορες,...ἑτοιμασταί, π. ἄνωθεν ἐκ καταβολῆς κόσμου Clem.*str*.6.18(p.517.31; M.9.400A); of Three Holy Children χάριτος πρόδρομοι Thdt.*provid*.8(4.627); of prophets as Christ's precursors in Hades, Or.*engast*.8(p.291.29; M.12.1025A); **b.** of Jo. Bapt. π. Ἰωάννης καὶ ἡ φωνὴ π. τοῦ λόγου Clem.*prot*.1(p.9.19; M.8.65A); id.*str*.6.18(p.517.34; M.9.400B); ἡ Ἰωάννου μαρτυρία π. ἑκάστη τῶν τοῦ Χριστοῦ ἐπινοιῶν Or.*Jo*.2.37(30; p.97.12; M.14.184A); Meth.*symp*.11.2(p.135.18; M.18.212B); λόγου καὶ φωτὸς π. Gr.Naz.*or*.6.7(M.35.729B); Ζαχαρίας, ὁ πατὴρ τοῦ π. id.*carm*.1.2.3.24(M.37.634A); Chrys.*hom.14.1 in Mt*.(7.178B); as Christ's precursor in Hades, Cyr.*Lc*.7:17(M.72.612D); Ἡσαΐας, τὸν π. ἡμῖν καὶ προάγγελον εἰσφέρων id.*Jo*.1.10(4.108D); Cosm.Ind.*top*.5(M.88.212B); Sophr.H.*mir.Cyr.et Jo*.8(M.87.3437A); Ἰουνίου κδ' ἡ γέννησις τοῦ π. Jo.Nic.*nativ*.(M.96.1445B); Ἰωάννου τοῦ ἐνδόξου προφήτου, π. καὶ βαπτιστοῦ *Lit.Jac*.(p.188.20); **c.** of Cross σὺ εἶ ἐκεῖνος οὗ π. ἔτυχεν ὁ σταυρός, ὁ ἄνω μόνος ἐκ μόνου πατρός *A.Xanthipp*.15(p.69.5); **d.** of S. John Evangelist as pioneer of doctrine of Logos ὁ τοῦ λόγου π. Gr.Naz.*or*.28.20(p.52.9; M.36.53A); Max.*ambig*.(M.91.1252C); **e.** of precursors of Second Advent π. τινες ἀναφαίνονται ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται Cyr.ap.*cat.Lc*.21:5(p.150.20) for προδραμοῦνται, id.*Lc*.21:5(M.72.896C); of Enoch and Elijah, Oecum.*Apoc*.11:3(p.128); **3.** of heresies and heretics as precursors of antichrist or of the 'man of lawlessness', Alex.Al.*ep.encycl*.1(p.7.1; M.18.572B); Ἀρειανὴν αἵρεσιν...τοῦ ἀντιχρίστου π. Ath.*apol.sec*.90(p.168.9; M.25.409D); id.*Ar*.1.1(M.26.13A); Cyr.*hom.pasch*.20(5^2.259B); **4.** of Christ as man's precursor into heaven, Cyr.*hom.pasch*.16(5^2.222A); π. ὑπὲρ ἡμῶν εἰς οὐρανοὺς ἀναβάς id.*Ps*.24:1(M.69.845D); ἐν ᾧ μέλλοντι κόσμῳ εἰσῆλθεν πρῶτος π. ὑπὲρ ἡμῶν Χριστός Cosm.Ind.*top*.2(M.88.92A); †Anast.S.*relat*.47(*OC* 3 p.68).

C. *forecourt* of house, *Asen*.19(p.69.2,4).

***προδροσίζω**, *dampen in advance* ἐὰν μὴ προδροσίσωμεν ἐν δάκρυσιν τὴν φλόγα [i.e. of Gehenna] Ephr.3.85D.

***προδύναμαι**, *be able to perform beforehand* or *from of old*, of Logos in Creation πάντα μὲν προειδὼς καὶ προδυνάμενος Didym.*Trin*.3.3(M.39.809C).

***προεγγυμνάζω**, *practise beforehand*, Or.*comm.in Mt*.10.9(p.11.6; M.13.857A).

προεγείρω, med., *rise* from table *before* end of meal, Thdr.Stud.*poen*.2.36(M.99.1753B).

προέγκειμαι, *be paramount*, Cyr.*ador*.7(1.244A); Marc.Er.*opusc*.1.182(M.65.928B).

***προεγκρατεύομαι**, *practise self-restraint early*, Bas.*hom*.1.10(2.9D; M.31.181C).

προεδρεύ-ω, *preside* [f.l. for προσε-, Cyr.*hom.pasch*.19(5^2.249B)]; **1.** of church officials in gen., ref. Mt.18:17 εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ, τουτέστι τοῖς ~ουσιν Chrys.*hom.60.2 in Mt*.(7.607D); **2.** *be a bishop*, Gr.Naz.*or*.43.26(M.36.532B); *ib*.43.37(545C); Bas.Sel.*v.Thecl*.2.15(M.85.592B); Evagr.*h.e*.3.30(p.126.23; M.86.2657B); Jo.Mosch.*prat*.197(M.87.3084B); **3.** *take the lead, be pre-eminent* πόλις...~ουσα δὲ καὶ προκαθεζομένη πάσης Ἰσαυρίδος πόλεως Bas.Sel.*v.Thecl*.1(M.85.556C).

προεδρία, ἡ, **A.** *precedence, privileged position, high rank*; **1.** of privilege of birth τὴν ἀπὸ τῆς φύσεως...π. χαρισθεῖσαν, τὴν τῶν πρωτοτόκων Chrys.*hom.20.4 in Gen*.(4.178A); **2.** of high rank; in gen., Isid.Pel.*epp*.5.131(M.78.1401C); †Nil.*vit*.4(M.79.1144C); in Jewish hierarchy ἱερωσύνῃ τε καὶ διδασκάλων π. Eus.*d.e*.6.13(p.263.7; M.22.432D); in Church, Gr.Naz.*or*.26.15(M.35.1248B); ὡς ὄφελόν γε μηδὲ ἦν π., μηδέ τις τόπου προτίμησις *ib*.(1248C); Thdt.*1Tim*.3:6(3.655); ref. righteous in heaven τὴν π. ἕξεις τὴν μετὰ τῶν ἀρνῶν Chrys.*hom.18.7 in Rom*.(9.641B); ref. Christ's high priesthood πᾶσαν ὑπερβαλλούσῃ...τὴν ἐν ἀνθρώποις π. Eus.*h.e*.1.3.2(M.20.69A); ref. pre-eminence in Godhead οὐ σωματικῶς τοῦ δεξιοῦ λαμβανομένου...ἀλλ' ἐκ τῶν τιμίων τῆς π. ὀνομάτων τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς περὶ τὸν υἱὸν τιμῆς παριστῶντος τοῦ λόγου...ὁ γὰρ τῷ πατρὶ τὴν ἄνω χώραν εἰς π. ἀποδιδούς, τὸν δὲ μονογενῆ υἱὸν ὑποκαθῆσθαι λέγων, πάντα ἀκολουθοῦντα ἕξει τὰ σωματικὰ συμπτώματα τῷ ἑαυτοῦ ἀναπλασμῷ Bas.*Spir*.15(3.11D,12B; M.32.89C,92C).

B. *presidency*, in Church; **1.** of presbyter's office τῆς π. ἀξιωθείς, καὶ ἐγκαταλεγεὶς τῷ πρεσβυτερίῳ †Bas.*Is*.103(1.450D; M.30.285A); **2.** of bishop's office π. καὶ ἐπισκοπὴ *V.Aberc*.1(p.3.1); Bas.*ep*.92.2(3.184D; M.32.480B); *ib*.188 *can*.1(269A; M.665A); Gr.Naz.*or*.43.26(M.36.532C); οὐκ ἀπείληφε τὴν π. καὶ τὴν εἴσοδυσιν τῆς ἐκκλησίας Epiph.*haer*.42.1(p.95.4; M.41.696D); ἀρχιερατικῆς π. ἀξιωθῆναι Thdt.*h.rel*.3(3.1139); Gel.Cyz.*h.e*.2.34.1(M.85.1340A); Jo.Mosch.*prat*.197(M.87.3084B); hence **3.** synon. with καθέδρα, *see* τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας τὴν π. Pall.*v.Chrys*.2(p.8.23; M.47.8); τὴν π. ἔλαβεν Ἡρακλείας *ib*.8(p.50.5; M.47.29); Thdt.*h.e*.1.7.10(3.756); *ib*.3.19.1(3.935); **4.** of apostleship, Chrys.*hom.3.4 in Col*.(11.349D).

C. *front seat, place of honour*; in church, *Const.App*.2.58.4.

πρόεδρος, ὁ, *president, leading official, leader*; **1.** of leading officials in Church; **a.** of clergy in gen. τὸ 'πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς'...πρὸς τοὺς τῆς ἐκκλησίας π. ... καιρὸν ἂν ἔχοι λέγεσθαι Chrys.*hom.85.4 in Mt*.(7.810A); *ib*.60.2(608A); id.*hom.4.5 in Heb*.(12.47D); **b.** of bishops (from 5th cent. chiefly of patriarchs) ἀποστόλων...ἐκ δὲ τῆς ἐκείνων διαδοχῆς...πρόεδροι τῆς...ἐκκλησίας Eus.*Is*.2:27(M.24.100C); τὸ πρῶτον τῶν π. τάγμα, καὶ τὸ δεύτερον τῶν πρεσβυτέρων *ib*.19:18(232C); id.*d.e*.2.3(p.77.28; M.22.140B); θρόνοις

...τοῖς ἀνωτάτω εἰς τὴν τῶν π. τιμήν id.*h.e.*10.4.44(M.20.865C); id. *v.C.*2.2(p.41.1; M.20.980C); Gr.Naz.*carm.*2.1.11.1586(M.37.1139A); Gr.Nyss.*paup.*(M.46.453A); Ast.Am.*hom.*8(M.40.264A); π. δήμου [Alexandria] Synes.*ep.*12(M.66.1349A); τῆς πόλεως π. [Jerusalem] Thdt.*h.e.*1.18.4(3.794); id.*ep.*11(4.1189) [Alexandria]; Eulog.*fr.Trin.* (M.86.2944A) [CP]; Ἀντιοχείας π. Evagr.*h.e.*1.10(p.17.25; M.86.2445B); τῆς Ἀντιοχέων π. Tim.CP *haer.*(M.86.48A); τῶν ἀνατολικῶν π. Sophr.H.*ep.syn.*(M.87.3188C); *ib.*(3188D) [CP]; Niceph.Ur.*v.Sym.* 190(M.86.3160C) [CP]; τῷ Ῥωμαίων προέδρῳ Thdr.Stud.*epp.*1.53(M.99.1105C); **2.** *leading person, chief*; **a.** of leading bishops at CNic. (325) παρεδίδου [sc. Const.] τὸν λόγον τοῖς τῆς συνόδου π. Eus.*v.C.*3.13(p.83.14; M.20.1069B); **b.** of Arius as leader of heresy, Const.ap. Gel.Cyz.*h.e.*3.19.5(M.85.1345B); **c.** of S. Peter τῆς ἐκκλησίας ἐπάξιον π. Jo.D.*hom.*1.6(M.96.553D); **d.** of Rome τὴν ἑσπέραν πᾶσαν δέουσα τῷ σωτηρίῳ λόγῳ, καθὼς δίκαιον τὴν π. τῶν ὅλων Gr.Naz.*carm.*2.1.11.571(M.37.1068A).

***προεικονίζ-ω**, *represent in advance, foreshadow* Μωϋσῆς σαφῶς ταύτην ~ει διὰ τῆς...πέτρας ‡Anast.S.*Jud.disp.*3(M.89.1244C); ἡ τράπεζα [sc. of Melchizedek] ταύτην τὴν μυστικὴν ~ε τράπεζαν Jo.D. *f.o.*4.13(M.94.1149C); πέμπτος τρόπος εἰκόνος λέγεται, ὁ ~ων καὶ προδιαγράφων τὰ μέλλοντα, ὡς ἡ βάτος...τὴν παρθένον id.*imag.*3.22(M.94.1341C).

***προεικόνισμα, τό**, *foreshadowing*; of prayer as a foretaste of blessedness of kingdom of heaven, †Jo.D.*B.J.*20(M.96.1041A).

πρόειμι, (εἶμι *ibo*), *go forward, advance, proceed*; theol.; **1.** of Logos or Son πατέρα θεόν, ἐξ οὗ προϊών, εἰκότως τοῦ...πατρὸς ἑρμηνεὺς καὶ ἄγγελος λέγεται Ath.*gent.*45(M.25.89A); acc. Marcellus λόγον...ποτὲ μὲν ἡσυχάζοντα, ποτὲ δὲ σημαντικῶς ἐνεργοῦντα, μόνῃ τε ἐνεργείᾳ προϊόντα τοῦ πατρός Eus.*Marcell.*2.1(p.32.1; M.24.777A); ποτὲ μὲν ἔνδον εἶναι ἐν τῷ θεῷ...ποτὲ δὲ προϊέναι τοῦ θεοῦ id.*e.th.*2.8(p.107.9; M.24.913C); οὐ κατὰ τὸν προφορικὸν ἀνθρώπων λόγον...οἷα δὲ μονογενὴς...υἱὸς ζῶν καὶ ὑφεστὼς πρόεισιν μὲν τῆς πατρικῆς θεότητος *ib.*2.17(p.121.12; 940A); οὐκ ἐν χρόνῳ πρόεισι τὸ προϊὸν ἐκ θεοῦ Didym.(‡Bas.)*Eun.*5(1.307B; M.29.737A); **2.** of H. Ghost τὸ πνεῦμα προϊὸν ἐκ τοῦ πατρός Gr.Naz.*or.*20.11(M.35.1077C); τοῦ...ἀγεννήτως προελθόντος ἢ προιόντος [sc. ὄνομα], τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον *ib.*30.19(p.138.11; M.36.128C); *ib.*39.12(348B) cit. s. ἐκπορευτῶς; εἰ γὰρ καὶ πρόεισιν ἐκ πατρὸς τὸ πνεῦμα, ἀλλ' ἔρχεται δι' υἱοῦ, καὶ ἴδιόν ἐστιν αὐτοῦ Cyr. *Jo.*9.1(4.824B).

πρόειμι, (εἰμί *sum*), *be before, pre-exist*; **1.** of Father, Geo.Pis. *carm.*107.33(14 p.68); **2.** ref. work of Logos in Creation δυνατὸν γὰρ καὶ τὸν ὄντα ποιεῖν καὶ τὰ μὴ ὄντα καὶ τὰ ὄντα καὶ τὰ προόντα Ath.*Ar.*1.24(M.26.61A); **3.** of Son τοῦ ἐν ἀρχῇ ὄντος καὶ π. λόγου· ἐπεφάνη δὲ ἔναρχος ὁ προὼν σωτήρ Clem.*prot.*1(p.7.28; M.8.61C); τὸ δὲ 'ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε' ὅτι προόντα ἤδη πρὸ τῶν αἰώνων Meth.*symp.* 8.9(p.91.12; M.18.152B); Eus.*d.e.*7.3(p.344.13; M.22.561A); id.*h.e.*1.2.8(M.20.57B); id.*l.C.*1(p.198.23; M.20.1324A); οὐδὲ γὰρ ζητεῖν οὐδ' ἀμφιβάλλειν...αὐτοῖς [sc. Sabellians] εἰ ἦν καὶ προῆν ὁ...υἱὸς...ὁ τῆς ἐκκλησίας ἐπιτρέποι ἂν θεσμός id.*Marcell.*1.1(p.4.29; M.24.720A); in Marcellus' teaching τοῦ προόντος ἐν θεῷ λόγου ἀφοριζομένου μὲν τοῦ σώματος *ib.*(p.6.16; προσόντος 724A); but πρὶν ἢ γενέσθαι ἐκ γυναικός, υἱὸν ὄντα καὶ προόντα ἀπέστειλεν ὁ πατήρ *ib.*(p.7.9; 724C); Σαβέλλιος ...μὴ καὶ υἱὸν...ζῶντα καὶ ὑφεστῶτα ὄντα τε καὶ προόντα τῆς σαρκὸς ὡμολόγει id.*e.th.*1.16(p.77.2; M.24.857C); *ib.*1.20(p.90.17; cod. περιόντος M.24.881C); ἐτόλμησαν [sc. heretics]...εἰπεῖν, ὅτι οὐχ ὁ προὼν λόγος, οὗτος ἐνηνθρώπησεν· ἀλλὰ ἄνθρωπός τις προκόψας, οὗτος ἐστεφανώθη Cyr.H.*catech.*12.3; τὸν αὐτὸν ἀεὶ μένοντα ἄνθρωπον, καὶ προόντα θεόν ‡Chrys.*hom.*9(13.235B); ref. Inc. in terms of πνεῦμα: τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ προόν, τὸ κτίσαν πᾶσαν τὴν κτίσιν, κατῴκισεν ὁ θεὸς εἰς σάρκα ἣν ἐβούλετο Herm.*sim.*5.6.5; **4.** denied of matter, Meth.*arbitr.*10(p.170.13; M.18.257B); and men, Clem.*ecl.*17(p.141.19; M.9.705C); but ἕκαστον...τῶν νοερῶν τε καὶ λογικῶν ἀγγέλων τε καὶ ἀνθρώπων...μοῖρα...ἔστι θεοῦ, διὰ τὸν αὐτοῦ προόντα ἐν τῷ θεῷ... λόγον Max.*ambig.*(M.91.1080B); **5.** Gnost., of primal aeon, Iren. *haer.*1.1.1(M.7.445A); Ἄνθρωπον...ὅτι ἦν ἀντίτυπος τοῦ προόντος Ἀγεννήτου Val.Gn.ap.Epiph.*haer.*31.5(p.391.7; M.41.481C); of Father ἐγὼ υἱὸς ἀπὸ πατρός, πατρὸς προόντος, υἱὸς δὲ ἐν τῷ παρόντι Heracleon ap.Epiph.*haer.*36.3(p.46.16; M.41.636B); of soul (Naassene) ἀποροῦσιν...πότερόν ποτε ἐκ τοῦ προόντος ἐστὶν ἢ ἐκ τοῦ αὐτογενοῦς ἢ ἐκ τοῦ ἐκκεχυμένου χάους Hipp.*haer.*5.7(p.81.3; M.16.3130B); in orthodox complaint against Ptolemaeans ὡς γὰρ παρόντες καὶ τῶν ἐπουρανίων τὰς φύσεις θεασάμενοι καὶ ὡς αὐτοῦ προόντες τοῦ...Βυθοῦ...ἐπαγγέλλεσθε τὴν εἴδησιν ἡμῖν ὑποδεικνύναι Epiph.*haer.*33.8(p.458.23; M.41.569B).

***προεισαγωγή, ἡ**, *introduction* π. τις ἐστὶ τῆς εἰς ἀρετὴν τελειότητος ἡ περιτομή [sc. of Abraham] Cyr.*Jo.*4.7(4.433A); of Solomon's writings as introduction to prophetic books, Dion.Ar.*d.n.*4.12(M.3.709B); π. καλεῖ τῆς θείας γραφῆς τὰ Σολομῶντος Max.*schol.d.n.*4.12 (M.4.265A).

***προεισβαίνω**, *enter before*, Cyr.*Nest.*2.2(p.37.9; 6^1.37C); id.*Juln.*3 (6^2.108E,109C).

***προεισβολή, ἡ, 1.** *entrance, approach*; of outer part of tabernacle as approach to Holy of Holies, Cyr.*ador.*10(1.333E); id.*hom.pasch.*16(5^2.216D); **2.** met.; of chastity in rel. to spiritual glory, id.*ador.*7(1.240B); of envy in rel. to murder, id.*glaph.Gen.*1(1.17A); of types in rel. to realities, *ib.*5(140C); purgation in rel. to faith, id. *Is.*1.2(2.37A); faith in rel. to life in Christ, id.*Os.*55(3.85B); law in rel. to gospel, id.*Jo.*12(4.1070D); John's baptism in rel. to Christian faith, id.*hom.pasch.*30(5^2.344D); of Nativity as beginning of Christ's assimilation to man in Inc., id.*Chr.un.*(5^1.721B).

***προεισδέχομαι**, *receive beforehand*, Cyr.*Ps.*7:15(M.69.756A); id. *apol.Thdt.*1(6^1.206E).

προεισελαύνω, *enter in before, be introduced first* τὸ μὴ ἐν ἀρχαῖς... δεδόσθαι τὴν χάριν, τὸ δὲ προεισελάσαι...τὴν διὰ Μώσεως ἐντολήν Cyr. *hom.pasch.*29(5^2.339C).

***προεισθέω**, *precede*, Cyr.*hom.pasch.*16(5^2.216B).

***προεισκαλέω**, *call in first*, Cyr.*Am.*4(3.349A); id.*Juln.*3(6^2.105C, 109B).

***προεισκρίν-ω**, *introduce before* ὁπηνίκα ἂν εὐαγγελίζωνται οἱ ἄγγελοι τὰς στείρας, οἷον ~ουσι τῆς συλλήψεως τὰς ψυχάς Clem.*ecl.*50 (p.151.6; M.9.721A); Cyr.*hom.pasch.*16(5^2.214C,215A).

***προεισοδικόν, τό**, *vestibule*, Pall.*h.Laus.*35(p.102.1; M.34.1113C).

προεισόδιος, 1. *preparatory, introductory*, ref. feast of Nativity of Jo. Bapt. π. τὰ γενέσια τῶν Χριστοῦ γενεθλίων Thdr.Stud.*or.*8.10 (M.99.757B); π. τῆς τοῦ ἀντιχριστοῦ παρουσίας id.*epp.*2.12(M.99.1153A); **2.** as subst., *vestibule*, Gr.Nyss.*hom.3 in Eccl.*(M.44.656B).

***προεισοικίζομαι**, *introduce into one's house before, establish beforehand*; **1.** lit. Ἰακὼβ...τὴν Λείαν προεισοικισάμενος Cyr.*glaph. Gen.*6(1.180A); **2.** met. μαθημάτων εἰς νοῦν...προεισοικίσασθαι τὰ στοιχεῖα id.*hom.pasch.*16(5^2.215A); id.*Juln.*1(6^2.19B); *ib.*5(172C).

***προεισπνέω**, *inhale first*, Geo.Pis.*hex.*900(M.92.1503A).

***προειστρέχ-ω**, *enter into before, precede*, Cyr.*ador.*1(1.29C); *ib.*13 (457C); οὐκ ἂν ἑτέρως νοοῖτο θεοτόκος, εἰ μὴ κατὰ τοῦτον αὐτὸν τὸν τρόπον, ὥστε ~ει πάντως ἡ τῆς ἐνανθρωπήσεως ὁμολογία id.*hom.div.* 15.3(p.14.27; M.77.1095B).

προεισφέρω, 1. *offer in advance* μηδὲν γὰρ προεισενεγκοῦσι παρέχω ὑμῖν εὐεργεσίαν σωτήριον ‡Proc.G.*Pr.*4:2(M.87.1253B); Chrysipp. *enc.in Thdr.*(p.51.5); **2.** *introduce first* εὐαγγελιστὴς σάρκα γεγονότα προεισενεγκὼν τὸν λόγον Cyr.*Chr.un.*(5^1.760A).

***προεισφρέω**, *make one's way into*, Cyr.*glaph.Gen.*7(1.223E).

***προεκδειματόω**, *terrify first*, Cyr.*Mich.*2(3.444D).

***προεκδημέω**, *predecease*, Gr.Naz.*or.*18.3(M.35.988C); Niceph.Ur. *v.Sym.*111(M.86.3089C); †Jo.D.*B.J.*22(M.96.1061C).

προεκδρομή, ἡ, v. προσεκδρομή.

***προεκδύω**, *strip off in advance*, Jo.D.*hom.*12(M.96.801D).

***προεκθερίζω**, *cut off in advance*, Gr.Nyss.*v.Ephr.*(M.46.828A); Philost.*h.e.*12.2(M.65.608A).

***προεκθλίβω**, *crush out of existence beforehand*, Cyr.*hom.pasch.*17 (5^2.225A).

***προεκθνήσκω**, *be dead to in advance* προεκτεθνεῶτας τῷ κόσμῳ Cyr.*ador.*16(1.561C).

προεκθρώσκω, 1. *be born first*, Cyr.*glaph.Gen.*6(1.201A); **2.** *come to pass*, Synes.*insomn.*17(p.182.14; M.66.1313D).

***προεκκαλύπτω**, *reveal beforehand*, Cyr.*Is.*4.1(2.568B); Chrysipp. *enc.in Thdr.*(p.65.3); id.*enc.in BMV* 2(p.339.9).

***προεκκύπτ-ω**, *issue forth from*, in similes of Son's generation τῷ ἐκ φωτὸς ἀπαυγάσματι, τὸ ἐξ οὗπερ ἐξηστράφθη φῶς· ἐν γὰρ τοῖς τοιούτοις χωρίζεσθαι μέν πως ἐπινοίᾳ δοκεῖ τὸ γεννῶν τοῦ γεννωμένου καὶ ~οντος ἀμερίστως Cyr.*Jo.*1.5(4.48C); ὥσπερ ἡ ἐξ ἀνθέων εὐωδία... οὐσιωδῶς ~ουσα...οὕτω καὶ ὁ υἱὸς ὀσμή τις ὑπάρχων τῆς πατρῴας οὐσίας id.*thes.*32(5^1.274D).

***προεκπηδητέον**, *one must rush forward*, Clem.*paed.*2.7(p.191.1; M.8.460A).

προεκτείνω, *draw out, expand previously*, Gr.Nyss.*Eun.*5(2 p.105.9; M.45.684D); *ib.*(p.105.27; 685A); *ib.*8(2 p.188.24; 784A); *ib.*11(2 p.265.19; 873C).

***προεκτικός**, *holding out, offering* ἀγαθοῦ δὲ ὄντος τοῦ κόσμου τὴν τῶν ἀγαθῶν π. τε καὶ ποιητικὴν δύναμιν αἰτίαν εἶναι Gr.Nyss.*or.catech.* 5(p.21.12, v.l. ὀρεκτήν M.45.21A).

***προεκτρίβω**, *rub off early*, Cyr.*ador.*14(1.480C).

προεκτυπόω, *prefigure*, Meth.*symp.*11.2(p.134.5; M.18.209C).

***προεκτύπωμα, τό**, *prefiguration*, Germ.CP *or.*8(M.98.364C).

***προεκφαίνομαι**, *appear before*, Gr.Nyss.*hex*.9(M.44.72C).

***προέκφημι**, *mention before*, Mod.*dorm*.9(M.86.3300A).

***προεκφύω**, *be produced, be born*, *Hom.Clem*.5.24.

προεκφωνέω, *prophesy*, Gr.Nyss.*anim.et res*.(M.46.132A).

προελέγχω, *refute beforehand*, Epiph.*haer*.24.1(p.257.6; M.41.309A).

προέλευσις, ἡ, *coming forth*; **1.** in gen.; of setting out on a journey, Const.ap.Gel.Cyz.*h.e*.3.18.4; of a monk going out in public *πᾶσαν π. παραιτοῦ* Bas.*renunt*.5(2.206C; M.31.636C); **2.** *way* or *manner of coming out* *ὁρᾶτε τὴν π. μου τί ἐνδύομαι* *T.Job* 39(p.128.12); **3.** *procession* *τῆς π. καὶ τῆς ἐν τῷ θείῳ θυσιαστηρίῳ θείας εἰσόδου* †Gregent.*leg.Hom*.proem.(M.86.569B); *Lit.Jac*.(p.160.27); *ib*.(p.164.21); **4.** *appearance in order, sequence* *δύο...γενικαὶ ἔστωσαν προφητεῖαι, ἡ μὲν ἀρσενική...ἡ δὲ δευτέρα θῆλυς οὖσα πρώτη ὡρίσθη ἔρχεσθαι ἐν τῇ τῶν συζυγιῶν π.* *Hom.Clem*.3.22; **5.** *coming forth*, of Son's generation *ἐγεννήθη τοίνυν ἀμερίστῳ π.* Const.ap.Gel.Cyz.*h.e*.suppl.1(p.193.10); of his coming forth in the two 'generations', eternal and human, Leont.H.*Nest*.4.3(M.86.1657D); of Inc. *π. σαρκικῇ ἐκ τῆς...παρθένου τεχθῆναι* *ib*.4.9(1669B); *τὴν θεανδρικὴν...ἐκ τῆς...Μαρίας π.* ‡Caes.Naz.*dial*.20(M.38.876); **6.** *promotion* *ἡ εἰς τὴν προεδρίαν π.* Jo.Mosch.*prat*.197(M.87.3084B); **7.** *coming in advance* *π. ἣν προελήλυθεν ...Χριστοῦ...Ἰωάννης ὁ βαπτιστής* Just.*dial*.50.2(M.6.585C); v. *προσέλευσις*.

προελεχθῇ, f.l. for *προλεχθῇ*, Didym.*Ps*.4:1(M.39.1165B) v. *προλέγω*.

προεμβάλλ-ω, **1.** *project, hurl into* *σφᾶς αὐτοὺς...παρεμβεβληκότες ἀφύκτῳ δίκῃ* Cyr.*hom.pasch*.24(5^{2}.289E); **2.** *interpose*, ref. mediation between divine and human *εἰκότως ὁ...θεὸς...μέσην τινὰ ∼ει τὴν τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ λόγου θείαν καὶ παναλκῆ δύναμιν* Eus.*l.C*.11(p.227.16; *παρεμ-* M.20.1381B), but cf.id.*d.e*.4.6(p.159.1; M.22.265A).

προεμμελετάω, *occupy oneself with in advance*, c. dat., Eus.*l.C*.6(p.209.15; M.20.1345C); id.*d.e*.4.15(p.176.14; M.22.293B).

***προεμπορεύομαι**, *acquire in advance*, Gr.Nyss.*hom.opif*.22.8(M.44.209A).

προεμφαίνω, *show forth in advance*; of prophets, Chrys.*hom.85.3 in Mt*.(7.808A).

***προεμφράσσω**, *stop up beforehand*, Clem.*paed*.2.6(p.188.1; M.8.453A).

***προεναλείφω**, *anoint beforehand*, *Hom.Clem*.20.16.

***προεναπόκειμαι**, *be previously stored up*, Bas.*hom*.12.9(2.105E; M.31.405B).

προενάρχομαι, *begin before*, Chrys.*hom.16.3 in 2Cor*.(10.556B); *cat.2Cor*.8:6(p.401.17).

***προενατενίζ-ω**, *gaze upon, fix attention on beforehand*, Or.*comm.in Rom*.1:1(*JTS* 13 p.211); †Bas.*Is*.208(2.534E; M.30.477A); *τῇ ὀξυωπίᾳ τῆς διανοίας ∼ειν τῷ μέλλοντι* *ib*.254(573E; M.568A).

***προεναυλίζομαι**, *inhabit previously*, Cyr.*ador*.10(1.360B).

προένειμι, *exist in beforehand* *προένεστι τὰ τῶν αἰτιατῶν τοῖς αἰτίοις* Dion.Ar.*d.n*.2.8(M.3.645D); *θεῷ...ἐν ᾧ ὁ τοῦ εἶναι αὐτοῦ λόγος προένεστι, ὡς ἀρχὴ καὶ αἰτία* Max.*ambig*.(M.91.1080C); *οὐδὲν...ἔστι τῶν ὄντων οὗ μὴ παρὰ τῷ θεῷ πάντως ὁ λόγος προένεστιν* *ib*.(1329B).

***προένεξις, ἡ**, *previous implication*, Germ.CP *vit.term*.17(M.98.121A).

***προενηχ-έω**, *instruct in advance* *∼οῦντος αὐτοῖς* [sc. prophets] *τοῦ...πνεύματος...γνῶσιν* Cyr.*Abac*.59(3.574A).

προενθύμησις, ἡ, *previous thought*, Isid.Pel.*epp*.3.66(M.78.773C).

***προενθυμητέον**, *one must consider beforehand*, *Symb.Ant*.(345)3 ap.Ath.*syn*.26(p.252.14; M.26.729A).

***προενόω**, *unite with in advance*, Bas.*reg.fus*.7.1(2.346A; M.31.929A); *τῷ σώματι π. ὁ λόγος* Leont.H.*Nest*.2.20(M.86.1580D).

***προενριζόω**, *root in first* *εἴδησιν π. αὐτοῖς* Cyr.*ador*.7(1.235C).

***προεντέλλομαι**, *enjoin before*, Cyr.*ador*.7(1.234E).

προεντίθημι, *set within beforehand* *τῇ φύσει προενθεὶς...τὴν γνῶσιν* Tit.Bost.*Man*.2.2(M.18.1133C); *ib*.2.3(1140A); *τὴν προεντεθεῖσαν τῷ σώματι...βλάβην* Gr.Nyss.*or.catech*.37(p.142.12; M.45.93B); Epiph.*haer*.66.10(M.42.44C; corr. *προεκέκτητο* p. 31.2).

***προεντρυφάω**, *revel in before*, Cyr.*Jo*.6.1(4.625C).

***προεντύνω**, *raise forth*, Paul.Sil.*ambo*.112(M.86.2256A).

***προεντυπόω**, *impress on beforehand*, Gr.Nyss.*Eun*.8(2 p.185.6; M.45.777D).

***προεξαπατάω**, *deceive thoroughly beforehand*, Or.*Cels*.1.30(p.82.5; M.11.717B).

***προεξαρπάζ-ω**, *snatch away* from *beforehand* *ὕβρεως ἑαυτὴν ∼ει* Chrys.*pan.Pelag.Ant*.1.1(2.585C); id.*hom.9.3 in 2Cor*.(10.503A); ‡Chrys.*hom*.8.6(12.379D).

***προεξεικονίζω**, **1.** *depict previously*, Thdr.Stud.*epp*.2.199(M.99.1609B); **2.** *prefigure* *ὁμοίωμα...τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ καμίνῳ τῶν παίδων προεξεικονίσθη* Ephr.Ant.*fr*.(M.86.2108B); of rock of Ex.17:6 prefiguring BMV, ‡Meth.*Sym.et Ann*.8(M.18.369B).

***προεξευμαρίζω**, **1.** *make easy beforehand* *πορείαν...προεξευμαρίσαντος τοῦ θεοῦ* Eus.*d.e*.3.7(p.146.8; M.22.245B); of Christ's teaching facilitating Roman pacification of world, id.*l.C*.16(p.250.6; M.20.1424C); Cyr.*Jo*.2.5(4.194E); id.*Is*.5.4(2.818E); **2.** *smooth away* *π. φόβον* id.*Jo*.10.2(4.914A).

***προεξευμενίζομαι**, *propitiate beforehand*, Isid.Pel.*epp*.4.184(M.78.1276B).

προεξευρίσκω, *find out, devise beforehand* *Ἄρειος...πάθος καὶ τομὴν καὶ ῥεῦσιν προεξεῦρεν* ‡Ath.*Apoll*.1.21(M.26.1129B); Aen.*dial*.(M.85.972A); Cyr.*Juln*.2(6^{2}.54B).

***προεξήγημα, τό**, *preliminary observation*, Meth.*symp*.10.1(p.121.16; M.18.192C).

***προεξήγησις, ἡ**, *preliminary observation*, Anast.S.*hod*.21(M.89.281D).

***προεξομολογ-έομαι**, *confess beforehand* *κατὰ κυριακὴν...συναχθέντες...εὐχαριστήσατε ∼ησάμενοι τὰ παραπτώματα ὑμῶν* *Did*.14.1; †Jo.Jej.*poenit*.(M.88.1929B).

***προεξοπλίζομαι**, *arm oneself thoroughly*, Cyr.*Jo*.6.7(4.436A).

***προεξυπνίζομαι**, *awake first*, Thphn.*chron*.p.89(M.108.268C).

προεορτάζω, *keep festival beforehand*, Gr.Naz.*or*.39.14(M.36.349B); id.*ep*.115(M.37.212C).

προεόρτιος, *for a festival*, ref. pre-paschal fast *τὴν συννέκρωσιν Χριστοῦ τοῦτο δύναται, καὶ κάθαρσις ἐστι π.* Gr.Naz.*or*.40.30(M.36.401B); of Easter Eve ceremonies *οἷον εὐφροσύνη τις π.* *ib*.45.2(625A); of first evening of sabbath *π. ἑορτή* Proc.G.*Gen*.1:5(M.87.57C); of Palm Sunday as festival preparatory for festival of Easter, Sophr.H.*v.Mar.Aeg*.8(M.87.3704B); of mid-Pentecost in rel. to Ascension Day, Leont.N.*serm*.2(M.93.1584B); of feast of Nativity of Jo. Bapt. as preparation for feast of Christ's Nativity, Thdr.Stud.*or*.8.10(M.99.757B).

προέορτος, = foreg.; of Lent, Eus.*pasch*.4(M.24.697C); Ath.*apol.Const*.15(M.25.613A).

***προεπᾴδω**, *utter preliminary warning*, ref. those desiring to become catechumens *προβασανίσαντες τῶν ἀκούειν σφῶν βουλομένων τὰς ψυχὰς καὶ κατ' ἰδίαν αὐτοῖς προεπᾴσαντες* Or.*Cels*.3.51(p.247.6; M.11.988A).

***προεπεύχομαι**, *petition beforehand*, ‡Caes.Naz.*dial*.140(M.38.1068).

***προεπιδίδωμι**, *make good progress*, Clem.*str*.6.17(p.514.24; M.9.393A).

***προεπίδοσις, ἡ**, a *being foremost in giving* *φιλιάζειν...πρὸς ἅπαντας διὰ τῆς εὐμεταδότου καὶ φιλοφρόνου δεξιώσεως καὶ π.* Thdr.Stud.*epp*.1.11(M.99.948B).

***προεπικαλέω**, *invite*, Polyc.*ep*.3.1.

προεπινο-έω, **1.** *conceive as preceding* *ἐπεὶ οὖν πρόκειται τὸ 'ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος', σαφῶς ἰδεῖν, ἀρχὴ δὲ...ἀποδέδοται εἰρῆσθαι ἡ σοφία, καὶ ἔστι ∼ουμένη ἡ σοφία τοῦ αὐτὴν ἀπαγγέλλοντος λόγου, νοητέον τὸν λόγον ἐν τῇ ἀρχῇ, τοῦτ' ἔστι τῇ σοφίᾳ, ἀεὶ εἶναι* Or.*Jo*.1.39(42; p.51.7; M.14.101C); *ib*.2.12(6; p.68.5; 133B); Ath.*decr*.8(p.7.27; M.25.'457'(429)B); *τοῦ αἰτιατοῦ π. τὸ αἴτιον* Bas.*Eun*.1.20(1.232B; M.29.557B); *ib*.2.12(247C; M.593C); †Bas.*ep*.362(3.464D; M.32.1104B); *τίς οὕτως ἄθεος ὥστε π. τοῦ θεοῦ τὸ μὴ εἶναι*; Gr.Nyss.*Eun*.8(2 p.190.10; M.45.785A); id.*hex*.proem.5(M.44.65D); of the divine activity, not to be predicated of separate Persons of Trin. in isolation *οὐκ ἄναρχος δὲ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ κίνησις ἐκ τοῦ πνεύματος· ἀλλ' εὑρίσκομεν ὅτι ἡ ∼ουμένη ταύτης δύναμις ἥτις ἐστὶν ὁ μονογενὴς θεός, πάντα ποιεῖ...καὶ αὐτὴ πάλιν τῶν ἀγαθῶν ἡ πηγή, ἐκ τοῦ πατρικοῦ βουλήματος ἀφορμᾶται* id.*tres dii*(M.45.129A); *τῆς ἀρχῆς οὐδέν τι ἐστὶ πρεσβύτερον...ἢ πάντως ἐκβήσεται τοῦ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν ἀρχή, ∼ουμένου τινὸς ἑτέρου καὶ προανίσχοντος αὐτῆς* Cyr.*Jo*.1.1(4.10E); of Christ's natures *λαβόντες ἐκ τῆς μετὰ τὴν ἕνωσιν θεωρίας...τὴν διάγνωσιν, ὡς δύο φύσεων...ταύτας καὶ ∼οῦσιν αὐτοῦ* Leont.H.*monoph*.24(M.86.1785A); Max.*ambig*.(M.91.1036C); *τῶν ἐκ θεοῦ γενομένων...ἡ γένεσις τῆς κινήσεως ∼εῖται* *ib*.(1072A); *ib*.(1180B); **2.** *devise, think out*, Thdt.*Rom*.1:31(3.28).

προεπισημαίνω, *point out in advance*, Eus.*ecl*.3 proem.(M.22.1120D); id.*Ps*.37:5–12(M.23.344B) = †Bas.*hom.in Ps*.37(1.368A; M.30.96B).

προεπιστέλλω, *send letter in advance*, Gr.Naz.*ep*.19(M.37.53A).

***προεπιστορέννυμι**, *spread out before*, Rom.Mel.3.58(*SBBAW* 1898^{2},p.137).

***προεπιστρεπτικός**, *leading to conversion*, Or.*sel.in Ps*.2:5(M.12.1108A).

***προεπιτάσσω**, *enjoin before*, Cyr.*ador*.7(1.219C).

***προεπιτείνω**, *extend*, Didym.*Pr*.30:15(M.39.1641B).

***προέργω**, *exclude previously*; from sacred functions, Thdr.Stud. *epp*.2.211(M.99.1637A).

προερμηνεύω, *explain previously*, ‡Chrys.*pasch*.6.1(p.119.9; 8. 264E); Thdt.*Is*.40:7(2.327; προμηνεύει p.156.4); Anast.S.*hod*.14(M. 89.253A).

προέρχ-ομαι, **A.** in gen., **1.** *go forth, walk abroad*, Epiph.*haer*. 16.1(p.211.5; M.41.249A); ref. sabbath law οὐδὲ γὰρ ἐξῆν προελθεῖν Chrys.*hom.89.1 in Mt.*(7.832B); **2.** *go out*, of monks and nuns from monasteries οὐ χρείαν ἔχω, ἵνα μὴ ἀναγκασθῶ καὶ προελθεῖν. αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι πᾶσαι κατὰ κυριακὴν ~ονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ χάριν τῆς κοινωνίας Pall.*h.Laus*.59(p.153.20; M.34.1236B); οὐ...φέρει σοι τὸ ~εσθαι τοιαύτην ὠφέλειαν, ὅσον τὸ καθέζεσθαι *Apophth.Patr.*(M.65. 417A); of catechumens, etc., leaving church before Mass of Faithful προέλθετε, οἱ κατηχούμενοι, ἐν εἰρήνῃ *Lit*.ap.*Const.App*.8.6.14; π., οἱ ἐνεργούμενοι *ib*.8.7.9; of king leaving palace, compared with Christ leaving invisible state at Second Advent, ‡Jo.D.*Const*.13(M. 95.329C); **3.** *make official progress, appear publicly*; of high officials, *Chron.Pasch*.p.293(M.92.736A); *ib*.p.383(984A); **4.** *come into being, appear, happen* αἰώνιός ἐστι μετὰ τὸν Μωϋσέως θάνατον προελθοῦσα ἡ προφητεία Just.*dial*.30.1(M.6.540A); τὰ σύμπαντα...εἰς τὸ εἶναι προελθόντα Eus.*e.th*.3.2(p.142.12; M.24.977A); ἡ μὲν κατάρα προῆλθεν Apoll.*fr*.125(p.238.6)ap.Thdt.*eran*.2(4.170); μὴ φυσικῇ τινι ταῦτα προελθεῖν ἀκολουθίᾳ Philost.*h.e*.12.9(M.65.617C); **5.** *precede* τῶν προελθόντων με Ign.*Rom*.10.2; τῶν προελθόντων αὐτοῦ προφητῶν Just. *1apol*.23.1(M.6.364A); Ἰωάννης...προελήλυθε βοῶν...μετανοεῖν id. *dial*.51.2(M.6.588C).

B. theol., *come forth, proceed*; **1.** of Son's generation Χριστὸν τὸν ἀφ᾽ ἑνὸς πατρὸς προελθόντα Ign.*Magn*.7.2; λόγος, προελθὼν ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς δυνάμεως Tat.*orat*.5(p.6.2; M.6.817A); ref. pagan adumbrations of Christian Logos doctrine προελθὼν ὁ λόγος δημιουργίας αἴτιος, ἔπειτα καὶ ἑαυτὸν γεννᾷ, ὅταν ὁ λόγος σὰρξ γένηται, ἵνα καὶ θεαθῇ Clem.*str*.5.3(p.336.12; M.9.33A); προελθὼν γνῶσις, τουτέστιν ὁ υἱός id.*exc.Thdot*.7(p.108.4; M.9.657B); οὐ βούλεται [sc. Marcellus]...τὸν υἱὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεγεννῆσθαι...οἷα δὲ λόγον αὐτὸν σημαντικόν τινος...προελθεῖν τοῦ θεοῦ φάσκει Eus.*Marcell*.2.8(p.106. 28; M.24.913B); γέννημα γὰρ τὸ προελθὸν τοῦ προεμένου γίγνεται πατρός Marcell.*fr*.31 *ib*.(p.106.31; 913B); ὁ λόγος προελθὼν ἐγίνετο τοῦ κόσμου ποιητής, ὁ καὶ πρότερον ἔνδον νοητῶς ἑτοιμάζων αὐτόν Marcell.*fr*.54 *ib*.(p.107.28; 916A); ὁ...λόγος προῆλθεν μὲν τοῦ πατρός, ἵνα πάντα δι᾽ αὐτοῦ γένηται Marcell.*fr*.108 *ib*.2.2(p.42.16; 796A); προῆλθεν ὁ λόγος δραστικῇ ἐνεργείᾳ Marcell.*ib*.(p.42.23; 796A); τίς οὕτω κτηνώδης, ὥστε ἀκούων θεὸν λόγον ἐκ θεοῦ προελθόντα...πρὸς τὰ σώματος πάθη τοῖς λογισμοῖς καταπίπτειν; Bas.*Eun*.2.5(1.241E; M. 29.581B); υἱόν...αὐτοάγαθον ἐκ τῆς...πηγῆς τῆς πατρικῆς ἀγαθότητος προελθόντα *ib*.2.25(261E; M.629B); in Sabellian view διὰ τὴν λειτοταξίαν ἀνθρωπίνην προεληλυθέναι τὸν υἱὸν ἐκ τοῦ πατρὸς προσκαίρως ‡Gr.Nyss.*Ar.et Sab*.6(M.45.1289B); γέννημα...οὐκ ἀπορρεῦσαν ἐκ πατρός, οὐδὲ ἀποτμηθέν τε καὶ διαιρεθέν, ἀλλ᾽ ἀπαθῶς καὶ ὁλοκλήρως προελθὸν ἐκ τοῦ μηδὲν ἀποβεβληκότος ὧν εἶχε Melit.Ant.*hom*.ap. Epiph.*haer*.73.30(p.305.18; M.42.461A); ὁ υἱὸς προελθών, ἀεὶ ὢν παρὰ τῷ πατρί Epiph.*haer*.69.54(p.201.10; M.42.285D); οὐκ ἀλλαχόθεν οὐδὲ ἐξ οὐκ ὄντων, ἀλλὰ ἐκ πατρὸς προελθόντα *ib*.73.36(p.310.25; 469A); οὐσία...ἐνυπόστατος, ἐξ αὐτοῦ προελθοῦσα ἀπαθῶς τοῦ πατρός Chrys. *hom.4.1 in Jo.*(8.27D); ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς οὐσίας προῆλθεν ὁ υἱός Cyr. *thes*.12(5^{1}.109A); Thdt.*affect*.2(p.63.22; 4.755); Jo.D.*f.o*.1.6(M.94. 804A); **2.** of Inc. παρθένον τινά,...καὶ ἐξ αὐτῆς προῆλθεν ἀμνός *T.Jos*. 19.8; Just.*dial*.43.1(M.6.568A); θεὸν ἄνωθεν προελθόντα καὶ ἄνθρωπον ...γενόμενον *ib*.64.7(625A); οὗτος ὁ προελθὼν εἰς τὸν κόσμον, θεὸς καὶ ἄνθρωπος ἐφανερώθη Hipp.*fr.18 in Pss*.(p.146.2; M.10.608C); ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν...οὐκ εἰς τὸν ἄνθρωπον ὃν ἀνείληφεν ἀποβλέπων ...φησιν, ἀλλ᾽ εἰς τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς προελθόντα λόγον Marcell.*fr*.65 ap.Eus.*Marcell*.2.2(p.39.16; M.24.789C); τοῦ...τεχθησομένου καὶ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ...προελευσομένου Eus.*ib*.2.1(p.32.18; 777C); προῆλθεν ἄνθρωπος, μένων ὡς ἦν θεός Ath.*exp.Ps*.88:20(M.27.388C); Leont.H. *Nest*.4.14(M.86.1677D); τὴν ἐπὶ τῶν Αὐγούστου χρόνων προελθοῦσαν ...φύσιν id.*monoph*.5(M.86.1772C); **3.** of H. Ghost; **a.** in gen. Χριστός, οὗ...κῆρυξ προῆλθε τὸ ἐν Ἠλίᾳ γενόμενον πνεῦμα τοῦ θεοῦ, ἐν Ἰωάννῃ Just.*dial*.49.3(M.6.584B); Gnost. τὸ...τῆς ἀγάπης πνεῦμα κέκραται τῷ τῆς γνώσεως, ὡς πατὴρ υἱῷ καὶ ἐνθύμησις ἀληθείᾳ, ἀπ᾽ ἀληθείας προελθὸν ὡς ἀπὸ ἐνθυμήσεως ἡ γνῶσις Clem.*exc.Thdot*.7 (p.108.7; M.9.657B); **b.** of procession of H. Ghost, ref. Jo.20:22 δῆλον ὅτι ἐκ τοῦ λόγου τὸ πνεῦμα ἐξῆλθεν. πῶς οὖν, εἰ ἐκ τοῦ λόγου τὸ πνεῦμα προῆλθεν, πάλιν τὸ αὐτὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται; Marcell.*fr*.60 ap.Eus.*e.th*.3.4(p.158.30; M.24.1004D); τὸ πνεῦμα...ἐκ στόματος θεοῦ προεληλυθέναι Didym.(‡Bas.)*Eun*.5(1.307D; M.29. 737B); μόνον τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐκ πατρὸς προῆλθε καὶ τοῦ υἱοῦ ἔλαβε. τὰ δὲ ἄλλα πάντα κτιστὰ καὶ οὔτε προελθόντα ἐκ πατρὸς Epiph.*haer*. 69.34(p.182.32; M.42.256B); υἱὸς...γεννητὸς ἐκ πατρὸς καὶ πνεῦμα προελθὸν ἐκ πατρὸς *ib*.74.12(p.330.14; 497C); δύναμιν οὐσιώδη...τοῦ πατρὸς ~ομένην Jo.D.*f.o*.1.7(M.94.805B); **4.** of second and third Persons προῆλθεν ὁ θεὸς λόγος καὶ τὸ ἅγιον...πνεῦμα Epiph.*haer*. 76.47(p.401.3; M.42.616B); **5.** of aeons, ref. production of Valent. Jesus ἀπὸ...τῆς πρώτης τετράδος, ἐν θυγατρὸς τρόπῳ προῆλθεν ἡ δευτέρα τετράς Iren.*haer*.1.15.2(M.7.616A); ὅσα ἐκ συζυγίας ~εται, πληρώματά ἐστιν Clem.*str*.4.13(p.287.30; M.8.1297B); **6.** ref. pagan theogonies προῆλθε δὲ καὶ θεός τις δισώματος Athenag.*leg*.18.3(M.6. 928B).

προερωτάω, *ask previously*, Max.*schol.c.h*.2.5(M.4.48C).

προεστία-ω, *make festive beforehand*; pass., of prophets declaring future blessings, Thdr.Heracl.*Is*.61:10(M.18.1365C); ~θεὶς...προφήτης τῇ μελλούσῃ...σωτηρίᾳ Proc.G.*Is*.49:1–13(M.87.2476A); *ib*. 65:13–25(2708C).

προετοιμάζ-ω, *prepare in advance*; **1.** of God's purposes and providence προετοιμάσας τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ πρὶν ἡμᾶς γεννηθῆναι *1Clem*.38.3; ὄντες λίθοι ναοῦ προητοιμασμένοι εἰς οἰκοδομὴν θεοῦ πατρός Ign.*Eph*.9.1; *M.Polyc*.14.2; θεὸς...τὰ ἄξια ἑκάστῳ ~ων Just. *dial*.16.3(M.6.509B); *ib*.131.2(780C); *A.(Pass.)Andr*.10(p.24.24; M.2. 1236B); ref. Creation, Meth.*res*.1.34(p.271.7; M.41.1097B); Eus.*e.th*. 3.3(p.155.31; M.24.1000B); ref. Christian's reward βασιλεῖ δ᾽ ἀγαθῷ ...μείζονα προετοιμάσθαι κηρύττει τῶν ἐπάθλων τὰ γέρα id.*l.C*.6(p.209. 24; M.20.1345D); Chrys.*hom.3.2 in Philm*.(11.790C); **2.** of Christian's self-preparation ἐὰν οὖν προετοιμάσησθε καὶ μετανοήσητε...πρὸς τὸν κύριον Herm.*vis*.4.2.5; Clem.*fr*.28(p.216.32; M.9.757A); *A.(Pass.) Andr*.7(p.17.19; M.2.1229B); **3.** of Jo. Bapt. φωνὴ...~ουσα εἰς σωτηρίαν Clem.*prot*.1(p.9.20; M.8.65A); προοδοποιῶν παρεγένετο καὶ ~ων Chrys.*hom.10.3 in Mt.*(7.142E).

προετοιμασία, ἡ, *previous preparation*; of preparation of Passover, Clem.*fr*.28(p.216.30; M.9.757A); *Chron.Pasch*.p.218(M.92.532C); of Jo. Bapt.'s mission of repentance symbolizing believer's preparation to receive πνευματικὸν λόγον, Or.*Jo*.6.43(26; p.152.30; M. 14.276B); of preparation of sabbath, Jo.D.*hom*.4.29(M.96.629D).

***προετοιμαστής, ὁ**, *one who prepares before*, Epiph.*haer*.42.11 (p.136.13; M.41.744C); *ib*.66.75(p.116.16; M.42.148B).

προευλογέω, *bless beforehand*; of human nature as blessed before its creation by divine purpose of redemption, Cyr.*thes*.15(5^{1}.174D).

***προευπάσχω**, *be well treated previously* τοῦ θεοῦ χάρις ἦν, οὐ γὰρ προευπαθὼν εὐηργέτησεν...προευπαθόντες ἡμεῖς παρὰ τοῦ θεοῦ Chrys. *hom.4.2 in 2Tim.*(Gaume; πρὸ εὖ π. 11.681E) but cf. κακοπαθοῦντα *ib*.(681A).

προευτρεπίζ-ω, *make ready beforehand*; **1.** in gen.; of baptismal water preparing way for reception of H. Ghost by faithful, Or.*Jo*. 6.33(17; p.143.4; M.14.257A); of a doctrine preparing way for heresy, Bas.*Eun*.1.5(1.216A; M.29.520A); of baptismal formula in rel. to grace, Gr.Nyss.*bapt.diff*.(M.46.425A); of gratitude to God in rel. to παρρησία, Chrys.*hom.26.5 in Gen.*(4.253B); ἁγνὰ σκεύη ~ομαι Synes.*ep*.126(M.66.1508A); αὐτὸς ἑαυτῷ ~ει τὴν φλόγα Aen.*dial*.(M. 85.921C); **2.** of divine providence and purposes ἡ τοῦ Χριστοῦ παρουσία οὐ μόνοις Ἰουδαίοις ἀλλὰ καὶ τοῖς...ἔθνεσιν σωτήριος ἔσεσθαι προηυτρεπίζετο Eus.*d.e*.2.2(p.60.16; M.22.112A); ὁ προνοητικὸς γεωργὸς πάντα προευτρεπίσας †Bas.*Is*.142(1.478E; M.30.349A); Cyr. *glaph.Ex*.3(1.312D); νομὴν ὥσπερ τινὰ καὶ τόπον προευτρεπίσων ὑμῖν id.*Jo*.9(4.763E); ref. Creation, Thdt.*qu.13 in Gen.*(1.16); ref. salvation ~ων τῷ γένει τῆς σωτηρίας τὸ φάρμακον *ib*.37(51); ταῦτα τῆς προνοίας προευτρεπισάσης Socr.*h.e*.1.29.5(M.67.160C); ὁ ἀγαθὸς νομοθέτης...ἰάσεις πρὸ τῶν νοσημάτων τῇ γῇ ~ειν κελεύει Aen.*dial*.(M.85. 945B); ref. heavenly reward τῷ τῆς...δόξης...προηυτρεπισμένῳ αὐτῷ στεφάνῳ †Jo.D.*B.J*.40(M.96.1237A); of Christ τοῖς...οὐδέπω τεχθησομένοις ~ειν τὴν χάριν Cyr.*Jo*.2.1(4.135A); **3.** of preparation of men for spiritual gifts and perfection, Or.*Jo*.6.38(22; p.147.5; M.14. 265B); οὐδὲ αὐτοῖς μὴ προευτρεπισθεῖσιν πρὸς τὸ λαβεῖν αὐτὸν οὕτως ἂν σπουδαίως ἐπεδήμησεν *ib*.13.56(55; p.287.12; 505C); χρὴ ~ειν ἑαυτόν, ὅσον δυνατὸν εἰς τὸ ἀγαθόν· ἐνίοτε γὰρ γίνεται πρὸς αὐτὸν ἡ θεία χάρις αἰτοῦντα Mac.Aeg.*hom*.19.6(M.34.648A); τὴν ψυχὴν τῶν πολλῶν ~ων τῷ φόβῳ Chrys.*hom.23.2 in Rom.*(9.688C); Cyr.*Jo*.9(4.748D); ἡ φύσις τῆς κτίσεως...~ομένη πρὸς τὴν κοινὴν ἀναγέννησιν Gennad.*fr.Rom*. 8:22(p.381.14; M.85.1697B).

προευτρεπισμός, ὁ, *preparation*, Cyr.*ador*.7(1.234C).

***προευτρεπιστής, ὁ**, *one who prepares*, Cyr.*glaph.Ex*.3(1.320B).

***προευχαριστέω**, *give thanks in advance*, Cyr.*Jo*.12(4.1065A).

***προεύχομαι**, *pray for beforehand*, Max.*qu.Thal*.50(M.90.469A).

προεφοδεύω, *previously conduct on the way*, *cat.Apoc.*19:17(p.464.13).

προεφοδιάζομαι, *be set on the way, be instructed*, *Hom.Clem.*2.40.

***προεχθές**, *the day before yesterday*, *A.Pil.*B 15.5(p.321); Geo.Pis.*carm.*1.18(13 p.1).

***προεωσφόρος**, ὁ, *he who is before the day-star*; of Christ, ‡Chrys.*pasch.*6.5(8.272E); πρὸ ἑωσφόρου p.183.7); *Didasc.Jac.*1.14(p.752.4); *ib.*1.16(p.753.6).

***προζύμη**, ἡ, *leaven*, ‡Jo.D.*azym.*1(M.95.389C).

προζύμιον, τό, *leaven* τοῦ π. τοῦ ἐπουρανίου, ὅπερ ἐστὶν ἡ τοῦ θεοῦ πνεύματος δύναμις Mac.Aeg.*hom.*24.3(M.34.664C); of Israel as leaven of world κεκώλυτο γὰρ Ἕλλησιν ἐπιμίγνυσθαι Ἰουδαίους...ἔδει γὰρ τὸ π. ἰσχυρὸν γενέσθαι, ἵν' οὕτως τὸ ὅλον τοῦ κόσμου ζυμωθῇ Sever.*Eph.*2:14f.(p.309.5).

***προζωγραφ-έω**, **1.** *prefigure, depict beforehand*, Chrys.*comm.in Gal.*4:22(10.709D); ἀεὶ...θεός, ὅταν μέλλῃ πρᾶγμα μέγα διοικεῖν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις...τὴν σκιὰν αὐτοῦ ~εῖ ‡Chrys.*Abr.*3(2.745E); of pool of Bethesda as type of baptism, Chrys.ap.*cat.Jo.*5:2(p.228.6) for προγρ-, id.*hom.36.1 in Jo.*(8.207B); Bas.Sel.*or.*13.1(M.85.173A); of double paternity of Joseph foreshadowing divine and human origins of Christ, ‡Just.*qu.et resp.*66(M.6.1308C); προζωγράφησεν ἐν τῇ κιβωτῷ τὴν ἄχραντον...αὐτοῦ σάρκα *Chron.Pasch.*p.199(M.92.489B); of crossing of Red Sea prefiguring Virgin birth, Jo.Mon.*hymn.Blas.*1(M.96.1372B); **2.** *imagine in advance* τῶν νεκρῶν...ἐν τοῖς τάφοις ἔτι κειμένων, ἡ πίστις ἡμῖν ~εῖ τὴν ἀνάστασιν Thdt.*Heb.*11:1(3.613).

προηγ-έομαι, **1.** *lead, go before* ἐὰν ᾖ ἀγαθός, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ~ήσεται αὐτοῦ *Barn.*4.12; αὐτὸς [sc. Origen as teacher] δὲ συνεισῄει ~ούμενος καὶ χειραγωγῶν Gr.Thaum.*pan.Or.*14(p.33.5; M.10.1093A); ref. Const.'s divine guide at founding of CP δύναμις αὐτοῦ τις οὐρανία ~εῖτο Philost.*h.e.*2.9(M.65.472B); *lead a procession*, Marc.Diac.*v.Porph.*47; ‡Sophr.H.*liturg.*21(M.87.4001A); **2.** ptcpl., *previous* or *preliminary* ὑπερβὰς τὸ ~ούμενον τῆς φιλοσοφίας τῆς Ἑλληνικῆς...ὥρμησεν ἐπὶ τὴν ἀληθῆ διδασκαλίαν Clem.*str.*7.2(p.9.18; M.9.416A); ~ουμένης πολυβίβλου συγγραφῆς Or.*Jo.*10.17(13; p.187.15; M.14.336A); hence *previously mentioned*, Clem.*str.*1.21(p.85.24; M.8.873A); Eus.*d.e.*4.10(p.165.5; M.22.276A); **3.** *precede, come before* ~εῖται...πάντων τὸ βούλεσθαι Clem.*str.*2.17(p.153.21; M.8.1016A); Or.*Jo.*13.62(60; p.295.8; M.14.520A); ref. Creation οὐκ αὐτομάτως αὐτὰ γεγενῆσθαι...ἀλλ' αἰτίαν τούτων ~εῖσθαι Ath.*inc.*2.2(M.25.100A); τὸ δὲ ~εῖσθαι τὴν διὰ τῆς εὐχῆς κλῆσιν τῆς θείας οἰκονομίας Gr.Nyss.*or.catech.*34(p.127.13; M.45.85B); **4.** *take the initiative, be the first* to ἐπὶ τῷ τοὺς σφᾶς ἀποστερεῖν ~ουμένους ἀμνησικάκως φέρειν Eus.*d.e.*3.4(p.116.25; M.22.200B); **5.** *be superior* or *pre-eminent, rule*; **a.** *be a leader* or *ruler*, in Church; **i.** of descendants of Jude at Jerusalem ~οῦνται πάσης ἐκκλησίας ὡς μάρτυρες καὶ ἀπὸ γένους τοῦ κυρίου Heges.ap.Eus.*h.e.*3.32.6(M.20.284A); **ii.** of clergy in gen., prob. with special reference to presbyter-bishops τοὺς ~ουμένους ἡμῶν αἰδεσθῶμεν *1Clem.*21.6; ἐρεῖς...τοῖς ~ουμένοις τῆς ἐκκλησίας ἵνα κατορθώσωνται τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ἐν δικαιοσύνῃ Herm.*vis.*2.2.6; ~ουμένοις τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῖς πρωτοκαθεδρίταις *ib.*3.9.7; **iii.** of senior clergy, esp. teachers ποιμένες ἐσμὲν οἱ τῶν ἐκκλησιῶν ~ούμενοι Clem.*paed.*1.6(p.112.17; M.8.293C); id.*str.*6.17(p.510.29; M.9.385A); **iv.** of bishops τῷ ταύτης [sc. ἐκκλησίας] ~ουμένῳ Πολυκάρπῳ Eus.*h.e.*3.36.10(M.20.289B); *Const.App.*2.46.3; Chrys.*hom.10.2 in 1Tim.*(11.601C); **v.** of a prior of a monastery, Thdr.Stud.*epp.*1.22(M.99.977B); **b.** of advanced Christians, ref. Canaanite woman ἀπὸ τούτου οὖν τοῦ μέτρου τῆς δυνάμεως ἐταμιεύετο, τοῖς μὲν ~ουμένοις πλειόνα ἐπιδιδοὺς καὶ καλουμένοις υἱοῖς, τοῖς δὲ μὴ τοιούτοις ἐλάττονα Or.*comm.in Mt.*11.17(p.66.7; M.13.964A); **c.** of heavenly life, id.*Jo.*1.26(24; p.33.12; M.14.72B); *ib.*2.18(12; p.75.10; 145C); **d.** of Christ μαρτυρία τοῦ...βαπτιστοῦ περὶ Χριστοῦ...τὴν ~ουμένην αὐτοῦ ὑπόστασιν ἔτι διδάσκουσα διήκουσαν ἐπὶ πάντα τὸν κόσμον *ib.*2.35(29; p.94.13; M.14.177C); τῆς ~ουμένης οὐσίας Χριστοῦ *ib.*6.30(15; p.140.10; 252D); **6.** ptcpl., *of chief importance*, of things μηδὲ ταῦτα ὡς ~ούμενα, ἐκ δὲ τῆς κατὰ τὸν βίον κοινωνίας ὡς ἀναγκαῖα...προσιέμενος Clem.*str.*6.9(p.471.15; M.9.300B); ~ουμένη...ἡ γνῶσις *ib.*(p.471.17; 300C); ταῦτα γὰρ μάλιστα ~ούμενα ἐν τῇ...ψυχῇ κατέχω Const.ap.Ath.*apol.sec.*68(p.146.7; M.25.369B); ~ούμενον γὰρ πρόσταγμα τοῦ κυρίου ἐστὶ τὸ 'πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα' Bas.*reg.br.*101(2.451B; M.31.1153A); Chrys.*hom.22.3 in Mt.*(7.278B); **7.** ptcpl., *primary* πάντων...αἴτιος τῶν καλῶν ὁ θεός, ἀλλὰ τῶν μὲν κατὰ ~ούμενον ὡς τῆς τε διαθήκης...τῶν δὲ κατ' ἐπακολούθημα ὡς τῆς φιλοσοφίας Clem.*str.*1.5(p.17.36; M.8.717D); οὐ περὶ αἰσθητῶν ποταμῶν ὁ ~ούμενος λόγος ἐστὶν τῷ ἐν...γραφαῖς λαλοῦντι πνεύματι Or.*Jo.*6.48(29; p.157.1; M.14.284A); τῷ ~ούμενον μὲν σημείων εἶναι τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τὴν εὐφροσύνην *ib.*10.12(10; p.183.2; 328A); ὁ ~ούμενος τῆς διανοίας σκοπὸς Eus.*d.e.*9.1(p.406.1; M.22.653D); ref. Mosaic divorce law οὐ ~ούμενος οὗτος ὁ νόμος ἦν Chrys.*hom.17.4 in Mt.*(7.227B); τὰ χρηστὰ...τῆς ~ουμένης τοῦ θεοῦ γνώμης ἐστὶ id.*hom.3.1 in Rom.*(9.448A); αὐτοῦ βούλημα ἦν, οὐχὶ ~ούμενον μέν, βούλημα δ' οὖν ὅμως id.*hom.28.1 in 2Cor.*(10.634E); **8.** ptcpl., *essential, true* πρὸ τοῦ κενῶσαι ἑαυτὸν ἐν τῇ ~ουμένῃ ὑπάρχοντα θεοῦ μορφῇ Or.*Jo.*20.18(16; p.350.27; M.14.613B); ἡμῶν δὲ ἡ π. ὑπόστασίς ἐστιν ἐν τῷ κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος *ib.*20.22(20; p.355.9; 621B); id.*princ.*4.3.5(21; p.331.9; M.11.385A); **9.** ptcpl., *universal, general* ἕκαστον ἐν μέρει μιᾷ προσβολῇ προσβλέπει, οὐ πάντα μέντοι κατὰ τὴν ~ουμένην ἐπέρεισιν Clem.*str.*6.17(p.512.26; M.9.388C).

***προηγητικῶς**, *initially, of one's initial purpose*, Iren.*haer.*5.27.2(M.7.1196C).

προηγουμένως, **1.** *primarily, principally* ἔστι δὲ αὐτοῖς π. βιβλίον ἐπιγραφόμενον Βαρούχ Hipp.*haer.*5.27(p.133.18; M.16.3203C); ἄνθρωπος π. γέγονεν εἰς ἐπίγνωσιν θεοῦ Clem.*str.*6.8(p.464.28; M.9.288B); ἔστω δὲ π. κοινὴ πᾶσιν αὕτη σπουδὴ Ath.*v.Anton.*16(M.26.868A); ψυχῇ π. μὲν καρπὸς ἡ ἀλήθεια Bas.*leg.lib.gent.*2(p.44; M.31.568B); π. γὰρ τὸ εἰδοποιοῦν τὴν ψυχὴν οὐδὲν ἄλλο ἐστίν, ἀλλ' ἢ ἡ ζωή Nemes.*nat.hom.*2(M.40.564B); νοσήματα πολλὰ ἔχομεν ψυχῶν, καὶ ταῦτα π. βούλεται θεραπεύειν Chrys.*hom.14.3 in Mt.*(7.181D); τὰ σημεῖα π. τῆς ψυχῆς ἕνεκεν ἐγένετο id.*hom.35.2 in Jo.*(8.205A); δεῖ π. βίον σεμνὸν καὶ τὸ πνεῦμα...ἔνοικον ἔχειν Anast.S.*hod.*1(M.89.40A); **2.** *excellently* τοὺς...ἐν δικαιοσύνῃ καὶ π. βεβιωκότας Clem.*str.*6.6(p.454.24; M.9.268B); **3.** *originally, in the first place* οὐ π. ὄντες ἄνθρωποι, ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκουσιν Or.*Jo.*32.18(11; p.457.11; M.14.792C); οὐ π. τὴν...εἰσῆγε νομοθεσίαν, ἀλλὰ πρότερον συντίθησιν ἀπολογίας Chrys.*hom.16.2 in Mt.*(7.205B); ἡδονὴ καὶ λύπη...τῇ φύσει τῶν ἀνθρώπων π. οὐ συνεκτίσθη Max.*cap.*1.65(M.90.1204C); **4.** *of one's primary purpose, of one's original choice* οὐκ εὐθὺς δ' εἴ τις μὴ π. ἐπιτελεῖ, κατὰ περίστασιν αὐτὸ ποιεῖ Clem.*str.*1.1(p.12.22; M.8.708A); Chrys.*hom.39.1 in Mt.*(7.431E); οὐδὲ...π. ... ἔρχεται, ἀλλὰ παριὼν id.*hom.31.2 in Jo.*(8.177B); **5.** *emphatically, definitely* δύναται γὰρ πτωχὸς μὲν...εἶναι...ἐπιθυμεῖν δὲ...ὃ π. οὐ χρή *Hom.Clem.*15.10; **6.** *essentially, in respect of one's essential nature* οὐδὲ γὰρ ὁ λόγος...π. σὰρξ γέγονε Iren.*haer.*1.9.3(M.7.541B); ἐσθίει καὶ πίνει καὶ γαμεῖ οὐ π., ἀλλὰ ἀναγκαίως Clem.*str.*7.12(p.51.3; M.9.497C); πάντα φασκόντων σώματα τὰ π. ὑφεστηκότα Or.*Cels.*3.47(p.243.20; M.11.981B); π. μὲν οὖν ἕστηκεν ὁ πατὴρ ἄτρεπτος...ὢν id.*Jo.*6.38(22; p.147.7; M.14.265B); μονογενὴς π. τὸ καθ' ἑαυτὸν υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστὶ Cyr.*inc.unigen.*(5^1.680B); **7.** *as a leader* τὸν π. εἰς ἐπισκοπὴν κατασταθησόμενον Or.*Cels.*3.48(p.244.25; M.11.984A).

***προηλόω**, *crucify*, Leont.H.*monoph.*46(M.86.1797A).

***προημερόω**, *soothe first*, Bas.*Eun.*2.11(1.246B; M.29.592B).

***προθαυμάζω**, *admire beforehand*, Hipp.*haer.*9.9(p.242.12; M.16.3374A).

***προθαυματουργέω**, *effect miraculously before*, Sev.Ant.*res.*(p.800.9; M.46.629C).

***προθέλω**, *will beforehand* πάντα...αὐτῷ τὰ...ὄντα ἢ γενησόμενα κατὰ τὴν οὐσίαν προτεθέληται Max.*ambig.*(M.91.1328B).

πρόθεμα, τό, *edict* ἐκ τοῦ προθέμματος γνώμη *CG–CI* I 5 (Corinth, saec. iv–v); †Gregent.*leg.Hom.*61(M.86.613C); Jo.Mal.*chron.*13 p.338(M.97.504B); Evagr.*h.e.*2.18(p.79.23; M.86.2568A).

***προθεματίζω**, *lay down as a proposition, presuppose*, Leont.H.*monoph.*testimonia(M.86.1892B).

προθεμελιόω, *lay as foundation beforehand*, Cyr.*thes.*15(5^1.172E); *ib.*(174B); met. τὸν περὶ μοναρχίας τοῦ θεοῦ λόγον π. τῇ καρδίᾳ Cyr.H.*catech.*4.6.

***προθεολογέω**, *speak of previously as God*, Diod.*Ps.*88:11(M.33.1620D).

***προθεσία**, ἡ, v. προθεσμία.

πρόθεσις, ἡ, **I.** *purpose, intention, inclination*;

A. of men; **1.** *free choice, inclination*; **a.** in gen., Clem.*str.*3.12(p.231.23; M.8.1177C); Galerius ap.Eus.*h.e.*8.17.7(M.20.793A); οἰκείᾳ π. τῷ...Χριστῷ θυσία γενέσθαι *M.Das.*5.2; **b.** of human free will κατὰ π. αὐτεξουσίου ψυχῆς Meth.*symp.*3.13(p.42.15; M.18.81C); οὐσίᾳ μὲν καὶ φύσει ἄνθρωπος καλός..., ἀγαθὸς δὲ ἢ...κακὸς προθέσει Tit.Bost.*Man.*2.4(M.18.1140A); οὕτω τὸν ἄνθρωπον τετίμηκεν ὁ θεὸς...ἵν' ...ὁ ἄνθρωπος ἐλευθεριότητι προθέσεως ζηλωτὴς ὑπάρχῃ θεοῦ. ... ὅσα μὲν γὰρ φύσεως ἀνάγκῃ δρῶμεν, τούτων μεταβολὴν οὐκ ἐπιδεχόμεθα· ὅσα δὲ λόγῳ προθέσεως ποιοῦμεν, ταῦτα ἄλλοτε ἄλλως ἐν ἡμῖν ἔχει πρὸς τὰς ἐγγινομένας τῇ π. ῥοπὰς *ib.*2.5(1141C); ἡ δὲ π. ἐφ' ὃ βούλεται ῥέπει· ...οὕτως ἡ μὲν πρᾶξις ἀφώρισται τῇ αἱρέσει τῆς π. *ib.*2.6(1144B,C); **2.** *disposition* ἐν ὁσίᾳ καὶ ἀμώμῳ π. δουλεύοντας τῷ θεῷ *1Clem.*45.7; ὅταν ὁλοψύχῳ π. ποιῶμεν τὰς αὐτοῦ ἐντολάς Clem.*fr.*44(p.223.7);

δυνατόν τινα κατὰ π. βελτίστην λέγειν...τὰ μηδαμῶς...συμφέροντα Or.*Jo.*32.5(p.433.14; M.14.753A); ἀσεβῆ π. δείκνυσιν Ath.*apol.sec.*85 (p.163.20; M.25.400B); in catechumens π. ἀγαθή, καὶ ἐλπὶς ἐπακολουθοῦσα Cyr.H.*procatech.*1; ἡ π. γνησία οὖσα, κλητόν σε ποιεῖ *ib.*; Tit. Bost.*Man.*2.13(M.18.1160B); ref. Judas διάβολος ἤδη γενόμενος τῇ προαιρέσει Chrys.*hom.*81.3 *in Mt.*(7.776D; cj. προθέσει Gaume); Didym.*Ps.*3:8(M.39.1164C); plur. π., δόγματα, κρίσεις as elements constituting spiritual life of 'gnostic', Clem.*str.*2.17(p.153.24; M.8.1016B); ref. motives of converts, Or.*Jo.*19.12(3; p.311.30; M.14.548B); ἄπειροι γὰρ ἡμῖν...αἱ ψυχαί,...καὶ πλεῖστα ὅσα τὰ κινήματα καὶ αἱ π. καὶ αἱ ἐπιβολαὶ καὶ αἱ ὁρμαὶ id.*princ.*3.1.14(p.220.9; M.11.276C); **3.** *persuasion* εἰ ἐπιμένοιεν τῇ τοῦ Χριστιανισμοῦ π. Eus.*h.e.*8.2.4(M.20.748A); οἵτινες τῶν γονέων τῶν ἑαυτῶν καταλελοίπασι τὴν αἵρεσιν, εἰς ἀγαθὴν π. ἐπανέλθοιεν Galerius *ib.*8.17.7(M.20.793A); τεθάρρηκα τῇ περὶ πάντων ὑμῶν ὀρθῇ π. Alex.Al.*ep.Alex.*12(p.27.23; M.18.565D); **4.** *tenor* ὅταν...κατὰ τὴν π. τῆς ὑγιοῦς διδασκαλίας κοινωνικὸς ᾖς Or.*hom.5.14 in Jer.*(p.44.1; M.13.317A); **5.** *purpose, intention, plan,* Clem.*str.*4.1(p.249.4; M.8.1216B); ἄλλῃ μὲν π. τὴν ἀρχὴν...ὑπηγορεύσαμεν ἄλλῃ δὲ τὰ μετὰ τὴν ἀρχὴν Or.*Cels.*proem.6(p.54.36; M.11.649B); ἔστι γὰρ ὁ θυμὸς τῆς π. τῆς τοῦ θυμῷ ἐλέγχοντος, βουλομένης τὸν ἐλεγχόμενον...ἐπιστρέφειν id.*hom.20.1 in Jer.*(p.177.5; M.13.500D); Meth.*symp.*3.14(p.44.14; M.18.85A); of partic. intention κατὰ πρόθεσιν εὐνουχίας ὁμολογήσας μὴ γῆμαι Clem.*str.*3.15(p.241.4; M.8.1197A); τῆς περὶ τὰ κρείττω π. Eus.*d.e.*1.9(p.40.29; M.22.77D); ὅσοι...προθέσει εὐλογιῶν πολιτεύονται Nil.*epp.*1.68(M.79.112B); phrases ποιῆσαί τι παρὰ πρόθεσιν Or.*princ.*3.1.4(p.199.3; M.11.253A); Max.*carit.*3.85(M.90.1044B); ἐν π. Jo.Mal.*chron.*11 p.277(M.97.420A); **6.** *policy* μὴ καὶ τὴν π. τῆς δωροφορίας [i.e. people's offerings for charity] ὑβρίσῃς, τὸν τρόπον τῆς δαπάνης αὐτῆς ἐρευνῶν Isid.Pel.*epp.*1.187(M.78.304A).

B. of God, *purpose, counsel*; **1.** ref. Creation οὐδὲ...ποιήσας τὸ φῶς, ἔπειτα ἰδών, καλὸν εἶπεν· ὁ δέ, καὶ πρὶν ἢ ποιῆσαι, οἷον ἔσται, εἰδώς, τοῦτο ἐπῄνεσεν· τὸ δ' ἐγένετο δυνάμει ποιοῦντος καλὸν ἄνωθεν διὰ τῆς ἀνάρχου π. τὸ ἐσόμενον ἐνεργείᾳ καλόν Clem.*str.*6.12(p.483.3; M.9.324A); πάντων...ὄντων...ἐν τῷ θεῷ προϋπάρχουσι...οἱ λόγοι, καθ' οὓς καὶ εἰσὶ τὰ πάντα...καὶ διαμένουσιν ἀεὶ τοῖς ἑαυτῶν κατὰ πρόθεσιν λόγοις Max.*ambig.*(M.91.1329A); **2.** ref. predestination ἐπίστησον εἰ προορισμὸς καὶ π. διαφέρει, ὡς μετὰ τοῦ προορισμοῦ τὴν π. γενέσθαι· ὥστε κατὰ τὰ ἐννοήματα τοῦ θεοῦ γίνεσθαι τὸν προορισμόν, κατὰ δὲ ταῦτα τὴν περὶ ὧν προώρισε π. οὐσιωμένων πως ἐπακολουθεῖν καὶ εἰς ἔργον ἐχομένων τοῦ προορισμοῦ Or.*comm.in Eph.*1:9(p.240); **3.** ref. election ὁ κατὰ πρόθεσιν τὸν ἐκλεκτὸν καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τό τε ἐσόμενον ὡς ἤδη ὑπάρχον ἐγνωκὼς Clem.*str.*7.7(p.29.11; M.9.453B); οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν...ἀλλὰ κατ' ἰδίαν π. Chrys.*hom.2.1 in 2Tim.*(11.666E); **4.** ref. prayer αὐτόθεν δὲ ἀπεμφαίνει, ἀτρέπτου ὄντος τοῦ θεοῦ καὶ τὰ ὅλα προκατειληφότος μένοντός τε ἐν τοῖς προδιατεταγμένοις, εὔχεσθαι, οἰόμενον μετατρέψειν διὰ τῆς εὐχῆς αὐτοῦ τὴν π. Or.*or.*5(p.311.4; M.11.433B).

C. of Logos τοσαύτην εἶναι...τὴν δύναμιν, ὅση ἐστὶ καὶ ἡ π. Gr.Nyss. *or.catech.*1(p.10.8; M.45.16A); of purpose of Son in Inc., *ib.*32(p.115.12; 80A).

D. of H. Ghost δύναμιν...πρὸς πᾶσαν π. σύνδρομον ἔχουσαν τῇ βουλήσει τὴν δύναμιν Jo.D.*f.o.*1.7(M.94.805B).

E. of disposition of Christ's human nature ἀσχέτῳ δὲ στοργῇ πρὸς τὸ καλὸν ἑαυτὸν συνάψας, ἀνάλογόν τε τῇ οἰκείᾳ π. καὶ τὴν τοῦ θεοῦ λόγου συνέργειαν δεχόμενος Thdr.Mops.*fr.inc.*7(p.296.36; M.66.977B); ὅθεν καὶ τὴν περὶ τὰ καλὰ π. ἀκέραιον αὐτῷ διεφύλαττεν. οὐ γὰρ δὴ τοῦτο φήσομεν ὅτι περ ὁ ἄνθρωπος π. εἶχεν οὐδεμίαν, ἀλλ' ὅτι προὐτεθεῖτο μὲν αὐτῷ τὸ καλόν· μᾶλλον δὲ πλείστη αὐτῷ τῆς κατὰ πρόθεσιν προσῆν ἥ τε τοῦ καλοῦ στοργὴ καὶ τὸ τοῦ ἐναντίου μῖσος· διεφυλάττετο δὲ αὐτῷ τὰ τῆς π. ἀκέραια ὑπὸ τῆς θείας χάριτος *ib.*14 (p.308.21; 989D).

F. of Devil's purpose in accomplishing Christ's death, Oecum. *Apoc.*12:15(p.147).

II. ἄρτοι τῆς προθέσεως *shewbread*;

A. in OT, Bas.*hom.in Ps.*33(1.142D; M.29.349B), etc.; interpreted as signifying tribes of Israel, cf.Or.*hom.13.3 in Lev.*(p.471.13; M.12.547A); Christ as sacrificed, *ib.*(p.471.23; 547B); commemoration in eucharist of Christ's sacrifice, *ib.13.5*(p.476.10ff.; 550C,D); twelve orders of creation, *ib.13.4*(p.474.22; 549C); twelve apostles, Cyr.*ador.*10(1.346A); fruits of the earth, Thdt.*qu.60 in Ex.*(1.164); twelve months of year, Cosm.Ind.*top.*2(M.88.92B); their method of composition signifying unity of substance and diversity of Person of Father and Son, cf.Or.*hom.13.4 in Lev.*(p.473.14ff.; 548C); table of shewbread denoting τὴν ἀναίμακτον θυσίαν, δι' ἧς εὐλογούμεθα τὸν ἄρτον ἐσθίοντες τὸν ἐξ οὐρανοῦ, τουτέστι Χριστόν Cyr.*ador.*13(1.457E); shewbread itself as type of eucharist, Jo.D.*f.o.*4.13(M.94.1149C).

B. designating eucharistic bread ἡμεῖς ἐπὶ σινδόνος τὸν ἄρτον τῆς π. ἁγιάζοντες, σῶμα Χριστοῦ ἀδιστάκτως εὑρίσκομεν Isid.Pel.*epp.*1.123(M.78.265A); ματαιάζουσιν οἱ τὸν τῆς π. ἄρτον καὶ τὸ κερασθὲν ἀρτίως ποτήριον, τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ προσάγειν μελλούσης τῆς λειτουργικῆς τάξεως, ὕμνον...λέγειν παραδεδωκότες τῷ λαῷ, τῷ γινομένῳ πράγματι πρόσφορον...βασιλέα δόξης προσφέρειν ἢ καὶ προσαγορεύειν τὰ εἰσφερόμενα καὶ μηδέπω τελειωθέντα, διὰ τῆς ἀρχιερατικῆς ἐπικλήσεως Eutych.*pasch.*8(M.86.2400C); ὁ ἄρτος τῆς π. λέγεται ἤγουν ἀποκαθαιρόμενος καὶ ἐμφαίνει τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χρηστότητος τοῦ θεοῦ, ὅτι ὁ υἱὸς...ἄνθρωπος γέγονε ‡Bas.*h.myst.*28 (p.263.21); Jo.D.*f.o.*4.13(M.94.1145A).

III. eucharistic; **A.** *setting forth* of eucharistic offering θεὸς ὁ εὐλογῶν καὶ ἁγιάζων πάντας ἡμᾶς ἐπὶ τῇ π. τῶν θείων καὶ ἀχράντων μυστηρίων *Lit.Jac.*(p.182.2).

B. *offertory* τὴν εὐχὴν τῆς π. *Lit.Jac.*(p.180.14); *Lit.Marc.* (Brightman p.124.21); *Lit.Chrys.*(p.360.28).

C. part of church where πρόθεσις takes place, i.e. sacristy or north side of *bema* ἀνηγέρθη ἐκ θεμελίων ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἡμῶν π. *IGC As.Min.*118 (saec. v–vi); typifying Golgotha, Jo.Jej.*liturg.*(p.441); ‡Sophr.H.*liturg.*2(M.87.3984B); *ib.*8(3988D); of greater sanctity than Holy of Holies, as representing Bethlehem and Upper Room, *ib.*9 (3989B); *ib.*21(4001B); ἡ ἀποκαθίστασις τῶν δώρων ἐν τῇ π. Thdr.Stud. *praesanct.*(M.99.1689C); *Lit.Chrys.*(p.356.15).

D. *credence-table* on which πρόθεσις was performed προσκυνήματα τρία ἔμπροσθεν τῆς π. ποιήσαντες *Lit.Chrys.*(p.356.16).

E. eucharistic elements as set forth (= ἄρτοι τῆς π.) εὐλόγησον τὴν π. ταύτην *Lit.Jac.*(p.180.17); *Lit.Chrys.*(p.360.23,34).

IV. *preposition* in theol. controversy, ref. Marcellus' citation of Rom.1:4 as τοῦ προορισθέντος υἱοῦ θεοῦ: οὐ τὴν λέξιν μόνην τὴν ἀποστολικὴν παρέφθειρεν, ἀλλὰ καὶ τὴν διάνοιαν αὐτὴν διὰ τῆς προσθήκης τῆς τοῦ πρὸ προθέσεως Eus.*Marcell.*1.2(p.12.7; M.24.737C); οὐ γὰρ ὑπ' αὐτοῦ φησιν, οὐδ' ἐξ αὐτοῦ τὰ πάντα γεγενῆσθαι, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ. ἡ δὲ διὰ πρόθεσις τὸ ὑπηρετικὸν σημαίνει id.*e.th.*2.14(p.116.2; M.24.929B); ref. Pr.8:27a ἡ γὰρ 'σὺν' π. ... τὴν κατὰ τὸ αὐτὸ σὺν ἑτέρῳ παρουσίαν δηλοῖ *ib.*3.3(p.156.30; 1001A); ref. 2Cor.13:13, Rom.15:30 εἰ τοίνυν ἀντὶ τῆς 'καὶ' τῇ 'σὺν' ἐθελήσαιμεν χρήσασθαι, τί διάφορον πεποιηκότες ἐσόμεθα; Bas.*Spir.*59(3.50A; M.32.176C); ref. Rom.11:36 ἔδειξε...ὁ ἀπόστολος ὡς οὐκ οἶδε τῆς 'ἐξ οὗ' καὶ τῆς 'δι' οὗ' π. διαφοράν, καὶ τὴν μὲν ὡς μεῖζόν τι σημαίνουσαν, προσήκουσαν τῷ πατρί, τὴν δέ, ὡς ἔλαττόν τι διδάσκουσαν, ἁρμόττουσαν τῷ υἱῷ Thdt.*Rom.* 11:36(3.127); πάλιν μέντοι τὴν 'διὰ' π. ἐπὶ τοῦ πατρὸς τέθεικεν id.*Col.* 1:1(3.473).

προθεσμία, ἡ, **1.** *appointed time,* of eschatological expectation of prophet οἶδεν εἰς ποίαν π. προσεδόκα Epiph.*anc.*99(p.120.6; M.42.196C); **2.** *time limit* ὁρισθεῖσαν ἐπ' αὐτῷ [sc. τῷ κόσμῳ] π. †Dion.Al. *fr.Eccl.*3:11(p.226.16; M.10.1588C); Χριστὸς π. τῷ παροργισμῷ ἔδωκεν Adam.*dial.*1.13(p.30.11; M.11.1740B); ref. Marcellus' doctrine of temporary kingdom of Christ ὅρον...καὶ π. τῆς βασιλείας αὐτοῦ δηλοῦσθαι Eus.*e.th.*3.13(p.169.29; M.24.1024D); στενὴν τὴν π. τῆς συνόδου ὡρίσαμεν Jul.Papa *ep.Dian.*ap.Ath.*apol.sec.*25(p.106.9; M.25.289C); Jo.D.*fr.Mt.*28:20(M.96.1413A); **3.** *allotted span* of life ἵνα ἐν τῇ π. τὸν ἀγῶνα τελέσωμεν Mac.Mgn.*apocr.*2.7(p.5.2); π. βίου Bas. *hom.*23.1(2.185D; M.31.589C); Chrys.*oppugn.*3.17(1.106E); **4.** *interval, delay, respite*; of time accorded for repentance, Bas.*jud.*7(2.221B; M.31.669D); τὰ ζιζάνια ἀφεθῆναι ἐκέλευσε, διδοὺς π. μετανοίας Chrys.*hom.29.3 in Mt.*(7.346B); id.*hom.12.4 in Ac.*(9.102A); Nil. *epp.*3.177(M.79.468A); Thdt.*Ezech.*22:4(2.851); in gen., Gr.Naz.*ep.* 155(M.37.261C); Bas.Sel.*or.*2.4(M.85.48A); ref. man born blind ἐν σκότῳ τεχθεὶς νυκτός, π. οὐκ ἔχων ἐν ὄμμασιν *ib.*25.1(288C); of lifespan as respite allotted for performance of good works before judgement, Chrys.*hom.24.3 in Ac.*(9.196A); προθεσία, Ath.Scholast. *coll.*4 paratit.9(p.68); **5.** *fore-ordaining, previous appointment,* Eus. *h.e.*1.4.2(M.20.77A); ἡ ἄρρητος τοῦ κυρίου βουλή, καὶ ἡ π. αὐτοῦ Euthal.Diac.*epp.Paul.*1(M.85.700A).

προθεσπίζ-ω, **1.** *foretell,* of inspired prophecy: S. Peter's utterance at Transfiguration οὐ λογισμῷ ταῦτα...ἐφθέγγετο, ἐπιπνοίᾳ δὲ τοῦ τὰ μέλλοντα ~οντος πνεύματος Jo.D.*hom.*1.16(M.96.572A); angel's utterance at Annunciation, Clem.*prot.*1(p.9.22; M.8.65A); utterance of prophets Μωσῆς...τὸ ὄνομα καὶ τὴν παιδαγωγίαν ~ει [i.e. of Joshua] id.*paed.*1.7(p.125.27; M.8.324A); διὰ τοῦ ψαλμῳδοῦ ~ει τὸ πνεῦμα *ib.*2.8(p.194.17; 465C); Or.*fr.61 in Jer.*39:10(p.228.18; M.13.584D); id.*Jo.*32.16(9; p.453.1; M.14.785A); Ἄγαβος...περὶ τοῦ μέλλειν ἔσεσθαι λιμὸν ~ει Eus.*h.e.*2.3.4(M.20.144B); Epiph.*haer.*30.20(p.360.1; M.41.437B); Ἡσαΐαν...προθεσπίσαι αὐτοῦ τὰ σωτήρια πάθη Thdt. ap.Cyr.*apol.Thdt.*4(p.122.18; 6^1.216B); in text of scripture τὰ ἐν Ψαλμοῖς προθεσπισθέντα Eus.*h.e.*8.1.9(741C); ἐν ἄλλῳ τόπῳ λέγει